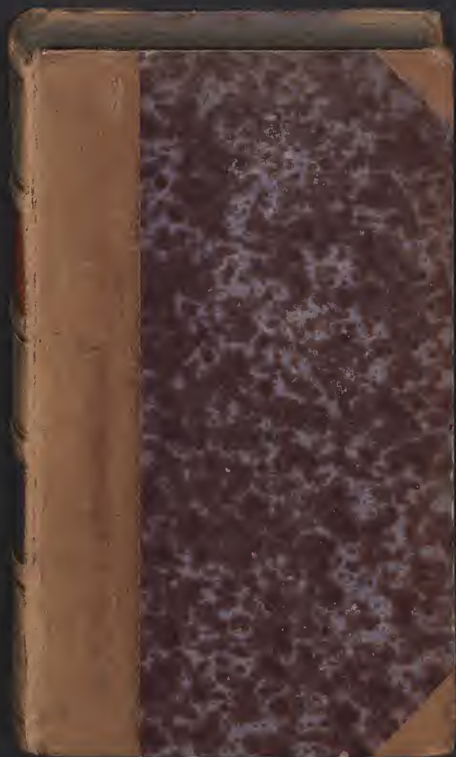

F. v. Grojke.

NORDISKE
KÆMPE-HISTORIER

EFTER

ISLANDSKE HAANDSKRIFTER

FORDANSKEDE

VED

CARL CHRISTIAN RAFN.

FÖRSTE BIND.

INDEHOLDENDE:

A. HROLF KRAKES SAGA.
B. VOLSUNGA-SAGA.
C. RAGNAR LODBROKS SAGA.
KRAKEMAAL.
FORTÆLLING OM NORNA GEST.
BRUDSTYKKE OM DANSK-NORSKE KONGER.

KJÖBENHAVN, 1821.

TRYKT PAA *FORFATTERENS* FORLAG,
HOS HARTV. FRID. POPP.

Konning

Hrolf Krakes Saga,

efter

islandske Haandskrifter

fordansket,

med Anmærkninger og militær-antikvariske Afhandlinger

ved

Carl Christian Rafn,

Second-Lieutenant ved det fyenske Regiment lette Dragoner, Lærer ved det Kgl. Landkadet-Akademie, Kandidat i Lovkyndigheden, Medlem af det fyenske og det islandske litterære Selskab.

Kjöbenhavn, 1821.

Trykt paa Forfatterens Forlag hos *Hartv. Frid. Popp.*

Den Sön, du under Hjertet bær, skal hædre Dig;
Og ikke Dig, men Danmarks Land! Ei Danmark blot,
Men hele Norden; Norden ei i Livet kun,
Men evig funkle skal hans stolte Helteroes,
Og höit begeistre Verden om totusind Aar
Hans Priis at sjunge. Hrolf — saa skal Du kalde ham!

Hans Navn skal samle Kæmper som skal elske ham,
Og döe med ham. Og naar han döer, da skal hans Död
Selv lyse gjennem Gravens Nat, som Stjerne; som
Det bedste Billed Oldtid har at glimre med
Paa nordisk Krafts urokkelige Trofasthed.

Oehlenschläger.

Forord.

Et kjærligt Minde om Forfædres glimrende Bedrifter og om den Konges Stordaad, som engang for mere end tusinde Vintre siden prydede Leire-Throne, er Sagaen om Konning Hrolf Krake og hans Kæmper. Har den end ikke den strængeste historiske Sandhed i Begivenhedens enkelte Træk, talende Beviser ere der dog næsten altid for Hovedsagnets trofaste Grundvold; og selv det æventyrlige Anströg, hvormed Fortællingen er overtrukken, hvori Oldnordens Aand dog aabenbarer sig i sanddru Skikkelse, minder os kjærligt; thi det ligesom trylIer os, hyllede i Fortidens Slör, med Aand og Hjerte lige ind i selve Begivenhedernes Old. Men nu fremstiller Sagaen for vort Blik kraftigt vidnende Mindesmærker om Forfædres usminkede Dyder, stolte Höimod og klippestærke Trofasthed; thi kan den fuldivel

fortjene at tale ogsaa med Nutidens Tungemaal, og det er det Arbeide jeg herved, efter indskrænket Evne, har paataget mig, og som jeg nu med skjælvende Haand nedlægger paa Fædrenelandets hellige Alter. Mit Haab staaer til velvillig og overbærende Modtagelse, som vil være mig Opmuntring til, efter anstrængt Flid, med större Sikkerhed at forsöge mig frem paa den begyndte Bane. Mine Fordringer ved dette förste Forsög ere ingen; men kunne mine fölgende Forsög blive skikkede til at bidrage en, ihvorvel kun ringe Skjærv, til at vække oldnordisk Storsind, da vil jeg have naaet et Maal, hvortil mine inderligste Önsker neppe turde stige, saa sandt jeg er overbeviist om, at med Storsind og Sjæls Adel fölger gavnrig Daad i Fred, Heltedaad i Krig, og med oldnordisk Storsind fölger af Hjertens Grund den inderlige Troskab og Kjærlighed til Konge og Fædreneland, som fra umindelige Tider, gjennem Aarhundreders Række, har prydet vore Fædre.

Höivelbaarne

Herr Oberst, Kammerherre

Glode du Plat,

Kommandör for det Kongelige Landkadet

Korps, Ridder af Dannebrog

og Dannebrogsmand,

helliget

med sand Ærbödighed og Höiagtelse

af

Carl Christian Rafn.

Konning Hrolf Krakes og hans Kæmpers Saga.

Förste Fortælling.

Om Frode.

Förste Kapitel.

Kong Frode dræber sin Broder Halfdan, og om Halfdans Sönner Helge og Hroar hos Oldingen Virfel.

Der var en Mand ved Navn Halfdan, en anden, som hedd Frode. De vare Brödre og Konge-sönner, og styrede hver sit Rige. Kong Halfdan var blid og sagtmodig, stille og fredsommelig, men Kong Frode var overmaade stridig og trodsig. Kong Halfdan havde tre Börn, to Sönner og en Daatter. Hun hedd Signe, og var den ældste og gift med Jarlen Sævar. Men da dette hændte sig, vare Halfdans Sönner Hroar og Helge endnu i deres Barndom. Reigin hedd deres Fosterfader, og han elskede Drengene höit. I Nærheden af

Byen laae en Öe, hvor der boede en Olding, der hedd Virfel, som var en gammel Ven af Kong Halfdan. Han eiede tvende Hunde, hvis Navne vare Hopp og Ho. Han var meget rig, og særdeles kyndig i Tryllesange, naar man forsögte ham deri. Men om Konning Frode er det at fortælle, at, skjönt han eiede sit eget Rige, misundte han dog höiligen sin Broder Kong Halfdan Enevældet over Danmark, i det han syntes, at hans Andeel ikke havde været saa god. Thi forsamler han en stor Hær, og holder til Danmark, og kommer der ved Nattetid, og lader Alt gaae op i Rög og Lue, saa at Kong Halfdan kom næsten ikke til at værge sig, för han blev taget fangen og dræbt; men de flyede, som kunde komme afsted dermed. Byens Indvaanere maatte da sværge Kong Frode Troskabs-Eed; i andet Fald lod han dem martre med forskiellige Pinsler. Reigin bragte sine Fostersönner Helge og Hroar i Sikkerhed ud til Öen til Oldingen Virfel. Idet de der harmede sig over denne Ulykke, sagde Reigin, at om Virfel ei kunde bevare dem for Kong Frode, da vare næsten alle Udveie dem afskaarne. Virfel svarede: her har man at trækkes med den Stærke; men at der paalaae ham en stor Pligt til at hjælpe Svende-

ne, hvorpaa han modtog dem, og förte dem ind i en Jordhytte, hvor de for det meste opholdt sig om Natten, men om Dagen kvægede de sig i fri Luft ude i Oldingens Lunde; thi Öen var halvt bevoxen med Skov. Saaledes skiltes de fra Reigin. Denne havde store Eiendomme og Kone og Börn i Danmark, hvorfor han ikke saae andet for sig, end at gaae Kong Frode til Haande, og sværge ham Troskabs-Eed. Kong Frode underlagde sig nu hele Danmarks Rige med Skat og Skyld, ihvorvel de Fleste ginge nödigen dertil, da han var overordentlig forhadt. Ligeledes gjorde han Sævar Jarl skatskyldig. Efterat alt dette saaledes var iværksat, var han dog meget utilfreds med, at han ikke fandt Svendene Helge og Hroar. Paa alle Kanter sætter han Vogtere, til nær og fjernt at tage vare paa dem imod Nord og Syd, Öst og Vest, og han lover dem anselige Gaver, som kunde bringe ham nogen Underretning om dem; men dem, som skjulte dem, tilsiger han forskjellige Pinsler, naar det engang blev bekjendt. Desuagtet kunde dog Ingen give ham Underretning. Dernæst lader han opsöge alle Spaakvinder og Viismænd (1) over hele Landet, og lader dem gjennemsöge baade det faste Land og alle Öer og Udskjær, men de fandtes

ei. Endelig tog han sin Tilflugt til Tryllemestere(2), som ved Runer kunde udforske skjulte Ting, hvilke de selv vilde. De berette ham, at de ikke opfödtes paa Fastlandet og dog heller ikke langt fra Kongen; hvorpaa denne svarede: vidt og bredt have vi ledet efter dem, og synes der mig sidst Forhaabning om, at de kunne være her i Nærheden. En Öe er her vel, som vi endnu ikke ofte nok have gjennemsögt; men der er næsten ingen Bygning paa den. Allene en fattig Gubbe boer der. Leder paa den först! sige Tryllemesterne; thi megen Taage og Dunkelhed hviler over denne Öe, og vi ere ei i Stand til, klarligen at gjennemskue denne Gubbes Bolig. Det frygte vi for, at han er fremsynet og i det Hele ikke den, man anseer ham for. Kongen sagde: der skal man endnu lede, og synes det mig Under, om en gammel fattig Fisker skulde skjule disse Svende, og turde understaae sig, os til Trods, at dölge Folk.

Andet Kapitel.

Kong Frode leder efter Halfdans Sönner Helge og Hroar hos Oldingen Virfel.

En Morgen tidlig, som Oldingen Virfel vaagner, siger han: meget Underligt er nu i Fart og Flugt, og store og mægtige Fylgier(3) ere komne hid til Öen. Stander op, Halfdans Sönner Hroar og Helge! og skjuler Eder vel i Lundene i Dag. De löb til Skoven, og hændte det sig, som Oldingen spaaede, at Kong Frodes Sendingebud kom der til Öen, og ledte efter dem allevegne, hvor det faldt dem ind; men de fandt dem ingensteds, ihvorvel Oldingen dog syntes dem meget mistænkelig. Efter saaledes at have udfört deres Hværv, droge de bort, og meldte Kongen, at de ikke vare i Stand til at finde dem. Slet maae I have ledet, sagde Kongen; thi denne Gubbe er ret en Sortekunstner, skynder Eder derfor uopholdelig derhen igjen, for at Gubben, hvis de ere der, kan blive for silde færdig med at skjule dem. Der var nu intet andet for, end at gjöre, som Kongen böd, og de droge atter anden Gang til Öen. Oldingen sagde igjen til Svendene: det er nu Eder ikke længer forundt at sidde i Roe, skynder

Eder saa hurtigen mueligt til Skoven! og saaledes gjorde de. Iilsomt sprang hine paa Land, og forlangte at randsage, og Oldingen lod Alt staae aabent for dem; men i hvormeget de end ledte, traf de dem ikke, hvornæst de droge atter tilbage til Kongen med denne Beskeed. Da sagde Kong Frode, at de ikke ledte saa vaerlig, det gjordes fornödent, og at man nu ei længer skulde fare med Lövseil mod denne Mand; men jeg vil nu selv drage til Öen strax i Morgen, og det skedte og, at Kongen drog selv derover. Oldingen vaagner i stor Bekymring, og indseer, at man nu maatte være iilsom og fatte en god Plan. Dernæst sagde han til Brödrene: I skulle tage vare paa, naar jeg raaber höit paa mine Hunde Hopp og Ho, og da löbe i Jordhytten, og have det til Tegn paa, at da er ikke Fred kommen her til Öen. Vogter Eder der vel, eftersom Eders Frænde, Kong Frode, er nu selv med at lede, men han stræber Eder efter Livet med alskens underfundig List, og jeg seer nu ikke, om jeg vil kunne skjule Eder. Oldingen gik nu ned til Stranden, hvor Kongens Skib allerede var landet. Han lod som han blev det ikke vaer, og som om han lod Öinene löbe over sine Faar, saa hurtigen, at han aldrig saae om hverken til

Kongen eller hans Folk. Kongen byder sine Mænd at gribe ham. Saa skedte, og han blev fört for Kongen, som tiltalede ham: du er mig en listig Karl, og seer ud til at være snedig, siig du mig hvor Kongesönnerne ere! thi du veed det. Oldingen svarede: hildig Herre! holder mig ikke; thi Ulven sönderriver ellers mine Faar, og raabte derpaa höit: Hopp og Ho, hjælper I mine Faar! thi jeg kan ikke redde dem. Kongen spurgte; hvad raaber du nu paa? Saaledes hedder mine Hunde, gjensvarede hiin; men leder I kun Herre! som I vil, men ikke venter jeg det, at Kongesönner vil findes her hos mig, og meget undrer det mig, at I kan troe, at jeg, Eder til Trods, turde skjule Folk. Kongen sagde: du er vist en snu Karl; men de ville dog ikke herefter kunne holde sig her i andre Smuthuller, skjöndt de hidindtil have holdt sig deri, men du har fortjent, at vorde skilt ved Livet. Oldingen svarer: det staaer nu i Eders Magt, og kan man da sige, at I har havt noget Ærinde her til Öen, heller end at fare hjem med uforrettet Sag. Kongen sagde: jeg nenner vel ei, at lade dig dræbe; men dog troer jeg, at denne Nensomhed er slet overlagt af mig. Herpaa drager Kongen hjem igjen, men Oldingen gaaer til Svendene, og siger,

at de ei kunde opholde sig længer paa Öen, og vil jeg, vedbliver han, sende Eder til Sævar Jarl, Eders Svoger, og I ville blive navnkundige Mænd, naar kuns Livet bliver Eder forbeholdt.

Tredie Kapitel.

Brödrene Helge og Hroar kom til Sævar Jarl, og droge med ham og deres Söster Signe til Gjestebud hos Kong Frode.

Hroar var da tolv Aar og Helge ti Aar, men Helge var dog den störste og mandigste af dem. De droge nu bort, og naar de paa Reisen traf Mænd i Tale, kaldte den Ene sig Hamur og den Anden Hrane. De kom til Sævar Jarl, og vare der en heel Uge, för de talede med Jarlen om deres Ophold der. Da svarede han: liden Mands Værdie troer jeg at være i Eder, dog vil jeg ikke misunde Eder Mad for en Tid. Der vare de nu en god Stund, og viste meget uslebne Sæder, for at man ei skulde kjende, hvo de vare eller deres Slægt. Jarlen ahnede det ikke, og de meddelte ham heller ingen

Underretning om deres Vilkaar. Det sagde dog Somme, at de vel vare födte med onde Saar i Hovedet, og gjorde Nar af dem, fordi de bestandig havde Masker for Ansigtet, og toge aldrig Maskehætten af Hovedet. De vare der saaledes i tre Aar. Engang byder Kong Frode Sævar Jarl til Gjestebud. Han havde nemlig störst Mistanke til, at Jarlen vel skjulteSvendene for Svogerskabs Skyld. Jarlen gjorde sig færdig til Reisen med et stort Fölge. Svendene tilböde sig, at drage med ham, men han forböd dem at reise med. Jarlens Hustrue Signe var ogsaa med paa denne Færd. Hamur, som i Grunden var Helge, faaer sig en utæmmet Fole at ride, galopperer nu efter Skaren, og vender sig baglænds mod Halen, og stiller sig stedse meget tosset an. Hrane tager en ligesaadan Ridehest, og sætter sig rigtig op. Jarlen blev nu vaer, at de ilte efter ham, og at de ikke kunde styre Ridehestene, men at de flokhaarede Foler galloperede med dem frem og tilbage ved Fölget. Da faldt i det samme Maskehætten af Hovedet paa Hrane, hvilket deres Söster Signe blev vaer. Hun kjendte dem strax, og græd sine modige Taarer. Jarlen spörger hende, hvorfor hun græd. Hun kvad da denne Vise:

Smekkre Grene
Skjoldungæten ene
Er nu af det store Kongetræe.
Baren Side
Mine Brödre ride,
Sævars Trælle ride Sadlerne (†).

Jarlen sagde: en stor Tidende, men lad den ei aabenbares. Han reed derpaa tilbage til dem, og bad dem drage hjem, sigende, at det var en stor Skam, at have saadanne med, som ærlige Mænds Reisefæller. Da ginge de alt begge til Fods. Men derfor talede han paa den Viis, fordi han maatte mage det saa, at Ingen af hans Ord skulde falde paa, hvilke Svende de varè. De trippede nu afsides, men i Nærheden; dog vilde de ei atter vende tilbage, men holdt sig nu bagerst i Fölget. De kom nu til Gjestebudet, og löb der frem og tilbage i Hallen, og engang kom de derhen, hvor deres Söster Signe sad. Hun hvidskede til dem ganske sagte: bliver ikke her i Hallen; thi Eders Dannelse er kun ringe; men de gave ikke Agt paa hendes Ord. Kong Frode begynder nu med, at han vil lade lede efter Kong Halfdans Sönner, og sagde, at han vilde yde den Mand megen Ære, som kunde give ham Underretning om dem. Der var og kommen en Spaa-

kvinde, som hedd Heidur. Hende bad Kong Frode at forsöge sin Kunst, og see til, hvad hun kunde sige om Drengene. Han gjorde prægtige Anrettelser for hende, og satte hende dernæst paa et höit Tryllehjal (4). Kongen spurgte hende, hvad Nyt hun blev vaer; thi jeg kan vide, sagde han, at nu aabenbarer sig meget for dig, og heldig Fremgang seer jeg i dit Foretagende. Svar mig derfor saa snart muligt, Seidkyinde (5)! Hun aabnede da Kjæften, spærrer Munden vidt op, og denne Sang kom hende paa Tungen:

To ere inde,
Jeg troer dem ikke,
De, som ved Ilden
Yderst sidde.

Kongen spurgte: hvor ere da Svendene, eller de, som have skjult dem? Hun svarer:

De som paa Virfelsö
Vare længe,
Og hedde der
Hundenavne
Hopp og Ho.

Men i det samme kastede Signe en Guldring til hende. Glad ved Gaven, vilde hun nu bryde af. Det er nu saa, siger hun, at det er Lögn, hvad jeg nys sagde, og min hele Spaa-

dom forvildes nu ganske for mig. Kongen sagde: jeg skal pine Sandheden ud af dig, om du ei vil have det paa bedre Vilkaar, og veed jeg nu ikke bedre end tilforn, i saa stor en Forsamling, hvad du siger. Men hvorfor er Signe ikke paa sin Plads? kan vel være, at her gaae Ræve paa Raad med Ulve. Man sagde Kongen, at Signe havde faaet ondt af den Rög, som steg op af Ovnen. Jarlen beder hende, at sidde op, og stille sig frimodig an. Der er, siger han, endnu meget, som kan bidrage til, at Svendene beholde Livet, om Skjæbnen saa vil föie sig; men lad dig for alting ikke formærkes med, hvad du synes; thi vi maae ikke, saalænge Sagerne staae paa den Fod, give os af med at hjælpe dem. Kong Frode trænger nu haardt ind paa Hexen, og byder hende sige Sandheden, om hun ikke vil lægges paa Pinebænken. Hun gaber da meget, og Trolddommen falder hende meget besværlig, hvorpaa hun kvad denne Vise:

Jeg seer hvor sidde
Kong Hafdans Sönner,
Hroar og Helge,
Sunde begge.
Snart mon de fra Frode
Livet rane,

Hvis ei han dem iilsomt
Forekommer.

Men saa vil det nu ei træffe sig, siger hun, og dernæst hopper hun ned af Tryllehjalet og kvæder:

Skarpt Hams og Hranes
Öine lyne,
Ere de Ædlinger
Underdjærve.

Derefter löb Drengene ud, og ilte til Skoven med stor Rædsel. Deres Fosterfader Reigin kjendte dem, og det syntes ham at være en betydende Hændelse. Men dette gode Raad indgav Spaakvinden dem, at de skulde undflye, da hun löb langs ud i Hallen. Byder nu Kongen sine Mænd, at springe op, og sætte efter dem; men Reigin slukker alle Lysene i Hallen, og den Ene holdt den Anden, thi Somme saae helst, at de undkom, og derved naaede de Skoven. Kongen sagde: nær vare de mig nu, og Mange gaae her svigefulde paa Raad med dem, og dette skal vorde grusomt hævnet, saasnart Tid er dertil; men lader os nu först drikke saa lang Tid Aftenen staaer paa; thi de maae være fuldkommen fornöiede med at være undkomne, og maae nu först bestræbe sig for, at sætte sig i Sikkerhed. Reigin gik nu at skjænke

for Gjesterne, og böd Öllet omkring med Ivrighed, saa at de snart i Sövne faldt ned, den Ene tvertover den Anden.

Fjerde Kapitel.

Brödrene Hroar og Helge indebrænde Kong Frode.

Brödrene sad nu, som sagt, i Skoven, og da de havde været der en föie Stund, fik de Öie paa en Mand, som fra Kongsgaarden af reed hen, hvor de vare. De kjendte grant, at det var deres Fosterfader Reigin, som kom. Da bleve de inderligen glade ved ham, og hilste ham venligen. Han gav ikke Gjenhilsen, men vendte Hesten tilbage derfra mod Kongsgaarden. De undredes derover, og overlagde indbyrdes, hvad dette vel skulde betyde. Nu vendte Reigin Hesten anden Gang mod dem, og stiller sig vred an, som vilde han snart voldeligen overfalde dem. Helge sagde: jeg troer, at kunne forstaae, hvad hans Mening er. Han reed nu hjem til Hallen, men de ginge efter ham. Derfor handler min Fosterfader paa den

Viis, siger Helge, fordi han ei vil bryde sin Eed mod Kong Frode, og derfor vil han ikke tale til os, men han vil desuagtet gjerne hjælpe os. En Lund var nær Hallen, og da de kom der, da sagde Reigin til sig selv: havde jeg noget Ondt at udstaae med Kong Frode, da vilde jeg opbrænde denne Lund, og det var Alt hvad han sagde. Hroar sagde, hvad mon det har paa sig? Helge svarede, det vil han, at vi drage hen til Hallen, og sætte Ild paa den, dog naturligviis lade een Udgang være i Behold for vore Venner. Hvad mon vi to Ungersvende kunne formaae til at fremme en saadan Stordaad, siger Hroar, slig Overmagt, som vi her have imod os. Saa skal det dog nu være, svarede Helge, og maae vi dog engang vove paa, om vi kunne faae vor harmfulde Sorg hævnet; og saa gjorde de. Dernæst kom Sævar Jarl ud med alle sine Mænd, dem han saa böd: foröger nu Ilden, og hjælper disse Ungersvende, thi mod Kong Frode har jeg ingen Forpligtelse. Kong Frode havde tvende Smede, som vare store Kunstnere, og begge hedde Var. Reigin hjalp sine Venner og Frænder ud gjennem den ene Hallsdör. Midlertid vaagner Kong Frode i Hallen, sukkede dybt og sagde: jeg har drömt en Dröm, Svende! som ikke betyder noget

Heldigt. Jeg vil fortælle Eder den: jeg syntes i Drömme, at Een kaldte paa os, og talede saa: nu er du kommen hjem, Konge med dine Mænd! jeg syntes spörge meget vredt, hvor hjem? da svaredes, og det saa nær, at jeg kunde mærke dens Aande, som talede, hjem til Hel (6), hjem til Hel, sagde den, som talede, og ved det vaagnede jeg. Just som Kongen fortæller denne Dröm, höre de, at Reigin Fosterfader ude ved Hallsdören kvad denne Vise:

Reigin er ude
Og Halfdans Sönner,
Tappre Fjender,
Siig det til Frode.
Var-slog Spegret,
Var satte Hoved paa,
Men vogter Eder for Var!
Var slog Spegret.

Da sagde Kongens Mænd, som inde våre, at denne Tidende havde ikke meget paa sig, om Reigin var ude, eller Kongens Smede smedede, hvad enten de nu smedede Speger eller andet Smedearbeide. Kongen svarede: synes Eder dette, at have lidet at betyde, og ikke angaae os; jeg synes, at det skal Talen beregne, at Reigin har villet forkynde os nogen Fare, vi svævede i, og give os Vink til Varsomhed; men

han er os træsk og underfundig. Kongen gaaer nu til Hallens Dör, og seer, at der er Ufred udenfor. Da stod Gaarden alt i lys Lue. Han spörger, hvo der havde paasat Ilden, og fik til Svar, at Helge havde paasat den, og hans Broder Hroar. Kongen byder dem Forlig, og tilbyder dem, ene at raade for Vilkaarene, og var det for grusomt mellem os Frænder, siger han, at den Ene skulde önske at være den Andens Banemand. Helge svarede: Ingen kan troe dig, og sviger du saa os sagtens ikke mindre, end du sveg min Fader Halfdan, og derfor skal du nu undgjelde. Kong Frode gaaer nu bort fra Hallsdören, og til Indgangen af en underjordisk Gang, agtende sig, derigjennem at ile til Skoven og undflye. Men som han kommer der, stod Reigin der mod ham, og modtog ham just ikke meget fredelig, hvorpaa han vender tilbage, og indebrænder der, og mange Mænd med ham. Der indebrændte ogsaa Sigrid, Helges og Hroars Moder; thi hun vilde ikke gaae ud. Brödrene takkede nu deres Svoger Sævar Jarl, og deres Fosterfader Reigin, samt alt det övrige Folk for den gode Hjælp, de havde ydet dem; og tildelte Mændene store Gaver. De underlagde sig Riget, og alle Kong Frodes Eiendele, baade Land og Lösöre. Disse

Brödre vare hinanden ulige i Sindelag. Hroar var en blid og sagtmodig Mand, men Helge var en stor Krigsmand, og meget erobresyg. Saaledes gik nu en Tid hen, og ender her den förste Part af denne Saga eller Fortællingen om Frode, og derpaa begynder den om Hroar og Helge, Halfdans Sönner.

* * *

Fölger Voldsmanden Ulykke længe,
Men Held fölger lydige Drenge.

Anden Fortælling.

Om Hroar og Helge, Halfdans Sönner.

Femte Kapitel.

Om Hroars Giftermaal og Reigins Död.

Der var til den Tid en Konge ved Navn Nordre, som herskede over en Part af England, og havde en Daatter, som hedd Ögn. Hroar opholdt sig ofte og længe hos Kong Nordre, ham til Lande-Værge og Stytte. De vare hinandens kjæreste Venner, og omsider fik Hroar Ögn til Ægte, og styrede dernæst Riget tilligemed sin Svigerfader Kong Nordre; men Helge regjerede Danmark, deres Fædrenearv. Sævar Jarl bestyrede ogsaa sit Rige tilligemed Signe. Deres Sön hedd Hrok. Kong Helge Halfdanssön i Danmark var ugift. Reigin blev syg og döde, og det blev anseet som et stort Tab for Riget, eftersom han var meget vennesæl.

Sjette Kapitel.

Kong Helge besöger Dronning Olufa i Saxland, men beskjæmmes af hende.

I de Tider herskede over Saxland en Dronning, som hedd Olufa. Hun var i alt lig en Hærkonge (7), og gik med Skjold og Brynie, omgjordet med et Sværd, og med en Hjelm paa Hovedet. Med hende forholdt det sig saa, at hun var skjön af Udseende, men grum og hovmodig i Sindelag. Det var man enig om, at hun var det bedste Partie her i Nordlandene til den Tid, saa vidt man kunde skjönne; men gifte sig vilde hun ikke. Kong Helge fik Underretning om denne hovmodige Dronning, og syntes, at hans Magt vilde meget foröges ved at ægte hende, hvad enten det nu skedte med eller mod hendes Villie. Drog han derfor engang med en stor Krigshær til hendes Hjemstavn, og kom der uden at hun drömte derom. Han sendte Mænd til Hallen, at lade sig melde hos Dronning Olufa, at han vilde gjeste hende tilligemed sin Hær. Dette meldte Gesandterne, men det kom meget uventet over hende, saa der var ingen Muelighed i at samle Tropper. Valgte hun derfor, hvad der efter Omstændig-

hederne var bedre, og böd Kong Helge til Gjestebud med hele hans Hær. Denne kom nu til Gjestebudet, og satte sig i Höisædet hos Dronningen, og de drak begge i Fællig den Aften (8). Der blev Intet spart, og Ingen kunde mærke mindste Misfornöielse hos Dronning Olufa. Midlertid talede Kong Helge saaledes til hende: saa forholder det sig nu, sagde han, at jeg har taget den Beslutning, at vi skulle holde vort Bryllup i Aften, saasom der er Folk nok samlet dertil, og skulle vi dernæst dele Seng sammen i Nat. Hun svarer: alt for hurtigt, Herre! synes mig, at I gaaer til Værks med dette, men ei holder jeg nogen anden Mand for mere beleven end I, om jeg nu og skal nödsages til for förste Gang at adlyde en Mand; men det haaber jeg, at I vil gjöre det uden at tilsidesætte Agtelse. Kongen sagde, at hun havde fortjent for sin Hoffærdighed og Overmod, at vi, siger han, leve sammen saalænge jeg finder for godt. Hun sagde: önske maatte vi, at flere vore Venner vare derved tilstede, men nu kan jeg jo ikke imodstaae det, og derfor faaer I nu raade, og vil I lade det gaae af i Sömmelighed med os. Der blev nu drukket tæt om Aftenen og langt ud paa Natten. Dronningen var meget mun-

ter og Ingen kunde see Andet paa hende, end hun tyktes godt om Giftermaalet. Omsider fulgte man ham til Sengs. Hun havde alt lagt sig til Leie. Kongen havde drukket saa stærkt, at han strax faldt sovende ned paa Leiet. Dronningen benytter nu denne Leilighed og stinger ham med en Sövnpreen (9), og da nu alle Mændene vare bortgangne, staaer hun op, ragede alt Haaret af ham, og besmurte Hovedet med Tjære. Siden tog hun en Lædersæk, stoppede först nogle Klæder deri, og tog dernæst Kongen; og indsvöbte ham i Lædersækken. Derefter kaldte hun paa nogle Folk, og befalede dem, at bære ham til sine Skibe, vakte dernæst hans Mænd op, og sagde dem, at deres Konge var alt paa Skibene, og vilde segle, da de nu havde faaet god Bör. De sprunge nu op saa hastig mueligt, men havde sig en Taar paa Skallen, saa de vidste ikke tydelig hvad de toge sig for. Saaledes kom de til Skibene, men Kongen kunde de ikke faae Öine paa. Derimod saae de, at der var kommen en overordentlig stor Lædersæk, og vilde nu forfare, hvad der var deri, og ventede midlertid paa Kongen, troende, at han vilde komme strax efter dem. Men da de nu havde löst op, fandt de deres Konge i Sækken skammeligen

medhandlet, og borttoge Sövnprenen, hvorpaa Kongen vaagner, ikke just med den behageligste Dröm, og da var han, kan man vel tænke, ilde til Sinds mod Dronningen. Paa den anden Side samler Dronning Olufa en Hær sammen om Natten, og da havde hun Folk i svære Mængde, hvorfor Kong Helge ikke saae sig istand til at anfalde hende. De hörte nu Trommetlyd og Feldtskrig oppe paa Landet, desaarsag Kongen indsaae, at det var ham bedst tjenligt, at drage bort saasnart som mueligt, saameget meer, som det just var god Bör. Han seilede da hjem til sit Rige med denne store Beskjæmmelse, harmede sig stærkt, og overveiede ofte, hvorledes han kunde faae Hævn over Dronningen.

Syvende Kapitel

Kong Helge hævner sig paa Dronning Olufa, og deler Seng med hende

---

Dronning Olufa sad nu en Tid stille i sit Rige, og hendes Overmod og Uretfærdighed havde aldrig været större end nu. Hun havde be-

standig en stærk Livvagt om sig efter hint Gjestebud, som hun gjorde for Helge. Denne Tildragelse spurgtes vidt og bredt, og syntes Alle det var et uhört Exempel, at hun skulde kunne have bekjæmmet en saadan Konge. Ei længe derefter holdt Helge med sine Skibe fra Land, og paa denne Færd kom han til Saxland, der hvor Dronning Olufa herskede. Hun havde da meget Folk om sig. Han lægger med sine Skibe ind i en Lönvig, og befalede derpaa Folket, at vente ham der til paa tredie Dagen, men siden drage deres Kaas, hvis han da ikke kom tilbage. Han tog med sig to Kister fulde af Guld og Sölv, og skaffede sig en slet Overklædning, drog siden til Skoven, hvor han skjulte Kostbarhederne. Derefter gik han omkring i Nærheden af Dronningens Hall, hvor han traf paa en af hendes Trælle, og udfritter ham om Landsens Kaar. Trællen sagde, at der herskede god Fred, og spurgte, hvo han var? Han gav sig ud for en Tigger, men sagde, at der desuagtet var tilstödt ham det Held, at han havde fundet en stor Skat i Skoven, og synes det mig raadeligt, siger han, at vise dig, hvor Skatten er. Han gaaer nu atter til Skoven og viser ham den, hvor Trællen da priste den uventede Lykke, som

var kommen over ham. Er Dronningen gjerrig? spurgte Tiggeren. Ja, svarede Trællen, hun er den gjerrigste af alle Fruentimmer. Det maa behage hende, siger Tiggeren, og synes den Skat, jeg har fundet, at være hendes Eiendom, eftersom Landet tilhörer hende; og jeg vil ikke tilintetgjöre hendes uventede Lykke, og fordölge denne Skat, og Dronningen kan da give mig den Deel, som hendes Sind staaer til; det vil passe sig bedst for mig. Men! mon hun vil indgaae det Vilkaar, at hente Skatten her? Det troer jeg, siger Trællen, naar man gaaer hemmelig til Værks dermed. Her er et Halssmykke og en Ring, sagde Tiggeren, som jeg vil give dig, om du kan skaffe hende ene hid i Skoven, og skal jeg derhos indgive hende sligt et Raad, som ikke skal stemme hende imod dig. Denne Beslutning toge de nu, og overlagde den indbyrdes. Trællen gik derpaa hjem, og siger til Dronningen, at han havde fundet en Skat i Skoven, saa stor, sagde han, at den ene vilde udgjöre mange Mænds Velfærd; hvorpaa han bad hende skyndsomt at gaae med efter Skatten. Om dette er sandt, siger hun, hvad du beretter, saa skal du faae store Gaver for denne din Underretning, men i modsat Fald staaer dit Liv

i Stikken; dog tilforn har jeg jo forsögt dig som en tro og ærlig Svend, hvorfor jeg og troer, hvad du nu siger. Hun lod nu her see, at hun var gjerrig, og gik med ham hemmelig ved Nattetid, saa at intet Menneske vidste noget deraf, uden de to. Da de nu kom til Skoven, var Helge der tilstede, og griber hende, og siger, at de traf nu ret tilpas paa hinanden, for at han kunde faae sin Beskjæmmelse hævnet. Dronningen sagde, at hun vel havde taget ilde mod ham; men, siger hun, nu vil jeg gjöre det altsammen godt igjen, og saa foranstalter du os vort Bryllup, som sömmeligt er. Nej, sagde han, ei skal du slippe paa den Viis, men nu skal du gaae med mig til mine Skibe, og være der saalænge jeg lyster; thi jeg kan ikke for min Stoltheds Skyld lade det være uhævnet, saa ilde og haanligen som jeg blev medhandlet. Du faaer nu raade dennesinde, sagde hun. Kong Helge delte Leie med Dronningen mange Nætter, og derefter drog hun atter hjem, og gik saaledes Hævn over hende, ligesom nu er fortalt, og hun var meget ilde tilfreds med sin Tilskikkelse.

Ottende Kapitel.

Kong Helge ægter Yrsa, sin og Dronning Olufas Daatter.

Efter dette drog Kong Helge i Leding, og blev en navnkundig Mand. Men da nu Tiden var omme, nedkom Olufa med en Daatter. Paa dette Barn yttrede hun al sin Harme. Hun eiede en Hund, som hedd Yrsa, og efter denne opkaldte hun Pigebarnet, saa hun kom til at hedde Yrsa. Hun var smuk af Udseende, og da hun var tolv Aar gammel, maatte hun passe Hjørderne, saa man aldrig skulde sige andet, end hun var Fattigfolks Barn, saa meget mindre, som Dronningen var gaaet saa hemmelig til Værks dermed, at Faa vidste, at hun havde födt Barnet. Saaledes gik nu Tiden hen indtil Möen var tretten Aar gammel; da tildrog det sig, at Kong Helge kom der til Landet, og var da naturligvis nysgjerrig efter at spörge Tidender derfra. Thi iförte han sig en Tiggerklædning, og gik op til Skoven, og der saae han for sig en stor Hjord og en ung Pige, som var sat til at passe den. Hun var saa skjön, at han syntes, aldrig at have seet skjönnere Kvinde. Han spurgte hende, hvad hun hedd, og

af hvad Slægt hun var. Hun svarede, at hun var Fattigmands Barn, og hedde Yrsa. Ei har du Trælleöine, sagde han, og fattede strax Kjerlighed til hende; og var det, sagde han, mest passende, at en Tigger fik hende til Ægte, eftersom hun var en Tiggers Daatter; hvorfor han nu vilde gifte sig med hende. Hun bad ham ei gjöre det; men han tog hende ligefuldt, og förte hende til sine Skibe, og seilede siden hjem til sit Rige. Dronning Olufa blev forlegen ved dette og ei vel til Mode, da hun fik det at höre; men lod dog, som hun ikke vidste, hvad der var foregaaet, skjönt hun dog formodede, at det maatte have været Kong Helge; som havde tilföiet hende dette til Haan og Bedrövelse, men til ingen Ære eller Fornöielse. Kong Helge holdt nu Bryllup med Yrsa, og elskede hende höit.

Niende Kapitel.

Om Helge og Hroars broderlige Sindelag.

Kong Helge havde en Ring af meget fortrinlig Beskaffenhed, den begge Brödrene vilde have til

Eie og ligeledes deres Söster Signe. Kong Hroar besögte engang Kong Helge i hans Rige. Denne anrettede da et prægtigt Gjestebud for ham. Kong Hroar sagde: da du er den största Mand af os tö, og jeg desuden har slaaet min Bopæl op i Northumberland, saa tilstaaer jeg dig dette Rige, hvortil vi begge have lige Adkomst, naar du vil meddele mig noget af Lösörene. Jeg vil have Ringen, som er det bedste Klenodie i din Eie, den vi begge vilde besidde. Kong Helge svarede: det er i höieste Grad tilbörligt, Frænde! at du faaer Ringen til sikker Eie, og gav ham den. Kong Hroar drog derefter hjem til sit Rige, og sad der i Fred og Roe.

Tiende Kapitel.

Sævar Jarls Sön Hrok kaster Ringen gode over Borde.

Det hændte sig midlertid, at Sævar, disse Brödres Svoger, döde, og Hrok med Tilnavn den sorte, arvede Riget efter ham. Han var en grum Mand og meget gjerrig. Hans Moder fortæller ham meget om Ringen, som hendes

Brödre eiede, og, sagde hun, synes mig Billighed at fordre, at mine Brödre erindrede os med nogen Part af Riget, eftersom vi stode dem bi med at hævne vor Fader, men de have hverken erindret din Fader eller mig for det. Hrok sagde: soleklart er det du siger og fuldt af Under, og altid skal jeg udforske af dem, hvilken Ære de ville forunde mig. Siden drog han til Kong Helge, og kræver af ham Tredieparten af Danmarks Rige eller Ringen gode; thi han vidste da ikke, at Hroar havde faaet den. Kongen sagde: du taler heel frækt, og farer frem paa stor Viis. Vi vandt Riget ved Heltedaad, saa at vi satte vort Liv i Vove, med din Faders og min Fosterfader Reigins og andre brave Mænds Bistand, de som vilde yde os Hjælp. Nu ville vi sikkerligen lönne dig derfor for vort Slægtskabs Skyld, om du det vil antage; men saa meget har dette Rige kostet mig, at jeg til ingen Mand vil afstaae det; men Kong Hroar er nu i Besiddelse af Ringen, og formoder jeg, at den ei sidder lös for dig. Derefter drog Hrok bort meget ilde tilfreds dermed, og reiser nu til Kong Hroar. Denne tog vel og hæderlig mod ham, og han blev hos ham i nogen Tid. Som de engang seilede frem for Landet, og laae paa en Fjord, da sagde Hrok: det synes

mig, at ville sömme sig for dig, som min Frænde, at du overdrager mig Ringen gode, og erindrer saaledes vort Slægtskab. Kongen svarede: saa meget har jeg givet for at faae denne Ring, at jeg ei vilde give slip paa den for nogen Ting. Hrok svarede: da maa du dog tilstaae mig, at see Ringen, thi jeg er særdeles nysgjerrig efter at vide, om den er saadant et Klenodie, som der fortælles. Det er en ringe Tjeneste, siger Kong Hroar, den jeg med Fornöielse vil bevise dig, og rakte ham Ringen. Nu betragtede Hrok Ringen en Tid, og erklærede, at den ikke noksom kunde berömmes; og har jeg, siger han, aldrig seet saadant Klenodie, og kan man vel bære over med dig, at du anseer Ringen for heel rar; men det er nu det bedste Raad, at ingen af os og heller ingen Anden faaer Nytte af den, hvorpaa han kastede Ringen ud i Söen, saa langt han formaaede. Da tog Kong Hroar til Orde: du er en meget slet Mand, og han lod hans Födder afhugge, og ham dernæst bringe hjem til sit Rige.

Ellevte Kapitel.

Hrok dræber Kong Hroar.

Hrok blev snart helbredet, saa at Fodstumperne groede til. Da samler han sig en Hær, og vilde hævne sin Skam. Med en betydelig Hær kommer han til Northumberland, og kom bag paa Kong Hroar, som just sad ved et Gilde, og kun havde faa Mænd om sig. Hrok stillede strax sit Folk i Orden, og der blev en haard Fægtning; men det var en heel ulige Strid, saa at Kong Hroar faldt, hvorpaa Hrok underlagde sig Landet. Ogsaa tiltog han sig Kongenavn. Siden anholdt han om Ögn, Kong Nordres Daatter, som hans Morbroder Kong Hroar tilforn havde havt til Ægte. Kong Nordre syntes, at Modgangen nu ret var kommen over ham, eftersom han da alt var en aldrende Mand og kun lidet skikket til at gaae i Feldten. Han fortæller nu sin Daatter Ögn, hvad der var skedt, og lod, som han vilde ikke unddrage sig fra at rykke ud til Kamp, uagtet han var gammel, hvis det var hende imod. Hun sagde inderligen bedrövet: vist er dette mod min Villie, men dog seer jeg, at dit Liv er afhængigt deraf, derfor vil jeg ikke aldeles afslaae

hans Begjering; dog paa den Maade, at der forundes mig Frist paa nogen Tid, eftersom jeg er frugtsommelig med Kong Hroar, og den Sag maa först udvikle sig. Da dette derpaa blev forestillet Hrok, tilstod han, at give denne Frist, naar han saa uden Möie kunde komme til Regjeringen og Ægteskabet. Syntes Kong Hrok nu, at han paa denne Færd ret var kommen höit paa Straa, da han havde overvundet en saa navnkundig og mægtig Konge. I dette Mellemrum sender Ögn Mænd til Kong Helge, og böd dem sige, at hun ei havde Lyst til at giftes med Kong Hrok, naar hun maatte raade sig selv, og ikke vorde tvungen, især og fordi hun var frugtsommelig med Kong Hroar: Gesandterne droge bort, og sagde hvad dem var befalet. Kong Helge svarer: det er forstandigen talt af hende; thi jeg vil hævne min Broder Kong Hroar. Af dette ahnede Hrok Intet.

Tolvte Kapitel.

Kong Helge hævner sin Broder Hroar, og om Agnar, Hroars Sön, som atter hentede Ringen gode fra Havsens Bund.

Dronning Ögn födte nu en Sön, som blev kaldt Agnar. Han blev tidligen stor og haabefuld. Men Kong Helge samler en Hær, saasnart han spörger dette, og drager mod Kong Hrok. Det kom til en Træfning, og Lykken falde saaledes ud, at Hrok blev fangen. Da sagde Kong Helge: du er en meget slet Hövding, men dog synes jeg ikke om at dræbe dig, thi du har mere Skam af at leve i Jammer og Kval. Derpaa lod han hans Skinnebeen og Arme bryde over, og sendte ham derpaa atter hjem til sit Rige, saa at han ikke var duelig til nogen Verdsens Ting. Men da Agnar Hroarssön var tolv Vintre gammel, syntes man aldrig at have seet saadan Mand. I alle Færdigheder overgik han andre Mænd. Han blev en stor Krigshelt og saa navnkundig, at om ham er meget fortalt i Fortidens Historier, at han har været den störste Kæmpe, baade för og efter den Tid. Han sögte Underretning om, i hvilken Fjord det var, at Hrok havde kastet Ringen over Borde.

Mange havde alt ledt efter den med alskens Paafund, men dog ei fundet den. Agnar kom nu, saa siges der, med sit Skib i denne Fjord, og sagde, at det var et raskt Foretagende, at söge Ringen, dersom man havde taget Mærke paa Stedet, hvor den blev udkastet. Dette underrettede man ham om. Siden beredte Agnar sig dertil, dykkede tilbunds, men kom op uden at have Ringen. Han gik tilbunds anden Gang, men havde ikke fundet den, da han kom op. Da sagde han: skiödeslöst er söget efter den, hvorpaa han nu gik ned tredie Gang, og kom op med Ringen. Af dette blev han overmaade navnkundig, og langt navnkundigere end hans Fader, Kong Hroar. Han sad nu i sit Rige om Vinteren, men om Sommeren var han i Ledingsfærd. Kong Helge og Dronning Yrsa elskede hinanden höit, og havde en Sön sammen; som hedd Hrolf, som siden blev en ypperlig Mand.

Trettende Kapitel.

Dronning Olufa aabenbarer Yrsas Herkomst, hvorpaa Kong Helge og Dronning Yrsa skilles ad.

Dronning Olufa spörger nu, at Kong Helge og Dronning Yrsa elskede hinanden höit, og våre vel tilfreds med deres Kaar. Det saae hun ikke gjerne, og reiste derfor til dem. Da hun kom der til Landet, sender hun Bud til Dronning Yrsa. Denne kommer, og byder hende hjem til Hallen med sig. Dertil sagde hun nei, og at hun havde ingen Ære at gjengjelde Kong Helge. Yrsa sagde: vanærende behandlede du mig, medens jeg var hos dig, eller kan du sige mig Noget om min Slægt, hvor den er; thi jeg har Ahnelse om, at det ikke maa hænge saaledes sammen, som mig var sagt, at jeg var et Barn af fattige Folk. Olufa sagde: det kunde man vente, at jeg kunde berette Noget derom. Jo det var just mit fornemste Ærinde herhid, at jeg vilde kundgjöre dig det. Förft vil jeg dog spörge dig, om du synes godt om Giftermaalet. Ja, siger hun, det maa jeg vel synes godt om, eftersom jeg har den ypperligste Konge til Ægte. Din Lykke fortjener dog ikke at anskrives saa höit, som dig sy-

nes, siger Olufa, thi han er din Fader, og du er min Daatter. Yrsa sagde: min Moder, troer jeg, er den værste og grusomste; thi det er en sjelden sörgelig Tildragelse, som ei vil glemmes, saalænge Verden staaer. Helge har du at takke for dette, siger Olufa, og min Vrede; men nu vil jeg byde dig hjem til mig med Hæder og Anstand, og i alle Henseender behandle dig saa godt, jeg formaaer. Yrsa svarer: ikke veed jeg, hvordan det vil give sig; men her kan jeg ikke blive længer, efterat jeg veed, at denne sjeldne sörgelige Hændelse hviler paa mig. Hun gik strax til Kong Helge, og siger ham, hvor tungt Skjæbnen havde föiet det. Kongen sagde: du har en overmaade grusom Moder, men det vil jeg, at det skal forblive ved, hvad skedt er. Men hun erklærede, at det ei kunde forblive saa, at de herefter kunde leve tilsammen. Yrsa drog nu hjem med Dronning Olufa, og var i Saxland en god Stund. Dette gik Kong Helge saa nær til Hjerte, at han lagde sig i sin Seng, og var meget sorrigfuld. Til den Tid kjendte man intet bedre Parti end Yrsa. Midlertid varede det længe inden andre Konger beilede til hende, hvortil Aarsagen var fornemmelig den, at man altid havde Formodning om, at Helge vilde komme efter hende,

eftersom han lod sig ofte forlyde med, at det vilde særdeles mishage ham, om hun skulde blive gift med en Anden.

Fjortende Kapitel.

Kong Adils i Sverrig faaer Dronning Yrsa til Ægte.

Over Sverrig herskede paa den Tid Kong Adils. Han var rig og gjerrig, og residerede i Hovedstaden Upsala. Han faaer Underretning om Yrsa, tilbereder sine Skibe, og reiser derpaa i Besög til Olufa og Yrsa. Olufa gjör Gjestebud for ham, og tager imod ham med al Kunst og Artighed. Han anholder om Dronning Yrsa til ægte Kone. Olufa svarer: Du har vel spurgt Sagens Beskaffenhed, og hvorledes hendes Tilstand er, men jeg vil ikke afslaae det, men först erfare hendes Tanker. Sagen blev nu andraget for Yrsa. Hun tog til Orde og kaldte det et slet Bytte, eftersom han var en forhadt Konge. Sagen fik dog Fremgang, hvad enten hun saa talede lidt eller meget derimod, og Adils drog bort med hende, uden at man

spurgte Kong Helge derom, eftersom Adils ansaae sig for den fornemste af de to Konger. Kong Helge fik det heller ikke at vide för de vare komne hjem til Sverrig, hvor Kong Adils da höitideligholdt deres Bryllupsfest. Da Kong Helge spurgte dette, blev han endnu slettere til Mode end tilforn. Han sov i en afsides Hytte ganske allene. Om Olufa forekommer nu ikke mere i denne Historie, og saaledes randt nu en god Stund hen.

Femtende Kapitel.

Kong Helge avler Skulde med en Ellekvinde.

Det hændte sig en Juleaften, da Kong Helge var gaaet til Sengs og Veiret var slet udenfor, at Noget kom til Dören og hylte ynkelig. Da tænkte han hos sig selv, at det var ukongeligt, at han lod den Arme staae udenfor, naar det stod i hans Magt, at hjælpe den. Han gik nu hen og lukte Dören op, og saae, at der var kommet et fattigt pjaltet Væsen, som sagde: vel har du nu gjort, Konning! hvorpaa det gik ind i Hytten. Kongen sagde: svöb dig ind i

Halmen og Björneskindet, at du ei skal fryse. Hun sagde: tilstaae mig, o Konge! at dele Seng med dig, og hvile hos dig, da mit Liv beroer derpaa. Kongen svarede: vel gyser jeg for dig, men om saa er, som du siger, da læg dig her ved Sengestokken i dine Klæder, saa har jeg vel intet Meen deraf. Hun gjör nu saa, og Kongen vendte sig fra hende. I Hytten brændte Lys, og kort efter kastede Kongen Öinene over Skuldren, og saae, at der laae en Kvinde saa skjön, at han tyktes, aldrig at have seet skjönnere, og tilmed var hun klædt i Silkekjortel. Han vendte sig da skyndsomt til hende med Ömhed. Hun sagde: nu vil jeg drage bort, og du har nu frelst mig af stor Nöd, thi min Stivmoder havde paalagt mig denne Tryllelov, og jeg har besögt mange Konger, men ingen har villet modtage mig. Tilföi mig nu ingen Skjendsel! Nu vil jeg ikke længere forblive her. Nei, sagde Kongen, det gaaer ei an, at du drager saa snart bort, og vi maae ei saa hurtig skilles ad; thi jeg vil strax holde Bryllup med dig, eftersom jeg synes saa vel om dig. Faaer du vel at raade, Herre! sagde hun, og saa hvilte de sammen den Nat, men om Morgenen tog hun til Orde: vellystigen har du behandlet mig, men det skal du vide, at vi have Barn sammen.

Giör nu som jeg siger, Konge! og søg efter vort Barn næste Vinter ved denne Tid ved dit Skibshuus(10), thi om du ei giör saa, maa du undgjelde det. Derefter drog hun bort. Kong Helge var nu meget muntrere end tilforn. En god Tid randt dog hen, i hvilken han gav ingen Agt derefter. Men efter tre Vintres Forlöb skedte det, at tre Mænd rede ved Midienat til den samme Hytte, hvori Kongen sov. De havde et Pigebarn med, og satte det ned ved Hytten. En Kvinde, som havde holdt Barnet, tog til Orde: det skal du vide, Konge! at dine Slægtninge skulle undgjelde det, at du ikke agtede efter, hvad jeg böd dig; men det er dit Gavn, at du dengang frelste mig af min Nöd, og maa du vide, at denne Pige hedder Skuld, og er vor Daatter. Derefter rede disse Mænd bort. Det har været en Ellekvinde(11), og Kongen saae hende aldrig siden. Skulde voxte der op, og blev snart grum i Sind. Men der fortælles, at Kong Helge, for at glemme sin Sorg, beredte sig til en Udenlandsfærd. Hans Sön Hrolf blev tilbage, men Faderen hærjede vidt og bredt, og udförte mangen Stordaad.

Sextende Kapitel.

Kong Helge falder i Sverrig ved Kong Adilses Svig.

Kong Adils residerede i Upsal. Han havde tolv Bærsærker, som vare ham til Landeværn, saa han var sikker mod hvert farligt Stævne og mod Ufred. Kong Helge beredte sig at drage til Upsal for at bortföre Yrsa. Han kom der til Landet, men da Kong Adils spörger Kong Helges Ankomst, da adspörger han Dronning Yrsa, hvorledes hun vilde, man skulde modtage ham. Hun svarer: det raader du vel selv for, men du veed det i Forveien, at der er ingen Mand, jeg er nærmere beslægtet med, end med ham. Syntes Kong Adils det derfor det Bedste, at byde ham hjem til Gjestebud, ihvorvel han ikke nærede Haab om, at det vilde löbe af uden Uenighed. Kong Helge tog med Glæde mod Indbydelsen, og han drog til Gjestebudet med hundrede Mand, men den störste Deel efterlodes nede ved Skibene. Kong Adils modtog ham med aabne Arme, men Dronning Yrsa agtede at forsone begge Kongerne. Adils og Yrsa behandlede Helge i alle Maader sömmelig; men denne blev saa inderligen glad ved Dronningen,

at han lod alt Andet beroe, og vilde tale med hende al den Tid, han kunde anvende dertil, og saaledes tilbragte de Gjestebuder. Det hændte sig just, at Kong Adilses Bærsærker kom hjem. Saasnart de vare komne i Land, drog denne, uden at Nogen vidste det, til dem, og byder dem, at drage til en Skov, som var mellem Byen og Kong Helges Skibe, og derfra anfalde Kong Helge, naar han begav sig til sine Skibe, og vil jeg, siger han, sende Eder Mandskab til Hjælp, som skal falde dem i Ryggen, saa de komme i dobbelt Klemme; thi jeg vil nu tilgavns ödelægge Kong Helge, saa at han ei skal undkomme, eftersom jeg mærker, at han har en saadan Kjerlighed til Dronningen, saa jeg ei vil staae Fare for, hvad han, eftersom Sagen staaer, kan faae i Sinde. Kong Helge sad imidlertid ved Gjestebudet, og dette falske Raad blev omhyggeligen dulgt for ham, ligesom og for Dronningen. Denne sagde til Kong Adils, at hun gjerne saae, at han vilde give Kong Helge fyrstelige Gaver, Guld og dyrebare Klenodier. Dette lovede han, men agtede dog, at beholde det alt for sig selv. Derefter drog Kong Helge bort. Kong Adils og hans Dronning fölger ham paa Veien, og derpaa skiltes Dronningen og Kongerne ad paa en meget sömmelig Maade;

men ikke længe efter at Adils var draget hjem efter, traf Kong Helge og hans Mænd Ufred for sig, og kom pludseligen i Kamp. Kong Helge gik vel frem, og streed tappert, men formedelst den overlegne Fjende, han havde at stride imod, da faldt han der med megen Berömmelse, og med mange og store Saar. En heel Hær faldt dem i Ryggen, nemlig Kong Adilses egne Tropper, saa at de kom midt imellem Hammeren og Ambolten. Dronning Yrsa fik det ei at vide, förend Kong Helge var falden, og Kampen var forbi. Med Kong Helge faldt alt det Mandskab, som var gaaet op med ham paa Landet; men det andet undflyede hjem til Danmark. Saaledes ender her Fortællingen om Kong Helge.

Syttende Kapitel.

Om Kong Adils og Dronning Yrsa.

Kong Adils roesde sig af sin Seier, og syntes, at han havde gjort god Fremgang, i det han havde overvundet en saa ypperlig Konge, som Helge var, og tilmed saa vide navnkundig.

Dronning Yrsa svarede: ei er det passende at broute saa meget af, at du har sveget den Mand, som jeg stod nærmest i Slægtskab med, og som jeg elskede höiest; og for den Sags Skyld vil jeg aldrig blive dig huld mere, naar du har med Kong Helges Paarörende at dele. Dine Bærsærker skal jeg lade dræbe, saasnart jeg kan komme afsted dermed, om Nogen er saa tapper, at han vil gjöre det for min Skyld og for sin egen Navnkundighed. Kong Adils bad hende, ikke at opirre ham eller hans Bærsærker; thi, sagde han, det vil ikke bekomme dig vel, men jeg vil böde til dig for din Faders Död med ypperlige Gaver, store Pengesumme og kostbare Klenodier, om du saa synes. Dronningen sagtnedes og forligtes derved, og modtog Erstatningsbod af Kongen. Hun var dog efter den Tid vanskeligere i Sindelag, og hun tænkte ofte paa at tilföie Bærsærkerne noget Meen og Forhaanelse, og aldrig fandt man hende efter Kong Helges Fald ret fornöiet, og ved god Lune. Der var og mere Uenighed i Hallen, end der för havde været, og Dronningen vilde ikke vel forliges med Kong Adils, aldenstund hun maatte raade sig selv. Kong Adils syntes nu at blive meget navnkundig, og det syntes at være den mest hæderfulde Post, at være om ham, og blandt

hans Kæmper. Han sad nu en Tid lang i sit Rige, og holdt for, at Ingen turde udholde Kamp med ham og hans Bærsærker. Kong Adils var en meget stor Afgudsdyrker, og fuld af magiske Kunster. Her ender den anden Part eller den anden Fortælling af denne Historie, som betitles Brödre-Bedrifter om Helge og Hroar, Halfdans Sönner.

Tredie Fortælling.

Om Svipdag og hans Brödre Beigald og Hvidsærk, Bonden Svips Sönner.

Attende Kapitel.

Svipdag Svipssön drager hjemmefra til Kong Adils.

Der var en Bonde, som hedd Svip, som boede i Sverrig, fjernt borte fra andre Folk. Han var meget rig, og havde i sin Tid været en stor Kæmpe. Han var ikke i Alt den man ansaae ham for, men kyndig i mange Ting. Han havde tre Sönner, som her nævnes. Den ene hedd Svipdag, den anden Beigald og den tredie, som var den ældste, Særk eller Hvidsærk. De vare alle drabelige, stærke og skjönne af Udseende. Da Svipdag var atten Vintre gammel, sagde han en Dag til sin Fader: kjedsomt hendrage vi vor Levetid, medens vi opholde os heroppe blandt Fjeldene, i afsides Dale og ube-

boede Egne, og komme aldrig til andre Folk, og andre heller ikke til os. Det er derfor en raskere Beslutning, at vi drage til Kong Adils, og see til, at blive anfat hos ham blandt hans Kæmper, om han vil antage os. Den gamle Svip svarer: det synes mig ikke raadeligt; thi Kong Adils er en grusom Mand, og staaer ikke til at troe, uagtet han seer blid ud; men hans Mænd ere fulde af Avind og dog drabelige Mænd. Men vist er det, at Kong Adils er en mægtig Mand, og navnkundig. Svipdag siger derpaa: man maa vove Noget, om man vil komme frem i Verden, og kan man ikke vide, för man har forsögt det, hvorledes Lykken vil föie sig; men vist er det, at her vil jeg ikke sidde længer, i hvad der saa skal skee. Eftersom han nu fast havde besluttet dette, gav hans Fader ham en stor Öxe, som baade var skjön og skarp, i det han saaledes talede til Sönnen: vær ikke gierrig mod Andre, og pral ei, thi det er lastværdigt, men forsvar dig vel, naar Nogen kommer dig paa Livet; thi det anstaaer sig for en stor Mand at broute lidet, men dog udrette meget, naar han kommer i en farlig Stilling. Han udstyrede ham dernæst med en fuld Vaabenrustning, som var med Flid udarbeidet, og med en god Hest. Svipdag reed nu bort, og

kom om Aftenen til Kong Adilses Stad. Han seer, at der anstilledes Lege udenfor Hallen, og at Kong Adils sad derhos paa en stor Guldstol, og hans Bærſærker hos ham. Da Svipdag kom til Træmuren, var Byporten lukket, thi det var da Skik, at man bad om Tilladelse at ride ind. Svipdag gjorde sig ikke dén Uleilighed. Han opbryder strax Porten, og rider ind gjennem Muren. Kongen sagde: denne Mand farer uagtsomt frem, og dette har aldrig tilforn været forsögt. Mueligt er han sig sin Styrke tilfulde bevidst, og skader det ikke, om han fik den prövet. Bærsærkerne ſatte et forskrækkeligt vredt Ansigt op derved, og det syntes dem, at han handlede meget hovmodigt. Svipdag rider hen for Kongen, og hilste ham vel, thi han kunde godt belægge sine Ord. Kong Adils spörger, hvo han er? Han underretter ham derom, og Kongen gjenkjendte ham strax, og da formodede Alle, at han maatte være en stor Kæmpe og af megen Betydenhed. Legene vedvarede, og Svipdag satte sig ned paa en Bænk, og saae paa dem. Bærsærkerne sáae suurt til ham, og sagde derpaa til Kongen, at de vilde pröve en Dyst med ham. Kongen svarede: det holder jeg for, at han ingen Usling er; men det synes mig vel om, at I pröve ham, om han er

saadan en Mand, som han synes. Siden ginge de tilhobe ind i Hallen, men Bærsærkerne ginge til Svipdag, og fpurgte ham, om han maaske var en Kæmpe, saasom han stillede sig saa stor an. Han sagde, at han var slig en Mand, som en af dem. Ved disse hans Ord voxte deres Mod og Stridslyst; men Kongen böd dem være rolige om Aftenen. Bærsærkerne vrængede Mine ad Svipdag og brölede höit, og sagde til ham: drister du dig til at stride med os; da behöver du at have flere Vaaben end Skjeldsord og Skryden, og nu ville vi forsöge, hvad Karl du er. Han svarede: derfor vil jeg sige ja til, at stride med een ad Gangen, og gad saa seet den, som kunde overvinde mig. Kongen syntes heel vel om, at de forsögte hinanden. Dronning Yrsa sagde: denne Mand skal her være særdeles velkommen. Bærsærkerne sagde da til hende: det vide vi, at du önsker os alle Döden; men vi ere bedre ved Kræfter, end at vi skulde falde for et Ord eller en ond Villie. Dronningen sagde, at det var godt at Kongen forsögte, hvad for Mænd han har i Eder, efterdi han sætter saa megen Lid til Eder. Den Bærsærk, som var over de andre sagde: jeg skal bevæge dig til Taushed, og

tæmme din Hoffærdighed, saa vi just ikke skulle have nogen Skræk for ham.

Nittende Kapitel.

Svipdags og Bærsærkernes Stævne-Möde.

Morgenen derpaa begyndte der en haard Holmgang, og manglede der ikke paa store Hug. Da saae alle, at den Fremmede kunde svinge Sværdet med megen Styrke, og at Bærsærken veeg ganske tilbage for ham, hvorpaa Svipdag gav ham sit Livsbröd. Strax var en Anden tilstede og vilde hævne hiin, og dræbe ham; men han gik samme Vei, og Svipdag lod ei af, för han havde dræbt fire af dem. Da sagde Kong Adils: megen Skade har du tilföiet mig, og det skal du nu undgjelde, hvorpaa han böd sine Mænd at staae op og dræbe ham. Strax samler Droningen sig Folk, og vilde yde ham Hjælp, og sagde, at Kongen kunde see det, at langt mere Manddom var i denne Ene, end i alle Bærsærkerne tilhobe. Dronningen stifter nu Fred mellem dem, og tyktes Alle, at Svipdag var en overordentlig Helt. Han satte sig

nu, efter Dronning Yrsas Raad, paa en anden Bænk ligeover for Kongen, og, som det leed mod Natten, saae han sig om, og tyktes, at han kun havde udrettet meget lidet mod Bærsærkerne; og han önskede atter at træffe sammen med dem. Det var ham sandsynligt, at, om de saae ham ene, de da vilde vende sig mod ham; og det gik just som han troede; thi da begyndte de strax at slaaes, og, da de havde stredet en Tid, kom Kongen til, og skildte dem ad. Efter dette drev Kongen de Bærsærker, som vare tilbage, i Landflygtighed, saasom de ikke kunde staae sig alle mod een Mand; og lod, som han ei för havde vidst, at de i Alt vare saa ringe Mænd uden i hovmodige Ord. De maatte nu drage bort, men truede med at hærje i Kong Adilses Rige. Kongen lod som han aldrig ændsede deres Trudsler, og sagde, at ingen Styrke var i det Smaaekravl; de droge da bort med Skam og Skjændsel. Kong Adils havde dog i Förstningen virkelig gen selv opegget dem til at anfalde og dræbe Svipdag, naar de saae ham ene gaae ud af Hallen, og saaledes hævne sig paa den Maade, at Dronningen ei skulde mærke det. Svipdag havde dog dræbt Een, da Kongen kom og skilte dem ad. Kong Adils bad nu Svipdag, at yde

ham den samme Bistand, som tilforn alle Bærsærkerne samlede havde ydet ham, helst eftersom Dronningen önsker, siger han, at du skal være i deres Sted. Der var nu Svipdag i nogen Tid.

Tyvende Kapitel.

Slaget mellem Svipdag og Bærsærkerne.

Kort derefter fik Kongen Budskab om fjendtligt Indfald, at Bærsærkerne nemlig havde samlet sig en stor Hær og hærjede i hans Rige. Kong Adils beder Svipdag at drage ud mod dem, sigende, at det var hans Skyldighed, og at han skulde faae saa stor en Hær, som han behövede. Svipdag skjöttede ikke meget om at være Anförer for Hæren, men tilböd, at han vilde drage med Kongen hvorhen han vilde; men Kongen vilde endelig, at han skulde være Anförer. Svipdag siger da: allene paa det Vilkaar vil jeg gjöre det, at I lover mig tolv Mands Liv, saasnart jeg faaer i Sinde at bede Eder derom, Kongen svarede: det vil jeg tilstaae. Derefter drog Svipdag til denne

Kamp med en betydelig Hær; men Kongen blev hjemme. Svipdag lod gjöre Fodangler (†) der hvor Valpladsen var afstukken, og anstillede der tillige mange andre Krigspuds. Derpaa begyndte en skarp og haard Træfning, og Vikingernes Hær veeg meget tilbage, og de bleve ilde til Mode, da de fik Fodanglerne at föle. Der faldt een Bærsærk og et betydeligt Mandskab; men den Part, som var tilbage, flyede til Skibene, og dermed bort. Svipdag kom nu hjem til Kong Adils med Seier og Berömmelse. Denne takkede ham meget for hans Fremgang og Lande-Værn. Dronning Yrsa sagde: vist er den Plads bedre besat, som slig en Mand sidder paa, som Svipdag er, end da alle dine Bærsærker samlede indtoge den; hvilket Kongen sandede. De Bærsærker, som vare undkomne, samlede atter en Hær, og hærjede paa Kong Adilses Rige, og Kongen æskede igjen af Svipdag, at han skulde gaae imod dem, og sagde, at han vilde give ham udvalgt Mandskab. Svipdag drog nu til Kampen, og havde kun Tredieparten Folk imod Bærsærkerne. Kongen lovede, at komme ham til Undsætning med sin Huustrop. Svipdag havde hurtigere gjort sig færdig, end Bærsærkerne tænkte det. De stödte paa hinanden, og der begyndte en

haard Strid. Kong Adils samler nu en Hær, og tænker paa, at gaae lös paa Bærsærkerne i aabne Skjolde. (12)

Et og tyvende Kapitel.

Svipdags Brödre komme ham til Undsætning.

Det er nu at fortælle, at som Oldingen Svip vaagnede en Morgen af sin Sövn, sukkede han bekymret, og sagde til sine Sönner: synes nu Eders Broder at trænge til Eders Hjælp; thi han holder Slag ei langt herfra, og han har en stor Overmagt at stride imod. Han har mistet sit ene Öie og har desuden mange andre Saar. Han har vel fældet tre Bærsærker, men der ere endnu andre tre tilbage. Brödrene gjorde sig nu i Hast færdige, væbnede sig, og ilte over Hals og Hoved derhen, hvor Striden gik for sig, og da havde Vikingerne en halv Gang saameget Mandskab. Svipdag havde udrettet store Bedrifter men var haardt saaret, foruden det, at han havde mistet det ene Öie. Hans Hær var nedhugget næsten paa ham selv nær; men Kongen kom ham ikke til Undsætning.

Da hans Brödre nu kom til Kampen, da ginge de vel ind hvor Bærsærkerne selv stode, og saa löb Striden af, at Bærsærkerne faldt alle for Brödrenes Hænder, hvorpaa Mandefaldet pludseligen vendte sig til Vikingernes Hær. Men de som vilde beholde Livet overgave sig til Brödrene. Efter dette droge de til Kong Adils, og underrettede ham om Slagets Udfald. Kongen takker dem for dénne berömmelige Heltedaad. Svipdag havde faaet to Saar i Haanden, og et stort Saar i Hovedet, og tilmed var han eenöiet for hele sin Levetid. Han laae nu en Tid lang syg af disse Saar, og Dronning Yrsa lægte ham (13). Men da han var bleven helbredet, siger han til Kongen, at han vilde drage bort derfra, og opsöge den Konge, siger han, som vil yde os mere Hæder, end I gjör, Konge! thi slet har I lönnet mig for mit Lande-Værge, og for saadan Seier, som vi have vundet Eder. Kong Adils bad ham, at forblive der, og foregav, at han vilde bære meget Venskab for ham og hans Brödre, og lovede, at han skulde ikke agte nogen Mand over dem. Men Svipdag havde fast besluttet at drage bort, og fornemmelig fordi Kong Adils ikke kom til Slaget för Drabningen var forbi, hvortil Grunden var, at han var tvivlsom, paa hvis Side Seiren

vilde falde, paa Svipdags eller Bærsærkernes. For den Sags Skyld, havde han holdt sig i en Skov, og derfra været Tilskuer af deres Kamp, og det havde staaet i hans Magt, at rykke til, saasnart han vilde, og komme Svipdag til Undsætning; men han var, sandt at sige, lige glad, om end Svipdag havde tabt Slaget, og ladet Næsen synke.

Tre og tyvende Kapitel.

Om Konning Hrolf, Kong Helges og Dronning Yrsas Sön, og om Svips Sönner, Svipdag og Brödre, som kaares til hans Mænd.

Nu beredte disse Brödre sig paa at drage bort, uden at det stod til at hindre dem. Kong Adils spörger ofte, hvorhen de agtede sig? De sagde, at de endnu ikke i den Henseende havde taget nogen Beslutning; men vi ville nu overlægge det, og vil jeg nu, siger Svipdag, lære at kjende andre Mænds og Kongers Skik, og ikke blive gammel her i Sverrig. De takkede Dronningen meget for den Hæder, hun havde beviist Svipdag, og stege dernæst paa deres Heste,

og satte deres Kaas ligetil deres Faders. De spurgte nu hans Raad, hvad Beslutning de skulde tage, og hvorhen de skulde vende sig? Han kaldte det störst Hæder, at være hos Kong Hrolf i Danmark, blandt hans Kæmper. Der er den skjönneste Leilighed til Forfremmelse, og til at sagtne Eders Overmod, thi jeg har spurgt det for vist, at did ere komne de störste Kæmper af Nordlandene. Hvorledes forholder det sig med ham? siger Svipdag. Det er mig sagt om Konning Hrolf, svarede Faderen, at han er rund og gavmild, trofast, men varsom i at indgaae Venskabs-Forbindelse, saa at hans Lige ikke vil findes. Han sparer næsten hverken Guld eller Kostbarheder mod Nogen, som vil modtage dem. Han er en middelmaadig Mand at see til, men stor og vanskelig at komme i Kast med. Han er den skjönneste af Mænd, stolt mod de Ubarmhjertige, men venlig og god mod de Arme, og mod Alle, som ikke trodse ham. Han er overmaade nedladende, saa at han lige venligen tiltaler Fattige og Rige. Han er saa berömmelig en Mand, at hans Navn ei vil ældes, saalænge Verden er beboet(14). Han har og gjort sig skatskyldige alle de Konger, som ere i Naboelandene deromkring, da Alle ere villige til at tjene ham. Svipdag siger:

saa har du nu talt om ham, at jeg og alle vi Brödre have fast beslutter at drage til Konning Hrolf, om han vil tage mod os. Svip Bonde sagde: I maae nu raade for Eders Færd og Foretagende, men bedst tykkes det mig, at I blive hjemme hos mig. De sagde: at nu vilde det ikke lykkes at fraraade dem. Siden toge de Afsked med deres Fader og Moder, og kom ikke til Kong Adils, uagtet Svipdag havde lovet ham at komme til ham, för de droge bort. De satte nu deres *Kaas* lige til Kong Hrolf. Svipdag gik strax ind for Kongen, og hilste paa ham. Denne spurgte, hvo han var? Svipdag nævner ham sit og sine Brödres Navne, og sagde, at de havde været en Tid hos Kong Adils. Kong Hrolf sagde: hvi drog du da hid, eftersom du veed, at der er ikke meget Venskab mellem Kong Adils og mig? Svipdag sagde: det veed jeg vel, Herre! men dog vil jeg bestræbe mig for at blive Eders Mand, ligesom og alle mine Brödre, om det lader sig gjöre, om I end kunde synes, at vi ikke ere meget værd. Kongen svarede: ei havde jeg beslutter, at tage mig Venner af Kong Adilses Mænd, men efterdi I ere dragne til mig, saa vil jeg ogsaa antage Eder; thi jeg anseer dens Vilkaar for bedre, som ikke bortviser Eder, eftersom jeg

seer, at I ere dygtige Kæmper, og jeg har spurgt, at I have vundet stor Navnkundighed, dræbt Kong Adilses Bærsærker, og udfört mangen anden berömmelig Heltedaad. Hvor viser du mig til Sæde? siger Svipdag. Kongen sagde: sætter Eder hos den Mand der, som hedder Bjalke, og lader Plads staae ledig ovenfor Eder til tolv Mænd. Nu ginge Brödrene til den Plads, som Kongen havde anviist dem. Svipdag spörger Bjalke, hvorfor de Pladse skulde staae ledige, som vare indenfor dem. Bjalke svarer, at der sad Kongens tolv Bærsærker, saasnart de kom hjem, men de vare nu i Leding. Den ene af Kong Hrolfs Döttre hedd Skur, den anden Drifa. Denne var hjemme hos Kongen, og var en overmaade höflig Kvinde. Drifa yndede disse Brödre, og var meget velvillig mod dem; og randt saaledes Sommeren hen, indtil Bærsærkerne om Hösten kom hjem til Hove. Efter Skik og Brug ginge de, da de kom i Hallen, for hver Mand, og derpaa spurgte Bærsærkernes Formand, om den, der sad der, turde kalde sig ligesaa tapper, som han. De fandt da paa forskjellige Svar derpaa, som Enhver syntes bedst at passe sig; men hvilke dog alle gik ud paa, at de syntes, at der fattedes meget i, at de vare saa tappre. Nu gaaer han

for Svipdag, og spörger, om han ansaae sig saa tapper? Svipdag springer op, svinger sit Sværd, og sagde, at han i ingen Henseende var mindre tapper end ham. Bærsærken sagde: Hug da i min Hjelm! Svipdag gjorde det, men det beed ikke paa. Siden vilde de kæmpe, men Kong Hrolf sprang imellem dem, og sagde, at det skulde ikke tillades dem, og skulde de, fra den Tid af, hellere kaldes hinandens Ligemænd og begge hans Venner. Derefter forligtes de, og stode hinanden stedse bi, naar de vare i Leding, og seirede, hvor de kom frem. Kong Hrolf sendte nu Mænd til Sverrig til sin Moder Dronning Yrsa, og beder hende, at sende sig de Eiendele, som hans Fader Kong Helge havde havt, og Kong Adils havde bemægtiget sig, da denne blev dræbt. Yrsa sagde, at det fordrede Billighed, at hun indledte denne Sag for Kongen, om det var hende muligt. Men hvis du selv, min Sön! lader hun sige, vil forsöge paa, at erholde disse Eiendele, vil jeg staae dig bi i Raad; men Kong Adils er en Mand saa gjerrig efter Penge, at han aldrig bryder sig om, hvormeget han derfor opoffrer. Dette böd hun dem sige til Kong Hrolf, og sendte ham derhos anselige Gaver.

Tre og tyvende Kapitel.

Om Kong Hrolf og Kong Hjörvard, Skuldes Mand.

Kong Hrolf laae nu i Leding, og dette voldte ham Ophold i at drage til Kong Adils. Han forskaffer sig en stor Magt, og alle de Konger, som han traf paa der i Omegnen, gjör han skatskyldige under sig, hvortil Aarsagen fornemmeligen var den, at alle de störste Kæmper vilde være hos ham, og ikke tjene nogen Anden, eftersom han var langt gavmildere end andre Konger. Kong Hrolf valgte til sin Hovedstad Leiregaard i Danmark, som var en stor og stærk Stad, hvor der herskede mere Ödselhed og Hofpragt end andensteds i Alt, hvad man havde befundet som Tegn paa höi Anseelse. Der var én mægtig Konge, som hedd Hjörvard. Han fik Skulde, Kong Helges Daatter og Kong Hrolfs Söster, til Ægte. Det skedte med Kong Adilses og Dronning Yrsas og hendes Broder Hrolfs Samtykke. Engang böd Kong Hrolf sin Svoger Hjörvard til Gjestebud, under hvilket det hændte sig en Dag, medens Kongerne vare ude, at Kong Hrolf löste sit Buxebelte, og rakte imidlertid Kong Hjörvard sit Sværd, og da han

havde bundet Buxebeltet, tog han atter Sværdet, og talede saaledes til Kong Hjörvard: det vide vi begge, at det Ord har længe gaaet, at den skal være den Andens Undermand for hele Eftertiden, som holder paa hans Sværd, medens han binder sit Buxebelte. Skal du nu være min Underkonge, og finde dig i det, ligesaa vel som Andre. Hjörvard blev derved overmaade vred, men nödtes dog til at lade det blive derved. Han drog saaledes bort, meget ilde til Mode ved sine Kaar. Han ydede dog Skat til Kong Hrolf, ligesom andre hans Underkonger, de som vare ham underdanige. Her ender Fortællingen om Svipdag.

Fjerde Fortælling.

Om Bödvar Bjarke og hans Brödre.

Fire og tyvende Kapitel.

Hring, Konge i Opdalen i Norge, faaer Dronning Hvit til Ægte.

Nu begynder Fortællingen derved, at over Opdalene, nord paa i Norge, herskede dengang en Konge, som hedd Hring, som havde en Sön ved Navn Björn. Der hændte sig, at hans Dronning döde, hvilket Kongen, saavelsom mange andre Fremmede, ansaae for et stort Tab. Hans Undersaatter og Raadgivere bade ham at gifte sig igjen, og det skeer nu, at han sender Mænd sönder i Landet, at beile for sig; men de fik megen Modbör og svære Storme, saa de nödtes til, at vende Stavnen, og holde udaf Veiret, og dreve nord paa op til Finmarken, hvor de forbleve om Vinteren. Kort efterat de vare komne i Land, droge de en Dag op i

Landet, og kom til en Gam eller Hytte, hvori vare tvende skjönne Kvinder. De mödtoge dem vel, og spurgte, hvorfra de vare komne did. De fortalte dem nu hele deres Færd, og i hvad Erinde de vare reiste, og spurgte Kvinderne, hvo de vare, og af hvad Aarsag saadanne fagre og yndige Kvinder vare komne til et saa ensomt Sted, saa langt fra andre Folk. Den ældste sagde: enhver Ting har sin Aarsag, Ungersvende! her ere vi komne for den Sags Skyld, at en mægtig Konge begjerede min Daatter til Ægte, men hun vilde ikke have ham; hvorpaa han truede med at bruge Vold mod hende. Desaarsag holder jeg hende her skjult, medens hendes Fader ligger ude i Leding. De spurgte, hvo hendes Fader var? Moderen sagde: hun er en Daatter af Finnernes Konge. De spurgte: hvad de hedde? Den ældste sagde: jeg hedder Ingeborg, og min Daatter hedder Hvit, og jeg er Finnekongens Frille. Der var desuden en Pige, som vartede dem op. Kongens Mænd syntes vel om dem, og den Beslutning blev tagen, at forsöge, om Hvit vilde drage med dem, og gifte sig med Kong Hring. Formanden for Kongens Gesandtskab bragte dette paa Bane for hende. Hun gav dem ikke strax Svar, men hun skjöd det under sin Moders Styrelse, og, siger hun,

henstiller jeg denne Sag til hende. Saa er det nu, som man siger, sagde Moderen, at ud af hver vanskelig Sag maa man rede paa nogen Maade. Uagtet det derfor synes mig slemt, at det skeer uden hendes Faders Minde, saa maa man dog vove derpaa, om hun skal bringes Maalet nærmere. Derefter beredte de sig til at reise med dem, og de toge siden Veien lige til Kong Hring, som spurgte, hvorledes det var tilgaaet? De udlode sig vel over deres Erinde. Strax spurgte Gesandterne, om Kongen vilde tage hende til Ægte, eller lade hende atter drage bort. Kongen syntes godt om Kvinden, og holdt strax Bryllup med hende, og det bröd han sig ei om, at hun ikke var rig. Kongen var temmelig til Alders, hvilket snart siden mærkedes paa Dronningen.

Fem og tyvende Kapitel.

Om Björn, Kong Hrings Sön, og hans Stifmoder Hvit.

En Olding boede der ei langt fra Kongen. Han var gift, og havde en Daatter, ved Navn Bera,

som var en ung og skjön Pige. Koggens Sön Björn, og Oldingens Daatter Bera legede ofte Börnelege tilsammen, og det stod vel til imellem dem. Oldingen var rig, thi han havde længe været paa Vikingetog, og var i sine unge Dage en stor Kæmpe. Bera og Björn elskede hinanden höit, og omgikkes meget med hinanden, og saaledes randt en Stund hen, uden at dog noget Mærkværdigt tildrog sig: Björn voxte snart op til en stor og stærk Mand. Han var meget færdig i alle Idrætter. Kong Hring var længe ude af Landet i Leding; Hvit styrede det da imidlertid. Hun var ikke afholdt af Folket, men mod Björn var hun meget venlig, skjönt han kun agtede lidet derpaa. Da Kongen engang drog hjemmefra, raadede Dronningen ham, at hans Sön Björn skulde blive hjemme hos hende, at styre Landet. Kongen syntes det vel overlagt; Dronningen blev da hovmodig og opblæst. Kongen befalede Björn, at blive hjemme, og vaertage Rigets Anliggender tillige med Dronningen. Björn sagde, at han var ikke meget derfor, og at han ikke kunde fordrage Dronningen. Kongen befalede, at han skulde blive tilbage, hvorpaa han drog ud af Landet med en stor Hær. Björn gaaer nu hjem efter denne Samtale med sin Fader, og de vare

blevne meget uenige. Han gik til Sengs meget bedrövet, og röd som Blod. Dronningen gaaer til ham, for at tale med ham, og opmuntre ham, og snakker meget venligen for ham; men Björn beder hende drage bort, og det gjorde hun ogsaa dennesinde. Hun kom dog tit igjen tilbage til ham, og sagde, at det var bedst passende, at de delte Seng sammen, medens Kongen var borte, og at det var langt bedre, at de holdt sig til hinanden, end at hun havde saa gammel en Mand, som Kong Hring var. Han tog dette meget ilde op, og gav hende en dygtig Kindhest, böd hende gaae bort, og stödte hende fra sig. Hun sagde, at hun ei var vant til slig Behandling, at blive mishandlet eller slaaet, og, siger hun, eftersom du synes bedre om, Björn! at tage en Bondetös i Favn, passer det for dig, som derpaa fölger; og er mere skjændigt end min Kjerlighed og Blidhed, og det vil ei være urimeligt, om jeg sætter Modvægt mod din Trods og Daarlighed; og nu slaaer hun til ham med en Ulvehandske, og siger, at han skulde blive til en vild og grum Hulebjörn, og du skal, vedblev hun, ikke nyde anden Föde end af din Faders Kvæg, hvilket du skal dræbe og æde, saa man aldrig skal kjende Exempel dertil, og du skal

aldrig slippe ud af denne Forhexelse, og vil Mindet om dette blive dig værre end intet.

Sex og tyvende Kapitel.

Om Björn Kongesöns Drab i en Björns Skikkelse, og om ham og Bera Bondedaatter.

Efter dette forsvandt Björn, og Ingen vidste, hvor han blev af; men saasnart man savnede ham, droge Mænd ud, at lede efter ham; men han blev, som rimeligt var, ingensteds funden. Derimod traf det sig, at Kongens Faar bleve dræbte, saa mange der vare, og en stor og grum Graabjörn var Mester derfor. En Aften hændte det sig, at Bera seer denne grumme Björn. Den löb til hende, og viste sig meget venlig mod hende. I denne Björn tyktes hun at gjenkjende Björn Kongesöns Öine, hvorfor hun ikke flyede for den. Dyret gaaer derpaa fra hende, men hun iler efter det lige indtil de kom til en Klippehule; men da hun kommer til Hulen, stod der en Mand for hende, og hilser hende. Hun gjenkjender i ham Björn Hringssön, og de bleve overordentligen glade ved

igjen at finde hinanden. Der vare de nu i Hulen en kort Tid, thi hun vilde ikke skilles fra ham, saalænge det stod i hendes Magt, uagtet han paamindte hende, at det var usömmeligt at være der hos ham, saasom han om Dagen var et Dyr, men om Natten et Menneske. Midlertid kommer Kong Hring hjem fra sine Krigstoge, og da blev ham fortalt, hvad Tildragelser der i hans Fraværelse havde hændt sig, först, at hans Sön Björn var pludselig forsvunden, og dernæst om det store Dyr, som var kommet der i Landet, som mest gik lös paa hans egne Faar. Dronningen skyndede stærkt til, at lade Dyret dræbe, men det tövede dog en Tid, og Kongen talede ikke meget derom, men syntes dog at være ved underlig Stemning. En Nat, som Björn og Bera laae i deres Seng, tog han til Orde: det ahner mig, at min Dödsdag er i Morgen for Haanden; thi de ville jage efter mig; og tykkes mig heller ikke stor Gammen ved Livet, formedelst den Uskjæbne som hviler paa mig; uagtet det glæder mig, at vi ere begge tilsammen; dog maa deri nu skee en Forandring. Den Ring, som jeg har under min venstre Arm, vil jeg give dig. Du maa derfor give Agt paa Folket, som angriber mig i Morgen; og naar jeg er död, iil da til Kongen,

og beed ham give dig det, som er under Dyrets venstre Bov, hvilket han vil tilstaae dig. Midlertid vil Dronningen fatte Mistanke, just som du agter dig igjen at drage bort, og hun vil give dig at spise af Dyrekjödet; men det skal du ikke spise, thi du er frugtsommelig, som du veed, og vil föde ved mig trende Drenge, og paa dem vil det sees, om du spiser af Dyrekjödet; thi denne Dronning er den störste Troldhex, der kan findes. Drag dernæst hjem til din Fader, hvor du vil föde Drengene, af hvilke du dog vil holde meest af den Ene. Men ifald du ei kan holde dem hjemme, formedelst deres Uskjæbne og Vildhed, drag da bort, og far med dem hid til denne Hule. Her vil du finde en Kiste med trende Afdelinger i, og de Runer, som derpaa ere ridsede, ville antyde dig, hvad hver af dem skal have til Eie. Trende Vaaben ere i Bjerget, og skal hver have det, som ham er bestemt. Den af vore Sönner, som först kommer til Verden, skal hedde Frode, den anden Thorer, og den tredie Bödvar, og det synes mig sandsynligt, at de ville blive mandhaftige Mænd, og at deres Navne ville længe opbevares i Efterslægtens Minde. Efterat han havde sagt dette og meget Andet til hende, foer han ud, hvorpaa Björnehammen strax ind-

hyllede ham. Björnen gik da ud, og hun sorrigfuld efter ham. I det hun seer sig om, faaer hun Öie paa en stor Hær, som kom frem for Bjergaasen. Mange og store Hunde ginge foran Hæren. Björnen löber nu fra Hulen, og frem langs Fjeldet, hvor Hundene og Kongens Mænd komme imod ham, og blev han dem vanskelig at faae Bugt med. Han lemlæstede mange Mænd for dem, inden de ret kom ham ind paa Livet, og alle Hundene dræbte han. Omsider lykkedes det dem dog, at slaae Kreds om ham, men han svævede da meget rasende hist og her inden for Mændenes Kreds. Men nu saae han, hvorledes han stak i det, at han paa ingen Maade kunde undslippe. Han dreiede da derhen, hvor Kongen stod, tog fat paa den Mand, som stod ham nærmest, og rev ham levende sönder. Da var Björnen saa afmægtig, at han kastede sig fladt ned paa Jorden, hvorpaa Mændene strax löbe til, og dræbte ham. Saasnart Bera saae dette, gik hun til Kongen og sagde: Vil I, Herre! give mig det, som er under Dyrets venstre Bov? Han tilstod hende det, sigende: at der maatte vel være Noget, som det anstod ham at overdrage hende. Kongens Mænd havde da alt næsten flaaet den. Bera gik til, og tog Ringen bort, og forvarede den, uden at Nogen

enten saae, hvad hun tog, eller siden ledte derefter. Kongen spurgte, hvo hun var? thi han kjendte hende ikke. Hun gav ham saadant Svar, som hun troede, tjente hende bedst; men dog anderledes, end det virkeligen forholdt sig.

Syv og tyvende Kapitel.

Bera föder tre Sönner: Elgfrode, Thorer Hundefod og Bödvar Bjarke.

Kongen drog nu hjem, og Bera fulgte med samme Vei. Dronningen tog meget fornöiet og venligt mod hende, og spurgte: hvo hun var? Hun sagde ligesom för, men dog ikke, hvad Sandheden var. Dronningen gjör nu et stort Gilde, og laver Björnekjödet til, at sætte for Gjesterne. Bondedaatteren var i Dronningens eget Værelse, og fik ei Tilladelse, at drage bort; thi Dronningen ahnede, hvo hun maatte være. Dronningen kom nu, förend man kunde vente det, löbende med en Tallerken, hvorpaa der laae noget Björnekjöd, og böd Bera nyde noget deraf; men hun vilde ikke spise

det. Det er vidunderligt, siger hiin, at du kimser ad den Beværtning, som Dronningen selv værdiger sig at byde dig. Tag derfor strax fat; ellers skal du blive værre faren. Hun skjærer et Stykke af for hende, og saa faldt det ud, at hun spiser det Stykke. Dronningen skjærer derpaa et andet Stykke af, stikker det i Munden paa hende, men hun sank kun lidet deraf; det andet spyttede hun ud af Munden, og sagde, at hiin vilde ikke tilstaae, at spise mere, om hun end pinte hende til Döde. Dronningen svarede: muligt vil det dog virke noget, og loe derad. Derpaa drog Bera bort hiem til sin Fader, og hun havde en svar Last at bære paa. Hun fortalte ham, hvorledes det i det Hele hang sammen. Nogen Tid derefter nedkom hun og födte et Drengebarn, som dog var af noget synderlig Beskaffenhed. Det var for oven et Menneske, men fra Navlen og nedad var det et Elsdyr. Det blev derfor kaldet Elgfrode. Hun födte nok en Dreng, som blev kaldet Thorer. Han havde Hundefödder fra Vristen af, og blev derfor kaldet Thorer Hundefod. Han var forresten den skjönneste Mand, man kunde see for sine Öine. Omsider födte hun en tredie Dreng. Han var allersmukkest, og havde ikke mindste Legems-

lyde, og blev kaldet Bödvar. Bödvar elskede hun höiest. De skiöde nu op som Straae, og naar de legte med andre Drenge, vare de grumme og gjenstridige. Mange bleve ilde medhandlede af dem, og især lemlæstede Frode mange af Kongens Mænd, og somme dræbte han med alle.

Otte og tyvende Kapitel.

Om Elgfrode, som blev en Skaleboer (15).

Saaledes gik en Tid hen, indtil de vare tolv Vintre gamle. Da vare de saa stærke, at ingen af Kongens Mænd kunde staae sig for dem, hvorfor de heller ikke vovede sig i Kast med dem. Frode sagde da til sin Moder, at han vilde drage bort, og vil jeg, siger han, ikke have Noget med Folk at gjöre; thi de ere kun Uslinger, og de ömme sig strax, naar man rörer ved dem. Hun sagde, at han kunde ikke begaae sig blandt Folk formedelst sit Stivsind. Moderen drog nu med ham til Hulen, og viste ham der de Eiendele, som hans Fader havde tiltænkt ham; thi Björn havde

fastsat, hvad enhver skulde have. Frode vilde tage mere; men formaaede det ikke; thi det var de mindste Eiendele, som vare ham tiltænkte. I det samme seer han et Vaaben komme frem af Bjerget. Han tager ved Fæstet, men Sværdet var fast, saa at han ikke kunde trække det ud. Dernæst tog han fat paa et Öxeskafte, men det var ei lösere end det forrige. Da sagde han: mueligt har han, som har nedlagt disse kostbare Ting her, villet, at Vaabenskiftet skulde ligne Delingen af de andre Lösöre. Han greb da i et Haandfang, og det var strax löst, saa der fulgte en Skalm eller kort Sværd med Haandfanget. Han betragtede Klingen et Öieblik, og sagde siden: han har været ubillig, som har skiftet disse Sager, og slog nu med begge Hænder Klingen mod et Klippestykke, og vilde slaae den i Stykker; men Klingen gik ind i Klippen, saa det smeldede mod Heftet, men den gik ingenlunde itu. Da sagde Elgfrode: hvad ligger det Lag paa, hvorledes jeg behandler denne ondtvarslende Kostbarhed; men derom er ingen Tvivl, at den kunde bide, hvad det saa skulde være. Derefter tog Frode Afsked med sin Moder og drog bort. Han drog op til en Fjeldvei, og blev der en Ildgjerningsmand, og slog Folk ihjel for at tilvende sig

deres Eiendomme, og byggede der en Skale, hvor han slog sin Bopæl op..

Ni og tyvende Kapitel.

Om Thorer Hundefod, som blev Konge over Gotherne.

Kong Hring troede nu vel at kunde forstaae, hvilke Vidunder alt dette maatte betegne; men talede ikke et Ord derom for Folket, og lod alt være uformærkt ligesom tilforn. Kort derefter forlangte Thorer Hundefod at drage bort; men hans Moder viste ham til Hulen; og anviste ham de Eiendele, som vare ham bestemte, underrettede ham om Vaabnene, og böd ham tage Öxen, og sagde, at saa havde hans Fader befalet. Derpaa tog Thorer Afsked med sin Moder og drog bort. Han gik strax til Hulen, og tog först fat paa Sværdfæstet; men Sværdet var fast, dernæst tog han ved Skaftet paa Öxen. Den var lös, eftersom den var ham bestemt. Han tog dernæst sine Eiendele og gik bort, lagde dog först Veien om ad til sin Broder Elgfrode. Han gaaer ind i hans Skale, sætter sig ned i Sædet, og lader Hatten synke

ned over Ansigtet. Frode kom siden hjem, og saae ikke meget mildt til den Fremmede, men trak sit korte Sværd og sagde:

Skingrer Skalmen,
Ganger af Skeden,
Haanden mindes
Hildurs Værk,

og drev det ned paa Bænken, som stod hos ham, og stillede sig meget rasende og barsk an. Da sagde Thorer:

Men jeg lader
Paa Skovens Veie
Min Öxe give
Lige Klang.

Da kunde Thorer ikke fordölge sig længer, og Frode kiendte sin Broder, og tilböd ham Halvdelen af Alt, hvad han havde forhvervet sig, og der manglede ikke paa stor Rigdom. Thorer vilde dog ikke tage derimod, men dvælede der i nogen Tid, og drog siden bort. Elgfrode viste ham til Gothland, sigende, at Gothernes Konge nylig var död, hvorfor han tilskyndede ham at drage til dette Rige, efterat han forud i den Henseende havde underrettet ham om mange Ting. Det er, siger han, en Lov hos Gotherne, at ved slig Leilighed blive alle Gother stævnede til et heelt Folke-Möde. En stor

Stol bliver dernæst fremsat i Forsamlingen, hvori to Mænd rummeligen kunne sidde, og den skal være Konge, som udfylder det Rum; men mig tykkes, at du fuldkommen kan udfylde det. Efter dette toge de Afsked med hinanden, og skiltes ad. Thorer tog nu Veien lige til Gothland, hvor han kom til en Jarl, som tog vel imod ham. Der opholdt han sig om Natten. Det sagde hver Mand, som saae Thorer, at han var vel skikket til at være Konge over Gotherne for sin Væxts Skyld, og at man vilde finde Faa, som vare hans Lige. Da de nu kom til Tingstævne, gik det just som hans Broder Frode havde forudsagt. En ypperste Voldgiftsmand var der sat til med sandru Kjendelse at afgjöre Sagen. Mange satte sig i Sæder, men han kjendte dem uværdige. Tilsidst gik Thorer til og satte sig i Stolen. Da sagde Voldgiftsmanden: for dig passer Sædet bedst; thi tildömmer jeg dig derfor dette Regimente. Siden gave Indvaanerne ham Kongenavn, og han blev kaldet Kong Thorer Hundefod, og om ham ere vidtlöftige Fortællinger. Han var almindelig yndet, förte mange Krige og havde som oftest Seier, og sad siden en Tid lang rolig hjemme i sit Rige.

Tredivte Kapitel.

Om Bödvar Bjarke og hans Hævn over Dronning Hvit, og om Kong Hrings Död.

Bödvar var imidlertid hjemme hos sin Moder og var ret hendes Öiesteen. Han var af alle den mandigste og skjönneste. Dog var han endnu ikke meget kjendt iblandt Folk. Han spörger engang sin Moder, hvo der var hans Fader? hun fortæller ham hans Död og hele Tildragelsen, hvorledes en uheldig Skjæbne var ham paalagt af hans Stifmoder. Bödvar svarede: ilde bör vi for dette lönne denne Troldkvind; men hun fortalte derpaa, hvorledes hun af Dronningen var tvungen til at spise af Björnekjödet, hvilket nu kjendtes paa hans Brödre Thorer og Elgfrode. Bödvar sagde: tykkes mig, at Frode kan med större Skjæl hævne vor Fader paa dette Kvinde-Uhyre, end ihjelslaae uskyldige Folk for Vindings skyld, og bedrive Ildgjerninger. Underligt synes det mig og, at Thorer drog bort, uden at han gav denne Hex nogen Paamindelse, og troer jeg, at det bliver det bedste, at jeg straffer hende lidt for os allesammen. Bera svarede: mag det saa, at hun ikke sætter nogen

Trolddom mod dig, som kan skade dig. Han sagde, at det skulde han nok passe. Derefter droge Bödvar og Bera til Kongen, hvem hun efter Bödvars Raad fortæller, hvorledes Alt var tilgaaet, og viser Ringen, som hun havde taget ud af Dyrets Bov, og som hans Sön Björn havde eiet. Kongen syntes med Vished at kjende Ringen. Jeg havde ganske ahnet det, siger han, at alle disse underlige Skabninger vare af Dronningens Anstiftelse, men formedelst min Kjerlighed til hende har jeg tiet dermed. Bödvar sagde: lad hende nu drage bort, eller vi ville tage Hævn over hende. Kongen tilböd, at ville böde til ham med Penge, saameget han selv bestemte, for at Alt endnu skulde være roligt. Jeg vil desuden give dig, siger han, et Rige at styre, og Jarlsnavn strax; men efter min Död Kongedömmet, for at du ikke skal tilföie hende noget Meen. Bödvar sagde, at han ikke vilde være Konge; men at han hellere vilde være blandt Kongens Mænd, og tjene ham; men, siger han, skjönt du er saa indtaget af denne onde Aand, at du neppe beholder Forstanden tilbage til ret at styre dit Kongedömme, saa skal hun dog aldrig trives fra dette Öieblik. Bödvar var da saa rasende, at Kongen turde ikke give sig af med ham

Han styrter ind i Dronningens Buur, og havde en Skindpose i Haanden; men Kongen og hans Moder ginge efter ham. Men da Bödvar kom der, vender han sig strax til Dronning Hvit, og sætter Skindposen over hendes Hoved, og snörer den sammen om Halsen, gav hende adskillige Kindhug, og slog hende til Döde med forskjellige Pinsler, og trak hende omkring i alle Stadens Stræder. Mange der i Hallen syntes, at det ikke var værre end halvt fortjent; men Kongen syntes meget ilde derom, skjönt han dog ikke kunde gjöre Noget dertil. Saalèdes lod Dronning Hvit sit arme Liv. Bödvar var da atten Aar gammel. Kort derefter bliver Kong Hring syg, og döer, hvorefter Bödvar antog Regimentet, og var dermed tilfreds en föie Tid. Siden stævnede han sine Undersaatter til Thinge, og sagde der paa Thinget, at han vilde drage bort, giftede sin Moder med en Mand, som hedd Valsleit, som tilforn havde været Jarl, og holdt deres Bryllup, för han drog bort.

Et og tredivte Kapitel.

Om Bödvar Bjarke og Elgfrode.

Derefter reed Bödvar ensom bort og havde ikke meget Guld eller Sölv eller andre Eiendele med sig. Dog var han vel udrustet med Vaaben og med Klæder. Han reed nu paa sin gode Hest först til Hulen, efter sin Moders Anviisning. Sværdet blev löst, saasnart han tog ved Fæstet. Med dette Sværd fulgte de Egenskaber, at det skulde aldrig blottes uden det skulde blive Mands Bane. Aldrig maatte det lægges under Hovedet, og ikke reises op paa Fæstet. Kun tre Gange skulde det skjærpes i Eierens hele Levetid, men til andre Tider maatte det ikke blottes. Disse vare de Vanskeligheder, som dermed vare forbundne. Dette ypperlige Klenodie vilde alle Brödrene eie. Bödvar drog nu til sin Broder Elgfrode, som gjorde ham en Skede til Sværdet af Birketræ. Paa denne hans Reise hændte intet Mærkværdigt, för han en Aften kom til en stor Skale, som Elgfrode eiede. Bödvar ledte sin Hest ind, og syntes der at eie upaatalt Alt hvad han troede at trænge til. Elgfrode kom hjem i Skumringen og kastede et vredt Öie til ham.

Bödvar bröd sig kun lidt derom, og lod endog som han hævede Brystet höiere derved. Nu kom Hestene ogsaa i Uenighed, og vilde drive hinanden ud af Stalden. Frode tager da til Orde; det er en megen forvoven Karl, der drister sig til at sætte sig herind uden mit Forlov. Bödvar trykkede Hatten ned i Ansigtet, og svarede Intet. Elgfrode springer da op, trækker Skalmen, og stöder den ned, saa det skingrer mod Hæftet; og gjör saaledes tvende Gange; men Bödvar rörte sig ikke derved. Trédie Gangen trækker han Skalmen og springer imod ham; thi han mærkede, at den fremmede Mand ikke lod sig forskrække, og troede, at han nu skulde tage i ham. Da Bödvar nu seer, i hvad Hensigt han gjorde det, vilde han ikke töve længer, men springer op, og löber ham ind under Armene. Elgfrode spændte ham endnu haardere om Livet, og de toge dygtig fat i hinanden. Under dette faldt Bödvars Hat af, og da gjenkjendte Frode ham, og sagde: velkommen Frænde! vi have her længe nok staaet og brudtes. Endnu skader det ikke, siger Bödvar. Elgfrode svarede: vaerligere, Frænde! maatte du dog endnu være ved at have med mig at bestille, om vi skulle nappes; og vil du her kjende Forskjellen paa vor Styrke,

om vi skulle stævne sammen, og den Ene ikke skaane den Anden. Frode tilböd ham at blive hos sig, og eie Halvparten af Alt hvad han eiede. Bödvar vilde ikke, og tyktes ikke godt om at slaae Folk ihjel for Vindings Skyld. Han drog derfor bort. Frode fulgte ham paa Veien og fortalte, at han havde givet Mange Fred, saadanne nemlig, som ikke kunde forsvare sig. Derved glædede Bödvar sig, og sagde, at han handlede vel heri, og at han burde lade de Fleste fare i Fred, om han end syntes ilde om dem. Elgfrode svarede: mig har Skjæbnen i alle Henseender været paa Halsen; men for dig er det det bedste, at drage til Konning Hrolf i Leire; thi hos ham ville alle de störste Kæmper være; eftersom hans Höimod, Gavmildhed og Kjækhed overgaaer alle andre Kongers. Derpaa tog Frode og rykkede i ham og sagde: du er ikke saa stærk, Frænde, som det anstaaer dig. Han skar sig derpaa i Læggen, tog Blodet, og böd ham drikke, hvilket Bödvar gjorde. Frode tog derpaa i ham anden Gang, og da stod Bödvar fast, som det sömmede sig, paa Pletten. Ja nu er du stærk, saa det kan forslaae, siger Elgfrode, og troer jeg, at denne Drik er kommen dig godt til Nytte, og du vil blive de Flestes Overmand i

Styrke og i al Kjækhed og Manddom, og det under jeg dig vel. Derefter traadte Frode med sin ene Klove i Bjerget, hvorved de stode, og sagde: til dette Spor vil jeg gaae hver Dag, og see efter, hvad der er i Sporet. Deri vil være Muldjord om du döer af Sot, Vand om du döer paa Söen, og Blod om du döer for Vaaben, og da vil jeg hævne dig; thi jeg elsker dig höiest af alle Mine. Dermed skiltes de ad.

To og tredivte Kapitel.

Om Bödvar Bjarke og hans Broder Thorer Hundefod.

Bödvar drog nu Veien til Gothland, og traf ikke Kong Thorer Hundefod hjemme; men de to Mænd lignede hinanden paa ét Haar, saa at man ikke kunde kjende den Ene fra den Anden. Landsens Folk troede derfor, at Thorer maatte være kommen hjem. Man lod ham sætte sig paa Thronen, og i alle Dele blev han betient som Konge. Man anviste ham ogsaa Plads i Dronningens Seng, thi Thorer var gift. Bödvar vilde ikke ligge under

det samme Lagen som hun, hvilket syntes hende underligt, eftersom hun troede fuldt og fast, at det var hendes Herre; men da Bödvar fortalte hende, hvorledes det Hele hang sammen, lod hun sig ikke videre formærke dermed. De laae nu saaledes hver Nat, og snakkede med hinanden lige indtil Kongen kom hjem, da man kunde föle paa, hvo Manden var. Begge Brödrene toge med aabne Arme imod hinanden. Thorer sagde, at han ingen Anden havde betroet, at ligge saa nær sin Dronning. Thorer tilböd ham at forblive der, og tage mod Halvdelen af alle hans rörlige Eiendomme; men Bödvar vilde det ikke, hvorpaa Thorer sagde, at han kunde handle som han selv fandt for godt, og tilböd at give ham Mandskab; men det vilde han ei heller tage imod. Bödvar reed derpaa bort, og hans Broder, Kong Thorer, fulgte ham paa Veien, og begge Brödrene skiltes nu ad med Venskab, men dog med nogen Forbeholdenhed. Hermed endes denne Fortælling om Bödvar og hans Brödre.

Femte Fortælling.

Om Hjalte hiin höimodige, tilforn kaldt Hött Bondesön.

Tre og tredivte Kapitel.

Bödvars Ophold hos Hötts Forældre.

Efterat Bödvar havde taget Afsked fra sin Broder, Kong Thorer Hundefod, rider han sin Kaas, og Intet er fortalt om hans Færd, för han var kommen til Danmark, og ei langt fra Leiregaard. En Dag var det stærk Slud og slemt Veir, og Bödvar blev gjennemvaad, og Hesten meget mödig og træt under ham, da han reed saa lang Vei. Tilmed blev Veien gjennemtrængende blöd og tung. Det blev og meget mörkt, og drev stærkt paa om Natten, og han blev det ei vaer, för Hesten stödte Foden imod en Skrænte. Bödvar steeg derfor af, for at föle sig for, og mærkede, at der var et Huus, og ledte Dören op. Han banker nu paa, og

Manden kom ud. Bödvar bad om, at han maatte blive der Natten over. Husbonden sagde, at han vilde ikke vise ham bort ved Nattetid, eftersom han ikke kjendte Veien. Bonden tyktes, at han i Alt, hvad han kunde see paa ham, förte et Væsen, som tegnede en stor Mand. Der var nu Bödvar om Natten, og blev behandlet med al Tjenstfærdighed. Han spurgte meget til Kong Hrolfs og hans Kæmpers Heltegjerninger, og om der var endnu langt did. Nei, sagde Bonden, did èr ikke langt; har du i Sinde at drage derhen? Ja, svarede Bödvar, det er min Agt. Bonden sagde: der vil du blive vel imodtagen; thi jeg seer, at du er en stor og stærk Mand, og de der synes ogsaa at være anselige Mænd. Ved dette begyndte Konen at græde höit, da de vendte Talen til Kong Hrolf og hans Kæmper i Leiregaard. Hvad græder du for, Kvinde? siger Bödvar. Hun svarede: jeg og min Mand har ėn Sön, som hedder Hött. Han gik en Dag til Byen, for at fornöie sig; men Kongens Mænd gjorde Nar af ham, hvilket han fandt sig meget slet i. Siden toge de ham, og satte ham i en Beenhob, og der er nu deres Tidsfordriv under Maaltidet, at, saasnart et Been er afpillet, kaste de det paa ham, og han faaer stundom stort Meen

deraf, naar det træffer ham, og jeg veed ikke, om han er levende eller död; men den Belönning haaber jeg at erholde af dig for min Gjestfrihed imod dig, at du vil kaste hellere mindre end större Been paa ham, om han endnu ikke er död. Bödvar svarede: jeg skal gjöre efter som du beder, og ikke tykkes det mig saa mandigt, at slaae Een med Been eller behandle Börn og Smaafolk ilde. Da gjör du vel, sagde Konen, eftersom din Haand synes mig meget stærk, saa jeg kan fuldt vist skjönne, at han ingenlunde vil kunne udholde dine Slag, om du ikke vil skaane ham.

Fire og tredivte Kapitel.

Om Bödvar Bjarke og Hött Bondesön.

Siden satte Bödvar sin Kaas lige til Leiregaard, hvor Kongen havde sit Hovedsæde. Bödvar leder derpaa sin Hest ind i Stalden, og sætter den ved Siden af Kongens bedste Heste, uden at spörge Nogen derom. Derpaa gaaer han ind i Hallen, hvor der da kun vare faa Mænd forsamlede. Han sætter sig yderst, og da han

havde siddet der en föie Stund, hörer han Noget at buldre henne i et Hjörne af Hallen. Bödvar seer derhen, og bliver vaer, at en Haand kom op af en stor Beendynge, som laae der. Haanden var meget sort. Bödvar gaaer derhen, og spörger, hvad der var i Beendyngen. Svaret löd med svag Röst: Hött hedder jeg, kjære Bödvelil! Hvi er du her? siger Bödvar, eller hvad gjör du? Hött siger: jeg gjör mig en Skjoldborg, kjære Bödvelil! hvorpaa Bödvar tog til Orde: elendig est du i din Skjoldborg, tog fat i ham, og trak ham op af Beendyngen. Hött skreg da höit og sagde: vil du nu skille mig ved Livet? Bödvar! gjör ei det, saasom jeg nu havde sat mig i god Forsvarsstand, men du har nu kastet Alt over Ende, og aldeles sönderbrudt min Skjoldborg, den Tid jeg havde gjort den saa höi uden om mig, at den havde beskyttet mig for alle Eders Slag, saa at aldeles intet havde kunnet ramme mig længer, og jeg tilmed endnu ikke havde bragt den i den Stand, jeg agtede, den skulde blive. Bödvar svarede: nei du skal ikke behöve at bygge Skjoldborg længer; hvorpaa Hött græd og sagde: Vil du da nu dræbe mig? söde Bödvelil! Bödvar bad ham ikke skrige saa höit, löftede ham op, og bar ham ud af Hallen og hen

til et Vandsted, som var der i Nærheden, men faa Mænd gave Agt derpaa. Der toede han ham nu fra Top til Taae, og gik derpaa atter til den Plads, som han tilforn havde indtaget for sig, og ledte Hött efter sig, og gav ham Plads ved Siden af sig; men denne var saa bange, at han skjælvede over hele sit Legeme, uagtet han syntes at kunne forstaae, at denne Mand vilde hjælpe ham. Derefter aftnedes det, og Mændene strömmede ind i Hallen. Hrolfs Kæmper saae nu, at Hött havde faaet Sæde oppe paa en Bænk, og tyktes dem, at den Mand havde gjort sig meget dristig, som havde paataget sig dette Værk. Blev Hött nu ilde til Mode, saasnart han saae sine gamle Bekjendtere; thi han havde fristet Ondt af dem; og, saasom Livet var ham kjært, vilde han til at fare tilbage i sin Beendynge, thi han troede, at han var ikke slet saa bar for deres Kast, naar han naaede did, som han nu var; men Bödvar holdt ham, saa han var ikke i Stand til at drage bort. Hofsinderne bleve nu ved deres gamle Skik, og kastede först smaae Been tvert over Gulvet til Bödvar og Hött; men Bödvar lod, som han saae det ikke; Hött derimod var saa bange, at han rörte hverken Mad eller Drikke, og det kom ham bestandig for, som han hvert Öieblik

skulde blive slaaet, hvorpaa han sagde til Bödvar: kjære Bödvelil! nu bliver en stor Knoggel dreven paa dig, og den er vist bestemt til vor Ödelæggelse. Bödvar böd ham være taus, og sætter nu sin hule Haand imod, og fatter saaledes Knoggelen, hvormed ogsaa fulgte et heelt Laarbeen. Han sender derpaa Knoggelen tilbage, og retter den paa den, som kastede, og giver ham den forlænds til, med saadan en Fart, at han fik sin Bane. Derved kom en stor Forskrækkelse over Hofsinderne, og Rygtet bragte til Kong Hrolf og hans Kæmper oppe i Kastellet, at en Mand som ret saae ud til noget Overordentligt, var kommen i Hallen, og havde dræbt een af hans Hofsinder, og at de önskede at dræbe Manden igjen. Kongen spörger, om Hofsinden var dræbt saglös? Ja saa godt som, svarede de, men hele Sandheden kom dog nu for en Dag. Kong Hrolf sagde, at det skulde være langt fra, at Manden skulde dræbes. Have I da her, siger han, optaget Eders onde Uvæsen, at slaae saglöse Folk med Been, som er mig til Vanære, og gjör Eder stor Skam. Jeg har jævnligen talt om dette tilforn; men I have ingen Vægt lagt paa mine Ord. Troer jeg, at det er ingen ubetydelig Karl, som I nu have angrebet. Kalder ham

derfor hid til mig, saa at jeg kan faae at vide, hvo han er. Bödvar gaaer nu for Kongen, og hilser med megen Anstand og Ynde paa ham. Kongen spörger ham om hans Navn. Hötts Værge, siger han, kalde Eders Hofsinder mig; men jeg hedder Bödvar. Kongen spurgte: hvilke Böder vil du byde mig for min Hofsinde? Bödvar svarede: han ligger paa sine Gjerninger. Kongen spurgte: vil du blive min Mand, og besætte hans Plads? Bödvar svarede: det siger jeg ikke nei til, at være Eders Mand; men jeg vil derfor paa ingen Viis skilles fra Hött, men vil, at vi begge sidde nærmere hos dig, end denne sad; i andet Fald drage vi begge bort. Kongen sagde: skjönt jeg seer i ham ingen Hæder for mig, saa vil jeg dog ikke spare Mad for ham. Bödvar gaaer nu til den Plads, som ham behagede, men han vilde ikke sidde paa den, som hiin havde beklæder. Han rykkede op etsteds trende Mænd, og han og Hött toge der Sæde, og det var længer inde i Hallen, end Sæde var dem tilstaaet. Tænkte Mændene nu, at Bödvar var dem en haard Nöd at knække, og de bleve yderligen forbittrede paa ham.

Fem og tredivte Kapitel.

Bödvar dræber et stort Udyr.

Og som det nu leed ad Julen bleve Mændene der meget bekymrede. Bödvar spörger Hött om Aarsagen dertil. Hött fortæller ham, at der nu to Vintre i Træk var kommet et stort og skrækkeligt Dyr, som havde Vinger paa Ryggen, og jevnligen flöi, og to Efteraar havde det været der og gjort stor Skade. Intet Jern beed paa det, og tilmed kom nu de drabeligste af Kong Hroifs Kæmper ikke hjem. Bödvar sagde: ei er Hallen saa godt besat, som jeg troede, om et Dyr skal ödelægge Kongens Rige og Eiendomme. Hött svarede: det er intet Dyr, snarere er det det största Uhyre. Nu kom Julekvæld og da sagde Kongen: nu vil jeg, at Alle skulle være rolige og tause i Nat, og forbyder alle mine Mænd at sætte sig i nogen Fare mod Dyret. Gaae det nu med Godset, som Skjæbnen vil, men mine Mænd vil jeg ikke miste. Alle lovede gjerne, at gjöre saa som Kongen böd. Alligevel gik dog Bödvar hemmeligen bort om Natten, og lod Hött drage med sig, ihvorvel denne gjorde det nödigen, og sagde, at det var hans visse Död. Bödvar

sagde, at det vel vilde faae et bedre Udfald, end han tænkte, men han var dog saa bange, at Bödvar maatte bære ham. De fik nu Öie paa Dyret, og strax skreg Hott op i de vilde Skyer, og sagde, at Dyret vilde opsluge ham. Bödvar böd nu den Usling tie, og kastede ham ned i Mosset, og der laae han og var særdeles ræd; dog turde han ikke vende hjem. Nu gaaer Bödvar mod Dyret; men den Forhindring kom ham paa, at just som han vilde trække Sværdet, stak det saa fast i Balgen, at han ikke mægtede at trække det. Han rykkede derfor i det af alle Livsens Kræfter, saa det bragede i Balgen, og da gik Sværdet af Skeden. Han stöder det nu saa stærkt ind under Dyrets Bov, at det stod i Hiertet, og Dyret drattede dödt ned til Jorden. Derefter gaaer han derhen, hvor Hött laae, tager ham op, og bærer ham, enten han saa peeb eller sang, didhen hvor Dyret laae dödt paa Jorden. Bödvar sagde: nu skal du drikke Dyrets Blod. Han var vel længe uvillig dertil, men turde dog tilsidst ei andet. Bödvar lod ham nu drikke to store Slurk, og spise Noget af Dyrets Hjerte. Dernæst tog Bödvar fat i ham, og de brödes længe. Tilsidst sagde Bödvar: nu er du da bleven ganske stærk, og ei venter jeg, at du nu vil ræddes for Kong

Hrolfs Hofsinder. Hött svarede: nei fra dette Öieblik ræddes jeg ikke, end ikke for dig selv. Det er vel, min Staldbroder Hött! lader os nu reise Dyret op, og stille det saaledes i Lave, at de Andre kunne troe, at det er levende. De gjorde saa, og droge dernæst hjem, og ikke eet Menneske vidste, hvad de havde udrettet.

Sex og tredivte Kapitel.

Om Hött Bondesön, da han vog det döde Dyr, og fik Hjaltenavn.

Morgenen derpaa spörger Kongen om, hvad de havde fornummet til Dyret, om det havde hjemsögt noget Sted om Natten. Man berettede ham, at alt hans Kvæg gik ganske uskadt og roligt i Folden. Kongen böd dem efterforske, om man ikke kunde see noget Kjendetegn til, at det havde været der. Vagtmændene gjorde saa, men kom hurtigt tilbage, og berettede Kongen, at Dyret löb med Fart ligemod Byen. Kongen bad nu sine Livvagtsmænd være tappre, og hver hjælpe saameget han havde Mod til, og dræbe dette Uhyre, og

saa skedte, som Kongen böd, at de gjorde sig færdige dertil. Kongen kastede et Öie paa Dyret, og sagde derpaa: jeg seer ikkè at Dyret bevæger sig; men hvo vil nu paatage sig, at gaae imod det? Bödvar sagde, at det var Beviis paa en tapper Mands Lyst til at forsöge sin Styrke. Min Staldbroder Hött! siger han, ryst nu af dig det onde Omdömme, som man har om dig, at man lader, som der ingen Daad og Dygtighed er i dig, og spring nu til, og dræb Dyret, da du nu seer, at ingen Anden er ret villig dertil. Ja, sagde Hött, dertil er jeg færdig. Kongen sagde: ikke veed jeg, hvorfra du har faaet denne Mandhaftighed, og med dig er tilvisse i kort Tid skedt en stor Forandring. Hött sagde: giv mig dertil dit Sværd Gyldenhjalte, som du der holder i din Haand, og da skal jeg fælde Dyret, eller lade mit Liv. Dette Sværd, sagde Kongen, staaer ikke til at föres uden af en brav og tapper Mand. Dertil svarede Hött: det skal du faae at see, Herre! at den Karl er netop jeg. Da sagde Kongen: Hvo kan vide, om ikke Mere er forandret i din Beskaffenhed, end man kan see paa dig; thi de Færreste tykkes at kjende dig; om du er den samme Mand. Tag nu ved Sværdet, om du kan udföre dette godt! Derpaa gaaer

Hött med al Djærvhed mod Dyret, og hugger til det, saasnart han kom det i Hugs Vidde, og Dyret drattede dödt ned. Da tog Bödvar til Orde: see nu, Herre! hvilken Seier han har vundet. Kongen sagde: vist har han udrettet en stor Daad; men ikke har Hött været ene om at dræbe Dyret, snarere har du gjort det. Kan vel være; siger Bödvar; at det er saa, Herre! Kongen svarer: det vidste jeg; da du kom her, at faa Mænd kunde maale sig med dig; men det anseer jeg dog for dit mandigste Værk, at du har gjort en anden Kæmpe af Hött; som saae kun lidet ud til en saa stor Lykke, og vil jeg, at han nu ikke længer skal hedde Hött; men han skal nævnes op efter Sværdet Gylden-hjalte; og hedde Hjalte fra denne Dag.

Syv og tredivte Kapitel.

Om Kong Hrolfs Bærsærker, og om Bödvar Bjarke; og Hjalte hin höimodige; og andre Kongens Kæmper.

Nu leed det ad Vinteren; saa at Kong Hrolfs Bærsærker snart kunde ventes hjem. Bödvar

spörger Hialte om, hvorledes Bærsærkerne pleiede at tee sig. Han siger, at det var deres Skik, naar de kom hjem til Hove, at gaae for hver Mand og först for Kongen, og spörge, om han i Tapperhed turde sætte sig i Ligning med dem? Det Svar giver Kongen da: det er vanskeligt, at nævne saa kjække Mænd, som I ere, imedens I have skaffet Eder et stort Navn i blodige Kampe mod forskjellige Folkefærd, saavel i den söndre Verdens Part, som her i Norden. Dette svarer Kongen mere af Höimodighed end af Svaghed; thi han kjender deres Sind, og de have vundet Kongen stor Seier og mange Eiendele. Derpaa gaae de fra ham og spörge saa hver Mand, som i Hallen er, om det samme; men Ingen tykkes, at han er saa tapper som de. Bödvar siger: det er et ringe Udvalg af Mænd her er hos Konning Hrolf, om Alle skulle have Feigheds Rygte paa sig for deres Skyld, og dermed sluttede de Talen for denne Gang. Bödvar havde nu været et Aar hos Kong Hrolf, og som det nu var anden Julekvæld, og Konning Hrolf sad over Bordet, sprunge Hallens Dörre pludselig op, og der ginge ind tolv Bærsærker, alle graae af Jern, og skinnende, som om man kunde see paa et Isslag. Bödvar hviskede til Hialte, om

han turde forsöge sig imod Nogen af dem? Ja, sagde Hjalte, ikke imod Een, men snarere imod Alle; thi jeg kan ikke ræddes, om der end er Overmagt mod mig, og ei skal een af dem indjage mig Frygt. Nu ginge Bærsærkerne langs ind i Hallen, og saae at Kong Hrolfs Kæmper havde formeret sig, siden de sidst droge hjemmefra, og de lagde i Særdeleshed Mærke til de nyskomne Mænd, og saae, at den ene af dem var en mandhaftig Karl, og siges det, at Formanden for dem blev lidt underlig til Mode derved. Nu ginge de efter Sædvane ind for Konning Hrolf, og den Fornemste af dem spörger Kongen med de vante Ord. Kongen svarede dertil, hvad ham syntes rimeligt, efter sin Viis. Siden ginge de for hver Mand i Hallen, og tilsidst for de tvende Staldbrödre, og den Fornemste af dem spörger Bödvar, om han turde kalde sig en ligesaa tapper Mand, som han var? Bödvar svarede, at han paastod ikke, at han var en ligesaa tapper Mand, som de vare; men snarere, at han var langt tapprere, i hvad de saa vilde forsöge, og turde han ikke at jage ham som en Soe, saadan en nederdrægtig Tævesön, som han var, og i det samme springer han frem paa Bærsærken, griber ham under Armene som han stod i al sit fulde Har-

nisk og styrtede ham til Jorden, saa han stod paa sin Hals, og laae der næsten med brudte Been. Hjalte havde den samme Leeg for paa et andet Sted. Da blev der en stor Ulyd i Hallen, og det forekom Kong Hrolf, at det nu saae ud til at ville blive en meget farlig og vanskelig Sag, om hans Mænd saaledes ödelagde hverandre. Han sprang da fra sit Höisæde hen til Bödvar og böd ham lade Alt være Fred og god Forstaaelse; men Bödvar siger, at Bærsærken skulde miste Livet, hvis han ikke tilstod, at han ansaae sig for en mindre betydende Mand, end han var. Kong Hrolf sagde, at det var en let Sag, hvorpaa han lod Bærsærken staae op. Saaledes gjorde ogsaa Hjalte efter Kongens Bydende, hvorpaa Mændene satte sig ned hver i sit Sæde, men Bærsærkerne i deres med svar Bekymring. Kong Hrolf holdt en Tale til dem, og sögte at overtyde dem, at de kunde see, at Intet var saa særdeles stort eller stærkt, at det jo kunde finde sit Lige. Forbyder jeg Eder, sagde han, at begynde nogen Drabning eller Ulæmpe i min Hall; men om I overtræde denne min Befaling, da skal det gjelde Eders Liv; men værer saa rasende som mueligt, naar jeg har med mine Fjender at dele, og vinder Eder saa Hæder og Anseelse. Har jeg nu et saadant

Udvalg af Kæmper, at jeg ikke behöver at slaae min Lid til Eder allene. Alle istemmede med een Mund Kongens Tale, og de bleve Alle ganske forligte, og Mændene saaledes bænkede i Kongens Hall, at Bödvar blev holdt höiest i Ære, saa han sad ved Kongens höire Haand, og næst ham Hjalte hin höimodige. Kongen gav denne det Navn, at han skulde hedde hugprud eller höimodig, fordi han omgikkes dagligen med Kongens Hofsinder, af hvilke han havde været saa ilde medhandlet, som för er fortalt, og det uden at han gjorde dem mindste Skade, skjönt han nu var bleven langt mandhaftigere end de. Men Kongen syntes, at det havde været meget at bære over med, om han havde givet dem nogen Paamindelse eller endogsaa dræbt Nogen af dem. Paa Kongens venstre Haand sade de tre Brödre Svipdag og Hvidsærk og Beigald, hvilke her var tildeelt Sæde for deres store Betydenhed. Dernæst sade de tolv Bærsærker, og siden langs paa begge Sider i Hallen de övrige udvalgte Mænd, hvilke her ei ere nævnede. Kongen lod, disse sine Mænd til Gammen og Skjæmt, anstille alskens Lege og Konster. Det fik man at forfare, at Bödvar var den störste af alle hans Kæmper, i Alt hvad som blev pröver, og man turde forsöge, og han

kom i saa stor Anseelse hos Kong Hrolf, at han fik hans kjæreste Daatter Drifa til Ægte, og randt nu saaledes en Tid hen, at de sade rolige i hans Rige, og vare heel navnkundige Mænd. Her endes Fortællingen om Hjalte hin höimodige.

Sjette Fortælling.
Om Kong Hrolf og hans Kæmpers Færd til Sverrig.

Otte og tredivte Kapitel.
Kong Hrolfs og Bödvar Bjarkes Samtale.

Der staaer nu til at fortælle, at Kong Hrolf holdt en Dag et prægtigt Gilde, og alle hans Kæmper og Stormænd vare forsamlede hos ham i hans Kongesal. Kongen kastede nu Öiet til begge Sider, og sagde: mægtig Styrke er her samlet i een Hall, hvorpaa han spurgte Bödvar, om han vidste slig en Konge, som han var, der herskede over saadanne Kæmper? Bödvar sagde, at han ei vidste det; men een Ting er der, siger han, som synes mig at forringe Eders kongelige Hæder. Kong Hrolf spörger nu, hvad det kunde være? Bödvar sagde: det mangler Eder Herre! at I ikke har krævet Eders Fædrenearv i Upsal, den Eders Svoger Kong Adils uretfær-

digen forholder Eder. Kong Hrolf siger: en vanskelig Sag vil det blive at igjensöge den, eftersom Kong Adils er ikke en enfoldig Mand, men er snarere en Sortekonstner og en snu, listig, underfundig og tilmed grusom Karl, og den værste at have med at bestille. Bödvar sagde: dog anstaaer det Eder, Herre! at fordre Eders Andeel, og engang at drage til Kong Adils, og erfare, paa hvad Viis han vil svare til dette Krav. Kong Hrolf sagde: det er en betydelig Sag, som du der bringer mig i Erindring om; thi der paaligger det os, at söge Hævn over min Fader hos den gjerrige og forræderske Kong Adils. Derfor ville vi nu vove dette farlige Foretagende. Det vil jeg ikke dadle, siger Bödvar, ei heller fraraade, at forsöge engang, hvorledes det staaer til hos Kong Adils.

Ni og tredivte Kapitel.

Om Kong Hrolfs og hans Kæmpers Færd og Bonden Hrane i Sverrig.

Derpaa beredte Kong Hrolf sig til sin Færd med hundrede Mand, foruden hans tolv Kæmper.

Der er Intet fortalt om deres Reise, för de kom til en Bonde. Han stod udenfor da de kom, og böd dem Alle ind hos sig. Kongen sagde: du er en rask Mand; men har du Evne til det; thi vi ere ikke faa, naar vi ere samlede? Du maa ikke være saa ringe en Bonde, om du kan tage imod os alle.' Bonden loe, og sagde: stundum har jeg og seet ikke færre Mænd komme der, hvor jeg har været, og I skulle ikke mangle Drikke eller hvad Andet I behöve Natten over. Kongen sagde, at han vilde forsöge det, hvormed Bonden var tilfreds. Deres Heste bleve da modtagne, og viist al Pleie. Hvad er dit Navn, Bonde! spurgte Kongen. Hrane kalde Somme mig, sagde han. De bleve nu der saa vel modtagne, at de neppe syntes, at kunne være komne paa et gjestfriere Sted. Bonden var nu meget munter; men de maatte spörge ham hvad de vilde, saa redte han sig meget vel ud af Alt, og de syntes han var den viseste Mand, de nogensinde vare trufne paa. De lagde sig nu til at sove, og vaagnede ved at de frös, saa at Tænderne darrede i Munden. De sprang da allesammen op, og trak Klæder og alt Andet, de kunde faae, over sig, undtagen Kong Hrolfs Kæmper, som beholdt blot de Klæder, de tilforn havde paa. Dog frös de Alle

om Natten. Om Morgenen spurgte Bonden: hvorledes have I sovet? Bödvar svarede: vel, hvorpaa Bonden sagde til Kongen: det veed jeg, at dine Hofsinder synes, at det har været noget svalt i deres Sovekammer i Nat. Det var og Tilfældet; men ikke maae de troe, at kunne udstaae alle de Besværligheder, hvormed Kong Adils i Upsal vil forsöge Eder, eftersom dette tykkes dem saa besværligt. Vil du derfor, Herre! komme derfra med Livet, saa send Halvparten af din Hær hjem; thi det er ikke Mængden, der vil gjöre Udslaget til Seier over Kong Adils. Du er en Mánd af Betydenhed, Bonde! sagde Kongen; thi vil jeg fölge dit Raad. De gjorde sig nu færdige og droge bort, efterat have taget Afsked med Bonden; men Kongen sendte Halvdelen af sin Hær hjem, og de rede derpåa frem af Vejen. Da det aftnedes laae der en anden lille Bondegaard for dem, og her syntes de at gjenkjende den samme Bonde, som de tilforn havde gjestet hos, hvilket forekom dem heelt underfuldt. Bonden tager atter meget vel mod dem, og spörger, hvi de kom saa ofte. Kongen svarer: vi ere nu i den Forfatning, at vi neppe vide hvad for Konster, vi ere udsatte for, og maa du ret kaldes en listig Karl. Bonden sagde: endnu skal jeg ei imodtage

Eder ilde. De forbleve der om Natten, og der blev viist dem megen Gjestfrihed. De lagde sig til at sove; men vaagnede ved det, at der var kommen saa stor Törst over dem, at den syntes næsten utaalelig, og de neppe kunde bevæge Tungen i Munden. De stode da op, og ilte hen, hvor der stod en stor Kande med Viin, og drak deraf. Morgenen derpaa sagde Hrane Bonde: er det nu saa, Herre! at I maa lyde mig ad; liden Udholdenhed synes mig ved de Mænd, som behöve at drikke om Natten; större Fristelser skulle I udstaae, naar I komme til Kong Adils. Der indtraf et stærkt Uveir, hvorfor de forbleve der den Dag. Den tredie Nat var nu forhaanden. Om Aftenen blev der gjort Ild paa for dem, og tyktes det dem, som sade ved Ilden, at det blev dem for hedt om Hænderne, hvorfor de Fleste flyede bort fra den Plads, som Bonden havde tildeelt dem saa de sprang Alle bort fra Ilden, undtagen Kong Hrolf og hans Kæmper. Bonden sagde: endnu maa I gjöre Udvalg af Eders Hær, Herre! og er det mit Raad, at Ingen fortsætter Reisen, uden I og Eders tolv Kæmper, og er der da noget Haab om, at I atter kunne komme tilbage; men i andet Fald aldeles intet! Saa stor Godhed har jeg fattet for dig,

Bonde! sagde Kong Hrolf, at vi ville fölge dit Raad, og de forbleve der i tre Nætter, hvorpaa Kongen reed derfra med sine tolv Mænd; men tilbagesendte hele sin övrige Hær. Kong Adils havde Speidere ude paa hans Færd, og sagde: det er vel, at Kong Hrolf vil hjemsöge mig; thi för vi skilles ad, skal han vist udföre sit Hværv her, saa det skal blive værd at omtales vidt og bredt.

Fyrgetyvende Kapitel.

Kong Hrolf Krake og hans tolv Kæmper komme til Kong Adils i Upsal.

Derefter ride Kong Hrolf og hans Kæmper til Kong Adilses Hall. Alle Indvaanerne begave sig op i Byens höieste Taarne for at beskue Kong Hrolfs og hans Kæmpers Prydelse; thi de vare siirligen udrustede, og Mange beundrede disse saa belevne Riddersmænd. De rede först langsomt og med höi Anstand; men da de kom Hallen nær, lode de Hestene föle Sporerne, og galloperede frem til Hallen, saa at Alt sprang af Veien, hvor de fore frem. Kong Adils lod

tage vel og med al Artighed imod dem, og böd, at man skulde tage imod deres Heste. Bödvar sagde: giv vel agt paa, Svende! at hverken Mannen eller Halen kommer i Ulæmpe paa Hestene; men passer dem vél, og bevarer dem med al Omhu fra at blive smudsige. Dette blev strax Kong Adils berettet, hvor omhyggeligen de havde befalet, man skulde være med at rygte deres Heste. Han sagde: forfærdelig stor er deres Töileslöshed og Hoffærdighed; lyder nu mit Raad, og gjör som jeg byder: hugger Halerne ganske tæt af ved Bagdelen og afskjærer Mankerne, saa at Pandeskindet fölger med, og tilreder dem saa ilde og foragteligt, som det paa nogen Maade staaer i Eders Magt, saa at de neppeligen beholde Livet tilbage. Dernæst bleve de fulgte til Hallsdören, men Kong Adils lod sig ikke tilsyne. Da sagde Svipdag: jeg er bekjendt her tilforn, thi vil jeg gaae förest ind, og har jeg den störste Mistanke til, hvorledes her vil blive taget imod os, og gjort Anrettelser for os. Men lader os ikke mærke med, hvo der er Kong Hrolf, saa at Kong Adils ikke skal kunne kjende ham i vor Flok. Svipdag gik da foran dem Alle, og efter ham hans Brödre Hvidsærk og Beigald, derpaa Kong Hrolf og Bödvar og saa den Ene efter den An-

den. Havde man da ikke længer nödig at tage Hensyn til Svendene; thi de, som böde dem til Hallen, vare alt ude af Sigte. De havde hver en Hög siddende paa Skuldrene, hvilket, til de Tider, ansaaes for en stor Prydelse; men Kong Hrolf havde en Hög, som kaldtes Habrok eller den Langbuxede. Svipdag gaaer nu ind foran dem, og betragter alle Ting meget opmærksomt. Han seer store Forandringer vidt og bredt. De vandt lykkelig over mangt et Uföre, som var sat for dem, hvilke alle det ikke er let omstændeligen at opregne, og det blev desto möisommeligere for dem, jo længere de kom ind i Hallen. Omsider naaede de dog saa langt ind, at de saae, hvor Kong Adils sad og hovmodede sig i Höisædet, og det gjorde en stor Virkning paa begge, at see hinanden. Det bemærkede man, at det ikke var let, at komme ind til Kong Adils. De vare nu komne hinanden saa nær, at de kunde tale sammen. Da tog Kong Adils til Orde: er du nu kommen her, Staldbroder Svipdag? Hvad er den Kæmpes Erinde her? maaskee er det ikke saa som jeg synes? En Huling i Nakken, Öiet ude af Hovedet, et Ar i Panden, forhugne begge Hænder, og saa har hans Broder Beigald Knuder over hele Legemet. Svipdag sagde saa höit

at Alle kunde höre det: nu vil jeg modtage det Leide af Eder Kong Adils, som jeg har Ret til at forlange for disse tolv Mænd, som her ere komne i Forening. Kong Adils sagde: det vil jeg tilstaae; begiver Eder derfor strax ind i Hallen uforsagte og med frimodige Hjerter. De syntes nu at kunne kjende, at der vare gjorte lönlige Faldgrave omkring Hallen inden til, men de troede det ei sikkert, at forsöge hvorledes det hang sammen dermed. Dertil kom, at der var et saadant Mörke over Kong Adils, at de ikke tydelig kunde see ham i Ansigtet. Det saae de og, at de Betræk, som vare inde i Hallen til Prydelse, vare gjennembrudte, og at væbnede Mænd vel maatte stikke bag ved dem. Deri toge de heller ikke Feil, thi aldrig saasnart vare de komne over Gravene, för der styrtede en brynieklædt Mand i fulde Vaaben frem fra hvert Forhæng, og gjorde et hæftigt Anfald paa Kong Hrolf og hans Kæmper. Men de toge vel imod dem, og klövede Folk lige ned i Tænderne. Saaledes gik det til en Tid. Det blev ikke kjendt, hvo Kong Hrolf var, men de Angribende faldt dyngeviis ved hvert Aandedræt. Kong Adils svulmede nu af Vrede i Höisædet, da han saae, at Hrolfs Kæmper fældte hans Hær i hobeviis, ligesom andre

Hunde, og indsaae at den Leeg ei vilde gavne ham. Han stod derfor op og talede saa: hvad er det for en græsselig Allarm? I ere de störste Drog, i hvad I foretage Eder, i det I anfalde saadanne Kæmper, som have besögt os; holder op i Öieblikket, og sætter Eder ned, og lader os favne hinanden, Svoger Hrolf! alle tilsammen. Svipdag sagde: lidet holder du nu, Kong Adils! dit givne Leide, og ærelös beviser du dig i dette Stykke. Derefter satte de sig ned. Svipdag sad inderst, derpaa Hjalte hin höimodige, men Bödvar og Kongen sade sammen, thi de vilde ikke, at han skulde blive kjendt. Kong Adils sagde: jeg seer, at I farer ikke hæderligen frem i et fremmed Land, og hvorfor har Svoger Hrolf ikke mere Mandskab med? Svipdag sagde: det seer jeg, at du sparer ikke at pönse paa svigefulde Raad mod Kong Hrolf og hans Mænd, og det kommer derfor nu lidet an paa, om han rider hid med faa eller mange Mænd. Saaledes endte de deres Ordskifte.

Et og fyrgetyvende Kapitel.

Om Kong Adilses Blusild.

Efter dette lod Kong Adils reengjöre Hallen, og de döde Kroppe bære bort; thi af hans Mænd vare mange dræbte, og en Mængde saarede. Kong Adils sagde da: lader os nu gjöre én Langild for vore Venner, og ret for Alvor tænke paa at hædre dem, saa at vi alle kunne være fornöiede dermed. Der bleve nu Folk satte til at tænde Ilden an for dem. Kong Hrolf og hans Mænd sade bestandig med deres Vaaben, uden at de lode dem af Hænderne. Ilden flammede snart op, thi der blev ikke sparet paa Beeg og törre Træsplinter til at bringe den i Lue med. Kong Adils bænkede nu hver, som ham bedst syntes, og tog selv med sine Hofsinder Plads paa den ene Side af Ilden, medens Kong Hrolf og hans Kæmper fik Plads paa den anden Side. Begge Parter sade paa lange Bænker, og talede med hinanden hvad passende kunde være. Kong Adils sagde: ei er der, Kong Hrolfs Kæmper! fortalt formeget om Eders Tapperhed og Mandhaftighed, skjönt I ogsaa ansee Eder större end alle andre Mænd, og der er ikke talt usandt Ord om

Eders Kraftfuldhed. Bringer Ilden i Lue! sagde han fremdeles, saasom jeg ei skjelner nöie, hvo Kongen er, og ville I vist ei flye fra Ilden, om det endog bliver Eder lidt lunkent. Hans Befaling blev nöie fulgt, og han vilde derved blive sikker paa, hvo der var Kong Hrolf; thi han indbildte sig, at denne ikke saa godt kunde udholde Ilden, som Kæmperne, og tænkte han det da vilde blive lettere, at faae Fingre i ham, naar man först vidste, hvo han var; thi tilvisse var det hans Agt at bringe Kong Hrolf af Dage. Dette bemærkede Bödvar og Flere og beskjermede ham noget for Heden, som de bedst formaaede, dog ikke saa, at han derved blev kjendt. Men som nu Ilden trængte stærkest ind paa dem, saa erindrede Kong Hrolf sig det Löfte, han tilforn havde gjort, hverken at flye Ild eller Jern, og han saae nu at Kong Adils vilde sætte et Forsög paa, at de der, kunde indebrænde, eller i andet Fald ikke fuldbyrde deret Löfte. Tilmed saae de, at Kong Adilses og hans Mænds Bænke alt vare rykkede ud gjennem Hallens Væg. Vedder tog nu til at lue stærkt mod dem, og de saae, at Flammerne begyndte at angribe dem, hvis de ei fik det forebygget, saasom Ilden fængte

allerede i deres Klæder. Da kastede de deres Skjolde paa Ilden og Bödvar og Svipdag sagde:

Öge vil vi Ilden
I Adilses Borg.

Hver fattede i sin Mand af dem, som holdt Ilden vedlige, kastede dem ind paa den, og sagde: varmer Jer nu i Ilden for Jeres gode Tjeneste og Möie; thi vi ere tilfulde bagte, og nu kan I bage Ier lidt, eftersom I have været saa flittige i at lægge Ild for os. Hjalte greb den tredie og kastede ham ind paa Ilden ved sin Ende, og saaledes gik det hver den, som forstærkede Ilden. De bleve alle brændte op til Aske, og ikke Een blev bjærget, saasom Ingen turde vove sig at komme nær. Efterat dette var fuldbragt, tog Kong Hrolf til Orde:

Den flyer ei Ilden,
Som over den löber,

hvorpaa de sprunge over Ilden, og agtede sig nu Kong Adils til Livs, men, saasnart han blev dette vaer, undflyede han, og löb til en Pille, som stod der i Hallen, og var huul indvendig, og saaledes slap han ud af Hallen ved sine sorte Konster og sin Galder, og kom ind i Dronning Yrsas Sal. Hun begyndte i Öjeblikket at tiltale ham, og sagde ham mange haarde Ord. Först lod du min Herre, Kong Helge,

dræbe, sagde hun, ved Niddingsværk, og forholder nu Eiendele for dem, som have Ret dertil, og end ydermere vil du dræbe min Sön. Du er en Mand langt værre og grusommere end nogen Anden; skal jeg derfor mage Alt saa, at Kong Hrolf erholder sine Eiendomme; men du Skam og Vanære, som du höiligen har fortjent. Kong Adils sagde: saavidt er det nu kommet her, at Ingen kan troe den Anden; men fra dette Öieblik skal jeg aldrig komme for deres Aasyn. Dermed sluttede de deres Ordskifte.

To og fyrgetyvende Kapitel.

Vöggör giver Kong Hrolf Tilnavnet Krake.

Dronning Yrsa gaaer nu til Kong Hrolf, og tager særdeles vel imod ham. Kongen tog og vel mod hendes Hilsen. Hun beordrede en Mand til at opvarte dem, og vise dem al mulig Understötning, men som han kom for Kong Hrolf, sagde han: denne Mand er mager af Ansigt, og der er nogen Krake, det vil sige: Ikkehverdags i hans Aasyn; er det Eders Konge?

Kong Hrolf sagde derpaa: Navn har du nu givet mig, som stedse skal fæstes ved mig; men hvad giver du mig i Navnefæste. Vöggör, saa hedd han, svarede: dertil eier jeg aldeles Inter, saasom jég er en fattig Mand. Da tog Kongen til Orde: saa faaer den at give Andre, som dertil har Raad, og drog en Guldring af sin Haand, og gav den til Manden. Denne sagde: gid du blive den lykkeligste af Mænd! Dette er jo det störste Klenodie. Da Kongen saae, at han skattede den saa höit, sagde han: ved Lidet bliver Vöggör fornöiet. Vöggör sagde, i det han satte den ene Fod op paa Bænken: dette höitidelige Löfte gjör jeg her, at jeg skal hævne dig, om jeg lever længer end du, og om du bliver beseiret af Mennesker. Kongen tog igjen til Orde: det er smukt af Dig, men dog ere der Andre, som man i denne Henseende ikke kan stole mindre paa end dig. Det saae de, at denne Mand var huld og troe i det Lidet, han formaaede; men de mente at det var og kun Lidet han kunde udrette; thi det var kun en ringe Karl at see til. Nu holdt de ikke deres Navne skjult for ham, og agtede sig derpaa til at sove, i det de troede, at de uden Frygt kunde lægge sig til Leie i det Herberge, som Dronningen anviste dem. Bödvar sagde: her er gjort gode An-

rettelser for os, saa der er Syn for Sagen, at Dronningen vil vort Vel; men Kong Adils önsker os saa meget Ondt, som han formaaer, og synes det mig meget, om vi slippe saaledes fra det, som Sagerne nu staae. Vöggör fortæller dem, at Kong Adils var den störste Afgudsdyrker, og saa stor en, at hans Lige ikke fandtes. Især offrer han til en Galt, siger han, og troer jeg ei, at der gives saa stort et Uhyre som den. Tager Eder derfor vel i vare, thi han anvender al Flid paa at ombringe Eder paa den förste den bedste Maade. Endmere tykkes mig, siger Bödvar, at vi kunne vente, at han vil huske os det, hvorledes han flygtede ud af Hallen for os i Aftes. Det maae I have for Öine, siger Vöggör, at han er underfundig og grusom af Sind.

Tre og fyrgetyvende Kapitel.

Om Kong Adilses Offergalt og hans svigefulde Anslag.

Derpaa sov de ind, og vaagnede ved det, at der lige med et blev en saa stor Allarm udenfor, at Alt gav Gjenlyd deraf og rystede, og

Huset, de laae i, syntes at dandse som paa en Traad. Da tog Vöggör til Orde: nu er Galten kommen i Gang, og her vil nu Trolddom möde Eder; thi den er udsendt af Kong Adils til Hævn over Eder. Det er saa stor en Trold, at Ingen kan staae imod ham. Kong Hrolf havde med sig en stor Hund, som hedd Gram, af ualmindeligt Mod og Styrke. Strax derpaa kom der en Trold ind i en Galts Skikkelse, og det skreg ynkeligt i denne onde Trold. Bödvar hidser Hunden paa Galten, og denne var heller ikke seen med at styrte ind paa den, og der blev en haardnakket Kamp. Bödvar vilde hjælpe Hunden, og hug til Galten, men det beed ikke det mindste paa dens Ryg; men saa haardför var Hunden Gram, at den river Örene af Galten, tilligemed alt Kjævekjödet, og med det samme sank Galten ned lige paa Stedet. Derpaa kommer Kong Adils til Huset med en stor Hær, og sætter strax Ild paa det. Saasnart Kong Hrolf og hans Mænd bleve dette vaer, forstode de, at de nu aldrig fattedes Brænde, og at det nu ikke længer stod til at spöge med Ilden. Bödvar sagde: en slet Dödsmaade er dette, om vi skulle Alle her brænde inde, og kaarer jeg for min Part heller at falde for Vaaben paa aaben Mark, og slet er da En-

den paa Kong Hrolfs Kæmpers Bedrifter, om det skal gaae saaledes af. Seer jeg nu intet bedre Raad for os, end at vi trænge saa fast ind paa Stolperne i Væggen, at de gaae itu, og falde ud fra Huset, om det vil lykkes. Men det er ikke Börneleeg, thi Huset er bygget dygtigt fast. Lad da hver tage sin Mand, naar han kommer ud, saa vil de vel snart give efter. Dette er et ypperligt Raad, sagde Kongen, og kommer os her ret tilpas.

Fire og fyrgetyvende Kapitel.

Kong Hrolf Krakes Kamp i Upsal, og om Dronning Yrsa.

De toge nu dette Raad, og ginge saa haardt og med saadan Styrke ind paa Stolperne i Væggen, at de gik itu, og faldt ud fra Huset. Saaledes kom de ud, og funde alle Byens Stræder besatte af brynieklædte Mænd. Der begyndte nu den skarpeste Fægtning, og Kong Hrolf og hans Kæmper ginge haardt frem, og fældte Folk for Fode, saa der blev meget tyndt omkring dem, og de traf aldrig paa saa stolt og modig en Mand,

at han jo maatte böie Knæe for dem, og for deres dröie Hug. Under denne haarde Kamp, kom Kong Hrolfs Hög flyvende fra Borgen, og satte sig paa Kongens Skuldre, ladende som havde den en stor Seier at rose sig af. Sagde Bödvar da: saa stiller den sig nu an, som om den havde udrettet noget Berömmeligt. Den Mand, som skulde passe Högene, syntes det underligt, at Kongens Hög var kommen ud, og skyndte sig derfor til det Loft, hvor Högene sade forvarede; men han fandt alle Kong Adilses Höge döde, hvilken Daad Kong Hrolfs Hög havde udrettet. Saaledes faldt Kampen ud, at Kæmperne dræbte mange Folk, og Ingen kunde holde Stand, men Kong Adils var da ude af Sigte, og Ingen syntes vide, hvad der var bleven af ham, og de af Kong Adilses Mænd, som endnu stode paa Benene, bade om Fred, hvilken Kong Hrolf skjænkede dem. Derpaa ginge de til Hallen igjen, og dristigen ind i den. Bödvar spörger, paa hvilken Bænk Kong Hrolf vilde sidde? Denne svarer: paa selve Kongebænken ville vi sidde, og jeg vil sidde i Höisædet. Kong Adils kom nu ikke i Hallen, og syntes at Skjæbnen nu ret var ham paa Halsen, og at han deraf havde stor Tort og Skam, hvad Konster han end prövede paa. De-

sade nu en Stund i god Mag, og hvilte sig, hvorpaa Hjalte hin höimodige tog til Orde: er det ei bedst, at Nogen seer til vore Heste, at de ikke mangle, hvad de behöve? Det skedte; men da den Udsendte kom tilbage, fortalte han, at Hestene vare haanligen tilredte, og neppe i Stand til at komme af Stedet, som för er omtalt. Dog, Kong Hrolf agtede ikke derpaa, men sagde blot, at Kong Adils var i alle Henseender sig selv lig. Siden kom Dronning Yrsa ind i Hallen, og gik for Kong Hrolf, og hilste ham med Glæde og Sirlighed. Han gav hende en kjærlig Gjenhilsen, hvorpaa hun sagde: du er ei her saa kjærligen modtaget, Frænde! som jeg önskede, og som det burde være, og du skal ikke længer dvæle her, min Sön! mellem disse Fjendtligheder; saasom der nu trækkes Tropper sammen fra hele Sverrig, og Kong Adils agter at dræbe Eder alle, det han for lang Tid siden havde villet, naar han kun havde kunnet komme afsted dermed; men din Lykke har havt mere Magt end hans Trolddom. Her er nu et Sölverhorn, som jeg vil overdrage dig, hvori alle Kong Adilses bedste Ringe ere forvarede, ogsaa den, som han skatter höiere end alle de andre, som hedder Sviagris; og hermed gav hun ham saa meget Guld og Sölv, at

det neppe kunde vurderes. Vöggör var nu tilstede, og fik meget Guld af Kong Hrolf for sin gode Tjeneste. Dronningen lader lede frem tolv Heste, alle röde af Farve, undtagen een, som var sneehvid. Disse vare de udsögteste af Kong Adilses Heste, og de vare alle heelt bryniekladte. Hun gav dem ogsaa Skjolde og Hielme og Krigsrustninger, og derhos andre Klæder, de bedste som fandtes, saasom Ilden havde fortæret deres Klæder og Vaaben, og i alle Dele, hvad de behövede, udstyrede hun dem paa det allerfortrinligste. Kong Hrolf spurgte: har du nu givet mig de Eiendele, som mig tilkommer med Rette, og som min Fader har eiet. Hun svarede: mange flere Ting ere her, end han eiede og du havde Ret til at fordre; og du og dine Mænd have desuden her vundet et stort Rygte. Udruster Eder nu paa det bedste, saa at Ingen skal kunne komme Eder paa Livet; thi I ville endnu engang blive forsögte. Derefter stege de paa Hestene, og Kong Hrolf tog en meget kjærlig Afsked med sin Moder, hvorpaa de skiltes ad med det störste Venskab.

Fem og fyrgetyvende Kapitel.

Kong Adils sætter efter dem, og Kong Hrolf saaer Guld paa Fyrisvold.

Kong Hrolf og hans Kæmper toge nu deres Vei fra Upsal ned efter Fyrisvold. Da saae Kong Hrolf en stor Guldring glimre paa Veien foran dem, og den klingrede, ved det de rede over den. Derfor synger den saa höir, sagde Kongen, fordi den synes ilde om, at ligge eensom, og kastede nok en Guldring paa Veien til den anden, sigende; det skal Folk fortælle at jeg ikke tager Guld op, skjönt det ligger paa alfar Vei, og heller ikke skal nogen af mine Mænd driste sig til at tage den op; thi den er kastet her, for at den skulde hindre vor Færd. Det lovede de ham, og i det samme höre de Trommetlyd fra alle Kanter. De bleve en umaadelig Hær vaer, som satte efter dem, og det saa hæftigt, at de galloperede alt hvad Remmer og Töi kunde holde. Kong Hrolf og hans Mænd vedbleve at ride lige frem for sig. Bödvar sagde: disse ride fast efter os, og de ville vist tale med os, og det var jo ganske godt, om Nogen af dem havde Ærinde til os. Kongen sagde: det vil vi kun bekymre os lidt om; de

skulle snart töve af sig selv, og han rakte nu sin Haand ud til Hornet, hvori Guldet var, og som Beigald holdt paa. Han saaede nu Guld vidt og bredt paa Veien, som de rede, over hele Fyrisvold, saa at hele Veien glimrede som bare Guld. Men da den eftersættende Hær saae Guldet skinne dem i Öinene vidt og bredt paa Veien, saa sprunge de Fleste af Hestene, og syntes den at lege bedst, som snarest fik Fingre i Guldet. Her reves og sloges de nu det bedste de havde lært, og den var bedst faren, som var stærkest; men de pönsede kun seent paa at sætte efter. Da Kong Adils seer dette, var han nærved at gaae fra Sands og Samling, og itettesætter dem med haarde Ord, sigende, at de optoge det Mindre, men gave slip paa det Större; og vil denne hæslige Skam, siger han, udspredes til alle Lande, at I lade — kun tolv Mænd undkomme fra os, saa utallig en Mængde Folk, jeg nu har sammendraget fra alle Herreder over hele Sverrig. Kong Adils sætter nu i fuldt Fiirspring foran alle de Andre; thi ham tog Vreden stærkest med sig, men Mængden fulgte efter ham. Da nu Kong Hrolf seer Kong Adils ile sig næsten i Hælene, fremtog han Ringen Sviagris, og kastede den paa Veien. Saasnaart Kong Adils saae Ringen

sagde han: huldere end jeg har den været mod Kong Hrolf, som har overdraget ham dette Klenodie; men tilsidst skal jeg dog eie den, og ikke Kong Hrolf; hvorpaa han strakte sit Spydskaft derhen, hvor Ringen laae, og vilde for al Ting see til, at faae fat i den; men i det han stak Spydet ned i Krumningen paa Ringen, böiede han sig stærkt paa Hesten. Dette bliver Kong Hrolf vaer, vender sin Hest om igjen, og siger: svinböiet har jeg nu den mægtigste af Svenskerne; men, i det Kong Adils vilde drage Spydskaftet og dermed Ringen til sig, iler Kong Hrolf til, og hugger hele Bagdelen (16) af ham lige ind til Benet med Sværdet Sköfnung, som var det allerbedste, som Nogen har baaret her i Nordlandene. Derpaa sagde Kong Hrolf til ham: behold du nu denne Skamplet en Tid! og kan du nu kjende Hrolf Krake, ham du saa længe har sögt efter. Blodet begyndte nu at forrinde Kong Adils, hvorved han blev meget afmægtig, saa at han nu maatte vende hjem igjen i denne slette Forfatning; men Kong Hrolf tog atter Sviagris, og saaledes skiltes de dengang, og man har intet Sagn om, at de oftere ere trufne paa hinanden. Siden dræbte Kæmperne alle de Mænd, som vare redne længst frem, og havde vovet sig mest i

Faren; thi nu turde de ikke længer at bie efter Kong Hrolf og hans Kæmper, og Ingen ansaae sig god nok til at betjene dem, hvorfor de ogsaa hver holdt af til sin Side, saasnart Leilighed gaves.

Sex og fyrgetyvende Kapitel.

Kong Hrolfs og hans Kæmpers Tilbagereise og om Hrane Bonde eller Odin hin Gamle.

Kong Hrolf reed nu med sine Mænd Veien fort næsten hele den Dag; men da Natten faldt paa, fandt de en Gaard, og da de kom til Porten, stod Hrane Bonde der for dem, og tilböd dem al Gjæstfriehed, og sagde, at deres Reise var ikke udfalden meget forskjellig fra det, som han havde spaaet. Kongen sagde, at det var Sandheds Ord, og at han lod sig ikke kaste Blaar i Öinene. Her ere nogle Vaaben, som jeg vil give Eder, Herre! siger Hrane Bonde. Kongen sagde: forfærdelige ere de Vaaben Gubbe! Det var Skjold, Sværd og Brynie; men Hrolf vilde ei modtage dem. Hrane blev vred ved dette, og tyktes, at der var skeet ham

stor Vanære derved, Ei skikker du dig deri, sagde Hrane, saa godt som du tænker, Kong Hrolf! og du er ei altid saa viis, som dig synes. Bonden tog det meget ilde op, og der var nu ikke at tænke paa Natteherberge; men de maatte ride deres Vei bort, skjönt Natten var meget mörk. Bonden var bister under Brynet, og tyktes, at han kun lidet var hædret, da de ikke vilde modtage Gaver af ham. Han opholdt dem nu ikke, men lod dem ride, som dem behagede. De rede da bort og det uden at hilse ham Farvel; men som de endnu ikke vare komne langt, holdt Bödvar Bjarke stille, og tog til Orde: for silde fatte Daarer et godt Raad. Saaledes gaaer det nu mig. Det ahner mig, at vi ikke have handlet klogeligen, i det vi have nægtet os selv Seiren. Kong Hrolf sagde: det samme ahner mig, thi denne Mand maa have været Odin hin gamle, saasom han var eenöiet. Lader os derfor vende paa det skyndsomste tilbage, og faae Vished i den Sag. De kom nu tilbage, men da var baade Gaard og Gubbe ude af Syne. Det hjælper ikke at lede efter ham, siger Kong Hrolf, thi det er en ond Aand. De droge nu deres Vei, og er Intet fortalt om deres Færd, för de kom tilbage til Danmark, hvor de nu sade i Fred og Roe.

Det Raad gav Bödvar Kongen, at han fra den Tid ikke skulde drage meget i Kamp; og syntes det ham sandsynligt, at kun Faa turde angribe dem, al den Stund de forbleve i Fred; men han lod, som om han var bange for, at Kongen fra denne Tid ikke vilde blive saa seiersæl som tilforn, om han udsatte sig for nogen Fare. Kongen svarede: Skjæbnen raader for hver Mands Liv, og ikke hin onde Aand. Bödvar sagde; Dig ville vi sidst miste, om vi raade derfor; men dog har jeg svær Ahnelse om, at snart vil der indtræffe store Hændelser for os alle, hvormed de sluttede denne Tale. Af denne Færd bleve de höiligen navnkundige, og hermed endes denne Fortælling.

Syvende Fortælling.

Om Slaget med Skulde og om Kong Hrolf Krakes og hans Kæmpers Endeligt.

Syv og fyrgetyvende Kapitel.

Kong Hjörvard og Skuldes Beraadslagning at tage Kong Hrolf af Dage.

Der randt nu saaledes en lang Tid hen, i hvilken Kong Hrolf og hans Kæmper sade i Fred i Danmark. Ingen angrebe dem, men alle Skattekongerne forbleve i Lydighed imod Kongen, og betalte ham deres Skat. Det samme gjorde ogsaa hans Svoger Kong Hjörvard. Engang talede Dronning Skulde med tunge Suk saaledes til sin Herre Kong Hjörvard: det er ikke efter mit Sind, at vi skulle yde Skat til Kong Hrolf, og trælle under hans Aag, og det skal heller ikke længer saa være, at du skal være hans Undermand. Hjörvard svarede:

det gavner os bedst, ligesom de Andre, at finde sig deri, og leve i Fred og Roe. Da er du kun en ringe Karl, sagde hun, om du vil taale alskens Vanære, som dig er tilföiet. Det er umuligt, sagde han, at anfalde Kong Hrolf, thi Ingen drister sig til at bære Avindskjold imod ham. Hvorfor er I saa ringe en Mand, at der er ingen Mandhaftighed i Eder? Den vinder aldrig som Intet vover; det kan man ikke vide för man har forsögt det, om man ei kan staae imod Kong Hrolf og hans Kæmper; og nu er det saa, sagde hun, at jeg troer, at han nu med alle er seierlös; og jeg skal ikke afholde mig fra at forsöge det, og ikke skaane ham, og det, omendskjönt han er i Slægt med mig. Derfor holder han sig nu som oftest hjemme, fordi han ahner selv, at Seiren ikke længere vil være med ham. Jeg skal nu oplægge et Raad imod ham, ifald det vil hjælpe, og jeg skal ikke undlade at forsöge hver List for at sætte det igjennem. Skulde var det största Troldvæsen, og var paa Mödrene-Side af Alfe Slægten, og dette fik Kong Hrolf og alle hans Kæmper at undgjælde. Skulle vi nu först, siger hun, sende Gesandtere til Kong Hrolf, og bönfalde ham, at han forunder os Frihed fra at yde Skatten i de næste trende Aar, naar vi siden

paa een Gang betaler ham alt, hvad han med Rette kan tilkomme. Det synes der mig Forhaabning om, at dette Kunstsgreb vil faae et godt Udfald, og gaaer det vel af, da skulle vi i den Tid forholde os fredelige. Gesandterne droge nu bort paa Dronningens Befaling, og Kong Hrolf tilstod hendes Forlangende angaaende Skatten.

Otte og fyrgetyvende Kapitel.

Om det Skulde og Kong Hrolf fremdeles foretoge sig, og om hendes Færd til Kong Hrolf.

I denne Mellemtid forsamler Skulde alle de drabeligste Mænd til sig, og alskens Menneske-Udskud af alle de nærmeste Herreder. Dette svigefulde Anslag blev dog holdt saa hemmelig, at Kong Hrolf ikke mærkede noget dertil, og hans Kæmper heller ikke fattede den ringeste Mistanke derom; thi det blev drevet med den störste Tryllekunst og Hekseri. Ja Skulde anvendte, for at overvinde sin Broder Kong Hrolf, den allerværste Trolddom eller Seid, og baade Alfer og Norner eller Spaakvinder og

utallige andre Uhyrer vare i hendes Fölge; saa at ingen menneskelig Magt kunde staae derimod. Kong Hrolf og hans Kæmper sade imidlertid i Fryd og Gammen paa Leiregaard, og dreve Tiden hen med alskens Lege, som de kjendte til, dem de övede med al Konst og Sirlighed Hver havde og sin Frille at fornöie sig med. Da nu Udrustningen var færdig, droge Kong Hjörvard og Skulde til Leiregaard med denne uhyre Hær, og kom der ved Juletider. Kong Hrolf havde da ladet gjöre store Anrettelser imod Julen, og hans Mænd drak dygtigt Juleaften. Hjörvard og Skulde reiste deres Telt uden for Byen. Den var baade stor og lang og besynderligen indrettet. Der vare ogsaa mange Vogne alle fyldte med Vaaben og Krigsrustninger. Kong Hrolf gav ingen Agt herpaa; men havde mere sine Tanker henvendt paa, ret at vise sin Stormodighed, Pragtfuldhed og Höimod og al den Mandighed der boede i hans Bryst, og paa at see dem til Gode, som vare komne til ham. Han havde nu alt, hvad som kunde pryde en verdslig Konges Hæder, men det har' man ingen Efterretning om, at Kong Hrolf eller hans Kæmper skulle nogensinde have ofret til Afguder; men de troede paa deres egen Magt og Styrke; thi til den Tid

var den hellige Troe endnu ikke forkyndt her i Nordlandene, og de som boede her i Verdens nordre Part, havde kun liden Oplysning om deres Skaber.

Ni og fyrgetyvende Kapitel.

Om Hjalte den höjmodige og hans Frille og Kæmpernes Opmuntring til Kampen.

Det hændte sig imidlertid, at Hjalte den höimodige gaaer til det Huns, hvori hans Frille var. Han bemærkede da tydelig, at der ikke saae meget fredeligt ud under Hjörvards og Skuldes Telt; men stilte sig dog rolig an, saa man ikke kunde see mindste Forandring i hans Mine, og gik til Sengs med Frillen; som var særdeles smuk; men, da han havde ligget der en föie Tid, springer han op, og spörger hende: hvad hun syntes bedst om, tvende Ungersvende paa to og tyve Aar, eller en firsindstyve Aars Gubbe? Hun svarede: tvende to og tyve Aars Karle staae mig bedre an end en firsindstyve Aars Gubbe. Dette Ord skal du undgjælde, din Skjöge! sagde Hjalte, gik hen til hende, og beed Næsen af hende, sigende: nu

kan du skyde Skylden paa mig, om der skal opstaae Slagsmaal om dig, og venter jeg, at de Fleste ville for Eftertiden kun synes lidt om Dig. Ilde behandlede du mig nu, sagde hun, og ufortjent. Ikke kan man tænke paa Alt, sigde Hjalte, og greb sine Vaaben; thi han saae, at Markerne trindt omkring Byen vare besatte af brynieklædte Mænd, og at Bannerne alt vare reiste i Veiret. Forstod han nu, at der ikke maatte dvæles længer, og at Ufred nu var forhaanden, gik derfor til Hallen, hvor Kong Hrolf og hans Kæmper vare, og raabte: vaagner nu op, Herre Konning! thi Ufred er om Byen, og er det nu mere nödvendigt at kæmpe, end at favne Kvinder; og det troer jeg, at kun lidet vil Guldet i Hallen foröges ved din Söster Skuldes Skat; men hun er, skjönt en Kvinde, haard som Skjoldunger, og det kan jeg sige dig, at det er ikke en ubetydelig Hær med haarde Sværd og Krigsrustninger, som der ganger her trindt om Byen med Avindskjold, og at Kong Hjörvard pönser paa Fjendtlighed imod dig, og agter vist ikke fra denne Stund oftere at kræve Riget af dig. Nu ville vi, i det han henvender sig til sine Staldbrödre, styre vor Konnings Hær, han som aldrig sparede Noget for os, Lader os nu vel opfylde vore

hellige Löfter; mandigt at forsvare den navnkundigste blandt Konger af dem, som nu herske her i Nordlandene, saa at det maae skrives paa hvert Lövblad, og spörges til alle Lande, at vi gjengjældte ham hans Vaaben og Krigsrustninger og alle de andre Velgjerninger, han har bevist os, og vi gjöre hermed jo ikke andet end vor höieste Skyldighed. Store Varsler ere gangne forud, skjönt vi saalænge have været rolige derved, og jeg har stærk Ahnelse om, at store Tildragelser ville fölge derpaa, som skulle blive i varigt Minde. Det vil Somme sige, kan jeg tænke, at jeg taler dette af Miströst; men kan vel hænde sig, at Konning Hrolf nu for sidste Gang drikker med sine Kæmper og Hofsinder. Op nu Kæmper alle! siger Hjalte, og skiller Eder snart fra Eders Friller; thi andet staaer nu Eder for, at berede Eder mod det, som efter fölger. Op nu Kæmper alle, og væbner Eder over Hals og Hoved tilhobe! Sprunge da op Hromund haarde og Hrolf snarhaandede, Svipdag og Beigald og Hvidsærk hin raske, Haklang den sjette, Hardrefil den syvende, Hake hin modige, den ottende, Vött hin Stærke den niende, Starolf den tjende. Den ellefte var Hjalte hin höimodige og Bödvar Bjarke den tolvte. Men Böd-

var blev derfor kaldet Bjarke eller Egstyrke, fordi han skaffede alle Kong Hrolfs Bærsærker af Veien for deres Overmod og Hovmodighed; men Somme dræbte han, saa at Ingen af dem længer kunde trives for ham; thi de vare som Kvinder at regne imod ham, naar det kom an paa en Pröve, men ansaae sig dog stedse for hans Overmænd, og oplagde bestandigen svigefulde Anslag imod ham. Bödvar Bjarke stod strax op, iförte sig sin Vaabenrustning, og sagde: nu behöver Konning Hrolf stolte Mænd, som alle have Hjertet paa det rette Sted, og som ikke stille sig bag ved Kongen. Kong Hrolf sprang nu op, og uden mindste Frygt tog han til Orde: fremtager os den bedste Drik; thi vi ville först drikke, og være muntre; og saa udvise, hvad for Mænd Hrolfs Kæmper ere, og stræbe efter det ene, at vor Mandom maa blive længe i Efterslægtens Minde; thi hid ere komne de största og tappreste Kæmper af alle nærgrændsende Lande. Siger til Hjörvard og Skulde og deres Mænd, at vi ville drikke os lystige, för vi tage imod Skatten. Saa skedte, som Kongen befalede. Skulde svarede: ulig er min Broder Kong Hrolf alle andre Mænd, og det er Skade med saadanne Mænd; men dog skulle vi nu alligevel engang slaae Hovedet paa Sömmet.

Saa fortræffelig en Konge var Hrolf, at han var berömt baade af Venner og Uvenner.

Halvtredsindstyvende Kapitel.

Slagets Begyndelse og Hjaltes Opmuntring og Samtale med Bödvar.

Kong Hrolf springer nu op fra sit Höisæde, da han havde drukket en föie Stund, og alle hans Kæmper skiltes dennesinde fra den gode Drik, og droge ud, undtagen Bödvar Bjarke; ham saae de ingensteds, hvilket undrede dem meget, og de havde Mistanke om, at han enten var fangen eller ihjelslagen. Aldrig saasnart vare de komne udenfor, för de brast i en skrækkelig Kamp Kong Hrolf fulgte selv sit Banner frem, og hans Kæmper paa baade Sider og det övrige Mandskab fra Byen, hvilket det ikke er let her at opregne; men de kom nu kun til liden Nytte. Der fik man at see svære Hug i Hjelme og Brynier, og mange Sværd og Spyd at svinges i Luften, og saa mange Dynger af Liig, at alle Grunde vare bedækkede dermed. Hjalte hin höimodige sagde: mange Brynier ere nu

forslidte, og mange Vaaben sönderbrudte, mange Hjelme fordærvede, og mange kjækko Riddersmænd faldne af Hestene; dog er vor Konge ved freidigt Mod; thi han er nu saa glad, som da han sad og drak Öl paa det stærkeste, og han svinger nu sit Glavind med baade Hænder tillige, og han er heel ulig andre Konger i Kamp; thi saa synes mig ham, som han havde tolv Kongers Styrke. Mangen tapper Mand har han fældet, og nu faaer Kong Hjörvard at föle, at Sværdet Sköfnung bider, og det synger höit i deres Hjerneskaller; thi det var Sköfnungs Natur, at det lydede höit, naar det traf paa Benene. Der blev nu kæmpet med saadan Hæftighed, at Intet holdt Stand mod Kong Hrolf og hans Kæmper. Konning Hrolf svinger nu Sköfnung, saa det var et Under at see paa, og Kong Hjörvards Hær blev meget tyndet, og faldt for Fode. Det seer Hjörvard og hans Mænd, hvorledes en stor og stærk Björn gaaer foran Kong Hrolfs Mænd, og bestandig tæt foran Kongen selv. Den dræbte flere Mænd med sine Klöer, end fem af Kongens andre Kæmper. Hug og Skudvaaben glede uden Virkning ned af den; men den nedstyrtede baade Mænd og Heste, saa mange, som kom den i Nærheden, og knuste Folk med sine Tænder,

saa der blev en jammerlig Hylen i Kong Hjörvards Hær. Hjalte seer sig nu om, og savner sin Staldbroder Bödvar, og siger til Kong Hrolf: hvordan mon det er fat, at Bödvar unddrager sig nu, og er ikke hos Kongen, saadan og saa stor en Kæmpe, som vi have holdt ham for, og som han saa ofte har viist sig? Kong Hrolf svarede: nogensteds maa han være, som os bedst maa gavne, om han er sig selv raádig. Udviis du dit höie Mod, og gaae frem ad; men last ham ikke, thi ingen af Eder er hans Lige, det siger jeg, uden at bebreide nogen af Eder; thi I ere alle de tappreste Kæmper. Hjalte tog sig dog for at löbe hjem til Kongens Hall, og da han kom der, seer han ham sidde der ganske örkeslös. Hialte sagde: hvorlænge skulle vi töve efter den drabeligste af Kæmper? og er dette en sörgelig Hændelse uden Exempel, at du staaer ikke paa din Plads, og forsöger dine kraftfulde Arme, som ere saa stærke, som mæskede Björne. Op nu Bödvar Bjarke, min Overmand! eller jeg brænder Huset op tillige med dig selv, thi det er en Hovedskam for en saadan Kæmpe, som du er, at Kongen skal stille sig i Fare for os, og da mister du derved din store Berömmelse, som du i saa lang Tid har hævdet. Bödvar stod nu op, og sukkede sigende:

ei tör du, Hialte! at skrække mig; thi jeg er ikke frygtsom, og jeg er nu ganske færdig til at drage med. Da jeg var ung, flyede jeg hverken Ild eller Jern. Ild har jeg kun enkelte Gange forsögt; men Jern har jeg stundum udholdt, og jeg har ei unddraget mig for nogen af disse Dele hidindtil, og du skal med Sandhed sige, at jeg er fuldkommen villig til at stride. Bestandig har Konning Hrolf kaldt mig Kæmpe fremfor sine andre Mænd, og jeg har desuden meget at gjengjælde ham: först Svogerskab, dernæst tolv Gaarde og mange Kostbarheder, han har givet mig. Jeg fældte Bærsærken Agnar, som tillige var Konge, og denne Daad har længe været i Folks Minde. Dernæst opregner han mangt et Storværk, som han havde udfört, hvorved han var bleven mange Mænds Bane, og bad ham saa troe, at han uden Frygt vilde gaae til Kampen; men dog troer jeg, siger han, at vi her have langt större Vidunder at stride imod, end nogensteds, hvor vi tilforn ere komne frem. Men du har ikke, Hjalte! været Kongen til saa stor Tjeneste med dette Foretagende, som du troer; thi saavidt var det da næsten kommet, at man ikke vidste, til hvem Seiren vilde vende sig. Dog har der nu denne Gang mere manglet dig Forstand end

Velvillie mod Kongen, og ingen anden af hans Kæmper uden du og Kongen skulde have været i Stand til at kalde mig ud; thi hver Anden skulde jeg have dræbt; men nu nærmer sig Skjæbnens Beslutning, at intet Raad mere kan hjælpe, og siger jeg dig med Sandhed, at nu kan jeg i mange Henseender mindre yde Kong Hrolf Hjælp, end för du kaldte mig herfra. Hialte sagde: klart er det, at jeg er dig og Konning Hrolf mest forbunden? men det er dog en vanskelig Sag, at finde Raad i saadanne Tilfælde.

Et og halvtredsindstyvende Kapitel.

Om Bödvar Bjarke og Hjalte hin höimodige, og deres Fremgang og Ordskifte.

Efter denne Hjaltes Opmuntring staaer Bödvar op, og gaaer ud til Kampen. Da forsvandt Björnen strax af Syne af Kong Hrolfs Hær, og nu begyndte Kampen at falde dem besværlig. Thi Dronning Skulde havde, der hvor hun sad i sit sorte Telt paa sit Tryllehjal, ikke kunnet komme afsted med sine Konster, saalænge Björ-

nen var i Kong Hrolfs Hær. Det skifter nu saa om; som om mörk Nat kom efter en klar Dag; og Kong Hrolfs Mænd see komme frem af Kong Hjörvards Hær en skrækkelig Galt, i Störrelse ei mindre end en tre Vinters Kvie. Den var ulvegraa af Farve, og Pile flöi ud af hver af dens Börster, og dræbte i hobeviis, paa denne usædvanlige Maade, Konning Hrolfs Livvagtsmænd. Bödvar Bjarke fældte nu ned for Fode, og hug baade til venstre og höire, og tænkte nu ikke paa andet, end at overvinde saa Mange som muligt, förend han faldt. Den Ene styrtede nu for ham tvert over den Anden. Blodige vare hans Arme lige op til Skuldrene, og döde Kroppe laae dyngeviis paa alle Sider trindt omkring ham. Han stillede sig an, som han var rasende; men saa mange Mænd af Kong Hjörvards og Skuldes Hær, som han og flere andre Kong Hrolfs Kæmper end dræbte; saa gik det dog med saadant et Vidunder, at deres Hær aldrig derfor blev tyndere, og det var, som Ingen udrettede Noget, og aldrig tyktes de, at have været i saadan vidunderlig Kamp. Da tog Bödvar til Orde: dröi tykkes mig Skuldes Hær, og jeg har Mistanke til, at de Döde svæve her, og staae atter op, og stride imod os; og det vil være en vanskelig Sag, at kæmpe

mod Gjengangere (18); og saa mange Been, som her ere klövede; og Skjolde sönderrevne, Hjelme og Brynier brudte i tusinde Stykker, og Höfdinger hugne sönder og sammen, saa ere de Döde dog de grummeste at kæmpe imod; thi vi have ingen Magt mod dem. Men hvor er nu den af Konning Hrolfs Kæmper, som der udæskede mig, og som saa ofte tilskyndede mig til at gaae ud, för jeg vilde give ham Svar? Nu seer jeg ham ei, og jeg er dog ei vant til at bagtale ham. Derpaa sagde Hjalte: deri siger du Sandheds Ord. Du pleier ikke at bagtale Folk; men her staaer den Mand, som hedder Hjalte. Jeg har endnu Kraft til at udrette Noget, og der er ikke langt imellem os, og nu har jeg tappre Mænds Bistand nödig, thi alle Dæknings-Vaabnene ere hugne af mig, og, skjönt jeg tykkes, at jeg dræber ganske forsvarlig, formaaer jeg dog ei at hævne alle de Hug, jeg erholder. Dog skal jeg ei skaane mig, om vi saa i Aften skulle gjeste i Valhal; thi vist ere vi aldrig stödte paa et saadant Under, som paa denne Dag; men længe have vi seet Varsler paa de Hændelser, som nu ere for Haanden. Bödvar Bjarke tog til Orde: læg Mærke til hvad jeg nu siger: jeg har nu kæmpet i tolv store Feldtslage, og altid havt Ord for en ufor-

sagt Helt; og ikke givet efter for nogen Bærsærk. Jeg tilskyndede Konning Hrolf til at besöge Kong Adils. Der mödte vi vel nogle listige Konster; men det var af liden Betydenhed imod dette Djævelskab, som nu trykker mit Hjerte saa haardt, at jeg ikke svinger Sværdet med samme Glæde, som tilforn. Jeg mödte Kong Hjörvard nys i det förste Angreb, og vi kom strax i Kast med hinanden, men Ingen af os kjælede for den Anden. Der skiftede vi nu Vaaben en Stund, og han gav mig et Sting, saa jeg kunde föle Dödens Nærmelse; men jeg hug ham Haand og Fod væk, og det andet Hug traf i hans Skuldre, saa jeg klövede ham ned i Siden og Ryggen; og saaledes stönnede han derved, at han ei aandede mere; men da han nu havde sovet en Stund, og jeg troede ham död, saa vil vist Faa findes hans Lige; thi han stred lige saa djærveligen derefter som tilforn, og jeg kan aldrig sige, hvad Kræfter han nu har. Her ere nu saa mange Mænd sammenkomne, mægtige og fornemme imod os, og fra alle Verdens Hjörner drive de sammen, saa at man ei kan udholde Kamp imod dem; men Odin kan jeg ikke kjende der iblandt, og jeg bærer dog ingen Tvivl om, at han jo maae svæve her imod os, den fule og trolöse Herians Sön (19)! Kunde

Nogen vise mig, hvor han stod: jeg skulde kryste ham som en Anden, den mindste og elendigste Museunge, og kunde jeg blot faae ham i Næverne, det onde ögleforgiftige Væsen skulde da vorde skammeligen medhandlet; thi hvem kunde bære mere heftigt Had i Sindet end jeg, naar han saae sin Drot og sin Herre saa medhandlet, som vi nu see vor. Hjalte sagde: ei er Skjæbnen let at böie, og det nytter ikke at staae imod Naturen. Dermed sluttede de deres Tale.

To og halvtredsindstyvende Kapitel.

Kong Hrolf Krakes og hans Kæmpers Fald og Hævnen over den.

Konning Hrolf værgede sig vel og mandelig, og med större Tapperhed, end nogen Mand vidste Mage til. Man trængte haardt ind paa ham, og alle de udsögteste af Kong Hiörvards og Skuldes Hær sloge en Ring trindt omkring ham. Skulde er nu ogsaa selv kommen til Kampen, og ansporer med Hidsighed sine Uhyrer, til at gaae lös paa Kong Hrolf; thi hun seer,

at hans Kæmper ikke ere ham nær; og det var just det; som Bödvar Bjarke og flere af Kæmperne storligen angrede, at de da ikke kunde yde deres Herre Hjælp; thi de vare nu ligesaa begjerlige efter at döe med ham, som de havde havt Lyst til at leve med ham, da de vare i deres blomstrende Ungdom. Nu var hele Konning Hrolfs Huustrop falden, saa at ikke een Mand stod mere paa Benene; men de fleste af Kæmperne vare dödeligen saarede: og dette gik nu af, som rimeligt var, sagde Mester Galter, (20) at Menneske-Kræfter ikke kan staae imod saadan Djævels Kraft uden Guds almægtige Bistand, og det ene var til Hinder for din Seier, Konning Hrolf! at du havde ingen Oplysning om din Skaber. Nu opkom der saadant et Trolddoms Uveir, at Kæmperne begyndte at styrte den Ene tvert over den Anden. Kong Hrolf slap dog ud af Skjoldborgen; men var som opgiven af Mödighed, og kort at berette: der faldt Konning Hrolf, og alle hans Kæmper med ham med stor Berömmelse; men hvor dröie Hug, de delte ud för de faldt, det staaer ikke til at beskrive med Ord. Der faldt ogsaa Kong Hjörvard og hele hans Hær, og ikkun nogle faa Niddinger stode tilbage tilligemed Skuld. Hun lagde derpaa Kong Hrolfs Rige under sig,

og styrede det baade slet og i kort Tid. Elgfrode hævnede sin Broder Bödvar Bjarke, som han havde lovet ham, tilligemed Kong Thorer Hundefod, som der berettes i Fortællingen om Frode, og de finge megen Bistand fra Sverrig af Dronning Yrsa, og det siges, at Vöggör har været Hovedanförer. Med denne hele Hær droge de til Danmark mod Dronning Skulde, uden at hun drömte derom, og fangede hende, för hun kunde komme afsted med nogen Trolddom. Alt hendes onde Pak dræbte de, men hende selv martrede de til Döde med alskens Pinsler. Saaledes kom Riget igjen under Kong Hrolfs Döttre, og hver drog til sin Hjemstavn. Over Kong Hrolf blev en Höi opkastet, og hans Sværd Sköfnung (21) lagt ved hans Side. Ogsaa for hver Kæmpe blev en Höi opkastet, og Vaaben lagt hos ham. Og sluttes hermed Sagaen om Konning Hrolf Krake og hans Kæmper.

Oplysende Anmærkninger.

Kong Hrolf Krakes Levealder staaer ikke til med Sikkerhed at bestemmes. Suhm sætter hans Dödsaar til 552, og Schjönning hans Födselsaar til 479, men med större Sikkerhed kan man, efter Professor P. E. Müllers Beregning, henföre hans Levealder til Enden af det sjette og Begyndelsen af det syvende Aarhundrede.

1. *Spaakvinder og Viismænd.* Det var ganske efter Oldnordens Aand, at lade Begivenhederne fremledes ved Tryllekonster. En Spaakvindes eller Völvas Beskjæftigelse gik egentlig ud paa, at forudsige Menneskene deres tilkommende Skjæbne; men Viismændene, den Tids Filosofer, vare Mænd, som forskede Naturens Hemmeligheder, og ved disses Hjælp havde givet sig Anströg af en overnaturlig Viden.

2. *Tryllemestere* eller *Galdermænd* kaldtes det Slags Troldkarle, som til Udövelsen af deres Konst betjente sig af Runer eller Tryllesange. Denne Trolddom, som kaldtes Galder, tillagdes langt större Virkninger end andre Arter, hvilket ogsaa Sagnskriveren viser, ved at lade Frode först tage sin Tilflugt til dem, efterat hines Konster forgjæves vare forsögte. Den var af Odin indfört her i Norden.

3. *Fylgier* vare et Slags Skytsaander (Genier). Et hvert Menneske troedes at have ni saadanne, og hver af disse at aabenbare sig i visse Dyrskikkelser efter Egenhederne i Menneskets Karakter. Disse viste sig nu enten som Gjenfærd eller som Dödsbud, eller, som hvilke de her maae

antages, som Varsler i Almindelighed eller Forbud paa Menneskets Ankomst did i vigtige Anliggender.

4. *Han gjorde prægtige Anrettelser for hende, og satte hende dernæst paa et höit Tryllehjal.* Det var Sædvane at byde disse Völver eller Spaakvinder til Gjest, og blev da Intet spart for dem, for at de skulde tolke Fremtidens Skjæbne, og tage Dækket af skjulte Ting. Naar Trolddommen skulde öves, reistes först Tryllehjalet eller Seidhjalet, som var et under Trylleformularer indrettet Stellads eller Forhöining. Paa dette satte Völven sig, og da gik efter mange underlige Gebærder, Spaaningen for sig.

5. *Seidkvinde.* Ordet Seid betyder egentlig Sydning, Kogning, især af forgiftige Urter, og var den allerafskyeligste Art af Trolddom, og gik mest ud paa at före Ulykker over Folk, skjönt undertiden ogsaa betydelig Lykke. Det var mest Fruentimmer, som gave sig af dermed, og derfor kaldtes Seidkvinder.

6. *Hel*, Dödens Gudinde, af hvis Navn Ordet Helvede har sit Udspring, herskede over en Part af Niflheim, hvor hun modtog alle de, som döde af Sygdom og Alderdom, og ei for Vaaben og paa Valen.

7. *Hærkonge* var egentlig en Konge over en Krigshær, men uden Land, og tyder her hen paa hendes krigerske Sind og krigerske Sysler.

8. *Og de drak begge i Fællig den Aften.* Det heddet i Norges Konge-Krönike (Grundtvigs Ford. 1 D. S. 48). "Nu "maa man vide, at hos Landkonger var der Skik baade ude "og hjemme, naar der om Aftenen skulde drikkes Skaaler, "at hver tog sin, som vilde, og drak saa Skaal med hende, "men de Mandfolk, som bleve siddende sammen, drak "gjerne rundt, og Vikinger havde altid for Skik, selv naar "de var til Gildes, at blive saaledes siddende, og drikke til- "pæls. Imidlertid da Hildegun kom til Kong Hjörvard, "drak hun ham til med de Ord: Ylfingerne leve! *Rolf Kra- "kes Skaal!*

9. *Sövnpreen* eller Sövntjörn, var en Torn eller Preen, ridset med sövnbringende Runer, eller endog stundum en Tand af et Liig. At stinge Een med slig en Preen, vil derfor sige, at bibringe ham en Dvalesövn.

10. *Skibshuus* eller Nöst var et ved Stranden beliggende Huus, hvori Skibe og Skibsredskaber bleve opbevarede.

11. *Ellekvinde* eller Alfkone. Alfer eller Ellefolk vare egentligen tvende Slags: Hvidalfer eller Lysalfer, som ansaaes for gode Aander og hvidere end Solen, og Svartalfer eller Mörkalfer, som derimod vare onde Aander og sortere end Beeg. Hine havde deres Bolig sönden for Gimle, og den skulde staae, naar Alverden forgik; men disse boede i Jorden, men vare dog konstkyndige Væsener. Fra disse hidledes de senere Tiders Begreber om Alfer og Ellefolk, som overnaturlige og konstkraftige Væsener, hvorom flere Fortællinger i Thieles danske Folkesagn. Denne Skuldes sælsomme Oprindelse var en Udvei, de Tiders Overtro greb, til at forklare sig denne Kongedaatters skrækkelige Grusomhed.

12. *Gaae lös paa Bærsærkerne i aabne Skjolde*, en islandsk Talemaade, som vil sige saa meget som: trænge ind paa dem, medens de ikke dække dem med Skjoldene til den Side, eller med andre Ord trænge uforvarendes ind paa dem.

13. *Dronning Yrsa lægte ham.* "Fra Hofferne til Hytterne udövedes Lægekonsten af det smukke Kjön," siger Etatsraad Engelstoft i sin interessante Skildring af Kvindekjönnets Kaar hos Skandinaverne, Side 79, paa hvilket Sted han anförer mere didhenhörende.

14. *Hans Navn ei vil ældes, saalænge Verden er beboet.* Ved Siden af denne Skildring vil jeg henstille Saxos, som Gründtvig saa skjönt giver paa Dansk (1 D. S. 95). "Ja Urse blev Moder til Rolf, der lyste sig selv i Kuld og "Kjön ved herlige Bedrifter, og hvis Minde skal aldrig for"gaae, men svöbt i Glands forkynde hans Priis med lydelig

"Röst for de sildigste Slægter."; og "nu kom Rolf Helgesön "paa Thronen, hans Legeme var det en Lyst at see, og hans "Hjerte en Glæde at kjende, thi der laae med Dyd og Ære "den Höihed og Skjönhed, som man i hans Udvortes maatte "agte og elske!"

15. *Skaleboer.* En Skale eller Skaule var en langt fra andre Menneske-Boliger paa afsides Bjerge eller ensomme Skove beliggende Bygning, hvor mest Kæmper eller forhexede Væsener eller overhoved til Menneske-Selskab lidet skikkede Personer opholdt sig. Saadan Bygning var ofte, efter dens Beboers Kaar, meget anselig.

16. *Hugger hele Bagdelen af ham.* At Kong Adils, dette uagtet, dog siden igjen er kommen paa Hesten, sees af Norges Konge-Krönike (1 D. S. 40), hvor det hedder: "Adils fik ogsaa afridt; thi da han engang ved et Of"fergilde, reed rundt om Disehallen, snublede Hesten, og "Kongen faldt forover, med Hovedet ligepaa en Steen, saa "Skallen knak, og Hjernen flöd, og der laae han."

17. *Da forsvandt Björnen strax af Syne.* Det var en hos de gamle Nordboer temmelig udbredt Overtro, at Sjælen undertiden kunde forlade Legemet, og aabenbare sig i visse Dyrs Skikkelser, og da ogsaa stundum udföre Kraftunder. Dette staaer i Forbindelse med, hvad der om Fylgier ovenfor er anfört.

18. *Gjengangere* eller Drauger vare Afdödes Gjenfærd, som endnu efter Döden tiltroedes jordiske Kræfter og Modstands-Evne. Oldnordboernes Tanker derom kan skjönnes af Fortællingen om Asmunds Ophold i Asvids Höi i Danmarks Krönike (1 D. S. 284); eller af Midfjord Skegges Besög i Kong Hrolf Krakes Höi, som siden beröres.

19. *Herians Sön*, et af Odins Tilnavne.

20. *Galter* Hvo denne Galter var, er aldeles uvist. Professor Müller helder til den Mening, at det kan have været en Klerk, til hvem Sagaskriveren havde fortalt om Hrolfs Nederlag, og dernæst erholdt hiin Bemærkning, som sammes Aarsag.

21. *Sköfnung.* Dette Sværds Historie har Professor Müller i sit Sagabibliothek (2 B. S. 518.) af adskillige Sagaer fremleder ligetil det ellevte Aarhundrede. Islænderen Midfjord Skegge opbröd Hrolfs Grav i det tiende Aarhundrede, hvor han tog Sköfnung og Hjaltes Öxe, og vilde vriste Sværder Löfe af Bjarkes Haand. Denne satte sig til Modværge, saa han fik det ei, men undkom dog uskadt ved Hrolfs Forsvar. Skegge laante Sværdet til Skjalden Kormak; men de overtroiske Regler, der vare forbundne med dets Brug, iagttog Kormak ei, hvorover det heller ikke bragte ham Held. Skegges Sön Eide arvede Sværdet, og skjenkede det i sin Alderdom til Thorkel Eiolfson, at denne skulde dermed hevne Eides Söns Död. Thorkel forliste med en Ladning Tömmer paa Bredefjorden; men Sværdet var stukket i en Tömmerstok, og blev skyllet i Land. Thorkels Sön, Geller, drog med Sværdet til Rom, döde paa Tilbagereisen i Danmark, og blev begraven i Roeskilde, i der ellevte Aarhundrede. Siden hörte man Intet til Sværdet, der venteligen er blevet nedlagt i hans Grav, og saaledes gjengivet den Egn, hvorfra det var rövet.

Litterære Anmærkninger.

1. *Litteratur.* I Haandskrift findes Hrolf Krakes Saga i den Arna-Magnæanske Haandskriftsamling paa Universitets-Bibliotheket i 8 Afskrifter nemlig: i Folio N. 9, 10, 11, 12, i Kvart N. 283, 284, 285 og i Oktav N. 109. Af disse er N. 9, som jeg for der meste har lagt til Grund for denne Oversættelse, den fortrinligste. Paa det kgl. Bibliothek i Stockholm findes 5 Afskrifter deraf. Den er trykt med svensk Oversættelse i Björners nordiska Kämpadater, og skal desuden ogsaa være oversat paa Svensk

af Grev Bonde. Den er bearbeidet paa Latin af Thormod Thotfæus i hans historia Hrolfi Krakii, Havn 1705, i 8. Suhm, (see hans krit. Hist. 2 B.), og med ham flere danske Historieskrivere, have for en stor Deel grundet deres Beretninger paa denne Saga. Dens Fortællinger have givet Stof til Prof. Oehlenschlägers Helge og Hroars Saga.

2. *En nöiagtig kritisk Bedömmelse* af denne Sagnkreds, ligesom af alle Sagaer i Almindelighed findes i Prof. P. E. Müllers herlige Sagabibliothek. Resultatet af hans Undersögelser i denne Henseende er, at Hrolfs Saga i sin nærværende Form ikke er ældre end det fjortende Aarhundrede, og bestaaer af ganske uligeartede Bestanddele, af hvilke Fortællingen om Bjarke vist er en Fabel; den om Svipdag sandsynligen opdigtet; den om Hjalte et rimeligviis gammelt Sagn, og alt det Övrige oprindeligen grundet paa ældgamle Minder, som senere Tider maaske have udpyntet. Han har dertil afbenyttet Björners Text; men i den, siger han (2 D. S. 26), findes mange Tilsætninger, der uvilkaarligen ere undslupne en senere Afskrivers Pen. En Deel af disse vil sees ved at sammenholde Björners Text med den Haandskrift, jeg med Undtagelse af Afdelinger og Kapiteloverskrifterne, har lagt til Grund. Hiin har med langtrukken Vidtlöftighed omskrevet een og samme Mening paa flere Maader, hvor denne er kort og fyndig, t. E. "ymislegum plágum og margvislegum grimmlegum piningum" for "ymislegum piningum;" með hinni allra mestu vináttu og stæstu blyðu;" for "með vináttu;" til "hió af hönum báða þiohnappana allt niðr að beini" föier hiin "so allr rassinn hángdi við"; og af saadanne træffes flere paa hver Side. Hiin anvender desuden næsten bestandig den bestemte, denne derimod den ubestemte Deklinering. Hiin viser sig i det Hele som en smaglös Forvanskning af denne eller en med den ligelydende, og der findes i hiin mange moderne Ord og Vendinger, som aldeles ikke findes i denne. Forsaavidt man kan lade Sproget fremlede Be-

dömmelsen, vil altsaa Sagaen i denne renete Form vel kunne sættes til en lidet ældre Tid, end den i hiin Form blev hensat til. Bevisende Exempler paa det ovenanförte kan tages af:

3. *De vigtigste forskjellige Læsemaader* (1):

Side 1 og N. 9, isteden derfor siger N. 10 "Froði var hyr og hægr, gjæfr og goðlindr. þó var Hálfðan en betr ſkapi farinn." S. 5: með laufsegli N. 10: með dauſleiki. S. 14 i Kvædet: auðskotar, N. 9 og 10: andskotar. S. 16: "Illt fylgir ákafa raungum, enn heill fylgir hlyðinni laungum" findes ikke. S. 23: flárað, N. 9. fárað. S. 52: pliktuga findes ei. S. 60: greyið heller ikke. S. 68: blanda N. 9 blauða; nockrar sktiptir, N. 9 og 10: nockra áminning. S. 76: málti̇ð, N. 9: matmál. S. 85: gráir af hárum, N. 9 og 10 gráir af járnum. S. 88: profað findes ei. S. 95. rymdist, bredte sig, N. 9: rembst, prönsede sig. S. 98: beiki, Bög, N. 9. biki, Beeg. S. 99: eða ella gjöri heitstrenging sina, N. 9: eða ella efni ei heitstrenging sina. S. 100: þungleitr, N. 9: þunnleitr. S. 101: leynast, N. 9: leynast ecki. S. 102: sem á solli léki, N. 9, 284 og 285: alsolla leiki, men i ingen af Delene synes Mening. En Afskriver (N 285) har i Randen skrevet á hióli. Jeg har fulgt N. 10 lèk sem á þræði. S. 108: til pungsins N. 9 og 10 til hornsins. S. 119: hrævarðalur, N. 9: hræfarðalur, findes ei i N. 10. S. 120: í andans hausum ɔ: í fjandans hausum, N. 9: í hausum. S. 124: hnygur, N. 9: leggr. S. 125: kénda N. 9 og 10: kénda heliars för.

---

(1) *Sidetallene fölge her Textens hos Björner. Nummerne betegne de Arna-Magnæanske Haandskrifter.*

4. *Böcki sæll!* (Side 77) har jeg oversat ved: kjære Bödvelil! Man kunde og med Thorfæus (hist. Hrolfi Krakii p. 115) tænke paa bocki, en stor Mand, men Sammenhængen synes at foretrække hiin Forklaring. Böcki er öiensynligen et Formindskelsesnavn af Böðvar, först Böðki, siden Böcki, i Ligning Sveinki af Svein, Mángi af Magnuś, Brynki af Brynjulfr.

5. *Þunnleitr er þessi maðr og nockr kraki í andlitinu,* (Side 100) denne Mand er mager af Ansigt, og der er nogen Krake, det vil sige: noget Ikkehverdags, i hans Aasyn. Kraki eller Krókr betyder en Krog, Hage, Krogvei, Afvei; dernæst, thi króka-laus bemærker ligefremt, alt Ikkeligefremt, Ualmindeligt, Ikkehverdags, hvad enten denne Ualmindelighed nu er at henföre til Skjæbne eller Gemytsbeskaffenhed. Der ere ogsaa andre Kilder for Krake-Navnet. Snorros Edda udg. af Rask, S. 151: en nú sitr hér í háſæti kraki einn litill ɔ: nu sidder her en lille Krog eller uanselig Person i Höisædet. Saxo (hist. dan. ed. Steph. p. 31) udtrykker derimod Vöggörs Ord saaledes: "quisnam esset iste Krage, quem tanto staturæ fastigio prodiga rerum natura ditasset" og forklarer Ordet, en Klyvekrage eller stynet Træstamme til at stige i Veiret paa. Med Stephanius (notæ in hist. Saxonis p. 74) at forklare kraki i Edda om Fuglen Krage gaaer vel ikke an; thi den hedder ikke kraki men kráka. Af disse Beretninger synes Eddas, som den simpleste, at være den oprindeligste, saameget meer som baade Edda og Sagaen nævner Hrolf som liden af Vext. Som Suhm (krit. Hist. 2 D. S. 287) at ville forene Eddas og Saxos Beretning, synes ei godt muligt; thi lang, ihvorvel smal, gjör ei uanselig.

6. *Bjarke* kunde vel forklares, ligesom Eegstyrke (robur), om Symbol paa Kraft, taget af *biörk*, et Birketræ eller et Træ i Almindelighed, som staaer i fuld Flor. Hunkjönsordet *biörk* er her givet en Hankjönsform *biarki*

7. Af Bödvar-Bjarkes Levnet haves en særskilt Bearbeidelse i *Bödvar Bjarkes Saga*, hvis Værd kan sees af dens Bedömmelse i Prof. Müllers Sagabibliothek 2 B. S. 524. Til det der Anförte vil jeg blot föie, at naar Hrolfs Kæmper Kap. 9. (Arnam. Haandskr. N. 287. a. i 4) opregnes, sluttes der "og a orir ótoliandi dyflar." To Vers forekomme i Sagaen, som dog ikke röbe höi Ælde.

Militær-antikvariske Afhandlinger.

I. *Bjarkemaal hiint gamle.*

Dagr er uppkominn,
Dynia hana fjaðrar.

Med de tilværende Brudstykker af denne ældgamle Krigsmorgensang, har jeg troet det passende, at begynde som et Slags Indledning, da dette Kvad tillægges Bjarke, som saaledes har forenet Skjaldekonst med Kæmpearm. I Norges Konge-Krönike (1) *hedder det i Beskrivelsen over Slaget ved Stiklestad, den* 29 *Juli* 1030: *"Just som Kong Olaf vaagnede, da-"gedes det. Kongen syntes, at det var for tidligt, at "vække Hæren, og kaldte da paa Skjalden Thormod, "som stræx var tilstede og spurgte, hvad Kongen böd. "Kongen sagde: syng os et Kvæde. Da satte Thor-"mod sig op, og kvad saa höit, at det kunde hö-"res over hele Hæren. Han sang det gamle Bjarke-"maal, som begynder saaledes:*

Op er gangen Seel af Söe
Suse Hanens Fjedre;
Stunder nu til stolt at döe,
Stormænd vil det hædre.

(1) Heimskringla II. S. 347.

Vaagner Venners Hövedsmand!
Vinder Helte-Minder,
Alle Mænd af Yngves Land (2)
Adils djærve Sinner!

Hár med Kæmpe-Haanden stærk
Hrolf med fasten Bue,
Mænd, som mindes Hildurs Værk,
Men för Flugten grue,
Vækkes ei til Venne-Spil
Viin og Jomfru-Talen;
Heller vækkes Helte til
Hildurs Leeg paa Valen.

Kjendes Kongen fjernt og hær (I)
Klinger lydt hans Gave;
Fenjas Værker fik Enhver (II),
Fafners dybe Grave,
Glasers Löv saa glindsende,
Granes svåre Ynde,
Dröpners dyrebare Sveed,
Duun af Slangens Hynde.

Kongen delte kjærligt ud,
Kæmper toge glade:
Sifjas Hoved-Haar saa prud,
Haandens Glariis-Flade,
Og den tvungne Odder-Bod

(2) Sverrig.

Ild fra Skibe-Sletten,
Freyas tunge Taare-Flod,
Tale-Glands af Jetten.

Kouningen, selv Kæmpe god,
Kæmpe-Folket glad'de,
Tjasses Ord os yde lod;
Yndigt gik vi klædte.
Kongen Lön for Kæmpe-Slag
Kjærligt vilde sætte,
Gav os Rhinens röde Dag,
Reidmars Sönners Trætte (III).

Anm. I. *Dette Brudstykke findes i Skalda, (Edda udg. af Rask S. 154.). Der findes endnu i Edda et Par mindre, nemlig: "Saa skal jeg ham kvæle som den "mörkansigtede Hvidbjörns Bedrager kvæler Væggens "Beboer." Hvilket oplyses af denne Saga S.* 148; *og "Den höimodige Hrolf er falden paa Jordens Haar."*

Anm. II. *Skjælden viser sig her ret ved at anföre saa mange Benævnelser paa Guldet. Disse have for det meste en mythologisk Grund. Guldet kaldes Fenjas Værk, da Trælinden Fenja malede det paa Kvarnen Grotte til Kong Frode. Odin, Loke og Hæner traf paa en Vandring ved en Aa en Odder sidde at æde af en Lax. Loke ihjelslog den, og de slæbte den til en Bonde ved Navn Reidmar, og bad om Natteherberge, sigende, at de selv förte Mad med sig. Reidmar hidkaldte sine Sönner Fafner og Regin, viste dem deres Broder Odders Drabsmænd, og opmuntrede dem til Hævn. Da bleve Aserne bundne, og maatte betale saa meget Guld, som der kunde rummes i Odderens afflaaede Skind og tillige beklædes uden omkring paa det. Deraf Odder-Bod. Blandt disse Guldsager var*

Andvares Ring, som altid skulde bringe sin Eiermand Bane. Sönnerne bade Reidmar meddele sig noget af Guldet, men denne vilde aldeles Intet give dem. hvorpaa Fafner dræbte ham. Han drog med Guldet til Hnita-Hede, tog en Orms Skikkelse paa sig, og rugede over det, men Regin fik Intet. Deraf Fafners Bolig. Siden dræbte Sigurd ham, og förte Guldet bort paa sin Hest Grane, hvoraf Granes fagre Byrde. Siden blev dette Guld længe et Tvistens Æble i Niflungernes Slægt. Glaser var en Lund i Asgaard foran Valhalls Dör, hvis Löv vare röde som Guld. Sifs Hoved-Haar var af puren Guld, det Loke blev af Thor tvungen til at formaae Svartalferne til at smede. Paa samme Tid bragte Dværgen Brok Odin Ringen Dröpner, af hvilken hver niende Nat dryppede otte ligesaa tunge Ringe. Aserne vare til Gjestebud hos Æger, Havets Gud, hvor han lod indbære paa Gulvet skinnende Guld, som oplyste Salen ligesom Ild eller Lys. Deraf Skibs-Slettens eller Söens Ild. Haandens Glatiis er Sölvet. Da Freya græd over sin Mand Od, som var bortreist, vare hendes Taarer röde som Guld. Da Jetterne Tjasse, Ide og Gang skiftede Arv efter deres Fader Ölvalde, maalte de Guldet ved hver Gang at tage saa meget, de kunde holde i Munden. Deraf kaldes det Jetters glindsende Ord.

Anm. III. *Disse tvende större og tvende mindre Brudstykker ere det eneste, Tiden har levnet af denne ældgamle Krigssung paa Oldsproget. Paa Latin findes og Oversættelse af et Slags Bjarkemaal hos Saxo (ed. Steph. p. 32), hvori det förste Brudstykke næsten ganske findes udtrykt, men det sidste kun tildels. Nærværende Saga er en prosaisk Fortolkning deraf i Beskrivelsen over Hrolfs og Kæmpers Dödsslag.*

II. *Sadler.*

Til Oldnordboens Armatur regnedes Sadler ligesom andet Ridetöi, siger Prof. Magnusen; (1) *men det er ikke allene som en Green af Armaturen Sadler kunne være os interessante at betragte. Da Ridningen var den almindelige Befordringsmaade i Oldtiden,* (2), *saa bliver Betragtning af de til det uddannede Rid fornödne Redskaber derved af dobbelt Interesse. Til disse hörer Sadlen, som den, der baade gjör Sædet bekvemt for Rytteren, og letter Hesten i at bære Byrden, i det den fordeler Tyngdens Tryk paa et större Omfang af Hestens Muskelkraft* (3), *især ved en fordelagtig Indretning for Sadelkammeret.*

Sadlens Benævnelse er ikke meget afvigende i de fleste europæiske, saavel ældre som nyere Sprog (4), *og den har sin Oprindelse tilfælleds med Ordet Sæ-*

---

(1) Bidrag til nordisk Archæologie. S. 176.

(2) See G. L. Baden om Indretningerne i Oltiden hos de Nordiske for Postvæsenet o. s. v. Sk. Museum 1803. S. 107.

(3) Skjönt Herman Hugo, (de militia equestri) kalder Sadlen allene nyttig for Rytteren, saa have dog ogsaa de Gamle indseet hiin Nytte. Xenophon siger i sin Bog περι ἱππικῆς: paalæg et Dækken, at Hestens Ryg ikke skal vorde beskadiger.

(4) Slavonisk, Russisk og Böhmisk: sedlo; Môsogotisk: sitl; Islandsk: sáuþull, söðull, saðull; Angelsaxisk: saðull, saðol. saðl; Gaelisk: sadhall; Dansk og Svensk: sadel, sadle, sael,; Engelsk: saddle; Then-

de, af: at sidde (1). *I vort Oldsprog eller Islandsken hedder en Sadel: söðull. At de gamle Skribenter ved söðull netop have forstaaet et Redskab ligt Nutidens Sadel, nemlig med Bom, sees tydelig af, at hos dem forekommer Benævnelserne Standsadel* (2), *og Trugsadel* (3), *ligesom af, at Ordet i det nyere Islandsk holder sig meest til den massiveste Art af Sadler, nemlig: Fruentimmersadlerne* (4). *Sadlen var altsaa et fra et blot Ridedækken ligesaa forskjelligt Redskab, som det nu er. Det var derfor urimeligt at antage, at nöiagtige Skribenter, i at beskrive forlöbne Tider kunde i bestemte Udtryk anvende Ordet Sadel, naar der enten i deres Kilder havde staaet Ridedækken, eller de havde havt Formodning om, at Sadlen da ikke existerede.*

---

tonisk: satal; Tydsk: sattel; Hollandsk: 'zadel; Keltisk: sadell; Fransk: selle; Spansk: silla, Portugisisk: sella; Italiensk: sella; Latin: sella (egsaa sella equestris eller equitatoria), hvoraf det Græske σελλα (jfr. Leo. Tact. K. 6. 9).

(1) Saaledes udleder og Franciscus Junius i sit Etymol. Angl. det angelsaxiske saðl af seðel, et Sæde, og Ihre i Gloss. Sviogoth. S. 847, det mösogotiske sitl af sittan, at sidde, sigesom og Carl du Fresne i Glossario ad sriptores mediæ & infimæ latinitatis T. VI. p. 335, siger, at sella er saa kaldet formedelst dennes Lighed med en Stol.

(2) Laxdæla Saga K. 63.

(3) Eyrbyggia S. S. 34.

(4) En Mandssadel kalde nu hyppig hnackr.

Det er först og fornemmelig Sadlens Ælde her i Norden, der skal omhandles, for at see, om Hrolf Krakes Sagaskriver kan hjemles Sandheden, naar han tillægger den Old Sadler. I at forsöge det, vil jeg, skjönt det her mindst gjordes nödig, ikke vige af fra en god gammel Skik, först at kaste et Öie paa det gamle Europas saakaldte Kulturlande, og dernæst blot i Korthed berette, til hvilken Old, Sadler der först kunne sættes. De Heste, som findes paa Keiser Theodoses Kolumne (1) *ere belagte med Sadler, ikke meget ulige Nutidens. Man har ogsaa en Forordning af Keiser Theodosius* (2) *af Aar* 385, *hvori han forbyder den, som vil tage Postheste, Brugen af en Sadel, der tilligemed Bidslet veiede mere end* 60 *Pund. Sadlens Brug var altsaa temmelig gængs i de Lande i det fjerde Aarhundrede. Da nu deres Opfindelse naturligviis maa sættes til en endnu ældre Old, er der altsaa fra den forlöben en rum Tid inden Hrolf eller hans Farfader herskede i Danmark, og Undersögelsen sees at have god Grund.*

Sagaens Ord, som her skulle godtgjöres, lyde saaledes (3). *"Jeg saae mine Brödre sidde paa de Bare, medens Sævils Svende sidde paa de Sadlede."*

---

(1) Montfaucon, Antiquité expliquée T. IV. Tab. XXX. Fig. 2. cfr. p. 76.

(2) Codex Theodosianus lib. 8. tit 5. leg. 47. See mere herom hos Beckmann i Beiträge zur Geschichte der Erfind. 3 B S. 96.

(3) Bræður sá ég mína á berum sitia enn Sævils recka á söðluðum.

Der kan sammenstilles ikke faa Beviser for, at ikke allene har Sadlers Brug her i Norden ved det tiende Sekel været gangs; men at de ogsaa til den Tid have naaet en betydelig Grad af Uddannelse og Skjönhed. Saaledes fortælles i Norges Konge-Krönike (1), *at, da Sigurd Syrr havde befalet sin Stivsön Olaf, siden Olaf den hellige, at sadle sin Hest, ledte denne den störste Buk ud af Gedestien, og lagde Kongens Sadel paa den; og i Niáls Saga* (2), *at Gunnar tog en Hyrdehest, paa hvilken han lagde sin Sadel. Hvad Uddannelsen angaaer, da nævnes til den Tid, som anfört, Standsadel og Trugsadel, og i Henseende til Forskjönnelsen, da tales der om malede* (3), *glandsfarvede* (4) *eller glimmerfarvede* (5) *og forgyldte* (6) *Sadler, hvorom siden mere. Paa den samme Tid finder man dem og hos et Folk, med hvilket Nordboen havde meget Samkvem. Der fortælles nemlig* (7), *at den russiske Storfyrst Sviótoslaw Igorewicz paa sine Toge i Aaret* 964 *ikke brugte Telt, men han og hans Krigere lagde Hestedække-*

---

(1) Heimskringla T. II. S. 2.

(2) Kap. 54. ifr. Sagan af Gunlaug Ormstúnga og Skáld Rafn. S. 38. "Hest min skal þú taka oc leggia söðul á.

(3) Laxd. S. K. 63, Grettis Saga sterka. K. 30. S. 107.

(4) Laxd. S. K. 63.

(5) Eyrbyggia S. S. 34.

(6) Heimskringla T. II. S. 31 Lxd. S. K. 63 jfr. Suhms Hist. af Danmark T. 1. S. 283.

(7) Nestor Russische Annalen in ihrer Slavonischen Grund-Sprache v. Schlözer. 5 Th. S. 120.

nerne under sig, og Sadlerne under Hovedet. Det vilde ikke være vanskeligt, men gjöres ikke fornödent, saasom Begivenhederne her ligge Sagaskriverne temmelig nær, at sammenstille endnu flere Vidner; thi det vil alt af det Fremsatte kunne indsees, at Sadlers Brug da ikke for kort Tid siden kunde været opkommet her i de nordiske Lande.

Her kan jeg ikke holde op, men efter at have en fast Grundvold at bygge paa, vil jeg fölge med Tiderne tilbage hos vore hedenske Forfædre. Der træffes i deres Gravhöie saavel her i Danmark, som i Norge og paa Island, smaae sadlede Metalheste, hvoraf nogle findes opbevarede i det Kongelige Museum for Oldsager og paa Konstkammeret (1). *Dem antager Prof. Magnusen* (2) *for Guden Freyrs Sindbilleder. Altsaa er denne Guddom, ligesom Svantevit paa Rygen* (3), *bleven tillagt Sadel til den Hest, som var ham helliget. En islandsk Sagaskriver* (4) *beretter, at da Kong Sigurd Hring, Dagen efter Slaget paa Bravallahede, lod anstille Kong Harald Hildetands Begravelse, lod han tage den Sadel, han selv havde redet i, og gav den til sin kongelige Frænde Harald, at han deri kunde ride til Valhal. Ved samme Tid træffer man Sadler i Brug hos Angelsaxerne. Der findes nemlig hos den engelske Antikvar Joseph Strutt*

---

(1) Laurentzens Museum regium P. 2. S. 2. No. 70.
(2) Anförte Værk: S. 155.
(3) Arnkiel Cimbr. Heyden Religion. 1 Th. S. 81.
(4) Sögubrot ed. Peringskjoldi. S. 31.

nogle antike Tegninger, som forestille Optog af Kong Offa i Mercien (1), *hvis Dödsaar Hume* (2) *sætter til* 794, *Andre* (3) *til* 796. *Paa dem sees Sadler tilfulde tydelig, saa at der for, at jo det ottende Sekel har kjendt dem ikke efterlades stor Tvivl, saa meget míndre, som de ei sjelden nævnes i Sange fra det niende Aarhundrede i dem nemlig i Sæmunds Edda. Der heddet det:*

Vi sidde i Sadler
Og sammentale,
Og om Konninge-
Ætter dömme. (4)

Hun trak af Stalden
Den Bidseltvungne,
Den med sorten
Sadel belagde.

Af sulten Ganger
Sadlen strög (5)

De stege af Sadler
Ved Hallens Gavl. (6)

(1) View of the Manners, Customs, Arms, Habits of the Inhabitants of England. Vol. I. Pl. 43. 44. 45. jfr. Pl. 17., hvor en enkelt ogsaa til det saxoniske Tidsrum hörende sadlet Hest findes, som i Alt ligner dem paa det kjöbenhavnske Museum.

(2) The History of England Vol. I. S. 51.

(3) Rapin Gesch. v. Engl. ds. v. Baumgarten. 1 B. S. 163.

(4) Hyndla-Ljód. P. I. S. 114.

(5) Odrunar-Gràtr. S. 338.

(6) Völundar-Qviþa P. II. S. 9.

Du sad i Sadel
Paa solklaren Dag. (1)

De der omhandlede Begivenheder kunne sættes senest til det 6te Aarhundrede og da enkelte af Udtrykkene ere bestemte, kunne Sagnene med god Rimelighed tænkes saaledes forplantede gjennem Eddas Kilde, og Sadler i Brug i hin Tid, hvilket gjöres end mere indlysende ved at stille ved Siden deraf et andet Vidne, som ogsaa har naaet moden Alder, nemlig, Bjowulfs Drapa. Den vil Pastor Grundtvig (2) *skal være digtet i det ottende Aarhundrede, og dens Begivenheder sætter han til det sjette* (3). *Der hedder det, naar de Foræringer, Bjöwulf efter mange Heltegjerninger fik af Dannerkongen Hrodgar, opregnes:* (4)

Mange, mange Penge værd
Var de Hopper rene,
Men dog Sadelen især,
Som laae paa den Ene,
Gjort af godt med Kunstner-Hug
Den var ud af Vælgten,
Gjort til Kongens eget Brug,
Naar han drog i Feldten.

Da nu Begivenheden af det omhandlede Sted i Sagaen falder hen ved samme Tid, saa kan man med

---

(1) Atla-Qviþa. 16.
(2) See Fordanskningen, Fortalen S. 26.
(3) Sammesteds S. 60.
(4) Originalen, S. 79. Grundtvigs Fordanskning S. 96.

stor Föie tilkjende hint Udtryk Sandhed, om der end fra Versets Side (1) *ikke kunde hentes noget Beviis; især naar man tillige betragter et Sted i Snorros Edda, hvor det hedder* (2): *da tog Hrolf Krake med sin höire Haand ned i Hornet, og saaede Guld overalt paa Veien, men da Svenskerne saae det, sprunge de af Sadlerne. Dog vilde man, alt dette uagtet, endnu nære nogen Tvivl, kunde man endnu anföre, at Snorro just paa det Sted, hvor han stiller sin historiske Sanddruehed i saa klart et Lys, nemlig i Fortalen til Norges Konge-Krönike* (3), *tillægger Dan Mikillati Sadel, og ham ere vel Alle enige i, at sætte til en meget höiere Old, og for at hæve den sidste Tvivl, kunde man fremstille Keiser Mark Aurels Kolumne* (4); *thi der træffer man Afbildning af sadlede Heste, som tilhörte en vis Konge over Qvaderne, som var kommen for at tale med Keiseren. Sadlerne ere ei meget ulige Nutidens, og disse Folkeslag havde deres Bopæle temmelig Nord paa i Tydskland* (5) *om-*

(1) Det har de Kjendemærker, at det rimelig kan antages for et Fragment af et ældre Digt, see Müllers Sagabibl. 2 D. S. 21. jfr. S. 3.

(2) Snorros Edda utg. af Rask. S. 153.

(3) Heimskringla T. I. i Formálin S. 2. jfr. Suhm Hist. af Danm. T. 1. S. 112.

(4) Montfaucon Antiquité expl. T. IV. p. 86. jfr. Tab. 32. Fgr. 5.

(5) Tacitus de situ, moribus et populis Germaniæ C. 42, kalder Qvadernes Land "frons Germaniæ", Issen af Germanien.

trent i det nuværende Mähren. Have altsaa Sadler i saa nærliggende Egne været i Brug i det andet Sekel, var det næsten en Urimelighed at antage, at vore Forfædre, saa ivrige i Ridning, ikke skulde have kjendt dem i det sjette.

I det jeg dernæst gaaer over til Sadlens Oprindelse, maa jeg anföre det ældste Mærke man har paa dens Brug her i Norden, nemlig selve Odin, denne fortrinlige Rytter (1) *skal paa sin Hest Sleipner have redet i Sadel. Vildo jeg nu være af den Meuing, som Knud Henneberg i sit Skrift om Guldhornene, at i det mindste det ene af disse skulde muligt være forfærdiget af Odin selv* (2), *saa kunde man stille to Vidner ved Siden af hinanden; thi paa det ene findes en opsadlet Hest* (3). *Mærkeligt er dog dette, og peger paa Sadlens höie Ælde, ihvorfra disse Horn end forskrive sig, da man dog i alt Fald er tilböielig til at udraabe med Digteren:*

Dets gyldne Sider
Skal Præget bære
Af de ældste Tider.

Men jeg holder mig nu til Sæmunds Edda (4), *og der hedder det:*

Op stod Odin,
Folkenes Hersker,

(1) Suhm. Hist. af Dmk. T. I. S. 153.
(2) Hvád er Edda. S. 135.
(3) A. V. T. II. 4de Ring.
(4) Vegtams Qviþa, ed. Afzelii. p. 93.

Og paa Sleipner
Sadlen lagde.
Reed han derfra
Til Niflheim ned,
Hunden ham mödte,
Fra Helas Hjem.

At de persiske Heste allerede i den fjerne Oldtid vare berömte som de bedste Rideheste, er bekjendt nok; men deraf fölger, at Perserne have lagt sig meget efter Ridekonsten, da det er allene ved Ridning, at den raae Hest dannes til Ridehest. Derfor have de ogsaa lagt sig efter, at bibringe denne Konst större Fuldkommenhed. Dækkenet har været i Brug i Orienten i den allerfjerneste Old, hvilket sees af, at det nævnes hos Moses (1) *naar det hedder: "at hvert det Dækken, han rider paa, som har Flod, skal være ureent." Hos Perserne træffer man meget tidlig Brug af flere Lag af Dækkener paa nogle Mindesmærker blandt de persepolitanske Ruiner, som i Basrelief ere udhugne i Klippestykkerne, og indeholde Afbildninger af gamle persiske Helte* (2). *Dem sætter vor store*

(1) Leviticorum c. 15 v. 9. Det hebraiske מֶרְכָּב bör egentligen ligesaalidt som det Græske ἐφίππιον og det latinske ephippium, oversættes ved Sadel, hvilket dog hyppig skeer, da det, som kommende a radice רָכַב, at ride, ikkun antyder et til Ridning henhörende Redskab.

(2) Niebuhr Reisebeschreibung nach Arabien, 2 B. Tab. 32 og 33. jfr. S. 156.

Antikvar, Biskop Münter (1), *til de Kajaniske Kongers Periode, altsaa mellem det siette og fjerde Sekel för Christus. En anden Grund for denne Brug anförer Beckmann* (2), *at Xenophon, som levede i det fjerde Sekel för Christus, lagde den Bebreidelse paa Perserne, at de havde flere Dækkener paa Hestene, end Tepper i Sengen, og at de bare mest Omsorg for at sidde blödt. Da nu Sadlen upaatvivlelig er fremkommen, ved at Dækkenet lidt efter lidt ved Tillæg af flere Lag, er gaaet over til at blive til Sadel, og dertil alt saa langt tilbage i Tiden var gjort det förste Skridt hos Perserne, saa synes disse med Föie, at kunne tillægges Æren for dens förste Opfindelse, og dens Brug hos dem, at kunne sættes til en Tid för Christi Födsel. Fra Perserne har Sadlens Brug udbredt sig gjennem Nabolandene videre. Saaledes forklarer Prof. Müller* (3), *naar han finder dem antydede paa celtiberiske Mynter og paa det ene af Guldhornene, deres tidlige Brug i Spanien ved, at de Perserne saa nær boende Phönicier kunne have bragt dem derover.*

---

(1) Undersögelse om de persepolitanske Inskriptioner i det Kgl. Vidensk. Selskabs Skrifter 1800. 1 B. S. 292.

(2) Geschichte der Erfindungen 3 Th. S. 100. En anden Grund anförer han, nemlig, at da Sadlers Brug blev indfört i det romerske Rige, valgte man fornemmelig persiske Heste til dem, som skulde sadles.

(3) Priisskriftet om Guldhornene übs. v. Abrahamson S. 82.

Ogsaa nord paa maae Sadler fra Perserne have udbredt sig; thi der boede Folk, som vare særdeles övede Ryttere, saa at Hippokrates endog fortæller om Skytherne, at de hængte uafladelig paa Hesten (1). *Da man nu efter deres tidlige Brug i Spanien* (2) *at regne, kan med höi Grad af Sandsynlighed, sætte deres Ælde i de Lande til den Tid, Odin kan have levet, og det var netop i disse Persiens nordlige Nabolande, i Egnene Östen for Tanais* (3), *at Odin havde sit Hjem, og derfra, at Aserne vandrede her til Norden, saa sees det höist Rimelige; mere tör jeg ei kalde det, aldenstund en Professor Nyerup kalder alle de Undersögelser, der gaae ældre end Christendommen "moxen lutter Gisninger, og i det höieste kun sandsynlige Hypotheser"*, (4) *det höist Rimelige, siger jeg, i at antage, at Brugen af Sadler er indkommen her til Norden ved Aserne, og at disse have den fra Perserne.*

Alt til Sadlen hörende kaldtes under eet: Sadeltöi, söðul-reiði, og deler sig i tvende Dele,

---

(1) De äëre, aquis et locis, vid. Danic. monum. lib. Ol. Wormii p. 416.

(2) Mahudel Diss. historique sur les monnoyes antiques d'Espagne p. 24. bag i hist. générale d'Espagne du Jean de Mariana, trad. par Charenton T. 5.

(3) See Resultatet af Professor Magnusens Grandskninger derover i hans nordiske Archæologie S. 12 og fölgende.

(4) Oversyn over Fædrenelandets Mindesmærker fra Oldtiden, see hans Hist. Stat. Skildring af Tilstanden i Danmark og Norge 4 B. S. 1.

nemlig: Sadlen selv og dens Tilbehör. Ved Sadlen selv er först at omtale dens Skelet eller Sadelbommen, dernæst de Indretninger, hvorved samme gjordes mere bekvem til Ridning.

Ved hele Sadelbommen under eet betragtet, er dens Krumning at mærke. Om dens Tilværelse vidner noksomt den alt anförte Benævnelse, Standsadel, og dens Störrelse og Beskaffenhed kan skjönnes af de Sadler, som ere anbragte paa de smaae Metalheste paa Museum for Oldsager, ligesom ogsaa paa flere i det Kgl. Geheime-Arkiv opbevarede Sigiller, blandt andre Erik Lams fra 1140, *hvoraf Etatsraad Thorkelin*(1) *har besörget en nöiagtig Afbildning. Paa disse har Bommen en meget betydelig Krumning. En derfra noget forskjellig Dannelse sees paa et historisk Tapetserie fra Normannernes Tider i Frankrig, som forvaredes i Domkirken i Bayeux i Normandiet, hvoraf Montfaucon* (2) *har leveret Afbildninger. Dette forestiller Scener af Wilhelm Erobrerens Liv. Især er her at mærke tvende Heste, tilhörende Gesandtere, som Wilhelm sendte til Grev Wido, for at forlange Frihed for Harald, som af Kong Edvard i England var sendt, for at forkynde, at Wilhelm var udnævnt til hans Eftermand. En Dverg holder Hestene, medens Gesandterne ere standne af, saa at Sadlerne ere desto mere beskuelige. Bommen findes der at have en mere langagtig end just meget krummet Bue. Sadel-*

(1) Diplomatarium Arna-Magn. T. I. Tab. 1.

(2) Monum. de la Monarchie Française. T. I. Tab. 48.

kommen indbefatter, naar den er fuldstændigst, som ogsaa da, efter hine Afbildninger, fandt Sted: Grundsædet, den bagerste Forhöjning eller Bagsvidslen, som jeg vil kalde den, skjönt dens Dannelse stundom har været forskjellig fra Nutidens; den forreste Forhöining eller Forsvidslen og Holterne eller Stegerne. Enhver af disse Dele maa betragtes for sig selv.

Grundsædet eller Wolffen har nu enten blot deeltaget i hiin Krumning; og Sadlerne ere saaledes i Dannelse komne vore ungerske temmelig nær, eller det har havt foran samme Dannelse; men bag til en bekvem Huling til Sædet; ligesom der findes paa en paa Museum for Oldsager opbevaret Sadel. Dertil hentyder den anförte Benævnelse Trugsadel i Eyrbyggia Saga; saa kaldet af Ligheden med et Trüg. Men til at frembringe denne Benævnelse har Bagsvidslens Dannelse ogsaa bidraget, naar den har bestaaet af tvende Forhöininger, bagbrikur. Den har ogsaa ofte været höi og lænestolformig; saa den udgjorde et rundagtigt Rygstöd, omtrent som nu findes paa Fruentimmersadlerne paa Island (1), *og da har den været benævnt Sadelbue. Afbildning af en saadan Bagsvidsel; kan sees paa adskillige Sigiller hos Thorkelin, blandt andre paa Magnus Hagensens, som er fra* 1265 (2). *Man kan ogsaa fremstille en Afbildning; som er ældre end Eyrbyggia Saga af en saadan Bagsvidslens Dannelse hos Angelsaxerne i Strutts anförte Værk. Stundom har den havt en ganske anden*

---

(1) Olafsens og Povelsens Reise Tab. 9.
(2) Dipl. Arna-Magn. T. II. T. 1.

Dannelse, og endt sig i en rundagtig Knap, og saaledes findes den paa alle de normanniske Sadler hos Montfaucon. Undertiden findes den ogsaa lavere, som paa den Sadel paa Musæet, hvor den tillige er mærkelig ved sin betydelige Brede af 16½ Tomme.

Forsvidslen eller Sadelknappen, söðulknapr, er stundom ved en egen Dannelse bleven kaldt Sadelbue, söðulboga, som det hedder i Kæmpevisen (1):

"Det andet Rid, de sammen red
"De vare to Kæmper baade
"Da brast begge deres Sadler i to,
"Og Humble for Sadelbue."

For denne Benævnelses Skyld vil jeg anföre, at der fortælles i Kong Harald Valdamarsöns Strid med Brödrene Bardar og Tofe (2), *at Gardar red hen til Kongen, og hug i Sadelbuen, og hug Hesten tvert over, og at Tofe hug Kong Sigvald i Hjelmen, men Hugget gled ned paa Sadelbuen, og afskar Hestens Hoved. I Kongespeilet* (3) *fordres, at Rytteren skal have to Sværd, hvoraf han skal hænge det ene paa Sadelbuen. Denne Benævnelse kan ogsaa have været brugt, hvor Forsvidslen bestod af tvende smaae Sideforhöininger, söðulbrikur, og en midt mellem disse fremböiet Knap. Forsvidslen har ofte ud-*

---

(1) Udvalgte danske Viser fra Middelalderen udg. af Abrahamson, Nyerup og Rahbek. 1 D. S. 11. jfr. S. 360.
(2) Sorle den stærkes Saga. K. 8. hos Björner S. 18 og 19.
(3) S. 406.

gjort en betydelig höi Opstander(1), *og endte sig hyppigst rundagtigt og fremböiet, saaledes som det sees paa flere Sigiller hos Thorkelin, og paa de normanniske Sadler hos Montfaucon og de angelsaxiske hos Strutt. Undertiden har den været bredere, som især var Tilfældet med Krigssadlen, paa hvilken den blev dannet til at udgjöre en betydelig Dækning for Rytteren. Den særdeles massive Dannelse af en saadan sees paa den paa det Kgl. Museum opbevarede islandske Sadel, som dog vel ikke tör, efter den i Forsvidslens Rand værende gudelige Indskrift* (2) *at dömme, sættes til en höiere Tid end til tidlig i det syttende Sekel. Forsvidslen har her en Höide af* 9½ *Tomme, og tilmed betydelig Brede, og dens svære Messingbeslag vidner noksom om dens krigerske Bestemmelse. Om Sadelholterne eller Stegerne vil det være vanskeligt at afgive nogen Bestemmelse. Midlertid findes de paa hiin Sadel at staae umiddelbar i Forbindelse med Grundsædets Sider, og have den betydelige Længde af* 21 *Tommer.*

Efterat Sadlens Skelet er betragtet, maa dernæst undersöges, hvorledes den gamle Nordboe videre bragte den i den Stand, at Rytteren ikke skulde ride

(1) Om Ælden af saadan höi Forsvidsel paa den celtiberiske Sadel vidner Mahudel, a. St. "l'arçon de devant est tres-relevé."

(2) Den lyder saaledes:

Guð Faðer Son oc Ande hreinn
þú eylif þrenning blíð
þó eru þrennur oc sva einn
þat um eylifa [tíð].

sig hudlös, og at Hesten ikke skulde blive sadelbrudt. Skjönt de vel lode hiint for det meste beroe ved en bekvem Dannelse af Bommen, saa har man ogsaa havt betrukne Sadler, da en malet Sadel modsættes den betrukne(1), *hvoraf det kan sluttes, at hine have været mest i Brug, saasom malede Sadler forekommer saa hyppigt. Betrækningen findes at have bestaaet af vel tilberedt Læder. At der er brugt Udfoering mellem Betrækket og Bommen har jeg ei fundet, med mindre der i Eyrbyggia Saga skal sigtes til en elastisk Sadel. For at forhindre, at Sadlen ikke skulde trykke Hesten, brugtes en Sadelpude eller Sadelhynde, som kaldtes Lená og nævnes i Niáls Saga*(2). *Dens daværende Beskaffenhed kan man skjönne af dens nutidige i Island, hvor Alting, som naturligt, nærmer sig mere det Oldnordiske. Den bestaaer af en Jordsværpude, som skjæres helst paa saadanne Steder, hvor der voxer Bukkeblade*(3), *og ved tvende Remme spændes fast, og benyttes nutildags mest til Klöftsadler*(4).

(1) Eyrbyggia S. S. 34, naar man bruger en forskjellig Læsemaade: "forsútadan söðul" "for fornan trogsöðul." Man kunde og tænke paa þrogsöðull som blev en elastisk Sadel (af þrúga et elastisk Redskab) eller en nedtrykt Sadel (af þruga, trykke).

(2) Kap. 48. S. 74. "tók hann tva hesta og lagði á lenur."

(3) Menyanthes trifolium fibrinum, som Islænderen i Hensyn til denne Brug af dens Bödder kalder reiðinga-Gras.

(4) See Olafsens Reise S, 18.

Den synes saa simpelt et Redskab, at den tör være meget gammel. Midlertid kan da ligesom nu, være brugt Madradser af sammenvalket Uld til at lægge under Ridesadlerne.

Sadlens Tilbehör lader jeg indskrænke sig til det Væsentlige deraf, nemlig Gjorderne, ved hvis Hjælp Sadlen fastgjöres paa Hesten. Det er aldeles overflödigt at fremföre Strutts og Fleres Tegninger for at bevise Buggjordens Tilværelse; thi den fölger temmelig af Sagens Natur, Midlertid omtales den tit, saaledes: at Bard og Brödre (1) *fik en Karl til at spænde Gjorden paa deres Moder Thurides Hest, saa at hun faldt i Vandet, dog uden at komme til Skade. Om Gjorder findes et vigtigt Sted i Kongespeilet* (2): *"han behöver ligeledes at udruste sin Sadel godt med "stærke Gjorde og alt andet Ridetöi, saa og en bred "Skinne gjordet midt over Sadlen, og en Brystgjord "foran." Disse Gjorders Materie har rimeligviis hyppig været af Hestehaar; hvorfor den nærværende Brug paa Island og forhen hos vor Almuesmand taler;*

---

(1) Heiðarviga S, see Müllers Sagabibl. 1 B. S. 45.

(2) Udg. af Einersen S. 402 "með sterkum giaurðum, ok "öllu aðru sauðul-reiði, ok örugg skiðing gyrð "yfir miðian sauðul ok sva briósтgiaurð fyrir framan." Skíðing maa vel deriveres af skíð, Træe eller skíði, Fiskebeen, og forstaaes om en Rem eller Skinne af slig Materie. Andre Læsemaader ere: suringull, sirling, soima, eller istig, hvilket sidste var en Rem, hvori Stigboilerne eller Israderne hæftedes, men de andres Betydning indseer jeg ikke.

Saadanne vævede Hestehaars Gjorder er det uden Tvivl, at flere af Strutts anförte Tegninger skal antyde. For at hindre Sadlen i, under Hestens Bevægelse at glide tilbage, brugtes ligesom nu Fortöi eller Brystrem, Brióstgiaurð, (antella), bestaaende af tvende Stötselremme, som vare fastgjorte ved Sadlen, og en Springrem, som gik under Bringen, og stod i Forbindelse med Buggjorden. Kongespeilet fordrer den til god Sadling, og den sees at have havt hiin Beskaffenhed paa Tegninger baade hos Thorkelin, Montfaucon og Strutt, ligesom paa de smaae Metalheste paa Museum for Oldsager. Ogsaa i Beretning om en meget gammel Begivenhed tales om Brystgjord, naar Norna Gest fortæller (1), *at Sigurd Fafnersbanes Hest Grane, i det han med den satte over en Gröft, sprang saa stærkt, at Brystgjorden gik itu. Bagtöi eller Rumperem, söðul-reiði, (postella), synes derimod ikke at have været saa meget i Brug. Den sees ikke paa Thorkelins Tegninger paa Steder, hvor den vilde kunne sees, og fordres ikke i Kongespeilet. Midlertid har den stundom været brugt, da den findes paa een af Strutts Tegninger.*

Disse Gjorder hæftedes ved Sadlen og benyttedes igjen til at fastgjöre den ved Hjælp af Spænder. Den paa Buggjorden kaldtes i Særdeleshed: Sadelspænde, söðulhríngia. I Kæmpevisen Turneringen hedder det (2):

---

(1) Norna Gests. S. i Björners Kämpa-Dater K. 7. S. 17.
(2) Udv. danske Viser fra Middelald. a. St.

Det förste Rid de sammen red,
De Hellede vare baade saa stærke,
Sönder gik Humbles Sadelring
Hans Skjold saa langt i Marke.

Materien, hvoraf disse Spænder bestod, har naturligviis i Almindelighed været Jern, Kobber eller Metalkomposition; men der berettes endog om Sadelspænder af Guld, ja af det fineste Guld. Der fortælles (1), *at en Ring, sammensat af syv Slags Guld, blev for sin Sjeldenhed en Aften viist rundt, i Olaf Tryggvesöns Herberge, den alle roste undtagen Norna Gest, som efter skeet Væddemaal fremtog et Stykke af et Sadelspænde, som havde siddet i Sigurd Faffnersbanes Sadel-Brystgjord. Guldet i dette Spænde erkjendte Kongen og mange Mænd med ham at være bedre end det i hiin Ring.*

Hvad nu Opsadlingen angaaer, da har den stundom været noget forskjellig fra den nuværende Brug, hvor Undergjorderne sidde hinanden temmelig nær. I de anförte Tegninger hos Montfaucon sidde de derimod vidt fra hinanden, saa at den forreste Undergjord gaaer nær ind ved Hestens Albueknokkel, og den bagerste derimod falder næsten ved den bagerste Ende af Sadlen. Paa en af de anförte Tegninger hos Strutt sees tvende Gjorder spændte korsviis over hinanden.

Til Slutning staaer til at omhandle, hvilke Udsmykninger den gamle Nordboe brugte til sit Sadeltöi.

---

(1) Norna Gests S. a. St.

Skjönt nu ingen Regent her, som Leo gjorde det i det östlige romerske Keiserdömme (1), *behövede ved en offentlig Lov at forbyde Besætning af Perler og Smaragder og Hyazinther paa Sadler ligesom paa andet Ridetöi, saa have disse dog været sirligen udpyntede, og Kong Hrolfs Indtog i Upsal, ikke at tale om Sigurd Jorsalafars i Konstantinopel, kan, ogsaa fra denne Synspunkt betragtet, have taget sig godt ud. Naar Gunnar rider gjennem Ilden for at beile til Brynhild, saa siger Digteren, at hans Ridetöi glimrede* (2). *Sadlerne bleve forskjönnede ved Malning. I Laxdæla Saga berettes at Helge Hardbensön sendte en Morgen, som han om Natten havde været foruroliget af rædsömme Drömme, sin Kvægdriver ud fra et Sæter, for at han skulde udspeide, om der ingen Fjender opholdt sig i Nærheden. Da denne kom tilbage gav han ham Efterretning om Folk, som han havde seet sidde et Steds i Egnen, hvoraf hiin sluttede hvem hver enkelt var. Disse, beretter han, sad i forskjellige Sadler* (3). *Der forekommer först en malet Sadel* (4) *ligesom en*

---

(1) Codex Justin. Lib. XI. til 11 p. 918.

(2) Volsunga S. Kap. 36. hos Björner S. 68. jfr. þattr Helge þorissonar hos Björner S. 28, hvis den havde været andet end blot Æventyr.

(3) Laxdæla S. Kap. 63. "þar sat maðr í steindum söðli — þar næst sat maðr í gylldum söðli — í smeittum söðli — i skotskum söðli — i stand-söðli."

(4) Steindr betyder ikke besat med Steen, men bestrøget med mineralsk Farve; thi i Heimskr. T. II. S. 50 hed-

anden Sagaskriver nævner en med Flid udarbeidet malet Sadel (1). *Af Farver tör vel den röde have været den, som brugtes almindeligst. Dog finder man ogsaa Sort anvendt* (2). *Sigurd Fafnersbanes Sadel beskrives saaledes, at den oventil var mörkebruun og nedentil lyseröd* (3). *Man finder og, at der til Sadlers Malning er brugt glindsende Farver. I Laxdæla Saga tales om en glandsfarvet* (4) *Sadel, og da Snorro Thorgrimsön og Thorleif Kimbe Aar 979 reiste fra Hornefjord, havde denne en glimrende malet Sadel* (5). *At man her træffer Oliemalning, som Prof. Magnusen* (6) *erklærer for brugt i de Tider her i Norden synes rimeligt, da anden Farve ei til Sadler var saa vel skikket. Mal-*

---

der det om Skjolde "dregnir rauðum steini edr blám ogS.202 om etSkib"steint bæði hvítum steini oc rauðum," og i Rafn Svendbiörnsèns S. forekommer steinklæði (Müllers Sagabibl. 1 D. S. 237).

(1) Grettis S. sterka K. 30. S. 107. "steindr söðull vandaðr.

(2) Edda Sæmundar. Oddrúnar-Grátr. S. 338, skjönt sort der ogsaa kan forklares om Hesten.

(3) Volsunga S. K. 31. S. 55 "dockbrun á hið efra enn fagurrauðr hið neðra."

(4) Smeittr forklarer jeg glindsende som Fedt af smita, flydende Fedme.

(5) Eyrbyggia S. S. 34. "þorleifr hafþi steindann söðul allglæsiligann. Snorri hafþi fornann trogsöðul."

(6) Eidrag til nordisk Archæologie S. 89.

ning var midlertid den simpleste Forskjönnelsesmaade ved Sadler. Paa Kongers og Rigmænds anvendtes Forgyldning. Kong Frode hiin frække (1) *og Kong Sigurd Syrr* (2), *for at fremföre faa Exempler af mange, havde forgyldte Sadler. Ogsaa hos simplere Folk træffer man dem. Blandt Andre havde Islænderen Bölle Böllesön* (3) *ogsaa en forgyldt Sadel.*

Til Sadlingens Udsmykning anvendtes ogsaa pragtfulde Dækkener og Schaberaker. Man finder Underdækkener kantede med Fryndser (4) *og tabende sig i Spidser* (5). *Den Hest, som blev anvendt ved Harald Hildetands Ligbegjængelse, blev belagt med et Gyldenstykkes Underdækken* (6). *Ved Schaberakker eller Sadelklæder, söðulklæði, maa man skjælne imellem det som brugtes i Krig, og det som brugtes i Fred.*

---

(1) Suhm Hist. af Dmk. T. I. S. 283.

(2) Heimskr. T. II. S. 31.

(3) Laxdæla S. K. 63. Ogsaa Bölles Staldbrödre havde forgyldte Sadler.

(4) Thorkelins Dipl. Arna-Magn. T. I. Tab. 1. Knud 4des Sigil.

(5) Montfaucon Monumens de la Mon. franç. T. II. Tab. 1.

(6) Saxo. Hist. dan. ed. Stephanii p. 147 "aureis subselliis decenter instratum." Da subsellium i det klassiske Latin aldeles ikke har denne Bemærkelse, men kun bemærker en lav Stol, saa maa Saxo ved det Ord have havt et eget Begreb, og hvilket naturligere, end hvad der blev lagt sub sellam, som gjöf altsaa saameget som et Underdækken?

Hiint fordrer Kongespeilet (1), *skal være gjort som et Pantzer af blödt og vel sværtet eller smaaskavet Lærred, saasom det er godt til Beskjærmelse mod alle Slags Vaaben, hvorledes det end udenpaa er siret. Paa dettes Udsiring er der stundom anvendt stor Flid og man finder det kunstigen indvirket med Guld og Sölv* (2). *Ellers har vel den gamle Nordboe, ligesom Keiser Mauritius* (3) *fordrede det af sine Ryttere, ofte belagt Sadlerne med kostbare Peltsværks Dækkener, med hvilke da endog dreves en betydelig Handel* (4).

Fodangler.

Det er dernæst et Krigsredskab, som slaaer ind i Feldtingenieurens Fag, hvis Fortids Brug her i

---

(1) S. 403. "þarf hann ok þó opertorium gott at hafa, gert sem panzari af blautum lereptum ok vel svarta'ðum (smatta'ðum), þvíat þat er gott við allum vapnum til varnar með hvetium hætti sem þat er útan skrydt."

(2) Edda Sæmundar hinns Fróða. Atla-Qviþa. P. II, S. 366 "silfr-gylt saúþul-klæþi."

(3) Mauritii ars militaris ed. Scheff. 1 K. S. 22.

(4) Her kan jeg ikke undlade at henvise dem, som önske Efterretning om andre Grene af Ridetöiet; til tvende fortrinlige Undersögelser: den ene af Overhof-Marschalk v. Hauch fremstiller en rigtigere Theorie om Bidselstangens Anvendelse og omhandler tillige dens Ælde, og findes i det Kgl. Videnskabers-Selskabs Skrifter 5 D.; den anden af Doctor G. L. Baden, handler om Hesteskoes Alder i Norden, og er indtykket i Veterinærselskabets Skrifter, 1 D.

Norden jeg endnu dennegang vil beröre, og naar de Efterretninger, jeg derom kan give, ere kun faa, saa ligger Grunden dertil, saavel i dette Redskabs, i Fölge dets Natur, sjeldne Brug, som ogsaa i det ganske store Omfang af Læsning, der udfordres til slig enkelt og isoleret Materies Behandling. En Fodangel kalder den nyere Krigskonst, som bekjendt, et Jern-Redskab, forsynet med 4 ligelange Spidser, hvilke sidde saaledes, at, ihvordan det end kastes, de trende dog stedse hvile paa Jorden, medens den fjerde staaer i Veiret. Fodangler bruges som passive Forhindrings-midler helst mod Cavallerie, og de gjöre i Særdeleshed god Tjeneste i Vadesteder, Diger, Veie, Defileer og slige Steder. Ved den permanente Fortification an-vendes de ogsaa fornemmelig i Graven, paa den bedækte Vei, og i Brescher. I Övrigt ansees de ikke for at være af stor Vigtighed. Dette om deres Brug nutildags. At de gamle Skandinaver netop have kjendt disse Redskaber, vidner Saxo. Han nævner (1): et Jern-Redskab, indrettet med 4 Spid-ser, som ere stillede saaledes, at Redskabet, paa hvad Side det end kastes, formedelst de tre Beens lige Længde, ligger fast, i det samme det falder. Hos Romerne be-stemmer Vegetius et lignende Redskab, som han kalder (2):

---

(1) Histor. dan. ed. Stephanii p. 104 "Est autem ferrum hoc quatuor dispertitum stilis, iisdemque taliter con-stitutis, ut in quamcunque illud partem casu se eji-ciat, trium incunctanter pedum æqualitate subsistat."

(2) De re militari L. III. Cap. 24. "Tribulus autem est, quatuor palis confixum propugnaculum, quod

et *Værnemiddel gjemmemstukket med 4 Stavre; hvilket, hvorledes det end kastes, hviler paa de trende, medens den fjerde staaer i Veiret og frembyder sin Spidse mod Fjenden.*

Fodangler benævnedes i det gamle Norden: hersporar (1), *hvilket Ords Oprindelse maa söges i her, en Krigshær og að sperra, at sperre* (2). *De kaldtes altsaa Hærsporer, fordi de sperrede Hæren paa Fremgang eller Retirade.*

Deres Brug kan man med Sandhed sige, gaaer ind i en meget fjern Old. Ei at tale om, at de benyttedes i CarthagosBeleiring af ScipioÆmilian (146 *f. Chr.*) (3), *og i Romernes Krige mod Mithridates og Antiochus* (4), *man træffer dem allerede anvendt af Perserne mod Alexander* (5); *og af Athenienserues Anförer Nikias mod Syrakusanerne* (6), *hvilket falder i det femte Aarhundrede för Christus. Naar man nu seer hen til Indvan-*

---

quoquo modo abjeceris, tribus radiis stat, et erecto quarto infestum est." Skjönt Beskrivelsen ligner Saxos maa dog disse mere have nærmet sig vore spanske Ryttere.

(1) Tydsk: Fuszangel, Fuszeisen; Engelsk: caltrop; Fransk: chausse-trape; Italiensk: tribolo; Latin: tribulus (murex hos Saxo) af det Græske τρίβολος, som deriveres af τρεῖς tre og βέλος, en Piil.

(2) Ihre gloss. Svio-goth. p. 732: sporrar inde dictum, quod prominentibus aculeis hostes distinerent."

(3) Valerius Maximus Lib. III. C. 7.

(4) Flavius Vegetius a. St.

(5) Qv. Curtius Lib. IV. 13.

(6) Polyani Stratagem. see de Gamles Krigsskole ovs. af Suhm S. 157.

dringerne her til Norden, og vore Forfædres dermed følgende tidlige Bekjendtskab med Sydösten, og at Cæsar anvendte et lignende Redskab i Krigen mod Gallerne (1), *saa kan Kundskab om dem ogsaa her være gammel, og da vi finde dem anvendte af Irrerne mod Frode den anden, og af Russerne paa Frode den fierdes Tid* (2) *mod Sterkodder og Benon, saa have altsaa de Danske kjendt dem til en ældre Tid end Hrolf Krakes, og de kunne altsaa godt have været brugte i hans Tid.*

Hærsporernes Dannelse skjönnes af hine Old-Definitioner og Beskrivelser over dem, og tör, saavidt de have været af Jern, vel ikke have været stort forskjellig fra Nutidens, hvor det Hele bestaaer af een Masse, og Spidserne ere omtrent 4 Tommer lange; eller og de have bestaaet af en Kugle, i hvilken Spidserne vare indfattede, saaledes som en findes afbildet hos Montfaucon (3). *Dens Spidser ere fiirkantet pyramidalske med en Hals ved Grunden til Indfatningen. Den Materie, hvoraf man betjente sig til dem, har ligesom nu været Jern, hvis Brug her i Norden er særdeles gammel* (4). *Deraf vare, efter Saxos Vidnesbyrd, de som Russerne brugte. Den, som Montfaucon har leveret Afbildning af, er af Kobber, det han ogsaa vidner om en anden i Abbed Fauvels Museum, som er hiin ogsaa for Resten aldeles liig. De bleve smedede, og Snorro* (5) *bruger om dem Smedendtrykket: að slá hersporа, at slaae Hærsporer; og vore Forfædres Færdighed i Smedning* (6) *staaer os inde for, at de kan have været ligesaa skarpe og spidse, som Saxo vidner om de russiske* (7). *Man finder ogsaa i Kongespeilet foreskrevet blyestöbte* (8) *Fod-*

---

(1) Julius Cæsar de bello Gallico. Lib. VII. Cap. 73.
(2) Saxo hist. dan. ed. Steph. p. 95 og 104.
(3) Antiquité expliquée T. IV. P. I. p. 88 og 89.
(4) See herom Prof. Werlauf om Skandinavernes Bekjendtskab med den pyrenæiske Halvöe. Sk. Litt. S. Skrifter 1814. S. 44.
(5) Heimskringla T. III. S. 304, 305.
(6) Magnusen a. V. S. 173.
(7) A. St. "clavi inusitati acuminis."
(8) S. 392: blysteiptir hersporar.

angler, hvorved jeg forstaaer saadanne, hvor Spidserne vare indstöbte eller indloddede med Blye i de paa et Middellegeme anbragte Huller, for at gjöre Indfatningen desto fastere. Da *Stöbning var almindelig her i* Norden, *som sees af at mange af de ældste Metal Vaaben* og *Redskaber ere stöbte, saa kan blystöbte Fodangler meget vel have været brugte længe för Kongespeilets Tid, efter det nærmere Samkvem med Engelland, thi der finder man, at den Britske Konge Cassibelaun i Krigen mod Julius Cæsar anvendte slig Blystöbning, skjönt ved andre Redskaber* (1).

Af det omgjældende Sted i nærværende Saga kan, om man tör bygge Noget paa det, sees, at Hærsporer bleve anvendte i standende Slag (2), *som vel ogsaa er Saxos Mening om deres Afbenyttelse hos Russerne, skjönt han taler mere almindeligt. Som Hindring med Landgang anvendtes de af Irrerne* (3); *thi Rygtet om Frode Fredegods Fremgang i Vesterleden satte saadan en Skræk i dem, at de belagde deres Kyster med Fodangler. For at vise det senere Begreb om deres Brug, vil jeg anföre Fortællingen om Samson fagres Fald i en af de Löngrave eller Ulvegrave, som Galin og Kvintalin havde ladet grave mod ham. Disse beskrives: omsatte med Hærsporer, saa at han, efterat være sluppen op af Graven, havde Möie med at rive sig lös fra dem* (4). *De have ogsaa været anvendte ved Beleiringer. Da Harald Gille vilde angribe Magnus Blinde i Bergen, lod denne slaae Hærsporer og dermed beströe St. Hans Vold* (5). *Ogsaa til Skibs, men sandsynlig sjeldnere, finder man dem brugte, og det er netop blandt Krigsredskaber, som kunde bruges til Skibs, at Kongespeilet nævner de oven-*

---

(1) Beda Lib. I. Cap. II.
(2) "Svipdagur lét giaura herspora og kasta niður þar sem orrustu staðurinn var markaðr.
(3) Saxo p. 95.
(4) Samson fagres S. hos Bjør. K. 9. S. 14, 15, hvor der nævnes: hersporar eðr gaddar.
(5) Heimskr. a. St.

omtalte blystöbte Fodangler. *Einersen* (1) *forklarer denne deres Brug ved at kaste dem ind paa Fjendens Skibe, for at gjöre hans Trin usikkre i Angreb og Forsvar.*

Deres Virkning kan dog i Oldtiden her ikke have været stor. Rytterie blev saa langt tilbage i Tiden ikke anvendt i standende Slag, uagtet nærværende Saga, men feilagtigen, hentyder dertil, og det er egentlig mod det, at deres Virkning er fortrinlig (2). *Mod Infanterie maatte der egentlig lægges Skjul paa dem, for at gjöre dem af nogen Betydenhed, enten ved Bedækning eller Nedgravning Vel vil Sagaen* (3), *at de skulle have bidraget til Svipdags Seier; men Stærkodder ændsede ikke de russiske, skjönt spidse Fodangler stort, og ved at han lod sine Folk binde Træklamper under Födderne var deres hele Virkning forspildt, og uagtet Irrerne beströede deres Kyster med dem, var dog Frode snart Mester over Irland. De, som Kong Magnus lod ströe paa Sanct Hans Vold ved Bergen, kom ham endogsaa meer til Skade; thi hans egne Folk traadte paa dem* (4).

---

(1) S. 392 Anm.

(2) Det var mod Rytterie, Nikias anvendte dem i Krigen mod Syracusanerne, ligesom ogsaa Romerne under Keiser Macrinus mod Partherne, og begge med Held. See Herodianus Lib. IV. 15.

(3) Og fá þeir illt af er þeir kénna hersporana.

(4) Nikias brugte tykke og stærke Skoe for at forebygge, at hans egne Folk ikke skulde tage Skade af dem. De Gamles Krigsskole ved Suhm S. 175. Om Fodanglers Brug i Syden handler Lipsius i Poliorketikon Antverp 1605 p. 192 og 193. Stephanius i Not. in Sax. p. 144 har ogsaa samlet en Deel didhenhörende.

VOLSUNGA-SAGA

eller

Historien

om Sigurd Fafnersbane,

efter

islandske Haandskrifter

fordansket,

med oplysende Anmærkninger

ved

Carl Christian Rafn,

Lieutenant ved det fyenske Regiment lette Dragoner, Lærer ved det Kgl. Landkadet-Akademi, Kandidat i Lovkyndigheden, ordentlig Medlem af det islandske og det fyenske litterære Selskab.

Kjöbenhavn, 1822.

Trykt paa Forfatterens Forlag,

hos *Hartv. Frid. Popp.*

Fra Island jeg en Bautasteen har bragt,
Som reistes over store Helteslægter.

Grundtvig,
(*Optrin af Norners og Asers Kamp.*)

Schau' hier die gröszte aller Heldenmähren,
Wie sie in grauenvoller Herrlichkeit
In Nordlands Eisgebirgen aufgedämmert,

von der Hagen,
(*Uebersetzung der Volsunga-Saga.*)

Höivelbaarne og Höilærde

Herr Etatsraad, Doktor og Professor

Laurids Engelstoft,

Medlem af Direktionen for Universitetet

og de lærde Skoler, af det Konge-

lige danske Videnskabers-

Selskab m. m.

taknemmeligst og ærbödigst

helliget

af

Carl Christian Rafn.

Subskribentere.

Ekspl.

Hans Majestæt Kongen . . . . . . 6.

Hans Durchl. Herr *Friderich Wilhelm Carl Ludvig*, Prinds til Hessen-Phillipsthal, (R. E.* D. M.) . . . . 2.

Hr. *Aagaard*, J. A. Cand. juris . . . . 1.
— *Abramowitz*, v., Ritm. af holst. Landsen. 1.
— *Ahlefeldt-Laurvig*, Hs. Eksell. Fr., Greve af, General-Lieut. (S. K.* D. M.) . 1.
— *Arnholtz, M. C.* v., Pr. Lieut af Kronens Rgt. 1.
— *Andersen, Lars*, Smed i Sönderby ved Assens 1.
Artilleri-Kadet-Institutet . . . . . . 1.
Hr. *Bache*, P. . . . . 1.
— *Beck, H.* v., General-Major, Chef for Artilleri-Korpset (R.* D M.) . . . 1.
— *Beck, N. H.*, Kapt. af det borgerl. Artill. 1.
— *Beck, A. C.* v., Ritm. af Husar-Rgt. (R.*) 1.
— *Berner, G. A.* v., Kjunker, Lieut. af Garden til Hest . . . . 1.
— *Bernstorff, M. E.*. Greve af, Major af Liv-Rgt. Drag., Kherre . . . . . . 1.
— *Bibow, A. B. C.* v., Oberst-Lieut. af slesvigske Kyradser-Rgt. . . . . 1.
— *Bielke, J. C. A.*, Kaptein af Sö-Etaten (R.*) 1.
— *Bierrum*, N. S., Bogholder . . . . . 1.
— *Bille, Steen Andersen*, Kontre-Admiral, Kherre (S. K.* D. M.) . . . . . . 1.
— *Bocche*, Skolelærer i Frederits . . . 1.

Ekspl.

Hr. *Boesen*, *J.*; Justitsraad og Renteskriver I.
— *Bondo*, *F. B*, Kammerraad og Renteskriver I.
— *Borring*, Cand. Theologiæ . . . . . . I.
— *Brorson*, C. F., Professor og Præst (R.*) I.
— *Bruun*, *P. V.*, Kaptein-Lieut. i Sö-Etaten (R.*) I.
— *Bröndum*, C. *A.*, Brændeviinsbrænder . I.
— *Carlsen*, *C. E*, Skrædermester . . . I.
— *Castonier*, *F. J.* C. v., General-Major, Chef for fyenske Inf. Rgt. (R.*) . . . . I.
— *Cederfeldt de Simonsen*, *A.* C., Kaptein-Lieut. i Sö Etaten (R*) . . . . . I.
— *Christiansen*, *E.* v, Lieut. af Liv-Rgt Drag. I.
— *Collin*, *B.M.*, Assessor, Lærer ved Landkadet-K. I.
— *Dahlerup*, *H. B.*, Kaptein-Lieut i Sö-Etaten I.
— *Deegen*, *C.*, Justitsraad . . . . . I.
— *Deichmann*, *A. G.* v., Pr. Lieut. af Artilleriet I.
— *Deichmann*, *P. F.* v., Lieut., Lærer ved Landkadet-Korpset . . . . I.
— *Dorscheus*, *F. E. K.* v., Kaptein, Lærer ved Landkadet-Korpset . . . . . . I.
— *Döcker*, C . . . . I.
— *Döcker*, *G. W.* v., Landkadet . . . . I.
— *Eller*, *M. C. S.*, Fuldmægtig . . . . I.
— *Engelstoft*, *L.*, Etatsraad og Professor I.
— *Ewers*, Forvalter paa Vedelsborg . . I.
— *Fabricius*, *L.*, Kommandör i Sö-Etaten (R.*) . . . . I.
— *Fibiger*, *J. A.*v., Kapt., Lærer ved Landkadet-K. I.
— *Fich*, *H. J.*, Assessor, Lærer ved Landkadet-K. I.
— *Fich*, Maler i Odense . . . . . . I.
— *Fohrmann*, *S. L.*, Kopiist . . . . . . I.
— *Frederichsen*, Over-Audit., ved Garden til Hest I.
— *Frieboe*, *J. F. C.* v, Oberst af Artilleriet I.
— *Friedenreich*, *P. J.*, Kapt. af det borgerl. Inf. I.
— *Funch*, *F. C.* v., Pr. Major af jydske Drag. I.
— *Fönss*, *H N. S.* v., Kjunker, Ritmest. af jyd. Drag. I.
— *Gandil*, *L.* v., Lieut. af Husar-Regt. . I.
— *Grove*, *C. F.*, General Krigskommissær (R*) I.

Ekspl.

Hr. *Grove*, *J.* C., Pr. Lieut. i Sö-Etaten . I.
— *Grüner*, F. C. F. v., General-Major, Chef for Iste jydske Inf. Rgt., Kherre (R.*) I.
— *Grœbert*, Fuldmægtig, i Assens . . . I.
— *Gundorph*, *J.* C., Kancelliraad, i Assens I.
— *Haffner*, *J. W.* v., General-Major og General-Kvarteermester, Kherre (S. K.*D. M.) I.
— *Hammerich*, C. F., Kopiist . . . . . I.
— *Hammond*, *J.* v., Major af 3 jydske Inf Rgt. I.
— *Hansen*, C., Lieut. af Livjæger-Korpset, Lærer ved Landkadet-Korpset . . . . I.
— *Harhoff*, C. *J.* C., Kancellíraad, i Ringsted I.
— *Haxthausen*, F. *J.* v., Kherre, Oberst (R.*) I.
— *Hegermann-Lindencrone*, *J. H.* v, Kherre og Oberst, Chef for jydske Jæger-Korps. (R.*) I.
— *Hjelmdrup*, H. C., Rgt. Chir. ved Garderne I.
— *Hjorth*, Fr., Kancellist . . . . . . I.
Fru *Holck*, *Henriette Charlotte*, Grevinde af . I.
Hr. *Holk-Winterfeldt*, G. v., Greve af, Pr. Major af Garden til Hest, Kherre (R.*) . . I.
— *Holm*, C. F., Kopiist . . . . I.
— *Holm*, G. v., Major af sjæll. Landsen.-Rgt. I.
— *Holm*, H. F. v., Kaptein af Kronens Rgt. I.
— *Holsten*, H., Baron af, Kommand. i Sö-Etaten I.
— *Hornsyld*, Pastor emeritus . . . . I.
— *Höeg-Guldberg*, C. v. Oberst-Lieut. af fyenske Dragon-Rgt. (R.* D. M.) . . I.
— *Jagd*, N., Skolelærer i Frederits . . I.
— *Jahn* v., Kapt. af lauenborgske Jæger-K. I.
— *Jahn* v., Lieut. af Dronningens Liv-Rgt I.
— *Johansen*, *J.*, Kommandör i Sö-Etaten (R.*) I.
— *Iversen*, P., Skolelærer i Middelfart . I.
Jydske Inf. Rgts. (andet) Bibliothek . . I.
Hr. *Kiær*, N. *J.*, Fuldmægtig . . . . . I.
— *Koye*, F. V. P. G v., Kapt. af Artill. i Rendsborg I.
— *Krenchel*, H. E., Lieut. af Sö-Etaten . I.
— *Krieger*, *J.* C. de, Kontre-Admiral, General-Adjutant, Kherre (S. K.* D. M.) . I.

Ekspl.
Hr. *Krieger, J. W. C.* de, Kap.-Lieut. af Sö-Etat, Kjunk. I.
— *Krieger, L. A.* de, Kjunker og Auditör . I.
Kronens Regiments Bibliothek . . . . . I.
Hr. *Kye, H.*, Oberst-Lieut. af borgerl. Artill. I.
Landkadet-Korpset . . . . 3.
Hr. *Lange, F. M.* . . . . I.
— *Lassen, J. C.* v., General-Major, Chef for slesv. Kyradser-Rgt. (R.*) . . . . I.
Lauenborgske Jæger-Korps . . . . I.
Hr. *Lemmich, I. C. H.* v. Lieut. v. Kronens-Rgt. I.
— *Leunbach, C. H.* v., Oberst-Lieut. af slesv.-K. I.
— *Leuning, E.*, Volontær . . . . I.
— *Lowzow*, Kjunker, Lieut. af Garden til Hest I.
— *Lund, I. C.*, Cand. juris . . . . . . I.
— *Lütken, C.*, Kapt. af Sö-Etaten (R.* D. M.) I.
— *Lütken, M*, Kaptein af Sö-Etaten (R.*) . I.
— *Lynge, C. G.*, Cand. juris . . . . . . I.
— *Magnusen, Finn*, Professor . . . . . I.
— *Malling, P. P.* v., Pr. Lieut af Artill. (R.*) I.
— *Masmann*, Fuldmægtig i Rentekammeret I.
— *Matthiesen*, Adjunkt, Lærer ved Landkadet K. I.
— *Meincke, L. M. F.* v., Lieut. af Raket-K. · I.
— *Meitzner, B. C.* v., Lieut. af sjællandske Landsener-Rgt. . . . . I.
— *Meyer, A. B.* v., Major af Art. (R.* D. M.) I.
— *Monrad*, Cand. juris . . . . I.
— *Möller, Andreas*, Kancellieassessor . . I.
— *Möller*, Apotheker ved Frederiks Hospital I.
— *Nielsen*, Studiosus Theologiæ . . . . I.
— *Neser, I. A. K.*, Lieut. af Sö-Etaten . I.
— *Oddsen, G*, Cand. Theol., Lærer ved Sökadet-Akademiet . . . . I.
— *Olsen, O. N.* v., Pr. Lieut. af Artilleriet I.
— *Pio, J.*, Krigs-Assessor, Lærer ved Landkad.-K. I.
— *Plat, I. H. C.* du, Oberst-Lieut. af Generalstaben I.
— *Profilius, C. L.*, Lieut. af Sö-Etaten . I.
— *Prunst, L. E. F.* v., Kaptein af Artilleriet (R*) . . . . I.

Ekspl.

Hr. *Rantzau*, C. F., Greve af, Major ved Garden til Hest . . . . 1.
— *Rantzau*, A, Greve af, til Brahesborg, Ritmester, Kjunker (R.*) . . . . 1.
— *Recke*, E D. v., Ritm. af Husar-Rgt. (R*) 1.
— *Rehders*, H. C., Justitsraad . . . . 1.
— *Rönne*, E. F., Kancellisekretær . . . 1.
— *Scharffenberg*, H. L. v, Lieut. af Liv-Rgt. Dragoner . . . . 1.
— *Scheel*, H. I., Greve af, Pr. Lieut. af Sö-Etaten . . . . 1.
— *Scherbeck*, S. L., Kapt. af det borgerl. Inf. 1.
— *Schifter*, Kaptein af Sö-Etaten . . . . 1.
— *Schilling*, v., Lieut. . . . . 1.
— *Schmettau*, G. W. C., Hs. Eksell. General-Lieut. Greve af, (R.*) . . . . 1.
— *Schmidt*, C. G. v., Pr. Lieut. af I jydske Inf. Rgt. . . . . 1.
— *Schouv*, Henning I. P. v., Ritm. af fyenske Dragoner . . . . 1.
— *Schow*, Fr., Toldbetjent . . . . . . 1.
— *Schulenburg*, G. L., Hs. Eksell. General-Lieut. Greve von der (Sk.* D. M.) . . 1.
— *Schulenburg*, C. O. F., Greve v. d., Lieut. af Husar-Rgt. . . . . 1.
— *Schultz*, A D., Kapt.-Lieut. af Sö-Etat. (R*) 1.
— *Seidelin*, A., Kapt. af det borgerl. Inf. . 1.
— *Sessing*, H, Kammerraad, i Assens . . 1.
— *Simonsen*, H. B. v., Oberst, Chef for jydske Dragoner (R.*) . . . . 1.
— *Simonsen*, Skolelærer i Frederits . . . 1.
Sjællandske Jæger-Korps . . . . 1.
Hr. *Skibsted*, P. N., Kapt.-Lieut. af Sö-Etat. (R*) 1.
Slesvigske Jæger-Korps . . . . 1.
Hr. *Smidt*, C. Studiosus juris . . . . . 1.
— *Sneedorff*, H C., Kontre-Admiral, Chef for Sökadet-Akadem., Kherre (R.* D. M) 1.

		Ekspl.
Hr.	*Sperling*, *D. M. A. U.* v, Major af Husar-Rgt.	I.
—	*Sperling*, *F.*, v., Ritm. af holstens. Landsen.	I.
—	*Steenstrup*, *G.* v., Lieut. af Artilleriet .	I.
—	*Stæger*, *K. Ch.* v., Lieut. af Artilleriet .	I.
—	*Suenson*, *I. A*, Kaptein af Sö-Etaten (R *)	I.
—	*Sundt*, C. *U.* v., Oberst, Chef for förste Liv-Rgt. (R. *)	I.
—	*Sönnichsen*, *H.* v., Ritm. af jydske Drag. (R.*)	I.
—	*Sörensen*, Fuldmægtig i Rentekammeret .	I.
—	*Thorkelin*, Kjunker og Auditör . . .	I.
—	*Unsgaard*, *I. I.*, Cand. juris	I.
—	*Varendorff*, *G. A.* W., Lieut. af Sö-Etaten	I.
—	*Wleugel*, *I. P.*, Hs. Eksell., Admiral (R. E.* S. K.* D. M.)	I.
—	*Wulf*, Sekretær i Calcuta	I.

De herefter tilkommende Subskribentere ville blive anförte i de næste Dele.

Volsunga-Saga
eller
Sagaen om Sigurd Fafnersbane.

Förste Kapitel.

Om at Sige dræbte Trællen Brede.

Först fortælles her om en Mand ved Navn Sige. En anden Mand er nævnet i Sagaen, som hedd Skade, og var mægtig og vældig. Men dog var Sige den ætstörste af dem; thi han stammede fra Guderne og var kaldet Odins Sön, eftersom man vilde i de Dage. Skade havde en Træl, om hvem Sagaen ogsaa fortæller os Noget; hans Navn var Brede, men det er ubekjendt, hvad Forretning han havde. Han besad Idrætter og Færdigheder lige med, ja nogle endog fremfor dem, som bleve höit ansete over ham. Det hændte sig engang, at Sige drog paa Dyrejagt og Trællen med ham, og de jagede hele Dagen ligetil Aftenen, og da de om Aftenen bar Fangsten sammen, havde Trællen

meget mere end Sige. Hermed var denne meget misfornöiet, og sagde, at han undrede sig over, at en Træl skulde overgaae ham i Dyrejagt. Han löber derfor til ham, og dræber ham, og graver siden Liget ned i en Snedrive. Nu drager han hjem om Aftenen, og siger, at Brede var reden fra ham i Skoven, „og var han," siger han, „paa eengang ude af mit Öiesyn, saa jeg ei veed mere til ham." Skade fattede Mistanke til Siges Udsagn, og formodede, at det maatte være hans Svig, og at han vel havde dræbt Trællen. Han udsendte derfor Mænd til at lede efter ham, og saaledes endte Sögningen, at de fandt ham i Snedriven. Da sagde Skade, at den Drive skulde for Eftertiden kaldes Brede-Drive, og efter den Tid har det været Skik, at benævne en stor Snedrive saaledes. Det kommer nu op, at Sige havde myrdet Trællen, og de kaldte ham en Ulv i Fredens Helligdom, og han maatte nu ikke forblive længere hjemme hos sin Fader.

Andet Kapitel.

Sige bliver Konge i Hunaland.

Odin fölger Sige bort af Landet saa lange Veie, at det udgiorde en betydelig Reise, og lod ei af, för han förte ham til Krigsskibe. Da lagde Sige sig i Leding med det Mandskab, som hans Fader för Skilsmissen overdrog ham, og han var seiersæl i Krigen, og saa vidt kom hans Sag, at han ved Krig vandt sig Land og Rige. Dernæst gjorde han et anseligt Giftermaal, og blev en mægtig og vældig Konge. Han herskede over Hunaland (1), og var en berömmelig Kriger. Han havde med sin Kone en Sön, som hedd Rerer. Denne voksede der op hos sin Fader, og blev snart stor af Vækst og en ypperlig Mand.

Tredie Kapitel.

Siges Drab og Rerers Hevn.

Nu blev Sige gammel og aldrende. Han havde mange Avindsmænd, saa at omsider endog de,

han bedst troede, gjorde Anfald paa ham. Disse vare hans Kones Brödre. De anfaldt ham, mens han var aldeles uberedt og omgivet af faa Folk, saa at Sige overmandedes og faldt i den Træfning med alle sine Hofsinder. Hans Sön Rerer var ikke med i denne Fare, og siden fik han af sine Venner og Landshövdinger saamegen Hjælp, at han bemægtigede sig baade Land og Kongedömme efter sin Fader Sige. Men da han nu troede at have faaet fast Fod i sit Rige, mindedes han de Sager, som han havde med sine Morbrödre, der havde dræbt hans Fader. Thi samler han sig et betydeligt Mandskab, og drager med denne Hær mod sine Frænder, da ham syntes, at de tilforn havde opfört sig saaledes imod ham, at han nu vel kunde sætte Slægtskabet til Side. Saa gjorde han, og holdt ei op, för han havde dræbt alle sin Moders Frænder og Faders Mordere, i hvor vanskeligt det end maatte synes. Nu tilegnede Kongen sig alt Land, Rige og Gods, og han blev vældigere end hans Fader Sige. Han forhvervede sig meget Bytte i Krigen, og tog sig en saadan Kone, som han syntes at passe for sig. Men de vare meget længe sammen, og havde ingen Arvinger. Dette bedrövede dem begge meget,

og de opsendte de varmeste Bönner til Guderne, om at et Barn maatte skjænkes dem.

Fjerde Kapitel.

Volsungs Födsel.

Det fortælles nu, at Guderne hörte deres Bön, fornemmelig Odin, i hvad de bade ham om. Han bliver ikke raadvild, men tager sin Önskemö (2), Jætten (3) Hrimners Datter, lægger et Æble i hendes Haand og beder hende bringe Kongen det. Hun modtog Æblet, iförte sig en Krageham, og flöi saalænge til hun kom paa det Sted, hvor Kongen opholdt sig og sad paa en Höi. Hun lod Æblet falde i hans Skjöd. Kongen tog Æblet, og tykkedes at forstaae, hvad det skulde betyde. Han gik nu hjem fra Höien til sine Mænd, kom til Dronningen, og de spiste tilsammen af Æblet. Det bliver nu fortalt, at Dronningen snart finder, at hun er frugtsommelig, og der lider en lang Tid hen, inden hun kan föde Barnet. Det indtraf, at Rerer skulde, eftersom Kongeskik er, drage i

Ledingsfærd, at frede sit Land. Det hændte sig i denne Færd, at Rerer blev syg og dernæst döde, og begav sig hjem til Odin, hvilket Mange i de Tider attraaede. Det vedblev at være det samme med Dronningens Sygelighed, saa at hun ikke kunde föde Barnet, og det varede saaledes seks Vintre, at hun havde denne Sot. Da fandt hun, at hun ikke kunde leve længe, og böd, at man skulde udskjære Barnet (4), og hendes Bud blev efterkommet. Det Barn var et Drengebarn, og var denne Dreng, da han kom for Lyset, stor af Vækst, som man kunde formode. Det er sagt, at han kyssede sin Moder, för hun döde; og, da han fik Navn, blev han kaldet Volsung, og han blev Konge over Hunaland efter sin Fader. Han blev tidlig stor og stærk og fuld af Mod i de Ting, som man i den Tid holdt for Manddoms og Tapperheds Pröve. Han blev den störste Kriger og seiersæl i de Træfninger, som han holdt paa sine Krigstoge.

Femte Kapitel.

Om Kong Volsungs Giftermaal og hans Börn.

Som nu Volsung var kommen til den modne Alder, da sender Hrimner ham sin Datter, som för blev omtalt, da hun drog med Æblet til Volsungs Fader Rerer. Volsung tog hende tilægte, og de levede længe og lykkeligen sammen, og havde ti Sönner og een Datter. Deres ældste Sön hedd Sigmund og Datteren Signe; de vare Tvillinger og i alle Henseender de anseligste og skiönneste af Kong Volsungs Börn, der dog alle vare vældige; ligesom det længe har været i Folkemunde og til Berömmelse omtalt, hvilke drabelige Kæmper, Volsungerne have været. De have og udmærket sig fremfor de fleste Mænd, saasom der er fortalt i gamle Historier, baade i Skjönhed og Idrætter og al Slags Kæmpelyst. Det berettes, at Volsung lod bygge en stærk og ypperlig Hal, gjennem hvis Midte en stor Eeg hævede sig op, saa at dens Grene med fagre Blade skyggede over Hallens Tag, men Stammen, der stod nede i Hallen, kaldte de Barnebul.

Sjette Kapitel.

Signe, Volsungs Datter, giftes med Siggeir, Gothernes Konge.

Siggeir hedd en Konge. Han herskede over Gothland og var navnkundig og rig paa Folk. Han drog til Kong Volsung, og bad om Signes Haand. Dette Ærende optog baade Kongen og hans Sönner vel, men hun selv var uvillig dertil, men bad dog sin Fader, at raade for dette, som for alt Andet, hvad ham angik. Kongen fattede da den Beslutning at bortgifte hende, og hun blev trolovet med Kong Siggeir, og naar denne Höitid og Giftermaalet skulde fuldföres, skulde Siggeir drage til Gjestebud hos Kong Volsung. Kongen beredte Gjestebudet efter bedste Leilighed, og da Alt var beredt, kom Kong Volsungs Gjester paa den bestemte Dag, og Kong Siggeir förte mange hæderlige Mænd med sig. Det fortælles, at store Ildsteder vare anbragte langs igjennem Hallen, men Træet, som för er omtalt, stod i Hallens Midte. Nu berettes videre, at, som Mændene sade ved Ilden om Aftenen, da traadte en Mand ind i Hallen, der af Anseelse var Alle ubekjendt. Denne Mand var saaledes paaklædt, at han havde

en spraglet Kappe over sig, og bar linnede Bukser, sammenbundne om Benene. Han havde et Sværd i Haanden og gik til Barnebullen. Han havde en sid Hat paa Hovedet, og var meget höi og aldrende at see til, og eenöiet (5). Han trækker Sværdet ud, og stinger det i Bullen med saadan Kraft, at Sværdet trænger ind lige til Hjaltet. Ingen dristede sig til at hilse paa denne Mand; thi tog han til Orde og sagde: „Den som trækker dette Sværd ud af Bullen, han skal faae det til Gave af mig, og skal han da sande, at aldrig bar han bedre Sværd ihænde, end dette er." Derpaa gaaer denne gamle Mand ud af Hallen, og veed Ingen, hvo han var, eller hvorhen han drog. Nu staae de op, og spare ingen Möie med at trække Sværdet, og holdt den sig for lykkeligst, som först naaede det. Derpaa ginge de Fornemste först til, siden enhver af de Andre, men der kom Ingen til, som fik Sværdet ud, thi det rokkedes aldeles ikke, da de toge paa det. Da traadte Sigmund, Kong Volsungs Sön, til, og trak Sværdet af Bullen, og det var, som sad det löst for ham. Dette Vaaben syntes Alle saa godt om, at Ingen tykkedes, at have seet et saadant Sværd. Og Kong Siggeir tilböd ham, at opveie Sværdet med ligemeget Guld. Sigmund sagde: „Du

maatte have taget dette Sværd ligesaa let som jeg, der hvor det stod, om det sömmede dig, at bære det, men nu faaer du det aldrig, efterat det först er kommet i mine Hænder, om du end böd mig alt det Guld, som du eier." Kong Siggeir blev vred ved dette Ord og tykkedes, at der var givet ham haanligt Svar; men som han var af Sindet en meget snedig Mand, saa lod han som han ikke agtede paa denne Tale, og dog udtænkte han samme Aften det hemmelige Anslag, som siden blev udfört.

Syvende Kapitel.

Kong Siggeirs og Signes Hjemreise.

Nu er det at berette, at Kong Siggeir gaaer i Seng til Signe denne Aften. Men næste Dag derefter var Veiret godt; da siger Kong Siggeir, at han vil reise hjem, og ikke töve indtil Veiret blev slettere eller Söen useilbar. Der tales ei om, at Kong Volsung og hans Sönner afholdt ham, allerhelst de saae, at han vilde ei Andet end forlade Gjestebudet. Da sagde Signe til sin Fader: „Ei vil jeg drage bort med

Kong Siggeir, og ei synes mig, at mit Sind glædes ved ham, og veed jeg af min Fremvisdom og vor Slægts medfödte Klogskab, at der vil af dette Foretagende komme stor Ulykke over os, om dette Giftermaal ei snart bliver brudt." „Ei skal du tale saa, Dotter!" sagde han, „thi det er stor Skam baade for ham og for os; at vi bryde vort Ord mod ham, medens han er uskyldig, og da vise vi hverken Tro eller Venskab mod ham, om dette bliver brudt; og vil han ilde gjengjelde os Saadant, naar han kommer i Stand dertil, og det sömmer sig især fra vor Side at holde det Indgangne." Nu bereder Kong Siggeir sig til Hjemreisen, og da de droge fra Gjestebudet, böd han sin Svigerfader, Volsung, og alle hans Sönner til sig i Gothland til et hæderligt Gjestebud, paa tre Maaneders Frist, med al det Fölge, som han vilde have med sig og ham anstændigt kunde være. Vilde Kong Siggeir nu gjengjelde den Mangel, der var i Bryllups-Glæderne, der han, ganske mod Folkes Sædvane, ei vilde forblive mere end een Nat. Nu gjorde Kong Volsung Löfte paa Reisen, at komme paa den bestemte Dag. Da skiltes Svogrene, og Siggeir drog hjem med sin Kone.

Ottende Kapitel.

Kong Volsungs Fald.

Nu fortælles der om Kong Volsung og hans Sönner, at de droge paa den fastsatte Tid til Gothland efter deres Svogers, Kong Siggeirs, Indbydelse, og deres Skibe droge ud fra Landet, alle vel udrustede. Reisen gik hurtigt for dem, og de kom silde om Aftenen til Gothland med deres Skibe. Den samme Aften kom Signe, Kong Volsungs Datter, og kaldte sin Fader og sine Brödre til en hemmelig Samtale, og fortæller dem om Kong Siggeirs Forehavende, at han havde trukket en uovervindelig Hær sammen, og agtede at svige dem. „Nu beder jeg eder," sagde hun, „at I drage straks atter tilbage til eders Rige, og samle saa meget Folk sammen som muligt, og drager da selv hid, og hævner eder saa; men gaaer ei i denne Fare! thi I undgaae ei hans Svig, hvis I ei optage det Raad, som jeg byder eder." Da sagde Kong Volsung: „Det monne alle Folkefærd til Berömmelse sige, at jeg talte et Ord, för jeg blev födt, og gjorde jeg det höitidelige Löfte, at jeg skulde hverken flye Ild eller Jern

for Rædsels Skyld, og har jeg det holdt hidindtil; og skulle jeg ei opfylde det her paa min gamle Alder? og ei skulle Möer spotte mine Sönner i Lege, at de frygtede for Döden, thi engang skal dog Enhver döe, og det kan Ingen undgaae. Nu er mit Raad, at vi ingenlunde flye, men kæmpe paa det mandigste. Jeg har nu stredet hundrede Gange, og har havt stundom mere Mandskab, stundom mindre, og har jeg stedse havt Seier, og skal det ei spörges, at jeg flyer eller beder om Fred." Nu græd Signe saare, og bad, at han ei maatte komme til Kong Siggeir. Volsung sagde: "Du skal i Sandhed drage hjem til din Mand, og forblive hos ham, i hvordan det end gaaer med os." Nu gaaer Signe hjem, men de bleve der tilbage om Natten. Men som det dagedes, byder Kong Volsung alle sine Mænd stande op, gaae op paa Landet og berede sig til Kamp. Da ginge Alle i fuld Rustning i Land, og det varede ei længe, för Kong Siggeir kom med hele sin Hær, og der blev den haardeste Kamp mellem dem, og Kongen opmuntrer sine Folk paa det hidsigste til Fremgang. Saa er sagt, at Konning Volsung og hans Sönner ginge otte Gange igjennem de fjendtlige Rækker den Dag, og huggede til baade Sider. Og da de endnu agtede

saa at fare, da faldt Konning Volsung midt i sin Slagorden, og med ham alle hans Folk, undtagen hans ti Sönner, fordi de havde at gjöre med langt större Overmagt, end de kunde modstaae.

Niende Kapitel.

Volsungs Sönner sættes i Stok.

Nu bleve alle Volsungs Sönner tagne til Fange, satte i Baand, og bortförte. Signe erfarede, at hendes Fader var dræbt, men hendes Brödre fangne og bestemte til Döden. Nu kalder hun Kongen til Samtale med sig og sagde: „Derom vil jeg bede dig, at du ei lader mine Brödre saa hastigt dræbe, men lad dem heller sætte i Stok. Nu kommer det derhen, som Ordsproget siger: at Öiet ynder saa længe det skuer, og derfor beder jeg ei længer for dem, da jeg veed, det ei vil lykkes mig." Da svarer Kong Siggeir: „Afsindig est du og galen, at du beder mere Modgang over dine Brödre, end at de blive nedhuggede; men dog

skal det tilstaaes dig, thi desbedre tykkes mig, jo större Lidelser de udstaae, og jo længere Kval de have, förend de döe." Nu lod han det være saasom hun bad, og der blev taget en stor Stok eller Træböile, og lagt paa Födderne af de ti Brödre, etsteds i Skoven, hvor de nu sade hele den Dag til Natten. Men om Midienat kom der en gammel Elg, (6) baade stor og grum, fra Skoven, derhen, hvor de sade i Stokken. Den bider een af Brödrene til Döde, æder ham helt op, og farer siden bort. Morgenen derefter sendte Signe den Mand, som hun bedst troede, til sine Brödre, for at erfare, hvad der var skeet, og da han kom tilbage, beretter han hende, at een af dem var död. Det syntes hende haardt, at det skulde gaae dem Alle saaledes, uden at hun kunde hjælpe dem. Kort er derom at sige: denne samme Elg kom i ni Nætter efter hinanden om Midienat, bed een ad Gangen ihjel, og opaad ham, og blev ved, indtil de Alle vare opædte. Nu var Sigmund allene tilbage; og för den tiende Nat sender Signe den Mand, til hvem hun satte Tiltro, til sin Broder Sigmund, og gav ham Honning, og befalede ham, at smöre Sigmunds Ansigt dermed, og lægge noget i Munden paa ham. Nu drog han til Sigmund, og gjör, hvad ham var budet,

og drog derpaa hjem. Om Natten derefter kom den samme Elg som sædvanlig, og agtede at bide ham ihjel, ligesom hans Brödre; men nu fornemmer den Lugten af ham, der hvor han var oversmurt med Honning, og slikker hele hans Ansigt med sin Tunge, og rækker siden Tungen ind i Munden paa ham. Han tabte ei sin Fatning derved, men bed i Tungen paa den. Den staaer fast imod, og rykker haardt til sig, og sparker Foden imod Stokken, saa at den klövedes heelt sönder, men han holdt saa fast, at Tungen gik af Elgen oppe ved Tungerödderne, og saaledes fik den sin Bane. Men det er somme Mænds Sagn, at den samme Elg var Kong Siggeirs Moder, og at hun ved sin Trolddom og Hekseri havde paataget sig denne Skikkelse.

Tiende Kapitel.

Sigmund dræber Kong Siggeirs Sönner.

Nu var Stokken brudt og Sigmund vorden lös, og han opholdt sig nu der i Skoven. Men Signe sender Bud derhen, for at faae Efterret-

ning om, hvad der var skeet, og om Sigmund levede. Men da de kom, fortæller han dem hele Tildragelsen, hvorledes det var gaaet med ham og Elgen, og de droge hjem, og fortalte Signe, hvad der var hændtes. Hun drager nu ud til sin Broder, og de fatte den Beslutning, at han skulde bygge en Hytte under Jorden i Skoven. Saa gik det nu, at Signe fordölger ham der en Tid, og sendte ham, hvad han behövede, men Kong Siggeir mente, at alle Volsungerne vare döde. Kong Siggeir havde to Sönner med sin Kone, og fortælles der, at, da hans ældre Sön var tretten Vintre, sender Signe ham til Sigmund, at han skulde være ham til Hjælp, dersom han vilde forsöge paa at hævne sin Fader. Drengen drog nu til Skoven og kom silde om Aftenen til Sigmunds underjordiske Hytte. Sigmund tog vel imod ham, og sagde, at han skulde bage dem Bröd, „men jeg," sagde han, „vil gaae og opsöge Brænde." Han gav ham en Meelbælg, men söger selv efter Brændet. Og da han kom tilbage, havde Drengen ei gjort noget ved Brödbagningen. Nu spörger Sigmund, om Brödet var færdigt? Han sagde: „Jeg turde ei tage ved Meelbælgen, thi der laae noget Levende deri." Nu forstod Sigmund, at denne Dreng ei maatte være saa mo-

dig, at han vilde have ham hos sig. Da nu Sigmund igjen træffer Signe, siger han hende, at han var ligesaa lidet hjulpen, uagtet han havde Drengen hos sig. Signe sagde: „Dræb du ham da, thi da bör han ikke leve længer." Saa gjorde han. Nu forlöber den Vinter, og Vinteren derpaa sender hun sin yngre Sön til Sigmund, og tör man ikke forlænge Sagaen herom: han dræbte ligeledes denne Dreng efter Signes Raad.

Ellevte Kapitel.

Sinfjötles Ophav.

Det hændte sig engang, da Signe sad i sit Kammer, at der kom til hende en meget troldkyndig Seidkone (7); Signe tiltalte hende saalunde: "Jeg vil, at vi skifte Ham;" hvorpaa hun svarede: „Du maae raade derfor." Nu gjorde hun saa ved sin Konst, at de skiftede Udseende, og Seidkonen sætter sig i Signes Sæde, efter hendes Anslag, og lægger sig i Sengen hos Kongen om Aftenen, og han vidste ei bedre, end det var Signe. Nu er at sige om Signe, at hun drog

til Jordhytten til sin Broder, og bad ham forunde sig Herberge om Natten, "thi jeg har forvildet mig i Skoven, og veed ei, hvor jeg er kommen hen." Han sagde, hun kunde blive der, og at han ei vilde nægte en Kvinde Huusly, da han troede, at kunne være vis paa, at hun ei vilde slet lönne ham en saa god Modtagelse ved at forraade ham. Nu ginge de ind i Hytten, og satte sig ned at spise; han kastede ofte Öinene paa hende, og fandt Kvinden skjön. Men da de vare mætte, sagde han, at han vilde, at de begge skulde have een Seng om Natten; hun satte sig ikke derimod, og han havde hende der i tre Nætter, hvorefter hun drog hjem til Seidkonen, og bad, at de igjen skulde skifte Udseende, hvilket denne og bevirkede. Men da Tiden var omme, födte Signe et Drengebarn, og denne Dreng blev kaldet Sinfjörle, og da han voksede op, blev han baade stor og stærk og skjön af Udseende. Han lignede Volsungernes Æt meget, og var ei fuldt ti Vintre, da hun sendte ham til Sigmund til Jordhytten. Hun havde gjort den Pröve paa sine förste Sönner, för hun sendte dem til Sigmund, at hun syede Kjortelen fast paa Armene med Kjöd og Hud. De udholdt det ilde, og skrege derved, og saaledes behandlede hun og Sinfjötle; han skiftede

ei Mine derved. Hun flaaede da Kjortelen af ham, saa at Huden fulgte med Ærmerne, og sagde, at det vilde blive ham smertefuldt. Han sagde: „Ringe agte Volsunger saadan Smerte," og nu kom Drengen til Sigmund. Da böd Sigmund ham at ælte Dei af deres Meel, men han vilde opsöge Brænde, og han gav ham en Bælg, og gik efter Brændet. Men da han kom tilbage, var Sinfjötle allerede færdig med Bagningen. Da spurgte Sigmund, om han havde fundet Noger i Melet. "Jeg havde vel Mistanke om, svarede han, at der maa have været noget Levende deri, da jeg först begyndte at ælte, og her har jeg æltet Noget tilligemed det som var deri." Sigmund sagde, og loe derad: „Ei tillader jeg dig at æde af dette Bröd i Aften, thi deri har du æltet den værste Edderorm." Sigmund var saa drabelig en Mand, at han kunde æde Gift, uden at det skadede ham; Sinfjötle taalte vel, at Edder kom uden paa ham, men han udholdt ikke at æde eller drikke det. Det siges, at Sigmund troede Sinfjötle endnu for ung til at deeltage i Hevnen med sig, og vilde först vænne ham til nogle besværlige Sysler. Derfor droge de om Sommeren ud vide om Skoven og dræbte Folk, for at forhverve sig Bytte. Da fandt Sigmund, at han lignede Volsungerne i Adfærd,

dog tænkte han, at han maatte være Kong Siggeirs Sön, og syntes, at han havde noget af sin Faders Ondskab, men Volsungernes Kæmpe-Mod, og holdt for, at han ei vilde blive nogen daadlös Mand. Han mindede ofte Sigmund om Hevnen efter sin Fader, og tilskyndte ham til at dræbe Kong Siggeir.

Tolvte Kapitel.

Sigmund og Sinfjötle forvandles til Ulve.

Nu hændte det sig en Gang, da de droge ud i Skoven for at forhverve sig Gods, at de fandt en ussel Hytte og Mænd med tykke Guldringe paa, som sade derinde. De vare Kongesönner, og en Uskjæbne havde rammet dem, eftersom Ulvehamme hang udenfor Huset over dem, og hver tiende Dögn kom de ud af Ulvehammene. Sigmund og Sinfjötle fore i Hammene, og kunde ei komme ud af dem igjen, thi der fulgte den Natur dermed, som nyligen blev bemærket og desuden Ulverøden, den de begge forstode. Nu holdt de sig til Skovegnene, og hver af dem foer sin Vei. De gjorde den Af-

tale mellem sig, at de skulde vove Anfald, om der endog var syv Mænd, dog ei flere; men-den, der blev anfaldet med Ufred, skulde lade Ulveglammer höre. „Lad os ei bryde denne Aftale," sagde Sigmund, „thi du er ung og fuld af Dristighed, og man vil snart forsöge paa, at gjöre Jagt efter dig." Nu farer enhver af dem sin Vei, og da de vare adskilte, træffer Sigmund paa Mænd, og lader Ulveglammet lyde. Og da Sinfjötle hörte det, foer han til, og dræbte dem alle. De adskilte sig atter, og da Sinfjörle havde faret længere frem i Skoven, finder han elleve Mænd, og det löb saa af, at han dræbte dem alle. Nu bliver han mödig, löber hen under en Eeg, og hviler sig der. Siden kom Sigmund til, og sagde: „Hvi kaldte du ikke?" Sinfjötle svarer: „ei vilde jeg kalde dig til Hjælp, for at dræbe elleve Mænd." Da springer Sigmund saa haardt ind paa ham, at han vaklede og faldt. Sigmund bed ham foran i Struben, men den Dag kunde de endnu ikke komme ud af Ulvehammene. Han lagde ham derfor paa sin Ryg, og bar ham hen i Hytten, og sad over ham, og bad Troldene tage Ulvehammene. Sigmund seer en Dag to Væsler, af hvilke den ene bed den anden i Struben. Den löber derpaa til Skoven, og tager et Blad, og læg-

ger det paa Saaret, og Væselen sprang straks helbredet op. Sigmund gaaer ud, og seer en Ravn flyve med Bladet og bringe ham det. Han lægger det over Sinfjötles Saar, og denne springer straks op, som han aldrig havde været saaret. Derefter gik de til Jordhuset, og bleve der, indtil de skulde fare ud af Ulvehammene, dem de toge og opbrændte i Ilden, og gjorde det Önske, at de ei mere skulde vorde Nogen til Meen.

Trettende Kapitel.

Sigmund og Sinfjötle fangne.

De övede nu mange Heltegjerninger i Kong Siggeirs Rige, og da Sinfjötle havde naaet sin modne Alder, troede Sigmund, at han havde prövet ham tilstrækkeligen. Nu varer det ei længe, för Sigmund vil söge at hevne sin Fader, om det vilde lykkes ham. Da droge de en Dag ud af Jordhuset, og kom til Kong Siggeirs Gaard silde om Aftenen. De gik ind i Forstuen, som var foran Hallen, men der vare Ölkar inde, bag hvilke de skjulte sig. Dron-

ningen vidste, hvor de vare, og gik til dem; og da de kom sammen, toge de det Raad, at söge Fader-Hevnen, saasnart det nattedes. Signe og Kongen havde to unge Börn; de legede med Guldringe paa Gulvet, kastede dem langs Gulvet i Hallen, og löb derefter. En Guldring sprang ud i Huset, hvor Sigmund og Sinfjötle vare, men Drengen löb efter, for at opsöge den. Da saae han to Mænd sidde der, store og barske af Udseende, som havde side Hjelme og hvide Brynier, og han löber straks ind i Hallen for sin Fader, og siger ham, hvad han havde seet. Kongen fatter Mistanke om, at der maatte være Svig under. Signe hörte, hvad de sagde, hun staaer op, tager begge Börnene, gaaer ud i Forstuen og siger: at de skulde vide, at de havde aabenbaret dem, „og raader jeg eder, at I dræbe dem." Sigmund sagde: „Ei vil jeg dræbe dine Börn, uagtet de have forraadt mig." Men Sinfjötle lod ingen Tid forlöbe, dræbte begge Börnene, og kastede dem ind i Hallen for Kong Siggeir. Kongen staaer op, og egger sine Mænd til at gribe de Forvovne, som havde skjult sig i Forstuen om Aftenen. Mændene löb straks ud, og vilde gribe dem, men de værgede sig mandeligen, og den syntes at være værst faren, som var

dem nærmest. Omsider bleve de overmandede, fangne og satte i Baand og Lænker, og saaledes sade de hele den Nat. Nu overveiede Kongen hvilken Dödsmaade, han skulde tillægge dem, den de længst kunde föle, og om Morgenen derpaa lader han en stor Höi gjöre af Steen og Törv, og da Höien var færdig, lod han sætte en stor flad Steen i Midten af Höien, saa at den ene Kant af Stenen vendte op, den anden ned, og den var saa stor, at den delte Rummet i to Dele, saaledes, at man ikke kunde komme fra det ene til det andet. Nu lader han tage Sigmund og Sinfjötle, og sætte dem i Höien, hver paa sin Side, eftersom det syntes ham værre for dem, om de ei begge vare sammen, men dog kunde höre til hinanden. Da de nu vare ved at tildække Höien med Græstörv, kom Signe dertil, og havde et Halmknippe i Haanden, og kastede det i Höien til Sinfjötle, og bad Trællene, ei lade Kongen vide det, hvilket de lovede, og derpaa blev Höien tillukket. Da nu Natten kom, sagde Sinfjötle til Sigmund: „Ei venter jeg, at der for det förste en Tid lang vil mangle os Mad; her har Dronningen kastet Flæsk ind i Höien og viklet Halm derom." Nu fölte han atter paa Flæsket, og finder, at Sigmunds Sværd

var indstunget deri, det hán kjendte af Hjaltet, thi det var mörkt i Höien. Dette sagde han til Sigmund; da glædede de sig saare, og Sinfjötle skyder Odden af Sværdet ind over Stenen, og stöder haardt paa det. Sværdet bed paa Stenen. Sigmund tog ved Odden, og de ristede derpaa imellem sig, og de lode ei af at riste, för det var fuldendt, som kvædet er:

Klövet med Klinge
Klippe - Stykket
Sigmund stærken
Og Sinfjötle.

Nu vare de löse, og begge sammen i Höien, og ristede baade Stene og Jern, og saaledes kom de ud af Höien.

Fjortende Kapitel.

Signe brændes med Kong Siggeir.

Nu gaae Sigmund og Sinfjötle hen til Hallen igjen, og da laae alle Mand i Sövn. De bære Ved til Hallen, og sætte Ild i Vedet, men de, som inde vare, vaagne ved Rögen, da Hallen

brændte over dem: Kongen spörger, hvo der havde paasat Ilden. „Her ere vi, jeg og min Söstersön Sinfjötle," sagde Sigmund, „og agte at lade dig vide, at Volsungerne ere ei alle döde." Han bad dernæst sin Söster at gaae ud, og modrage hæderlig Medfart af ham, og vilde han saa böde hende for den Harm, hun havde havt. Hun svarer: „I skulle vide, om jeg har husket Kong Siggeir for Volsungs Drab. Jeg lod dræbe vore Börn, fordi de vare for sene til at hævne min Fader, og jeg drog i Skoven til dig i en Völvas (7) Skikkelse, og er Sinfjötle vor Sön; har han derfor saa meget Kæmpe-Mod, fordi han baade er Konning Volsungs Sönnesön og Dottersön; har jeg derpaa anvendt alle Midler, at Siggeir skulde være Döden vis, og har jeg gjort mig saa megen Umage for, at Hevnen kunde vorde fuldbragt, at jeg nu ei længer kan leve; og skal jeg nu lige saa villig döe med Kong Siggeir, som jeg nödig levede med ham." Derpaa kyssede hun sin Broder Sigmund og Sinfjötle, böd dem Farvel! og gik ind i Ilden (8). Der döde Signe og Kong Siggeir og alle hans Hofsinder. Fader og Sön samle nu Mandskab og Skibe, og holder Sidmund hjem til sin Fædre-

nearv., og fordriver den Konge af Landet, som der havde indsat sig efter Kong Volsung.

Femtende Kapitel.

Helge Hundingsbanes Födsel.

Sigmund blev en mægtig Konge, berömmelig og viis, vældig og daadfuld. Han havde en Kone ved Navn Borghild, og med hende to Sönner. Den ene hedd Helge, den anden Hamund. Da Helge var födt, kom Spaakvinder til, og forudsagde hans Skjæbne, sigende, han skulde blive den navnkundigste af alle Konger. Sigmund var da kommen fra Kampen, og gik med et Lög (9) imod sin Sön, og hermed giver han ham Navnet Helge, og i Navnefæste Hringstad og Solfjeld (10) og et Sværd; og önsker ham, at vokse op i Hæder, og slægte Volsungerne paa. Han blev höimodig og vennesæl, og i alle Færdigheder overgik han de fleste andre Mænd. Det er sagt, at da han var femten Vintre gammel, drog han i Leding. Helge var Konge over Hæren, men Sinfjötle var

sat ham til Medhjælp, og de anförte begge Krigsfolket.

Sekstende Kapitel.

Helge Hundingsbane finder Kong Högnes Datter Sigrun.

Det siges, at Helge paa sit Krigstog traf paa en Konge, som hedd Hunding (11). Han var en mægtig Konge, havde en talrig Hær og raadede over Lande. Det kommer til et Feldtslag imellem dem, og Helge gaaer hæftigt frem, og saa endes Kampen, at Helge vinder Seier, men Kong Hunding falder tilligemed en stor Deel af hans Folk. Nu holdt Kong Helge for, at han havde gjort stor Fremgang, da han havde fældet saa mægtig og stor en Konge. Men Kong Hundings Sönner udböde en Hær imod ham og vilde hævne deres Fader. De holdt et haardt Slag, og Kong Helge gik igjennem Brödrenes Slagorden, trængte frem til Kong Hundings Banner, og fældte der Alf og Eiölf, Havard og Hagbard, Hundings Sönner. Her vandt Helge en berömmelig Seier. Og da han drog fra Slaget,

strödte han i en Skov paa flere Kvinder, hæderlige af Udseende, dog overgik Een de Övrige. De rede siirligen smykkede. Kong Helge spörger den Fornemste om Navn, og hun kaldte sig Sigrun, og sagde, at hun var Kong Högnes Datter. Han sagde: „Farer hjem med os, og værer os velkomne!" Hun svarer: „Andet staaer os nu for, end at drikke med dig." Kong Helge sagde: „Hvad er der, Kongedotter?" Hun svarede: „Konning Högne har lovet mig til Hödbrod, Konning Granmars Sön, men jeg har lovet, at jeg ikke vil have ham heller end en Krageunge; men dog vil dette faae Fremgang, om du ei forhindrer det, gaaer med din Hær imod ham, og tager mig bort; thi med ingen Konge vil jeg hellere bygge og boe, end med dig." „Stil dig tilfreds, Kongedotter!" sagde han, „thi vi skulle pröve vor Styrke, og forsöge, til hvem Seiren vil vende sig, förend du skal blive gift med ham; og derpaa vil jeg vove mit Liv.

Syttende Kapitel.

Helge fælder Kong Hödbrod, og ægter Sigrun.

Derefter udsender Helge Mænd med store Gaver, at kalde Folk til sig, og han stævner alt Krigsfolket sammen til Rödebjerg (12). Der tövede Kong Helge, indtil en stor Hær kom til ham fra Hedinsöe (13); da kom og til ham mange Hjælpetropper fra Njörvasund (14) med skjönne og store Skibe. Kong Helge kaldte til sig sin Skibsstyrmand, som hedd Leif (15), og spurgte, om han havde talt deres Mandskab. „Ei er det let, Herre!" sagde han, „at tælle de Skibe, som ere komne fra Njörvasund; paa dem ere tolv tusinde Mand (16), og det övrige Mandskab er dog Halvdelen mere." Da sagde Kong Helge, at de skulde styre til den Fjord, som hedd Varinsfjord (17) og saa gjorde de. Da kom der saa stor en Storm, og saa höi en Sögang over dem, at, naar Bölgerne knugedes paa Skibsbordene, det var ligest at höre, som om Bjerge stödte sammen. Helge bad dem, ei at forfærdes, og ei stryge Seilene, hellere sætte hvert höiere end för. Da var det nærved, at Bölgerne sloge over Skibet, för de naaede Land. Da kom Sigrun, Kong Högnes

Datter oppe fra Landet med et stort Fölge og anviste dem en god Havn, som hedd Gnypalund (17). Dette rygtedes blandt Landsfolket, og oppe fra Landet kom Kong Hödbrods Broder, som herskede over en Egn, som hedd Svarinshöi (17). Han raaber til dem og spörger, hvo der styrede den store Hær. Sinfjötle stander op og haver Hjelm paa Hovedet, skinnende som Glar, og en Brynie, hvid som Snee, Spyd holdt han i Haanden med et ypperligt Banner, og et guldrandet Skjold foran sig; han forstod at tale med Konger: „Sig, naar du har givet Sviin og Hunde at æde, og du træffer din Kone, at her ere komne Volsungerne, og at den Mand, som hedder Konning Helge, er med i Hæren, hvis det lyster Hödbrod at træffe ham, og er det hans Gammen at kæmpe med Hæder, medens du sidder ved Ilden og kysser din Trælinde." Granmar (18) sagde: „Ei veed du meget Hæderligt at tale og gamle Fortællinger at berette, eftersom du lyver en Hövding paa; sandere er det, at du længe har opholdt Livet ude i Skovene ved Ulveföde og dræbt dine Brödre, og er det underligt, at du tör komme i Hær med gode Mænd, du som har suget Blodet af saa mange kolde Aadseler." Sinfjötle svarer: „Ei monne du nu klart min-

des, da du var en Völva (7) paa Varinsö (17), og sagde, at du vilde tage dig en Mand, og udkaarede mig til at besætte denne Plads, men siden blev du Valkyrie (19) i Asgaard (20), og det var nærved, at Alle vilde slaaes for din Skyld, men jeg avlede med dig ni Ulve paa Laganæs, og var jeg Fader til dem Alle". Granmar sagde: „Meget kan du lyve, jeg mener at du Ingens Fader kunde være, siden du blev gildet af Jættens (3) Döttre paa Thorsnæs (21); du er Kong Siggeirs Stifsön, og levede i Skovene blandt Ulve, og alle Slags Uheld kom paa eengang over dig. Du dræbte dine Brödre, og gjorde dig bekjendt ved Udaad." Sinfjötle svarede: „Mon du mindes, at du var Hoppe hos Hingsten Grane, og at du travede under mig paa Brovalle (22); siden blev du Jætten Gölners Gjededreng." Granmar sagde: „För vil jeg mætte Fuglene med dit Aadsel, end trættes længer med dig." Da sagde Kong Helge: „Raadsnildere var det af eder at slaaes, end at tale sligt, som det er en Skam at höre, og ei ere Granmars Sönner mine Venner, dog ere de drabelige Mænd." Granmar red nu bort til Kong Hödbrod til Solfjeld (23). Deres Heste hedde Sveipud og Svegjud (24). De mödte hinanden i Borg-Porten, og han sagde ham Rygtet om Krig. Kong

Hödbrod var i Brynje, og havde Hjelm paa Hovedet. „Hvo ere de", spörger han, „og hvi ere de saa forbittrede". Granmar siger: „Her ere Volsungerne komne, og have tolv tusinde Mand ved Land og syv tusinde ved den Ö, som hedder Sok (25), men den störste Magt ligger dog ved Grinderne (26), og formener jeg nu, at Helge vil slaaes". Kongen svarer: „Vi lade Bud udgaae over alt vort Rige, og drage imod dem, og sidde Ingen hjemme som stride vil! ogsaa sende vi Bud til Hrings Sönner og Konning Högne og Alf hin Gamle, thi de ere store Krigere." De stödte sammen ved Frekasteen (26), og det kom til et haardt Slag. Helge gik frem igjennem Rækkerne, saa der blev et stort Mandefald. De saae en stor Skjoldmöeskare, som man kunde öine en Lue;. der var Sigrún Konningedotter. Kong Helge trængte frem imod Kong Hödbrod, og denne faldt under Banneret. Da sagde Sigrun: „Hav Tak for denne Stordaad; nu raader du Landene; thi er dette mig en stor Lykkesdag, og du vil faae Hæder og Berömmelse af, at du har fældet saa stor en Konge." Den Beslutning fattede Kong Helge, at han opholdt sig der længe, og fik Sigrun tilægte, og blev en navnkundig og berömme-

lig Konge; men der tales ikke mere om ham i denne Saga.

Attende Kapitel.

Borghild sviger Sinfjötle.

Nu reiste Volsungerne hjem, og havde atter foröget deres Berömmelse meget. Sinfjötle drog paa ny i Leding. Da saae han en fager Kvinde, og han havde stor Lyst til at faae hende tilægte. Til denne Kvinde beilede ogsaa en Broder til Borghild, Kong Sigmunds Dronning. De afgjöre Sagen ved Kamp, og Sinfjötle fælder denne Konge. Han herjede nu vide om Land, holdt mange Slag, og havde stedse Seier, og blev herved den berömteste og navnkundigste af Mænd, og kom hjem om Hösten med mange Skibe og stort Bytte. Han fortalte sin Fader hin Tildragelse, og denne underrettede igjen Dronningen derom. Hun bad ham at drive Sinfjötle i Landflygtighed, og erklærede, at hun ei vilde see ham for sine Öine. Sigmund sagde, at han ei vilde lade ham drage bort, og tilböd hende, at böde for ham med Guld og

mange Eiendele, uagtet han aldrig tilforn havde böder for Nogen, og sagde, at man havde ingen Ære af at gaae i Rette med Kvinder. Hun fik da ikke sin Hensigt dreven igjennem, men sagde: „I skal da raade herfor, Herre! thi saa bör det at være." Hun gjör nu med Kongens Samtykke et Arveöl efter sin Broder, tilbereder dette Gjestebud med de herligste Anretninger, og indbyder mange Stormænd dertil. Borghild bar Mændene Drikke. Hun kom for Sinfjötle med et stort Horn, og sagde: „Drik nu, Stifsön!" Han tog ved Hornet, saae i det, og sagde: „Uklar er Drikken." Sigmund sagde: „Ræk mig Hornet!" Han tog ved det, og drak deraf. Dronningen sagde: „Hvi skulle andre Mænd drikke for dig?" Hun kom anden Gang med Hornet: „Drik nu!" og tilskyndte ham med mange Ord. Han tog ved Hornet, og sagde: "Svigefuld er Drikken." Sigmund sagde: „Ræk mig den!" Tredie Gang kom hun, og böd ham drikke det ud, om han havde Volsunge-Mod. Sinfjötle tog ved Hornet, og sagde: „Edder er i Drikken." Sigmund sagde: „lader os sie den igjennem Læberne, Sön!". Da var Kongen meget drukken, og derfor talte han saa. Sinfjötle drikker, og styrter siden til Jorden. Sigmund reiste sig op, og græmmede sig næsten

tildöde. Han tog Liget i sin Favn, og gik til Skoven, og kom til en Fjord. Der saae Kongen en Mand paa en liden Baad. Denne spörger, om han skulde sætte ham over Fjorden. Han bejaede det. Skibet var saa lidet, at det ei kunde bære dem alle paa eengang, og derfor blev Liget först fört over, men Sigmund gik langs med Fjorden, og da forsvandt pludselig baade Skib og Mand for Sigmunds Öine. Han gik derpaa hjem og forskjöd Dronningen, som döde kort efter. Sigmund raadede fremdeles sit Rige, og agtes for at have været den störste Kæmpe og Konge efter Fortids Viis.

Nittende Kapitel.

Sigmund ægter Hjördis, Kong Eylimes Datter.

Eylime hedd en Konge, mægtig og berömmelig. Han havde en Datter, som hedd Hjördis, den fagreste og forstandigste af Kvinder; og det spörger Kong Sigmund, at hun var efter hans Sind, fremfor nogen anden, og besöger Kong Eylime. Denne bereder et stort Gjestebud for ham, hvis han ei kom med Ufred did.

Daberette Gesandterne, som droge dem imellem, at han kom med Venskab, og ei med Vaaben. Til dette Gjestebud var gjort de bedste Tilberedelser, og meget Folk indbudet. Allevegne var der gjort Forberedelser til at lette Kong Sigmund Reisen. De kom nu til Gjestebudet, og begge Konger toge Sæde i een Hall. Der var og kommen en Kong Linge, Kong Hundings Sön, som ogsaa önskede at træde i Svogerskab med Kong Eylime. Denne mærkede nu, at de begge havde eet Erende; og forstod tillige, at Ufred var at vente af den, som fik Nei. Da talte Kongen saaledes til sin Datter: „Du er en forstandig Kvinde, og da jeg har sagt, at du selv maa vælge din Mand, saa vælg nu en af disse to Konger, og er din Beslutning i denne Henseende ogsaa min." Hun svarer: „Vanskelig tykkes mig denne Sag, dog kaarer jeg den, som er den navnkundigste, nemlig Kong Sigmund, endskjöndt han alt er noget til Alders." Og ham blev hun givet. Kong Linge drog bort, men Sigmund holdt Bryllup, og ægtede Hjördis, og blev der gjort större Anrettelser og med mere Iver den ene Dag end den anden. Derefter reiste Sigmund hjem til Hunaland, og hans Svigerfader, Kong Eylime, med ham, og han vogtede paa sit Rige. Men Kong Linge og hans

Brödre samlede sig en Hær, og droge mod Kong Sigmund. Thi skjöndt de ingensinde tilforn havde havt Lykken paa deres Side, saa gik dette dem dog mest til Hjerte. Vilde de nu nedkue Volsungernes Kæmpemod, og kom til Hunaland. De sendte deres Hilsen til Kong Sigmund, og udfordrede ham til Kamp; men de vilde ei stjæle sig paa ham, og forstod vel, at han ei heller vilde flye. Kong Sigmund sagde, at han skulde komme til Slaget, og trak en Hær sammen. Hjördis blev kjört ud i en Skov tilligemed en Trælkvinde og meget Gods. Der var hun, medens Slaget stod paa.

Tyvende Kapitel.

Sigmund Volsungs Söns Fald.

Vikingerne ginge i Land med en utallig og uovervindelig Hær. Kong Sigmund og Eylime opsatte deres Bannere, og der blev blæst i Lurerne. Kong Sigmund lod nu anblæse sit Horn, det hans Fader havde eiet, og tilskyndte sine Mænd til Fremgang, men han havde meget mindre Mandskab. Nu begyndte et haardt Slag, og

skjöndt Sigmund var gammel, stred han dog vældigen, og var stedse fremmerst blandt sine Mænd, hverken Skjold eller Brynje holdt Stand imod ham, og han gik stedse paa den Dag midt igjennem sine Fjenders Rækker, og Ingen kunde see, til hvis Side Seiren vilde vende sig. Mange Spyd og Pile flöi da i Luften, men saaledes beskjærmede hans Spadiser eller Skytsgudinder ham, at han ikke blev saaret. Ingen kunde tælle, hvor mange Mænd der faldt for ham, og han havde baade Armene blodige op til Skuldrene. Da nu Slaget havde varet en Tid, da kom en Mand til Striden med en sid Hat og en blaae Kofte. Han havde kun eet Öie og et Spyd i Haanden. Denne Mand mödte Kong Sigmund, og svingede Spydet i Veiret imod ham, og da Sigmund hug stærkt til, traf Sværdet paa Spydet og brast i to Stykker. Nu vendte Mandefaldet sig, og Lykken var nu vegen fra Sigmund, og der faldt meget af hans Folk. Kongen skaanede sig ikke, og opmuntrede ivrigen Folket. Nu skete det, som man siger, at Een ikke kan staae imod Mange. I dette Slag faldt Kong Sigmund og hans Svigerfader Eylime i Spidsen af Rækkerne, og den störste Deel af hans Hær. Kong Linge ilte nu til Kongeborgen, og ventede at fange Konge-

datteren, men det slog ham feil, og han fik der hverken Kone eller Gods. Han drog nu over Landet, og delte Riget ud til sine Mænd, og troede nu at have tilintetgjort al Volsungernes Æt, og tænkte, at han nu for Eftertiden ei behövede, at være mere i Frygt. Natten efter Slaget gaaer Hjördis hen paa Valen, og kommer did, hvor Kong Sigmund laae, og spörger, om han stod til at læges. Han svarer: „Mange leve op ved liden Forhaabning, men Lykken er nu vegen bort fra mig, saa at jeg ei vil lade mig helbrede. Vil Odin, at vi ei længere skulle svinge Sværd, siden dette gik i Stykker, og har jeg fört Krig, medens det behagede ham." Hun sagde: „Intet tykkes mig, at jeg mangler, om du vorder helbredet, og hevner min Fader." Kongen svarer: „En anden er det bestemt. Du gaaer frugtsommelig med et Drengebarn, opdrag det vel og omhyggelig, og vil denne Dreng blive den ypperste og berömmeligste i vor Æt. Forvar vel Stykkerne af Sværdet, deraf skal gjöres et godt Sværd, som skal kaldes Gram; det skal vor Sön bære, og dermed udöve mangt et Storværk, som aldrig skal glemmes, saalænge Verden staaer, og saalænge skal hans Navn leve i Hæder. Tröst dig ved det; men mig gjöre Saarene afmægtig, og skal

jeg nu besöge mine henfarne Frænder." Hjördis sidder nu over ham, indtil han döer, og da begyndte det at lyse ad Dag.

Et og tyvende Kapitel.

Hjördis kommer til Kong Alf, Kong Halfreks Sön.

Da saae Dronningen, at mange Skibe vare komne til Land, og sagde til sin Trælkvinde: „Vi ville bytte Klæder, og skal du nævne dig med mit Navn, og udgive dig for Kongens Dotter." Og saa gjorde de. Vikingerne fik nu at see det store Mandefald, og saae, hvorledes Kvinderne ilte til Skoven, og forstode, at det tydede paa store Tildragelser. De sprang derfor af Skibene. Over denne Hær raadede Alf, Kong Halfreks Sön af Danmark, han havde faret langs med Landet med sin Hær. De kom nu paa Valpladsen, og saae det store Mandefald. Han böd at opsöge Kvinderne, og hans Befaling blev opfyldt. Han spörger, hvo de vare; men det gik ei som man skulde troe. Trælkvinden förte Ordet for begge, og fortæller dem Kon-

gerne Sigmunds og Eylimes Fald, og hvo der havde bedrevet denne Gjerning. Alf spurgte, om de vidste, hvor Kongens Skat var skjult. Pigen svarer: „Det kan man vente, at vi vide," og viser dem til Skatten. Og de fandt en stor Rigdom, saa at Ingen tykkedes för at have seet saa meget Guld eller flere Klenodier samlede paa et Sted, og de bare dette til Kong Alfs Skibe. Hjördis fulgte ham tilligemed Trælkvinden, og drog han nu hjem til sit Rige, og sagde, at de navnkundigste blandt Konger vare faldne. Kongen satte sig ved Styret paa Skibet, men Kvinderne sade i Forrummet. Han talte med dem, og lagde Værd paa deres Ord. Kongen kom nu hjem til sit Rige med meget Bytte. Alf var den mandigste af Mænd. Og da de havde været en kort Tid hjemme, spörger Dronningen sin Sön Alf: „Hvi har den fagrere Kvinde færre Ringe og slettere Klædning, og jeg formener, at hun maa være den fornemste, som I have holdt mindst i Anseelse." Han svarer: „Jeg aner, at hun ei har Trælkvinde-Sæder, thi da vi kom sammen, skikkede hun sig godt i at tage imod fornemme Folk, og herpaa ville vi anstille en Pröve." Da de nu engang sade ved Drikken, gav Kongen sig i Tale med dem, og siger: „Hvad Mærke, Kvinde! have I

paa, hvad Tid det er, naar Natten lider, dersom I ingen Himmellegemer kunne see?" Hun svarer: „Det Mærke have vi herpaa, at i min Ungdom, var jeg vant til at drikke meget tidlig i Morgenstunden (27), og siden jeg lod af med det, vaagnede jeg dog paa samme Tid; dette er mit Mærke." Kongen smilede derad, og sagde: „Slet var Kongedotteren vant." Nu udfritter han Hjördis, og spörger hende om det samme. Hun sagde: „Min Fader gav mig en liden Guldring af den Egenskab, at den kjölner mig paa Fingrene i Morgenstunden; det er mit Mærke." Kongen svarer: „Overflödighed af Guld var der da, om Trælkvinder det bare, og have I nu længe holdt eder skjult for mig, men saa har jeg dog bestandig anet om dig, som om vi begge vare ligegode Kongebörn, skjöndt du ei har sagt det, og du skal nu blive holdt mere i Anseelse, thi du skal vorde min Kone, og skal jeg give dig Morgengave, saasnart du har födt dit Barn." Hun fortæller ham nu Sandheden om sin Skjebne. Da kom hun i megen Hæder, og blev holdt for den anseligste Kvinde.

To og tyvende Kapitel.

Sigurd Fafnersbanes Ophav.

Det fortælles nu, at Hjördis fódte et Drengebarn, og Drengen blev fört til Kong Halfrek. Kongen blev glad ved de hvasse Öine, som han bar i Hovedet, og sagde, at han ikke vilde finde sin Lige eller Jevnlige, og han blev overöst med Vand (28), og givet Navnet Sigurd. Om ham sige Alle Eet, at i Adfærd og Vækst var Ingen hans Lige. Han blev opdragen af Kong Halfrek med megen Omhu, og naar alle de berömteste Mænd og Konger blive nævnte i Fortidens Sagaer, da skal Sigurd have Forrangen i Styrke og Tapperhed, Kæmpe-Mod og Færdigheder, som han har besiddet fremfor andre Mænd i Verdens nordre Part. Sigurd voksede nu op hos Kong Halfrek, og hvert Barn elskede ham. Siden ægtede Kong Halfrek (29) Hjördis, og gav hende Morgengaven. Reigin hedd Sigurds Fosterfader, og var Hreidmars Sön. Han lærte ham Idrætter, Brætspil og Runer (52), og at tale mange Tungemaal, efter Kongesönners Viis i de Tider, og desuden mange andre Ting. Engang adspurgte Reigin Sigurd, da

de vare baade allene, om han vidste, hvor stor en Skat hans Fader havde eier, og hvo der forvarede den. Han svarede og sagde, at Kongerne forvarede den. Reigin sagde: „Troer du dem fuldkommen vel?" Sigurd sagde: „Det sömmer sig, at de forvare den, indtil det er beleiligt for mig; thi de kunne bedre beskytte den end jeg." En anden Gang kom Reigin i Tale med Sigurd, og sagde: „Underligt er det, at du vil blive Kongens Hestedreng, eller fare som Löber for ham." Sigurd svarer: „Det er ei saa, thi jeg raader over alle Ting med dem, og staaer det mig frit for, at tage, hvad jeg önsker". Reigin sagde: „Bed du ham, at give dig en Hest." Sigurd svarer: „Det gjör jeg naar jeg finder for godt." Sigurd gaaer nu til Kongen. Da sagde denne til ham: „Hvad önsker du at erholde af mig?" Sigurd svarer: „En Hest til at fornöie mig med." Kongen sagde: „Vælg dig selv en Hest, og hvad du ellers önsker dig af min Eiendom." Anden Dagen derefter gaaer Sigurd til Skoven, og möder en gammel Mand med langt Skjæg. Denne, som var ham ubekjendt, spörger, hvorhen Sigurd agtede sig. Han svarer: „En Hest vil jeg udvælge mig, vær paa Raad med mig!" Han svarede: „Lad os gaae, og drive Hestene til Aaen Busiltjörn." De dre-

ve dem ud paa Dybet af Aaen, og der var kun een Hest, som svömmede i Land, og den tog Sigurd. Den var graa af Farve, ung af Alder, stor af Væxt; ingen Mand havde endnu siddet paa dens Ryg. Den skjæggede Mand sagde: „Denne Hest nedstammer fra Sleipner (30), og den skal opfödes omhyggeligen, thi den bliver bedre end enhver anden Hest." Derpaa forsvandt Manden; Sigurd kaldte Hesten Grane, og den har været den fortrinligste af Heste. Det var Odin, som var kommen til ham. Endnu sagde Reigin til Sigurd: „Alt for lidet Gods eier du; det bedröver mig, at du löber som en Bydreng, men jeg veed at give dig Anviisning paa en stor Skat, og er der stort Haab om Ære ved at söge den, og Berömmelse, om du erholder den." Sigurd spurgte, hvor den var, eller hvo der forvarede den? „Han, som forvarer den," sagde Reigin, „hedder Fafner, og ligger ei langt borte herfra paa Gnita-Hede (31), og naar du kommer der, maa du sande, at aldrig saae du mere Gods og Guld paa eet Sted, og ei behöver du mere, om du end bliver den ældste og navnkundigste af alle Konger." Sigurd svarer: „Skiöndt jeg er ung af Alder, saa kiender jeg dog denne Orms Slægt, og har jeg spurgt, at Ingen turde vove sig imod den, formedelst dens Störrelse og

Grumhed." Reigin svarer: „Han er ei voksen som Lindorme, og har der gaaet större Rye af ham end han kan svare til. Saa monne og dine henfarne Frænder have tænkt, og skjöndt du er af Volsungers Æt, saa har du dog ei deres Sind, de som ere regnede for de förste i Navnkundighed." „Kan vel være," siger Sigurd, „at ei har jeg endnu meget af deres Kæmpemod og Snille, men ei behöves det at bebreide mig Mangel derpaa, thi jeg er endnu kun lidet kommen over Barnealderen; men hvi ophidser du mig saa meget?" Reigin sagde: „Herom er en Saga, og den vil jeg fortælle dig." Sigurd svarer: „Lad mig höre!"

Tre og tyvende Kapitel.

Reigin fortæller om sin Broder Fafner.

Det er Begyndelsen til denne Fortælling, at min Fader hedd Hreidmar, en mægtig og rig Mand; Fafner hedd hans Sön, en anden hedd Otur, og jeg var den tredie, og den mindste af dem i Anseelse for Legems-Færdigheder; dog forstod jeg at arbeide i Jern, Sölv og Guld, og

af enhver Deel gjorde jeg noget Nyt. Min Broder Otur havde en anden Beskjæftigelse, og var af anden Natur. Han var en stor Fisker, og overgik heri andre Mænd, og var daglig i en Odders Skikkelse bestandig i Aaen, og trak Fiske op med Munden. Fangsten bragte han til sin Fader, som deraf havde stor Fordeel. Han havde for det meste en Odders Skikkelse paa sig, og naar han kom hjem fra Fiske-Fangsten, levede han i Ensomhed; da han ikke kunde see, og aad Fiske i Blinde. Men Fafner var den störste og grummeste, og vilde tilegne sig Alt, hvad der var til. Der var en Dverg, (vedbliver Reigin), ved Navn Andvare; han var bestandig i den Fos, som efter ham hedder Andvares-Fos, i en Gjeddes Skikkelse, og hentede der sin Föde; thi i Fossen var der en stor Mængde Fiske. Min Broder Otur foer og stedse i denne Fos, og hentede Fiske op i Munden, og lagde een ad Gangen paa Landet. Odin, Loke og Hæner (32) kom paa deres Vei til Andvares Fos. Otur havde da fanget en Laks, og aad den i Blinde paa Aabredden. Loke tog en Steen, og slog Otur ihjel. Aserne holdt det for en heldig Fangst, og flaaede Bælgen af Odderen. Samme Aften kom de til Hreidmar, og viste ham Fangsten. Da toge vi dem til

Fange, og fordrede af dem som Böder og Löse-penge, at de skulde fylde Bælgen med Guld, og bedække den udvendig med röden Guld. Da sendte de Loke ud, for at skaffe Guldet tilveie. Han kom til Ran (33), og fik hendes Næt, drög saa til Andvares Fos, og kastede Nættet for Gjedden, og den löb i Nættet. Da sagde Loke:

Hvad er det for Fiske,
Som i Floden gaae,
Kunne sig for Vaande ei vogte,
Lös fra Hel (7)
Du dit Hoved ud,
Og skaf mig Flodens Flamme (34)!

Andvare jeg hedder,
Oin (35) hedd min Fader;
Haver mangen Fos jeg befaret,
Ublid Norne (36)
Bestemte i Tidens Ophav,
At jeg skulde i Vand vade.

Loke seer nu det Guld, som Andvare eiede; men da han havde frembaaret Guldet, havde han en liden Ring, og den tog Loke af ham. Dvergen gik i Stenen, og sagde; at det skulde koste Enhver Livet, som bar den Ring, som

ogsaa Enhver, der eiede dette Guld. Aserne overgave Hreidmar Guldet; han stoppede Odderbælgen dermed, og stillede den siden paa Födderne; da skulde Aserne stable Guld op ved den, og bedække Bælgen udvendig. Men da det var gjort, gik Hreidmar frem, og saae et Mundhaar, der han böd dem bedække. Og Odin drog Ringen Andvares Nöt (37) af sin Haand, og bedækkede Haaret. Da kvad Loke:

Guld er dig nu givet,
Gjengjeld du haver
Herlig for mit Hoved;
Din Sön er ingen
Salighed beskaaren;
Det vorder eder begge Bane.

Siden myrdede Fafner sin Fader Hreidmar (vedbliver Reigin) og jeg fik intet af Skatten. Han blev saa ondskabsfuld, at han drog bort fra andre Folk, og forundte Ingen at nyde godt af Skatten uden sig selv, og blev siden den værste Orm, og ruger over Skatten. Derpaa drog jeg til Kongen, og blev hans Smed, og er dette Indholdet af min Fortælling, at jeg mistede min Fædrenearv og Böderne for min Broder. Guldet er siden kaldet Böder for Otur (38), og heraf er taget en Lignelse." Sigurd siger: „Me-

get har du tabt, og meget onde have dine Frænder været imod dig."

Fire og tyvende Kapitel.

Reigin smedede Sværdet Gram.

„Gjör nu et Sværd med din Konstfærdighed, saa godt, at intet saadant för har været gjort, og saa, at jeg dermed kan fuldföre Storværker, om Modet staaer mig bi; hvis du vil, at jeg skal dræbe denne hin store Drage." Reigin svarer: „Det vil jeg gjöre med Glæde, og vil du med dette Sværd kunne dræbe Fafner." Reigin gjör nu et Sværd, og giver det Sigurd i Hænde. Sigurd tog ved Sværdet, og sagde: „Dette er dit Smedearbeid, Reigin!" og hug i Ambolten, og Sværdet brast. Han kaster Klingen bort, og beder ham smede et andet bedre Sværd. Reigin gjör et andet Sværd og rækker Sigurd det. Han saae paa det. „Dette maa behage dig", siger Reigin, „men det er en vanskelig Sag at smede for dig." Sigurd prövede dette Sværd, og det brast i Stykker under hans Hænder, ligesom det förste. Da sagde Sigurd til Reigin: „Du

maa være lig dine gamle Frænder, og ikke staae til at troes." Han gik nu til sin Moder; hun tog vel imod ham; de satte sig til at drikke, og talte med hinanden. Da sagde Sigurd: „Har jeg spurgt ret, at Kong Sigmund overgav dig Sværdet Gram i tvende Stykker?" Hun sagde: „Sandt er det." Da sagde Sigurd: „Giv mig det, jeg önsker at eie det." Hun sagde, at han tegnede til at slægte sine Fædre paa i berömmelig Færd, og gav ham Sværdet. Sigurd gik nu til Reigin, og bad ham, at gjöre sig et Sværd efter bedste Evne. Reigin blev vred, og gik til Smedien med Sværdstykkerne, og syntes, at Sigurd foruroligede ham idelig med Smedning. Reigin gjör nu et Sværd, og da han bar det fra Essen, forekom det Smedesvendene, som Ild brændte fra Eggen. Han bad Sigurd modtage det, sigende, at han intet Sværd kunde gjöre ham, om dette gik sönder. Sigurd hug i Ambolten, og klövede den ned i Foden, men Sværdet hverken brast eller brödes. Han roeste det meget, gik til en Aae med en Tot Uld, og kastede den imod Strömmen, og den skares itu, da den drev ind paa Sværdet. Da gik Sigurd glad hjem. Reigin sagde: „Fuldföre maa du nu dit Löfte, og angribe Fafner, da jeg nu har smedet Sværdet." Sigurd svarer: „Fuldföre

vil jeg det, men Andet maa jeg udföre först, nemlig hevne min Fader." Sigurd blev alt mere yndet af hele Folket; som han blev ældre, saa at hvert Barn elskede ham med inderlig Kjærlighed.

Fem og tyvende Kapitel.

Griper beretter Sigurd sin Skjæbne.

Griper hedd en Mand, som var Sigurds Morbroder. Kort för Sværdet var færdigt reiste Sigurd til ham, thi han var fremviis, og vidste forud Menneskenes Öde. Nu spurgte Sigurd, hvorledes hans Öde skulde vorde. Griper var længe uvillig til Svar, men berettede dog tilsidst, efter Sigurds indstændige Bön, Udfaldet af hans Fremtids Skjæbne, saaledes som det gik siden. Og der Griper havde kundgjort ham disse Ting efter hans Forlangende, da red han hjem, og talte kort efter med Reigin. Da sagde Reigin: „Dræb Fafner, som du för har lovet!" Sigurd svarede: „Gjöre skal jeg det, dog noget Andet först, nemlig hevne Kong

Sigmund og mine andre Frænder, som faldt i hint Slag."

Seks og tyvende Kapitel.

Sigurd hevner sin Fader paa Hundings Sönner.

Sigurd gaaer nu til Kongerne, og siger til dem: „En Tidlang har jeg nu opholdt mig hos eder, og er eder al Tak skyldig for den Kjærlighed, Ære, og store Anseelse, som I have viist imod mig. Men nu vil jeg drage ud af Landet, og gaae imod Hundings Sönner, for at de skulle vide, at Volsungerne ere ei alle döde, og önsker jeg mig hertil eders Bistand." Kongerne lovede at ville forstrække ham med Alt, hvad han udbad sig. Nu blev en stor Hær udrustet, og Alt bragt i bedste Stand, baade Skibe og Krigsrustninger, saa at hans Tog bar Fortrinet for alle forrige. Sigurd styrede den Drage (39), som var störst og ypperligst. Deres Seil vare og meget konstigen virkede og fortræffelige at see til. Önskelig Medbör begunstigede deres förste Seilads, men efter faa Dages Forlöb opkom et stort Uveir med Storm, saa at Söen stod

i et Skum. Sigurd böd, at man ei skulde stryge Seilene, om de end revnede, hellere heise dem höiere end tilforn. Da de saaledes seile frem forbi en Klippepynt, raaber en Mand hen til dem paa Skibet, og spörger, hvo der befalede over Skibe og Folk. Hâm blev svaret, at deres Hövding var Sigurd Sigmundsön, som nu var den kjækkeste af alle unge Mænd. Da sagde Manden: „Om ham ere Allç enige, at ingen Kongesön kan sættes i Ligning med ham, og beder jeg eder at stryge Seilene paa et af Skibene, og da modtage mig." De spurgte ham om Navn. Han svarede:

Hnikar jeg hedd (40),
Da jeg Hugin (41) glæded,
Volsunger unge!
Og Vaaben svinged;
Nu maa du kalde
Manden paa Fjeldet
Fæng eller Fjölner (42),
Færd vil jeg begjere.

Nu styrede de i Land, og toge Gubben op i Skibet. Da lagde Veiret sig, og de fore, indtil de kom i Kong Hundings Sönners Rige. Her forsvandt Fjölner. De droge straks op i Landet; Ild og Sværd betegnede deres Færd; de dræbte Mænd, og ödelagde Alt, hvor de fo-

refrem. Landets Folk flyede da bort til Kong Linge, og berettede ham, at der var kommen en stor Hær i Landet, som foer frem med mere Voldsomhed, end man kjendte Eksempel paa; de sagde, at Hundings Sönner ei vare langsynede, da de broutede af, at de ei frygtede for Volsungerne; thi nu styrede Sigurd Sigmundssön denne Hær. Kong Linge lader Opbud til Krig udgaae over hele sit Rige. Ei vil han undflye; thi stævner han til sig alle de Mænd, som vilde yde ham Hjælp. Han rykkede derpaa frem imod Sigurd med en vældig Hær, og hans Brödre med ham, og det kom til et haardt Slag imellem dem. Der kunde man see Spyd og tallöse Pile flyve i Luften, Ökser i Mængde og haardt svungne Skjolde at splittes, Brynjer at briste, Hjelme at flænges, Hjerneskaller at klöves, og mangen Mand at segne til Jorden. Og da Slaget havde staaet saa i lang Tid, trænger Sigurd sig frem for Banneret, svinger i Haanden Sværdet Gram; saa at baade Heste og Mænd falde for hans Slag. Blodig fra Hjalter til Skuldrene styrter han gjennem Rækkerne, og Folket viger, hvor han sætter Fod. Hverken Brynje eller Hjelm holder Stand, og Ingen tykkes för at have seet saadan en Kæmpe. Slaget varede længe uafgjort under hidsigt Angreb

og meget Mandefald. Löb det dog af, som sjelden kan hændes, naar Landsfolket bestandig stöder til Hæren, at Alt var forgjæves; der faldt saa mange paa Hundingernes Side, at Ingen vidste Tallet paa dem. Tilsidst foer Sigurd fremmerst i sine Rækker, og da Kong Hundings Sönner nu kom imod ham, svingede han sit Sværd imod Kong Linge, saa han flængede hans Hjelm og Hoved og brynjeklædte Krop. Siden hug han sönder i tvende Dele Hjörvard, hans Broder, og dræbte saa alle Hundings Sönner, som endnu levede, og störste Delen af deres Folk. Nu drog Sigurd hjem med en fager Seier og meget Bytte og Berömmelse, som han havde vundet paa dette Tog. Der bleve da anstillede Höitideligheder hjemme i Riget ved hans Ankomst. Og da Sigurd havde været hjemme en kort Tid, kom Reigin for at tale med ham, og sagde: „Nu maa du afstöde Fafners Hjelm, som du har lovet; da du har hevnet din Fader og dine Frænder." Sigurd svarer: „Udföre vil jeg det, som jeg har lovet, og ei kommer det mig af Minde."

Syv og tyvende Kapitel.

Sigurd dræber Fafner.

Nu ride Sigurd og Reigin op til Heden til den Vei, ad hvilken Fafner var vant at krybe, naar han drog til Vands, og det berettes, at den Klippe, han laae paa, var tredive Favne fra Vandet, af hvilket han drak. Sigurd sagde: „Der berettede du, at denne Drage ei var större end en Lindorm; men jeg synes at Sporet af den er overmaade stort." Reigin sagde: „Gjör en Gröft, og sæt dig deri, og naar Ormen kryber til Vands, sting den da til Hjertet og dræb den saaledes; derved vil du vinde megen Berömmelse." Sigurd svarede: „Men hvorledes skal jeg beskytte mig, om Ormens Blod oversvömmer mig." Reigin sagde: „Ei kan man give dig Raad, hvis du forfærdes for enhver Ting, og ei slægter dine Frænder paa i Heltemod." Nu red Sigurd hen paa Heden, men Reigin sneg sig forfærdet bort. Som Sigurd nu var i Færd med at gjöre en Gröft, kom en gammel Mand med langt Skjæg til ham, og spurgte, hvad han der gjorde. Sigurd fortalte ham som det var. Da sagde Gubben: „Dette er uforsigtigt, gjör flere Grave, og lad Blodet löbe deri, men

sæt dig saa selv i den ene, og sting Ormen i Hjertet." Derpaa forsvandt Gubben; men Sigurd gjorde Gravene, som han havde raadet. Og da nu Ormen kröb til Vands, blev der saa stort et Drön, at al Jorden sittrede i Nærheden. Den sprudede Edder trindt omkring sig; men Sigurd blev ei bange ved dette Gny, og da Ormen kröb over Gröften, stang Sigurd den under den venstre Bov, saa Sværdet gik ind lige til Hjaltet. Derpaa sprang han op af Gröften, og rykkede Sværdet til sig, saa han fik begge Armene blodige op til Skuldrene. Og da nu den store Orm fölte sit Banesaar, da slog den med Hovedet og Halen, saa at sönder brast alt det, som kom for den. „Hvo er du", spurgte Fafner, der han fik Saaret, „og hvo din Fader, og af hvad Æt stammer den, der har Mod til at bære Vaaben paa mig." Sigurd svarede: „Min Æt er ukjendt, og jeg er et fornemt Dyr, der hverken har Fader eller Moder, og har vanket om i Ensomhed." Fafner gjentog: „Har du hverken Fader eller Moder, ved hvilket Under er du da avlet? og hvis du siger mig ikke dit Navn paa min Dödsdag, da veed jeg, at du lyver." Da svarede han: „Mit Navn er Sigurd, og min Faders Sigmund." Nu spurgte Fafner: „Hvo ophidsede dig til dette Værk? og hvi lod

du dig ophidse dertil? har du ikke spurgt, hvorledes alle Folk frygtede for mig og min Skrækkehjelm (43)? Men, skarpöiede Ungersvend! du stammer fra en tapper Fader." „Mit stærke Mod," svarede Sigurd, „tilskyndte mig til denne Daad; og, at den blev fuldbragt, dertil hjalp denne faste Haand, og dette skarpe Sværd, som du nu kjender; den som er blödagtig i Barndommen, gjör Alderen sjelden haardför." „Det vidste jeg," tog Fafner til Orde, „at om du var vokset op hos dine Frænder, maatte du kraftigen kunne svinge Sværdet, men dette er mere at undres over, at en bunden Krigsfange skal have dristet sig til at dræbe mig; thi fangne Mænd ere sjelden tappre til Kamp." Sigurd sagde: „Bebreider du mig, at jeg er fjernt fra mine Frænder? uagtet jeg er fangen, saa er jeg dog ei bunden; thi har du fundet, at jeg var lös." Da sagde Fafner: „Med bittre Ord svarer du paa Alt hvad jeg siger, men vid, at det Guld, som jeg har eiet, vil blive din Bane." Sigurd svarede: „Enhver vil have Formue til den sidste Dag, men tilsidst skal dog Enhver döe." Fafner sagde: „Lidet vil du handle efter mit Raad, men drukne maa du, om du farer uvarlig paa Söen, og vent hellere paa Landet, indtil Havet bliver stille." Sigurd spurgte:

„Sig mig det Fafner, om du er meget kyndig, hvilke ere de Norner, som löse Fostret af Mödrene?" Fafner svarede: „Mange ere de, og af forskjellig Slags; Nogle ere af Asers Æt, Nogle af Alfers Æt, og Nogle ere Dvalins Döttre (44)." Sigurd sagde: „Hvad hedder den Holm, hvor Surtur (45) og Aserne blande sammen Saarenes Væde?" Fafner svarede: „Den Uskabte." Fremdeles sagde Fafner: „Reigin min Broder har fremvirket min Död, og skal det glæde mig, om han og maa fremvirke din, og da gaaer det, som han önsker." „Jeg bærer Skrækkehjelm," vedblev Fafner, „imod alt Folket, siden jeg laae paa min Broders Arv; da sprudede jeg Edder fra mig til alle Sider, saa at Ingen turde komme mig nær; for ingen Vaaben ræddedes jeg, og aldrig fandt jeg saa mange Mand for mig, at jeg jo troede mig stærkere, thi alle vare frygtsomme for mig." Sigurd svarede: „Den Skrækkehjelm, som du taler om, giver ei mange Seier, thi Enhver, som kommer sammen med Mange, maa engang omsider sande, at Ingen er altid den kjækkeste." Fafner svarede: „Det raader jeg dig, at du tager din Hest, og rider bort saa snart som muligt, thi det hænder sig oftest, at den hevner sig, som Banesaar faaer." Hertil svarede Sigurd: „Dette er dit

Raad, men Andet vil jeg gjöre: jeg vil ride til dit Leie, og tage der det meget Guld, som dine Frænder have eiet." Fafner svarede: „Ride vil du; indtil du finder saa meget Guld, at der sættes Maal för dine Levedage; thi dette samme Guld vorder din Bane, og enhver Andens, som kommer til at eie det." Sigurd stod op, og sagde: „Hjem skulde jeg ride, skjöndt jeg misrede dette meget Guld, om jeg vidste, at jeg skulde aldrig döe, men enhver kjæk Mand vil eie Formue, alt indtil hin ene Dag. Men du, Fafner! krymp du dig i Dödskampen, til Hel henter dig." Saaledes döde Fafner.

Otte og tyvende Kapitel.

Sigurd dræber Reigin, og spiser Fafners Hjerte.

Derefter kom Reigin til Sigurd, og sagde: „Hil være dig min Herre! stor Seier har du vundet, at du har dræbt Fafner, da Ingen har været saa djærv för, at han har turdet sidde paa hans Vei, og denne berömmelige Daad vil ihukommes, saalænge Verden staaer." Nu stod Reigin lang Tid, og stirrede ned paa Jorden;

straks derpaa udbröd han med megen Hæftighed: „Min Broder har du dræbt, og neppe kan jeg være uskyldig i denne Daad." Derpaa tog Sigurd Sværdet Gram, törrede det paa Græsset, og sagde til Reigin: "Medens jeg udövede denne Daad, og min Haand prövede dette skarpe Sværd, gik du fjernt bort; og mens min Kraft kæmpede mod Ormens Styrke, laae du bag en Lyngbusk, og vidste hverken hvor Himmel eller Jord var." Reigin svarede: „Denne Orm har længe kunnet ligge i sit Leie, om du ei havde benyttet dette Sværd, som jeg forfærdigede dig med mine egne Hænder, og havde hverken du eller nogen Anden endnu udfört dette," Sigurd svarede: „Naar det kommer til Kamp, da gjelder mandigt Hjerte mere end hvæsset Sværd." Da sagde Reigin med stor Alvorlighed: „Du har dræbt min Broder, og neppe er jeg uskyldig i denne Gjerning." Nu skjar Sigurd Hjertet ud af Ormen med Sværdet Ridil (46), og Reigin drak Fafners Blod, og sagde: „Tilstaae mig en Bön, som er let for dig, gak til Ilden med Hjertet, og steg det, og giv mig det at æde." Sigurd gik bort, og stegte det paa et Sped, og da Saften sydede ud, tog han med sin Finger paa det, og stak Fingren i Munden, for at smage om det var stegt, og da

Ormens Hjerteblod kom paa hans Tunge, forstod han Fuglenes Stemme. Da hörte han, at Svaler kviddrede paa Huset hos ham: „Der sidder Sigurd," sagde en, „og steger Fafners Hjerte; det skulde han selv æde, saa vilde han blive visere end hver anden Mand." En anden sagde: „Der sidder Reigin, og vil svige den, som ham troer." En tredie sagde: „Han bör hugge Hovedet af ham, og vil han da ene kunne raade over det meget Guld." En fjerde sagde: „Visere var Sigurd, om han udförer det, som I raade ham, og derpaa rider til Fafners Leie, tager den Mængde Guld, som der er, og siden rider op paa Hindarfjeld (47), hvor Brynhild sover; der vil han kunne lære megen Viisdom. Da var han forstandig, om han fulgte eders Raad og tænkte paa sin egen Redning; thi Ulven er nær, naar man seer dens Öre." En femte sagde: „Ei er han saa betænksom, som jeg troede, om han skaaner Reigin, da han dog för dræbte Broderen." En sjette sagde: „Det var et snildt Foretagende, om han dræbte ham, og herskede ene over Skatten." Da sagde Sigurd: „Ei skal saadan Ulykke hændes, at Reigin skal blive min Banemand; för skulle begge de Brödre fare een Vei." Han trækker nu Sværdet Gram af Balgen, og hugger Hovedet af Reigin, og derefter æder

han et Stykke af Ormens Hjerte, og et Stykke gjemmer han hos sig. Siden sprang han paa Hesten, og red efter Sporret af Ormen Fafner til dens Leie. Han fandt det aabent; alle Dörre vare af Jern, ligesaa Dörkarmene og alle Pillerne, der vare nedgravede i Jorden. Sigurd fandt der en stor Mængde Guld og Sværdet Hrotte, og tog der Skrækkehjelmen og en Guldbrynje og mange kostelige Klenodier. Han fandt der saa meget Guld, at det syntes ham, at to eller tre Heste ei kunde bære mere. Alt dette Guld tog han, og havde det i to store og rummelige Kister. Derpaa tog han sin Ganger i Tömmen, men Grane vilde ikke gaae, og ei hjalp det, at pidske den frem. Han mærkede nu hvad Hesten vilde, sprang paa Ryggen af den, og stödte den med Sporerne; da löb den som den var lös.

Ni og tyvende Kapitel.

Sigurd kommer til Brynhild, Budles Datter.

Sigurd red nu en lang Vei, indtil han kom op til Hindarfjeld, og tog Veien sönder paa til

Frankenland (48). Paa Fjeldet foran sig saae han en stor Klarhed, som om der brændte Ild, og det straalede mod Himlen; men da han kom dertil, da stod der for ham en Skjoldborg (49), og oven paa den et Banner. Sigurd gik op paa Skjoldborgen, og saae, at der sov en Mand, og Manden laae i fuld Vaabenrustning. Han tog först Hjelmen af hans Hoved, da saae han, at det var en Kvinde. Hun var i Brynje, og denne var saa fast, som om den var vokset til Kjödet. Da ristede Sigurd den forsigtig oppe fra Hovedet heelt ned, og langs med begge Arme, og skjar den sönder som Klæde. Sigurd sagde, at hun havde sovet altfor længe. Hun spurgte: „Hvad er saa mægtigt, at det ituskjærer Brynjen, og forjager min Sövn; eller mon her er kommen Sigurd Sigmundsön, som har Fafners Hjelm og hans Bane (50) ihænde?" Sigurd svarede: „Den er af Volsungers Æt, som har udfört dette Værk, og det har jeg spurgt, at du er en mægtig Konges Dotter, og med samme Berömmelse er der og fortalt mig om din Skjönhed og Viisdom, den jeg nu lyster at pröve." Brynhild sagde: „To Konger sloges, den ene hedd Hjalm-Gunnar, han var gammel og en stor Kriger, og havde Odin lovet ham Seiren, men den anden hedd Agnar eller Auds Broder, og fældte

jeg Hjalm-Gunnar i Slaget, men Odin stak mig, til Straf med en Sövntorn (51) i Hovedet, og sagde, at jeg aldrig i de kommende Dage skulde faae Seier, og at jeg skulde gifte mig. Men jeg gjorde det höitidelige Löfte derimod, at jeg ingensinde vilde gifte mig med Nogen, som kunde ræddes. Sigurd sagde: „Lær mig her Viisdom i höie Ting!" Hun svarede: „Du maa vel bedre vide sligt, men med Glæde vil jeg lære dig, om der er Noget, som jeg veed; der kan behage dig i Runer (52) eller andre Ting, som i paakommende Tilfælde kunne anvendes. Lad os nu drikke begge tilsammen, og give Guderne os en god Dag, at du erholder Klogskab og Berömmelse af mine Kundskaber, og mindes, hvad vi tale." Brynhild fyldte et Bæger, bar det til Sigurd, og sagde:

Öl bringer jeg dig,
Brynjethings Hövding (53)!
Blandet med Vælde,
Og blinkende Hæder;
Fuldt er det af Lindring
Og Læge-Runer,
Goden Galder
Og Glædes Taler.

Seier-Runer skal du kunne,
Om klögtig du vilt være,

Og riste paa Sværde-Hjalte,
Og paa Klinge-Bryne (54),
Og paa Böilen,
Og nævne togang Tyr (55).

Brændings-Runer skal du gjöre,
Om bjærget du vilt have
Paa Söen Seilets Heste (56);
Paa Stavnen skal de ristes,
Og paa Styrets Flade,
Med Ild mærk Aare-Faldet!
Saa brat er ingen Brænding,
Og ei saa blaa er Bölgen,
Dog kommer Held fra Havet.

Maal-Runer skal du kunne,
Om du vil, at Ingen dig
Med Hevn skal gjelde Harmen;
Dem omvinde,
Dem omvæve,
Dem omsætte alle sammen
Paa det Ting,
Hvor Mænd skulle
Skjællig Dommen fælde.

Öl-Runer skal du kunne,
Vilt du, at ikke Kvinden,

Du troer, skal Troskab svigte;
Dem skal du trindt om Hornet,
Og bag paa Haanden riste,
Og mærke paa Næglen: „Naud" (57).

Öllet skal du signe,
Vel see dig om for Faren,
I Vædsken lægge Lög;
Da veed jeg det,
Dig vorder aldrig
Meenblanden Mjöden.

Hjælp-Runer skal du næmme,
Om hjulpet du vil faae,
I Barsel-Kvide Kvinden;
I Luven (58) dem du riste,
Om Ledet trindt dem spænde,
Om Disers (59) Bistand bede.

Löv-Runer (60) skal du kunne,
Om Læge du vilt være,
Og kunne Saar besee;
Paa Barken skal de ristes,
Paa Træets Ympe-Kviste,
Hvis Löv mod Östen lude.

Sinds-Runer skal du kunne,
Om du i Kjækheds Pröve
Vilt Andre overgaae;
Dem först raaded,
Dem först risted,
Dem bereded Hropter (61)
Af den Vædske,
Som var runden
Af Heiddröpners Hoved
Og af Hoddröpners Horn (62).

Paa Fjeldet stod han,
Med flammende Sværd,
Og Hjelm paa sit Hoved;
Da mælte Mimers Hoved (63)
Kyndig det förste Ord,
Og sagde sande Runer:

„Dem risted' (kvad) paa Skjoldet (64),
Som stander for den skinnende Gud,
Paa Arvakers Öre
Og paa Alsvins (65) Hov,
Og paa Hjulet, som ruller
Under Rögners (66) Vogn,
Paa Sleipners Tömmer,
Og paa Slædens Liner;

Paa Björnens Lap,
Og paa Brages (67) Tunge,
Paa Ulvens Klöer (68),
Og paa Örnens Næb,
Paa blodige Vinger,
Og paa Broens Ende (69),
I den Lösendes Luve,
Og den Lindrendes Fjed;

Paa Glar og paa Guld,
Og paa goden Sölver,
I Viin og i Urt (70),
Og paa Völvans Sæde,
Paa Gugners (71) Od,
Og paa Gigjans (72) Bryst,
Paa Nornens Nægl,
Og paa Uglens Næb."

Alle vorded afskaarne
De som paaristede vare,
Og tværede i den hellige Mjöd,
Og sendte paa vide Veie;
De ere hos Alfer,
Somme hos Aser,
Og hos de vise Vaner (73),
Somme have Menneskens Börn.

Det ere Bog-Runer,
Det ere Hjælp-Runer,

Og alle Öl-Runer,
Og Styrkes-Runer berömte;
Hvo som kan dem uforvildede
Og ufordærvede,
Sig dem til Held kan have;
Nyd dem, om du dem næmmed
Til Magterne oplöses (74)!

Nu skal du vælge,
Medens Valget dig er budet,
Hvasse Vaabens Stamme!
Tale eller Taushed;
Hav dig selv i Hu!
Hele Sagen er begrundet.

Sigurd svarede:

„Ei vil jeg flye,
Om end mig Döden nær du vidste,
Ei er jeg föd med Feighed;
Dine Venne-Raad,
Vil dem jeg alle fölge,
Saalænge som jeg lever."

Tredivte Kapitel.

Brynhild giver Sigurd gode Raad.

Sigurd sagde: „Aldrig finder man en visere Kvinde i Verden end dig; lær mig derfor flere kloge Raad!" Hun sagde: „Billigt er det, at opfylde din Villie, og give dig nyttige Raad formedelst din Videbegjerlighed og Klogskab." Da begyndte hun saaledes: „Vær kjærlig mod dine Frænder, og vær ei let til at hevne deres Fornærmelser, men overbær dem med Taalmodighed, saa har du derfor Berömmelse for mange Tider. Tag dig vare for onde Ting, Elskov til Möer og gifte Kvinder, thi deraf kommer ofte Uheld. Tab ei din Fatning mod uvise Mænd i folkerig Forsamling; thi de tale ofte værre end de ere underrettede, og du bliver da straks af En og Anden udraabt for en frygtsom Mand, og man troer, at det er sagt med Sandhed. Dræb saadan Een Dagen efter, og gjengjeld ham saa hans fornærmende Ord. Om du drager en Vei, som onde Vætter beboe, da tag dig vel vare, og tag dig ei Herberge nær Veien, om end Natten overfalder dig; thi ofte lure der de onde Aander, for at före Menneske-

ne vild. Lad dig ei forlokke af fagre Kvinder, om du end seer dem ved Gjestebud, saa at de hindre din Sövn, og du faae Sinds Uroe derover; forför dem ei med Kys eller andre Kjærtegn. Om du hörer uforstandige Ord af drukne Mænd, giv dig ei i Trætte med dem, som ere drukne af Vinen, og have tabt deres Vid; saadanne Ting vorder mangen til Sorrig og Bane. Slaaes hellere med dine Uvenner, end du skulde være kvindagtig. Og sværg ikke falsk Ed; thi skrækkelig Hevn fölger paa Fredsbrudet. Handl veltænkende imod döde Mænd; hvad enten de ere döde af Sygdom, eller paa Söen eller for Vaaben; stæd deres Lig omhyggeligen til Jorde. Troe dig ei sikker for den, hvis Fader eller Broder eller andre Frænder du har fældet, om han end er ung; thi en Ulf kan ofte boe i den unge Sön. Vogt dig med Omhu for dine Venners svigefulde Anslag! — Men lidet formaaer jeg at forudsee af dit Liv, dog frygter jeg, at dine Svogres Had vil komme over dig." Sigurd sagde: „Ei findes der forstandigere Kvinde end du, og det sværger jeg, at jeg vil ægte dig, da du er ganske efter mit Sind," Hun svarede: „Dig önsker jeg mig helst, om jeg end maatte vælge blandt alle

Mænd," og de bekræftede dette med Ed indbyrdes.

Et og tredivte Kapitel.

Om Sigurds Vaabenrustning, Udseende og Sæder.

Nu red Sigurd bort. Hans Skjold var beklædt med flere Lag, og overtrukket med röden Guld; paa Skjoldet stod malet en Drage, foroven mörkebruun, men lyseröd forneden; samme Mærke var paa hans Hjelm, Sadel og Vaabenkappe. Selv bar han en Guldbrynje, og alle hans Vaaben funklede af Guld, og vare derfor mærkede med en Drage, at han straks kunde være kjendelig for Enhver, der havde spurgt, at han dræbte den store Drage, som Væringerne (75) kalde Fafner. Og derfor vare hans Vaaben smykkede med Guld, og brune af Farve, da han langt overgik andre Mænd i Höflighed og Anstand; og næsten i alle Ting; og naar alle de störste Kæmper og berömteste Hövdinger opregnes, da bliver han altid sat i Spidsen, og hans Navn nævnes af alle Tunger

norden for Grækerlands Hav, og saa skal det være, saalænge Verden staaer. Hans Haar var bruunt af Farve, og fagert at skue, og faldt i store Lokker, Skjægget var tykt og kort, og af samme Farve, Næsen höi, og Ansigtet stort og fyldigt. Hans Öine vare saa skarpe, at Faa turde skue ham under Brynene. Hans Skuldre vare saa brede, som om man saae to Mænd. Hans Legeme var, i Forhold til hans Höide og Tykkelse, særdeles vel dannet, og det er Mærket paa hans Höide, at naar han, omgjordet med Sværdet Gram, som var syv Spand langt, gik igjennem en fuldgroet Rugager, da naaede Dopskoen til Toppen af den staandende Sæd; men hans Styrke var dog större end hans Vækst. Han besad Færdighed i at svinge Sværd, skyde Spyd, kaste Skaft, holde Skjold, spænde Bue og ride Hest, og mange Slags ridderlige Övelser lærte han i sin Ungdom. Han var en viis Mand, saa at han vidste forud tilkommende Ting; han forstod Fugle-Stemme, og derved kom faa Ting uforvarende over ham. Han talte længe og vel, saa at, naar han begyndte at tale en Sag, hörte han ingensinde op, uden at Alle fandt, at det ikke kunde være anderledes, end han havde talt. Der var ham en Glæde at yde sine Mænd Hjælp, og forsöge sig selv i

farlige Foretagender, vinde Bytte fra sine Fjender, og give det til sine Venner. Ei manglede han Mod, og aldrig blev han forfærdet.

To og tredivte Kapitel.

Sigurd kommer til Brynhild, og sværger hende Troskabs-Ed.

Sigurd red nu, indtil han kom til en stor Stad. Der herskede en mægtig Hövding, som hedd Heimer. Han havde Brynhilds Söster, ved Navn Beckhild (76) tilægte; hun havde siddet hjemme, og lært kvindelige Haandsysler, men Brynhild foer med Hjelm og Brynje, og drog i Krigen, og derfor blev hun kaldt Brynhild. Heimer og Beckhild havde en Sön ved Navn Alsvid, en meget höflig Mand. Der ginge Mænd udenfor og legede, og da de saae, at en Mand kom ridende til Byen, standsede de Legen, og undrede sig over ham, thi de havde aldrig seet saadan Mand; de ginge ham imöde, og toge vel imod ham. Alsvid böd ham blive hos sig, hvor han skulde erholde, hvad han

maatte önske. Han modtog Tilbudet, og der blev beviist ham al Hæder og Tjenstfærdighed. Fire Mænd löftede Guldet af Hesten, den femte tog imod den. Der kunde man see mange gode og sjældne Klenodier, og gjorde man sig en Fornöielse af at skue Brynjerne, Hjelmene, de svære Ringe, de sælsomt store Guldbægere (77) og alskens Krigsvaaben. Sigurd dvælede der længe i stor Anseelse, og da spurgtes den Heltedaad til fjerne Lande, at han havde dræbt den rædsomme Drage. Sigurd og Alsvid elskede hinanden inderligen, og vare oprigtige Venner, og det var deres Lyst, at tilberede deres Vaaben, at skjæfte Pile, og at jage med Höge. Brynhild, Heimers Fosterdotter, var da og hjemkommen, og sad paa et Kammer med sine Möer; hun besad flere Færdigheder end andre Kvinder, og indvævede Tæpper med Guld, og bordyrede i dem de Underværker, som Sigurd havde udövet: Ormens Drab, Skattens Bortförelse og Reigins Död. En Dag fortælles der, at Sigurd red til Skoven med sine Hunde og Höge tilligemed et stort Fölge, og da han kom hjem, saae han sin Hög flyve op paa et höit Taarn, og sætte sig i et Vindue. Sigurd ilte efter Högen, og saae da en fager Kvinde; han var nemlig kommen

derhen, hvor Brynhild var. Alt syntes ham fortræffeligt, baade hendes Skjönhed og hendes Arbeide. Siden kom han i Hallen, men vilde ikke deltage i nogen Tidsfordriv med Mændene. Da sagde Alsvid: „Hvi er du saa taus? Det bedröver os, dine Venner; og hvi vil du ikke være glad? din Hög er vel flöien fra dig, og Hesten Grane bortlöben, og seent fange vi dem igjen." Sigurd svarede: „Gode Venner! hörer hvad jeg tænker paa: min Hög flöi i et Taarn, og da jeg tog den, saae jeg en fager Kvinde, hun sad ved et guldvirket Tæppe, og bordyrede deri mine Bedrifter i fremfarne Dage." Alsvid sagde: „Du har seet Brynhild, Budles Dotter, den mandigste blandt Kvinder." Sigurd svarede: „Det maa saa være, men hvorlunde kom hun her?" Alsvid svarede: „Kort för du kom her." Da tog Sigurd til Orde: „Det vidste jeg for faa Dage, at den Kvinde har jeg elsket höiest i hele Verden." Alsvid svarede: „Vær ei bekymret for en Kvinde! for en saadan Mand er det ilde, at sörge over det, man ei kan faae." Da sagde Sigurd: „Hende vil jeg besöge, og give hende Guld, og naae hendes gjengjeldende Gunst." Alsvid svarer: „Ei fandtes den Mand endnu i Verden, som hun tilstædte Plads hos sig, eller vilde give Öl at drikke;

men det er hendes Lyst, at omgaaes med Vaaben, og at udöve berömmelig Daad." Sigurd sagde: „Ei veed jeg, om hun svarer mig, og forunder mig Plads hos sig." Anden Dagen derefter gik Sigurd til hendes Kammer, men Alsvid stod uden for, og skæftede sine Pile. Sigurd sagde: "Hil være dig, Frue! Hvorledes lever du?" Hun svarede: „Jeg lever vel med mine Frænder og Venner, men derpaa kommer det an, hvad Held man bær til sin sidste Dag." Han satte sig nu ned hos hende. Ind ginge fire Kvinder med store Guldbægere, fulde af den bedste Viin, og stode for dem. Da sagde Brynhild: „Dette Sæde bliver indrömmet Faa undtagen min Fader, naar han kommer." Han svarede: „Men nu er det indrömmet den, hvem jeg önsker det helst." Salen var betrukken med de kostbareste Tæpper, og hele Gulvet belagt. Sigurd vedblev: „Og nu er det opfyldt, hvad du har lovet mig." Hun svarer: „Velkommen være du mig!" Derpaa reiste hun sig op og de fire Kvinder med hende, gik for ham med Guldbægeret, og böd ham at drikke. Han rakte Haanden imod Guldbægeret, og tog hendes Haand tillige, og satte hende, hos sig. Han tog om hendes Hals, kyssede hende, og sagde: „Ei er nogen fagrere Kvinde kommen til Ver-

den" Brynhild sagde: „Det er et viseligt Raad, ei at sætte sin Tiltro i Kvinders Vold, thi de bryde ofte deres helligste Löfter." Han sagde: „Det vilde være mig den lykkeligste Dag, naar vi kunde eie hinanden." Brynhild svarer: „Ei er det af Skjæbnen bestemt, at vi skulle boe tilsammen; jeg er en Skjoldmö, og bærer Hjelm blandt Hærkonger, og dem maa jeg yde Hjælp, og ei er jeg bleven kjed af at stride." Sigurd svarer: „Da vare vi de lykkeligste, om vi boede sammen, og det er sværere at taale den Sorg, som beroer herpaa, end hvæssede Vaaben." Brynhild svarer: „Jeg maa endnu mönstre Krigeres Rækker, men du skal ægte Gudrun, Gjukes Dotter." Sigurd sagde: „Ei sviger mig en Kongedotter, og ei har jeg to Önsker om det, og det sværger jeg ved Guderne, at jeg skal eie dig eller ingen Kvinde." Hun svarede ham paa samme Maade. Sigurd takkede hende for sit Löfte, og gav hende en Guldring, og svor nu Ed paa ny. Derpaa gik han bort til sine Mænd, og dvælede hos dem en Tid med megen Berömmelse.

Tre og tredivte Kapitel.

Gudrun Gjukes Dotters Dröm, og Brynhilds Samtale med hende.

Gjuke hedd en Konge, som herskede over et Rige sönden for Rhin. Han havde tre Sönner, hvis Navne vare Gunnar, Högne og Guttorm, og en Datter der hedd Gudrun, og var en berömt Kvinde. Disse Börn overgik andre Kongebörn baade i Skjönhed og Vækst. De laae bestandig i Leding, og udförte mangen berömmelig Daad. Gjuke havde Grimhild hin Troldkyndige tilægte. Der var en anden Konge ved Navn Budle, og skjöndt Gjuke var mægtig, var Budle dog endnu mægtigere. Brynhilds Broder hedd Atle (78); han var en grum og stor Mand, sortagtig at see til, men anselig og den störste blandt Krigere. Grimhild var grum i Sindet. Gjukes Rige stod i stort Flor, mest ved hans Börn, thi de bare Fortrinet for de fleste andre Mænd. Engang sagde Gudrun til sine Möer, at hun var ilde tilmode. En af Kvinderne spurgte hende da, hvad det var, der forstyrrede hendes Glæde. Hertil svarede hun: „Uheld spaaende Drömme tynge mit Hjerte med Sor-

rig; siden du spörger mig, vil jeg sige dig Drömmen." Kvinden sagde: „Fortæl mig den da, men vær ei bedrövet, thi ofte advarer Drömme om Uveir." Gudrun gjentog: „Drömmen tyder intet Uveir; jeg drömte, at jeg saae en fager Hög paa min Haand; dens Fjedre vare af gylden Farve." Kvinden sagde: „Mange have spurgt om din Skjönhed, Viisdom og Belevenhed; en og anden Kongesön vil beile til dig." Gudrun vedblev: „Ingen Ting syntes mig bedre end Högen, og alle mine Eiendomme vilde jeg hellere lade end den." Kvinden svarede: „Den, som du faaer, maa være af höi Byrd, og vil du elske ham inderlig." Gudrun svarede: „Det ængster mig, at jeg veed ei, hvo han er, og skulle vi derfor besöge Brynhild; hun maa vide det." De gjorde sig nu færdige med Guld og stor Pragt, og Gudrun reiste med sine Möer, indtil de kom til Brynhilds Hall. Denne Hall laae paa et Bjerg, og var skjönt siret med Guld. Da man blev vaer deres Færd, blev det Brynhild fortalt, at mange Kvinder, paa forgyldte Karme, droge op til Borgen. „Det maa være Gudrun, Gjukes Datter," sagde Brynhild, „efterdi jeg drömte om hende i Nat, og ville vi gaae hende imöde; smukkere Kvinde besöger os aldrig." De ginge hende

imöde, og böd hende velkommen. Derpaa ginge de ind i den skjönne Hall. Salen var siret med Sölv, og et Tæppe bredt under deres Födder, og Mange vare der til Opvartning. Der anstilledes nu alskens Lege, men Gudrun talte kun lidet. Da sagde Brynhild: „Hvi vil du ei være vel til Mode, det maa du være; lader os alle fornöie os sammen, og tale om mægtige Konger og deres Storværker! Gudrun svarede: „Det ville vi gjöre; sig mig, hvilke Konger holder du for de fortrinligste?" Brynhild svarede: „Hakes og Hagbards Sönner; de udförte i Leding mangen berömmelig Daad." Gudrun svarede: "Store vare de, og berömte; dog har Sigar bortfört deres Söster, og brændt inde de andre Mænd, og de ere sene til at hevne sig; og hvi nævner du ei mine Brödre, som nu holdes for de fornemste Mænd?" Brynhild sagde: „Det har gode Veie; thi end ere de ei meget forsögte, og veed jeg Een, som overgaaer dem, det er Sigurd, Kong Sigmunds Sön; han var endnu Barn, da han dræbte Konning Hundings Sönner, og hevnede sin Fader og sin Morfader Eylime." Gudrun sagde: „Hvad var til Mærke paa det? siger du, at han var föd, da hans Fader faldt?" Brynhild svarede: „Hans Moder gik paa Valpladsen, og fandt Konning Sigmund

saaret, og tilböd at forbinde hans Saar, men han sagde, at han var for gammel til mere at stride, og böd hende tænke paa, at hun skulde föde den ypperligste Sön, og det gik i Opfyldelse. Derefter döde Konning Sigmund, og efter Konning Sigmunds Död drog hun med Kong Alf. Hos ham blev Sigurd opdragen i stor Anseelse, og der forlöb ingen Dag, at han jo udförte Helte-Daad, saa at hans Navn er det berömteste i Verden." Gudrun svarede: "Af Elskov har du udspurgt Efterretning om ham; men derfor kom jeg hid, at jeg vilde fortælle dig min Dröm, som giver mig saa stor Bekymring." Brynhild svarede: „Lad Drömme ei ængste dig, men vær blandt dine Venner, som alle ville glæde dig!"

Fire og tredivte Kapitel.

Gudrun fortæller Brynhild sin Dröm.

„Det drömte jeg," sagde Gudrun, „at vi ginge fra Kammeret mange tilsammen, og saae en stor Hjort, og den bar Fortrinet for alle andre Dyr. Alle vilde vi tage den, men jeg ene naaede

den. Derpaa fældede du Dyret i mit Skjöd, og det var mig saa stor en Sorrig, at jeg neppe kunde bære den. Siden gav du mig en Ulvehvalp, som bestænkede mig med mine Brödres Blod." Brynhild svarede: „Jeg vil forklare Fremtidens Hændelser, saaledes som de ville indtræffe: Sigurd vil komme til dig, han som jeg udkaarede mig til Mand. Grimhild giver ham svigblandet Mjöd, og den vil bringe os alle i stor Strid. Ham kommer du til at eie, men snart at miste; derpaa skal du faae Kong Atle, men du skal miste dine Brödre, og da vil du dræbe Atle." Gudrun svarede: „Til stor Sorrig er det os Sligt at vide." Og de reiste nu bort hjem til Kong Gjuke.

Fem og tredivte Kapitel.

Sigurd ægter Gudrun, Gjukes Dotter.

Sigurd drog nu bort med det meget Guld, og de skiltes som Venner. Han red paa Grane med al sin Rustning og Byrde. Saaledes red Sigurd, indtil han kom til Kong Gjukes Hall, og da han red ind i Borgen, saae en af Kongens

Mænd ham, og sagde: „Det synes mig, som her kommer ridende een af Guderne. See denne Mand, hvor siret med Guld, og hvor skinnende hans Vaabendragt, hans Hest langt större end andre Heste, og selv overgaaer han langt andre Mænd.". Kongen gik da ud med sine Hofsinder, og tiltalte Sigurd: „Hvo er du, som rider lige ind i min Borg; det har Ingen endnu vovet uden mine Sönners Tilladelse?" Dertil svarede han: „Mit Navn er Sigurd, og er jeg Sön af Konning Sigmund." Kong Gjuke sagde: „Velkommen skal du da være her hos os, og du skal faae Alt hvad du önsker." Og han gik ind i Hallen, og Alle syntes lave ved Siden af ham, Alle viste sig tienstvillige imod ham, og han var der i stor Anseelse. De rede alle tilsammen, Sigurd, Gunnar og Högne, og Sigurd overgik dem i alle Færdigheder, uagtet de dog alle vare vældige Mænd. Grimhild fandt nu, hvor höit Sigurd elskede Brynhild, og hvor ofte han talte om hende, og tænkte hun ved sig selv, at det vilde være stor Lykke, om han satte sig der fast, og ægtede Kong Gjukes Dotter; hun saae, at Ingen kunde sættes i Ligning med ham, og at han var meer bemidlet end man havde Eksempel paa, og til hvor stor Tröst han kunde være dem. Kongen behandlede Sigurd, som

sine Sönner, men de ansaae ham langt over sig. En Aften, som de sade ved Driken, reiste Dronningen sig op, og gik for Sigurd, tiltalte ham, og sagde: „Glæde have vi af dit Ophold her, og alt Godt ville vi bevise dig, tag her ved dette Horn, og drik!" Han tog imod det, og drak deraf. Hun tilföiede derpaa: „Konning Gjuke skal være din Fader og jeg din Moder, men Gunnar og Högne dine Brödre; og naar I alle ere forbundne med Ed, da ville I ei finde eders Lige." Sigurd tog det vel op, og ved den Drik glemte han Brynhild. Han dvælede der en rum Tid. Engang gik Grimhild for Kong Gjuke, slyngede sine Arme om hans Hals, og sagde: „Her er nu kommen den störste Kæmpe, som findes kan i Verden; han er os til stor Styrke; giv ham din Dotter med meget Gods og saa stor en Deel af Riget, som han önsker, saa at han her kan være med Glæde!" Kong Gjuke sagde: „Sælsomt er det at byde sin Dotter frem, men dog sömmer det sig mere, at byde hende til ham, end om Andre bad om hende." En Aften skjænkede Gudrun for Gjesterne. Sigurd saae da, at hun er en skjön Kvinde, og meget beleven i alle Ting. Fem Halvaar var Sigurd der; de levede alle i Berömmelse og Venskab, og Kongerne raadsloge

indbyrdes. Kong Gjuke sagde: „Meget godt beviser du os, og nu har du styrket vort Rige." Gunnar sagde: „Alt ville vi anvende paa, at bevæge dig til længere Ophold her; vor Söster og vort Rige tilbyde vi dig, og ikke skulde en Anden erholde dem, om han end bad derom." Sigurd sagde: „Haver Tak for eders Hæder og Ære, og dette skal jeg modtage." De tilsvore hinanden nu Broderskab, som om de vare sambaarne Brödre. Et kosteligt Gjestebud blev holdt; det stod mange Dage, og Sigurd drak Bryllup med Gudrun. Der kunde man see megen Gammen og Glæde, og den ene Dag blev Höitiden större end den anden. De droge nu vide om Land, og udförte berömmelig Daad, dræbte mange Kongesönner, saa at ingen Mand bedrev slige Manddoms-Gjerninger, som de; og derpaa droge de hjem med meget Bytte fra Krigen. Sigurd gav Gudrun at æde af Fafners Hjerte, og efter den Tid var hun meget grusommere og klogere end tilforn. Deres Sön hedd Sigmund.

Seks og tredivte Kapitel.

Gunnar beiler til Brynhild, og faaer hende.

Engang gik Grimhild til sin Sön Gunnar, og sagde: „Din Stilling er mig heel önskelig, kun mangler dig en Kone; og er det den Beslutning, som vilde give dig mest Anseelse, om du beiler til Brynhild, til hvem Sigurd vil fölge dig." Gunnar svarede: „Vist er hun skjön, og dertil er jeg ei uvillig." Han talte derom med sin Fader, Brödre og Sigurd, og alle tilskyndte ham. De gjorde sig nu omhyggeligen færdige til Reisen, og rede over Fjelde og Dale til Kong Budle, og beilede til Brynhild. Kongen optog deres Ærende vel, og lod Afgjörelsen staae til hende; thi, erklærede han derhos, hun var saa stolt, at hun selv vilde raade for, hvem hun vilde tage til Mand. Derpaa rede de hen til Hlindale. Heimer tog vel imod dem, og Gunnar sagde sit Ærende. Heimer sagde, at det stod til hendes Valg, hvem hun vilde ægte, og berettede han dem, at hendes Hall var ei langt derfra, og at hun vilde ægte allene den, som red igjennem den brændende Ild, der flammede stedse omkring hendes Sal. De

kom nu til Salen, og saae hvor Borgen glimrede af Guld, og hvor Ilden slog sine Flammer trindt omkring den. Gunnar red paa Gote, og Högne paa Holkne. Gunnar sporede sin Ganger mod Ilden, men Dyret veg tilbage. Da raabte Sigurd: „Hvi viger du, Gunnar! tilbage?" Gunnar svarede: „Ei vil Gangeren frem i Ilden", og bad Gunnar at laane sig Grane. „Det staaer dig frit for," sagde Sigurd. Gunnar red da igjen imod Ilden, men Grane vilde ei gaae frem; saa at Gunnar maatte opgive sit Forsæt. Da skiftede Sigurd og Gunnar Udseende, og Sigurd red frem med Gram i Haanden; Guldsporer sade om hans Födder, og da Grane fölte Sporernes Braad, foer den frem gjennem Ilden. Da blev der et stort Gny, Ilden blussede höit, Jorden skjælvede, den röde Lue stod imod Himlen. Saadant har Ingen voret för. Det sortnedes for hans Öine, som om han red i Mörke. Da sagtnedes Ilden, og Sigurd sprang af Hesten, og traadte ind i Salen. Saa er kvædet:

Ilden blussed,
Bæved Jorden,
Höit sig hæved
Mod Himlen Luen;

Der dristed sig faa
Drottens Kæmper
Ild at ride,
Eller overstige.

Sigurd Grane
Slog med Sværdet,
Ilden sluktes
For Ædlingen,
Luen sig for Ærens
Elsker lagde,
Og for den skinnende Sadel,
Som Reigin eied.

Og da Sigurd kom inden for Luen, fandt han der en fager Bolig, og der sad Brynhild. Hun spurgte, hvad for en Mand han var, og han kaldte sig Gunnar Gjukessön, og sagde: „Du er bestemt til min Kone med din Faders og Fosterfaders Jaord, efter dit eget Tilsagn, saafremt jeg red gjennem din Tryllelue." Hun sagde: „Ei veed jeg, hvorledes jeg skal svare dertil." Sigurd stod opret paa Gulvet, og stöttende sig paa Sværdets Hjalte, sagde han til Brynhild: „Dig vil jeg give en stor Morgengave af Guld og kostbare Klenodier." Derpaa svarede hun tungsindig siddende paa sit Sæde,

som en Svane paa Bölgen, med Sværd i Haand, Hjelm paa Hovedet og Brynje om Brystet: „Gunnar!" sagde hun, „tal ei Saadant til mig, hvis ikke du er ypperligere en enhver anden Mand, og da skal du dræbe dem, som have beilet til mig, om du har Mod dertil. Jeg var i Strid med Gardernes (79) Konge, og bleve vore Vaaben farvede i Mandeblod, og derefter længes jeg endnu." Han svarede: „Mangen Stordaad har du udövet, men mindes nu det Löfte, som du gjorde, om der blev reden igjennem denne Ild, at du vilde være den Mands Kone, som det gjorde." Hun fandt nu, at han talte Sandhedens Ord, stod op, og modtog ham kjærlig. Der dvælede han tre Nætter, og de delte Seng tilsammen, men han lagde Sværdet Gram blottet imellem dem. Hun spurgte da, hvi han gjorde det, hvortil han svarede, at det var ham forordnet, at han saaledes skulde holde sit Bryllup med sin Kone; ellers blev det hans Död. Han tog da af hende Ringen Andvares Nöt (37), som han för havde givet hende og gav hende i dens Sted en anden Ring af Fafners Arv. Derefter red han bort over den samme Ild til sit Fölge, og de skiftede atter Udseende; siden rede de til Hlindalen, og berettede, hvorledes det var gaaet. Den samme Dag

drog Brynhild hjem til sin Fosterfader, og sagde ham i Fortrolighed, at der kom en Konge til hende, „og red han," sagde hun, „gjennem min Tryllelue, og kom dernæst at tale med mig, og sagde, at han hedd Gunnar; men jeg sagde, at Sigurd ene kunde gjöre det, ham jeg svor Ed paa Fjælder; og nu er han dog fjernt fra mig.") Heimer svarede, at det nu maatte forblive herved. Brynhild sagde: „Vor Dotter Aslaug overedrager jeg dig at opdrage. Dernæst drog hun til sin Fader. Kongerne droge nu hjem, og Grimhild modtog dem vel, og takkede Sigurd for hans Bistand. Nu blev der anrettet et Gjestebud, og en stor Mængde Gjester indbudne; der kom ogsaá Kong Budle, med sin Dotter og sin Sön Atle, og varede dette Gjestebud mange Dage, men da det var tilende, mindede Sigurd sig alle de Eder, han havde svoret Brynhild; dog stillede han sig rolig an. Gunnar og Brynhild sade nu i Fryd og Gammen, og tömmede den gode Viin.'

Syv og tredivte Kapitel.

Brynhilds og Gudruns Trætte.

Det hændte sig en Dag, at de ginge til Rhinströmmen, at tvætte sig, og Brynhild vadede længst ud paa Strömmen. Gudrun spurgte, hvad det skulde betyde. Brynhild svarede: „Hvi skulde jeg ligne dig heri mere end i andre Ting? Jeg holder for, at min Fader er mægtigere end din Fader, og at min Mand har udfört flere Heltegjerninger, og redet gjennem brændende Ild, medens din Mand kun var Kong Hjalfreks Træl." Gudrun svarede med Vrede: „Da er du klogere, om du tier, end at du laster min Mand; thi deri ere alle Mænd enige, at Ingen, i nogen Ting ham lig, er nogensinde kommen til Verden, og ei anstaaer det dig vel, at laste ham, der var din förste Elsker, der dræbte Fafner, red op igjennem Ilden, og som laae hos dig, og tog af din Haand Ringen Andvares-Nöt, den du nu her kan igjenkjende." Brynhild saae nu Ringen, kjendte den, og blev bleg som et Lig. Hun drog derpaa hjem og talte ikke et Ord om Aftenen, og da Sigurd kom i Sengen, spurgte Gudrun: „Hvi er Bryn-

hild saa sorrigfuld?" Sigurd svarede: „Ei veed jeg det nöie, men det aner mig, at vi snart maae faae noget nöiere at vide." Gudrun sagde: „Hvi er hun ikke fornöiet med sin Rigdom og alle Mænds Lov, og med at hun har faaet den Mand, hun önskede?" Sigurd spurgte: „Hvor var hun, da hun sagde, at hun syntes at have en berömmelig Mand, og den hun helst önſkede at eie." Gudrun svarede: „I Morgen ſkal jeg spörge hende om, hvem hun helst vil eie." Sigurd svarede: „Det fraraader jeg dig, thi angre vil du, om du gjör det." Om Morgenen sade Kvinderne i deres Kammer, og Brynhild var taus. Da sagde Gudrun: „Vær munter, Brynhild! bedröver dig vor Samtale, eller hvad staaer din Glæde i Veien?" „Idel Ondskab bringer dig til saa at spörge," sagde Brynhild, „du har et grusomt Hjerte." „Tro ei det", sagde Gudrun, „og ti heller!" Brynhild svarede: „Spörg heller om det, der er dig nyttigere at vide, og som sömmer fornemme Kvinder; du har godt ved, at være fornöiet med det Gode, da Alting gaaer dig efter Önske." Gudrun svarede: „Alt for tidligt var det, om jeg brystede mig heraf, og er dette vist Forbud paa Sorrig; hvad ophidser dig imod mig? jeg gjorde dig intet til Bedrövelse." Brynhild

svarede: „Det skal du undgjelde, at du fik Sigurd, thi jeg under dig ikke, at eie enten ham eller hans meget Guld." Gudrun svarede: „Ei vidste jeg eders Samtale, og vel maatte min Fader bestyre mit Giftermaal, endskjöndt du ei blev adspurgt derom." Brynhild svarede: „Ei have vi havt lönlig Samtale, og desuden have vi svoret hinanden Ed, og I vidste vel, at I bedroge mig, og det skal jeg hevne." Gudrun svarede: „Du er bedre gift end du fortjener, og dit Overmod vil faae en slet Ende, og det monne Mange undgjelde." „Fornöiet var jeg," sagde Brynhild, „om du ei havde berömmeligere Mand end jeg." Gudrun svarede: „Du har en ligesaa berömmelig Mand, og uvist er det, hvo af dem, der er den störste Konning, og har störst Rigdom og Magt." Brynhild svarede: „Sigurd overvandt Fafner, og er denne Daad mere værd end hele Kong Gunnars Rige, saa som kvædet er:

Sigurd slog Ormen,
Denne Daad siden
Aldrig gaaer af Minde,
Medens Tiden varer;
Men din Broder
Hverken turde

Ilden ride,
Eller overstige."

Gudrun sagde: „Grane vilde ei löbe i Ilden, medens Konning Gunnar sad paa den, men han selv turde vel ride, og man bör ei bebreide ham Mangel paa Mod." Brynhild svarede: „Lader os ei fordölge det, jeg troer ei din Moder Grimhild vel." Gudrun svarede: „Bagtal ei hende, thi hun er imod dig, som imod sin Dotter." Brynhild svarede: „Hun er Ophav til al den Modgang, som nager mig; hun gav Sigurd grusomt Öl, saa at han ei mindedes mit Navn." „Mange onde Ord taler du," sagde Gudrun, „og er dette en stor Lögn." Brynhild svarede: „Nyd saa vist Sigurds Kjærlighed, som du har os ei sveget; thi ikke have I fortjent at bo sammen, og gid det maa gaae dig efter mit Önske." Gudrun svarede: „Bedre maa jeg nyde hans Kjærlighed, end du önsker; og Ingen kan sige, at han nogensinde har nydt for meget Godt af mig." Brynhild svarede: „Ilde taler du, og de Ord, som undslippe dig, ville fortryde dig, naar din Hidsighed sætter sig; og lader os ei veksle hadefulde Ord!" Gudrun svarede: „Du kastede de förste bittre Ord imod mig, og nu stiller du dig an, som om du vilde forbedre dig; men du skjuler Grusomhed der-

under." „Lader os ophöre, med denne unyttige Samtale," sagde Brynhild, „jeg taug længe med den Harm, som boede i mit Bryst; men jeg elsker ene din Broder, og lader os derfor tale om noget Andet." Gudrun svarede: „Langt seer din Aand ind i Fremtiden." Og deraf opkom stor Ulykke, at de gik til Strömmen, da hun kjendte Ringen, hvilket gav Anledning til deres Tvist.

Otte og tredivte Kapitel.

Brynhild Budledotters Harm.

Nu lagde Brynhild sig til Sengs, og det blev Kong Gunnar fortalt, at Brynhild var syg. Han gik da til hende, og spurgte, hvad der vâr gaaet hende imod; men hun svarede Intet, og laae som död. Og da han trængte fast ind paa hende, sagde hun: „Hvad gjorde du af den Ring, som jeg gav dig, den Kong Budle gav mig ved sidste Afsked, da du og Kong Gjuke kom til ham, og truede med at herje eller brænde, naar du ei erholdt mig? Siden tog han mig tilside, og spurgte, hvem jeg udkaarede af de ankomne Mænd,

men jeg böd mig til at værge Landet, og være Hövding over Trediedelen af Folket; vare der da to Vilkaar for Haanden, at jeg skulde gifte mig med den, han önskede, eller i andet Fald blive arvelös, og miste hans Venskab; og han lagde til, at hans Venskab dog vilde gavne mig mere end hans Vrede. Da overtænkte jeg hos mig selv, om jeg skulde gjöre hans Villie eller dræbe mange Mænd, og syntes dog, at jeg var afmægtig til at stride mod ham. Da kom det saavidt, at jeg lovede mig til den Mand, som red Hesten Grane med Fafners Arv, og red igjennem min Tryllelue, og dræbte de Mænd, som jeg nævnede. Nu tröstede Ingen sig til at ride uden Sigurd, han red gjennem Ilden, thi han manglede ei Mod; han dræbte Ormen og Reigin, og fem andre Konger, men det gjorde du ei, Gunnar! thi du blev bleg som et Lig, og du er ingen Konning eller Kæmpe. Det höitidelige Löfte gjorde jeg hjemme hos min Fader, at jeg skulde den allene elske, som berömmelig var föd, men det er Sigurd. Jeg er en Menederske, fordi jeg ikke eier ham, og derfor skal jeg söge at faae ham bragt af Dage, og har jeg Grimhild ondt at lönne; der gives ei hjertelösere eller ondskabsfuldere Kvinde end hun." Gunnar svarede saa at faa

hörte det: „Mange Falskheds Ord har du talt, og er du en ondskabsfuld Kvinde, at du bagtaler hende, som langt overgaaer dig, og ei elsker hun sine mindre end du gjör, eller kvæler döde Mænd, og Ingen myrder hun, men lever med Berömmelse." Brynhild svarede: „Ei har jeg havt lönlige Sager, heller ikke bedrevet nogen Udaad, til Andet staaer mit Sind, tilböieligere var jeg til at dræbe dig." Derpaa vilde hun dræbe Gunnar, men Högne satte hende i Lænker. Gunnar sagde: „Ei vil jeg, at hun skal ligge i Lænker." Hun svarede: „Hav ingen Bekymring derfor, thi aldrig seer du mig glad i din Hall, og ei at drikke eller spille Brætspil, eller med Glæde at tale, eller at indvirke Guld i kostelige Klæder, eller at tjene dig med Raad." Hun sagde, at det var hendes störste Sorrig, at hun ei fik Sigurd tilægte. Derpaa reiste hun sig op, sönderslog sin Væv, og bad dem saa at lukke Kammerdören op, at man kunde höre hendes Jammerklage lang Vei bort; og da löd stor Klage over den hele Borg. Gudrun spurgte sine Kammermöer, hvi de vare saa bedrövede og sorrigfulde: „Hvad skader Eder, hvi fare I om som vidlöse Mennesker, og hvad Underer kommet over Eder." Da svarede en Hofkvinde, som hedd Svafur-

laud: „Dette er en ulykkelig Dag, vor Hall er fuld af Jammer." Gudrun sagde til sin Fortrolige: „Stat op, vi have længe sovet; væk Brynhild, lad os gaae til Bords, og være glade!" „Det gjör jeg ei," sagde hun, „vække hende eller tiltale hende; i mange Dage har hun ei smagt Mjöd eller Viin, og hun har faaet Gudernes Vrede." Da sagde Gudrun til Gunnar: „Gak at besöge hende, og sig, at hendes Kummer bedröver os." „Det er mig forbudet," sagde han, „at besöge hende eller tage vare paa hendes Sager." Desuagtet gik han dog til hende, og sögte paa mange Maader at faae hende til at tale, men fik intet Svar. Nu gik Gunnar bort, opsögte Högne, og bad ham tale med hende, og skjöndt han var utilböielig dertil, gik han dog, men fik intet Svar. Derpaa gik han til Sigurd, og bad ham at besöge hende. Han svarede Intet, og derved forblev det om Aftenen. Dagen derefter, da Sigurd kom fra Dyrejagt, gik han til Gudrun, og sagde: „Det har anet mig, at dette vil fremskynde store Ting, og at Brynhild vil döe." Gudrun svarede: "Min Herre! et Under vil fölge, hun har nu sovet syv Dögn, saa at Ingen turde vække hende." Sigurd svarede: „Ei har hun sovet, snarere har hun store Raadslagninger fore imod os." Da sagde Gudrun græ-

dende: „Det er en stor Sorrig at vide din Död, drag heller hen, og besög hende, og see om hendes Hidsighed kan formindskes, giv hende Guld, og still saa hendes Vrede." Sigurd gik til, og fandt Salen aaben, han troede hun sov, löftede Klæderne af hende, og sagde: „Est du vaagen, Brynhild! Solen staaer höit over Borgen, du har sover for længe, ryst Sorgen af dig, og bliv glad!" Hun sagde: „Hvi er du saa dristig, at besöge mig; mig var Ingen værre i denne Svig." Sigurd sagde: „Hvi taler du ei med Nogen, og hvad bedröver dig?" Brynhild svarede: „Dig skal jeg fortælle min Vrede." Sigurd sagde: „Fortryllet er du, om du troer, at mit Sind er grumt imod dig, og han er din Mand, som du udkaarede." „Nei," sagde hun, „ei red Gunnar gjennem Ilden til mig, og ei gav han mig til Morgengåve en Valplads af slagne Fjender; jeg undredes over den Mand, som kom i min Sal, og syntes mig, at jeg kjendte dine Öine, dog kunde jeg ei skjælne der med Vished, formedelst det Trylleskjul, som laae for min Skjæbne." Sigurd svarede: „Ei er jeg ypperligere Mand end Kong Gjukes Sönner, de dræbte Dane-Kongen, og den store Hövding, Kong Budles Broder." Brynhild svarede: „Meget Ondt har jeg dem at tilföie,

og mind mig ei paa min Harm! Du, Sigurd! overvandt Ormen, og red gjennem Ilden, men det formaaede ikke Kong Gjukes Sönner." Sigurd svarede: „Ei blev jeg din Mand; dog var du min Kone, og jeg gav dig en berömmelig Konges Morgengave." Brynhild svarede: „Ei kjendte jeg saaledes Gunnar, at mit Hjerte fornöiedes ved ham, og grum er jeg ham, endskjöndt jeg dölger det for Andre." „Det er underligt," sagde Sigurd, „ei at elske slig en Konge, eller hvad bedröver dig mest? Mig synes, at hans Kjærlighed maatte være dig bedre end Guld." Brynhild svarede: „Sigurd! det er det smertefuldeste i min Sorrig, at jeg ei kan farve Sværdets hvasse Eg i dit Blod." Sigurd svarede: „Klag ei! thi ei længe vil det vare, inden det hvasse Sværd staaer i mit Hjerte, og kan du ikke önske dig det værre, thi du vil ei overleve det, og faa ville vore Fremtids Levedage vorde." Brynhild svarede: „Store Varsler indeholde dine Ord; siden du sveg mig for al min Glæde, bekymrer jeg mig ei om Livet." Sigurd svarede: „Lev du, og elsk Kong Gunnar og mig! og alle mine Eiendomme vil jeg derfor opoffre, at du ei döer." Brynhild svarede: „Ei kjendte du klart mit Sind, du overgaaer langt alle Mænd, men ingen Kvinde har været

dig mere forhadt end jeg." Sigurd svarede: „Andet er sandere, jeg elsker dig höiere end mig selv, endskjöndt jeg maatte bukke under for Svigen, og kan det nu ikke forandres; thi hver Gang jeg kom til mig selv, bedrövede det mig, at du var ei min Kone; dog overvandt jeg mig saa meget jeg kunde, naar jeg var i Kongehallen, og fornöiede mig ved, at vi dog vare alle tilsammen; kan være, at det skal gaae i Opfyldelse, som forud er spaaet, og ei skal man frygte derover." Brynhild svarede: „Det er for silde, at du siger, at min Sorrig bedröver dig, ingen Lise tilstædes mig mere." Sigurd svarede: „Gjerne önskede jeg, at vi stege i een Seng, og at du blev min Kone." Brynhild svarede: „Ei sömmer sig saadan Tale, og ei maa jeg have to Konger i een Hall, og förskal jeg lade mit Liv, end jeg sviger Kong Gunnar." Og derhos sagde hun: „Jeg mindes nu det, vi talte paa Fjeldet, og den Ed vi svore, men nu er det Alt brudt, og vil jeg ei leve". „Ei mindedes jeg dit Navn," sagde Sigurd, „og ei kjendte jeg dig, förend du var gift, og dette er min större Sorrig." Da sagde Brynhild: „Jeg svor den Ed, at ægte den Mand, som red igjennem min Tryllelue, men den Ed vilde jeg holde, eller i andet Fald döe." „Heller end du döer,"

sagde Sigurd, „vil jeg dig ægte, og forlade Gudrun." Og saaledes opsvulmede hans Sider, at hans Brynjeringe gik sönder. „Ei vil jeg ægte dig," sagde Brynhild, „ei heller nogen Anden." Da gik Sigurd bort. Saa siges der i Sigurds-Kvædet:

Ud gik Sigurd
Fra Samtalen
I Konninge Hallen,
Nedslagen af Kummer,
Saa at sönder gik
Fra den stridslystne
Kæmpes Sider
Jernvævet Brynje.

Og da Sigurd kom i Hallen, spurgte Gunnar, om han vidste, hvi hun var saa uvillig til at tale, og om hun havde sit Mæle. Sigurd sagde, at hun kunde tale. Nu gik Gunnar til hende anden Gang, og spurgte, hvori hendes Kummer bestod, og om der gaves nogen Lindring for den. „Jeg vil ei leve", sagde Brynhild, „thi Sigurd har bedraget mig, og ei mindre dig, da du lod ham gaae i min Seng. Nu vil jeg ei have to Mænd i een Hall, og dette skal være Sigurds Bane, eller din eller min;

thi han har alt sagt det til Gudrun, og hun spotter mig derfor."

Ni og tredivte Kapitel.

Guttorm dræber Sigurd.

Nu gik Brynhild ud, satte sig under sin Kammervæg, og oplöftede stor Jammerklage; hun sagde, at Alt var hende kjedsommeligt, baade Land og Rige, da hun ikke eiede Sigurd. Og nu kom Gunnar atter til hende. Brynhild sagde: „Du skal baade lade Rige og Gods, Livet og mig, og skal jeg fare hjem til mine Frænder, og sidde der i Sorrig, hvis du ei dræber Sigurd og hans Sön, den Ulvehvalp, ei værd at opföde." Gunnar blev meget mismodig, og syntes ei at vide, hvad Udfald alt dette vilde faae. Han var forbunden i Ed med Kong Sigurd, og var vankelmodig i Sindet, dog syntes ham det mest Skjendsel, om hans Kone forlod ham. Gunnar svarede: „Brynhild er mig kjærere end Alt, hun som er den fagreste af alle Kvinder, og för skal jeg Livet lade, end tabe hendes Kjærlighed." Han kaldte sin Broder

Högne til sig, og tiltalte ham saaledes: „I stor Vaande er jeg stædt, og vil jeg dræbe Sigurd; thi han har brudt Troskaben imod mig; og kunne vi da raade over Guldet og hele Riget." Högne svarede: „Ei sömmer det os, at bryde Eden med Ufred; thi have vi og stor Tröst i ham, og ingen Konger ere os voksne, saalænge denne Hunniske Konge lever; slig en Svoger faae vi aldrig; derfor troer jeg, at der i enhver Henseende er godt, at vi beholde saadan Svoger og Söstersön. Jeg seer vel, hvorfra dette opstaaer; det har Brynhild opvakt, og hendes Raad bringer os stor Skam og Skade." Gunnar svarede: „Dette skal iværksættes, og jeg seer Maaden at udföre det paa. Lader os ophidse vor Broder Guttorm dertil, han er ung og ubesindig og uden al Ed." Högne svarede: „Den Beslutning synes mig ilde om, og hvis den alligevel fuldbyrdes, da ville vi faae Gjengjeld for, at have sveget slig en Mand." Gunnar sagde: „Sigurd skal döe, eller jeg i andet Fald," og han bad nu Brynhild at staae op, og være fornöiet. Hun stod op, og sagde derhos, at Gunnar skulde ei komme i hendes Seng, förend dette var fuldbyrdet. Brödrene raadsloge nu med hinanden. Gunnar sagde, at dette var en gyldig Dödsaarsag, at have krænket Bryn-

hilds Uskyld; derfor ville vi ophidse Guttorm til at udföre denne Daad, og kalde ham til os, og byde ham Guld og et stort Rige for at fuldbyrde denne Gjerning. Og de toge en Orm og noget Ulvekjöd, lode det koge, og gave ham det at æde, eftersom Skjalden kvad:

Træets Fisk (80) de stegte,
Toge Ormens Aadsel,
Gave Somme
Guld til Guttorm,
Lagde Ulvekjöd
Udi Drikken
Og mange andre
Tryllede Ting.

Ved denne Spise og ved Brynhilds Overtalelser blev han saa ophidset og gjerrig, at han lovede, at udföre denne Daad. De lovede ham til Gjengjeld stor Hæder. Sigurd bar ikke Formodning om dette Forræderie, og formaaede han heller ikke at modstaae Skjæbnen eller overskride Livets fastsatte Grændser. Sigurd var sig og bevidst, ei at fortjene forrædersk Anslag af dem. Guttorm gik ind til Sigurd om Morgenen, da han laae i sin Seng, men ved Synet af ham tabte Guttorm Mod til at anfalde ham, og veg ræd tilbage; saa gik det og den anden Gang, thi Sigurds Öine luede saa

skarpt, at Ingen udholdt at see imod dem. Men tredie Gang var Sigurd sovet ind. Da blotter Guttorm Sværdet, og stöder det i ham, saa at Odden fæstede sig i Underdynen. Sigurd vaagnede ved Saaret, og da Guttorm sögte til Dören, greb Sigurd Sværdet Gram, og kastede det efter ham; det traf ham over Ryggen, og tog ham sönder paa Midten, saa at hans Födder faldt til den ene Side i Kammeret, og Hoved og Hænder til den anden. Gudrun, der var indsovet i Sigurds Favn, vaagnede ved uudsigelig Sorrig, flydende i hans Blod, og hun hylede saaledes, med Graad og Jammerklage, at Sigurd reiste sig op ved Hovedpuden, og sagde: „Græd ikke, dine Brödre leve dig til Gammen, men en ung Sön har jeg, som ei kan tage sig vare for sine Fjender, og slet have de iagttaget deres Gavn, thi ei faae de en Svoger, som saaledes rider i Kampen med dem, og heller ingen Söstersön lig med ham, om det blev ham forundt, at vokse op. Nu er det fuldbyrdet, som forlængst er spaaet, og som jeg hidtil har fordulgt, thi Ingen kan staae mod sin Skjæbne. Men dette forvolder Brynhild, hun som elsker mig fremfor hver anden Mand, og det maa jeg sværge, at Gunnar gjorde jeg aldrig Meen; jeg holdt

vore Eder, og aldrig overskred min Kjærlighed til hans Kone, hvad jeg skyldte ham. Havde jeg vidst dette för, og nu stod paa Födderne med mine Vaaben; Mange skulde miste deres Liv, förend jeg faldt, og alle disse Brödre skulde blive sendte til Hel; og vanskeligere skulde det have været dem at dræbe mig, end den störste Stridshund eller Vildbasse." Kongen lod nu sit Liv, men Gudrun udstödte svære Suk. Dette hörte Brynhild og loe, da hun hörte hendes Hulken. Da sagde Gunnar: „Ei leer du nu, fordi dit Hjertes Glæde er opfyldt! Hvi skifter du Farve, eller er du död? Intet havde du bedre fortjent, end at see Konning Atles Blod flyde for dine Födder, og at du maatte staae over ham, saaledes som vi nu maae sidde over vor Svoger og Broders Bane." Hun svarede: „Ingen vil paastaae, at dette ikke er fuldelig Hevn; men Konning Atle bekymrer sig ikke om eders Trudsler og Vrede, og han vil leve længer end I, og have större Magt." Högne svarede: „Nu er det fuldbyrdet, som Brynhild spaaede, og denne onde Gjerning, som vi aldrig faae afsonet." Gudrun svarede: „Mine Frænder have dræbt min Mand; nu maae I ride i Krigen först, og naar I komme i Slag, da skulle I sande, at Sigurd ei mere staaer ved

eders Side, han som var eders Held og Styrke; og havde han en Sön, ham selv lig, da skulde hans Afkom og Frænder igjen give eder Styrke." Ingen kunde nu see, om Brynhild glædede sig eller sörgede herover. Hun sagde: „Det drömte jeg, Gunnar! at jeg havde en kold Seng, men at du red i dine Uvenners Vold, og at det vil gaae hele eders Æt ilde, da I ere Edbrydere, og glemte, at Sigurd og du havde blandet Blod sammen (81), dengang du lod ham myrde, og lönnede ham saaledes for alt det Gode, som han har viist imod dig, i det han lod dig være den Fornemste, og holdt sin Ed, da han kom til mig, og lagde mellem os det skarpe Sværd, hærdet i Edder. Tidlig forbröde I eder mod ham og mod mig. Jeg sad hjemme hos min Fader; alle mine Önsker vare opnaaede; og ikke tænkte jeg, at nogen af eder skulde vorde min. Da rede I tre Konger til Borgen, og Atle tog mig tilside, og spurgte, om jeg vilde eie den, som red paa Grane. Han var ikke dig lig, og jeg lovede mig til Kong Sigmunds Sön, men til ingen Anden, og ei vil det gaae eder værre, om jeg end döer." Da reiste Gunnar sig op, lagde Armene om hendes Hals, og bad, at hun skulde modtage Forsonings-Böder og leve; ogsaa alle Andre vilde

forhindre hende at döe: men hun stödte Enhver fra sig, som nærmede sig hende, og sagde: at hendes Beslutning var urokkelig, og ethvert Forsög at hindre den forgjæves. Derpaa kaldte Gunnar paa Högne, spurgte ham om Raad, og bad ham at gaae til hende, og forsöge, om han kunde formilde hendes Sind; „thi," sagde han, „den störste Nöd var for Haanden; for det förste maatte hendes Sorrig lindres." Högne svarede: „Lad Ingen hindre hendes Död, thi hun bliver os aldrig til Held; og Ingen var lykkelig, siden hun kom her." Hun böd nu Guldet at frémtages; og Alle at komme, som önskede sig Gods. Derpaa greb hun et Sværd, og stang sig under Armen, saa hun segnede hen over Dynen. „Tager nu Guld," udbröd hun, „liver som det lyster." Alle taug. Brynhild sagde: „Tager nu Guldet, og nyder det vel." Endnu sagde Brynhild til Gunnar: „Nu vil jeg i Korthed sige, hvad herefter vil skee: Snart vil du blive forligt med Gudrun ved den tryllekyndige Grimhilds Hjælp. Sigurds og Gudruns Dotter skal hedde Svanhild, og hun skal vorde den veneste af Möer. Gudrun skal blive gift med Atle imod sin Villie. Oddrun (82) skal du önske dig, men Atle vil forhindre det. Da ville I begge have lönlige

Sammenkomster, og hun vil elske dig; men Atle skal svige dig, og sætte dig i en Ormegaard. Derefter vil Atle blive dræbt, saa og hans Sönner; Gudrun vil blive deres Bane; og siden ville store Bölger bære hende til Konning Jonakurs Borg, og der vil hun föde berömmelige Sönner. Svanhild vil blive sendt ud af Landet, og gift med Konning Jörmundrek; men hende vil Bikkes Forræderi ramme, og er da al eders Æt tilintetgjort, og Gudruns Kvide forög et."

Fyrgetyvende Kapitel.

Sigurds og Brynhilds Lig brændes paa et Baal.

„Nu beder jeg dig, Gunnar! den sidste Bön: lad gjöre et stort Baal paa aaben Mark for os alle, for mig og Sigurd, og dem som bleve dræbte med ham, slaa derover et Tjælde, farvet med röden Mandeblod, og lad mig brændes der paa den ene Side af denne hunniske Konge, men mine Mænd paa den anden Side, to ved Hovedet, to ved Födderne, og derhos to Höge; da er det ligelig fordeelt. Lægger der imellem os

et blottet Sværd, ligesom forhen, da vi stege i een Seng; da kunne vi kaldes Ægtefolk, og Dören falder ham da ikke paa Hælene, naar jeg fölger ham, og er Henfarten da ei ynkellg at skue, naar fem Trælinder fölge ham, og de otte Tjenere, som min Fader gav mig, og de brændes der tillige, som bleve dræbte med Sigurd. Mere skulde jeg tale, om jeg ikke var saaret, men nu sagtnes mit Aandedræt, og aabner sig mit Saar. Dog Sandhed var i min Tale." Nu blev der anordnet med Sigurds Lig efter Fortids Skik, og der blev gjort et stort Baal, og da det var antændt, blev Sigurd Fafnersbanes Lig lagt ovenpaa det, tilligemed hans tre Vintre gamle Söns, ham Brynhild lod dræbe, og Guttorms. Og da Baalet overalt luede, gik Brynhild ud, og sagde til sine Kammer-Möer, at de skulde nu tage det Guld, som hun vilde give dem. Derefter opgav hun Aanden, og blev der brændt tilligemed Sigurd. Saaledes endte de deres Levedage.

Et og fyrgetyvende Kapitel.

Kong Atle gifter sig med Gudrun.

Enhver, som hörer disse Tidender, vil sige, at aldrig vil der komme til Verden en Mand som Sigurd, og saalænge Verden staaer, skal hans Navn ei ældes paa Tydsklands Tunge eller glemmes i Nord. Det fortælles, at som Gudrun sad en Dag i sit Kammer, sagde hun: „Bedre var Livet, da jeg eiede Sigurd; han overgik alle Mænd, ligesom Guld overgaaer Jern, eller Lög andre Urter, eller Hjorten andre Dyr, men mine Brödre misundte mig saadan en Mand, som overgik Andre; ei kunde de sove, för de fik ham rydder af Veien. Stor Larm gjorde Grane (83) da han saae sin Herre saaret. Siden talte jeg med den som med et Menneske, men den lod Hovedet synke, og vidste at Sigurd var död." Siden undveg Gudrun til Skoven, og hörte trindt omkring sig Ulvetuden, og önskede sig hellere Döden end Livet. Gudrun drog, indtil hun kom til Kong Halfs Borg, og sad der i syv Halvaar hos Thóra Hakons Dotter i Danmark, hvor hun nöd stor Ære. Hun vævede

et Tæppe, og bordyrede deri mangen Stordaad og fagre Lege, som vare brugelige i de Tider, Sværd og Brynjer og alskens Kongerustninger, Kong Sigmunds Skibe, som seilede langs med Landet, og de Kampe, da Sigmund og Siggeir sloges sönder paa Fyen (84). Sligt var deres Gammen, og dermed tröstede Gudrun sig meget i sin Sorrig. Nu spurgte Grimhild, hvorhen Gudrun var kommen. Hun kaldte sine Sönner for sig, og spurgte, hvorledes de vilde böde til Gudrun for hendes Sön og Mand, tilföiende, at saadan Skyld hvilede paa dem. Gunnar sagde, at han vilde give hende Guld til Erstatning for hendes Sorrig. De sendte nu Bud efter deres Venner, og tilberedte deres Heste, Hjelme, Skjolde, Sværd og Brynjer, og alskens Krigsrustninger, saa at Reisen beredtes paa det sirligste. Ingen Kæmpe med Mod sad nu hjemme. Deres Heste vare brynjede, og hver Rytter bar en forgyldt eller skinnende Hjelm. Grimhild begav sig paa Reisen med dem, og sagde, at deres Erende allene derved kunde rögtes, at hun ikke sad hjemme. Fem hundrede Mænd vare de i Alt, alle ypperlige. Der var Valdemar af Danmark og Eimur og Jarisleif; de ginge ind i Hallen til Kong Half. Der vare Longobarder og Fran-

ker, og Sakser. De droge i fulde Krigsrustninger, og havde röde Peltse, som kvædet er:

Stumpe Brynjer,
Stöbte Hjelme,
Omgjordede med Skalme (85),
Og havde brune Lokker.

De bragte gode Gaver til deres Söster, og tiltalte hende mildt, men hun troede Ingen af dem. Siden gav Gunnar hende en svigefuld Drik, denhun imodtog, og mindedes siden Intet af det, som var foregaaet. Denne Drik var blandet med Tryllekræfter, med Sövand og hendes Söns Blod, og i Hornet vare ristede forskjellige Runer, beströgne med Blod, saasom her siges:

Vare i det Horn
Alskens Runer,
Ristede, rödfarvede,
Raade dem jeg ei kunde:
Lyngfisk (86) langen
Fra Haddings Land (87),
Aks uskaarne,
Dyrs Indgange (88).

Vare i det Öl
Meget Ondt sammen:

Saft af alskens Træer
Og af brændte Agern,
Arnens Draaber (89),
Offerdyrs Indvolde,
Svinelever söden;
Thi det döver Hadet.

Efterat Enigheden saaledes var tilveiebragt, modtoges de kjærlig, og da Grimhild saae Gudrun, sagde hun: „Hil være dig, Dotter! jeg giver dig Guld og alskens Klenodier, at eie efter din Fader, kostbare Ringe, og de sirligste hunniske Möers Sengetæpper; dermed er der bödet dig for din Mand. Derpaa vil jeg gifte dig med Kong Atle hin Mægtige, og da skal du ogsaa raade over hans Rigdom, thi ei bör du, for din Mands Skyld, forlade dine Frænder, men hellere gjöre hvad vi bede om." Gudrun svarede: „Aldrig vil jeg eie Kong Atle, og ei sömmer det sig, at forene begge vore Slægter." Grimhild sagde: „Ei skal du nu tænke paa heftigt Had, men still dig an, som Sigurd og Sigmund endnu levede, om du faaer Sönner med Kong Atle!" Gudrun svarede: „Ei kan jeg ham forglemme, thi han overgik alle Andre." Grimhild tilföiede: „Denne Konge er dig bestemt, og Ingen skal du i andet Fald eie." „Byd mig ei denne Konge, fra hvem

idel Ulykke vil opstaae over denne Slægt; thi vil han grusomt dræbe dine Sönner, og skrækkeligt vil det derefter vorde hevnet paa ham." Grimhild blev ilde tilmode, da hun nævnede hendes Sönner som Grund, og sagde: „Gjör som vi bede, og skal du derfor faae stor Hæder og vort Venskab, samt Stæderne Vinborg og Valborg." Hendes Ord virkede saa kraftigt, at det skete som hun önskede, saa at Gudrun sagde: „Det maa nu være saa, skjöndt imod min Villie, og vil det kun blive os lidet til Glæde, men mere til Sorrig. Siden stege de paa deres Heste, og deres Kvinder satte sig paa Vogne. De droge nu fire Dage til Hest, men andre fire til Skibs, og de næste fire atter landveis, indtil de kom til en höi Hall. Der gik meget Folk Gudrun imöde, og et kosteligt Gjestebud blev anrettet, efter at Bud forhen var gaaet mellem dem. Hun drog frem med megen Anstand og Prydelse. Paa dette Gjestebud drak Kong Atle sit Bryllup med Gudrun, men aldrig glædedes hendes Sind ved ham, og med liden Kjærlighed var deres Samværen.

To og fyrgetyvende Kapitel.

Kong Atles Dröm og Gesandtskab efter Gjukungerne.

Nu fortælles det, at Kong Atle vaagnede en Nat af Sövne, og talte til Gudrun: „Det drömte jeg," sagde han, „at du stödte et Sværd igjennem mig." Gudrun udtydede Drömmen, og sagde, at det betyder Ild, om man drömmer om Jern, „og dölg dette," sagde hun, „om du anseer dig for tapprere end alle Andre!" Atle sagde: „End drömte jeg, at her vare opvoksede tvende Rörstængler, og jeg vilde aldrig beskadige dem; siden bleve de oprevne med Rod, farvede i Blod, baarne frem paa et Bræt, og budne mig at spise. Endvidere drömte jeg, at to Höge flöi af mine Hænder. De vare hungrige, og bleve ombragte. Deres Hjerte syntes mig blandet med Honning, og jeg aad deraf. Siden forekom det mig, som fagre Hvalpe laae for mig, og tudede höit, og jeg aad deres Aadsel imod min Villie." Gudrun svarede: „Ei ere disse Drömme gunstige, dog skulle de gaae i Opfyldelse. Dine Sönner ville omkomme, og mange Gjenvordigheder tilstöde os."

„Det drömte jeg end," sagde han, „at jeg laae i et Bad, og min Död var bestemt." Tiden led nu frem, og de vare ikke meget enige indbyrdes. Kong Atle grundede paa, hvorhen det meget Guld maatte være kommet, som Sigurd havde eiet, men det vidste Kong Gunnar og hans Broder. Atle var en stor Konge, mægtig, forstandig og rig paa Folk. Han holdt Raad med sine Mænd, hvorledes man vel skulde gaae til Værks. Det vidste han, at Gunnar og Högne eiede mere Guld, end at noget Menneske deri kunde lignes med dem; thi fattede han den Beslutning, at sende Mænd til disse Brödre, at byde dem til Gjestebud, og paa mange Maader bevise dem Hæder. Gesandternes Formand hedd Vinge. Dronningen fik imidlertid Underretning om deres lönlige Samtale, og fattede Mistanke om, at det maatte være Forræderi mod hendes Brödre. Hun ristede nu Runer, og knyttede et Ulvehaar i en Guldring, som hun overgav til Kongens Gesandtere. Siden droge de efter Kongens Bud, men för de stege i Land, saae Vinge Runerne, og ristede paa anden Viis, saa Meningen forandredes, som om Gudrun i Runerne fornöiede sig ved, at de kom at besöge dem. Siden kom de til Kong Gunnars Hall, og der blev taget

vel imod dem. En stor Ild antændtes for dem, og derpaa tömmede de glade den bedste Drik. Da sagde Vinge: „Konning Atle sender mig hid, og han önsker, at I besöge ham, og I ville faae af ham megen Hæder, Hjelme, Skjolde, Sværde og Brynjer, Guld og gode Klæder, Krigsfolk og Heste, og et stort Lehn; thi Eder vil han helst forunde sit Rige." Da rystede Gunnar med Hovedet, og sagde til Högne: „Hvorledes skulle vi optage dette Budskab; han byder os at modtage stort Rige, men ingen Konge veed jeg, der eier saameget Guld som vi, thi vi have alt det Guld, som laae paa Gnytahede, og eie store Kamre fulde af Guld og de bedste Hugvaaben og alskens Krigsrustninger. Jeg veed, at ingen Hest kan lignes ved min, intet Sværd er saa hvast, intet Guld saa herligt som mit." Högne svarede: „Hans Budskab undrer mig; thi saa har han sjelden viist sig; uraadeligt vil det være at drage til ham i Besög; og det undrede mig, da jeg saae de Klenodier, som Konning Atle sender os, at see et Ulvehaar knyttet i en Guldring. Maaske Gudrun troer, at han bærer Ulvesind imod os, og maaske hun ei önsker, at vi drage did." Vinge viste ham nu de Runer, som Gudrun, efter hans Sigende, sendte. Nu gik det övrige

Folk til Sengs, men de bleve tilbage med nogle Mænd, og satte sig til at drikke. Da kom Högnes Kone ved Navn Kostbera, den fagreste af Kvinder, frem, og saae paa Runerne. Gunnars Kone hedd Glaumvör, en mandhaftig Kvinde. De skiænkede i, og Kongerne bleve snart drukne. Det mærkede Vinge, og sagde: „Ei er det at dölge: Kong Atle er for langsom og gammel til at værge sit Rige, men hans Sönner unge og endnu uduelige til Noget. Nu vil han give eder Vælde over Riget, medens de ere saa unge, thi eder under han bedst at nyde det. Tvende Ting begunstigede nu Sagen: at Gunnar var drukken, og et stort Rige blev tilbudt ham. Heller ikke mægtede han at modstaae sin Skjæbne. Han gav da Löfte paa Reisen, og underrettede sin Broder Högne derom. Denne svarede: „Dit Tilsagn maa staae ved Magt, og fölge skal jeg dig, men uvillig er jeg til denne Reise." Og da de havde drukket saa meget dem behagede, ginge de til Sengs; men Kostbera begyndte at see paa Runerne, og tydede Bogstaverne. Hun saae, at Noget var paaristet over det, som först var indgravet, og at Runerne vare forandrede; dog udfandt hendes Klogskab den rette Mening. Derefter gik hun til Sengs til sin Mand; og da de vaagnede, sagde hun til Högne: „Du agter at reise fra Hjemmet,

men det er uraadeligt; drag heller en anden Gang, og ei maa du forstaae dig nöie paa Runer, om du troer, at din Söster har budet dig dennesinde. Jeg tolkede Runerne, og undrede mig over, om en saa viis Kvinde havde ristet vildsomt, men under det læses, hvad der tyder paa eders Död; enten er det saa, at hun ikke har forstaaet at riste, eller ogsaa Andre have forandret det, thi nu skal du höre min Dröm.

Tre og fyrgetyvende Kapitel.

Kostbera fortæller Högne sin Dröm.

„Der drömte jeg, at jeg saae en strid Aa strömme herind, saa at Söilerne oprykkedes i Hallen." Han svarede: „I ere ofte i slet Stemning, og ikke staaer mit Sind til at opföre mig ilde imod Nogen, saalænge han ei har fortient det; men han vil modtage os vel." Hun svarede: „I ville komme til at pröve det, og ei vil Venskab fölge dette Andragende." „Og endvidere drömte jeg, at en anden Aa styrtede herind, og den bruste frem med rasende Bulder, saa at alle Bænke

skylledes bort i dens Fart, og eders Födder söndersloges. Dette maa vel tyde paa noget Rædselfuldt." Han svarede: „Der maa være en Ager, hvor du troer at löbe en Aa, og i det vi gaae over Ageren, ville store Stakke stinge vore Födder." „Derefter drömte jeg, at dit Sengelagen brændte, saa at Ilden luede op over Hallen." „Han svarede: „Jeg seer grant, hvorpaa dette tyder: vore Klæder ligge her for at farves, og skulle de maaske under Farvningen brændes, ligesom det forekom dig med Lagnerne." „En Björn saae jeg at komme her ind," vedblev hun, „som sönderbröd Kongens Höisæde, og kradsede saaledes med Klöerne, at vi bleve alle bange, og den tog os alle i Munden, og vi mægtede Intet, men stor Forfærdelse kom over os." Han svarede; „Der vil komme et stort Uveir, det du holdt for en Hvidbjörn." „Endvidere," sagde hun, „syntes mig en Örn at flyve herind, og flagre langs gjennem Salen. Den bestænked mig og os alle med Menneskeblod; dette maa vist betyde noget Ondt, thi mig tykkedes det, som det var Konning Atles Ham." Han svarede: „Ofte slagte vi uden Bekymring, og ihjelslaae et stort Nöd os til Gammen; og det betyder en Okse, naar man drömmer om en Örn, men Atles

Sind er oprigtigt mod os. Og hermed endte de Samtalen.

Fire og fyrgetyvende Kapitel.

Gjukungernes Reise til Kong Atle.

Nu fortælles der om Gunnar, at det gik ham ligesaa, da han vaagnede, i det nemlig hans Hustru Glaumvör fortalte sine mange Drömme, der syntes at tyde paa Svig; men Gunnar udlagde dem alle til det Modsatte. „Dette var een af dem," siger hun, „det forekom mig, som et blodigt Sværd blev baaret her ind i Hallen, og du blev gjennemstungen med Sværdet, og Ulve hylede ved begge dets Ender." Gunnar svarede: „Smaahunde ville bide os der, thi blodfarvede Vaaben betyde ofte Hundeglam." „Fremdeles," sagde hun, „saae jeg nogle Kvinder, skumle af Aasyn, komme herind, og udkaare dig til Mand; det maa have været dine Diser (59). Han svarede: „Vanskeligt bliver det mig nu at udtyde Drömme, men Ingen kan undgaae sin Skjæbne; dog det har ikke Udseende til, at vi snart skulle döe. Si-

den sagde Gunnar til en Mand, som hedd Fjörner: „Stat op, og giv os at drikke god Viin af store Kander, thi det kan hændes, at dette bliver vort sidste Gjestebud; og döe vi, da vil den gamle Ulf komme til Guldet, og Björnen ei spare, at bide med sine Stridstænder." Siden ledsagede Folket dem ud med Graad. Högnes Sön sagde: „Farer vel, og haver godt Held!" Den störste Deel af deres Fölge blev tilbage, Solar og Gnævar, Havars Sönner, og en stor Kæmpe, som hedd Orkning og var Broder til Bera. Folket fulgte dem til Skibene, og Alle fraraadede dem denne Reise, men forgjæves." Da sagde Glaumvör: „Vinge! sandsynlig vil din Ankomst drage stor Ulykke efter sig, og store Begivenheder ville hændes paa din Reise." Han svarede: „Det sværger jeg, at jeg farer med Sandhed, og mig tage en höi Galge og alle Underverdenens Rædsler, om jeg lyver et Ord." Men han regnede det ikke saa nöie med saadanne Ord. Da sagde Bera: „Farer vel og med god Lykke!" Högne svarede: „Værer glade, ihvordan det end gaaer med os!" Derpaa adskiltes de med Lykönskninger. Siden roede de saa fast, og med saa stor Styrke, at næsten det Halve af Kjölen gik lös fra Skibet; de svingede Aarerne med saa store Til-

bagedrag, at baade Haandfang og Rortolle brast. Da de kom til Land, fastgjorde de ikke Skibene, men bestege straks deres stolte Gangere. De rede en Tid lang gjennem en dunkel Skov, og da de vare komne frem i den, fik de Öie paa Kongens Hær; de hörte stort Gny og Vaabenlarm, saae en stor Mængde Folk og megen Udrustning, thi hele Borgporten var fuld af Mænd. De rede til Borgen, men fandt den tillukket. Högne bröd Porten op, og de rede nu ind i Borgen. Da sagde Vinge: „Dette maatte du have ladet ugjort, men venter nu her, imedens jeg söger eder et Galgetræ; med Venlighed bad jeg eder komme hid, men Forstillelse boede derunder, og skal det ei være længe, förend I blive ophængte." Högne svarede: „Ei give vi efter, og lidet frygte vi, hvor det gjelder Strid, ei heller skal det lykkes dig at skrække os." De stödte ham derpaa til Jorden, og sloge ham med Öksehamre til Döde.

Fem og fyrgetyvende Kapitel.

Kong Atle strider med Gjukungerne.

De red nu til Konge-Hallen. Konning Atle stillede sit Folk op til Strid, og Rækkerne svingede saaledes, at en aaben Plads blev imellem dem: „Værer velkomne hos os," sagde Atle, „og overdrager mig det meget Guld, som os tilkommer, den Skat, som Sigurd eiede, men som nu tilhörer Gudrun." Gunnar svarede: „Aldrig faaer du den Skat, og dygtige Mænd skulle I her finde for eder, förend vi lade Livet, om I byde os Ufred; kan være, at du tilbereder dette Gjestebud stormandligen til ringe Sorrig for Örne og Ulve." „For længe siden havde jeg i Sinde," sagde Atle, „at beröve eder Livet, for at raade over Guldet, og lönne eder det Nidingsværk, da I sveg eders bedste Svoger, ham jeg vil hevne." Högne svarede: „Det kommer eder værst at staae, at I saa længe har ruget over denne Beslutning, og dog endnu ikke ere beredte." En haard Kamp begyndte, först med Skydevaaben. Tidende herom kom for Gudrun, og, da hun hörte dette, blev hun bedröver, og kastede Kappen af sig. Dernæst gik hun ud, og

hilsede dem, som vare komne, kyste sine Brödre, og beviste dem Kjærlighed; dette var deres sidste Hilsen. „Jeg troede," sagde hun, „at have truffet Foranstaltning til, at I ikke skulde komme her, men Ingen kan undflye sin Skjæbne." Derpaa tilföiede hun: „Mon det baader nogét, at söge om Forligelse?" men Alle negtede det reent ud. Hun saae nu, at man legede haardt med hendes Brödre, og fattede da en alvorlig Beslutning; hun iförte sig Brynje, tog Sværd ved Siden, og stred med sine Brödre. Hun gik frem som den raskeste Kæmpe eller Krigsmand, og det sagde alle enstemmig, at man ikke saae et mandigere Forsvar end der. Der skete et stort Mandefald, og Brödrene gjorde god Fremgang. Slaget stod længe paa, ligetil hen over Middag. Gunnar og Högne gik frem igjennem Kong Atles Rækker, og hele Sletten, beretter Sagner, strömmede i Blod. Högnes Sönner ginge haardt frem. Kong Atle sagde: „Vi have meget og tappert Folk, og vældige Kæmper, men nu ere mange af os faldne, og have vi eder ondt at lönne. I dræbte her nitten af mine Kæmper, og seks allene ere nu tilbage." Nu blev der en Stilstand i Kampen. Da sagde Kong Atle: „Fire Brödre vare vi, og er jeg nu ene tilbage; jeg kom i

mægtigt Svogerskab, og ventede mig stor Forfremmelse deraf; jeg havde en Kone, væn og viis, stormodig og stræng, men ei kan jeg nyde godt af hendes Viisdom; thi sjelden vare vi enige. I have nu dræbt mange af mine Frænder, sveget mig for mit Rige og mine Eiendomme, og forraadt min Söster (90), hvilket harmer mig mest." Högne svarede: „Hvi taler du om Sligt? Du bröd jo först Freden, da du tog min Frændekvinde (91), sultede hende ihjel, for at bemætige dig Skatten, og myrdede hende saaledes, og det var ei kongeligt. Og latterlig tykkes det mig, at du opregner din Sorrig; og Guderne vil jeg takke, fordi det gaaer dig ilde."

Seks og fyrgetyvende Kapitel.

Gunnars og Högnes Drab.

Konnig Atle eggede nu Folket til at gjöre et haardt Anfald. Da strede de paa det drabeligste, men Gjukungerne trængte saa hæftigt frem, at Kong Atle veg tilbage ind i Hallen; og de kæmpede nu derinde, og Striden var meget

haard. Stort var Mandefaldet, og Kampen endtes saa, at alle Brödrenes Mænd faldt, saa at de to stode ene tilbage, efterat mangen Mand var faret til Hel for deres Vaaben. Nu trængte man ind paa Kong Gunnar, og ved Overmagten blev han taget fangen, og lagt i Lænker. Siden kæmpede Högne med megen Tapperhed og Manddom, og fældte tyve af Kong Atles störste Kæmper; han kastede Mange i den Ild, som var i Hallen, og Alle vare deri enige, at hans Lige vanskelig vilde findes, men dog blev han tilsidst overmandet og taget fangen. Kong Atle sagde: „Et stort Under er det, hvor mange Mænd her ere blevne for ham; skjærer nu Hjertet ud af ham, og lad det være hans Bane!" Högne svarede: „Gjör som dig behager, og med Glæde vil jeg taale, hvad I ville gjöre, og det skal du see, at ei er mit Hjerte ræd; forsögt har jeg tilforn haarde Ting, og altid var jeg rede til at aflægge Pröver paa Manddom, saalænge jeg ikke var saaret; men nu, da vi ere haardt saarede, kan du raade for vor Skjæbne." Da sagde Kong Atles Raadgiver: „Jeg veed et bedre Raad, lad os hellere tage Trællen Hjalle, men skjule Högne. Denne Træl er bestemt til Döden, og saalænge han lever, bliver han en elendig Karl." Trællen

hörte dette, raabte höit, og undlöb derhen, hvor han ventede at kunne skjule sig, og sagde, at deres Ufred kom ham haardt at staae, og at det var en ulykkelig Dag, da han skulde döe fra sine gode Kaar og Svinevogtning, men de grebe ham, og droge Kniven imod ham. Han skreg höit, förend han fölte Odden. Da viste Högne sig som Faa pleie, naar de ere stædte i Livsfare; han bad for Trællens Liv, og sagde, at han ei vilde höre det Skrig, og at det tykkedes ham mindre, selv at fremme denne Leg. Trællen blev da sat i Lænker. Nu bleve ogsaa baade Gunnar og Högne satte i Lænker. Da sagde Kong Atle til Kong Gunnar, at han skulde sige dem, hvor Guldet var, om han vilde beholde Livet. Han svarede: „För skal jeg see min Broder Högnes Hjerte blodigt." Og nu grebe de Trællen anden Gang, skjare Hjertet ud af ham, og bare det for Kong Gunnar. Han sagde: „Hjalle den Feiges Hjerte kan man her see, og det er uligt Högne hin Modiges Hjerte, thi nu skjælver det meget, men halft mere, da det laae ham i Brystet." Nu ginge de, efter Kong Atles Tilskyndelse, til Högne, og og skjare Hjertet ud af ham; men saa stor var hans Standhaftighed, at han loe, medens han led denne Kval, saa Alle undrede sig over

hans Sindsstyrke, hvilket stedse siden har været bevaret i berömmeligt Minde. De viste Gunnar Hjertet. Han sagde: „Dette er Högne hin Modiges Hjerte, og uligt er det Hjalle hin Feiges; thi nu bæver det lidet, men mindre, medens det laae ham i Brystet; men som vi nu lade vort Liv, saa skal du, Atle! engang lade dit, og nu veed jeg ene, hvor Guldet er; ei kan Högne nu sige dig det. Jeg bar endnu Tvivl i Sindet, da vi levede begge, men nu staaer det allene i min Vold; skal nu Rhinen raade Guldet, för disse skulle bære det paa deres Hænder." Kong Atle svarede: „Drager bort med den Lænkebundne!" og saa blev gjort. Gudrun kaldte nu nogle Mænd til sig, gik til Atle, og sagde: „Gid det nu gaae dig ilde, og efter som du har holdt Ord mod mig!" Kong Gunnar blev nu sat i en Ormegaard, hvori der var en Mængde Orme, og hans Hænder bleve fastbundne. Gudrun sendte ham en Harpe, og han viste sin Færdighed, og slog Harpen med megen Kunst, saa at han slog Strængene med Tæerne, og spillede saa skjönt og henrivende, at Faa syntes at have hört spille saaledes med Hænderne, og saavidt bragte han det med sin Kunst, at alle Ormene sov ind, undtagen en Ögle, stor og skrækkelig; den

kröb til ham, og gravede sig ind med sin Braad, indtil den stang i hans Hjerte, og saaledes lod han sit Liv med meget Heltemod.

Syv og Fyrgetyvende Kapitel.

Kong Atles og hans Sönners Död.

Kong Atle tykkedes nu, at han havde vundet en stor Seier, og sagde til Gudrun, som for at spotte hende eller at rose sig selv: „Gudrun!" saa talte han, „mistet hàr du nu dine Brödre, og det har du selv forvoldt." Hun svarede: „Vel behager det dig nu at aabenbare dette Mord, men hændes kan det, at du angrer det, naar du erfarer, hvad der kommer efter, og det vil være den langvarigste Arvelod, ikke at tabe denne Grusomhed af Erindring, og skal det ikke gaae dig vel, saalænge jeg lever." Han svarede: „Vi ville nu forliges, og jeg vil böde dig for dine Brödre med Guld og dyre Klenodier, efter dit eget Tykke." Hun svarede: „Længe har jeg været mild at komme tilrette med, men det kunde endda gaae, saalænge Högne levede. Kan du og aldrig böde mig for

mine Brödre, saaledes som jeg önsker; men ofte blive vi Kvinder undertrykte ved eders Vold. Nu ere mine Frænder alle döde, og kan du nu ene raade over mig. Det Vilkaar vil jeg imodtage, at vi anrette et stort Gjestebud, og vil jeg saa gjöre Arveöl efter mine Brödre, og tillige efter dine Frænder." Hun gjorde sig nu blid i Ord, men i Hjertet var hun dog sörgmodig. Han var og let at overtale, og troede hendes Ord, da hun ei talte Meget derom. Gudrun gjorde nu Arveöl efter sine Brödre og Kong Atle ligeledes efter sine Mænd, og dette Gjestebud blev anrettet med stor Pragt. Nu tænkte Gudrun paa sin Harm, og arbeidede paa, at tilföie Kongen stor Skjændsel, og om Aftenen greb hun sine og Kong Atles Sönner, som de löb og legede ved Bænken. Drengene bleve forfærdede, og spurgte, hvad de skulde. Hun svarede: „Spörger ei derom, dræbe vil jeg eder begge." De svarede: „Raade maa du over dine Börn, som du vil, det skal Ingen forhindre dig, men dig er det Skjændsel at gjöre dette." Derpaa skjär hun Halsen over paa dem. Kongen spurgte, hvor hendes Sönner vare. Hun svarede: „Jeg skal sige dig det, og glæde dit Hjerte, du opvakte en stor Harm hos mig, da du dræbte mine Brödre; nu

skal du höre min Tale: du har mistet dine Sönner, og begge deres Hjerneskaller ere her som Bordbægere (92), og selv drak du deres Blod, blandet med Viin. Siden tog jeg deres Hjerter, og stegte dem paa et Spid, og du aad dem." Kong Atle svarede: „Grum er du, at du myrder dine Sönner, og giver mig deres Kjöd at æde, og der er ikke langt imellem, at du gjör Ondt." Gudrun svarede: „Det var min Hensigt, at tilföie dig stor Skjændsel og Skade, og ei kan man fare ilde nok afsted imod slig en Konning." Kongen sagde: „Værre har du handlet, end'man kjender Eksempel paa, og der er megen Uklogskab i slig haard Fremfærd; du havde derfor vel fortjent, at du blev brændt paa Baal, og först stenet ihjel, saa havde du der, som du leder efter." Hun svarede: „Du sparer det til dig selv, men jeg maa lide en anden Död." De vekslede saaledes mange hadefulde Ord. Högne efterlod sig en Sön, som hedd Niflung; han havde stort Had til Kong Atle, og sagde til Gudrun, at han vilde hevne sin Fader. Hun optog det vel; de raadsloge derom, og kaldte det en uventet Lykke, om det blev iværksat. Og om Aftenen, da Kongen havde drukket, gik han til Sengs, og da han var indsovet, kom Gudrun og Högnes Sön ind.

Gudrun tog et Sværd, og stang det i Kong Atles Bryst, og de vare begge derved virksomme, Gudrun og Högnes Sön. Kong Atle vaagnede ved Saaret, og sagde: „Ei behöves det at forbinde mig, eller indsvöbe Saaret, men hvo har tillföiet mig denne Vunde?" Gudrun svarede: „Jeg virkede noget dertil, og noget Högnes Sön." Kong Atle sagde: „Ei anstod det dig Saadant at gjöre, om du end havde nogen Aarsag dertil, thi du blev gift med mig efter dine Frænders Raad, og jeg gav dig til Morgengave tredive gode Ryttere, og tyve hæderlige Möer, og mange andre Mænd; og dog lod du dig ei nöie dermed, uden at du maatte raade over de Lande, som Konning Budle havde eiet; og din Svigermoder lod du sidde med Graad." Gudrun svarede: „Meget Usandt har du talt, og ikke agter jeg derpaa, og ofte bar jeg Sorrig i Sindet; men du forögede den meget. Her har ofte været store Uroligheder i din Gaard, og ofte sloges Frænder og Venner, og den Ene bar Mistro til den Anden. Bedre vare mine Kaar, da jeg var hos Sigurd; vi dræbte Konninger, raadede over deres Eiendomme, og gave dem Fred, som det begjærede, og Hövdinger ginge os tilhaande, og vi berigede dem, som önskede det. Siden mistede jeg ham, og var det

lidet, at bære Enkenavn; men det harmer mig mest, at jeg kom til dig, da jeg för havde havt den berömmeligste Konning; men du kom aldrig fra Krigen, uden som den Tabende." Kong Atle svarede: „Ei taler du Sandhedens Ord, og ved slige Bebreidelser skeer ingen Forbedring i vore Kaar, forsaavidt som jeg har gjort Skaar deri. Behandl mig nu sömmelig, og stæd mit Lig hæderlig til Jorde!" Hun svarede: „Det skal jeg efterkomme, lade dig gjöre en ærefuld Grav og en hæderlig Stenkiste, svöbe dig i fagre Lagen, og sörge for enhver Nödtörft." Derefter döde han, men hun gjorde som hun lovede. Siden lod hun sætte Ild i Hallen, og Hofsinderne vaagnede med Forfærdelse; da vilde Mændene ei udholde Ilden, men den Ene hug den Anden ihjel. Der endte Konning Atle og alle hans Hofsinder deres Liv. Gudrun vilde nu ei leve efter dette Værk, men hendes sidste Dag var endnu ikk kommen. Volsungerne og Gjukungerne, siger man, have været de heltemodigste og vældigste Mænd, og saa berettes det i alle Oldtids Kvæder. Paa denne Viis og efter Forlöb af denne Begivenhed blev Ufreden stillet.

Otte og fyrgetyvende Kapitel.

Gudrun giftes med Kong Jonakur.

Gudrun havde en Dotter ved Sigurd, som hedd Svanhild; hun var den væneste af Möer. Skarpe og tindrende Öine rullede i hendes Hoved, ligesom Faderens, saa at faa Mænd turde skue hende under Brynene. Saaledes overgik hun andre Kvinder i Skjönhed, som Solen med sin Glands fordunkler Himlens övrige Stjerner. Gudrun gik engang til Söen, tog Steen i sit Skjöd, og sprang ud i Söen, i den Hensigt at drukne sig. Da hævede store Bölger hende hen over Havet, og hun bevægedes ved deres Kraft, og kom omsider til Kong Jonakurs Borg. Han var en mægtig Konge, og rig paa Folk. Han ægtede Gudrun, og deres Börn vare Hamder, Sörle og Erp. Der blev Svanhild opdragen.

Ni og fyrgetyvende Kapitel.

Om Kong Jörmunreks Beilen til Svanhild.

Der var en Konge ved Navn Jörmunrek, mægtig i sin Tid; hans Sön hedd Randver. Kon-

gen kaldte Sönnen for sig, og sagde: „Du skal drage med min Raadgiver Bikke paa mine Vegne til Konning Jonakur, hos ham er opdragen Sigurd Fafnersbanes Datter Svanhild, der, som jeg har spurgt, er den fagreste Mö under Verdens Sol; hende önfker jeg helst at eie, og til hende skal du beile for mig." Han svarede: „Skyldighed er det, Herre! at jeg drager i eders Erende." Han lod nu gjöre hæderlige Tilberedelser til deres Reise. Derpaa begave de sig paa Veien. De kom til Kong Jonakur, og saae Svanhild, paa hvis Skiönhed de lagde stor Priis. Randver gik for Kongen, og sagde: „Konning Jörmunrek tilbyder eder sit Svogerskab; han har spurgt om Svanhild, og vil udkaare hende til sin Kone; og det kan man stole paa, at hende ingensinde vil tilbydes en mægtigere Konning, end han er." Kongen sagde, at det var et hæderligt Giftermaal, og at han var en navnkundig Konge. Gudrun svarede: „For vanskelig er Lykken at lide paa, og frygter jeg, at den her vil briste." Dog blev efter Kongens Tilskyndelse og ved Alt, hvorpaa det beroede, dette Ægteskab bragt i Stand. Og Svanhild drog nu til Skibs med hæderligt Fölge, og sad i Löftningen hos Kongesönnen. Da sagde Bikke til Randver: „Passende var det, at du, men ei

denne gamle Mand, havde saa skjön en Kone." Det behagede ham vel, og de talte gjensidigen sammen med Venlighed. Derpaa landede de, og kom hjem til Kongen. Bikke sagde: „Det tilhörer dig, Herre! at kjende, hvad der har hændet sig, endskjöndt det er svært at aabenbare; thi er det den Svig, at din Sön har faaet Svanhilds fulde Kjærlighed, og hun er hans Frille; og lad Sligt ei være uhevnet." Mange onde Raad havde han tilforn bragt paa Bane, og Kongen adlöd dem. Ogsaa dette hans onde Anslag fik Fremgang. Kongen kunde ikke stille sin Vrede, men sagde, at man skulde fæste Randver op i en Galge. Og han blev ledt til Galgen; da tog han en Hög, og plukkede alle Fjedrene af den, og sagde, at man skulde vise hans Fader den. Da nu Kongen saae den, sagde han: „Der kan man nu see, at ham synes, at jeg saaledes er berövet al Hæder ligesom Högen Fjedrene," og han böd at nedtage ham af Galgen; men Bikke havde imidlertid maget det saa, at han allerede var död. Endvidere sagde Bikke: „Intet Menneske har du værre at lönne end Svanhild; lad hende döe med Skjændsel!" Kongen svarede: „Det Raad skal iværksættes. Derpaa blev hun bunden i Borgporten, og man förte Heste til, at træde paa hende; men da

hun slog Öinene op, turde Hestene ei trampe hende. Og da Bikke saae det, sagde han, at man skulde trække en Bælg over hendes Hoved. Det blev gjort, og saaledes lod hun sit Liv.

Halvtredsinstyvende Kapitel.

Gudrun ophidser sine Sönner til at hevne Svanhild.

Da Gudrun spurgte Svanhilds Drab, sagde hun til sine Sönner: „Hvi sidde I saa stille, og tale skjemtsomme Ord, da dog Konning Jörmunrek myrdede eders Söster, og lod hende nedtræde under Hestefödder med Skjændsel. Ikke have I Gunnars eller Högnes Sind, thi de skulde have hevnet deres Frændekvinde." Hamder svarede: „Lidet priste du Gunnar og Högne, da de dræbte Sigurd, og du farvedes i hans Blod, og ilde bleve dine Brödre hevnede, da du dræbte dine Sönner; bedre skulde vi allesammen dræbe Konning Jörmunrek; og ei kunne vi udholde dine Tilskyndelses Ord, saa haardt som vi ere eggede." Gudrun gik leende, og fyldte store Bægere, som hun gav

dem at tömme. Derefter udvalgte hun dem gode Brynjer og andre Hærklæder. Da sagde Hamder: „Her skulle vi nu skilles for sidste Gang; sörgelige Tidender skal du spörge, og da skal du drikke Arveöl efter os og Svanhild." Derefter droge de bort, men Gudrun gik til sit Kammer meget sorrigfuld, og sagde: „Med trende Mænd var jeg gift: först med Sigurd Fafnersbane, og blev han snigmyrdet, og er det min störste Sorrig; siden blev jeg gift med Konning Atle, men saa grumt var mit Hjerte imod ham, at jeg dræbte vore Sönner i Harme; derefter styrtede jeg mig i Söen, men Bölgerne bare mig i Land, og da blev jeg gift med denne Konning. Siden giftede jeg Svanhild bort af Landet, med et stort Udstyr, og er det den bitteste af mine Sorger, næst efter Sigurds Mord, at hun blev traadt under Hestefödder; skjöndt det og nedtynger mit Sind med svær Kummer, at Gunnar blev sat i en Ormegaard, og at Hjertet blev udskaaret af Högne. Bedre var det, at Sigurd kom mig imöde, og jeg foer med ham. Her er nu hverken Sön eller Datter tilbage, at tröste mig. Mindes nu, Sigurd! om det, vi talte, da vi stege i een Seng, at du vilde besöge mig, og hente mig fra Hel;" og dermed endte hun sin Jammerklage.

Et og halvtredsinstyvende Kapitel.

Gudruns Sönners Död.

Nu fortælles der om Gudruns Sönner, at hun havde saaledes tilberedet deres Hærklæder, at Jern ikke bed paa dem, og hun bad dem at vogte sig for Stene og andre store Ting, tilföiende, at det vilde vorde dem til stor Meen, om de ei gjorde saa. Da de nu vare komne paa Veien, traf de deres Broder Erp, og spurgte, om han vilde hjælpe dem. Han svarede: „Ligesom Hænder og Födder hjælpe hinanden." Svaret syntes dem ei tilfredsstillende, hvorfor de dræbte ham. Nu droge de Veien fort, og det varede kun kort Tid, för Hamder snublede, og stak Hænderne ned. Da sagde han: „Erp maa have sagt Sandhed, thi vilde jeg have faldet nu, hvis jeg ei stöttede mig med Hænderne." Lidt efter snublede Sörle; han gled med den ene Fod, men stod dog. Da sagde han: „Faldet havde jeg, om jeg ei stöttede mig paa begge Födderne." De tilstode da, at de havde handlet ilde imod deres Broder Erp. Saaledes droge de nu, indtil de kom til Kong Jörmunrek. De ginge ind, og gjorde straks Anfald

paa ham. Hamder afhug begge hans Hænder, og Sörle begge hans Födder. Da sagde Hamder: „Afhugges skulde nu Hovedet, hvis vor Broder Erp, som vi dræbte paa Veien, endnu levede, og for seent indsee vi det; saa som kvædet er:

Af var nu Hovedet,
Om Erp leved,
Broder vor, tapper i Strid,
Ham vi paa Veien vog.

Ikke havde de agtet paa deres Moders Raad, og havde ei vogtet sig for Stene. Mandigen værgede sig nu mod dem, som trængte ind paa dem, og mange Mænd faldt for deres Hænder, men Jern bed ei paa dem; da kom en Mand til, der kun havde et Öje, og var noget til Alders: „Ei ere I vise Mænd," sagde han, „at I ei kunne tilföie disse Mænd Bane." Kongen svarede: „Giv os Raad dertil, om du kan!" Han sagde: „I skulle slaae dem ihjel med Stene," og saa blev gjort. Da flöi der Stene fra alle Sider imod dem, og paa denne Maade endte de deres Liv.

To og halvtredsinstyvende Kapitel.

Om Heimer og Aslaug.

Heimer i Hlymdalene spurgte denne Tidende, at Sigurd og Brynhild vare döde. Da var Aslaug deres Dotter, som opfostredes hos ham, tre Vintre gammel. Heimer forudsaae nu, at man vilde söge efter Möen, for at ombringe hende ligesom al hendés Æt. Stor Sorrig bar han over Brynhild sin Fosterdotter, saa at han agtede hverken paa sit Rige eller sine Eiendomme. Og da han saae, at han ikke kunde skjule Möen der, lod han gjöre en Harpe saa stor, at han lagde Aslaug deri, tilligemed mange Klenodier af Guld og Sölv, og drog derpaa bort, vide om Land, og omsider hid til de nordiske Lande. Saa konstig var denne Harpe indrettet, at man kunde tage den sönder og sætte den sammen i Fældingerne, og han pleiede stundom, naar han kom til et Vandfald, som ei laae i Nærheden af noget beboet Sted, at tage Harpen sönder, og toe Möen. Han havde en Lög, som han gav hende at æde, og denne Lög havde den Egenskab, at man kunde længe leve af den, om man end ikke havde anden Föde. Men naar

Möen græd, da slog han Harpen, hvorved hun taug; thi Heimer besad megen Færdighed i de Idrætter, som den Tid vare brugelige. Han havde og mange kostbare Klæder i Harpen og meget Guld. Og nu drog han, til han kom til Norge til en liden Gaard, beliggende i Spangerhede (93). Der boede en Olding, som hedd Ake; han havde en Kone ved Navn Grima, og der vare ei flere Mennesker end de to. Den Dag var Oldingen ude i Skoven, men Kællingen var hjemme. Hun hilsede Heimer, og spurgte, hvo han var. Han sagde, at han var en Tigger, og bad om Huus. Hun svarede, at der kom ei Flere, end at hun kunde tage vel imod ham, om det behagede ham at blive der. Han sagde, at han vilde ansee det for den störste Tjenestebevisning, at Ild blev antændt for ham, og han siden blev fulgt til et Sovehuus, hvor han kunde udhvile sig. Da nu Kællingen havde antændt Ilden, satte han Harpen op i Sædet hos sig, men Kællingen var meget snaksom. Ofte saae hun hen til Harpen, fordi Fligen af et kostbart Klædemon stak frem af den; og da han varmede sig ved Ilden, blev hun vaer, at en kostbar Guldring kom frem under hans Pjalter; thi han var slet klædt. Da han nu havde varmet sig, saameget han behö-

vede, holdt han Aftensmaaltid, og bad dernæst Kællingen fölge sig did, hvor han skulde sove om Natten. Da sagde hun, at det var bedre for ham, at være ude end inde: „thi jeg og min Gamle," sagde hun, „tale meget, naar han kommer hjem." Han bad hende raade. De ginge siden ud; han tog Harpen, og bar den med sig. Kællingen gik til en Byglade, fulgte ham derind og sagde, at han skulde tillave sit Leie der, da hun haabede, at han der kunde nyde sin Sövn. Nu gik Kællingen bort, at besörge sine Forretninger, men han lagde sig til at sove. Gubben kom hjem ud paa Aftenen, men Kællingen havde kun tilberedt Lidet, af hvad hun skulde. Han var mödig, da han kom hjem, og da Alt var uberedt, hvad hun skulde besörge, blev han ilde tilfreds, og udbröd, at deres Ulykke var stor, da han arbeidede hver Dag mere end han kunde udholde, men hun vilde Intet tage sig for, som var til Gavn. „Vær ei vred, min Gamle!" sagde hun, „thi det kan om kort Tid hændes, at du kan arbeide til det Maal, at vi ere lykkelige alle vore Levedage." „Hvad er det," sagde Gubben. Kællingen svarede: „Her er kommen til Herberges hos os en Mand, og troer jeg, han har store Eiendomme at fare med, og er han temmelig til Alders. Rimelig har han

været den störste Kæmpe, men nu er han overvældet af Træthed. Ikke tykkes mig, at jeg för har seet hans Lige; dog troer jeg, at han nu er mödig og sövnig." Da sagde Gubben: "Det synes mig uraadeligt, at svige de Faa, som komme her." Hun svarede: „Hvi vil du længe være saa ringe en Mand, at Alt bliver stort for dine Öine. Vælg nu en af Delene, enten at du dræber ham, eller at jeg tager ham til min Mand, og da ville vi jage dig bort; og berette kan jeg dig de Ord, som han talte til mig i Gaar Aftes; men lidet tykkes dig vel, der ligger Lag paa, om han end har talt kvindekjærligen med mig; og er det vel derfor det klogeste Raad for mig, at jeg tager ham til Mand, men driver dig bort eller dræber dig, om du ei udförer min Villie." Og det er sagt, at Gubben stod under Konens Herredömme, og hun bragte det endelig saavidt, at han gav efter for hendes Tilskyndelser. Han tog da sin Ökse og hvæssede den saa skarp som muligt. Og da han var færdig, fulgte Kællingen ham derhen, hvor Heimer sov. Denne snorkede höit; da sagde Kællingen til Manden, at han skulde anfalde ham paa det hurtigste, og derpaa skynde sig bort i Löb, „thi du kan ikke holde Stand mod hans Bryden og Raab, om han faaer Hæn-

derne i dig." Hun tog imidlertid Harpen, og löb bort med den. Nu gik Manden derhen, hvor Heimer sov; han hug til ham, og det blev et stort Saar, og Öksen slap af hans Haand. Han ilte nu bort saa hurtigt, som han kunde. Heimer vaagnede ved Saaret, men det var snart ude med ham, og det er sagt, at der blev et saa stort Gny i hans Dödskamp, at Stolperne under Huset ginge ud, saa at hele Huset styrtede sammen, og Jorden rystede under dem. Da döde Heimer. Nu kom Gubben til Kællingen, og fortalte, at han havde dræbt ham. „Dog var det," sagde han, „en lang Tid, at jeg ei vidste, hvorledes det vilde gaae, thi denne Mand var en særdeles drabelig Kæmpe; men nu haaber jeg dog, at han er hos Hel." Kællingen takkede ham for sit Værk." „Nu haaber jeg" sagde hun, „at vi have Eiendomme nok; lad os nu undersöge, om jeg har sagt sandt!" De tændre nu Ild an; Kællingen tog Harpen, og vilde oplukke den, men der var ikke andet for, end at hun maatte bryde den op, thi hun forstod sig ei paa Oplukningen. Endelig fik hun Harpen opbrudt; da saae hun et Möbarn, saa deiligt, at hun ei för havde seet dets Lige, og desuagtet vare der mange og kostbare Sager i Harpen. Da udbröd Kællingen: „Det kunde

vel hændes, som oftere skeer, at det ilde lykkes, at svige den, som Een troer, og det synes mig, at vi have faaet et Barn at forsörge." Manden svarede: „Ei er dette, eftersom jeg troede, dog skal man ei klage derover," og nu spurgte han, af hvad Æt hun var; men Barnet svarede Intet, som om hun aldrig havde lært at mæle. „Nu gaaer det, som jeg frygtede, at vort Forehavende vilde faae et slet Udfald," sagde Gubben, „vi have begaaet en stor Misgjerning; hvorledes skulle vi nu forsörge dette Barn?" „Klart er det at indsee," sagde Grima, "hun skal efter min Moder hedde Kraka." „Men hvorledes," vedblev Gubben, „skulle vi opföde Barnet?" Kællingen svarede: „Jeg seer et godt Raad dertil; vi skulle give hende ud for vor Dotter, og saaledes opföde hende." „Det vil Ingen troe," sagde Manden, „dette Barn er meget skjönnere end vi; vi ere jo meget uskjönne begge; og vil der ingen Sandsynlighed være for, at vi skulde have saadant et Barn, saa hæslige, som vi ere." Nu sagde Kællingen: „Ei veed du, om jeg ikke kan finde paa nogen List, saa at det ei vil holdes for usandsynligt, at vi jo eie et saadant Barn. Jeg vil rage Haaret af hende, og besmöre Hovedet med Tjære og Andet, hvorved man kan være

meest sikker paa, at Haaret kun seent vil vokse ud igjen. Hun skal have en sid Hat, og være slet klædt; da vil hun ligne os af Udseende. Kan skee at Folk saa troer, at jeg har været en overordentlig deilig Kvinde i mine unge Dage. Desuden skal hun sættes til det værste Arbeide." Det tænkte Manden og Kællingen, at hun ikke kunde tale, da hun aldrig svarede dem. De gjorde nu, som Kællingen havde besluttet, og voksede Aslaug der op i stor Fattigdom.

Oplysende Anmærkninger.

Den nordiske Mythologis romantiske Höihed udtaler sig i disse den fjerne Oldtids Levninger gjennem tryllende skjöndt grufulde Former. Det er, som en af Tydsklands störste Konstdommere, i Anledning af disse samme Mythers Bearbeidelse med oldnordisk Aand til et herligt Heltespil, udtrykker sig (1): „Et Rige fuldt af Iispaladser, Iissöer, Iisfjelde; dens Menneskeslægt en Egeskov i Storm"; eller som Grundtvig i lignende Anledning siger (2): „Iiskæmper som vandre, og naar de smelte, er det som Skybrud." Sigurd Fafnersbane, stammende paa Mödreneside fra Danmark, er den samme, der som den tydske Oldtids ypperste Helt, besynges under Navnet Siegfried, tilligemed de ham omgivende Personer, i det skjönneste af den tydske Middelalders Digtninger, Nibelungenlied, der dog i Ælde og indvortes Vilkaar er höist forskjellig fra de eddiske Kvad, hvorfra denne Saga udspringer. „Alt er her," som Grundtvig anförte Sted i Modsætning til det tydske Digtninger udtrykker sig, „Alvor, Alt er gaadefuldt, kæmpemæssigt og jern-

(1) *Jean Paul Friedrich Richter; Heidelbergische Jahrbücher der Literatur, 2ter Jahrg. 10 Heft; i Anledning af Friedrich Baron de la Motte-Fouqué's Sigurd der Schlangentödter.*

(2) *See Fortalen til hans Optrin af Norners og Asers Kamp.*

fast. Skjaldene fortælle ikke et gammelt Eventyr til Skjemt, men stirre med Gru og Rörelse hen paa de store Sörgespil, de afbilde. Brynhild er ikke en blot hevngjerrig Kvinde, men et ulyksaligt Væsen, som vakler paa Grændsen af to Verdener. Gudrun er et Furiebytte, hvis Mage selv de græske Sörgespil neppe kunne opvise." Disse skjönne mythiske Digtninger have öiensynligen en historisk Grundvold, men Sted og Tid for saa fjerne Begivenheder kunne ikke med Sikkerhed bestemmes. Med Rimelighed kan man dog sætte Sagaens tidligere Begivenheder til Danmark og Sverrigs östlige Lande og de senere fornemmeligen til Egne i Tydskland. Hvad Tiden angaaer, da sætter Suhm (Hist. af Danmark 1 D. S. 174, 193 o. fl. St.) Volsungs Födsel til 350, Slaget ved Lagefjeld mellen Helge og Hundings Sönner til 410, og regner han de övrige Begivenheder fortlöbende til Udgangen af det femte og Begyndelsen af det sjette Aarhundrede.

1. *Hunaland*, maaske det nuværende Ungarn og tillige en Deel af Tydskland, (Edda P. II. S. 881); jfr. Anm. 11.

2. *Önskemö*, enten udkaaret, elsket Mö, Hjertenskjær eller udvælgende Mö, det er Valkyrie; (Edda S. 747). see Anm. 19.

3. *Jætter* eller Jotuner, en Folkestamme her i Norden, ældre end Odins Fölge.

4. *Udskjære Barnet*. Grundtvigs Optrin af Nornerg og Asers Kamp S. 27:

Udskaaren blev han af sin Moders Liv,
Og Volsungætten blev; men som dens Ophav,
Saa er dens Færd og underlig paa Jorden."

5. *Eenöiet*; af den hele Beskrivelse, især af dette Træk, kjender man, at det var Odin, som tit aabenbarede sig for sin Slægt.

6. *Elg*, det er: Elsdyr (alce mas).

7. *Völva* eller *Vala*: see Prof. Magnusens Oversættelse af den ældre Edda 1 B. S. 5 og fölgende, ogsaa indfört i Liunges Harpen 1822 N. 12. *Seidkone*, *Galder* og *Hel*: see disse Kæmpe-Historiers 1 D. S. 152, 151.

8. *Gik ind i Ilden.* Grundtvig, 2. St. S. 21:
„Det var et Syn for Kæmper, kan du troe:
Med Smil paa Kind hun vandred ind i Luen,
Det foer saa underligt igjennem os,
Men alle skjönned, hun var Volsungs Datter."

9. *Lög* var höit anseet af de gamle Nordboer, som satte Tillid til dets medicinske Kræfter, især ogsaa dets Virkning til at betage Maden den indeholdte Gift (Edda S. 59); jfr. Prof. Müllers Sagabibl. 2. D. S. 99 og nærværende Saga S. 70, 159.

10. *Hringstad;* Ringsted er, som bekjendt, en af de ældste Byer i Danmark. Edda S. 59 tilföier Sigarvold, som og tyder paa Sjælland. *Solfjeld* see Anm. 23.

11. *Hunding* herskede efter Edda S. 86. over Hundland, formodentlig i Nörre-Jylland, og sandsynlig den samme Strækning som nu Hundborg- og flere Herreder i Aalborg Stift, hvor der endnu ere mange Navne, som vise Oprindelse fra Hunderne eller Hunnerne, til Eksempel: Hundborg, Hundstrup, Hunetorp, Hune, jfr. Hundslund nu Dronninglund. (Edda S 86 not. 4).

12. *Rödebjerg*, sandsynlig Kullen. (Edda S. 70 n. 53).

13. *Hedinsej*, maaske Store-Hedinge eller Landsbyen Lille-Hedinge, dannet ligesom Odense af Odinsej; eller og en liden Ö, nu Hiddensee, nær Rygen (Edda S. 67 n. 45 og S. 877).

14. *Njörvasund*, nu Strædet ved Gibraltar. Isteden herfor har Edda: Jorfasund, som synes at være Öresund (S. 68 n. 50).

15. *Leif*, Edda nævner ham Hjörleif (S. 68 v. 23).

16. *Tolv tusinde Mand.* Edda har her 1200, og tilföier, at der og fra Stranderne og Stafnsnæs udginge guldsirede Skibe. Stafnsnæs er upaatvivlelig Stevens Klint, og Stranderne Kysten sönden for samme, hvorfor Navnene Strandegaard og Strandhoved vidner, (Edda S. 69, S. 67 n. 46 og S. 68 n. 47).

17. *Varinsfjord* og *Varinsö*, sandsynlig beliggende norden for Varberg, *Gnypalund* nær Gothenburg og *Svarinshöi* ogsaa i Vester-Gothland (Edda S. 69 n. 53, S. 72 n. 60, 62). Om Navnene Varin, Svarin og Ossians Svaran læses saare interessante Bemærkninger i Prof. Magnusens Forklaring over nogle Steder af Ossian, mest vedkommende Skandinaviens Hedenold (Skand. Litt. Selsk. Skrifter, 1813. S. 351 og fölgende; jfr. S. 371-376).

18. *Granmar* skal formodentlig hedde Granmars Sön, som i Edda nævnes Gudmund (S. 72 v. 29).

19. *Valkyrier* vare Möer i Valhalla, som Odin sendte til hver Strid, at udkaare dem, som skulde falde, og de raadede for Seiren. I Valhalla var deres Forretning, at bære Drik omkring, og at have Opsyn med Bordtöi og Bægere, og til slige lavere Forretninger sigter naturligviis Sagaen her. Edda har paa dette Sted ond Valkyrie (S. 75 jfr. n. 75.

20. *Asgaard*, Hovedstaden for Asernes Stammeland, maa söges i eller i Nærheden af Bjergstrækningen Kaukasus. I Övrigt ere mange Steder her i Norden opkaldte efter Odins navnkundige Fölge, til Eksempel: Assens (ɔ: Assnæs), og den derved liggende Landsby Aborre (ɔ: Asborg), Aborreminde (ɔ: Minde om Asborg).

21. *Thorsnæs.* Man kan tænke paa Thorslund, nu Thaasinge, eller paa Thorslund, forhen en Holm i Næsbyhoved-Sö ved Odense, eller paa Thorö, Thoröhuse ved Assens. Paa Island findes et Thorsnæs, hvilket nævnes i Eyrbyggia Saga (S. 10), men som her ikke kan komme i Betragtning.

22. *Brovalle*, som de herværende Codices overenstemmende med Edda (S. 77 v. 38) læse isteden for Granvalle hos Björner, er den Slette, hvor der navnkundige Slag stod imellem Harald Hildetand og Sigurd Ring. Suhm (krit. Hist. III S. 364.) sætter Brovalle-Hedes Beliggenhed til Werend, en Deel af Smaaland, som grændser til Skaane og Bleking.

23. *Solfjeld;* Edda har Solheim, formodentlig i Vester-Gothland.

24. *Sveipud*, den Fyrrige; *Svegjud*, den Böielige.

25. *Öen Sok.* Upaatvivlelig har Sagaens Forfatter forfeilet Meningen af Eddas Ord, som betyde ude paa Havet. (Edda S. 81 n. 102).

26. *Grinderne* ere formodentlig Ankerpladse nær Gothenburg og *Frekasteen* beliggende i Vester-Gothland, (Edda S. 81 n. 104. S. 78 n. 87).

27. *Morgenstunden* eller som det bestemtere hedder i Otten, det er Tiden fra Klokken 3 til 6 om Morgenen.

28. *Overöst med Vand*; det bringes i Erindring, at Daab eller Overösning med Vand var i Brug her i Norden för Kristendommens Indförelse.

29. *Halfrek*; Edda har Alf, Hjalpreks Sön, (S. 121).

30. *Sleipner*, Odins ottefodede Hest, hvis Lige ikke fandtes.

31. *Gnita-Hede*, formodentlig beliggende ved Rhinfloden (Edda S. 166 n. 42).

32. *Odin*, den överste Guddom og Asernes Hövding; *Hæner*, en af Aserne, til hvilke ogsaa *Loke* regnedes, skjöndt han egentlig var en Skamplet for Guder og Mennesker.

33. *Rån*, Havets Gudinde, Havguden Ægers Hustru.

34. *Flodens Flamme*, en poetisk Benævnelse paa Gulder.

35. *Oin* nævnes i Snorres Edda mellem de i Jorden boende Dverge. De forskjellige Codices af Sagaen have vel her Odin, men det er naturligviis urigtigt og Edda har Oin (S. 153).

36. *Norner*, Skjæbnens Gudinder, (Romernes Parcer, Grækernes Moirer), indfandt sig ved Kvindernes Barsel, og bestemte, ved at spinde Livets Traad, Börnenes Skjæbne. De vare tre: *Urd*, den Forbigangne; *Verende*

den Nærværende og *Skuld* den Tilkommende, og svare til Grækernes Chloto, Lachesis og Atropos.

37. *Andvares Naut*, den Eiendom, som var erholdt af Andvare (af að njóta at nyde).

38. *Böder for Otur*; jfr. Nord. Kæmpe-Hist. 1 D. S. 162.

39. *Drager*, Krigsskibe, saaledes benævnede af deres Dannelse som Drager eller Slanger, saa at Gallionen dannede Hovedet eller Forkroppen og Bagstavnen Svandsen eller Halen (see herom Prof. Magnusens Bidrag til nordisk Archæologie S. 145).

40. *Hnikar*, et af Odins Tilnavne, betyder den Seirende, (jfr. det græske: νίκη, νικητὴρ).

41. *Hugin*, Tanke, Ravnens poetiske Benævnelse, egentlig den ene af de Ravne, som sade paa Odins Skuldre, og gave ham Efterretning om, hvad der foregik paa Jorden.

42. *Feing*, den Erhvervende, og *Fjölner*, den Mangeformede eller Mangekyndige, vare Odins Tilnavne.

43. *Skrækkehjelm*, Ægishjelm, en Hjelm som indjog Fjenderne Rædsel (af að ægja, at være til Skræk, jfr. at Zeus's og Pallas's Skjold hedd αἰγὶς, aegis, en Ægide; Edda S. 574).

44. *Aser*, Odins Ætmænd og Fölge, som her i Norden nöde guddommelig Dyrkelse; *Alfer*, sandsynlig en Folkestamme, som fra Uralderen har boet her i Norden. Senere hen forbandtes med Navnet Begrebet af Aander eller overnaturlige Væsener. *Dvalin* er Navnet paa en vis Dværg, formodentlig den, som forestaaer Sövnen eller Natten; Dvalins Döttre staaer altsaa isteden for Dværges Æt.

45. *Surtur*, Hersker i Muspelheim og uforsonlig Fjende af Aserne. Ved Ragnarokr eller Gudernes Tusmörke skulde han med Muspels Beboere drage i Kamp mod Aser, overvinde dem, kaste Ild over Jorden, og opbrænde hele Verden.

46. *Ridil*, det let svingelige.

47. *Hindarfjeld*; maaske man kunde tænke paa Brunhildenstein ved Feldberg i Hessen, omtrent 2 Mile N.

V. for Frankfurt, hvorom der gaaer det Sagn, at der om Natten gaaer en Lue op deraf, og at det er Brynhilds Straffested, hvis Skikkelse skal være synlig deri. Paa Toppen har man ved en Telegrafs Anlæg opdaget gammelt Muurværk, (efter von der Hagens Tillæg til hans Fortydskning af Edda-Sangene om Niflungerne.)

48. *Frackland*, det sydvestlige Tydskland ved Nederrhin.

49. *Skjoldborg*, et Brystværn, sammensat af Skjolde.

50. *Fafners Bane* er Sværdet Gram, hvormed Fafner var bleven dræbt.

51. *Sövntorn*, en Torn, som frembragte Dvalesövn.

52. *Runer*, de Gamles Skrifttegn, som troedes at besidde Under-Virkninger, bemærker og i Almindelighed: hemmelighedsfulde Videnskaber.

53. *Brynjethings Hövding*, du Vældige i Kamp.

54. *Klinge-Bryne*, eller maaske Klinge-Ryggen, eller, som Prof. Magnusen vil, Beltet ɔ: Gehænget (see hans Fordanskning af den ældre Edda, 4 Deel, i Sigurdrifasmaal hvor hele denne Sang, med Benyttelse af enkelte forskjellige Læsemaader, ogsaa findes.)

55. *Tyr*, en af Aserne, som var den djerveste og modigste, og raadede meget for Seiren i Strid, hvorfor Krigsmænd burde paakalde ham.

56. *Seilets Heste*, et Digter-Udtryk for Skibe. *Aarefald*, Fordybningen mellem Rortollene, eller maaske her kunde tænkes paa Kjölens Fure.

57. *Naud*, Nöd, Nödvendighed, en Rune, som svarer til vort N.

58. *Luven*, Haandens indvendige Flade.

59. *Diser*, Menneskenes Skytsgudinder.

60. *Löv-Runer*, eller Gren-Runer.

61. *Hropter*, et af Odins Tilnavne, maaske des Raabende.

62. *Heiddröpners* Hoved, sandsynlig (efter Prof. Magnusens sindrige Gisning a. St.) Ymers Hoved ɔ: Himmelen og *Hoddröpners* Hov, maaske Himmelhjorten Ekthyrners Hov.

63. *Mimer* var sendt af Aserne, som Gidsel, til Vanerne, for ved sin Visdom, at gaae dem til Haande med kloge Raad. De dræbte ham, og sendte Aserne Hovedet, hvilket Odin balsamerede; og det besad da endnu sin forrige Visdom, og meddelte Odin hemmelige Kundskaber.

64. *Skjoldet, som stander for den skinnende Gud*, uden Tvivl selve Solen, i hvis Skjold, kaldet Svalin, Runer skulde ristes, i den Hensigt, at Menneskene ikke skulde bruge disse skjult til Svig, men aabenbart til hæderfulde Gjerninger (Edda S. 200 n. 29).

65. *Árvakr*, den Aarle, *Alsvidr* den Altforterende eller og den Hurtige, vare Navne paa Solens Heste. Arvakers Öre, sandsynlig Morgenröden; Alsvins Hov Aftenröden. (Den ældre Eddas Fordanskning, a. St.)

66. *Raugner*, Odins Tilnavn. Sleipner, Odins Hest.

67. *Brage*, en af Aserne, udmærket ved Visdom, Veltalenhed og Sprogkyndighed og en Mester i Skjaldskab.

68. *Ulven*, maaske Odins Ulv, *Örnen* maaske en af de mythiske Himmel- eller Luft-Örne. (Den ældre Eddas Fordanskning a. St.).

69. *Broen*, sandsynlig Himmelbroen Bifröst.

70. *Urt*, Öl, som endnu ikke er underkastet Gjæring.

71. *Gungner*, Navnet paa Odins Spyd, (Edda S. 202 n. 40.) Denne Saga har Gugner eller Gaufner.)

72. *Gigja*, en Jættekvinde (Gigas foemina); Björners Udgave og Edda har Grane.

73. Om Alfer og Aser see Anm. 44. *Vaner*, en Folkestamme som boede ved Floden Don eller Tanais,

47. *Til Magterne opslöses*, til Verdens Undergang.

75. *Væringerne* vare Nordboer, der tjente i Keiserens Livvagt i Konstantinopel.

76. *Bckkhild* betyder Bænkhild, og henpeger paa hendes siddende Kvindesysler, *Brynhild* derimod, den brynjeklædte Krigsgudinde.

77. *Sælsomt store Guldbægere*: jfr. hermed Knud Hennebergs Skrift: „Hvad er Edda," hvor han, S. 194, hol-

der for, at Guldhornene have hört med til disse Fafnerske Skatte.

78. *Atle*, upaatvivlelig den navnkundige hunniske Kong Atila.

79. *Gardarike*, ɔ: Rusland.

80. *Træets Fisk*, et Digter-Udtryk for en Orm.

81. *Blande Blod sammen*; vore Forfædre pleiede, ved at indgaae Fostbroderskab, at lade Blodet flyde sammen i en Hule

82. *Oddrun*, Atles Söster.

83. *Stor Larm gjorde Grane*, passer bedre med Eddas Fortælling (S. 255), at Sigurd blev dræbt under aaben Himmel.

84. *Fyen*; Membranen af Sagaen, som siden omtales, ligesom og de bedste Papirs-Haandskrifter, har her: Fjóni isteden for Björners Frone og Eddas Fife.

85. *Skalm*, et kort bredt Sværd (jfr. det græske σκάλμη, et thrakisk Sværd.)

86. *Lyngfisk*, et Digter-Udtryk for en Orm.

87. *Haddingers Land*, maaske en Landstrækning i Norge, til Eksempel Haddingjadal, eller maaske Dele af Jylland, hvor Haddinger fordum have hersket.

88. *Dyrs Indgange*. Sandsynlig have, efter Prof. von der Hagens sindrige Gisning, disse trende opregnede Ting været Benævnelser paa Runer, som brugtes ved Trylleri, og derfor forandredes noget fra den almindelige Form.

89. *Arnens Draaber* ɔ: Sod.

90. *Min Söster* ɔ: Oddrun.

91. *Frændekvinde*; efter Edda hans Moder Grimhild.

92. *Hjerneskaller som Bordbægere*; at det ikke var Hedenolds Tro, at Einherierne drak Mjöd af Fjendernes Hjerneskaller, er viist i Prof. Magnusens foranförte Skrift om Ossians Digte, S. 323; herom mere i Anmærkningerne til Ragnar Lodbroks Saga.

93. *Spangarhede*, en Landtunge ved Lindesnæs.

Litterære Anmærkninger.

1. *Litteratur.* I den Arna-Magnæanske Haandskriftsamling paa Universitets-Bibliotheket findes 7 Papirs-Kodekser af Volsunga-Saga, nemlig, i Folio: N. 2, 3, 5, 6, 7, 8, og i Kvart: N. 282; desuden findes en Papirs-Kodeks i den ældre Haandskriftsamling paa det store Kongl. Bibliothek, og, hvad der er det vigtigste, sammesteds en *Pergaments Kodeks, der er lagt til Grund for nærværende Oversættelse.* Ved alle disse Kodekser findes det Mærkelige, at de alle ere forbundne med Ragnar Lodbroks Saga, og före denne Sagas Titel til Overskrift, saaledes: Saga af Ragnari Lodbrok ok mörgum av örum kóngum merkiligum. Dog kan dette ikke bestemmes med Vished om Pergaments-Kodeksen, hvis förste Blad er ulæseligt. Sagaen er trykt med svensk og latinsk Oversættelse i Björners nordiska Kämpadater. Björners Tekst er, med nogle gisnede Forbedringer, aftrykt i Prof. F. H. von der Hagens Altnordische Lieder und Sagen, welche zum Fabelkreis des Heldenbuchs und der Nibelungen gehören, zweite Sammlung, Breslau 1814-15. Sagaen udgjör, i tydsk Oversættelse, det fjerde Bind af Sammes *Nordische Heldenromane.* Den bærer der Titel af Volsunga-Saga oder Sigurd der Fafnirstödter und die Niflungen, Breslau 1815, og er ledsaget med en indholdsrig Fortale om Sagaens Sammenhæng med andre historiske Minder. Af Brynhilds Sang om Runernes Magt haves en dansk Oversættelse af Abrahamson aftrykt som Tilgift til Prof. Nyerups Udsigt over Nordens ældste Poesi og dens Litteratur. Kh. 1798. Den findes og i de forskjellige Udgaver og Oversættelser af den ældre Edda. Suhm, Torfæus og flere nordiske Historieskrivere have for en stor Deel grundet deres Beretninger paa denne Saga.

2. En omfattende kritisk Bedömmelse af hele den Sagnkreds, hvorti denne Saga henhörer, findes i Prof. P. E. Müllers Sagabibliothek (2 B. fra S. 33 til S. 430), og den udgjör der en af dette Bibliotheks skjönneste Prydelser. Först begyndes med en Indledning til Sagnene om Volsunger og Gjukunger; dernæst fremstilles Indholdet af Vols-

unga-Saga saaledes, at hver Hovedbegivenhed bliver viist hen til dens nærmeste Kilde, de tilsvarende eddiske Kvad, hvis Indhold, med Hensyn til tabte Sange, kan gjöres fuldstændigere ved Sagaens Hjælp, saasom og er skeet i den svenske, efter Professor Rasks Recensjon, ved Afzelius besörgede Udgave. Denne Indholdets Fremstilling skeer under fölgende Afdelinger. Kap. 1-8: Volsungs Æt og Bedrifter; K. 9-20: Sigmunds og Helges Skjæbner; K. 21-28: Sigurd Fafnersbanes Ungdom, K. 29-36: Sigurds Giftermaal, hvor der vises at Kap. 31 er taget af Vilkena-Saga og Kap. 32 ogsaa er mistænkeligt; K. 37-40: Sigurds Död. K. 41-48: Gjukungernes og Atles Fald K. 48-51: Gjukungestammens Undergang eller Gudrunes sidste Skjæbne, hvor der gjöres en höist interessant Sammenligning mellem Fortællingen om Svanhild med Saxos Beretninger om Svavilde og Jornandes's (de rebus geticis, cap. 24) om Ermanrik og hans Kone Sanielh; Kap. 52: Aslaugs Ungdom, hvor fremstilles dette Træks Usandsynlighed og Strid mod Chronologien. Mærkelig er imidlertid den Omstændighed, Torfæus beretter i den förste Deel af hans norske Historie, S. 491, at i hans Tid, mod Enden af det syttende Aarhundrede, levede endnu paa Spangarhede i Christiansands Stift, Sagnet om en dansk Dronning Aadlov, som der skulde være bragt hen i en Guldcithar, og under Navnet Krake have vogtet Geder, hvorfra Stedsnavnene Krakebek og Guldvig, samt Fruentimmernavnet Aadlov. Dernæst bestemmes Sagaens Affattelsestid ved Sammenligning med de andre islandske Minder om de samme Begivenheder: de eddiske Kvad, ved hvis Afbenyttelse i Sagaen det ofte er aldeles tydeligt, at Versene ere blevne oplöste i Prosa; de prosaiske Stykker, som forbinde de eddiske Kvad; Norna Gests Saga og Vilkena-Saga. Sagaens *Affattelse* henföres da til *Begyndelsen af det trettende Aarhundrede*, og der godtgjöres, at Sagnene om Volsungernes Skjæbne vare almindelige bekjendte i Norden i den ældste Tid, hvorom Historien veed af at sige. Resultatet af de flere herhid henhörende kostelige Undersögelser gjemmes til disse Kæmpe-Historiers fölgende Dele.

Ragnar Lodbroks Saga,
Krakemaal,
Fortælling om Norna Gest,
og
Brudstykke om dansk-norske Konger,

efter

islandske Haandskrifter

fordanskede,

med oplysende Anmærkninger

ved

Carl Christian Rafn,

Lieutenant ved det fyenske Regiment lette Dragoner, Lærer ved det Kgl. Landkadet-Akademi, ordentlig Medlem af det skandinaviske Litteratur-Selskab, af det islandske og det fyenske litterære Selskab.

Kjöbenhavn, 1822.

Trykt paa Forfatterens Forlag,

hos *Hartv. Frid. Popp.*

Jeg skuer de Ædlinge, stolte af fordums Daad; deres Sjæle opflammes ved Mindet om Oldtids Krige og henfarne Dages Id.

Ossian.

De höilærde Professorer

Rasmus Christensen Nyerup

og

Rasmus Christian Rask,

Bibliothekarer

ved

Universitets-Bibliotheket,

den nordiske Fornvidenskabs ivrige Talsmænd

og virksomme Kjendere,

helliges

disse Fornolds Kjærminder

med ærbödig Hengivenhed

af

Carl Christian Rafn.

Ragnar Lodbroks
og
hans Sönners Saga.

Förste Kapitel.
Om Thora Borgarhjorts) Lindorm.*

Herraud hed en mægtig og berömt Jarl i Gotland. Han var gift, og havde en Datter ved Navn *Thora*, den skjönneste af Kvinder, og vel övet i alskens nyttige Haandarbeider. Med Tilnavn kaldte man hende *Borgarhjort* eller Hinden i Borgen, fordi hun i Skjönhed ligesaameget overgik alle andre Kvinder, som Hjorten heri overgaaer de övrige Dyr. Jarlen lod bygge sin Datter en Skemme, eller eenlig Bygning i Nærheden, af Kongehallen med en Træmuur omkring; og som han elskede hende höit, pleiede han hver Dag, at sende hende Noget at fornöie sig med; og saa, sagde han, at

*) En Stjerne henviser til Anmærkningerne bag i.

han vilde vedblive. Han lod hende nu en Dag, fortæller man, bringe en særdeles smuk liden Lindorm. Denne Orm holdt hun for en god Eiendom, satte den i en Æske, og lagde Guld under den. Den vokste tilligemed det underliggende Guld, saa at det varede ei længe, forinden Rummet blev den for snævert i Æsken, og da lagde den sig en Ring uden om den; og omsider kom det endog saa vidt, at der ikke var Rum til den i Skemmen; og som Ormen saaledes tiltog i Störrelse, vokste ogsaa Guldet under den. Nu laae den uden om Skemmen, saa at Hale og Hoved naaede sammen. Farlig var den at komme i Kast med, og Ingen turde komme til Skemmen af Skræk for den, undtagen allene den Mand, som bragte den Föde; den behövede en Okse i Maalet. Jarlen holdt dette for en stor Skade, og gjorde det höitidelige Löfte, at han vilde give sin Datter til den Mand, i hvo han end var, som dræbte Ormen, og at Guldet, som var under den, skulde fölge hende som Medgift. Denne Tidende spurgtes vide om Land, men dog fandt Ingen sig stærk nok til at tænke paa, at faae Bugt med denne store Orm.

Andet Kapitel.

Om Ragnar Lodbrok.

Paa den Tid herskede over Danmark *Sigurd Ring*, en mægtig Konge, som især er bleven berömt af det Slag, han holdt mod *Harald Hildetand* paa *Brovalle*, hvor Harald faldt for ham, hvilken Begivenhed er bleven bekjendt over hele Verdens nordre Deel. Sigurd havde en Sön, som hed *Ragnar;* han var stor af Vækst, skjön af Udseende og vel udstyret med Viisdom; höimodig var han mod sine Mænd, men grum mod sine Uvenner. Saasnart hans Alder tillod det, skaffede han sig Mandskab og Krigsskibe, og han blev den störste Kriger, saa man neppe fandt hans Lige. Han spurgte det Löfte, Herraud Jarl havde givet, men lod, som han ei gav Agt derpaa, ja som om han ei engang vidste det. Han lod sig gjöre en Klædning af underlig Beskaffenhed; det var lodne Bukser og en loden Kappe. Da de vare færdige, lod han dem syde i Beg, og dernæst hærdede han dem. Det hændte sig nu en Sommer, at han holdt med sin Hær til Gotland og lagde Skibene ind i en Lönvig, ei

langt fra Jarlens Hovedsæde. Som han nu havde været der een Nat, vaagnede han tidlig om Morgenen, reiste sig op, og iförte sig den för omtalte Vaabenklædning, tog et stort Spyd i sin Haand, og gik eensom bort fra Skibene hen paa en Sandrevle, hvor han væltede sig i Sandet. För han gik bort, tog han Bladnaglerne ud af Spydet, og gik dernæst ganske ene til Porten paa Jarlens Borg, hvor han kom saa tidlig paa Dagen, at alle Mænd endnu laae i Sövn. Han styrede derpaa lige til Skemmen, og da han kom inden for Træmuren, hvor Ormen var, stak han til den med sit Spyd, og rykkede det til sig igjen. Anden Gang stak han til den, og det Stik kom i Ormens Ryg. Den krympede sig saa haardt, at Spydet gik af Skaftet, og saa stort et Gny löd der i dens Dödskamp, at hele Skemmen skjalv. Derpaa vendte Ragnar sig bort, og en Blodstraale traf ham mellem Skuldrene, men den Klædning, han var iført, beskyttede ham saaledes, at han fik ingen Skade deraf. De, som vare i Skemmen, vaagnede ved Gnyet, og ginge ud. Thora saae da en stor Mand gaae ned fra Skemmen, og spurgte ham om Navn, og om, hvem han sögte efter. Han standsede, og kvad saaledes:

1) Vovet jeg har nu Livet,
Vise og fagre Kvinde!
Angreb jeg Jorde-Fisken a)
Femten Vintre gammel;
Have skal jeg hurtig Döden,
Hvis ei Jernet kryber
Haardt den ringomlagde
Hedelaks a) til Hjerte.

Nu gik han bort, og talte ei mere med hende; Spyder lod han blive staaende i Saaret, men Skaftet tog han med sig. Da hun havde hört denne Vise, forstod hun klart, at han talte om sit Ærinde, og om, hvor gammel han var; og hun overveiede nu hos sig selv, hvo han vel maatte være, vidste dog ei ret, om han var af Menneske-Slægt eller ei, fordi hans Vækst syntes hende i Forhold til den Alder, han havde, saa stor, som Sagnet skildrer os Uvætternes. Hun gik nu tilbage i Skemmen og lagde sig til at sove. Da nu Mændene om Morgenen kom til, bleve de vaer, at Ormen var död, og at den var gjennemstukken med et stort Spyd, som endnu stod i Saaret. Jarlen lod det nu tage bort derfra, og det var saa stort, at Faa kunde före

a) ɔ: Ormen.

det; og han tænkte nu paa, hvad han havde lovet den Mand, som blev Ormens Bane; men det syntes ham, som han ei var vis paa, om et Menneske eller maaske et andet Væsen havde udfört denne Daad. Han raadslog nu med sine Venner og sin Datter, hvorlunde han skulde randsage dette. Midlertid holdt han det for sandsynligt, at den, som havde udfört dette Værk, ogsaa vilde söge at naae Belönningen. Thora tilraadte da, at lade sammenkalde et Thing saa folkerigt som muéligt, og byde, at Alle skulde komme did, som ei vilde have Jarlens Vrede, og som paa nogen Viis kunde söge Thingestevne; og om der var Nogen, som vedgik Ormens Banesaar, da skulde han före med sig det Skaft, som hörte til Spydet. Dette Raad bifaldt Jarlen, og han lod nu stevne til Thinge; og paa den bestemte Dag kom Jarlen og mange andre Hövdinger sammen, saa at der blev en meget talrig Forsamling*a*).

---

a) Ifr. Saxo; Grundtvigs Fordanskning II. S. 247.

Tredje Kapitel.

Ragnar faaer Thora Borgarhjort.

Det spurgtes nu til Ragnars Skibe, at der i Nærheden var stevnet til Thinge; thi drog Ragner næsten med hele sin Hær fra Skibene til Thinget. Da de kom did, toge de Standplads noget fra andre Mænd, eftersom Ragnar saae, at der var kommen en langt störe Forsamling af Folk, end sædvanligt var. Da stod Jarlen op, paaböd Taushed og talte: han takkede Mændene, fordi de saa vel havde fulgt hans Ombud, og sagde dem derpaa Anledningen til dette Thingestevne; först fortalte han dem Löftet, han havde givet den Mand, som blev Ormens Bane; derpaa, at Ormen nu var död, og at Udförcren af dette Storværk havde ladet Spydet blive siddende i Saaret; „og om der nu er Nogen her paa Thinget," tilföiede han, „som har det Skaft, som passer til dette Spyd, da bære han det frem, og sande saaledes sit Udsagn! og jeg skal fuldbyrde alt det, jeg har erklæret, hvad enten han nu er af större eller mindre Herkomst." Han sluttede nu Forhandlingerne med, at han lod bære Spy-

det for hver Mand, som var paa Thinget, og böd dem sige, om der var Nogen, som kunde vedgaae denne Daad, og havde det Skaft, som passede til Spydet. Dette gik nu for sig, men der fandtes Ingen, som havde Skaftet. Nu kom man derhen, hvor Ragnar stod, og viste ham Spydet. Han nægtede ikke, at det kunde være hans, og Spyd og Skafte passede i hinanden, saa at der var Syn for Sagen, at det var ham, der havde tilföiet Ormen Bane; og af dette Værk blev han særdeles navnkundig over hele Norden. Han beilede derpaa til Thora. Jarlen optog hans Begjering vel, og man gjorde Anrettelser til et stort Gilde med de bedste Midler, som fandtes i Riget. Ragnar holdt saaledes sit Bryllup, og drog, efterat Höitiden var endt, hjem til sit Rige, hvor han derpaa opholdt sig en Tid. Han elskede Thora höit; de havde to Sönner; den ældste hed *Erik*, den yngste *Agnar*; de vare store af Væxt, skjönne af Udseende; og meget stærkere end de fleste andre Mænd i de Tider. De lærte alskens Idrætter. Thora faldt omsider i en Sygdom, af hvilken hun döde. Dette gik Ragnar saa nær til Hjerte, at han ikke vilde forestaae Regjeringen. Han tog andre Mænd til at bestyre Riget i Forbindelse med sine Sönner

Selv tog han til sin gamle Bedrift; han drog i Leding, og Seier fulgte hans Færd.

Fjerde Kapitel.

Ragnar drager til Norge, og finder der Aslaug b).

En Sommer styrede Ragnar med sine Skibe til Norge; han havde der mange Frænder og Venner, som han agtede at besöge. Om Aftenen lagde han Skibene ind i en liden Havn, ei langt fra en Gaard, som hed *Spangarhede c*). I den Havn laae de om Natten. Da Madsvendene, Morgenen derpaa, droge i Land at bage Bröd, saae de en Gaard ei langt fra dem; thi synres det dem beleiligere at drage did, og der fuldende deres Arbeide. Saasnart de kom til denne lille Gaard, traf de en Kjærling i Tale, og spurgte, om hun var Husmoder, og hvad hun hed. Der förste bejaede hun, og föiede til: „Usædvanligt er mit Navn, thi jeg hedder

---

b) Jævnför Volsunga-Sagas Fordanskning S. 149.
c) En Landtunge nær Lindesnæs.

Grima; men hvo ere I?" De svarede, at de vare Ragnar Lodbroks Tjenestemænd, og at de önskede at udföre deres Syssel der, og bade hende, være dem behjælpelig. Kjærlingen svarede, at hendes Hænder nu vare altfor stive dertil; „men den Tid har været," tilföiede hun, „at jeg kunde regne mig i Kvinders Tal baade i Skjönhed og Færdigheder, og vel kunde udföre min Syssel; men jeg har en Dotter, som maa være med eder. Hun vil snart komme hjem; hun hedder *Kraka,* men det er nu kommet saa vidt, at hun neppe vil lyde mine Bud." Kraka var om Morgenen ude at vogte Faar, og da hun saae, at der vare komne mange store Skibe til Land, tog hun sig for, at toe sig, skjöndt Kjærlingen havde forbudet hende det, for at forhindre, at man blev hendes Skjönhed vaer, thi hun var den fagreste af alle Kvinder, og hendes Haar saa langt, at det naaede til Jorden, og saa fagert som den deiligste Silke. Da Madsvendene havde gjort Ild, kom Kraka hjem. Hun saae nu, at der vare komne Mænd, som aldrig var hændtes för. Hun betragtede dem, og de igjen hende, og nu spurgte de Grima: „Er denne fagre Möe din Dotter?" „Ei er det löiet," sagde Grima, „at hun er min Dotter." „Meget ulige ere I da," sagde de, „saa barsk er du, men

saa deilig en Mö er hun, at vi endnu aldrig have seet hendes Lige. Ikke en Mine har hun tilfælleds med dig, thi du er ret en skrækfuld Skabning." Grima svarede: „Nu maa man ei see paa mig; forandrede ere mine Ansigtstræk fra det, de forhen vare." Kraka spurgte nu, hvad hun skulde gjöre. De bade hende ælte Deien; selv vilde de bage Brödet. Hun tog nu til sin Forretning, og udförte den vel; men deres Öine vare aldrig fra hende, saa at de ei passede deres Syssel, men brændte Brödet. Da de havde fuldendt deres Værk, droge de tilbage til Skibene; men da de fremtoge Maden, sagde Alle, at de havde aldrig tilforn gjort det saa slet, og at de derfor burde straffes. Da spurgte Ragnar, hvi de havde saaledes bagt Bröd. De undskyldte sig med, at de havde seet en Kvinde saa deilig, at hun i den Grad havde fængslet deres Öine, at de ei havde agtet paa deres Syssel. De lagde til, at Ingen i hele Verden kunde være fagrere end hun. Da de nu talte saa meget om hendes Skjönhed, sagde Ragnar, at han dog var vis paa, at hun ei var saa skjön, som Thora havde været. De sagde, at hun gav hende intet efter i Skjönhed. Da sagde Ragnar: „Nu vil jeg sende saadanne Mænd, som forstaae at see, og om det er saa, som I for-

tælle, da skal denne Mangel paa Agtsomhed være eder tilgivet; men om Kvinden i nogen Henseende ikke er saa skjön, som I have berettet, da vil stor Straf og Hevn ramme eder." Han böd nu Mænd at drage til den fagre Mö, men en stærk Modvind forhindrede dem, at komme i Land den Dag. Ragnar böd da sine Afsendinge: „Om denne unge Mö synes eder saa deilig, som man har berettet os, beder hende da at drage til mig! thi jeg vil da træffe hende, og hun skal vorde min. Hverken vil jeg, at hun skal være klæd eller uklæd; hverken mæt eller umæt; ei skal hun fare ensom, og skal dog intet Menneske fölge hende." De droge nu Veien til Gaarden. De betragtede Kraka med Opmærksomhed, og hun forekom dem at være saa deilig, at man forgjæves vilde söge hendes Lige. Da forkyndte de deres Herre Ragnars Ord, og hvorlunde hun skulde være beredt. Kraka overtænkte, hvad Kongen havde talt, og hvorlunde hun skulde gjöre sig færdig, men Grima holdt det for ugjörligt, og troede fuldt og fast, at denne Konge ikke maatte være klog. Kraka svarede: „Det maa han have talt, at det lader sig saalunde udföre, hvis vi ellers forstaae, hvad han har sigter til; dog! vist er det, at i Dag vil jeg ikke drage med eder,

men i Morgen tidlig skal jeg komme til eders Skibe." Derpaa droge de bort, og fortalte Ragnar deres Ærindes Udfald, og at hun vilde komme til dem. Den Nat forblev Kraka hjemme, men om Morgenen tidlig sagde hun til Gubben, at hun nu vilde drage til Ragnar, „men dog vil jeg först," sagde hun, „gjöre nogen Forandring i min Klædning. Du har et Örte-Næt, det vil jeg vikle om mig, og uden paa det lader jeg mit Haar falde, og er jeg da ingensteds bar; men jeg vil smage paa en Lög, thi vel er det kun ringe Mad, men man kan dog mærke, at jeg da har nydt Noget; og jeg vil lade din Hund fölge mig, da farer jeg ei ensom, skjöndt dog intet Menneske fölger mig." Da Kjærlingen hörte hendes Beslutning, fandt hun, at hun havde truffet Alt meget nöie. Da nu Kraka var færdig, drog hun til Skibene, og hun var deilig at see til, og hendes Haar hang frit ned, og skinnede som Guld. Nu kaldte Ragnar paa hende, og spurgte, hvo hun var, og hvem hun vilde træffe. Hun svarede med denne Vise:

2) Tör dit Bud jeg ei bryde,
Da du böd mig at komme,
Ei en Konges Bönner
Uopfyldte lade;

Ikke om Mad jeg mindes;
Min Hud er ei nögen;
Har jeg fuldgodt Fölge,
Farer jeg dog eensom.

Han sendte nu Mænd imod hende, at ledsage hende til Skibene, men hun erklærede, at hun ei vilde drage did, uden man gav hende og hendes Reisefælle Löfte paa fredelig Behandling. Man ledsagede hende nu til Kongens Skib; da hun kom i Forrummet, rakte Kongen sin Haand imod hende, men Hunden bed ham i den. Ragnars Mænd löbe da til, og dræbte Hunden. De sloge en Buestreng om dens Hals, og deraf döde den. Bedre holdt man ei den Fred, man havde lovet hende. Ragnar förte hende derpaa ind i Löftningen til sig. Hun stod ham vel an; han talte kjærlig til hende, og behandlede hende med Blidhed. Han kvad denne Vise:

3) Fremkalder fro nu Elskov
Jeg, som Fædrejord vogter,
Muntrer den milde Pige
Til mig at omarme.

Hun kvad:

Vanærefri du lade,
Hvis vil du Freden hævde,

(Hiemsögt har jeg en Hövding)
Heden mig fare, Konning!

Femte Kapitel.

Ragnar faaer Aslaug.

Han sagde nu, at hun stod ham vel an, og at hun maatte drage med ham. Det nægtede hun. Da fremkom han med det Önske, at hun skulde være der paa Skibet Natten over. Hun sagde, at det ei skulde skee, för han kom hjem fra den Færd, han havde besluttet; „og kan maaskee hændes;" tilföiede hun, „at eders Sind da er forandret." Da kaldte Ragnar paa sin Skatmester, og böd ham fremtage den overalt guldbordyrede Kjole, som Thora havde eiet. Den böd Ragnar til Kraka med disse Ord:

4) Vil du tage denne
(Vel den kan dig klæde)
Serk med Sölv udsyet,
Som Thora Hjort har eiet;
Fore hendes hvide
Hænder om di e Sömme,

Kjær var Folkenes blide
Konning hun til Döden.

Kraka kvad til Svar:

5) Tör jeg ei tage denne,
(Som Thora Hjort har eiet),
Serk med Sölv udsyet,
Standsklæder mig ei passe;
Thi er jeg Kraka kaldet,
At i kulsorten Vadmel
Har jeg paa Gruus om-gaaet,
Geder langs Söen drevet.

„Vil jeg vist ei modtage Kjolen," sagde hun, „vil jeg heller ikke iföre mig prægtige Klæder, saalænge jeg er her hos Gubben; kan være, dig synes bedre om mig, hvis jeg klæder mig bedre. Og vil jeg nu drage hjem; men om du ved din Tilbagekomst er af samme Sind, og önsker, at jeg skal drage med dig, da kan du sende Mænd efter mig." Ragnar svarede, at hans Sind ei vilde forandres. Hun drog derpaa hjem, men de begave sig paa den bestemte Reise, saasnart de fik Bör, og Ragnar fuldendte det Ærinde, som han havde besluttet. Da han kom tilbage, landede han i den samme Havn, hvor Kraka för kom til ham. Han sendte straks samme Aften Mænd til hende, at forkynde i Kongens Navn, at hun nu skulde drage bort

med Alle. Kraka sagde, at hun ei kunde drage derfra för om Morgenen. Hun reiste sig nu aarle op, gik til Gubbens og Kjærlingens Seng, og spurgte, om de vare vaagne. De bejaede det, og spurgte, hvad hun vilde. Hun sagde, at hun agtede sig bort derfra, og ei at være der længer. „Jeg veed," tilföiede hun, „at I dræbte min Fosterfader *Heimer*, og har jeg intet Menneske værre at lönne end eder, men fordi jeg nu har været her saa længe, vil jeg dog ei lade eder gjöre noget Ondt. Men det vil jeg önske eder som bestemt, at den ene af eders Fremtidsdage vil blive værre end den anden, men den sidste den værste; og maae vi nu skilles." Derpaa gik hun Veien ned til Skibene, hvor man imodtog hende vel. Da man samme Aften skulde rede Sengene, sagde Ragnar til Kraka, at han önskede, hun skulde sove ved hans Side. Hun svarede, at det kunde ikke tilstædes, og vil jeg, sagde hun, at du drikker Bryllup med mig, naar du kommer hjem i dit Rige, thi tykkes det mig hæderligst saavel for dig og mig, som for vore Arvinger, om vi faae nogle. Han tilstod hende sin Bön. Reisen gik lykkelig for dem; og saasnart Ragnar nu var kommen hjem i sit Land, blev et kosteligt Gjestebud anrettet for ham, og man drak straks

hans Velkomsts Öl og Bryllup. Förste Aften, da Ragnar og Aslaug kom i Seng, vilde han favne sin Kone, men hun unddrog sig; „thi," sagde hun, „jeg siger dig, at det ikke vil gaae godt, om jeg ei maae raade." Ragnar sagde, at han ei fæstede Tro til det, og at Gubben og Kjærlingen ei vare fremvise. Han spurgte, hvorlænge det skulde vare. Da kvad hun:

6) Tre Nætter skulle vi vente,
Og dog sammen bygge,
Ufornærmed' i Hallen,
För til Guder vi offre;
Ellers vil langlig Skade
Paa mit Foster der vorde;
Altfor snar du begynder
Den som Been ei haver.

Og skjöndt hun kvad dette, gav Ragnar dog ingen Agt derpaa, men fulgte sine Raad.

Sjette Kapitel.

Om Ragnars Sönner.

Tiden led nu frem, og de levede sammen med Glæde og stor Kjærlighed. Omsider fölte Kraka

sig syg, nedkom, og födte et Drengebarn. Drengen blev overöst med Vand, og givet Navnet *Ivar*. Men denne Dreng var * *Beenlös*, og der var som Brusk, hvor der skulde være Been. I hans Ungdom var hans Vækst saa stor, at Ingen vare hans Jævnlige. Han var af Alle den skjönneste af Udseende og saa forstandig en Mand, at man bærer Tvivl om, at der har været nogen större Viismand til end han. De fik flere Börn: deres anden Sön hed *Björn*, den tredje *Hvitserk*, den fjerde *Rögnvald*. Saasnart deres Alder tillod det, lærte de alskens Idrætter, og bleve store og drabelige Mænd. Hvor de droge frem, lod Ivar sig bære paa Stænger, thi han kunde ei gaae; og skulde han være deres Raadgiver i hvad de toge sig for. Dengang vare Ragnars förste Sönner Erik og Agnar drabelige Mænd, saa at deres Jævnlige vanskeligen fandtes; hver Sommer laae de ude med Krigsskibe, og vandt Berömmelse af deres Ledingsfærd. En Dag spurgte Ivar sine Brödre Hvitserk og Björn, hvor længe det skulde saaledes gaae, at de vilde sidde hjemme, uden at erhverve sig nogen Navnkundighed. De svarede, at de vilde fölge hans Raad i dette, som i andet. „Nu vil jeg," sagde Ivar, „at vi anholde om veludrustede Skibe og Mandskab;

siden ville vi erhverve os Gods og Berömmelse, om det saa vil lykkes." Da de nu indbyrdes havde overlagt dette, bade de Ragnar, at give dem Skibe, og saadant Mandskab, som var prövet i Leding, og vel udrustet med Alt. Dette deres Önske opfyldte han. Og da nu Hæren var udrustet, droge de af Landet; men hvorsomhelst de holdt Træfning, finge de stedse Overmagten, og formerede deres Tropper og Eiendele. Da sagde Ivar, at han holdt for, at de skulde drage didhen, hvor större Overmagt var at kæmpe imod, for saaledes at forsöge deres Kræfter. De spurgte, hvor han vendede, at dette kunde opnaaes. Nu nævnede han dem en Stad, som hed * *Hvitaby a*). Det var et stort Offersted, og Mange havde forsögt, at vinde denne Bye, men Seiren var endnu ikke falden i Nogens Lod. Ogsaa Ragnar var kommen did, men maatte vige derfra med uforrettet Sag. „Er der da saa stor og tapper en Besætning," spurgte de, „eller er der anden Vanskelighed at kæmpe imod?" Ivar svarede dem, at baade var Folket talrigt og Offersteder stort, og dette havde været til Alles Undergang, saa at Ingen havde kunnet holde Stand. Da sagde

a) Maaskee Withby paa Northumberlands Östkyst.

de, at han skulde raade for, om de skulde styre did eller ikke. „Ieg vil," vedblev han, „gjöre et Forsög paa, om vor Tapperhed eller Landsfolkets Offringer formaae mest."

Syvende Kapitel.

Ragnars Sönner indtage Hvitaby, og der falder deres Broder Rögnvald.

De styrede nu did, og da de naaede Landet, beredte de sig til Opgang. Midlertid fandt de det raadeligt, at noget Mandskab holdt Vagt ved Skibene, og da deres Broder Rögnvald var ung, saa at de troede ham ei voksen en saa farlig Pröve, som de der ventede sig, lode de ham holde Vagt ved Skibene med en Deel af Mandskabet. För de droge op paa Land sagde Ivar, at Borgfolket havde to Kvie-Nöd, som indjoge Folk en saadan Skræk, at de ei kunde staae for deres Brölen og Trolddom. „Holder eder," vedblev han, „som det egner sig Mænd, om der end kommer nogen Frygt over eder, thi andet er her ikke at gjöre." De fylkede

nu deres Hær, men da de nærmede sig Borgen, bleve Stadens Beboere dem vaer, og grebe straks til at udlöse disse Nöd, som de satte deres Tillid til. Da nu Kvierne vare lösladte, löbe de haardt frem, og brölede grummelig. Dette saae Ivar fra Skjoldet, hvorpaa han blev baaren, og bad, at man skulde give ham en Bue. Saasnart han fik den, skjöd han til begge disse Troldkvier, saa de styrtede döde ned, og saaledes var nu den Ufred, som man frygtede mest, fra Haanden. Nu tog Rögnvald til Orde ved Skibene, og talte til sit Mandskab, at de Mænd vare lykkelige, som kunde have saadan Skiemt, som hans Brödre havde, „og ei Andet" tilföiede han, „bevægede dem til, at jeg skulde blive tilbage, end at de ene vilde höste Berömmelsen heraf, thi skulle vi nu gange op alle som en Mand!" Saa gjorde de, og da de indhentede Hæren, gik Rögnvald djærvt frem i Kampen, men faldt, efterat have stredet tappert en Stund. De andre Brödre trængte nu ind i Borgen; der begyndte en ny Drabning, og Enden blev, at Borgmændene toge Flugten, men hine forjoge de Flygtende. Da de kom til Borgen, kvad Björn denne Vise:

7) Hævede vi nu Raaber,
Vore bed meer end deres

(Sandt vil jeg om det sig
Sverde i * Gnypafjorden
Kunde hvo som vilde
Hist ved Hvitaby ofte
(Spare ei Svende deres
Sverd!) Mandsbane vorde.

Da de kom tilbage til Byen, brændte de hvert Huus, og de nedbröde hele Borgmuren, men alt löst Gods toge de med sig, og styrede nu derfra med deres Skibe.

Ottende Kapitel.

Ragnars Færd til Sverrig.

En Konge, ved Navn *Eisten*, raadede over Sverrig. Han var gift, og havde en Datter; hun hed *Ingeborg*, og var den skjönneste og fagreste af alle Kvinder. Kong Eisten var mægtig og rig paa Folk, ond, men dog en viis Mand. Han havde sit Hovedsæde i *Upsal*, og var en stor Offermand. Til de Tider var i Upsal saa stort et Offersted, at det ikke har havt sit Lige her i Norden. De troede paa en

Ko, og kaldte hende Sibylja a). Man offrede saa meget til hende, at Ingen kunde holde sig for hendes Bröl; og derfor pleiede Kongen, naar en fjendtlig Hær var ivente, at lade denne samme Ko gange foran Fylkingen. Saa stort Djævelskraft fulgte hende, at Fjenderne bleve forvirrede, saasnart de hörte hendes Bröl, saa at de sloges indbyrdes, og toge sig ikke selv i Agt; og for den Sags Skyld var Sverrig ei i den Tid udsat for fjendtligt Indfald; thi Ingen dristede sig til at kæmpe mod slig en Overmagt. Kong Eisten havde Venskab med mange Mænd og Höfdinger. Der var og i den Tid, fortæller man, godt Venskab mellem ham og Ragnar. De havde derfor den Skik, at de skiftedes til hver Sommer at drage til hinanden til Gilde. Det hændtes nu, at Ragnar skulde gjeste Kong Eisten. Ved Ankomsten til Upsal, blev han og hans Hær vel modtagne. Da de förste Aften drak, lod Kongen sin Datter skjænke for sig og Ragnar. Da talte Ragnars Mænd indbyrdes, at det var det rimeligste, at Ragnar beilede til Kong Eistens Dotter, og ei længere beholdt Gubbens Dotter tilægte. Nu

a) Se-belja ɔ: den idelig brölende.

gav een af hans Mænd sig til at andrage dette for ham, og det endtes med, at hun blev ham trolovet; dog skulde hun sidde en lang Tid som Fæstemö. Da Gildet var tilende, begav Ragnar sig paa Hjemreisen; den gik heldig af, og der er Intet fortalt om hans Færd, för hans Vei, i Nærheden af Borgen, faldt over en Skov. Da de kom til en aaben Plads i Skoven, lod Ragnar sin Hær gjöre Holdt, og paaböd Taushed; han böd nu alle dem, som havde været med paa denne svenske Reise, at Ingen af dem maatte aabenbare den Beslutning, han havde taget om Giftermaal med Konning Eistens Dotter. Saa strengt forböd han dette, at om der var Nogen, som aabenbarede det, da skulde han uden al Skaansel miste Livet. Efter saalunde at have talt, drog han hjem til Borgen. Det glædede Folket atter at see ham, og Ölbægeret tömmedes paa hans Velkomst. Ragnar satte sig i sit Höisæde, men havde ei siddet der længe, för Kraka kom ind i Hallen, satte sig paa hans Knæ, slyngede Armene om hans Hals, og spurgte, hvad Tidender han bragte; hvortil han svarede, at han ingen havde at fortælle. Ud paa Aftenen begyndte man at drikke, og derefter sögte man Hvile i Sövnens Arme. Som nu Kraka laae ved Rag-

nars Side, spurgte hun ham endnu engang om Tidender. Han sagde, at han vidste ingen. Hun vilde nu snakke om mange Ting, men han sagde, at han var sövnig og mödig af Reisen. „Da vil jeg sige dig Tidender," sagde hun, „om du vil mig ingen sige." Han spurgte, hvilke de vare. „Det kalder jeg Tidender," sagde hun, „om en Konning har fæstet sig en Hustru, og Folk dog vil sige, han havde sig en anden tilforn." „Hvo har fortalt dig det?" sagde Ragnar. „Beholde skulde dine Mænd Liv og Lemmer," vedblev hun, „thi ingen af dine Mænd have sagt mig det; men I maa have seet, at der sade tre Fugle i Træet hos eder; de fortalte mig disse Tidender. Men det beder jeg, at du ei reiser, at fuldföre det Giftermaal, som du har sat dig for; thi vil jeg nu fortælle dig, at jeg er en Konnings og ei en ringe Bondes Dotter; min Fader var saa berömmelig en Mand, at hans Lige ei fandtes, men min Moder var den skjönneste og viseste af alle Kvinder, og hendes Navn vil leve i varigt Minde, saalænge Verden staaer." Han spurgte nu, hvo hendes Fader da var, om hun ei var den fattige Gubbes Dotter paa Spangarhede. Hun sagde, at hun var en Dotter af *Sigurd Fafnersbane* og *Brynhild Budlesdotter*.

„Det tykkes mig usandsynligt," sagde han, „at deres Dotter skulde hedde Kraka, og være opvoksen i saadan Fattigdom, som der var paa Spangarhede." Da svarede hun: „Derom skal Sagaen vidne," og nu fortalte hun, og begyndte Fortællingen dermed, at Sigurd og Brynhild traf sammen paa Fjældet, da hun blev avlet, „og da Brynhild nedkom med mig," vedblev hun, „blev der givet mig Navn, og jeg blev kaldt Aslaug." Dernæst fortalte hun Alt, som var hændtes, siden hun kom til Gubben. Da svarede Ragnar: „Denne Aslaugs underfulde Fortælling vil aldrig gaae mig af Minde." „Du veed," vedblev hun, „at jeg er frugtsommelig, og det vil være et Drengebarn, jeg gaaer med; paa denne Dreng vil sees det Mærke, at det synes som en Orm ligger om Drengens Öie; hvis dette nu gaaer i Opfyldelse, beder jeg dig, ei at drage til Sverrig, at ægte Konning Eistens Dotter; men dersom det slaaer feil, drag da, hvorhen du vil; og önsker jeg, at denne Dreng skal opkaldes efter min Fader, hvis dette Hædersmærke, som jeg haaber, findes i hans Öie." Nogen Tid derefter blev hun syg, og nedkom med et Drengebarn. Huusfolkene toge Drengen, og viste ham for hende; hun böd dem da, at bære

ham til Ragner, og lade Kongen see ham. Han blev da baaren ind i Hallen, og lagt i Ragnars Kappeskjöd. Da denne nu betragrede Drengen, spurgte man ham, hvad han skulde hedde. Han kvad denne Vise:

8) Sigurd skal Svenden nævnes,
Slag han ung vil holde,
Meget ligne sin Moder,
Faders Sön dog kaldes;
Han vil Odins Ættens
Overmand nævnet vorde;
Den har Orm i Öiet,
Som Anden gav Bane.

Nu trak han en Guldring af sin Haand, og gav Drengen den i Navnefæste; men da han rakte Haanden med Ringen, rörte den ved Drengens Ryg, hvilket Ragnar udlagde, som om han ringeagtede Guldet; og nu kvad han denne Vise:

9) Datter-Sönnen hin dyre
Synes Folket at have
Brynhilds tindrende Öine
Og trofaste Hjerte;
Denne Budles Ætling,
Vil i Saarlegs Gilde a)
(Ung han haded' den röde
Ring) ved Kraft gaae for Andre.

a) ɔ: Kampen.

Endnu kvad han:

10) Saae jeg af Svende ingen,
Sigurd ene undtagen,
Ligge i Öinene lige
Langhalsed: Tranes Föde[a];
I Dag fik han den dyre
Ring, thi maa det sömme,
At han af Öie-Ormen
Ögenavn[b] erholder.

Han böd nu, at Drengen skulde bæres ud i Sidebygningen, og da afstod han fra Reisen til Sverrig. Det kom nu op, hvad Æt Aslaug var af, saa at hver Mand vidste, at hun var en Datter af *Sigurd Fafnersbane* og *Brynhild Budlesdatter*.

Niende Kapitel.

Ragnars Sönner Ågnars og Eriks Ledingsfærd til Sverrig[c].

Da nu den bestemte Tid, at Ragnar skulde drage til Höitid i Upsal, var forlöben, og han

a) Ormen.
b) Jfr. Saxo, Grundtvigs Fordanskning, II, S. 250.
c) Jfr. Saxo, a. St. S. 266.

ei kom, tyktes Kong Eisten, at der var skeet ham og hans Datter en Vanære, og Kongernes Venskab var dermed brudt. Da Ragnars Sönner Erik og Agnar spurgte dette, aftalte de indbyrdes, at samle sig saa stor en Hær som muligt, og dernæst gjöre et Herjetog mod Sverrig. De trak nu en stor Hær sammen, og udrustede Skibe. Man holdt den Tid for, at det var et godt Forvarsel, om det lykkedes vel med at trække Skibe i Söen. Men da Agnars Skib blev skudt af Rullerne a), hændte det sig, at der stod en Mand i Veien, som blev dræbt. Denne Hændelse kaldte de Rulle-Raad eller Rulle-Varsel. Skjöndt dette ikke syntes at være nogen god Begyndelse, vilde de dog ikke for den Sags Skyld opgive deres Reise, men droge, da Hæren var udrustet, til Sverrig. Saasnart de kom i Kong Eistens Rige, fore de frem med Hærskjold. Da Landsfolket blev det vaer, ilede man til Upsal, og underrettede Kong Eysten om, at en fjendtlig Hær var kommen i Landet. Kongen lod Krigspilen udgaae over hele sit Rige, og trak en frygtelig stor Hær sammen. Med den rykkede han frem til

---

a) Eller Bankestokken.

en Skov, hvor han opslog sine Tælte. Ogsaa Koen Sibilja havde han med sig, men man maatte offre hende meget, forinden hun vilde drage afsted. Som de nu vare i Skoven, talte Kong Eysten saalunde: „Spurgt har jeg, at Ragnars Sönner ere paa Sletterne her foran Skoven, og det er mig med Sandhed sagt, at de have ikke en tredjedeel Mandskab imod os. Nu skulle vi ordne Rækkerne til Kamp, og skal Tredjedelen af vor Hær drage imod dem; thi saa modige ere de, at de da straks troe, at have vor Skjæbne i deres Hænder; men derpaa skulle vi pludselig anfalde dem fra alle Sider; Koen skal gaae foran Hæren, og haaber jeg, at de ei vil kunne holde sig for hendes Bröl." Saa blev nu gjort. Saasnart Brödrene saae Kong Eistens Hær, syntes de, at de her ei havde med Overmagt at gjöre, og stode i den Formening, at der ei var mere Mandskab. Men straks derpaa kom hele Hæren ud af Skoven, og Koen blev lösladt. Hun löb foran Hæren, og brölede grummelig, og der opkom et saa stort Gny og saadan Forvirring over Krigsfolkene, som hörte det, at de slöges indbyrdes. Kun begge Brödrene kunde holde sig. Men denne onde Aand stangede mangen Mand ihjel med sine Horn, og endskjöndt Ragnars Sönner vare drabelige

Mænd, kunde de dog ei holde Stand baade imod saa stor Overmagt og mod Trolddommen. Desuagtet gjorde de dog en haard Modstand, og værgede sig vel og mandigen til megen Berömmelse. Erik og Agnar vare stedse fremmerst i Fylkingen, og ofte ginge de igjennem Kong Eistens Rækker. Nu faldt Agnar; og da Erik saae det, kæmpede han paa det drabeligste, og agtede ei paa, om han slap derfra med Livet eller ikke. Tilsidst blev han overmandet, og taget fangen. Da böd Kong Eisten, at standse Striden, og tilböd Erik Fred, „og det vil jeg tillægge," sagde han, „at jeg vil give dig min Dotter tilægte." Erik svarede med denne Vise:

11) Vil jeg ei Bod for min Broder,
Mö ei for Guldet kjöbe,
Ei höre Eisten kaldet
Agnars Bane vorde;
Mig ei begræder en Moder,
Mænd mit Gravöl vil drikke,
Thi lader Spyde-Stangen
Stande tvert mig igjennem.

Nu gik han derhen, hvor Eisten var, og sagde, at han önskede, at de Mænd, som havde fulgt ham, finge Fred, og kunde fare, hvorhen de vilde; „men jeg vil," sagde Erik, „at man

tager som flest Spyd, og stinger dem her ned i Jorden; op paa dem vil jeg lade mig hæve, og der ende mit Liv." Da svarede Kong Eisten, at man skulde opfylde hans Begjering, uagtet han kaarede det, som var værst for dem begge. Spydene bleve nu nedsatte, og Erik kvad denne Vise:

12) Ei vil nogen Hövding,
Eftersom jeg kan vide,
Döe paa et dyrere Leie
Til Davre for Ravne.
Snart over Broder-Blodet
Blaaravnen höit skal skrige,
Og da lönlig ei begges
Lemmer sönderslide.

Han gik nu did, hvor Spydene vare opsatte, og tog en Ring af sin Haand, kastede den til sine Mænd, som nu havde faaet Fred, bad dem bringe den til Aslaug, og kvad denne Vise:

13) Bud skal I bringe Aslaug,
(Bane fik Eriks Kæmper)
At den smækkre Kvinde
Min Ring skal nu have;
Da vil med megen Sorrig,
Naar min Död der spörges,
Taus min Stivmoder sige
Det til sine Sönner.

Han blev nu hævet op paa Spydene; da saae han, hvor en Ravn flöi; og endnu kvad han denne Vise:

14) Skriger nu over mit Hoved
Ravnen, fordrer deres
Nu mine Öinestene
Saarenes graadige Örne;
Veed du, om af mit Hoved
Mine Öine de hugge,
Lönne de mig ilde
At jeg dem fuldt har föder.

Han lod derpaa sit Liv med megen Tapperhed, men hans Sendemænd droge hjem, og lode ei af, för de kom til Ragnars Hovedsæde. Han var dengang dragen til Kongestevne. Ragnars övrige Sönner vare heller ikke hjemkomne fra Leding.

Tiende Kapitel.

Aslaug egger sine Sönner til at hevne sine Stivsönner.

De vare der nu tre Nætter, för de ginge til Aslaug. Da de kom for hendes Höisæde, hil-

sede de hende med Ærbödighed, og hun tog vel imod deres Hilsen. Hun havde et Linklæde over sine Knæer, havde löst Haaret, og vilde til at kæmme sig. Hun spurgte, hvo de vare; thi hun havde ikke seet dem för. Den, som förte Ordet for dem, sagde, at de havde tjent i Ragnars Sönner Eriks og Agnars Hær. Da kvad hun denne Vise:

15) Hvad have I fra eders
Nyt om Konger at sige:
Ere de Svenske i Landet
Eller ere de borte?
Spurgt har jeg, at I reiste,
Mere dog veed jeg ikke;
Dankonger fremtrukke Skibe,
Söndenfra de fore.

Han kvad en Vise til Svar:

16) Dig fortælle vi dines
Död, det er haardt, o Kvinde!
Alder gav Mange Bane,
Kampen Thoras Sönner;
Nye Tidender tunge
Andre end dem vi ei vide,
Nu har jeg Tidender fremfört,
Flöi over Ligene Örnen.

Hun spurgte derpaa, hvorlunde det var gaaet til, og da kvad han den Vise, som Erik

havde kvædet, da han sendte hende Ringen. De saae nu, at hun fældte Taarer, men de vare som Blod at see til, og haarde som Hagelkorn; det var baade den förste og sidste Gang, noget Menneske saae hende fælde Taarer. Omsider sagde hun, at hun ei kunde udföre Hevnen, förinden enten Ragnar eller hans Sönner kom hjem; „I skulle imidlertid forblive her," vedblev hun, „og ei skal jeg undlade, at egge til Hevn over dem, ligesaa fuldt som de have været mine egne Sönner." De forbleve der, men saa traf det sig, at Ivar og Aslaugs övrige Sönner kom hjem för Ragnar. Ei forlöb der lang Tid, förinden Aslaug drog til dem. Sigurd var dengang tre Vintre gammel; han drog med Moderen. Da hun nu kom i Brödrenes Hal, modtoge de hende med Glæde, og de spurgte hinanden om Tidender. De fortalte hendes Sön Rögnvalds Fald, og hvorledes det var gaaet til dermed. Det tog hun sig ikke meget nær, men kvad denne Vise:

17) Mig lod sörge mine
Maagevangs *a*) Sönner længe,
Dog monne I vel due

---

a) Maagernes Vang ɔ: Söen.

Daad til at udföre;
Rögnvald begyndte at rödne
Rande a) i Mandeblodet,
Frygtdjærv foer han til Odin
Först af mine Sönner.

„Jeg kan ei see," sagde hun, „at han kunde have levet til mere Berömmelse." Nu spurgte de, hvad Tidender, hun havde at fortælle. Hun svarede: „Eders Brödres og mine Stivsönners, Eriks og Agnars Fald, de, som jeg holdt for de drabeligste Mænd; og er det umandigt, om I taale Sligt, og det vil jeg bede eder, og dertil i alle Maader yde eder min Bistand, at deres Drab paa det haardeste vorder hevnet." Da sagde Ivar: „Det er vist, at til Sverrig kommer jeg aldrig, at kæmpe mod Konning Eisten og den Offertrolddom, som der er." Hun trængte nu haardt ind paa dem, men Ivar förte Ordet, og nægtede bestandig Toget. Da kvad hun denne Vise:

18) Ikke I da ville
Uden Hevnen være,
Ene et Halvaar efter,
Om för dem I döde,

a) ɔ: Skjoldet.

(Tör jeg det ei dölge)
Da hvis Livet havde
Erik eller Agnar,
Om end ei mine Sönner.

„Ei er det vist (vedblev Ivar), at det hjælper, om du end kvæder den ene Vise efter den anden, og mon du veed, hvor fast en Vold der er for?" „Ei veed jeg det vist," sagde hun, „men du kan jo sige, hvad Vanskeligheder der ere?" Ivar svarede: „Der er Offertrolddom saa stor, at dens Lige ingensteds findes, og denne Konning er baade mægtig og ond." Hun spurgte: „Hvad troer han da mest paa ved sine Offringer?" Ivar svarede: „Det er en stor Ko, som kaldes Sibylja; hun er saa fortryllet, at, saasnart hun udstödte sine Bröl, har ingen af hans Fjender kunnet holde sig, og neppe har man med Mennesker alene at stride, men man maa först söge at bekæmpe Trolddommen, inden man möder Kongen; i denne Fare vil jeg hverken vove mig eller mine Folk." Hun svarede: „Det maa du see hen til, at du kan ei baade kaldes den vældigste Kæmpe og ingen Daad udöve." Men da hun nu havde opgivet alt Haab, og vilde til at drage bort, eftersom de ei syntes at agte meget paa hendes Ord, sagde *Sigurd Orm i Öie:* „Sige maa jeg dig, Moder! hvad

jeg har i Sinde, dog kan jeg ei raade over deres Svar." „Höre vil jeg det," sagde hun. Nu kvad han denne Vise:

19) Skal om trende Nætter,
Hvis dig Sorrig ængster
(Langen Vei vi have)
Leding udrustet været;
Skal i Upsal ikke,
Om end Gods han byder,
Hvis saa hjælpe Diser,
Konning Eisten raade.

Og da han havde kvædet denne Vise, forandredes Brödrenes Sind noget. Da sagde Aslaug: „Klart viser du mig, min Sön! at du vil gjöre min Villie, men dog kan jeg ei indsee, at vi faae dette udrettet, hvis vi ei have dine Brödres Bistand; men saaledes maae vi berede os, at vi kunne faae Hevnen paa det bedste udfört; dog maa jeg sige, min Sön! at du opförer dig vel!" Da kvad Björn denne Vise:

20) Due vil Hu og Hjerte
Daad til at udöve,
Om end mindre Manden
Mæler om sin Kjækhed;
Os staaer ei i Öine
Orm, ei spillende Snoge,
Mig glæded' mine Brödre,
Mindes jeg dine Sönner.

Og nu kvad Hvitserk denne Vise:

21) Tænke vi, för vi drage,
Hevnen skal faae Fremgang!
Lade vi Agnars Bane
Meget Ondt erfare;
Skyde vi Skibe paa Tanget,
Hugge Is for Stavnen,
See vi til, at hurtigt
Snækker vi faae beredte.

Men derfor talte Hvitserk om, at der skulde hugges Is, fordi det frös stærkt, og deres Skibe vare indefrosne. Og nu tog Ivar til Orde, og sagde, at det nu var kommet saa vidt, at han maatte have nogen Deel deri, og derpaa kvad han denne Vise:

22) Mod vi skulle have
Dristighed tillige,
Vil det da behöves,
At der meget fölger;
Beenlös höit I skulle
Bære fremfor Folket,
Om end Haand jeg ei bruger,
Hevnen faaer dog Fremgang.

„Og er det da det bedste," sagde Ivar, „at vi nu gjöre os al mulig Flid med at udruste Skibe og sammentrække Mandskab; thi vi ville nu komme til at behöve, ikke at spare noget,

hvis vi her skulle kunne vente Seier." Aslaug gik derpaa bort.

Ellefte Kapitel.

Ragnars Sönners og Aslaugs Hærfærd til Sverrig.

Sigurd havde en Fosterfader; denne paatog sig, paa sin Fostersöns Vegne, baade at udruste Skibe og at samle Mandskab, saa at alle kunde blive vel besatte; og det gik saa hurtigt for dem, at den Hær, som Sigurd skulde udruste, var færdig efter tre Nætters Forlöb, og han havde fem Skibe, alle vel bemandede. Og da fem Nætter vare forlöbne, havde Hvitserk og Björn udrustet fjorten Skibe, men Ivar havde ti Skibe, og Aslaug desuden ti, da syv Nætter vare forlöbne fra den Tid, de aftalte og lovede Toget. Alle kom sammen, og enhver fortalte, hvormeget Mandskab han havde faaet. Derpaa sagde Ivar, at han sendte en Rytterhær landveis. Aslaug sagde: „Om jeg vidste, at den Hær kunde komme til Nytte, som drager landveis, da kunde jeg have sendt en stor Hær."

„Ei skal Tiden nu dermed udtrækkes, sagde Ivar, men man skal drage bort med den Hær, som vi have samlet." Aslaug sagde nu, at hun vilde drage med dem, „for at jeg kan vide," tilföiede hun, „hvad Flid I anvende paa at hevne eders Brödre." „Det er vist," sagde Ivar, „at du kommer ei paa vore Skibe, men, om du endelig vil drage med, da skal du styre den Hær, som drager landveis." Dette lod hun saa være. Hun forandrede nu sit Navn, og blev kaldet * *Randalin* a). Begge Hære droge nu bort, og Ivar fastsatte forud, hvor de skulde mödes, Reisen gik lykkelig for dem begge, og de mödtes paa det bestemte Sted, og hvor de kom i Sverrig i Kong Eistens Rige, fore de frem med Hærskjold, saa at de brændte Alt, hvad der kom for dem, dræbte hvert Menneskes Barn, og saavidt drev de det, at de dræbte for Fode Alt, som levende var.

---

a) ɔ: Skjoldbærende, Skjoldmö.

Tolvte Kapitel.

Strid i Sverrig og Kong Eistens Fald.

Midlertid undkom nogle Mænd til Kong Eisten, og fortalte ham, at der var kommen en stor Hær i hans Rige, som foer saa grumt frem, at den skaanede Intet, og at den havde ödelagt Alt, saavidt den havde faret, saa at der ikke stod et Huus mere tilbage. Da nu Kong Eisten hörte dette, troede han, at kunne vide, hvad Vikinger det maatte være, og han lod gaae Krigspiil ud over hele sit Rige, og stevnede alle de Landets Mænd til sig, som vilde yde ham Hjælp og kunde bære Skjold. „Vi skulle have Koen Sibylja, vor Gudinde, med os," sagde han, „og lade hende löbe foran Hæren; da haaber jeg, at det vil gaae ligesom för, at de ei kunne udstaae hendes Bröl. Jeg vil opmuntre hele min Hær til den tappreste Modstand, for at vi kunne fordrive denne store og onde Hær." Sibylja blev nu lösladt, og Ivar saae hendes Færd, og hörte de grumme Bröl, som hun udstödte. Han böd da, at hele Hæren skulde gjöre en stor Ulyd, baade med Vaabenbrag og Krigsraab, for at de saa lidt mu-

ligt skulde höre Brölet af dette lede Trolddyr. Ivar böd sine Bærere, at de skulde bære ham imod hende, saa langt frem som muligt, „og naar I see," sagde han, „at Koen kommer til os, kast mig da ind paa hende! og da skal en af Delene skee, enten skal jeg lade mit Liv eller hun skal döe. Nu skulle I tage et stort Træ, skjære det i Form af en Bue, og dermed lade fölge Skyderedskaber." De bragte ham da denne stærke Bue og de store Pile, men de Vaaben syntes ikke förlige for nogen Anden. Ivar eggede nu hver Mand til at vise sig brav. Deres Hær rykkede frem med stor Hæftighed og Gny, og Ivar blev baaren foran Fylkingen. Men da Sibylja begyndte at bröle, blev der saa stort et Gny, at det var som hele Hæren taug og stod stille. Dette virkede saaledes paa dem, at den hele Hær begyndte at slaaes indbyrdes, undtagen alene Brödrene. Medens dette Under skete, saae de, som bare Ivar, at han spændte sin Bue, som om det kun var en svag Ælmebue. Det forekom dem endog, som om han trak Piilspidsen indenfor Buens Krumning; og nu hörte de Strængen hvine, saa deres Ören aldrig för havde fornummet saadan Lyd, og Pilene flöi saa haardt, som om de vare skudte af den haardeste Staalbue, og saa snorlige, at hver Piil kom

i sit Öie paa Sibylja. Nu faldt hun, og styrtede derefter hovedkulds frem, og da vare hendes Bröl meget værre end tilforn. Da hun nu kom dem nær, böd Ivar sine Bærere, at kaste ham paa hende. Han blev da saa let for dem, som et lidet Barn, saa de naaede Koen, skjöndt den ei var ganske nær. Men da han kom paa Sibyljas Ryg, blev han saa tung, at det var som en Klippe faldt ned, saa at hvert Been brödes i hende, og hun fik deraf sin Bane. Han böd nu sine Mænd tage ham op paa det hurtigste. Det skete, og da var hans Stemme saa gjennemtrængende, saa at det forekom enhver i Hæren, naar han talte, som om han var nær ham, om han end var fjærnt borte. Den störste Lydighed blev viist hans Bud, saa at han ved sin Tale standsede al den Ufred, der var kommen over dem. Midlertid havde denne dog ikke gjort stor Skade, da de kun havde stredet en föie Stund. Derpaa eggede Ivar dem, paa det haardeste at gjöre Anfald paa Fjenden, „og nu troer jeg," tilföiede han, „at jeg har skaffet det grummeste Modværn af Veien, idet jeg dræbte Koen." Paa begge Sider fylkede de nu Hæren, og Kampen begyndte, og den var saa haard, at det sagde alle Svenskere, at de aldrig för havde været stædt i saadan Fare. Brödrene

Hvitserk og Björn ginge saa djærvt frem, at ingen Fylking holdt Stand imod dem, og nu faldt saa mange af Kong Eistens Folk, at den mindste Deel stod oppe; dog undkom Enkelte ved Flugt. Kampen endtes med, at Kong Eisten faldt, men Brödrene finge Seier, og gave dem Fred, som vare tilbage. Da sagde Ivar, at han ei længere vilde före Krig der i Landet, eftersom Landet var hövdingelöst, „og vil jeg heller," sagde han, „at vi styre derhen, hvor vi kunne vente os mere Overmagt." Men Randalin drog hjem med en Deel af Hæren.

Trettende Kapitel.

Ragnars Sönner indtage Vifilsborg.

De overtalte nu indbyrdes, at ville herje paa ** Syderrige a)*, og fra den Tid af var Sigurd Orm i Öie med sine Brödre paa hvert Krigstog. Paa denne Færd lagde de til alle store Borge, og

---

a) Derved forstaaes Frisland, Gallien, Italien og flere sydlige Lande.

ingen holdt Stand imod dem. Midlertid fik de Underretning om en Borg, som baade var stor og vel besat med Folk. Den besluttede Ivar at drage imod. Det er og fortalt, hvad Borgen hed, og hvo der beherskede den. Dens Hövding hed *Vifel*, og efter ham var Borgen kaldt * *Vifilsborg* a). De fore nu frem med Hærskjold, og ödelagde alle Borge, som vare paa deres Færd, indtil de kom til Vifilsborg. Hövdingen var dengang ikke hjemme i Borgen, men var draget bort, og havde meget Folk med sig. De opsloge deres Telte paa Sletterne omkring Borgen, holdt sig förste Dag rolige, og underhandlede med Besætningen. De böde dem vælge, om de enten vilde opgive Borgen; da skulde alle Mand faae Fred, eller forsöge deres Kræfter og Tapperhed; da skulde Ingen Mand faae Fred. Svaret var straks paa rede Haand, at den Borg stod ikke til at indtages, hvorfor de heller ikke behövede at opgive den, „og maa I först," tilföiede de, „forsöge eder, og vise os eders Tapperhed, Styrke og Mandemod." Natten forlöb, men næste Dag forsögde Brödrene at indtage Borgen, dog forgjeves. De

---

a) Et Vifilsborg ligger i Schweitz.

beleirede den nu en halv Maaned, og gjorde hver Dag Forsög paa at indtage den med forskjellige Krigspuds, men det gik dem værre, jo længere de forsögte; thi agtede de nu at drage derfra. Da nu Borgmændene mærkede det, ginge de ud paa Borgmuren, og udbredte over hele Muren de kostbareste Tapeter og Klæder, som vare i Borgen, og fremviste Guld og kostelige Klenodier. Derpaa tog een af dem til Orde: „Vi troede," sagde han, „at disse Mænd vare Ragnars Sönner, og deres Mandskab tappert, men det maae vi sige, at det er ei gaaet dem bedre end andre Mænd." Derefter raabte de Krigsraab, sloge paa Skjoldene, og eggede Fjenden paa det hidsigste til Strid imod sig. Da nu Ivar hörte dette, gik det ham nær til Hjerte, og han blev deraf saa syg, at han neppe kunde röre sig; derfor maatte de töve, til der enten bedredes med ham, eller Döden rev ham bort. Han laae hele Dagen ligetil Aftenen, uden at mæle et Ord. Da böd han endelig de Mænd, som vare hos ham, at sige til Hvitserk, Björn og Sigurd, at de skulle komme til ham med alle de viseste Mænd. Da nu alle Hærens störste Hövdinger vare samlede paa Stedet, spurgte Ivar dem: om de havde udtænkt noget Raad, hvorved de med större Sandsynlighed

kunde vente Seier, end ved dem, som de tilforn havde brugt. Men Alle svarede, at de havde ei Forstand til at udtænke et saa godt Krigspuds, at de derved kunde vente Seier; „men det er nu, som det oftest var," tilföiede de, „at dine Raad komme os mest til Nytte." Da svarede Ivar: „Mig er et Raad kommet i Hu, som vi ei endnu have forsögt: her er en stor Skov ei langt herfra, og naar nu Natten kommer, da skulle vi lönligen drage til Skoven, men vore Telte skulle staae tomme tilbage. Naar vi nu komme til Skoven, skal enhver af eder binde sig en Dragt Brænde, og dermed skulle vi drage mod Borgen, lægge Ved paa alle Sider om den, og antænde Veddet; da vil der blive et stort Baal, og Borgmurene ville da for denne Ild tabe deres Bindingsmasse; dernæst skulle vi anfalde Borgen med * Valslynger a) og forsöge, hvorlænge den kan holde det ud. Det blev nu udfört; de ginge til Skoven, og forbleve der, saalænge Ivar fandt det tjenligt. Dernæst droge de, efter hans Bestemmelse, til Borgen, og da de antændte den Mængde Ved, blev der saa stort et Baal, at * Murene ikke kunde holde

---

a) ɔ: Træmaskiner til at udkaste Stene med.

længer, men gave sig. De angrebe nu Borgen med Valslynger, og opbröde sig mange Indgange. Da begyndte de Stridende at blande sig, og, da nu Stridskræfterne vare lige, fulde de fleste af Borgmændene, og Resten undflyede, og dermed endtes denne Kamp, at hine dræbte hvert Menneskes Barn, som var i Borgen. De borttoge alt Godset, men brændte Borgen, för de fore bort.

Fjortende Kapitel.

Ragnars Sönner agte at bestorme Romaborg.

De styrede nu derfra, og standsede ei deres Færd, för de kom til den Borg, som hed * *Luna* a) da havde de næsten ödelagt hver Borg og hvert Kastel i hele Syderrige, og vare da saa navnkundige over al Verden, at der ei fandtes saa lidet et Barn, at det jo kjendte deres Navne. Deres Beslutning vare ei at lade af, för de kom til

a) En By i Etrurien.

Romaborg, eftersom den Borg var dem berömt for sin Störrelse og Folkemængde, Rigdom og Navnkundighed. Midlertid vidste de ei nöie, hvor lang Vei der var did, og da de ikke havde tilstrækkelig Föde til deres betydelige Mandskab, forbleve de en Tid i Lunaborg, og talte over om hin Færd. Da kom der en gammel og graahærdet Mand; de spurgte, hvo han var; han svarede, at han var en Tigger, og havde hele sin Leverid faret Lande rundt. „Du maa kunne fortælle os mange Tidender," sagde de, „som vi önske at höre og vide." Den gamle Mand svarede: „Ei formoder jeg, at I skulle spörge mig om noget Land, hvorom jeg ei veed at fortælle eder." „Det önske vi," sagde de, „at du siger os, hvor lang Vei der er herfra til Romaborg!" Han svarede: „Jeg kan sige eder noget til Mærke: I kunne her see disse Jernsko, som jeg har paa Födderne; de ere nu gamle, og de andre, som jeg har paa min Ryg, ere nu opslidte; men da jeg drog derfra, bandt jeg disse opslidte, som jeg nu har paa Ryggen, paa mine Födder, og paa Veien derfra har jeg været siden. Da den gamle Mand havde sagt dette, fandt de, at de maatte opgive den besluttede Færd til Rom, hvorpaa de styrede bort med hele Hæren, og indtoge mangen Borg, som

aldrig tilforn havde seet en Fjende inden sine Mure, og deraf sees endnu Jertegn i denne Dag.

Femtende Kapitel.

Ragnar begynder sin Hærfærd til England.

Midlertid sad Ragnar hjemme i sit Rige, og vidste hverken, hvor hans Sönner eller hans Kone Aslaug vare. Dog gik der blandt hans Mænd lydeligt Ry om hans Sönners berömte Bedrifter, saa at han indsaae, at Ingen kunde maale sig med dem i Navnkundighed. Han tænkte nu over, hvad Berömmelighed han kunde söge sig, som ikke vilde mindes i kortere Tid. Det blev da hans Beslutning, at han skaffede sig Tömmermænd, lod fælde store Træer, og deraf bygge to store Skibe. Da de vare færdige, saae man, at det var to Knörrer *a*), saa store, at för den Tid havde der aldrig været bygget saadanne her i Norden. Derhos lod han gjöre stor Vaa-

---

a) ɔ: Förselsskibe, ophöiede ved begge Stavnene.

ben-Udrustning over hele Riget. Ved disse Tilberedelser forstod Folk, at han agtede sig paa nogen Hærfærd ud af Landet. Dette spurgtes vide omkring i Nabolandene; derfor frygtede alle Konger og Hövdinger, som havde Land at herske over, at være udsat for at miste dette; thi lod enhver holde Vagt for sit Rige, om Ragnar skulde faae i Sinde at gjöre Anfald did. Engang spurgte Aslaug Ragnar, hvilken Ledingsfærd han havde besluttet. Han sagde hende reentud, at han agtede sig til England, og det alene med to Skibe og saa meget Mandskab, som de kunde rumme. Da svarede Aslaug: „Denne Færd, som du nu agter dig paa, synes mig uoverlagt; raadeligere vil det dog være at have flere og mindre Skibe." „Det er ei berömmeligt," sagde han, „om man end kan indtage et Land med mange Skibe, men dertil har man ingensinde endnu hört Mage, at et Land, som England, har været indtaget med to Skibe; og skulde Seiren ikke falde i min Lod, da er det bedre, jo færre Skibe jeg har havt med mig fra Hjemmet." Da svarede Aslaug: „Mig synes, at det bliver ikke mindre Bekostning, inden disse Skibe ere udrustede, end om du havde mange Langskibe til denne Færd. Du veed og, at det er vanskeligt, at anlöbe Eng-

land, og om saa skeer, at dine Skibe forgaae, saa ere Mændene, om de end komme i Land, dog uskikkede til Modværn, om Landshæren kommer til; men lettere er det dog at anlöbe Havnene med Langskibe end med Knörrer." Nu kvad Ragnar denne Vise:

23) Ingen spare Rinens Aare a),
Om han kjæk vil hedde;
Værre sömmer bolden Konning
Ringes end Kæmpers Mængde;
Anstaaer det ham ikke,
Glimrende af Guld sig at vise,
Veed jeg at mangen Konning
Rigdommen overleved.

Og han lod nu sine Skibe udruste, og samlede sig Mandskab, saa at Knörrerne bleve vel bemandede. Man havde mange Meninger om hans Beslutning. Da kvad han endnu denne Vise:

24) Hvilken Gny jeg nu hörer,
Medens Leding udrustes,
At man Solens Gaver a)
Af mig ei vil tage;
Dog jeg skal, om Guder,

---

a) ɔ: Guldet.

De som bestemme Ödet,
Önske Kamp, deres Villje
Vente uden Rædsel.

Skibene vare nu udrustede, og Mandskabet, som skulde fölge ham, færdigt, og da Veiret var gunstigt, sagde han, at han nu vilde drage til Skibs. Aslaug ledsagede ham til Skibene. För de skiltes, sagde hun, [i det hun rakte ham et Klædebon], at hun nu vilde gjengjælde ham den Kjole, han havde givet hende. Han spurgte, hvad Beskaffenhed det havde? Hun kvad da denne Vise:

25) Dig under jeg Særken side,
Som ingensteds er syet,
Men med venlige Önsker
Vævet af graae fine Traade;
Vill' ei Egge dig bide,
Vunder ikke blöde,
I den hellige Kappe,
Den var Guder signet.

Derpaa sagde han, at han nu vilde fuldbyrde sin Beslutning; men da de skiltes, kunde man tydelig see, at Skilsmissen gik hende nær til Hjerte.

Sekstende Kapitel.

Om Ragnars Död.

Ragnar styrede nu med Skibene, efter sin Bestemmelse, til England; men der reiste sig saa hæftig en Storm, at begge Knörrer söndersloges mod Landet. Dog kom hele Hæren i Land med Behold af Klæder og Vaaben. Hvor som han nu traf paa Landsbyer, Borge og Kasteller, indtog han dem med stormende Haand. Den Konge, som da herskede over England, hed *Elle*. Han havde spurgt, at Ragnar var dragen ud af sit Land; derfor havde han sat Mænd til Vagt, at han kunde straks faae Underretning, hvis der kom nogen Fjende til Landet. Disse droge nu til ham, og gave ham Efterretning om fjendtligt Anfald; thi sendte han Bud over hele sit Rige, og böd hver Mand komme til sig, som Skjold kunde bære og ride Hest og som havde Mod til Strid; og han trak en stor og frygtelig Hær sammen. De beredte sig nu til Kamp. Kong Elle böd sine Folk saalunde: „Hvis vi seire i dette Slag, og I da blive Ragnar vaer, da skulle I ikke bære Vaaben paa ham; thi han efterlader sig saadanne Sönner, at de aldrig ville undlade at angribe

os, om han falder." Ragnar beredte sig og til Slag; isteden for Brynje var han iført det Klædemon, Aslaug gav ham ved Skilsmissen; og i sin Haand förte han Spydet, hvormed han dræbte Ormen, som laae om Thoras Sal, den ingen Anden turde angribe. Han havde ingen Dækningsvaaben uden en Hjelm. Saasnart de nu stödte sammen, begyndte Slaget. Ragnars Hær var langt mindre, saa at Striden ei stod længe paa, förend der faldt mange af hans Folk. Men hvor han foer frem, veg Fjenden for ham; han gik igjennem Fylkingerne, og hvor hans Hug eller Stik ramte Skjolde, Brynjer eller Hjelme, da skete det med saadan Kraft, at Intet kunde holde sig. Men aldrig blev der hugget eller skudt til ham, saa at noget Vaaben gjorde ham Skade, og han fik intet Saar, men dræbte en Mængde af Kong Elles Folk. Saa blev dog Kampens Udfald, at hele Ragnars Hær faldt, hvorpaa han blev indsluttet mellem Skjoldene og taget fangen. Man spurgte ham nu, hvo han var, men han svarede aldeles Intet. Da sagde Kong Elle: „Denne Mand maa sættes i en större Pröve, om han ei vil sige os, hvo han er. Nu skal man kaste ham i en* Ormegaard, og lade ham der sidde en Tid lang; og om han siger sit Navn, og vi kunne indsee,

at det er Ragnar, da skal han optages paa det hurtigste. Man fulgte ham nu did. Han sad der længe, og ikke en Orm hæftede sig paa ham. Da löd Ordet: „Dette er en drabelig Mand, Vaaben bed ei paa ham i Dag, og nu kunne Ormene ikke skade ham." Da Kong Elle hörte dette, böd han, at man skulde trække Overklædningen af ham. Saa blev gjort, og da hæftede Ormene sig ved ham paa alle Sider. Da sagde Ragnar: *„*Grynte vilde nu Grisene, om de vidste, hvad den Gamle lider a*)." Og om han end talte Sligt, vidste de dog ei grant, om det var Ragnar eller en anden Konning. Nu kvad han denne Vise:

26) Een og halvhundrede Kampe
Holdt jeg, berömte de tyktes,
Mangen mægtig Kæmpe
Meen jeg i dem gjorde;
Ei jeg tænkte, at Orme
Skulde min Bane vorde,
Hændes det meget Mange
Hvad de mindst havde ventet.

Og endnu kvad han:

27) Grynte vilde de Grise,
Galtens Kaar om de vidste

a) Jfr. Saxo, Grundtvigs Ford, S. 263, 264.

Alvors Spög mig nu byder,
Udstaae Mandigheds Pröve;
Haardt mig have Orme,
Höit'de hvisle, suget,
Thi til Döden det stunder,
Snart er jeg Lig blandt Slanger.

Han lod nu der sit Liv, og förtes siden bort derfra.

Syttende Kapitel.

Om Ragnars Sönner.

Nu fandt Kong Elle Syn for Sagen, at det var Ragnar, som der havde ladet sit Liv, og han overtænkte da hos sig selv, hvorlunde han skulde bedst vende sin Sag, saa at han kunde beholde sit Rige, samt faae Kundskab om, hvorledes Sönnerne vilde optage Efterretningen om deres Faders Död. Han tog da den Beslutning, at han lod udruste og vel bemande et Skib, og sætte derover en Mand, baade viis og tapper. Det var da hans Ord: han vilde sende Bud til Ivar og Brödre, for at forkynde

dem deres Faders Fald; men denne Færd syntes Alle saa fortvivlet, at Faa havde Lyst til at fare. Kongen böd Sendemændene, at de skulde nöie lægge Mærke til, hvad Indtryk denne Tidende gjorde paa enhver især af Brödrene. „Farer da," sagde han, „saasnart I faae Bör!" Han lod nu udstyre deres Færd, saa at der intet fattedes dem; de droge bort, og Reisen gik lykkelig for dem. Midlertid havde Ragnars Sönner herjet over Syderrige, og vendte nu til Norden igjen, og agtede at besöge deres Faders Rige. De vidste intet om hans Hærfærd, mindst hvad Ende den havde taget, og var det dog Noget, hvorom de begjerligen higede efter Kundskab. De droge nu söndenfra over Land, men alle Steder, hvor man spurgte til disse Brödres Færd, ödelagde Folkene selv deres Borge, förte deres Gods bort og flygtede, saa at hine neppe finge Mad til deres Mandskab. Det var en Morgen, at Björn Jernside vaagnede, og kvad en Vise:

28) Her hver Morgen flyver
Munter om disse Byer
Hedefalken, og lader
Som af Hunger den döde,
Fare den syden om Sande!
Og hist hvor vi lode

Dug for Huggene dryppe
Dödes Blod den kan suge.
Og end kvad Han:
29) Förste Gang vi fore,
Före Kampe begyndte,
Da gik os Mænd ei imod i
Mægtige Romer-Rige;
Lod jeg over Hestens Læber,
(Löd det, da Kæmper fulde),
At hugge Mænd til Bane,
Sværdet draget vorde.

Attende Kapitel.

Ragnars Sönners Hærfærd til England.

Det traf sig midlertid saa, at de kom til Danmark för Kong Elles Sendemænd, og holdt sig nu i Rolighed med deres Hær. Sendemændene kom til deres Borg, som de sade ved Gilde; de ginge ind i Drikke-Hallen, og frem for Höisædet, hvor Ivar laae. Sigurd Orm i Öie og Hvitserk den Raske sade ved Brætspil, men Björn Jernside skravede et Spydskaft paa Hal-

lens Gulv. Da nu Sendemændene kom for Ivar, hilste de ham med Ærbödighed. Han optog deres Hilsen vel, og spurgte, hvem de vare og hvad Tidende de havde at forkynde. Deres Formand svarede, at de vare engelske Mænd, og at Kong Elle havde sendt dem i det Ærinde at forkynde deres Fader Ragnars Död. Sigurd og Hvitserk lode nu Brætter falde, og lagde meget nöie Mærke til denne Fortælling. Björn stod paa Hallens Gulv, og stöttede sig ved sit Spydskaft. Nu spurgte Ivar nöie efter Omstændighederne ved hans Död, me de fortalte Alt, som det var tilgaaet, fra den Tid han kom til England og til han lod sit Liv. Da nu Fortællingen kom dertil, at han havde sagt dette: „Grynte vilde Grisene," fattede Björn med sin Haand saa fast om Spydskaftet, at der sad Kjende i det, hvor Haanden havde holdt. Da Sendemændene sluttede deres Fortælling, svang Björn Spydet saa haardt, at det sprang i to Stykker. Men Hvitserk holdt en Tavlbrikke, som han havde slaaet, og krystede den saa fast, at Blodet sprang ud af hver Nægl paa hans Haand. Men Sigurd Orm i Öie holdt paa en Kniv, og skravede sin Nægl, og da disse Tidender bleve fortalte, hörte han saa nöie derefter, at han ei tog sig Agt, för Kniven stod i Benet,

og dog kunde Ingen mærke det paa ham. Men Ivar spurgte paa det nöiagtigste om Alt, og hans Ansigtsfarve var stundom röd, stundom blaa, men stundom var han bleg, og saa opsvulmet, at hans Yderhud var ganske opblæst af den Grumhed, der var i hans Bryst. Nu tog Hvirserk til Orde, og sagde, at Hevnen kunde snarest begynde, ved at de dræbte Kong Elles Sendemænd. Ivar svarede: „Det skal ei skee, de skulle fare i Fred, hvorhen de ville, og om dem mangler nogen Ting, da skulle de sige det til mig, og skal jeg skaffe dem det." Da de nu havde endt deres Ærinde, ginge de atter ud af Hallen og til deres Skib. Og saasnart Bören blev god, begave de sig paa Havet, og Reisen gik heldig for dem, saa at de snart naaede Kong Elle, og fortalte ham, hvad Indtryk Tidenden havde gjort paa enhver af Brödrene. Da Kong Elle hörte dette, sagde han: „Det kan man vente, at enten behöve vi at frygte for Ivar eller i andet Fald for Ingen, eftersom I fortælle om ham; de ville ikke blive fjendsksindede, og for dem holde vi vel nok Riget." Nu lod han sætte Vagthold over hele sit Rige, saa at en fjendtlig Hær ei kunde komme uforvarendes over ham. Men da Kong Elles Sendemænd vare borte, holdt Brödrene Raad sam-

men, hvorlunde de skulde udföre Hevnen efter deres Fader. Da sagde Ivar: „Ingen Lod vil jeg have deri, og ei give Mandskab dertil; thi det gik med Ragnar, som jeg kunde have tænkt forud; han beredte slet sin Sag i Begyndelsen, thi han havde ingen Aarsag til at angribe Konning Elle, og er det ofte skeet, om Nogen lægger an paa Voldsomhed, at det har taget en lidet hæderlig Ende. Derfor vil jeg modtage Pengeböder af Konning Elle, om han vil tilstaae mig dem." Men da hans Brödre hörte dette, bleve de forbittrede, og sagde, at aldrig vilde de begaae den Nedrighed, i hvad han saa vilde; „og ville det Mange mæle," tilföiede de, „at vi ei ligne os selv, om vi ikke hevne vor Fader, vi som have faret vide om i Verden med Hærskjold og dræbt mangen saglös Mand; og skal det aldrig skee. Nu skal paa det hurtigste hvert Skib udrustes, som i Danmark er tjenligt til Söfærd, og saa ivrigen skal der samles Folk, at hver, som kan bære Skjold, skal drage imod Konning Elle." Ivar sagde, at de Skibe, som han raadede over, skulde blive tilbage, det undtagen, som han selv eiede. Men da det spurgtes, at Ivar ikke tog sig af Sagen, fik de mindre Mandskab, men droge ikke desto mindre afsted. Saasnart de kom til England, fik Kong

Elle det at vide, og lod derpaa Luren gjalde, og böd til sig alle Mand, som vilde fölge ham. Han fik nu saa stor en Hær, at intet Menneske vidste Tallet paa den, og med denne rykkede han imod Brödrene. Da de nu stödte paa hinanden, deeltog Ivar ikke i Slaget; thi maatte Ragnars Sönner tage Flugten. Kong Elle fik Seier, og som han nu var ved at fordrive de Flygtende, sagde Ivar, at han agtede ei at vende om til sin Hær, „men jeg vil forsöge," sagde han, „om Kongen vil vise mig nogen eller ingen Hæder, og tykkes det mig bedre, at tage imod Böder af ham, end at gjöre flere saadanne uheldige Tog, som dette vi nu gjöre." Hvitserk sagde, at han ei vilde have Lod i denne hans Beslutning; han kunde forfölge sin Sag, som han vilde, „men aldrig skulle vi", sagde han, „tage Böder efter vor Fader." Ivar svarede, at de da maatte skilles, og böd dem raade over det Rige, som de Alle eiede tilfælleds, „men I skulle," tilföiede han, „sende mig hvad Lösöre, jeg forlanger."

Nittende Kapitel.

Om Ivar og Kong Elle.

Da Ivar nu havde talt dette, böd han dem Farvel, og tog Veien tilbage til Kong Elle. Da han kom for ham, hilste han Kongen med Ærbödighed, og begyndte saalunde at tale: „Jeg er kommen til dig, og agter at underhandle om Forlig; thi da jeg seer, at jeg ikke er dig voksen, synes det mig bedre, at modtage den Hæder, som du vil tilstaae mig, end at lade mine Mænd og mig selv gaae til Grunde." Da svarede Kong Elle: „Det vil Folk sige, at det er ikke raadeligt at troe dig, og at du taler ofte skjönt, naar du tænker svigefuldt, og vil det være os vanskeligt, at forsöge os med dig eller dine Brödre." Ivar svarede: „Mine Fordringer til dig ere ei store, og om du vil opfylde dem, skal jeg derhos sværge dig, at jeg aldrig skal stride imod dig." Nu spurgte Kongen, hvad han forlangte i Böder. „Jeg vil," sagde Ivar, „at du giver mig saameget af dit Land, som en Oksehud kan omfatte, og derudenom skal det tillades mig at gjöre en Grundvold; mere vil jeg ei forlange af dig, men det seer jeg, at du ingen Hæder vil unde mig, om

du nægter dette." „Ei indseer jeg," sagde Kongen, „at det kan blive os til Meen, at du faaer saa meget af mit Land; thi vil jeg vist overdrage dig det, om du vil sværge mig, at du ei vil stride imod mig, thi ei frygter jeg for dine Brödre, om du er mig tro."

Tyvende Kapitel.

Ivar lægger Grundvolden til Lundunaborg.

De toge nu indbyrdes den Beslutning, at Ivar svor ham den Ed, at han skulde aldrig stride mod ham eller anlægge Planer til hans Skade; og at han skulde have saa stor en Deel af England, som den störste Oksehud, der var at faae, kunde omfatte. Ivar skaffede sig nu en Hud af en gammel Okse, og lod den vel blöde og tre Gange udspænde. Derpaa lod han den skjære i saa smalle Remme som muligt, og siden Haarsiden adskille fra Kjödsiden, og da dette var færdigt, var det saa overordentlig lang en Tvinge, at Ingen havde tænkt, at det havde ladet sig gjöre. Derpaa lod han den ud-

brede om en Slette, men det var saa viid en Strækning Land, at en stor Borg der kunde faae Rum. Derudenom lod han mærke en Grundvold, som til en stor Borgmuur. Han skaffede sig nu en Mængde Arbeidsfolk, lod bygge Huse paa denne Slette, og der gjöre en stor Borg, som kaldtes * *Lundunaborg* a), og som er den störste og berömteste af alle Borge i hele Norden. Da Borgen nu var færdig, havde han udgivet sit Lösöre; thi han var saa rund og gavmild, at han uddelte med beggè Hænder. Forstandig var han tillige, og man gjorde saa meget af hans Viisdom, at Folk sögte i vanskelige Sager hans Raad, og saaledes afgjorde han alle Sager, som Enhver syntes sig tjenligst. Han blev derved vennesæl, saa at han havde hver Mands Venskab. Kong Elle havde og stor Bistand af ham ved hans sindrige Raad; thi Kongen lod ham forestaae mange Sager og Beslutninger, hvori han da selv ikke behövede at tage nogen Deel.

---

a) London. Ifr. Saxo, Grundtvigs Ford. S. 206.

Et og tyvende Kapitel.

Kong Elles Död.

Da Ivar nu havde drevet sin Sag saa vidt, at han troede ingen Vanskeligheder længer at möde, sendte han Mænd til sine Brödre i det Ærinde, at de skulde sende ham saa meget Guld og Sölv, han forlangte. Da disse Mænd nu kom til Brödrene, fortalte de deres Ærinde, og ligeledes, hvorvidt det var kommet med hans Sager; men da de ikke syntes at vide, hvilke listige Anslag han pönsede paa, troede Brödrene derfor, at han ei havde længere det Sindelag, som han pleiede at have. De sendte imidlertid det Gods, som han forlangte, og da Ivar erholdt dette, gav han det altsammen til de störste Mænd i Landet, og drog Folket fra Kong Elle, saa at Alle derved lovede, at de vilde sidde stille, om han end gjorde et Krigstog imod ham. Da Ivar nu saaledes havde skaffet sig en Hær, sendte han Bud til sine Brödre, at de skulde udbyde Leding over alle Riger, saa vidt deres Vælde strakte sig, og udæske hver Mand, som de kunde faae. Da denne Ordsending kom til Brödrene, indsaae de straks, at han nu havde god Forhaabning om, at Seiren vilde falde i deres

Lod. Thi samlede de Tropper over al Danmark og Gotland og alle de Riger, som de havde Vælde over, og droge en uovervindelig Hær sammen til en almindelig Leding. Derpaa styrede de med Skibene til England, og reiste baade Dag og Nat, for at forhindre, at der ikke gik noget Nys forud for dem. Krigstidenden blev da bragt Konning Elle, og han samlede sig Tropper, men fik faa, eftersom Ivar havde draget Mængden fra ham. Ivar drog nu til Kong Elle, og sagde, at han vilde fuldkomme det, han havde svoret, „men ei kan jeg raade for," tilföiede han, „hvad mine Brödre foretage sig. Det vil jeg dog gjöre, drage til dem, og forsöge, om jeg kan formaae dem til at standse deres Hær, og ikke gjöre mere Ondt end de alt have gjort." Ivar drog nu til sine Brödre, men eggede dem til at rykke frem paa det mandigste og til snarest at lade det komme til Slag, eftersom Kongen havde meget mindre Mandskab. De svarede, at han ikke behövede at ophidse dem; de havde samme Hu som tilforn. Ivar drog nu til Kong Elle, og sagde ham, at de vare altfor hidsige og rasende til at lyde hans Raad. „Da jeg vilde söge om Fred mellem eder," vedblev han, „raabte de imod; thi vil jeg nu opfylde mine Eder, saa at jeg ei

vil stride imod dig, men tillige med min Hær være rolig Tilskuer, og gaae da Striden af mellem eder som den kan!" Kong Elle og hans Folk fik nu Öie paa Brödrenes Hær, som foer frem med forfærdelig Hæftighed. Da sagde Ivar: „Det er nu bedst, Konning Elle! at du fylker din Hær, thi jeg aner, at de ville gjöre dig et haardt Anfald." Saasnart nu Hærene stödte sammen, blev der en stor Strid, og Ragnars Sönner ginge haardt frem gjennem Kong Elles Fylkinger, og saa hidsige vare de, at de tænkte alene paa, at gjöre ham saa meget Afbræk som muligt. Dette Slag, som baade var haardt og langvarigt, endtes da med, at Kong Elle og hele hans Hær tog Flugten, og han blev haandtagen paa Flugten. Da var Ivar der i Nærheden, og sagde, at man nu skulde tage en Beslutning om hans Död, „og i den Henseende maae vi," tilföiede han, „mindes den Dödsmaade, han voldte vor Fader. Nu skal den Mand, som er mest færdig i at stinge med Od, mærke en Örn a) saa dybt som muligt i hans Ryg, og den Örn skal rödnes med hans Blod."

---

a) Denne Straf bestod i, at Ribbenene bleve hugge de fra Rygbenet, og böiede ud ad ligesom en Örns Vinger. Ifr. Saxo, Grundtvigs Ford. S. 206.

Den Mand, som udnævntes til denne Bestilling, gjorde nu, som Ivar böd ham. Kong Elle var haardt saaret, forinden dette gik for sig; han lod nu der sit Liv, og da syntes de, at de havde hevnet deres Fader Ragnar. Ivar sagde, at han vilde give dem det Rige, som de alle eiede tilfælleds, men selv vilde han raade over England.

To og tyvende Kapitel.

Ragnars Sönners Död.

Derefter droge Hvitserk, Björn og Sigurd hjem til deres Rige, men Ivar blev tilbage, og herskede over England. Fra den Tid af, drog hver særskilt med sin Hær, og herjede paa forskjellige Lande. Deres Moder Aslaug blev da en gammel Kone. Men da Hvitserk engang herjede i Österleden *a*), kom saa megen Overmagt imod ham, at han ikke kunde holde Stand, men blev haandtagen. Da valgte han sig den

---

a) Jfr. Saxo, a. St. S. 259, 260.

Dödsmaade, at der skulde gjöres et Baal af Mandehoveder, og at han derpaa skulde brændes. Paa den Maade lod han sit Liv. Da Aslaug spurgte dette, kvad hun denne Vise:

30) Omkom i Östervegen b)
Een af mine Sönner,
Hvitserk blev han kaldet,
Var han ei for at flygte;
Brændt han blev paa faldne
Kæmpers Hoved-Dynge,
Slig en Död den kjække
Konning for sig valgte!

Og end kvad hun denne Vise:

31) Konningen Hoveder mange
Under sig lod kaste;
[Dödens Budskab voldte
Mig en vældig Kummer];
Men hvad bedre Seng vel
Skulde Kæmper rede;
Haardt er, at döer en Konning,
Dog maa han falde med Hæder!

Men fra Sigurd Orm i Öie nedstammer en stor Æt. Hans Dotter hed [Aslaug, Moder til Sigurd Hjort. Sigurd Hjort var Fader til]

b) Östersöens östlige Kystlande.

Ragnhild, *Harald Haarfagres* Moder, han, som var den förste, der havde Enevælde over al Norrig. Ivar herskede over England, lige til sin Dödsdag, og döde af Sygdom. Da han laae paa sin Dödsseng, sagde han, at man skulde jorde ham, hvor Riget var mest udsat for Fjenders Overfald, thi han haabede, at de ei vilde faae Seier, som da landede. Da han nu var död, blev der gjort, som han havde budet, og han blev höiet paa samme Sted. Det fortælle Mange, at da Kong Harald Sigurdsön kom til England, landede han der, hvor Ivar laae jordet; og han faldt paa dette Tog *a*). Men da Vilhelm Bastard *b*) kom til Landet, drog han til, opbröd Ivars Höi, og saae et Lig ligge der uforraadnet. Han lod da gjöre et stort Baal, og lod Ivar der brænde, hvorefter han gik i Land, og fik Seier. Fra Björn Jernside nedstamme mange Mænd. Fra ham nedstammer den store Hövding *Thord* paa *Höfde* i Höfde-Strand. Men da alle Ragnars Sönner vare döde, adspredtes den Hær, som havde fulgt dem, til forskjellige Sider, og alle de, som havde været hos Ragnars Sönner,

---

a) I Slaget ved Strandfordbridge, 1066.

b) Eller Erobreren, samme Aar.

syntes ikke om at være hos andre Hövdinger. Iblandt dem vare to Mænd, som droge vide om Land, for at söge efter, om de kunde finde nogen Hövding, hvem de troede at kunne tjene uden Vanære; dog droge de ei Begge samme Vei.

Tre og tyvende Kapitel.

Om to Mænd, som havde været hos Ragnars Sönner.

Det tildrog sig i Udlandene, at en Konge, som havde to Sönner, blev syg og döde; men hans Sönner vilde drikke Arveöl efter ham, og indböde til denne Höitid, saa at Alle kunde komme did, som i de tre nærmeste Vintre spurgte dette. Rygtet herom udbredte sig vide om Land, og i disse tre Vintre gjorde de Tilberedelser til Gildet. Da nu den Sommer, da Arveöllet skulde drikkes, og den Tid, som var bestemt, var for Haanden, kom der saa stør en Mængde Mennesker did, at ingen vidste Tallet paa dem, og de optoge mange store Haller og desuden

mange Telte under aaben Himmel. Da det var langt ud paa Aftenen, den förste Dag, kom en Mand til Hallen. Han var saa stor, at Ingen var hans Lige, og det kunde man see af hans Klædedragt, at han havde været hos fornemme Mænd. Da han kom i Hallen, gik han for Brödrene, hilste dem, og spurgte, hvor de vilde vise ham til Sæde. De syntes vel om ham, og bade ham sidde paa den överste Bænk. Han behövede to Mænds Rum. Saasnart han nu havde sat sig ned, blev der baaren Drik for ham, som for andre Mænd, men intet Horn var saa stort og vældigt, at han jo drak det ud i een Drik, og det fandt Alle, at han saae enhver Anden over Skuldrene. Det traf sig, at endnu en anden Mand kom til Gildet; han var endnu drabeligere end den förste. Begge disse Mænd havde side Hatte paa Hovedet. Da nu denne Mand kom for de unge Kongers Höisæde, hilste han dem med Anstand, og bade dem vise sig til Sæde. De sagde, at han skulde sidde nedenfor den förste paa den överste Bænk. Han gik da til sit Sæde, og de optoge begge tilsammen saa stort et Rum, at fem Mænd havde römmet Sæde for dem. Dog var den förstkomne den ringeste af dem til at drikke; men den sidstkomne drak saa hurtigt, at han næsten

hældte hvert Horn i sig, og man kunde dog ikke mærke paa ham, at han blev drukken; snarere viste han sig frastödende mod sine Sidemænd, og vendte dem Ryggen. Den, som kom först, bad, at de skulde have Gammen, og vilde han begynde. Han rakte Haanden mod ham, og kvad han denne Vise:

32) Fortæl om dine Bedrifter!
Derom vil jeg dig spörge,
Hvor saae du Ravn paa Grene
Mættet af Sverde-Blodet?
Oftere blev du ved anden
Syssel i Hallen funden,
End du trak blodige Krop for
Valens Fugle i Dalen.

Nu syntes den, som sad yderst, at der ved slig Tiltale blev sat Pröve paa ham, og han kvad denne Vise til Svar.

33) Ti! du som Hjemfödning kaldes!
Hvad har du Usling at sige?
Haver du aldrig udfört
De Bedrifter jeg maatte;
Ikke har Sverd du vædet,
Ei dig viist i Kampen,
Söheste a) ikke foret;

a) ɔ: Skibe.

Hvi kan du djærvelig drikke?
Nu svarer den som först kom:
34) Lode vi Havets Heste
Haarden Brænding bestryge,
Medens Blodet paa Brynjer
Blanke og side drypped',
Ulv over Mænd ei gabed *a*),
Öret drypped paa Nakken,
Rödned' de haarde Sverde
Vi i Kæmpe-Blodet.
Og nu kvad den, som sidst kom:
35) Ingen saae jeg af eder,
Der hvor vidt vi funde,
Aabnede for den hvide
Söhest *b*): Hjernens Ulve *c*),
Og under Lyd af Lurer
Ud for Landet vi heiste
Hallens rige Duft for *d*)
Ravnens röde Stavne.
Og end kvad den, som sidst kom:
36) Sömmer det os ikke,
Om Höisæde trættes

---

a) Havde nok af faldne Mænds Lig.
b) Skibet.
c) Muligt en Metaphor for Valslynger.
d) Maaske Ragnars Fane, Ravnen.

Hvo af os har kæmpet
Kjækkere end den anden;
Du stod, hvor Bölgen bragte
Stang-Hjorten a) til Sundet,
Jeg sad, hvor Raaen flytted'
Röden Stavn til Havnen.

Nu svarede den, som först kom:

37) Fulgte vi Björn baade
Hver en Stridens Tummel,
(Der vare prövede Kæmper),
Tjente dog Ragnar stundom;
Var jeg, hvor freidigt strede
Folk i Bolgaraland b), thi
Bær jeg Saar paa Siden,
Sid du inderst, Grande!

Fire og tyvende Kapitel.

Om en Træmand.

Ögmund hed en Mand; han blev kaldet Ögmund hin Danske. Han foer engang med fem

---

a) Skibet.
b) Bulgarien.

Skibe, og lagde til ved Samsö ved * *Munarvig*. Det fortælles, at Madsvendene droge i Land at lave Maden, men de Andre droge til Skoven at fornöie sig. Der funde de en gammel Træmand, som var fyrgetyve Alen i Höide, og bevoksen med Mos. De saae dog alle hans Beskaffenhed, og talte indbyrdes om, hvo der vel havde offret til denne store Gud. Da kvad Træmanden:

38) Det var længe siden
Da i Leding fore
Heklings Sönner
Med Rullers Tunger a)
Frem ad Örters
Salte Veie b),
Da blev jeg Hersker
Her i Byen.

39) Syd ved Söen
Der mig satte
Ledings djærve
Lodbroks Sönner;
Da blev offret mig
Til Mændenes Bane

---

a) Bankestokkens Tunger ɔ: Skibene.
b) ɔ: Havet.

I Sams-Ö her paa
Söndre Kanten.
40) Der böd de stande,
Mens Stranden taaler,
Mand ved Tjörnen
Mos bevoksen;
Nu styrter paa mig
Skyers Taarer;
Hverken varmer mig
Hud eller Klæde.

Det tyktes dem underligt, og de fortalte det atter for Andre.

Krakemaal,

som Nogle kalde

Lodbrokskvæde.

1.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Svunde ei mange Tider,
Siden i *Gotland* vi ginge,
Til Grafvitners Bane *a*);
Thora til Brud vi toge,
Tilnavnet Kæmper mig gave:
Lodbrok, da jeg den lede
Lyngaal *b*) gjennembored';
Stak jeg til stærken Drage
Staalets rungende Tunge.

2.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Svart var jeg ung, da vi gave,
Öster i *Öresundet*,
Ulven blodigt Bytte;
Og fodgule Fugle *c*)

---

a) Den Gravkyndiges ɔ: Ormens Drab.
b) Orm. *c*) Örnene.

Finge megen Næring,
Hvor mod höisömmed' Hjelme
Haarde Sverde sjunge;
Svullen var Valens Vove,
Vadede Ravnen i Blodet.

3.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Svævede höit vore Spyde,
Tyve Aar da vi talte,
Tumlede os i Striden;
Sloge vi otte Jarler,
Öster i *Dyna-Munding*;
Örnen fuldt af Föde
Fik i denne Drabning;
Sved a) faldt i den svulne
Sö, og Kæmper döde.

4.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Svigted' ei Hedins Kone b),
Da til Herians Haller c)
Helsinger d) hjem vi kræved';

a) Blod.
b) Hilde, Stridens Gudinde.
c) Eller Odins Sale.
d) Indbyggerne i Helsingeland ved den finske Bugt.

Lagde vi op i Elven,
Odden kunde da bide,
Rödnede Vunders varme
Vove hele Floden;
Skrammesild a) klövede Skjolde,
Skingrede Branden b) i Brynjer.

5.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Saae man da Ingen flygte,
Förend paa Hefils Heste c)
Herraud faldt i Striden;
Klöver ei med Ægirs d)
Aarer berömtere Hövding,
Siden paa lange Skibe
Söfugls Mark e) til Havnen;
Haardt bar Helten vide
Hjertet frem i Kampen.

6.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Skjoldene kasted' Hæren,

---

a) Landser. b) Sverdet.
c) Vikinge-Anförerens Heste ɔ: Skibene.
d) Havgudens. e) Havet.

Ilte da Aadslers Raser a)
Opreist mod Kæmpers Bryster;
Skjære-Landsen paa *Skarfa-*
Skjær bed i Kampens Tummel;
Rödnet blev Rande-Maanen b)
För *Rafn* Konning fældtes;
Flöd af Heltes Hjerner
Hed paa Brynjer Sveden.

7.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Sælsomt tuded' Kaarder,
Förend paa *Ullar-Ager* c)
Eysten Konning fældtes;
Pryded' med Guld vi ginge,
Graadige Falk at mætte;
Liglyset d) risted' de röde
Rande e) i Hjelme-Möde;
Nakkens Viin f) af Vunder
Vædede Hjernens Klöfter.

8.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Svælge kunde da Ravne,

---

a) Sverder. b) Skjoldet.
c) I Upland nær Upsala. d) Landsen.
e) Skjolde. f) Blodet.

Ud for *Einderis Öen*,
Overflödig Föde;
Finge Falas Heste a)
Foder da i Mængde;
(Vanskeligt var det sig at
Vogte), ved Solens Opgang
Saae jeg Strengfjedre b) stige,
Stödtes fra Almen c) Malmet.

9.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Skjolde med Blod vi væded',
Vunde-Boret d) vi böied'
For *Borgundarholmen* e);
Regnsky slede Ringe f),
Rendte fra Almen Malmet;
Vulner faldt paa Valen,
Var ei en Konning större;
Lig laae ströet ved Stranden,
Staal gav Ulven Maaltid.

---

a) Troldkvindens Heste ɔ: Ulve.
b) Pilene. c) Buen.
d) Sverdet. e) Bornholm.
f) ɔ: Pilene sönderslede Brynjeringe.

10.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Svævede uvist Kampen,
Inden *Freyr* Konning fældtes
I *Flæmminge - Rige a*),
Bed den blaae og skarpe
Blodige Saar - Gravstikke *b*)
Haardt i Högnes gyldne
Harnisk *c*) i Kampen fordum;
Mö græd lysen Morgen,
Mödig blev Ulven af Föde.

11.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Saae jeg Utallige ligge,
Ei langt fra *Englenæsset*,
Paa Öklintens Heste *d*);
Seilede vi til Slaget
Seks Dögn för Hæren fældtes;
Mænd holdt Odde - Messe *e*)
Medens Solen oprandt,

---

[a]) ɔ: Flandern. *b*) Sverdet.
[c]) Hildes Faders Harnisk ɔ: Brynje i Almindelighed.
[d]) Skibene.
[e]) Striden, saaledes kaldet med et foragteligt Sideblik paa den kristelige Religion.

Maatte for vore Vaaben
Valthjof i Striden falde.

12.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Sydede Dug *a*) af Kaarder
Bradt i *Bardefjorden*,
Blege Lig fik Höge,
Tudede Almen, hvor Odde
Iilsomt bede Brynjer,
Svart og i Sverdes Trætte *b*)
Svolners haarde Hatte *c*);
Ormen *d*) ilte til Vunder,
Edderhvas sprængt med Sveden.

13.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Svævede Hlökes Telte *e*)
Höit i Hildes Lege *f*)
Foran *Haddinge-Vigen*,
Kunde Kæmper, da vi
Klövede Skjolde, mærke
Stærkt i Aadselsilds Stöien *g*)

a) Blod. *b*) Kampen.
c) Odins haarde Hatte ɔ: Hjelmene.
d) Pilen. *e*) Valkyriens Telte ɔ: Skjoldene.
f) Krigsgudindens Leg ɔ: Kampen.
g) Landsens Stöien ɔ: Kampen.

Sledne Mændenes Hjelme.
Det var ei paa blöden Bolster
Brud at favne hin prude.

14.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Stormede Regn a) mod Skjolde,
Döde mod Jorden daaned'
Da i *Northumberlandet;*
Man ei nödtes den Morgen
Mænd til Strid at ægge,
Der hvor skarpe Skalme b)
Skare Hjelmens Flade;
Det var ei som Mö hin unge
I Öndvege c) kysse.

15.

Svunge vi djærvt med Sverdet
Skjænket blev da *Herthjof*
Seier i *Syderöer* d)
Selv over vore Kæmper;
Maatte i Rande-Regnen
Rögnvald for ham falde
Höiest Harm kom da over

---

a) Pileregn. b) Egentlig: Straaler ɔ: Sverde.
c) ɔ: Höisæde. d) Hebriderne.

Högen, thi hvast og vide
Sendte i Sverde-Hvirvlen
Strengenes Ryster *a*) Pile.

16.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Sank Mand over anden,
Haab ved Slagets Hylen
Högens Broder glæded';
Malm og Skjolde mödtes;
Marstein, han, som styred'
Irland, lod ei Ulve,
Ikke Örne, hungre;
Vorded' i *Vedrafjord* til
Valoffer Ravne kaldet.

17.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Saae jeg i Oddes Trætte *b*)
Mangen Mand at falde
Morgenstund for Kaarder;
Skede-Tornen *c*) tidlig
Traf min Sön paa Hjertet;

---

a) Nemlig her Rögnvald.
b) Kampen. *c*) Sverdet.

Egil lod uforsagten
Agnar röve Livet;
Klingred' paa Hamders Kjortel *a*)
Kaarden, blinked' Faner.

18.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Saae jeg med Brande *b*) hugge
Ordholdne Endils Sönner *c*)
Ikke smaat for Ulve;
Det var ei i Slaget paa *Skæde*,
Som naar Viin Kvinder bære;
Rydded' blev af Ægers Æsler *d*)
Ikke faa i Tumlen;
Skaaret var Sköguls Kappe *e*)
I Skjoldungers *f*) Kampgny.

19.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Saae jeg, at haarfagren Kæmpe,
Möernes Helt, en Morgen

---

a) Sökongens Kjortel ɔ: Brynjen. *b*) Sverde.
c) Sökongens Sönner ɔ: djærve Vikinger.
d) Sögudens Æsler ɔ: Skibe.
e) Valkyriens Kappe ɔ: Brynien.
f) Skjoldungers ɔ: Konningers.

Maatte af Valen vige;
Det var ei som varmen Vædske
Vinkarrets Njorun a) frembar
Os i *Alasundet*,
För *Örn* Konning fældtes;
Kampmaaner b) saae jeg klöves
Kæmperne misted' Livet.

20.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Sjunge en Morgen vi Kaarders
Leg c), ud for *Lindesöre*,
Med Lofdunger d) trende;
Faa kunde fryde sig over
Frelste bort at komme,
Aad da Ulve Mange,
Örnen sled Kjöd med Högen,
Irers Blod den blanke
Bölgeflade rödned'.

21.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Svart bed Kaarden i Skjolde,

---

a) Ungdoms Gudinde (Hebe) hos de gamle Skandinaver, staaer her som Omskrivning for Mö i Almindelighed.
b) Skjolde. c) Kamp. d) Konninger.

Da guld-skinnende Spyde
Skare Hildes Klæder a);
Det vil paa *Angöls Öen*,
Aldre igjennem, skues,
Hvor i Kamp vi kjække
Konninger fremginge;
Rödnet var ud for Öret b)
Aarle Vunders Drage c).

22.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Svæver for Kæmpen vel Döden
Nærmere, om han i Oddes
Uveir end stilles forrest?
Den, som aldrig ængstes,
Ofte Liv begræder;
Ondt er det at ægge
Usling til Hildes Lege d);
Blödhjertede i Barmen
Baader aldrig Modet.

23.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Slig Færd jeg kalder billig,

---

a) Krigsgudindens Klæder ɔ: Brynjer.
b) Næsset, Klinten, Pynten. c) Pilen.
d) Krigsgudindens Leg ɔ: Kampen.

At i Sverdenes Samtog
Svend gaaer imod Svenden;
Vige ei Kæmpe for Kæmpe!
Det var den Kjækkes Adel;
Möernes Elsker ile
Altid freidig til Valen!

24.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Synes det mig vises,
At vi Ödet fölge;
Undgaaes ei Norners *a*) Love;
Ei tiltænkte jeg *Ella*
Over min Död at raade,
Da Blod-Falken jeg feded',
Förte Kjöl gjennem Söen,
Föde i *Skotlands* Fjorde
Fuldelig gav' vi da Ulve.

25.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Stedse mig det fryder,
Baldurs Faders *b*) Bænke
Bredte jeg veed for Gjester,
Drikke skal Öl vi ilsomt

---

a) Skjæbnens Gudinders. *b*) Odins.

Ud af Hoveders Krumtræ'r *a*),
Klager ei Kæmpe ved Död i
Kostelige Fjölners *b*) Bolig,
Ikke jeg kommer med Angstens
Ord til Vidrirs *c*) Borde.

26.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Snart nu *Aslaugs* Sönner
Vilde med funklende Vaaben
Vække Hildes Lege,
Hvis kun nu de vidste
Vore store Kvaler,
At en Flok af Orme
Edderfulde mig slide,
Moder fik mine Börn, som
Modige Kæmper födte.

27.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Svart mod min Död det lider,
Ængster mig voldsomt Ormen,
Öglen mit Hjerte bebygger;
Venter jeg at Vidrirs
Vaand *d*) flugs *Ella* træffer,

---

a) Dyrehorn, som de gamle Skandinaver brugte som Drikkekar.
b) Odins. *c*) Odins. *d*) Odins Vaand ɔ: Spyder.

Svulne vill' mine Sönner
Svart ved Faderens Bane:
Vel mon kjække Kæmper
Kjede rolig Sidden.

28.

Svunge vi djærvt med Sverdet!
Samlet til een og femti
Hovedkampe har jeg
Hære paa Piles Budskab a);
Jeg blandt Mænd ei mente
Meer end mig navnkundig
(Ung jeg Odden rödned')
Anden Konning fandtes,
Os monne Aser byde,
Ei skal jeg Döden begræde.

29.

Önske vi nu at ende
Indbyde hjem mig Diser,
Som fra Herians b) Haller
Har mig Odin tilsendt;
Glad skal jeg Öl med Aser
I Öndvege c) drikke,
Ledne er' Livets Timer
Leende gaaer jeg i Döden!

a) Ved Krigspilens Ombud. b) Odins. c) ɔ: Höisæde.

Fortællingen
om
Norna Gest.

Förste Kapitel.

Norna Gest kommer til Kong Olaf.

Det fortælles, at medens Kong *Olaf* [*Tryggvesön*] engang opholdt sig i Trundhjem, hændte det sig, at en Mand, hen paa Eftermiddagen, kom til ham, og hilste ham med Anstand. Kongen tog vel imod ham, og spurgte, hvo han var? Han sagde, at han hed *Gest*. „Gjest er du her," sagde Kongen, „i hvad du end hedder." Gest svarede: „Sandt siger jeg dig om mit Navn, Herre! men gjerne vil jeg benytte mig af dit Gjestevenskab, om det kan blive mig til Deel." Kongen sagde, at det stod ham frit for, men eftersom det var langt ud paa Da-

gen, vilde Kongen ikke tale videre med Gest, thi han ilte da til Aftensang og gik siden til Bords,, og dernæst til Hvile. Samme Nat vaagede Kong Olaf i sin Seng, og læste sine Bönner, men alle de andre Mænd i samme Herberge sov. Da syntes Kongen, at en Alf eller Aand kom ind i Huset, skjöndt dog alle Dörre vare lukkede; den kom for hver Mands Seng, som der sov, og tilsidst kom den til den, som var yderst. Da standsede Alfen, og sagde: „Meget stærke Laase ere her for tomt Huus, og er Kongen i saa Henseende ikke saa viis, som Folk troe, at han skulde være den viseste af alle Mænd; eftersom han sover nu saa haardt. Derefter forsvandt den gjennem de lukte Dörre, men tidlig om Morgenen derpaa, sendte Kongen sin Skosvend, for at udforske, hvo der havde ligget i denne Seng om Natten, og fik da at vide, at Gjesten havde ligget der. Kongen lod ham kalde for sig, og spurgte, hvo han var. Han svarede: "*Thord* hed min Fader, med Tilnavn *Tingbit*, en Dansker af Æt; han boede paa den Gaard i Danmark, som hedder *Græning*. „En rask Mand er du," sagde Kongen. Denne Gjest var djærv i Ord, större end Folk er flest, stærk, men dog temmelig til Aarene. Han bad Kongen om, at han maatte

dvæle en Stund blandt Hofsinderne. „Er du döbt?„ spurgte Kongen. Gest sagde, at han vel var primsignet a), men ei döbt. Kongen sagde, at det vel maatte tillades ham at være blandt Hofsinderne, „midlertid," föiede han til, „maa du ikke være lang Tid hos os, uden at döbes." Men derfor havde Alfen talt om Laasen, fordi Gest korsede sig om Aftenen som andre Kristne, men var dog egentlig en Hedning. Kongen spurgte: „Över du nogen Idræt?" Han sagde, at han spillede paa Harpe, og fortalte Sagaer, saa at Folk deraf kunde have Gammen. „Ilde gjör Konning *Svend*," sagde Kongen, „at han lader udöbte Mænd drage ud af sit Rige Landene imellem." „Ei maa Danekonningen tilregnes det," sagde Gest, „thi jeg drog bort fra Danmark lang Tid förend Keiser *Otto* lod brænde Danavirke, og tvang Kong *Harald Gormssön* og *Hakon Blotjarl* at antage Kristendommen." Kongen spurgte Gest om mange Ting, og han skilte sig vel og viselig ved Svarene. Det var, fortælles der, i Kong Olafs tredje Regjerings Aar b), denne Gest kom til ham. Samme Aar kom og til ham nogle

---

a) Betegnet med Korsets Tegn.
b) Aar 998.

Mænd, som hed *Grimer*, og vare sendte fra *Godmund* paa *Glæsisvol;* de förte Kongen to Horn, som Godmund gav ham, hvilke og kaldtes Grimer. De havde ogsaa flere Ærinder til Kongen, om hvilke siden skal tales. Gest opholdt sig saaledes hos Kongen, og der blev anviist ham Sæde yderst paa Gjestebænken; han var en Mand af gode Sæder, og blev derfor yndet og hædret af de fleste Mænd.

Andet Kapitel.

Ulf hin Röde giver Kongen Ringen Hnitud.

Lidet för Juul kom *Ulf hin Röde* hjem tilligemed sit Fölge. Han havde været i Kongens Ærinde; eftersom han var sat til Landeværn om Hösten i Vigen mod de Danskes Indfald. Han pleiede stedse at være hos Kong Olaf om Höivinter, og förte nu Kongen mange kostbare Klenodier, som han havde forhvervet om Sommeren. Deriblandt var en Guldring, som hed *Hnitud;* den var nættet sammen paa syv Steder, og hvert Stykke havde sin Farve; den

var af meget bedre Guld, end andre Ringe. En Bonde ved Navn *Lodmund* havde givet Ulf Ringen, som forhen havde tilhört Kong *Half*, efter hvem *Halfskæmperne* ere opkaldte. Ringen havde disse fratvunget Kong *Halfdan* [i] *Ylfing*. Lodmund havde til Gjengjæld udbedet sig af Ulf, at han maatte beholde sin Gaard med Kong Olafs Bistand. Ulf lovede det. Kongen opholdt sig i *Trundhjem*, og holdt nu Juul med rigelige Anrettelser, og, paa Julens ottende Dag, gav Ulf hin Röde Kong Olaf Ringen Hnitud. Kongen takkede ham for Gaven, og al den troe Tjeneste, som han i den forledne Tid havde viist ham. Denne Ring förtes vide om i det Herberge *a*), hvor Mændene sade og drukke; thi i de Tider var endnu ikke byggede Haller i Norge. Den Ene viste nu Ringen til den Anden, og Ingen tyktes at have seet saa godt Guld, som det, der var i den. Tilsidst kom Ringen til Gjestebænken, og til den nykomne Gjest. Han kastede Öiet paa den, og gav den igjen fra sig, tvert over den Haand, hvormed han holdt i et Horn. Han syntes kun lidet om den, og talte ikke et Ord om dette Klenodie, men blev ved

---

a) ɔ: En Bygning, hvori man baade sov og drak.

at snakke med sine Sidemænd. En Herberges Svend, som skjænkede ude ved Gjestebænken, spurgte: „Synes eder vel om Ringen?" „Meget vel," sagde de, „undtagen den nykomne Gjest; ham staaer den ikke an, men han har vel ikke Forstand paa at see, efterson. ~ .n ikke ændser saadanne Ting." Herberges Svenden gik nu ind for Kongen, og fortalte ham disse Gjesternes Ord, og hvorlunde den nykomne Gjest ikke lod et Ord falde, da dette kostbare Klenodie blev ham viist. „Den nykomne Gjest," sagde Kongen, „maa vide flere Ting end I formode, og skal han komme til mig i Morgen, og fortælle mig en eller anden Saga. Gjesterne talte nu sammen ude paa Bænkene, og spurgte den nykomne Gjest, om han havde seet saa godt eller endog bedre Guld, end det der var i Ringen? „Eftersom det synes eder underligt," svarede Gest, „at jeg taler saa lidet om den, da (vil jeg sige eder, at) jeg vist har seet det Guld, som Ingen vil synes ringere, men snarere bedre." Der blev nu en stor Latter blandt Hofsinderne. De sagde, at der saae ud til, at man kunde vente sig en stor Skjemt, „og mon du," sagde de, „vil slaae til Veds med os, at du har seet saa godt Guld, som dette er, saa at du formaaer at sande dit Udsagn, da skulle vi der-

paa sætte fire Mark gangbart Sölv, men du din Kniv og Belte; og skal Kongen dömme os imellem." „Ei skal nu begge Dele skee," svarede Gest, „at jeg har givet mig i Kast med eder, og ikke skulde antage det Vilkaar, som I byde mig; thi skal jeg vist vedde herom, og sætte saa meget imod, som I have bestemt, men Kongen skal dömme os imellem." Dermed endte de deres Tale. Gest tog sin Harpe, og slog vel og længe om Aftenen, saa at Alle fandt Behag i at höre derpaa; han slog Gunnars Slag, og tilsidst Gudruns forne Konstgreb, hvilke ei för vare hörte der. Derefter gik man til Sengs. Kongen stod tidlig op om Morgenen, og da han havde hört Messen, gik han til Bords med sine Hofsinder. Da han nu var kommen i Höisædet, gik Gjestesvenden tilligemed Gest ind for ham, og fortalte ham hele deres Aftale og det Veddemaal, som de havde gjort. „Lidet tykkes mig om eders Veddemaal," sagde Kongen, „at I udsætte eders Penge mod Gest, I maae vel dengang have havt Drik i Hovedet; thi er det mit Raad, at I gjöre det til Intet, allerhelst om Gest vil indvillige deri." „Nei," svarede Gest, „det vil jeg, at hele vor Aftale skal holdes." Da sagde Kongen, „Saa synes mig om dig, Gest! som mine Mænd ere kom-

ne tilkort ved denne Aftale, snarere end du; dog vil det nu snart vise sig." De ginge derpaa bort, og man satte sig til at drikke; og da Drikkebordene vare borttagne, lod Kongen kalde Gest for sig, og talte saa til ham: „Nu er du skyldig at komme frem med noget Guld, om du har det, saa at jeg kan fælde Dommen om eders Veddemaal." „Det er eders Villie, Herre!" sagde Gest, og greb da til en Pung, som han havde hos sig, tog deraf et Knytte, löste Noget ud af det, og rakte det til Kongen. Kongen saae, at det var et Stykke af et Sadelspænde, og at det var meget godt Guld; han böd nu fremtage Ringen Hnitud, og saa blev gjort, hvorpaa Kongen sammenholdt Guldet med Ringen, og sagde derpaa: „Vist synes mig dette bedre Guld, som Gest har frembaaret, og saa vil Flere synes, naar de see paa det." Mange Mænd sandede denne Kongens Kjendelse, hvorpaa han tildömte Gest Veddepengene. Gjesterne syntes, at det var gaaet ud over dem. Midlertid sagde Gest: „Tager selv eders Penge, thi jeg behöver dem ikke, men vedder ei oftere med ukjendt Mand! thi ei vide I, om I have den for eder, som baade har hört og seet flere Ting end I; men takke vil jeg eder, Herre! for Kjendelsen." Kongen sagde: „Nu vil jeg,

at du siger, hvorfra du fikst dette Guld." Gest sagde: „Nödig er jeg til det, thi det vil tykkes de Fleste utroligt, hvad jeg derom har at fortælle." „Dog ville vi höre det," sagde Kongen, „eftersom du har lovet at fortælle os dit Levnetslöb." Gest sagde: „Om jeg fortalte eder, hvorlunde det er gaaet med Guldet, da aner det mig, at I ville höre andre Sagaer i Forbindelse hermed." „Kan vel være," sagde Kongen, „at du i dette aner ret."

Tredje Kapitel.

Norna Gest kommer til Frankland.

„Da vil jeg begynde min Fortælling," sagde Gest, „derfra, at jeg drog sönder til *Frankland*; jeg var nemlig begjerlig efter at kjende Konge-Sæder, og det store Berömmelses Rygte, som gik om *Sigurd Sigmundsöns* Skjönhed og Kjækhed. Ei hændtes mig noget mærkværdigt, för jeg kom til Frankland til Konning *Hjalprek*. Han havde mange Hofsinder om sig. Der var dengang Sigurd, en Sön af *Sigmund, Volsungs* Sön

og *Hjördis Eylimes Dotter.* Sigmund faldt i Kampen for Hundings Sönner, men Hjördis blev gift med Kong Hjalpreks Sön *Half.* Der vokste Sigurd op, tilligemed alle Kong Sigmunds Sönner; de overgik langt andre Mænd i Styrke og Vækst. Deres Navne vare *Sinfjötle* og *Helge*, som dræbte Kong Hunding, hvorfor han blev kaldt *Hundingsbane;* en tredje hed *Hamund.* Sigurd var dog den fortrinligste og mandigste af alle Brödrene, saasom det er almindelig bekjendt, at Sigurd har af alle Hærkonger været den gjæveste og ypperligste efter Fortids Viis. Da var og kommen til Kong Hjalprek *Reigin Hreidmars Sön;* han var den konstigste af Mænd, og en Dverg af Vækst, derhos klog, grusom og tryllekyndig. Reigin lærte Sigurd mange Ting, og elskede ham meget." Gest fortalte nu om sine Forældre og de underlige Hændelser, som der havde tildraget sig, „og da jeg," sagde han, „havde været der föie Stund, gav jeg mig i Sigurds Tieneste, som saa mange Andre; Alle elskede ham meget, thi han var baade blid, nedladen og gavmild imod os."

Fjerde Kapitel.

Om Sigurd Sigmundsöns Tapperhed.

„Det hændte sig en Dag, at vi kom til Reigins Huus, og blev Sigurd der vel modtaget; da kvad Reigin denne Vise:

Hid er kommen
En Kæmpe raadsnar,
Sön af *Sigmund*
Til Sale vore;
Kraft har han megen,
Men jeg er gammel,
Kamp med en hidsig
Ulv jeg kan vente.

Og end kvad han:

Jeg skal op-drage
Djærven Konning;
Nu er *Yngves* Ætling
Til os kommen;
Han vorder Hövding
Herligst under Solen,
Trindt om Lande skal
Tone hans Rygte.

Sigurd opholdt sig fra den Tid bestandig hos Reigin, og denne fortalte ham Meget om *Fafner*, hvorledes han laae paa *Gnita-Hede* i

Ormeham, og at han var underlig stor af Vækst. Reigin gjorde Sigurd et Sverd som hed *Gram*; det var saa skarpegget, at han stak det i Aaen *Rin*, og lod en Uldtot drive ovenfra med Strömmen ind paa det, og det skar Totten sönder; siden klövede Sigurd Reigins Ambolt med Sverdet. Derefter eggede Reigin Sigurd til at dræbe hans Broder Fafner, [men Sigurd] kvad denne Vise:

Höit ville lee nu
Hundings Sönner,
De som *Eylimes*
Liv forkorted',
Om mig lyster,
Meer at söge
Röde Ringe
End Faderhevnen.

Derefter beredte Sigurd sin Færd, og agtede at angribe Hundings Sönner. Kong Hjalprek gav ham meget Mandskab og nogle Krigsskibe. Paa dette Tog var Sigurds Broder Hamund med ham, ligesom og Reigin; jeg var og med, og de kaldte mig da *Norna Gest*. Kong Hjalprek havde faaet mig at kjende, da han var i Danmark med Sigmund Volsungs Sön. Sigmund havde da *Berghild* tilægte, og de skiltes saaledes ad, at Berghild dræbte Sigmunds

Sön Sinfjorle med Gift. Siden ægtede Sigmund sönder i Frankland Hjördis, en Dotter af Eylime, hvem Hundings Sönner dræbte, saa at Sigurd altsaa havde at hevne baade sin Fader og Morfader. Helge Sigmunds Sön, som kaldtes Hundingsbane, var Broder til Sigurd, som siden fik Navnet *Fafnersbane.* Helge havde dræbt Kong Hunding og hans tre Sönner *Eyulf, Herraud* og *Hjörvard. Lingve* undkom tilligemed to af hans Brödre, *Alf* og *Heming.* De vare de navnkundigste i al Manddoms Daad, og meget tryllekyndige. Dog bar Lingve Fortrinet for Brödrene. De havde underkuet mange Smaakonger, dræbt mange Kæmper, brændt mange Borge, og anrettede med væbnet Haand store Ödelæggelser i Spanialand og Frankland; men da strakte Keiser-Riget sig endnu ikke hid norden for Fjældet. Hundings Sönner havde underlagt sig det Rige, som Sigurd eiede i Frankland, og vare der med betydeligt Mandskab.

Femte Kapitel.

Slaget mellem Sigurd og Hundings Sönner; Fafners og Reigins Död.

Sigurd beredte sig nu til Kamp mod Hundings Sönner; han havde faaet meget og vel væbnet Mandskab. Det var fornemmelig efter Reigins Raad Hæren styredes; denne havde smedet sig et Sverd, som kaldtes *Ridil.* Sigurd bad Reigin laane sig Sverdet. Han gjorde saa, og bad ham dræbe Fafner, naar han kom tilbage fra dette Tog, hvilket Sigurd lovede ham. Siden seilede vi sönder langs Landet; da kom der et fremtryllet Stormveir over os, det Mange tilskreve Hundings Sönner. I det vi da seilede nærmere op under Landet, saae vi en Mand paa en Biergpynt, som rakte frem af Havets Klipper; han var klæd i en grön Kofte og blaae Bukser, og havde Sko, knappede op over Födderne, og et Spyd i sin Haand. Denne Mand tiltalte os med dette Kvad:

Hvo mon ride her
Paa Ræfils Heste *a*)

---

a) Vikingeanförerens Heste o: Skibe.

Höie Bölgers
Buldrende Veie;
Seildyr a) ere
Söbesprængte,
Vill' ei Söheste a)
Vinden holde.

Reigin kvad imod:

Her er' vi med *Sigurd*,
Paa Söen komne,
Er os Bör givet
Til Grav i Bölgen;
Gaaer over Stænger
Steilen Sögang,
Bænkdyr a) synke,
Hvo spörger om det?

Koftemanden kvad:

Hnikar b) hedte jeg,
Da jeg Hugin c) glæded',
Unge *Volsung!*
Og veied' Kæmper;
Nu maa du nævne
Manden paa Bjerget

---

a) Skibe.
b) Et af Odins Tilnavne, bemærker den Seirende.
c) En af Odins Ravne, her for Ravne i Almindelighed.

Feing eller *Fjölner a)*,
Fart vil jeg begjere.

Da styrede vi til Land, og Veiret sagtnedes lidt efter lidt. Sigurd bad da Gubben gaae ombord paa Skibet. Han gjorde saa, og Veiret lagde sig pludselig, og det blev den bedste Medbör. Gubben satte sig ned for Sigurds Födder, og var meget oprömt. Han spurgte, om Sigurd vilde begjere noget Raad af ham. Sigurd bejaede det, og tilföiede, at han maatte vel kunde give gode Raad, om han vilde gavne Folk. Sigurd kvad til Koftemanden:

Sig du mig det, *Hnikar!*
Da du baade veed
Folks og Asers Öde:
Hvilke er' de bedste,
(Om strides skal)
Tegn for Sverde-Svingning *b)*?

Hnikar kvad:

Mange er' gode
(Om Mænd dem kjendte)
Tegn for Sverde-Svingning:
Tro jeg finder være

---

a) Odins Tilnavne, bemærke den Erhvervende og den Mangeformede.

b) Varsler for Kampen.

Fölget af den sorte
Ravn for Sverde-Stammen *a*).

Det er et andet,
Om du er udkommen
Og til Bort-reise rustet:
To du öiner
Talende stande
Ære-kjære Kæmper.

Det er det tredie,
Om du tude hörer
Ulv under Æskens Grene;
Seier dig da under
Ödet i Kampen,
Seer du dem foran fare.

Ei skal möde
Mand den Anden,
Naar Maanens Syster *b*)
Sildig lyser;
Seier have de,
Der see kunne,
I Sverdsleg kæmpe
Eller Kilen fylke *c*).

---

a) ɔ: Krigeren.
b) Solen.
c) ɔ: At opstille Krigerne i Tryneorden.

Det er megen Fare,
Om Foden dig snubler,
Naar du at kæmpe gaaer;
Falske Diser a) stande
Dig paa begge Sider,
Og ville dig saaret see.

Kæmmet og toet
Skal Kæmpen sig vise,
Og om Morgenen mættet;
Thi uvist er,
Hvor om Aften han kommer,
Ondt er at hildes af Hunger.

Og efter det seilede vi sönden for *Holsetaland* og östen for *Frisland*, og landede der. Straks spurgte Hundings Sönner vor Færd, samlede Folk, og fik snart et talrigere Mandskab end vi. Da vi nu stödte sammen, begyndte der en haard Kamp, og Lingve var den förste af Brödrene til at gaae frem, og de trængte dog alle fast frem. Sigurd styrtede saa haardt imod dem, at Alt veg for ham; thi Sverdet Gram bed godt, og ei manglede *Sigurd* Mod; og da han og *Lingve* mödte hinanden, skiftede

a) *Dis* er et almindeligt Navn paa enhver nordisk Gudinde; dog forstod man ved dette Navn især de Gudinder, som havde Menneskene under deres Beskyttelse.

de mange Hug, og kæmpede djærvelig. Der blev da en Standsning i Striden, thi Mændene betragtede denne Enekamp. Det varede lang Tid, inden nogen af dem kunde tildele den Anden Saar; saa færdige vare de i Fegtning. Siden trængte Lingves Brödre haardt frem, og dræbte mange Mænd, og dreve nogle paa Flugt. Da styrede Sigurds Broder Hamund imod dem, og jeg med ham, og blev der da nogen Modstand; men saa endtes Sigurds og Lingves Strid, at Sigurd tog ham til Fange, og han blev sat i Jern. Men da Sigurd kom til os, blev der snart en Omskiftning paa Tingene. Hundings Sönner faldt med al deres Hær, og da begyndte det ogsaa at mörkne ad Nat. Men da det lyste ad Morgen, var Koftemanden forsvunden, og saaes ei siden; derfor troede Folk, at det havde været *Odin*. Man overlagte nu, hvad Dödsmaade Lingve skulde have; Reigin raadede, at der skulde ristes en Blodörn paa hans Ryg. Reigin tog da Sverdet af mig, og ristede dermed Lingves Ryg, saa at han skar Ribbenene fra Ryggen, og drog Lungen der ud. Saaledes döde Lingve med stort Heltemod. Da kvad Reigin:

Nu har blodig Örn
Breden Kaarde

Sigmunds Bane
Paa Bagen ristet;
Fandtes större
Faa blandt Kæmper,
Jord som rödned',
Ravnen glæded'.

Der var meget Bytte, hvilket Sigurds Hærmænd tog altsammen; eftersom han intet vilde have, og det var meget Gods, bestaaende af Klæder og Vaaben. Siden dræbte *Sigurd* Fafner og tillige Reigin, som vilde svige ham. Da tog Sigurd Fafners Guld, og red bort med det, og fra den Tid kaldtes han *Fafnersbane.* Derefter red han op paa Hindarhede, og fandt der *Brynhild*, og foer deres Samfærd da saa, som fortælles i *Sigurd Fafnersbanes Saga.*

Sjette Kapitel.

Slaget imellem Gandalfs Sönner og Gjukungerne. Sigurd slog Stærkod.

Siden ægtede Sigurd *Gudrun Gjukes Dotter*, og han var da en Tid lang hos Gjukungerne, sine

Svogre. Jeg var og med Sigurd, nord i Danmark; jeg var med ham, da Kong *Sigurd Hring* sendte *Gandalfs* Sönner, sine Svogre, imod Gjukungerne, *Gunnar* og *Högne*, at fordre, at de skulde yde ham Skat eller friste Kampens Skjæbne, om de vilde værge deres Land. Da haslede a) Gandalfs Sönner Gjukungerne en Valplads ved Landemærket, men Gjukungerne bade Sigurd Fafnersbane drage til Kamp med dem. Han lovede det; jeg var endnu den Tid hos Sigurd. Vi seilede da nord til Holsetaland, og landede ved *Jarnamoder*. Ei langt fra Havnen vare opsatte Hasselstænger, der hvor Slaget skulde staae. Vi saae da mange Krigskibe komme nordfra seilende, dem Gandalfs Sönner styrede. De droge nu begge Parter til Möde. Sigurd Hring var ej tilstede, thi han maatte værne sit Land Sverrig, eftersom Kurer og Kvæner herjede did. Sigurd var da meget gammel. Hærene stödte nu sammen, og der blev en stor Strid, og Mange faldt. Gandalfs Sönner ginge fast frem, thi de vare baade större og stærkere end andre Mænd. I deres Hær saae

---

a) ɔ: Mærkede eller afpælte med Hasselstænger en Plads til Slaget.

man en stor og stærk Mand; denne Mand dræbte Mænd og Heste for Føde, thi han lignede mere en Jætte end et Menneske. Gunnar bad Sigurd drage mod denne frygtelige Mand, og lagde til, at det ellers ikke vilde gaae godt. Sigurd gik nu tilligemed nogle Andre mod den store Mand; dog vare de fleste uvillige dertil. Vi traf da snart Kæmpen, og Sigurd spurgte ham om Navn, og hveden han var. Han sagde, at han hed *Stærkod*, *Storverks Sön*, og var norden fra *Fenhring* i Norge. Sigurd sagde, at han havde hört tale om ham, og oftest til det Onde; „slige Mænd skal man ei spare, at tilföie Meen." Stærkod sagde: „Hvo er denne Mand, som med sine Ord saa meget söger at nedværdige mig?" Sigurd sagde, hvo han var. Stærkod spurgte: „Er det dig, som bærer Tilnavnet *Fafnersbane?*" „Saa er det," sagde Sigurd. Stærkod sögte da at undkomme, men Sigurd ilte efter ham, svingede Sverdet Gram i Luften, og kvæstede ham med Hjaltet paa Tandgjerdet, saa at to Kindtænder gik ud. Det var et ulægeligt Skamhug. Sigurd böd da Mandhunden trække sig bort derfra, men jeg tog den ene Kindtand til mig. Den veier syv Örer, og sidder nu i en Klokkestreng i Danmark til Skue for nysgjerrige Men-

nesker. Efter Stærkods Flugt, flyede Gandalfs Sönner, og vi toge meget Bytte, og Sigurd drog derpaa hjem til sit Rige, og sad der stille en Tid. Kort efter hörte vi fortælle Stærkods Nidingsverk, i det han dræbte Kong *Ale* i et Bad.

Syvende Kapitel.

Gest fortæller, hvorlunde han kom til det Guld, som han havde fremviist.

En Dag hændte det sig, da Sigurd Fafnersbane red til et Möde, at han red i en sumpig Gröft, men Hesten *Grane* löb op saa haardt, at Brystgjorden gik sönder, og Spændet faldt ned; men da jeg saae, hvor det gloede i Leret, tog jeg det op, og rakte det til Sigurd, men han gav mig det; det var det samme Guld, som I saae for et Öieblik siden. Da sprang Sigurd af Hestens Ryg, men jeg striglede Hesten, og toede Leret af den, og tog da en Lok af Halen til Tegn paa dens Længde." Gest fremviste derpaa Lokken og den var syv Alen lang. „Gammen tykkes

mig," sagde Kong Olaf, „det er, at höre paa dine Sagaer." Alle roste nu hans Fortællinger og Raskhed. Kongen önskede, at han vidtlöftigere fortsatte Fortællingen om hans Frænders Hændelser. Gest fortalte dem da mange morsomme Ting lige til Aften, Folk gik til Sengs. Men om Morgenen efter lod Kongen kalde Gest, og vilde endnu tale mere med ham. Kongen sagde: „Det er mig noget uforklarligt med din Alder; hvad Sandsynlighed det kan have, at du er saa gammel, at du har været tilstede ved disse Begivenheder: thi maa du nu fortælle en anden Saga, for at vi kunne erholde endnu fuldstændigere Kundskab om disse Ting." „Det vidste jeg vel forud," svarede Gest, „at I ville höre en anden Fortælling af mig, om jeg sagde, hvorlunde det var gaaet med Guldet." „Vist maa du fortælle!" sagde Kongen.

Ottende Kapitel.

Om Sigurds og Brynhilds Död.

„För da at fortsætte min Fortælling, drog jeg nord til Danmark, og satte mig der ned i min

Fædrenearv, thi min Fader döde snart. Kort efter spurgte jeg Sigurds og Gjukungernes Död; og tyktes det mig en meget sörgelig Efterretning." „Hvorlunde döde Sigurd" spurgte Kongen. Gest svarede: „Det er de fleste Mænds Sagn, at *Gutthorm Gjukesön* gjennemstak ham med et Sverd, som han laae og sov i Gudruns Seng; tydske Mænd derimod berette, at Sigurd er bleven dræbt ude i Skoven; men Svalerne sagde saa: at Sigurd og Gjukes Sönner vare redne til et Thing, hvor de da dræbte ham. Midlertid ere dog Alle enige i, at de anfulde ham liggende og uberedt, og svege ham i Troskab." "Hvorlunde rede Brynhild sig da?" spurgte en Hofsinde. Gest svarede: „Da dræbte Brynhild sine fire Trælle og fem Trælinder, stak sig selv et Sverd igjennem, og lod sig kjöre til et Baal, og brænde der tilligemed Sigurd. Og saa blev gjort; der blev et Baal beredt for hende og et for Sigurd, og han blev först brændt. Men Brynhild blev kjört i en Vogn, som var tjældet med kostbare Tæpper og Purpur, og saa forgyldt, at Alt skinnede af Guld, og saaledes blev hun brændt." Da spurgte Kongen Gest, om Brynhild havde kvædet noget efter sin Död. Han bejaede det. De bade ham kvæde det, om han kunde. Da

sagde Gest: „Da Brynhild förtes til Baalet, kom hun paa Veien til Hel forbi nogle Klipper. Der boede en Gygje eller Jættekvinde; hun stod uden for Hulens Dör, var klædt i en Skindkjortel og sort af Udseende. Hun havde i Hænde en lang Kjæp, og sagde: „Med denne vil jeg foröge dit Baal, Brynhild! og var det bedre, at du vorded' levende brændt for dine Ugjerninger, i det du lodst dræbe saa berömmelig en Mand, som Sigurd Fafnersbane. Ham tænkte jeg ofte med Kjærlighed paa; derfor skal jeg nu siunge om dig saadanne Hevnens Ord, at du synes afskyeligere for Alle, som höre Sligt sagt om dig." Efter dette sjunge Brynhild og Gygjen imod hinanden. Gygjen kvad:

Ikke i-gjennem
Gange skal du
Min paa Stene
Stöttede Bolig;
Bedre söm'de dig
Borden væve,
End en Andens
Mand besöge.

Hvi vil du komme
Hid fra Valland,
Ustadige Hoved!
Til Huse mine;

Du haver Ulve,
Som dig gjested,
Mange til Maaltid
Mandsblod givet.

Da kvad Brynhild:

Be-breid du ikke mig,
Brud fra Klippen!
At jeg har været
För i Leding;
Jeg mon af os
Ypperst tykkes
Dem som mine
Tanker kjende.

Gygjen kvad:

Blev du, *Brynhild*,
Budles Dotter!
Mindst til Held i
Verden baaren;
Du haver ödet
Gjukes Afkom,
Og deres gode
Huus omstyrtet.

Brynhild kvad:

Jeg vil sige dig
Sande Taler,
Listige Hoved!
Om dig lyster vide;

Hvi gjorde mig
Gjukes Afkom
Lös fra Elskov
Og Edbryder.

Lod af Harme
Hufuld Konning
Atles Syster
Under Eg bygge;
Var jeg Vintre tolv,
Om dig vide lyster,
Da ungen Konning
Eden svor jeg.

Jeg lod den gamle
Gygjens Broder
Hjalmgunnar a) næst
Helvei b) gange;
Seier gav jeg *Ådas*
Unge Broder,
Da blev mig *Odin*
Uforsonlig.

Slutted mig i Skjolde
I *Skatelunden*,
Röde og hvide

a) Jfr. Volsunga Sagas Ford. S. 86.
b) Veien til Hel, Dödens Gudinde.

Rande *a*) mig bunde;
Den skulde ene
Sövnen bryde,
Som for Intet
Ængstes kunde.

Lod om min Sal han
Imod Sönden
Blusse en höi og
Blinkende Lue *b*);
Der böd han en Ædling
Over at ride,
Han som förte mig
Fafners Dyne *c*)

Red goden *Grane d*)
Guldets Deler,
Der hvor *Heimer e*)
Hersker Landet;
Ene tyktes der
Daners Viking
Alle i Hæder
Overgange.

---

a) Skjolde.
b) Ifr. Volsunga S. S. 92.
c) ɔ: Guldet; her sigtes maaske til Ringen Andvares Nöt.
d) Sigurds Hest.
e) Brynhilds Fosterfader.

Sov vi med Fryd paa
Samme Leie,
Som han min Broder
Havde været;
Om den Anden
Arme slynged'
Ingen af os
Otte Nætter.

Thi dadler mig *Gudrun*
Gjukes Dotter,
At jeg Sigurd
Sov i Armen;
Da fik jeg vide
Det jeg vilde ei,
At de bedrog mig
Ved mit Bryllup.

Til megen Kummer
Mænd og Kvinder,
Alt for længe
Livet gives;
Skulle vi nu Tiden
Sammen leve,
Jeg og *Sigurd*;
Synk Jætinde!

Da udstödte Gygjen et forskrækkeligt Skrig, og löb ind i Bjerget." Nu sagde Kongens Hofsinder: „Gammen er dette, fortæl du

mere!" Kongen sagde: „Ei behöves det at sige mere om slige Ting." „Var du hos *Lodbroks Sönner*," spurgte Kongen fremdeles. „Kort Tid var jeg hos dem," sagde Gest, „jeg kom til dem, da de herjede paa *Mundia-Fjæld*, og ödelagde *Vifilsborg*. Alle frygtede dem da, thi de havde Seier, hvor de fore frem, og de agtede da at drage til *Romaborg*. En Dag kom en Mand for Kong *Björn Jernside*, og hilste paa ham. Kongen tog vel imod ham, og spurgte, hveden han var kommen. Han sagde, at han var kommen sönden fra Romaborg. „Hvor langt er did?" spurgte Kongen. Han svarede: „Her kan du see, Konning! mine Sko, som jeg har paa Födderne." Han tog da Jernsko af sine Födder; de vare heel tykke foroven, men meget slidte nedenunder; „saa lang er Veien herfra til Romaborg," vedblev han, „som I nu kunne see paa disse Skoe, hvor haardt de have udholdt det." „Forfærdelig lang Vei er det at fare," sagde Kongen, „og ville vi vende om igjen, og ej herje paa Romerrige." Saa gjorde de, og tyktes det Hæren underligt, at forandre sit Sind saa hurtigt ved en Mands Ord, medens de alt tilforn havde taget fast Beslutning derom. Lodbroks Sönner droge derpaa igjen nord hjem, og herjede ei længer der sönder." „Indlysende

er det," svarede Kongen, „at de hellige Mænd i Romaborg ei önskede Voldsomhed did, og er da en Aand sendt af Gud, eftersom de saa hurtig forandrede deres Beslutning, for ikke at udsætte *Jesu Kristi* helligste Stad Romaborg for deres Plyndringer.

Niende Kapitel.

Norna Gests Fortællinger om forskjellige Kongers Sæder.

End spurgte Kongen Gest: „Hos hvilke af de Konger, hvor du er kommen, har det tyktes dig bedst at være?" Gest svarede: „Mest Glæde fandt jeg hos *Sigurd* og *Gjukungerne*, men *Lodbroks Sönner* vare af de frieste Sæder, saa at man kunde leve der efter eget Tykke; men hos *Erik* i *Upsal* var den störste Lykke; men af alle fornævnte Konger lagde *Harald Haarfager* mest Vind paa Hofsæder. Jeg var og hos Kong *Hlaudver* i *Saksland*, og der blev jeg primsignet, da jeg maatte ellers ei være der, thi der blev Kristendommen vel overholdt; og der

fandt jeg det i alle Henseender bedst." Kongen sagde: „Mange Tidender maa du kunne sige, om vi ville spörge." Kongen spurgte nu om Meget; men Gest fortalte det Alt, som det var skeet, og omsider tog han til Orde: „Jeg maa dog nu fortælle eder, hvi jeg er kaldet *Norna Gest.*" Kongen sagde, at han vilde höre det.

Tiende Kapitel.

Om Norna Gests Födsel, og hvorlunde han fik det Navn: Norna-Gest.

„Det skete, da jeg blev opfödt hos min Fader paa det Stæd, som hedder Græning. Min Fader var rig paa Penge, og boede godt. Der fore da om Landet Spaakoner, som kaldtes Völver, og spaaede Folk deres Alder; derfor böd man dem hjem til sig, anrettede Gilder for dem, og gav dem Gaver ved Skilsmissen. Min Fader gjorde og saa; de kom til ham med stort Fölge, og skulde spaaé min Skjæbne. Da dette skulde gaae for sig, laae jeg i en Vugge, og to Lys brændte over mig. De mælte da til mig,

og sagde, at megen Lykke skulde vorde mig til Deel, langt mere end mine Forældre eller Hövdingsönner der i Landet, og de forsikkrede, at det i alle Henseender skulde gaae mig saa. (Der var tre Völver); den yngste Norne troede sig tilsidesat af de to, efterdi de ikke spurgte hende til Raads i slig en Spaaning, som var af saa megen Værd. Der var og en Flok urolige Hoveder, som kastede hende af sit Sæde, saa hun faldt til Jorden. Derved blev hun meget opbragt, raabte höit og med Vrede, bedende hine, at holde op med saa gode Spaadomme om mig; „thi jeg vil forvolde ham," vedblev hun, „at han ei skal leve længer end dette Lys brænder, som staaer der tændt ved Drengen!" Da tog den ældre Völva Lyset, slukte det, og bad min Moder gjemme det, og ei antænde det, för paa min sidste Levedag. Derefter droge Spaakonerne bort, bandt den unge Norne, og förte hende saaledes bort; og min Fader gav dem gode Gaver ved Skilsmissen. Da jeg var fuldvoksen, gav min Moder mig dette Lys at gjemme, og har jeg det endnu hos mig." Kongen spurgte: „Hvi drog du nu hid til os?" Gest svarede: „Det faldt mig saa ind, og jeg ventede mig af eder nogen Lykke, eftersom I har været meget berömmet for mig af gode og vise

Mænd." Kongen sagde: „Vilt du nu tage mod den hellige Daab?" Gest svarede: „Det vil jeg gjöre efter eders Raad." Saa blev nu gjort, og Kongen tog ham i sin Kjærlighed, og gjorde ham til sin Hirdmand. Gest var meget gudfrygtig, og fulgte vel Hofsæder; han var desaarsag ogsaa vennesæl af Mennesker.

Ellevte Kapitel.

Om Norna Gests Kerte og hans Död.

En Dag spurgte Kongen Gest: „Hvorlænge vilt du nu leve, om du raader?" „Föie Stund fra denne Tid," svarede Gest, „om Gud vil det saa." Kongen sagde: „Hvormeget vil det nu lide med dig, om du fremtager dit Lys. Gest tog nu Lyset op af sin Hårpestok. Kongen böd, at det skulde antændes, og da det skete, brændte det hurtigt. „Hvor gammel er du nu?" spurgte Kongen. „Nu har jeg fyldt tre hundrede Vintre," sagde han. „Meget gammel er du," sagde Kongen. Gest lagde sig da ned, og bad dem olie sig. Det lod Kongen

gjöre, og da det var skeet, var lidet tilbage af Lyset. Man fandt da, at Döden efterhaanden nærmede sig Gest; og i samme Öieblik Lyset var udbrændt, döde ogsaa Gest. Alle tyktes hans Död mærkelig, og Kongen lagde megen Værd paa hans Sagaer, og fandt, at hans Död fuldelig bekræftede hvad han havde fortalt om sin Alder; og slutter her Fortællingen om Norna Gest.

Brudstykke
om
Dansk-Norske Konger
fra
Ivar Vidfadme til Harald Blaatand.

Om Oplændingernes Konger.

Olaf, en Sön af den svenske Kong *Ingjald Ildraade* opdyrkede det skovbegroede *Vermeland;* thi blev han kaldt *Olaf Trætelge.* Han var opfödt i Vestergotland hos en Mand, som hed *Bove.* Dennes Sön hed *Sakse*, med Tilnavn *Fletter.* Olafs Moder var *Gautild Mjöl*, en Datter af Kong *Algaute*, hvis Fader var Kong *Gautrek hin Milde*, en Sön af *Gaut*, efter hvem *Gautland* eller Gotland er opkaldt. *Gautilds* Moder var *Olløf*, en Datter af Kong *Olaf Skarpöie* af Nærike. Men da *Ivar Vidfadme* havde

underlagt sig hele Danavælde og Sverrig, flyede Olaf og en stor Mængde af saadanne Mænd, som vare gjort landflygtige af Kong Ivar. De droge Norden om Væneren, opdyrkede der Skovene, og bebyggede store Herreder, og kaldte det *Vermeland.* Derfor kaldte de Svenske Olaf *Trætelgea*), og han var der Konge til sin Alderdom. Hans Kone hed *Solva;* hun var en Söster til *Solve* hin Gamle, som först opdyrkede *Solöer.* Olaf og Solva havde to Sönner; den ene hed *Ingjald* og den anden *Halfdan.* Ingjald var Konge i Vermeland efter sin Fader, men Halfdan blev opfödt i Solöer hos sin Morbroder Solve. Han var kaldt *Halfdan Hvidbeen*, og var Konge i Solöer efter Kong Solve. Han ægtede *Asa*, Kong *Eysten Ildraades* Datter af Hede[marken]. Denne Eysten underlagde sig *Eynefylke* i Trondhjem, og gav dem der til Konge sin Hund, som hed *Sor*, efter hvilken Sorshöi er opkaldt. Halfdan og Asa havde to Sönner, *Eysten* og *Gudraud.* Halfdan Hvidbeen bemægtigede sig Romarige, og en stor Deel af Hedemarken; han döde af Sygdom i

a) ɔ: Træhugger.

Thotten, og blev fört til Hedemarken, og der begravet i en Höi.

Om Oplændingernes Konger.

Gudrod, Halfdans Sön, var Konge i Hedemarken efter sin Fader. Hans Sön var *Helge*, hvis Sön *Ingjald* var Fader til *Olaf Hvide*, som ægtede *Unne hin Grundrige*, *Ketil Fladnæses* Datter. Deres Sön hed *Thorsten Raud*; han var Jarl i Skotland, og faldt der. Halfdan Hvidbeens Sön Eysten var Konge i Romerige; han ægtede en Datter af *Erik Agnarssön*, som var Konge i Vestfold. Erik havde ingen Sönner. Eriks Fader Agnar var en Sön af Kong *Sigtryg* i Vindel*a*). Kong Eysten faldt over Bord, da Raaen traf ham i et smalt Sund. *Halfdan* hed hans Sön, som tog Kongedömmet efter ham; han blev en mægtig Mand og en stor Kriger; han gav sine Hirdmænd i Sold ligesaa meget Guld som Andre gave Sölv, men han nente

---

a) Nu Vendsyssel.

ikke at give sine Mænd Mad; derfor blev han kaldt *Halfdan hin Milde og hin Madilde.* Han ægtede *Lif*, en Datter af Kong *Dag* i Vestmörerne; han blev sotdöd i Vestfold, og blev der nedlagt i en Höi. Deres Sön hed *Gudrod*, han tog Kongedömmet efter sin Fader, og blev kaldt *Gudrod hin Höimodige;* han ægtede *Asa*, Kong *Harald Rödskjægs* Datter paa Agde. De havde to Sönner, den ene hed *Halfdan*, den anden *Olaf*. Gudrod hin Höimodige blev dræbt paa Geirstad i Vestfold; han blev gjennemstungen med en Landse, i det han sildig paa Aftenen gik ud af sit Skib i Stiflasund. Hans Kone Asa havde egget en Mand til at dræbe ham, fordi Kong Gudrod tilforn havde ladet dræbe Kong Harald, hendes Fader, og Gyrd, hans Sön. Kong Gudrod havde för havt tilægte *Alfarins* Datter i Alfheim, og havde faaet det Halve af Vingulmark i Medgift med hende. Deres Sön var *Olaf*. Han var fuldvoksen, da hans Fader faldt, og tog Kongedömmet efter ham; han var af Alle störst og stærkest og den skjönneste af Udseende, og var kaldt *Olaf Geirstade-Alf*. Asa hin Storraade foer Nord til Agde med sin Sön *Halfdan*, som da var een Vinter gammel, og styrede da det Rige, som hendes Fader havde eiet. Halfdan vokste op

hos sin Moder Asa, og blev snart en stor og stærk Mand og sort af Haar, og derfor blev han kaldt *Halfdan Svarte.* Efter Kong Gudrods Fald underlagde Kong *Rolfgeir* sig Vingulmark, og satte derover sin Sön, som blev kaldt *Gandalf.* Fader og Sön bemægtigede sig og störste Delen af Romerige. Men Kong *Eysten*, en Sön af Högne, Eysten hin Mægtige og hin Ildraades Sön, underlagde sig hele Hedemarken og Solöer. Men Olaf Geirstade-Alf havde Grænland og Vestfold. Denne Olaf döde af Verk i Födderne paa Geirstad, og ligger der i en Höi. Hans Sön var *Rögnvald*, som var kaldt *Höiere end Bjerge*; han var Konge i Grænland efter sin Fader. Om ham gjorde Thjodolf Hvinverske Ynglingatal, og fortæller der om de Konger, som nedstamme fra Yngve Frey i Sverrig, og af hans Navn ere kaldte Ynglinger.

Her fortælles om Ragnars Sönner, og hvorledes mange Konger nedstamme fra dem.

Efter Kong *Rings* Död tog hans Sön *Ragnar* hans Kongedömme over Svia- og Dana-Vælde.

Da anfulde mange Konger Rigerne, og underlagde sig dem. Eftersom han var ung, syntes han dem lidt skikket til Beraadslagninger og Rigets Styrelse. Dengang var der en Jarl i Vestergotland, som hed *Herraud;* han var Kong Ragnars Jarl, den viseste blandt Mænd, og en stor Kriger. Han havde én Datter, som blev kaldt *Thora Borgarhjort;* og var den skjönneste af alle de Kvinder, som Kongen havde faaet Efterretning om. Jarlen, hendes Fader, havde givet hende en liden Orm i Morgengave, hvilken hun förft opfödte i sin Æske. Men denne Orm blev saa stor omsider, at den laae i en Kreds om Skemmen, og bed sig i Halen. Den blev da saa rasende, at Ingen turde nærme sig Skemmen, undtagen de, som gave den Mad eller tjente Jarlens Datter, og den aad en Okse om Dagen. Folket forskrækkedes meget, da de indsaae, at den vilde gjöre megen Skade, saa stor og rasende, den var bleven. Jarlen gjorde da det Löfte ved Brages fulde Bæger, at han skulde gifte sin Datter Thora til den Mand alene, som dræbte Ormen, eller turde gaae til Samtale med hende for Ormen. Da Kong Ragnar spurgte denne Tidende, drog han til Vestergotland, og da han kom i Nærheden af Jarlens Gaard, iförte han sig et sammenhæn-

gende Klædningsstykke, bestaaende af Bukser, en Kappe med Ermer paa og en Hætte foroven. Disse Klæder vare valkede med Sand og Beg. Han tog et stort Spyd i sin Haand, og var omgjordet med et Sverd, og gik saaledes ene fra sine Mænd til Jarlens Gaard og Thoras Skemme. Saasnart Ormen saae, at der var kommen en ukjendt Mand, reiste den sig op, og blæste Edder imod ham; men han skjöd Skjoldet imod, gik djærvelig ind paa den, og gjennemstak dens Hjerte med Spydet; siden trak han Sverdet, og hug Hovedet af Ormen, og gik det da, som det fortælles i Kong Ragnars Saga, at han fik siden Thora Borgarhjort. Derefter lagde han sig i Leding, og befriede hele sit Rige. Med Thora havde han to Sönner; den ene hed *Erik*, den anden *Agnar*. Da de vare nogle Vintre gamle, blev Thora syg og döde. Siden fik Ragnar *Aslaug*, som Somme kalde *Randalin*, en Datter af *Sigurd Fafnersbane*, og *Brynhild Budlesdotter*. De havde fire Sönner: *Ivar Beenlös* var den ældste, dernæst *Björn Jernside*, dernæst *Hvitserk*, og endelig *Sigurd*, i hvis Öie var et Mærke, at det var som en Orm laae om Öiestenen, og deraf var han kaldt Sigurd *Orm i Öie*.

Ragnars Död.

Da nu Ragnars Sönner vare voksne, herjede de vide om Land. Brödrene Erik og Agnar droge andensteds hen, men den tredje Vei drog Ivar og hans yngre Brödre med ham; han styrede deres Raad, thi han var en særdeles viis Mand. De underlagde sig Sælland og Reidgotland, Eygotland og Öland, og alle smaae Lande i Havet. Ivar tog da med sine yngre Brödre sit Sæde i Leire i Sælland, hvilket dog skete mod Kong Ragnars Villie. Alle hans Sönner droge i Leding; thi de vilde ei være mindre navnkundige end deres Fader, Kong Ragnar. Denne fandt sig ei godt i, at hans Sönner vare imod ham, og bemægtigede sig hans Skattelande mod hans Villie. Han satte over det Överste af Sverrig en Konge, som hed *Eysten Beli*, og böd ham bestyre dette Rige paa hans Vegne, og værge det for hans Sönner, om de gjorde Fordring paa det. Det hændte sig en Sommer, som Kong Ragnar var dragen med sin Hær til Östen, at hans Sönner Erik og Agnar kom til Sverrig, og holdt med deres Skibe op i Lögen (eller Melaren). De afsendte da Bud til Upsal til Kong Eysten, at han skulde komme til dem.

Da de nu kom sammen, sagde Erik, at han vilde, at Kong Eysten skulde lægge Sverrig under Brödrene, og at han da vilde ægte hans Datter Borghild, og lagde til, at de da vel kunde holde dette Rige mod Kong Ragnar. Eysten sagde, at han vilde fremsætte dette for Hövdingerne der indenlands, og saaledes skiltes de. Men da nu Kong Eysten kom frem med dette Andragende, blev hele Landsfolket enige i at værge Landet mod Ragnars Sönner. Der blev da sammendragen en uovervindelig Hær, og Kong Eysten drog mod Ragnars Sönner, og da de mödtes, kom det til et stort Slag. Lodbroks Sönner bleve nu overmandede, og saa Mange faldt af Brödrenes Hær, at kun Faa stode tilbage. Da faldt ogsaa Agnar, men Erik blev taget fangen. Kong Eysten böd Erik Fred og saa meget Gods af Upsalavælde, som han selv vilde, i Böder for sin Broder Agnar, og derhos sin Datter, som han tilforn havde beilet til. Erik vilde ikke tage nogle Pengeböder, heller ikke Kongedatteren, men sagde, at han ei vilde leve efter den Useir, som han havde faaet; men det, sagde han, vilde han bede om, at han maatte selv kaare sig sin Dödsmaade. Og da nu Kong Eysten ikke kunde faae Erik til at indgaae noget Forlig, tilstod han ham det. Erik

bad, at de skulde oplöfte ham paa Spydsodde, og saaledes hæve ham over hele Valen. Da kvad Erik:

Vil jeg ei Bod for min Broder, o. s. v.

See Ragnars Sagas Fordanskning S. 32.

Og för han blev hævet op paa Spydene, saae han en Mand ride meget. Da kvad han:

Bud skal I bringe Aslaug, o. s. v.

See Ragnars Saga S. 33.

Det blev nu saa gjort, at Erik blev löftet op paa Spydsoddene, og döde han saaledes oppe over Valen. Og da denne Tidende spurgtes til Sælland til Aslaug, da drog hun straks til sine Sönner, og fortalte dem den. Björn og Hvitserk spillede Brætspil, men Sigurd stod foran dem. Da kvad Aslaug:

Ikke I da ville, o. s. v.

See Ragnars Saga S. 37.

Da svarede Sigurd Orm i Öie:

Skal om trende Uger, o. s. v.

See Ragnars Saga S. 39.

Da kvad Björn Jernside:

Due vil Hu og Hjerte, o. s. v.

See Ragnars Saga S. 39.

Da svarede Hvitserk:

Tænke vi för vi love, o. s. v.

See Ragnars Saga S. 40.

Da kvad Ivar Beenlös:

Mod vi skulle have, o. s. v.

See Ragnars Saga S. 40.

Derefter sammendroge Ragnars Sönner en uovervindelig Hær, og da de vare færdige, droge de med en Hær söleds til Sverrig, men Dronning Aslaug drog med femten hundrede Ryttere Landveien, hvilket Mandskab var særdeles vel udrustet. Selv bar hun Krigsrustning, og var Anförer for denne Hær, og kaldtes Randalin. De mödtes i Sverrig, og rövede og brændte, hvor de fore frem. Dette spurgte Kong Eysten, og samlede imod dem en Hær af alle de Mænd, som i hans Rige vare dulige til at bære Vaaben. Da de mödtes, kom det til et stort Slag, og Lodbroks Sönner seirede, men Kong Eysten faldt. Dette spurgtes vidt og bredt, og blev meget berömmet.

Kong Ragnar spurgte dette der, hvor han var i Leding. Han var meget ilde tilfreds med sine Sönner, at de ikke havde opsat Hevnen til hans Ankomst. Da han nu kom hjem i sit Rige, sagde han til Aslaug, at han vilde udöve en ikke mindre berömmelig Daad, end hans Sönner havde udfört. „Har jeg nu," sagde han, „underlagt mig igjen störste Delen af det Rige, som mine Forfædre have eiet, undtagen

England, og derfor har jeg nu ladet gjöre to Knörrer i Lide i Vestfold;" thi hans Rige strakte sig fra Dovrefjæld til Lindesnæs. Aslaug svarede: „Mange Langskibe kunde I have ladet gjöre, for det, disse Knörrer have kostet; I vide og, at det er vanskeligt at lande med Storskibe paa England formedelst Ström og Udgrunde, og er dette en uklog Beslutning. Ikke desto mindre drog Kong Ragnar med disse Knörrer vester til England, hvor de begge gik under, men han selv og hele hans Hær kom uskadt i Land. Han begyndte nu at herje, hvor han foer frem.

I denne Tid herskede over Nordhumberland en Konge, som hed *Ella*. Da han spurgte, at der var kommen en Hær i hans Rige, samlede han sig mange Tropper, og drog mod den med en uovervindelig Hær, og det kom til et stort og haardt Slag. Kong Ragnar havde uden paa sine andre Klæder en Silkeskjorte, som Aslaug ved Skilsmissen havde givet ham. Men da Landets Hær var saa stor, at Ingen kunde holde sig imod den, faldt næsten alle hans Folk, men selv gik han fire eller vel endog flere Gange gjennem Kong Ellas Fylking, og intet Jern bed paa hans Silkeskjorte. Dog blev han omsider taget fangen, og sat i en Or-

megaard, men Ormene vilde ikke nærme sig ham. Kong Ella havde seet, at Jern bed ei paa ham om Dagen, da de sloges, og nu vilde Ormene ikke skade ham; derfor lod han trække det Klædemon, som han havde havt uden paa om Dagen, af ham, og straks hængte Ormene sig paa alle Sider ved ham, og han lod der sit Liv med megen Mandhaftighed.

Og da Kong Ragnars Sönner spurgte denne Tidende, droge de vester til England, og sloges med Kong Ella. Men fordi Ivar og hans Folk ikke vilde deltage i Slaget, og Landets Hær var vældigen stor, finge de Useir, flyede til Skibene, og droge, efter saaledes udfört Sag, hjem til Danmark; men Ivar blev tilbage i England, drog til Kong Ella, og begjærede af ham Böder for sin Fader. Og fordi at Kong Ella saae, at Ivar vilde ei slaaes med sine Brödre imod ham, holdt han for, at han uden Fare kunde indgaae Forlig med ham. Ivar bad Kongen give ham i Böder for hans Fader, saameget af Landet, som han kunde bedække med den störste Oksehud; han lagde til, at det ikke vilde være ham trygt at drage hjem for hans Brödre. Ella fandt det ei utroligt, og paa disse Vilkaar indgik de Forlig. Ivar tog nu en raa Hud, og lod den udstrække saa meget

muligt; derpaa lod han den skjære i en meget smal Snor; ligeledes adskilte han Haarsiden fra Kjödsiden. Denne Snor lod han drage om en Slette, og mærke en Grundvold deruden om, hvorpaa han byggede stærke Borgmure, og den Borg kaldes nu *Jorvik* (*York*).

Han indgik Venskab med alt Landsfolket og mest med Hövdingerne, og det kom saa vidt, at alle Hövdinger lovede ham og hans Brödre Troskab. Siden sendte han Bud til sine Brödre, at underrette dem om, at de nu kunde have mere Haab om at hevne deres Fader, hvis de nu kom med en Hær til England. Da de spurgte det, udböde de en Hær, og styrede til England, og da Ivar blev det vaer, drog han straks til Kong Ella, og sagde, at han ei vilde dölge ham slig Tidende; og lagde til, at han ei kunde stride mod sine Brödre, men dog vilde drage til dem, og söge om Fred. Kongen modtog dette Tilbud. Ivar kom til sine Brödre, og eggede dem til at hevne deres Fader, og drog siden tilbage til Kong Ella, og fortalte ham, at de vare saa rasende og afsindige, at de fremfor Alt vilde slaaes. Kongen holdt for, at Ivar havde bevist ham den störste Troskab, og drog nu mod disse Brödre med sin Hær. Da de nu kom sammen, vendte mange Hövdinger

sig fra Kongen, og droge til Ivar. Kongen blev da overmandet, saa at Hoveddelen af hans Hær faldt, men selv blev han fangen. Ivar og Brödre mindedes nu, hvorledes deres Fader var piint; de lode da riste en Örn paa Ellas Ryg og derpaa skjære alle Ribbenene ud af Ryggen med et Sverd, saa at Lungen blev trukken ud der. Saa siger Sigvat Skjald i Knudsdrape:

41) Paa Ellas Ryg
Riste lod Ivar,
Yorks Behersker;
Örnens Tegn.

Efter dette Slag blev Ivar Konge over den Deel af England, som hans Frænder havde för eiet. Han havde da to uægte Brödre, den ene hed *Yngvar*, den anden *Husto* (*Ubbe*). De pinte Kong *Edmund hin Hellige* efter Ivars Befaling, hvorefter denne underlagde sig hans Rige. Lodbroks Sönner fore mange Lande rundt med Leding: England og Valland, Frankland og lige til Lombardiet. Men det fortælles, at saa vidt kom de frem, at de indtoge den Borg, som hedder *Luna*. Engang agtede de og at drage til *Romaborg*, og indtage den; og har deres Ledingsfærd været den navnkundigste over alle de nordiske Lande, *som bruger den danske Tunge*. Da de kom tilbage til deres

Rige i Danmark, skiftede de Landene mellem sig; Björn Jernside tog Upsalarige og hele Sverrig og det, som der hörer til; men Sigurd Orm i Öie havde Sælland og Skaane og Halland, hele Vigen og Agderne til Lindesnes og Hoveddelen af Oplandene; men Hvitserk havde Reidgotland og Vindland. Sigurd Orm i Öie ægtede *Blæja*, Kong Ellas Datter. Deres Sön var Knud, som var kaldt *Haarde-Knud*, og tog Riget efter sin Fader i Sælland, Skaane og Halland; men Vigen affaldt da fra ham. Han havde en Sön, som hed *Gorm*; han var opkaldt efter sin Fosterfader, Knud Fundnes Sön. Han bestyrede hele Ragnars Sönners Rige, medens de vare i Leding. Gorm Knudssön var den största og stærkeste af alle Mænd, og besad den störste Færdighed i alskens Övelser, men han var dog ikke saa viis, som hans forrige Frænder havde været.

Om Kong Gorm.

Gorm tog Kongedömmet efter sin Fader; han ægtede *Thyre*, som blev kaldt *Danmarks-*

bod a), en Datter af *Klak-Harald*, som var Konge i Jylland. Da Harald var död, tog Gorm hele dette Rige under sig. Kong Gorm drog med en Hær over hele Jylland, og tilintetgjorde alle Næskongerne lige sönder ned til Sles; og indtog han en stor Deel af Vindland. Han holdt mange Slag med Sakserne, og blev den mægtigste Konge. Han havde to Sönner; den ældste hed *Knud* og den yngste *Harald*. Knud var den fagreste af alle de Mænd, man havde seet; Kongen elskede ham fremför enhver anden Mand; ligesom ogsaa hele Folket, og han blev kaldt *Dana-Ast*, det er: Danskes Kjærlighed. Harald slægtede sin Moder-Æt paa, og hans Moder elskede ham ikke mindre end Knud.

Ivar hin Beenlöse var længe Konge i England; han havde ingen Börn, thi hans Natur var saaledes, at ingen Begjerlighed eller Elskov fulgte ham, men ei manglede han Viisdom og Haardhed. Han döde af Alderdom i England, og blev der höiet. Da vare alle Lodbroks Sönner döde. Efter Ivar tog *Adalmund*, Edmund

---

a) I Runeinskriptionen paa Jellingestenen fører hun samme Tilnavn, hvor der læses: *Gurmr Kunúngr gerdi kubl* þavsi eft Turvi kunu sina Tapmarkar But (Worms Monum. Danic., lib. V. p. 339.

hin Helliges Brodersön, Kongedömmet i England, og kristnede vide Landet. Han tog Skat af Nordhumberland, eftersom det var hedensk. Efter ham tog hans Sön *Adalbrigt* Kongedömmet; han var en god Konge, og blev gammel.

I Slutningen af hans Dage kom en Hær af Danske til England under Anförsel af Gorms Sönner, Knud og Harald; de underlagde sig et stort Rige i Nordhumberland, det nemlig, som Ivar havde eiet. Kong Adalbrigt foer imod dem, og de sloges Norden for Klifland, hvor der faldt mange af de Danske. Noget sildigere landede de Danske ved Skardaburg, sloges der, og finge Seier. Derpaa droge de sönder til York, og alt Folket underkastede sig dem, og da troede de sig sikkre. Men en Dag, da det var hedt Veir, gik Mændene ud at svömme, og medens Kongesönnerne svömmede mellem Skibene, löbe der Mænd til oven fra Landet, og skjöde paa dem. Knud blev da gjennemskudt med en Piil til Döde. De toge Liget, og bragte det ud paa Skibet. Da nu Mændene hörte dette, samlede de sig sammen, saa at de Danske siden ikke formaaede at gjöre Landgang formedelst de samlede Landsfolk, og derpaa droge igjen hjem til Danmark. Kong Gorm var da i Jylland, og da han spurgte denne Tidende, styr-

tede han tilbage, og brast af Harme. Den samme Time anden Dagen derefter, tog Harald, hans Sön, Kongedömmet over Danavælde. Han var den förste af sine Ætmænd, som antog Troen og Daaben.

Sigurd Hjorts Fald.

Sigurd Orm i Öie, Björn Jernside og Hvitserk havde herjet vide om Frankland. Da vendte Björn hjem til sit Rige. Efter dette sloges Keiser *Arnulf* med Brödrene, og da faldt hundrede tusinde af Danerne og Nordmændene; der faldt Sigurd Orm i Öie og en anden Konge, som hed *Gudrod;* han var en Sön af Olaf, Rings Sön, Ingjalds Sön, Inges Sön, Rings Sön, efter hvilken Ringarige er opkaldt, som igjen var en Sön af *Dag* og *Thora Drengemoder.* De havde ni Sönner, fra hvilke Döglingernes Æt nedstammer. Helge Hvasse hed Gudrods Broder; han förte med sig bort fra Slaget Sigurd Orm i Öies Fane og hans Sverd og Skjold. Han drog hjem til Danmark med sin Hær, og traf der Sigurds Moder Aslaug, og fortalte hende denne Tidende. Da kvad Aslaug denne Vise:

42) Ei sidder Ravnen, men söger
Spise paa Valborgens Höie *a*);
Sorrig! at det med Sigurds
Store Navn er ude;
Skal over ham dygtige Drenge
I Dödningehornet blæse;
Altfor tidlig lod Odin
Valmöers Alf *b*) gaae i Döden.

Men fordi Haardeknud var ung, var Helge der tilligemed Aslaug længe til Landets Værn. Sigurd og Blæja havde en Datter, Tvillingsöster til Haardeknnd; *Aslaug* gav hende sit Navn, opdrog og fostrede hende. Hende ægtede *Helge Hvasse;* deres Sön var *Sigurd Hjort*; han var den skjönneste, störste og stærkeste af alle de Mænd, man havde seet. Gorm Knudssön og Sigurd Hjort vare jævngamle. Men da Sigurd var tolv Vintre gammel, dræbte han i Enekamp en Berserk, som hed *Hildebrand*, tilligemed dennes tolv Staldbrödre. Efter dette giftede Klakharald ham sin Datter, som hed *Ingeborg*. De havde to Börn, *Guttorm* og *Ragnild*. Da spurgte Sigurd, at hans Farbroder, Kong *Frode*, var död, hvorfor han drog nord til Norge, og blev Konge over Ringerige, sin Fæ-

a) Faldnes Dynger.
b) Den for sig udkaarede Kriger.

dreneary. Om ham er en lang Saga, thi han udförte mange Slags Manddoms-Gjerninger. Men det er at sige om hans Endeligt, at han red ud i öde Skove at jage Dyr, som han pleiede, og der kom imod ham Hade-Berserken a) *Hake* med tre hundrede fuldt væbnede Mænd, og sloges med ham; der faldt Sigurd, dog först efter at have dræbt tolv Mænd; og skilt Kong Hake ved sin höire Haand, og desuden tilföiet ham tre andre Saar. Efter dette red Kong Hake med sine Mænd til Stein i Ringarige, som var Sigurds Sæde, og borttog hans Datter Ragnild og hans Sön Guttorm og desuden meget Gods, og förte dem hjem med sig til Hadaland; og kort derefter lod han berede til et stort Gilde, og agtede at gjöre sit Bryllup, men det dvælede dermed, efterdi det stod sig ilde med hans Saar. Ragnild var da femten, men Guttorm fjorten Vintre gammel. Saaledes led Hösten og Vintren frem til Juul, at Hake laae af Saarene. Da var Kong *Halfdan Svarte* paa sine Gaarde i Hedemarken; han sendte Harek Gand og med ham hundrede Mand. De droge over Mjösen til Hadeland en Nat, og kom i Dagbrækningen til Kong Hakes Gaard, og be-

a) Berserken fra Hadeland.

mægtigede sig alle Dörrene til Skalen, som Hofsinderne sove i, og ginge siden til Kong Hakes Soveskemme, og toge Ragnild og hendes Broder Guttorm og alt det Gods, som der var, og förte det bort med sig, brændte Skalen og derinde i alle Hofsinderne, og droge siden bort. Men Kong Hake stod op, væbnede sig, og gik efter dem en Tid lang, og da han kom paa Söens Iis, vendte han Hjalter ned paa Sverdet, styrtede sig paa Odden, og döde saaledes, og er der höiet paa Söbredden. Kong Halfdan saae, at de [agede]................ og troede at deres Ærinde maatte have [været udfört]; han lod da sende Bud over hele Böigden, og indböd alle Stormænd i Hedemarken, og beredte samme Dag et [prægtigt] Gilde, og gjorde Bryllup med Ragnild, og de vare siden sammen lang Tid. Deres Sön var Kong *Harald Haarfagre*, som först var Enevolds-Konge over hele Norge.

[*Det Övrige kan neppe læses*].

Anmærkninger.

Ragnar Lodbroks Saga.

Ragnars Dödsaar sættes af Suhm til 794; nærværende Sagas Begivenheder altsaa til den sidste Halvdeel af det *ottende* og den förste Halvdeel af det *niende Aarhundrede*.

Litteratur.

Til Grund for denne Sagas Fordanskning er, ligesom for Volsunga-Sagas, lagt den forrige Aar i en Krog paa Konstkammeret fundne Pergaments-Codex, som nu opbevares paa det store Kongelige Bibliothek. Af det paa sidste Side staaende Bomærke L. L. ɔ: *Lupus loricatus* eller *Bryn-julf* og Aarstallet 1641, seer man, at det er den samme Codex, som Biskop *Brynjulf Svenson* nedsendte til Kong Frederik den Tredje, men som allerede kort Tid efter Nedsendelsen kom bort, saa at Kongen forgjeves nogle Gange lod den eftersöge, om hvilket *Torfæus* (Torfæana p. 51-52) giver denne Underretning: „*Nullum autem membraneum exemplar, quantum scio, historiæ Ragnaris superest. Bis de illo omni seculo gloriosiss. memoriæ Regem Dominum meum clementiss. Fridericum tertium, juvenis interpellare non erubescebam, eo confidentius, quod Thorarinus Eiricius, qui Halfdani Nigri vitam scriptis promulgavit, mihi confirmasset, se ab episcopo Scalholtensi*

insigni viro, Mag. Brynjolfo Svenonio transmissum ei tradidisse, quod ɑinde ipse Rex aliquoties reqvirere dignatus non invenit." At det er den samme Codex, som her tales om, bestyrkes endvidere af et Brev fra *Brynjulf Svenson* til *Olaus Worm*, dat. Skalholt den 28 Juli 1651. (O. Wormii et ad eum doct. vir. epistolæ T. II. S. 1057, 1061), hvor han siger om Lodbrokskvædet: „*Et poëma in membranaceo codice meo titulum hunc (Krákumál) rubrica scriptum præfert;*" thi ogsaa i nærværende Codex er denne Titel skrevet med Rödt. Denne Codex er, efter al Rimelighed, ikke yngre end Begyndelsen af det femtende Aarhundrede. Men at den er Copi af en ældre, derom bærer den paa flere Steder tydelige Præg. Af Papirsafskrifterne i den Arnæmagnæanske Haandskriftsamling ere, foruden No. 2, især No. 6 og No. 7. i Folio, som ere afskrevne, den förste af *Jon Erlandson* i *Villingaholt*, den sidste af *Asgeir Jonson*, ligesom ogsaa den Afskrift i den ældre Kongelige Haandskriftsamling, No. 1006, at ansee som Afskrifter af denne Membran, dog saaledes, at Afskriverne paa enkelte Steder have sögt at berigtige samme. Denne Mening, som vil tydeliggjöres, naar Varianterne til Viserne siden anföres, vilde ellers, som jeg haaber, hvad No 6. angaaer, kunne vinde Bestyrkelse af et Brev fra Biskop *Brynjulf Svenson* til *Torfæus* af 13 Juli 1671, ved hvilken hin tilsender denne Afskriften, No. 6. (see Thormod Torfesens Levnetsbeskrivelse Kbh. 1788. S. 91), men dette Brev har jeg forgjeves eftersögt. No. 8, der er mærkelig ved en Mængde i Margine tilföiede Varianter, tagne af et med *Sigurd Jonsons* Haand skrevet Eksemplar i 4, ligesom og No. 5. i Folio og No. 281 og 282 i 4. ere mere forskjellige, men have dog de samme löse Viser, som de övrige, hvoraf en Deel mangler i den med latinsk og svensk Oversættelse i *Björners Nordiske Kämpa-Dater* (Stockholmiæ 1737) udgivne Tekst. Af dette, saavelsom og af enkelte andre Forskjelligheder, som siden skulle anföres, seer man,

at den Codex, Björner har afrykt, har Præg af en sildigere Alder. Denne Björners Tekst er aftrykt i Prof. *F. H. von der Hagens Altnordische Sagen und Lieder, welche zum Fabelkreis des Heldenbuchs und der Nibelungen gehören*, Zweite Sammlung, Breslau 1814-15. I sine nordische Heldenromane, 4 B. Breslau 1815, Vorrede S. XXVI. udtrykker denne af den nordiske Fornlitteratur fortjente Lærde sig saaledes: „Af *Ragnar Lodbroks Saga* et for kort Tid siden en ny Udgave udkommen i England, om hvilken jeg haaber at give nærmere Underretning ved sammes Oversættelse i fölgende Bind." Hverken om denne engelske Udgave eller *von der Hagens* Oversættelse af Sagaen har jeg hidtil kunnet faae nogen nærmere Underretning. Midlertid er Sagaen forhen fortydsket af *Karl Viktor v. Bonstetten*, og findes i hans *Neue Schriften* 2 Th. Kopenh. 1800, fra S. 201. Den er, som Fortydskeren melder, S. 197, for det meste oversat efter Björners latinske og svenske Oversættelse. I *Comte de Tressan's Corps d'Extraits de Romans de Chevalerie* (1782. 4 Vol. 12; nouv. edit. 1791-92. 12.) skal staae en Bearbeidelse af Ragnar Lodbroks Levnet, som vel er den samme, der staaer i Bibliothéque universelle des Romans à Paris 1784. II. Vol. S. 43. under Titel: *Regner Lodbrog, Roman*, hvilken dog kun har liden Lighed med nærværende Saga. Mærkelig er imidlertid den Anmeldelse, der staaer foran den: „Ce Roman a une conformité de nom avec celui qu'on trouve manuscrit, dans la Bibliothéque du Roi, sous ce titre: *Ragnars Saga Lodbrokar*;" hvilket synes at henpege paa en fransk Oversættelse af Sagaen.

Sagaen skal, fortælles der, være overfört i Rimur af en Præst *Endrid*, med Tilnavn *Kopur*, som levede ved Aaret 1360 (*Halfdani Einari* Sciagraphia historiæ literariæ Islandiæ, Hafn. 1777. S. 113). I de danske Kæmpeviser (Kbhavn 1764, S. 400) findes en Vise om *Regnfred* og *Kragelild*, som vel angaaer nærværende Ragnar, men dog er ganske forskjellig fra Sagaens Fremstilling.

Langt mere Lighed hermed har tvende færöiske Viser, som findes blandt de af Pastor *Lyngbye* samlede og oversatte *Færöiske Qvæder om Sigurd Fofnersbane og hans Æt*, Randers 1822. Den förste, S. 306-344 förer Titel: *Ragnar þaattur*, og handler temmelig vidtlöftig om Ragnars Strid med Ormen, hvorefter han fik Thora Borgarhjort, og dernæst om, hvorlunde han, efter hendes Död, fik Aslaug, hvor den for en Deel fölger Sagaens Fremstilling, men dog ligner den anförte danske Kæmpevise, i at lade Aslaug straks ved förste Sammenkomst aabenbare sin Æt, og i at lade Ake löbe efter og raabe paa Kragelild. Denne Vise ender saaledes:

Ee kan ikkji qvöa teå
Uj orkt eer ikkji laangur

ɔ: Jeg kan ikke kvæde det, som ikke er digtet længer. Af den anden Vise S. 350, som förer Titel: *Aaslå Rujma*, haves kun et Brudstykke; den seer ud til at være en sildigere Behandling af dette samme Emne; den begynder med Aslaugs Ankomst til Norge i Harpen; istedenfor Heimer bliver Gest hendes Fosterfader. I det Træk at Brödet brændtes, i det Kokkene stirrede paa Jomfruen, ligner den fuldkommen Sagaens Fortælling; Grimas Omhyggelighed for at Krakas Skjönhed ei skulde vorde opdaget, skildrer derimod Visen mere i Öine faldende:

Hun styrter over hende et Bryggekar,
Krake! der din Plads du har.
Hun kasted' af sig det Bryggekar,
Skam faae den, som saadant bar.

En Deel af Sagaens, Aslaug vedrörende, Begivenheder ere mesterligen med nordisk Aand poetisk behandlede af Baron *de la Motte-Fouqué*, og udgjör det tredje Led i hans herlige Triade: Sigurd der Schlangentödter, Sigurds Rache und *Aslauga*, samlede under Titel: *Der Held des Nordens*.

Om Ragnars Sönner skal man forhen have havt Sagaer, hvilke nu desværre ere forgaaede. Af saadanne nævnes en „*Saga af Birni Járnsiðu*" og en: „af *Ivari Beinlausa*," i *Halfdan Einarsens* ovenanförte Verk S. 123.

Prof. P. E. *Müllers* Dom over Sagaen lyder saaledes (Sagabibliotheket II B. S. 468): „Det Æventyrlige er nöie indvævet i den hele Fortælling. Det er af en dobbelt Art; en Deel deraf, især hvad der angaaer Ragnars tidligere Historie, bærer et oldnordisk Præg, hvorimod Navnet paa Eistens Ko (maaske dannet af Sibylle), det treaarige Barns Sang, Manden med Jernskoene, Londons Anlæggelse og den talende Træmand bærer Præg af en sildigere Tidsalders Opdigtelse. Men i det Hele har dog Sagaen en poetisk Farve, og en Kraft i sine Skildringer, hvorved den langt hæver sig over det fjortende Aarhundredes egne Fostre." Han mener, at Sagaen er Bearbeidelse af en ældre, og at den er skrevet ikke meget sildigere end *Begyndelsen af det trettende Aarhundrede* (S. 482).

Kap. 1. Det er rimeligt at forklare Tildragelsen med *Lindormen* (Lyngormen) som en Allegori, saa at denne Orm tyder paa en Kæmpe ved Navn Orm, der bevogtede Thoras Skemme.

Kap. 6. Suhms Mening (Hist. af Danmark I. 533), at Ivar fik Tilnavnet *Beenlös* af, at han havde den engelske Syge, og blev derved saa slet til Fods, at han ikke kunde gaae, er rimeligere end Sagaens Beretning derom, og end *Lagerbrings* Mening (Svea-Rikes Historia I. 153), at Ivars Smidighed skulde have skaffet ham det. At Ivar ikke kunde gaae, men stedse maatte bæres, sees ikke alene af Sagaen, men og af de i den indförte Kvad i S. 40. *Hvitabys* Beliggenhed maa rimeligst hensættes til de vestlige Lande; man maatte först tænke paa Syderöerne,

eftersom der i Ragnars Kvæde (Strofe 15) fortælles, at *Rögnvald* faldt enten ved disse Öer eller dog i det mindste for deres Hersker *Herthjof;* men da ingen By af dette Navn findes paa disse Öer, maa man hellere tænke paa *Hvitsborg* (jfr. Niála S. 281) i Galloway i Skotland, eller endnu rettere paa *Withby*, beliggende paa Nordhumberlands Östkyst, hvortil *Suhm* er tilböieligere formedelst Navneligheden. Dog har han (critisk Historie III. S. 654 jfr. S. 639, 685) den Bemærkning, i Anledning af et Vers af Skjalden *Einar* (maaske Skalaglam eller Skulason), hvori der tales om Helte, der strede ved Hvitaby, hvorved han mener, at der sigtes til Ragnars Sönner, at, da *Belgard* eller *Bjalogrod* betyder det samme paa Slavisk som Hvitaby paa vort Sprog, det var rimeligt, at söge denne By i Rusland eller snarere i Pommern, hvor Byer af dette Navn findes. Maaske turde Navnet *Gnypafjord* (Kap. 7.) kunne tjene til Bestyrkning for denne Mening; hvortil jeg dog ingenlunde kan træde. Ovenanförte Vers er af Skalda, (Snorra-Edda ásamt Skáldu, útgefin af Prof. *R. Kr. Rask*, S. 193). Ved at sammenligne det med et Kvæde af Einar Skulason (Heimskr. III. 358) synes Withby i Nordhumberland snarest at være ogsaa Sagaens Hvitaby.

Kap. 11. Navnet *Randalin* har ogsaa ellers været brugt i Norden. I *Sturlúnga-Saga* nævnes en Randalin Philippusdotter (III, 105,122 IV. 37, 40). Man finder ogsaa andre Navne, dannede af *Rönd*, et Skjold, t. Eks. Randvid, Skjolddrager; see *Thorgils's Historie* overs. af Etatsraad *Thorlacius* S. 120.

Kap. 13. I det i Justitsraad *Werlauff's Symbolæ ad Geographiam medii ævi ex monumentis islandicis* indförte geografiske Fragment, siges om *Vivilsborg*: „*hon var mikil áðr Loðbrókar-synir brutu hana, enn nú er hon lítil.*" ɔ: Den var stor, för Lodbroks Sönner ödelagde den, men nu er den liden. Her tænkes paa *Wiflisburg* (Avenche, Avénticum) nær Murten-Söen i Schweitz. Da man ikke kjender Eksempel paa, at de normanniske Vi-

kinger have trængt ind saa langt fra Havet i et saa bjergigt Land, saa fremsættes herom den rimelige Gisning (Anm. 52. S. 39), at naar en Islænder, ved at gjennemvandre Schweitz, stödte paa denne By, om hvilken Rygtet berettede, at den var ödelagt af nordiske Folk kunde han let falde paa den Tanke at tillægge Lodbroks navnkundige Sönner denne Ödelæggelse. Muligt kunde det midlertid dog være, at der etsteds i Syderrige har været et andet Vifelsborg, ligesom der her, nær Sjælland, har været en Virfelsö eller Vifilsö (see Hrolf Krakes Sagas Fordanskning S. 2), en Vifilsdal nævnes i Landnamabók S. 111. og i England et *Wyvelesburg* (see Chronica Guill. Thorne de rebus gestis Abbatum Sancti Augustini Cantuariæ i Historiæ Anglic. Script. antiqui S. 1777. 60).

Valslynger eller Blider vare store Træmaskiner til at udkaste mindre og större Stene, vel omtrent de samme som Romernes Katapulter og Ballister. De brugtes hyppig her i Norden; jfr. Heimskringla III. 242, 304, IV. 225. 275. Dog brugtes her kun almindeligst af det svage og simple Slags, som kan sluttes af Heimskringla IV. 342, hvor der fortælles, at Biskop Niels ved Bergen havde en sydlændsk, ɔ: tydsk, Mand hos sig, som forstod at gjöre store Blider (her kaldede Maungu, Middelalderens Manganæ, Mangana), og sagde, at han dermed havde ödelagt mangen Borg, „og faaer jeg ikke denne ogsaa ödelagt," sagde han, „da maae I lægge mig i Slyngen, og slynge mig ind i Borgen;" jfr. Prof. *Brorsons* Danm. Krigshist. S. 19. Dette bestyrkes af, at *Saxo* (Hist. Dan. ed Stephan. Lib. XII. p. 244) ved Erik Emuns Beleiring af Haraldsborg ved Roeskilde, fortæller om grovt Skyts, som blev indrettet af Sakser, der opholdt sig i Roeskilde, efterdi vore Folk, som endnu vare temmelig ukyndige i Krigsvæsenet, ikke forstode sig paa deres Brug. Ikke blot Stene kastedes af disse Maskiner. Snorro fortæller saaledes (Heimskringla IV. 251) at Öré-Povel, som var Kommandant i Fæstningen ved Bergen, fyldte

enTönde med Spaaner, Birkebark og Tjære, lod lægge Ild deri, hvorpaa de kastede den af en Blide (*slöngdu*) hen paa et Vedkast, Baglerne havde oprettet. Den gjorde sin tilsigtede Virkning, og stak Ild i Vedkasten; men da Baglerne begyndte paa en ny, tog en vis *Asgöt* en tom Smötbytte (*smjörlaup tóman*) gjorde derpaa overalt store Huller, fyldte den op med Hamp og Svovl, kom Ild deri og slyngede den til Vedkasten, som var huul indvendig; men da dette kom i Ilden, blev Luen saa stærk, at Baglerne ei kunde slukke den, saa hele Vedkasten brændte reent op i Kul; jfr. *Spec. Regal* 409-10, 415. *Suhm* Hist. af Danm. I. 125, II. 124, 261, 388, III. 23, 380, *Lagerbring*, I. 402, *Dalin* I. 266.

Borgmurene vare almindelig af Steen. Saadant *Angreb med Ild* findes brugt her i Norden. Jeg vil her blot fremstille som Vidne Orkn. S. S. 286, hvor der fortælles, at Erling böd sine Folk, at bære hver tre Dragter Brænde hen under et Kastel, de bestormede, „thi jeg troer," sagde han, "at Bindingsmassen (*limit*) ikke vil staae sig, naar den udsættes for en stor Ild." Da Ilden nu blev antændt og blussede op, skete det, som Erling ventede, at Steenmuren gav sig for den. At vore Forfædre have forstaaet den Konst at bearbeide en Steenkit af samme Udseende, Haardhed og Styrke som Stenen selv er viist af Pastor *Paludan* (Ant. Ann. II. 233, 238. jfr. Prof. *Magnusens* Bidrag til nordisk Archæologie S. 59). Midlertid kan man vel ikke antage, at saadan Bindingsmasse (*Lim*), maaske af en kosrbarere Materie, som ogsaa vel maatte kunde udholde en temmelig Hedegrad, kan have været almindelig brugt til Borgmure.

Kap. 14. *Luna*, en By i Etrurien; see Justitsraad *Werlauffs* Symbolæ, S. 20. jfr. Anm. 72. Der tilföies: I Lunu söndum kalla sumir menn ormgard er Gunnar var í settr." ɔ: Paa Lunaheder holde somme Mænd for at den Ormegaard har ligget, hvori Gunnar blev sat;

(jfr. Volsunga Sagas Fordanskning S. 136 og Edda Sæmundar II. p. 396). I Anm. 74 bemærkes, at disse Lunaheder dog ingenlunde maae forbindes med denne etruriske By.

Kap. 16. *Ormegaard.* At tillægge Ragnar Lodbrok denne Dödsmaade, i hvor besynderlig den end maatte synes, deri ere baade *Saxo* og vor Histories islandske Kilder enige. Denne Straffemaade er ikke uden Eksempel i vor Fornold, hvorom der til 14de Kapitel om Gunnar anförte vidner. I de islandske Annaler i den Arnæmagnæanske Samling No. 417 i 4. p. 82. fortælles det saa at „den engelske Kong Helli eller Halli fangede ham, og lod opskjære hans Bryst, og lægge Hugorme derind." Muligt er dette foregaaet, paa det Stæd i *Warwickshire*, som nu kaldes *Ladbroke*, men i gamle Skrifter Lodebroc, efter hvilket Stæd en Slægt er bleven opkaldet (efter Dugdales Beskrivelse over dette Shire, jfr. Langwith i Appendix til Drakes History of York p. 14. Sühms crit. Hist. III. 691, 676).

Ragnars sidste Ord. Om Lodbroks Kvæde handles siden. Her vil jeg sammenstille de övrige Beretninger om, hvad han har sagt i Ormegaarden. Björners Udgave udtrykker det saaledes: „*Gniðja mundu grísar, ef galtar hag vissu, ef þeir vissu hvað hinn gamli liði.*" Pergamentcodexen derimod, ligesom og de ovenommeldte Afskrifter (jfr. Etatsraad Thorkelins Nordymra S. 8) udelader: „*ef galtar hag vissu*" og udtrykke Ordene saa: „*Gnidja mundu nú Gryser, ef þeir vissu, hvað hinn gamli þyldi.*" De tilföie derhos hine tvende Strofer, hvis Original siden skal anföres ved Visernes Udgivelse. Sammenholder man den sidste af disse tvende Strofers to förste Vers, saa sees, at hiint Udtryk er netop disse to Linier, overförte i Prosa. Pergamentscodexen har altsaa Udtrykket baade i Metrer og Prosa. Afskriveren af den Codex, som er aftrykt i Björners Udgave, maatte, da han optog Lodbroks Kvæde, udelade

disse to Strofer. Nu syntes han ikke godt at kunne udelade anden Strofes to förste Linier; derfor beholdt han dem, men forsömte at udelade den sidstes tilsvarende prosaiske Udtryk. De ovenanförte Annaler No. 417 udtrykke Ordene saa: „*Grina mundi griser, ef galta bavl vissu.*"

Disse tvende bogstavrimede Linier gjenkjender man hos Saxo, naar han (ed. Stephanii S. 176) lader Slutningen af Ragnars Udsagn være dette: „*Si suculæ verris supplicium scirent, haud dubio, irruptis haris, afflictum absolvere properarent.*" ɔ: „Dersom Grisene vidste Galtens eller Ornens Dödsstraf, da vilde de upaatvivlelig bryde Stien, og ile med at frie mig fra disse Kvaler." Med Vedligeholdelse af den begyndte Metaphor optager Saxo her de samme Ideer, som findes i Lodbroks Kvædes 26de og 27de Strofe.

Kap. 20. *Lundunaborg.* Brudstykkerne af Ragnars og Sönners Saga i Etatsraad Thorkelins Nordymra og Landgebeks Scriptores nævner Nordhumberland som det Land, hvorover Ella herskede og *Jorvik* eller *York*, som den By, Ivar paa ovennævnte Maade byggede, og bestyrke det ved det anförte Stykke af Sigvat Skjalds Knuds Drape. Saxo fortæller Begivenheden paa samme Maade, men nævner ikke den opbyggede By. Saavel London som York ere langt ældre end disse Tider. Muligt kan Ivar have bygget et Kastel ved York, hvis man ikke hellere med Björner (Swea-Rikes häwde Åldér p. 98) vil antage, at det har været *Lindum*, siden kaldet, Lincoln, Hovedstaden i Mercien, som dog ikke lader sig gjöre, da Λίνδον alt nævnes i Κλαυδιου Πτολεμαιου γεωγραφια Αλβυιωνος (see sammes Udgave i *Johnstones* Antiqvitates Celto-Scandicæ S. 133). Den engelske Historieskriver Polydorus Vergilius (Anglicæ Historiæ libri XXVII. Basiliæ 1555. S. 98) omtaler, i Anledning af, at Saxo ikke nævner Byen, at Dongcaster i Yorkshire synes at have faaet Navn af slig Oprindelse, i det nemlig *Thong* paa Engelsk betyder en Læderrem, og tilföier, at *th* og *d* ere Bogstaver, som

let kunne omskiftes. Her fik man da en By, hvis Beliggenhed svarede til Sagaens Begivenheder paa dette Sted, som vel maa sættes til Nordhumberland; men jeg maa dog meget tvivle paa, at denne Vergilius's Udledning af Navnet Doncaster er rigtig. Allerede i *Antoninus's* Reisebeskrivelse i Britannien (see Britannia Romana by *John Horsley*, Lond. 1732, S. 434) nævnes paa dette Sted Byen *Danum*, som upaatvivlelig er de senere Tiders Doncaster, saa at man vel maa antage, at dette Navn er opstaaet af hiint, hvis man ikke hellere vil ligefrem udlede det af Floden Don, ved hvilken Doncaster er beliggende. *Wilde* (Indledning 294) vil bestyrke Vergilius's Gisning, ved at lade Navnet *Lundanaborg* være dannet af en Lund, som laae tæt ved, og af Floden Don eller Duna; jfr. Suhm, crit. Hist. III. 687.

Kap. 24. *Munarvog.* Denne Havn nævnes ogsaa i *Hervarar-Saga* (ed. hafn. p. 24, 46, 48, 58) og i *Örvarodds* Saga (Prof. *Rasks* Sýnishorn S. 81, 83) ved Leilighed af den Tvekamp, som holdtes paa Samsö mellem Hjalmar og Örvarodd paa den ene Side, og Angantyr med elleve Brödre paa den anden Side. Nu er intet Spor af dette Navn mere tilbage paa Öen. (See Justitsraad *Werlauffs Samsöes Beskrivelse*, Ant. Ann. 1 B. S. 33).

Fortællingen om Norna Gest.

Norna Gests Ankomst til Kong *Olaf Trygvesön* hensætter Sagaen til dennes *tredje Regjeringsaar*, som altsaa er Aar 998.

For nærværende Fordanskning er lagt til Grund Afskrifterne i den Arnamagnæanske Samling No. 65, hvor denne þáttr findes i *Olafs Saga Tryggvasonar* og No. 202, hvor den er uafhængig af denne Saga. Den er för udgivet i *Björners Nordiska Kämpadater* med svensk og latinsk Oversættelse, ligesom den og findes i *Sögu Olafs Tryggvasonar* Skálh. 1689. II. Part. S. 132-146. Björners islandske Tekst er og aftrykt i Prof. *F. H. von der Hagens Altnordische Sagen und Lieder*, *zweite Sammlung*, Breslau 1815. Denne Fortælling haves forhen fordansket af Pastor *Grundtvig* i hans *Heimdal*, en Nytaarsgave for 1816. Da den saa ganske hörer til nærværende Sagakreds, maatte jeg desuagtet her medtage den.

Prof. *Müllers* Kritik over denne þátt findes i hans *Sagabibliotheks* 2 Bind, S. 108-120, hvor der anstilles en höist interessant Sammenligning mellem denne Fortælling og en lignende hos *Snorro* (Heimskringla II. S. 268) om Odins Besög hos samme Konge, og tvende Sidestykker til den, som findes i Flateyarbogen i Oluf den Helliges Levnet. Prof. *Müller* holder for, at nærværende Fortælling er skrevet ikke sildigere end Begyndelsen af det *fjortende* Aarhundrede.

Fortællingen om Norna Gests Lys kan sammenlignes med Grækernes Fortællinger om Meleagers Brand. Blandt de ovenanförte Færöiske Qvæder findes, foruden at der om Norna Gest tales i flere Andre, og een under Titel: *Nodnagjest Rujma* S. 356-367, som taler noget vidtlöftigere end nærværende Saga om, hvorlunde Gest fik det omtalte Stykke af Sigurds Sadelspænde, som der benævnes Silgja. Visen ender:

Da Lys i Lygten var udbrændt
Da var Liv og Levnet endt.

Brudstykket om dansk-norske Konger.

Begivenhederne blive at hensætte til *ottende*, *niende* og Begyndelsen af *tiende Aarhundrede*.

Dette Sögubrot findes aftrykt i *Langebeks Scriptores rerum Danicarum medii ævi* T. II. S. 266-286 med en latinsk Oversættelse af *John Olafsen* og adskillige Anmærkninger. Tillige er vedföiet en Pröve af de Pergamentsblade, (i den Arnæmagnæanske Samling No. 544 i 4to), hvis Afskrift det er, Langebek her under Titel: *Fragmentum Islandicum de Regibus Dano-Norvegicis ab Ivaro Vidfadme ad Harald Blaatand*, har udgivet. Langebek har gaaet noget videre med Læsningen af dette Brudstykke end en Afskrift af de samme Blade, som findes i ovennævnte Samling No. 307. Prof. *Müller*, (*Sagabibliothekets* 2 B. S. 482-484) hensætter, ligesom Langebek, dets Alder til det *fjortende* Aarhundrede.

Et andet Brudstykke til disse Begivenheder findes i *Fragments of english and Irish History, translated from the original Icelandic and illustrated with some notes, by* G r i m r J o h n s o n T h o r k e l i n, Lond. 1788, indrykket i *Bibliotheca topographica Brittannica*, No. XLVIII. Brudstykket förer Titel: *Nordymra sive historia rerum in Northumbria a Danis Norvegisque gestarum seculis IX, X, XI, Pars I*, og er der udgivet med engelsk og latinsk Oversættelse, samt Anmærkninger. Da dette Brudstykke for en Deel er ligelydende med Ragnar Lodbroks Saga, for en Deel med det Langebekske Fragment, vil jeg her

lade det være nok, at vedföie de vigtigste Varianter fra disse to Behandlinger efter nærværende Fordanskning:

Ragnars S, S. 53, Linie 6 og fölgende findes hos *Th.* S: 2. saaledes: „Engang spurgte Aslaug Ragnar, hvilken Hærfærd han agtede sig paa. Han svarede, at han ikke skulde udföre mindre Navnkundigheds Daad, end hans Sönner. „Har jeg nu næsten tilbagevundet alt det Rige, som mine Forfædre have eier, England alene undtagen; thi har jeg nu ladet gjöre to Knörrer i *Lid* paa *Vestfold*;" hans Rige strakte sig nemlig fra Dovre til Lindesnes; (jfr. Heimskr. I. 54, hvor der fortælles, at Ivar Vidfadme havde underlagt sig femte Delen af England).

S. 53. Linie 24; *Th.* S. 2. Men du veed, at det er vanskeligt at holde til England med Storskibe formedelst Ström og Udgrunde,

S. 54. Linie 17; *Th.* S. 4. Den Hær, som skulde fölge ham, var 500 Mand.

S. 56. L. 13. *Th. Ella* som herskede over *Nordhumberland*, havde sat Mænd til at holde Vagt ved Vedderne (ɔ: Varsels-Ilden), for at han straks kunde faae Underretning om en [fjendtlig] Hær kom til Land.

S. 57. L. 3. Dette Klædemon kaldes her *Silkihjúp*.

Fra Fortællingen om Ellas Död fölger Nordymra det Langebekske Fragment med nogle Tillæg af Ragnars Saga indtil Sigurd Hjorts Fald S. 283.

Krakemaalet.

Versearten i dette Kvæde er en Variation af Dróttqvæði (Heltevers). Hver Strofe af denne Verseart bestaaer almindeligen af 8 Vers eller Linier. Hvert Vers indeholder 3

Trochæer eller Spondæer, af hvilke de to förste kunne afveksle med Daktyler. Foruden Bogstavrim har denne Verseart almindeligen ogsaa halve af hele Linierim *). Krakemaalet er noget forskjelligt. Hver Strofe, naar undtages den 23de og den sidste, har her 10 Vers; stundom afveksler Dróttqvæði med et Fornyrðalag med Ögeord; Bogstavrimet iagttages nöie, men Linierimet findes ikkun i de tvende sidste Vers, hvilket dog ikke iagttages i alle Strofer. Jeg har sögt at efterligne Originalen i alle disse Dele; dog Linierim har min Oversættelse sjeldnere end Originalen. Til Grund har jeg lagt Membranen og de af Sagaens övrige Afskrifter, hvori Kvædet findes. I Björners Udgave af Ragnar Lodbroks Saga er Krakemaalet, som ovenfor blev bemærket, forbundet med Sagaens Fortælling om Ragnars

*) *Bogstavrim* eller *Alliteration* bestaaer i, at i hver to sammenstaaende Linier findes tre Ord, som begynde med samme Bogstav, af hvilke den vigtigste eller bestemmende, Hovedstaven, bör findes i Begyndelsen af sidste Linie, og de to andre, Bistaverne, i den förste. Alle Vokaler udgjöre en Rimstave. *Linierim*, eller *Assonance*, er enten heel eller halv. Heelassonance bestaaer i, at i en Linies næstsidste og i en af de förste Stavelser findes samme Vokal med samme paafölgende Konsonant, hvilken, efter den islandske Stavelsesmaade, hörer til den foregaaende Stavelse. Halvassonance har paa lige Maade samme Konsonant, men forskjellig Vokal; t. Eks.:

S*víra*-vín or S*árom*
S*veif* of hjarna kl*eif*ar.

V*in* af Nakkens V*ander*
V*æded*' Hjærnens S*æde*.

Död i det 16de Kapitel med de Ord: *I þessam ormagarðe orte Ragnar Loðbrók Bjarkamál, þaag er hèr eptir fylgja;* hvor alrsaa Sangen, ligesom ogsaa hos *Worm*, benævnes Bjarkemaal. Ved at sammenholde Sagaens og Sangens Fortællinger bliver det öiensynligt, at Forfatteren til hiin ikke har kjendt denne. Da nu hverken Membranen eller Sagaens övrige herværende Afskrifter kjende til slig Forening, men lade Krakemaalet, som en særskilt Behandling af de samme Begivenheder, fölge ved Slutningen, ja nogle af disse (de Magnæanske No. 5, 8, 281 og 282) ikke engang have det, bliver det klart, at hiin Forening er fra en meget sildig Tid, og at en Afskriver alene ved de ovenanförte Ord har forbundet disse tvende af hinanden uafhængige Behandlinger. Da jeg tænker paa, i en særskilt Udgave at behandle dette Digt, vil jeg her indskrænke mig til faa Bemærkninger, dets Litteratur fornemmelig vedkommende.

Dette kostelige Kvæde blev först udgivet med latinsk Oversættelse og Anmærkninger, af *Ole Worm* i hans *Literatura Danica antiqvissima, Hafn.* 1634, af hvilken 1651 en ny Udgave udkom i Folio. Aaret derpaa 1652 udgav Viborgenseren *Christen Berntzön* en dansk rimet Oversættelse af det, under Titel: *Bildur Danskur: det er: den Danske Bilde eller Kaarde, paa det danske Sprog, som nu brugelig er, af den gamle usædvanlige danske udsæt.* Denne Oversættelse blev med nogle Forbedringer indrykket i *Peder Syvs* Udgave af *Kæmpeviserne* 1695 (anden Udgave 1764). 1723 udgav den hollandske Sprogforsker *Lambert ten Kate* det efter Worm og med hollandsk Oversættelse i sin: *Anleiding tot de Kennisse van het verhevene Deel der Nederduitsche Sprake, Amst.* 1'D. S. 79-108. 1756 udgav *Mallet* i sine *Monumens de la Mythologie et de la Poësie des Celtes et particulièrement des anciens Scandinaves,* en noget fri fransk Oversættelse af det. I *Sandvigs - Sange af det ældste Tidsrum* som udkom Kjöbenhavn 1779, er Kvædet med Originalens Aand, overfört i det nydanske Tungemaal. En kritisk Udgave af Digtet, ledsaget med engelsk og la-

tinsk Oversættelse, udgaves 1782 af *James Johnstone* med nuværende Etatsraad *Thorkelins* Hjælp. Efter dennes Mönster udarbeidede den nordiske Fornlitteraturs dybeste Gransker blandt Tydskerne, Professor *Gräter* i Aaret 1787 en anden Udgave for Tydskland med en kritisk Indledning, forbedret Tekst, en rythmisk Oversættelse og fortlöbende historiske, kritiske og philologiske Anmærkninger, samt et fuldstændigt islandsk-tydsk Glossarium. Denne kostelige Udgave er desværre endnu ikke udkommen; og alene den rythmiske Oversættelse udgaves i hans *Nordische Blumen* Lips. 1789. 1802 udgav Prof. *Sjöborg* i Lund *Lodbrókar-Quida* i en Række Dissertatser, for en stor Deel grundende sig paa Johnstones Udgave. 1811 udkom i Pisa *Saggio istorico su gli Scaldi o antichi poeti scandinavi di Jacopo Graaberg di Hemsö*, hvori findes en italiensk Oversættelse af Lodbroks Kvæde, dog ikke efter Originalen men efter Mallets Franske. I Prof. *Gräters* nye Udgave af hans *Nordische Blumen* 1812 findes Oversættelsen af Lodbroks Kvædet meget forbedret og ledsaget med indledende og kritiske Anmærkninger, som fuldelig vise, hvilken Vinding selve Udgaven vil være til Digtets Oplysning. Det sidste, der er udkommet om dette Digt, er, saavidt mig bekjendt, en Forelæsning af Prof. *Nyerup* i *Dansk Minerva*, *Juni* 1819, under Titel: *Bildur Danskur, en Bogruin eller Regner Lodbrogs Dödssang*," hvori den lærde Forfatter, foruden ar give nærmere Underretning om hiint Christen Berntszöns Arbeide, tillige meddeler en Samling af herlige litterære Bemærkninger, og derhos föier en meget forbedret nydansk Oversættelse i samme Versemaal som Christen Berntszöns og Peder Syvs.

Istedenfor her paa dette Sted at indlede Undersögelse om Digtets Alder og Forfatter, vil jeg blot meddele Prof. *Gräters* Dom over det i sin sidste Udgave af *Nordische Blu-*

men S. 12: „Nogle mene" siger han, „at *Ragnar Lodbrok* selv har forfattet denne Dödssang, men det overstiger al Sandsynlighed. Rimeligere er det, at Dronning *Aslaug*, da hun hörte, hvad hendes Mand ved sin Död havde sagt, har udfört sine Tanker, og saaledes digtet dette Kvæde. Thi hun var, efter flere Vidnesbyrd af troværdige Skribentere, selv en stor Digterinde. Denne Formodning bestyrker ogsaa Sangens Overskrift: Krákumál, det er, et Digt af Kráka, hvilket Navn Aslaug, som bekjendt förte i sin ringe Stand. Midlertid er Digtet ganske skrevet i en Krigers Aand, og naar den ommeldte Formodning er rigtig, saa maae vi forglemme, at et Fruentimmer er Forfatterinden. Vi höre blot Lodbrok, den ophöiede, modige Helt, oplivet af Religions Enthusiasmus og Fölelse af sin Storhed.

Han begynder sin Sang med Færden til Gotland, hvor han tilkæmpede sig sin förste Dronning, minder sig med rædsom Vellyst sin Ungdoms Heltedaad i Danmark, Norge og Sverrig. Endelig (Strofe 11) besynger han med vild Henrykkelse sine Krige i de brittiske Öer, og Sangens Ild vokser mærkelig. Paa een Gang tager den en paafaldende Vending; Ilden bliver svagere, han falder i almindelige Betragtninger over Krig og Tapperhed. „Tapper og kjæk maa Ungersvenden være, Mand maa stride mod Mand, ikke to mod een. Ella (Strofe 24) havde ikke overvundet mig, naar ikke Nornerne havde bestemt mig Döden, og altsaa to Magter havde sat sig imod mig." Saalunde tröster han sig over den kvælende Tanke, at blive overvunden af en mindre tapper, mindre berömt Konge. Og nu (Strofe 25) sysselsætter han sig alene med Tanken paa sin Död. Allerede tilsmiler ham den Fryd, at han i Valhal skal drikke med Guderne og det af sine *Fjenders Hjerneskaller*. Dette opvækker hos ham Tanken om Hevn (Strofe 26). „O! naar mine Sönner vidste, hvor de edderfulde Orme nu slide mig til Döde, de vilde da med luende Sverd atter vække det slumrende Slag" (Strofe 27.) Allerede gnaver en Ögle ham paa Hjertet. Han föler det, dog klager han ikke over

Smerten, men tröster sig med, at hans Sönner og Odin snart, med retfærdig Harme, ville hevne denne grusomme Gjerning. Endnu engang (Strofe 28) minder han sig sin Helteroes: „I een og halvhundrede Krige fulgte mig Folkenes Hære til Slag! allerede ung begyndte jeg at rödne Spydets Od! Aserne fryde sig över min Tapperhed. De indlade mig til deres Bord! Ei ræddes jeg for Döden!" „Ja" udraaber han, „Til Valhal hjembyde mig nu Diserne. Ledne er Livets Timer! Leende skal jeg döe!"

* * *

De to Vers af den 25de Strofe, hvis urigtige Udlægning har givet Anledning til denne vore Historieskriveres vrange Fremstilling af Fædrenes Tro om Einheriernes Fryd i Valhal, maa jeg her nærmere omhandle. De lyde saa:

Dreckom bjór at bragđi
Or bjúg-viđom hausa,

som *Ole Worm* oversætter: *Bibemus cerevisiam brevi ex cavatis crateribus craniorum*, og föier til, at Heltene haabede, i Odins Hal at skulle drikke af deres dræbte Fjenders Hjerneskaller. Efter ham udlagde *Christen Berntszön* dem, fölgende sin Verseart og Aand:

Nu vil wi ey spare
Aff Hjærneskal
Gaat Öl at Tylle
Oc Halsen at skylle
I Othins Sal.

Sandvig ligeledes:

Snart vi Öl skal drikke
Udaf Hjerne-Skaller.

Og *Gräter* i sin ældre Fortydskning:

Nicht lange mehr, so trinken wir dort
Aus der Feinde geräumigen Schädeln!

Siden har Prof. *Magnusen* og Flere gjort opmærksom paa denne urigtige Udlægning af disse tvende Strofer. Desuagtet fölger en af vore Lærde, Professor *Johannes Boye* i sit 1821 udkomne Skrift: *Bibelen og Homer eller Mythologiens*

Værd i Literaturen (S. 39) endnu Ole Worms Udlægning: „*Der skal jeg nu snart drikke Öl af Fjenders hule Hjerneskaller*," og ledes fornemmelig herved, det eneste Sted, som egentlig vedkommer vorr Norden, til det Udraab, S. 40: „Ere vi endnu hine Föleslöse, der drikke Öl og Mjöd af Börns og Fjenders Hjerneskaller? Hvilken blodig Mythologie? Kan den bestaae med vor nærværende Kultur?" Da Recensenten i Litteratur-Tidenden, 1822. No. 11. S. 164. gjorde opmærksom paa den rigtige Udtolkning, fremkom hiin Lærde med Svar herpaa i samme Tidende No. 15. S. 235. Hans Ord herom ere disse: „Det har stedse forekommet mig og Flere besynderligt, at *Ordet* i denne Sang, der i Aarhundrede og endnu 1782 betydede Hjerneskal, skal nu, fordi et saadant Drikkebæger menes at vanære Mythologien, faae den Betydning *Dyrehorn;* da dog *calva* i *Livius's* Fortælling om samme Drikkebæger hos Boierne betyder Hjerneskal, og ligeledes hos *Florus*, der omtaler samme Thracernes nordiske Skik, at gjöre sig Bægere af Hovedskaller; og hos Grækerne, der især i Darius Hystaspes's Tid kjendte Skytherne, blandt hvilke vore Forfædre — vel selv en skythisk Stamme — vandrede, belagte en Drukkenbolts Maneer med Ordet at skythisere (σκυθίζειν) og det sammensatte Ord περισκυθίζειν betydede *at drikke ligesom Skytherne af Menneskers Hovedskaller.* Hvilke alle Beretninger synes meer end nok at bestyrke den saa længe, og af saa mange antagne Betydning af Ordet (*haus*) i hin gamle Sang, hvor Ragnar glæder sig over, snart at kunne drikke Öl af Fjenders Hjerneskaller."

Ved Siden af denne Lærdes Udtryk angaaende den nordiske Mythologi, vil jeg blot stille Prof. Gräters i den sidste Udgave af Nordische Blumen S. 35, hvor han ved at tiltræde disse Vers's modsatte Fortolkning, og altsaa udlægge dem:

Nicht lange mehr, so trinken wir dort
Aus der Haupter gebogenen Aesten!

udtrykker sig saaledes: „Men da jeg sammenstillede de enkelte Træk til et Maleri af Valhal, fandt jeg, at en saa kannibalsk Salighed, som denne, stied mod hele den nordiske Heltehimmels ædle og tryllende Idee;" — og vil jeg her, eftersom den rigtige Udtolkning af disse Vers saaledes endnu finder Modstandere, nöiere udvikle sammes Grund. Alle Haandskrifter læse disse Vers eens som ovenanfört uden mindste Variant. Ordene ere da disse: *Dreckom bjór at bragði or* ɔ: vi drikke Öl snart af; *bjúgr* bemærker krum, kroget; *viðr*, m. Træ, *bjúgviðr* altsaa, et krumt eller kroget Træ; *bjúgvidom er*, Dativ plur.; *haus*, m, (efter 5te Deklination), Hjerneskal eller Hoved; *hausa*, Gen. plur. Hoveders. Det bliver altsaa at udlægge: *Snart drikke vi Öl af Hoveders Krumtræer.* Hoveders, eller om man hellere vil, Hjerneskallers Krumtræer er en Metàphor i Omskrivning for *Dyrehorn*, hvilke vore Forfædre, som bekjendt, brugte som Drikkekar. Denne Udlægning af disse Ord, saa naturlig den er, saa er den og ligefrem grundet i Ordenes Former: hvorimod den modsatte er grundet paa höist vilkaarlige Gisninger, og saaledes baade tvungen og unaturlig. Saaledes har *Johnstone*, som i sit Glossarium nöiagtig angiver Formerne, for, som sine Forgjængere, at kunne oversætte: *Soon from the foe's capacious scull we'll drink the amber beverage: Confestim, ex craniis hostium capacitate-conspicuis, cerevisiam bibemus*, maattet læse *bjúgviðum* og forklare det *cavitatem lato* og ansee *hausa* som en obsolet Ablativ. Uden at tage Hensyn til Skansionen af Verset, som er et Fornyrdalag med Ögeord, og altsaa selve *bjúg-vidom* en Daktylus, læser han först *bjúg-viðum* istedenfor *bjúgviðum*, og faaer derved, (thi *bjúgr* bemærker krumböiet, ikke konkav) det besynderlige Ord *krum-vid* eller *kroget-bred*; dernæst antager han *hausa* som en obsolet Ablativ af *haus*, hvilken Ablativform er aldeles modstridende Deklinationssystemet, og kunde kun være rigtig, om Ordets Nævneform var *hausi*, da derimod *haus* maa i denne Form hedde *hausi* eller *haus* (Prof. *Rasks* Anvisning til Isländskan S. 78); han har

derhos, for at understötte den tvungne Fortolkning, maattet, imod sin Angivelse i Glossariet, oversætte *hausa* som Fleertal, og desuden tillægge Fjenders, hvortil naturligviis aldeles intet tilsvarende Ord findes i Originalen. Jeg haaber, saaledes tilstrækkeligen at have tydeliggjort Rigtigheden af min paa flere sagkyndige Lærdes af hinanden uafhængige Fortolkninger grundede Udlægning af dette Sted, af hvilken fölger, at vore Historieskriveres Beretning, at Einheierne i Valhal drukke Öl af dræbte Fjenders Hjerneskaller, som urigtig, aldeles bortfalder.

* * *

Til Slutning tillader jeg mig her at nedsætte Kvædets tvende sidste saa mærkværdige og vide berömte Linier med de vigtigste forskjellige Oversættelser af samme, som en Pröve paa disses Aand i det Hele:

	Lífs eru liðnar stundir,
	Læjandi skal ek deyja.
Berntszön:	Mitt Liff nu Qvællis,
	Jeg leer dog södt.
Sandvig:	Min Livstid er forlöbet,
	Nu skal jeg döe med Latter.
Nyerup:	Jeg nu kun tragter, At döe med Il;
	Jeg Qval ej agter, Men döer med Smil.
Gräter:	Des Lebens Stunden sind nun dahin!
	Ich sterbe mit Lachen!
ten Kate:	Des Levens stonden zyn verleden,
	Lachende zal ik sterven.
Johnstone:	The moments of my life are fled,
	The smiles of death compose my placid visage.
Mallet:	Les heures de ma vie se sont écoulées,
	Je mourrai en riant.
Hemsö:	Suona l'ora estrema della mia vita,
	Ed io muojo ridendo.
Sjöborg:	Horæ meæ vitæ effluxere,
	Serena fronte subridens moriar.

Gamle Danske Viser,

henhörende

til

Ragnar Lodbroks og hans Sönners Saga,

i Fornsproget udgivne.

I Hrolf Krakes Saga findes kun faa Viser, som tillige alle, paa een nær, ikke indeholde nogen Vanskelighed. I Volsunga-Saga findes flere, men de staae alle, ligesom ogsaa de i Norna Gests Fortælling, i Edda, og ere altsaa behandlede saavel i den Arnæmagnæanske Udgave som i Prof. *Magnusens* kostelige Fordanskning af samme. Andet er Tilfældet med de löse Viser i Ragnars Saga; nogle af dem have ikke för været trykte; andre ere vel udgivne, og det med en *John Olafsons* og en *Thorkelins* Kritik; men saavel Membranen som de övrige Afskrifter af Sagaen frembyde mange forskjellige Læsemaader. Da der derhos i samtlige disse Viser findes en Deel vanskelige Udtryk

og Vendinger, lader jeg, hvilket jeg venter ei vil være Læserne ukjært, for at forøge min Oversættelses Værd, dem her følge aftrykte efter ovenmeldte Membran med hosföiede Varianter og nogle kritiske Anmærkninger til deres yderligere Oplysning. Til dette ikke lette Arbeide har en indfödt Islænder, Candidat *Brynjulfson*, ydet mig Bistand *). Disse Fornviser, som her anföres efter Nummerne i Fordanskningen, ere alle, paa fire nær, som ere Fornyrðalag, af Versearten Dróttqvæði, dog saaledes at Assonancen eller Linierimet ikkun faa Steder iagttages, og det meest i sidste Vers, hvor der dog ofte ikkun findes Halvassonance. I det Hele have de stor Lighed med Krakemaalet, og afveksle, ligesom dette, stundom med et Fornyrðalag med Ögeord foran.

Angaaende disse Visers Alder, da helder jeg til den Mening om dem og vel en Deel flere didhenhörende nu tabte Viser, at de, jævngamle med Begivenhederne, have været de Sammenholds-Led, hvortil Traditionen har fæstet sig i de tre til fire Aarhundreder, der forlöb til Begivenhedernes Optegnelse. I den heroiske Fornold, hvis Brug medförte, under Manddoms Pröve, i Udfö-

*) Ogsaa har han desuden sammenholdt mine övrige Fordanskninger i dette Hæfte med Originalen, ligesom Sysselmand *Sveinbjörnson* gjorde det ved andet og Student *Repp* ved förste Hæfte, hvorved ikke faa Steder have vundet i Overeensstemmelse med Originalen.

relse af vældig Stordaad og ved Tidende om mærkelige Begivenheder, at nedlægge sine Tanker i Skjaldesprog, ere saaledes, mener jeg, disse Kvad blevne til her i vort Fædreneland, og de Frasagn, som vare bundne til dem, have paa tre forskjellige Veie forplantet sig til os. — De ere vedblevne at gaae frem her i **Moderlandet**, have dog her været udsatte for betydelige Forandringer, mest ved Sprogets Forvanskning, endeel ogsaa ved Omveksling af Folkets Aand og Sysler, indtil de, optegnede i et dödt og höist forskjelligt Sprog hos Saxo, have tabt det sidste Anströg af deres forne nationale Farve, saa at, naar her et enkelt Træk af disse Begivenheder blev nedlagt i en Kæmpevise a), denne blev, som i Sprog, saa i Aand, aldeles forskjellig fra den oprindelige Behandling. — Fortællingen om denne saa navnkundige Konge maa upaatvivlelig allerede i selve hans Levedage have udbredt sig til Norge, og der, Skuepladsen for en Deel af hans Bedrifter, have

a) Som findes i Udgaven af 1764. S. 406; og et oversat af *W. C. Grimm* i Altdänische Heldenlieder, Balladen und Märchen S. 35. jfr. S. 498, under Titel: Die königliche Hirtin. En anden Vise, som i hiin Udgave findes S. 668. under Titel: Underligt Giftermaal, i den *Nyerup-Rahbekske* Udgave derimod (T. 4. S. 231) med Titel: Jomfru Kragelil, og begynder saaledes: Herr Karl sidder over Tavelbord, har endnu langt fjernere Lighed, saa at ikkun ganske enkelte Træk vise dens Slægtskab med hine Sange.

fæstet sig i Folkets Minde. Derfra er den kommen over til Færöerne, hvor Sprogets nære og til de sildigere Tider vedligeholdte Slægtskab med det forndanske Tungemaal har foraarsaget, at, hvad man maa ansee for den oprindelige Form af de med Frasagnene fulgte Viser, er noget mere synlig i disse Kvæder, skjöndt dog Sagnenes Overgang til Sange blandt Folk paa et lavere Kulturtrin har bidraget til, at deres Aand har maattet fölge Folkets Aand, og saaledes nærmet sig den, der hersker almindelig i Middelalderens nydanske Kæmpeviser.

Disse af Viser understöttede Frasagn have ligeledes ogsaa med Landnamsmændene forplantet sig til Island. Her, mellem Norges mest dannede Stormænd og deres Ætlinger, som brugte vore Forfædres Tungemaal (dönsk túnga) og hvor Fornoldens Aand i lang Tid forblev næsten aldeles uforandret, have naturligviis disse Sagn og Viser kunnet forplante sig uden betydelig Forandring fra deres oprindelige Form. Forandring er vel altid det underkastet, som gaaer fra Mund til Mund; men kjende vi hine Islænderes nedarvede Agtelse for Fædres Bedrifter, og den deraf flydende Omhu og Varsomhed for de Mindekvad hvori de vare nedlagte; tænke vi paa, at netop denne store Slægts saa stolte og vide navnkundige Stordaad maa vældigen have fængslet alle Nordboers Sind; see vi derhos hen til, at Viserne ere forfattede i en ved Alliteratien og Fodmaal, stundom ved Assonance, bestemt Verseart: saa ville

vi indsee, at saadan Forandring i det höieste kun kan have angrebet enkelte Ord og ikke hele Visernes Form og Sprog, hvorfor man ogsaa vel med ikke ringe Grad af Sandsynlighed kan ansee disse Viser, som ved deres ædle Simpelhed, deres ikke ved konstlet Ordstilling og sögte Figurer, men ved sjældne af Brug gangne Ord og Böininger foraarsagede Vanskelighed, tydelig have den fjerne Fornolds Anströg; kan ansee disse Viser, mener jeg, hvorved de vinde forhöiet Interesse, som en omtrentlig Pröve af det danske Skjaldesprog i det ottende og niende Aarhundrede, og saaledes som et af de allerældste Mindesmærker af vore Forfædres forne Tungemaal.

De ved disse Visers Udgivelse afbenyttede Hjælpemidler ere fölgende:

1) Den ovenfor, S. 155, ommeldte Pergaments Codex (M.), efter hvilken Teksten er bleven trykt. Dens Ortografi har jeg paa det nöieste uden mindste andet Hensyn fulgt, saa at den eneste Forandring, jeg her har tilladt mig, er, at skrive Egennavne med store Begyndelsesbogstaver, og at tilföie Accenterne, hvoraf i M. ingen findes. Denne Codex er meget abbrevieret; hvor jeg des aarsag stundom er uvis om et Ord, har jeg nedenunder anfört det.

Varianterne ere tagne af:

2) No. 6 i Folio af den Arnæmagnæanske Samling, som er skreven af Præsten *Jon Erlendson* i Villingaholt. Denne har nöie Overens-

stemmelse med Membranen, saa at jeg, i Henhold til hvad jeg ovenfor S. 156 anmærkede, antager, at den er en umiddelbar Afskrift af den.

3) No. 7 i Folio af samme Samling, som er skreven med *Asgeir Jonsens* Haand, og

4) No. 1006 i Folio af den ældre kongelige Haandskriftsamling (R.), hvor Ragnar Lodbroks Saga udgjör den förste af den derværende Sagasamling, hvilke tvende have mest Lighed med No. 6.

5) No. 2 i Folio af den Arnæmagnæanske Samling. Den er lidet mere forskjellig.

6) No. 3 i Folio af samme Samling, som er en temmelig ny Afskrift, og nærmer sig noget til

7) No. 8. i Folio af samme Samling, som atter har flere Forskjelligheder, og bliver saaledes en Overgang til den Form, Sagaen har i

8) No. 282 i 4, der af alle meest nærmer sig *Björners* Udgave, men dog har en vigtig Forskjellighed fra samme, da den nemlig har alle Viserne, og kjender intet til Krakamaalet. Her har Sagaen ogsaa Kapitelinddeling særskilt fra Volsunga-Saga samt Kapiteloverskrifter. Den er ikke meget korrekt, og *Arnas Magnæus* har endog skrevet foran: „þetta Exemplar er hið versta grei." For Fuldstændigheds Skyld har jeg desuagtet benyttet den.

9) Udgaven af Viserne i *Björners nordiska Kämpa-Dater* (B.)

10) No. 281 i 4. ligeledes af den Arnæmagnæanske Samling. Da de i Randen paa No. 8. anförte Varianter nöie stemme med dette Nummer, saa er dette maaske (see ovenfor S. 156) det, hvorom *Arnas Magnæus* foran i No. 8, i Anledning af disse Varianter, anmærker, at det er afskrevet af *Sigurd Jonson* paa Knör.

11) No. 5, som nöie fölger den foregaaende Afskrift. Disse tvende sidste have mærkelige Forskjelligheder fra alle de foregaaende.

12) *Fragmentum de regibus Dano-Norvegicis* i *Langebeks Scriptores RR. DD. T.II.* (*L.*); dog har jeg ikke kunnet benytte de Pergamentsblade, hvoraf dette Fragment er taget, men har dog jævnfört en anden Afskrift af disse Blade, som findes i No. 307 i 4 af den Arnæmagnæanske Samling, *Nordymra*, udgivet af Etatsraad *Thorkelin*; (Th.); *Stephanii notæ in Sax.* (St.), hvor, især i de to förste, en Deel af disse Viser findes. I Udgaven af Kæmpeviserne af 1764, hvor fire af disse Viser findes oversatte, anmærkes, S. 397, at de, som findes hos *Stephanius*, ere fra Island, tilligemed endeel andre, sendte til O. *Worm* af *Magnus Olavius*.

Ved at anföre disse Varianter har jeg ikke taget Hensyn til den Forskjellighed, som blot vedkommer Ortografien, undtagen enkelte Gange til Pröve, hvor den er meest mærkelig eller særegen. Saaledes t. Eks. naturligviis ikke anfört Forskjellig-

heden af e og i i Dat. sing., af Brugen af u og v, af av og ö, af á og aa, g og k i Pronomernes Acc. De övrige Varianter derimod har jeg troet det rigtigst at anmærke, endog hvor jeg vel stundom saae, at en Feilskrift havde givet Anledning til samme. De Varianter, som findes tilsatte i Afskrifternes Rand, ere her bemærkede med et til Afskriftens Nummer vedföiet m.

Foruden de i Sagaen og det Langebekske Brudstykke værende Viser, har jeg her endnu medtaget et Kvæde af Ragnar Lodbrok, som findes i Skalda; *Snorra-Edda åsamt Skåldu útgefin af R. Kr. Rask*, S. 252; Teksten til denne Vise har jeg taget af No. 753 i 4to i den Arnæmagnæanske Samling, som ikke har været benyttet ved Professor *Rasks* Udgave.

Förste Vise.

S. 5; hos Björner S. 4; hos Stephanius S. 189; i Verelii. Anm. til Herrauds og Bosa Saga (V), S. 90; overs. paa Dansk af P. Syv i Kæmpeviserne, Udg. 1764, S. 397 og af Sandvig i Danske Sange af det ældste Tidsrum, S. 34.

Hætt hefi *a*) ek leyfdv lífe
Litfavgr kona vitra *b*)
Vá *c*) ek at folldar fiske
XV *d*) gamall *e*) mínv *f*);
Hafa *g*) skal ek *h*) bavl nema bíte
Brádrakinn *i*) mèr dauda
Heidar lags *k*) til hjarta *l*)
Hríngleygim *m*) vel smiúghi *n*).

a) hef, 8, 282, B, 281, 5. *b*) mínum, St; mínu V.
c) V6, 282, B; vann, 281, 5. *d*) Fimtán, 281.
e) gamul V. *f*) vetra, 5m, St; alvetra mínu, 281.
g) Fá, 281. *h*) ei, 281; mangler i V.
i) Bardrakinn, 2, bráþreginn, 282, bradrekinn, B.
k) Hlydar-lax, Suhms crit. Hist. III. 650.
l) h'ta, M, 7; herta, 281, 5.
m) Hríngleygin V og Fl. Hnigleiginn, 282.
n) smúga, 281; smiüga, B; smiügu, St. V.

Stephanius oversætter dette Vers:

Ardua tentavi discrimina, damnaque multa,
Victus amore tui, virgo decora, tuli.
Vix mea qvindenas messes conspexerat ætas,
Angvis ubi assultum fortiter exciperem:
Nunc jacet horrendum stridens, et vulnere victus
Lethifero, virus nec metus ullus inest.

Vers 1. Leyfðu lífi, kjære Liv; leyfðr maa deriveres af ek leyfi, jeg roser, *indulgeo*, vel og; jeg elsker, at slutte i Analogi af det angelsaksiske lufjan, engelske love, tydske lieben. Bemærkelsen findes og i leyfr, nu ljúfr kjær (angelsaksisk leof, engelsk lief; tydsk lieb).

V. 2. Lit-fagr ɔ: Farvefager. Isteden for vitra vælger man maaske dog hellere vetra, hvortil fimtán bliver at henföre.

Det sidste Hemistichium construeres saaledes: Ek skal hafa bráðrakin mèr dauða, nema bavl biti [ok] vel smjúgi hríngleygin heiðarlax til hjarta.

V. 4. Mínu maa henföres til lífi.

V. 5. Bavl eller böl, n, Ulykke; men bavl findes og hos Digterne at bemærke Vaaben, her Spyd eller egentlig Piil, (Glossariet til Edda II. 579, jfr. Skalda, S. 216). Da Fleertalsformen af Ordet i denne Bemærkelse findes bavlvar, maa det være foem. og ikke som i hiin neutr.

V. 8. Vilde man lade bavl i sin egentlige Bemærkelse tillige være Objekt, da kunde man her istedenfor vel gisne vèl, som vel egentlig bemærker Svig, men dog maaske (i Analogi af det græske βέλος) ogsaa kunde have Bemærkelsen Piil eller Spyd.

Anden Vise.

S. 13; hos B, S. 11.

Þori ek a) eigi b) bod brióta
Er bádvd mik gánga c)
Nè ræsis d) kavþ e) riúfa
Ragnar vid þik stefnv f);
Mangi g) er mèr í sinne
Mitt er bert havrvnd eigi
Fylgi hefi h) ek i) full gott
Fer ek ein saman k) mínv.

a) jeg, 5. b) ei, 282, B.
c) geyma, 6; 7, R, 2, 3, 8, B, 281, 5.
d) ræsers, 282, 281, 5; ræser, B.
e) kvauþ, 6, 7, R, 2, 8; qvöd, 282, 281, 5; rönd, B.
f) stefne, 282; mangler i B.
g) magni, 281; mângi, 2, 8; margt, B.
h) hef, 6, 3, 8, 282, 281.
i) hefik, 7. k) einsamall, 281, 5.

Vers 2. Er báðuð mik geyma ɔ: som I böde mig iagttage.

V. 3 og 4. Nè Ræser rönd rjúfa, Ragnar við þik ɔ: Og ikke, Konge! bryde Skjold

Ragnar! mod dig, berigtiges af M, saa at Meningen bliver: Og ikke overtræde Kongens Anmodning, Ragnar! i Henseende til Mödet med dig; hvorved begge Vers's Urigtigheder, det förstes ved Overtrædelse af Bogstavrimet, det sidstes af Fodmaalet, hæves. M. har her kavþ, som vel kunde tænkes at være kaup, Overenskomst, men jeg forklarer det hellere som en Feilskrift, eller som en ved hurtig Udtale foranlediget Forskjellighed for kvavþ.

V. 5 til 8. Margt er mèr i sinne, B. ɔ: Mange Ting er mig i Sindet. I V. 6 og 7 hentyder Kraka til, at have opfyldt to af Ragnars ved Sendemændene gjorte gaadefulde Fordringer til hende. Det er udenfor al Tvivl, at hun her ikke kunde glemme den tredje. Derfor har og *Björner*, som i sin Codex ikke kunde læse mere af V. 8. end: Fer eg — — — ann mínu, forsvensket dette: Far og ei med toma Magen. Jeg er sikker paa at have læst denne Linie rigtig, skjöndt Membranen er her, som i det Hele, meget abbrevieret, fordi dette samme Udtryk forekommer foran, hvor Ragnar overdrager Sendemændene dette Hverv; desuden har jeg *Jon Erlendsons* og Fleres Autoritet for mig (6, 8). Versets Mening bliver da ligefrem: Farer jeg dog eensom for mig selv; hvilket i Forbindelse med V. 7. giver en fuldstændig Fortolkning paa, hvorlunde hun havde op-

fyldt Ragnars tredje Fordring; ein-samall, 281, 5, leder ikke til anden Mening, og maatte derhos berigtiges til einsömul. Man vises altsaa tilbage til V. 5, og her er Ordet Mangi Knuden. Ordet mângi kan være sammentrukket af maðr-engi eller mann-engi og altsaa bemærke: ingen Mand, Ingen, hvilken Bemærkelse af Ordet forekommer hyppig i Edda og andre Fornkvæder, men den giver ikke her nogen tilfredsstillende Mening. Kunde man derfor ikke lade mângi være sammentrukket af matr eingi? da blev Meningen: Ingen Mad er mig i Sindet ɔ: det minder mig ei om Mad, med andre Ord, jeg er ikke sulten. Vilde man hellere lade Ordets nærværende Form hidröre fra en Feilskrift, da kunde man tænke sig, at en ældre Codex kan have havt Matr eigi er mèr i sinne, hvilket, især da n i nogle Afskrifter har en Circumflex over sig, kan være muligt. Vel er den förste Fod her en lang Stavelse med en Tribrachys efter sig, men dette er dog ikke uden Eksempel i Drottqvæði. Rimeligt kan denne Vanskelighed ved Versets Fortolkning paa Grund af Ordet Mângi, da man vel maa antage, at Ragnar har indbudt Kraka til sig med en lignende Vise, have givet Anledning til, at denne tredje Fordring reent forbigaaes i det færöiske Kvæde, *Ragnar þaatt-ur*, hvor, S. 336, 338, dog de tvende andre findes.

Tredje Vise.

S. 14; hos B. S. 11; hos Stephanius S. 190; ovs. paa Dansk af Syv, a. St. S. 399.

Örvmdi *a*) víst ef *b*) væri
Vördr fayþur *c*) jarþar *d*)
Mætr á *e*) milldri snótu
Á mèr taka haundvm;
Vamlausa skalltv víse *f*)
Ef villttv gridvm þyrma *g*)
Heim höfvm *h*) hilme *i*) sóttan
Hèdan *k*) mik fara látid *l*).

a) Orvindi, 6, 7, R, 3, 282; Owindî, 2, 8; Örvinda, 281, 5; Orvende, B; Drumde, St; mundi, 6m.
b) ek, 8, (veri? M.) *c*) faurdur, St.
d) hjardar, 8. *e*) Metur hjá, St.
f) viser, 6, 7, 2, 3, 8, 282, B, 281, 5.
g) þirma, B. *h*) háfum; 8 hövum, 282.
i) hilmir, 282, B, 281, 5. *k*) Hildan, St.
l) láta, 281, 5, St.

Vers 2. Læser man hjarðar; da kan man tænke det, som en Tiltale til Kraka: Du din Faders Hjords Vogter! Midlertid finder den anden Udlægning Analogi i Benævnelsen foldar-vördr i Skalda, S. 162.

V. 1, 3, 4. Örvandi? af at örva, fremskynde. Jeg er ikke sikker paa, om i M. skal læses Orumdi, Drumdi, eller, skjöndt dog intet i viser sig Örvindi. Læser man ek, da bliver Meningen af disse Vers vel: Jeg vil vist

nok være fremskyndende Afhold (Kjærlighed) til den milde Pige, og opmuntre hende til at omfavne mig. Læser man derimod **ef**, maatte man vel forandre **taka** til **taki**, og Meningen blive: Hvis jeg vilde vise den milde Pige Kjærlighed, da burde hun omfavne mig. Mellem begge Hemistichia staaer: **Hún qvað** i 6, 7, 3, 8, B, 5.

Fjerde Vise.

S. 15; hos B. S. 12; hos Steph. S. 190; hos Verelius, a. St. S. 109; ovs. paa Dansk af Syv, a. St. S. 399; af Sandvig, a. St. S. 35.

Villtv þenna *a*) þiggia
Er Þóra *b*) Hjörtr átte
Serkr *c*) vid silfr of merktan *d*)
Sama *e*) all vel þèr klædi;
Fórv *f*) hendr hvítar
Hennar vm *g*) þessar gerfar *h*)
Sú var budlúnge *i*) bragna
Blídvm *k*) þeck til davda.

a) þennan, 3, 8, B, V; þennun, St.
b) þóra er, 281, 5. *c*) Serk, 282, B, St, V.
d) merkan, 2, 8. *e*) Sóma, B, 281, V.
f) þóru, St. *g*) var', R. *h*) giörvar, 281.
i) budlúnga, 281, 5.
k) Blídum, 6, 7, 2, 8; býdum, R, 3; brúdr mèr, 281; brúd mér, St, V; brúdr, 5m.

Grunden til, at Ragnar saa straks tilbyder Kraka dette Klædemon, sees af det færöiske Kvæde

Ragnar þaattur, S. 330, hvor der fortælles, at Thora Borgarhjort paa sin Dödsseng gav Ragnar fölgende Anmodning:

T û s k e â l t t e â r t e â j o m f r u b i a
U j v e â l n u j t a r m u j n a r k l e â j i r.
ɔ: Du skal til den Jomfru beile,
Som vel passer mine Klæder.

De Ord: k a n t u á þ á l u n d hos B, som dog og ſtaae i 8, 3, 282 höre ikke med til Visen, men forbindes med det foregaaende saaledes: þ á b i ð u r R a g n a r K r á k u á þ á l u n d.

Vers 7, 8. Læser man: b r ú ð r m è r, da bliver Meningen: Hun var mig, Krigsfolkenes Konge, en kjær Brud til sin Död.

F e m t e V i s e.

S. 16; hos B, S. 12; hos Steph. S. 191; hos Verelius, a. St. S. 110; overs. paa Dansk af Syv, a. St. S. 400 og af Sandvig, a. St. S. 36.

Þori ek eigi *a*) þann þiggia
Er Þóra Hiörtr átte
Serk vid silfr of merktan *b*)
Sama *c*) ætíg *d*) mèr *e*) klædi;
Því em *f*) ek Kráca kavllvt.
Í kolsvartvm *g*) vodvm
At ek hefi griót *h*) of geingit
Ok geitr med seá reknar.

a) ei, 6, 2, 8, 282, V. *b*) merkann, 2, 8.
c) sóma, 3m, St, V.

d) ei lig, St; ei tyg, B; ej tigh, 3m, 282, 5; zig. V.
e) tig-mans, 8, 2; mer ei lijk, 281. f) er, 282.
g) kufisvörtum, 281, 5.
h) gridt, St; mangler i 281.

Vers 4. Eitig maa adskilles i to Ord; tigr eller tiginn, hædret, hvoraf tign, Hæder, hvormed beslægtet Tiggi, Tyggi, en Konge, Hövding. Tigmans giver samme Mening.

V. 6. I kufl-svörtum voðum, 281, 5 kan udlægges: I en sort Vadmels Kofte; som det hedder i Kæmpevisen (Udgaven af 1764, S. 401):

Hendes Kjortel er af Kidskind,
Hendes Kappe af Vadmel graa;
Hendes Haar det skinner som spunden Guld
Imellem hendes Hærder laae.

Disse Vers udtrykker den förste af de anförte færöiske Kvæder, S. 340 meget nöie:

Silkji serk ó skeârlak rejt,
Jamt vi jöruna drevur;
Oftari heâvi ee gajtar göjmt,
Inn feâri uj bygvin kleâjir:

3: Den Silkeserk; det Skarlag röd,
Det naaer mig ned til Jorde;
Jeg vogtede min Gedeflok;
Ei udi Silke foer:

N

Sjette Vise.

S. 18; hos B, S. 14.

Þriár nætr skvlvm *a*) þessar *b*)
Ok þó saman byggia *c*)
Hreisvar *d*) nætr í havllv
Ádr vid heilvg *e*) god blótim *f*);
Þá mvnv *g*) meinn á *h*) mínv
Megi *i*) til laung of *k*) verda
Helldr ertu brádr at byria
Þann *l*) er bein hefir engi *m*)

a) skulu, 6, R, 8.
b) Skulum vid þriár þreja, B; skulum þriár þreya, 3m.
c) liggia, B; mangler i 8m.
d) Eller hræisvar, M; hersvar, 2, 8; hresvar, 3; hrissar, 282; hyar. B; fra skulum til nætr incl. mangler i 281, 5.
e) heilla, 281. *f*) blótum, 6, 7, 2, 8, B.
g) mun, B. *h*) ad, 8m.
i) Meigi, 281; mag, 282.
k) oflöng, B; laungz ad, 281, 5; orflavng, 282.
l) mangler i 281.
m) Eingi, 6, 7, 2, 8; einginn, 282, B, 281, 5.

Vers 1. Bs Læsemaade synes bedre; ek þreji jeg venter med Længsel.

V. 2. Byggja er mere poetisk end liggja.

V. 3. Hersvar, 8; maaskee det skal være hress-ar af hress, fyrig, lystig, munter. Da Membranens Abbreviering dog her tillader Gisninger, kunde man tænke paa hræsvar, af hræsi, Fornærmelse og var, som med-

förer Begreb om Forsigtighed eller Indskrænkning (t. Eks. orð-var, forsigtig i Ord), altsaa ufornærmet eller nærmest daddelfri; egentlig hedder Acc. pl. hræsvarar, men Frihed af den Art tillade Skjaldene sig ikke sjælden. Ogsaa kunde man læse hræsvör; n. pl. og henföre det til dem selv.

Syvende Vise.

S. 22; hos B, S. 18:

Vpp rundv *a*) vèr ópi
Var *b*) bitu meir enn þeirrá
Satt mun *c*) ek til þess segiá *d*)
Sverd í Gnípa firde;
Knátte hver *e*) er villde
Fyrer *f*) Hvíta bæ *g*) vian
Nè sit spari sveinar *h*)
Sverd manns bane verdá.

a) Up rendu; 6, 7, R, 2; 3; 8, 281; 5; upprendum; 282; B.
b) Vor, 6, 2, 8. *c*) vil; 6, 2, 8, B.
d) seigiá, 281 og Fl. *e*) hvor; 282.
f) Fire; 282. *g*) Hvitbæ; B; heita bæ, 281; 5.
h) spiót sveinan. 281; 5.

Her maa jeg fremkomme med en Undskyldning for min Fordanskning: Det havde vel været let at forandre Ordenen; men jeg holdt det her, som flere Steder, rigtigst, at være endog Originalens Ordstilling saa tro som muligt, og derfor beholde

de i Kvæderne værende Stål eller indskudte Tanker paa samme Steder i Fordanskningen indenfor Parenthestegn.

Vers 2. Var, det samme som vor.

Ottende Vise.

S. 28; hos B, S. 22.

Sigvrdr *a*) mvn sueinn of heitinn *b*)
Sá mvn orustor heyia *c*)
Miök likr vera módvr *d*)
Ok maugr favdvr *e*) kalladr;
Sá mvn Oþins ættar
Yfer bátr *f*) vera heitinn
Þeim er ormr í avgá
Er annann lèt suelta.

a) Sigürdum, R. *b*) sveirn ófeilinn, 282, B.
c) örvitt heita, 281, 5. *d*) madr, 281.
e) födurs, 3; mörgum fródr, 281, 5.
f) eller batv.

De 4 förste Vers hos B og i N. 3 maae sammles i 2, som her; hvorved da det efter mun i V. 2 staaende úngr (ogsaa 282) falder bort.

Vers 2. at heyja staaer her for at há (ek hái) gjöre, sætte i Verk, (see Gloss til *Edda*, II. 665); at há eller heya bardaga eller orustu ɔ: at holde Slag.

V. 6. Yfirbátr maa vel i Analogi af eptirbátr ɔ: som staaer tilbage i nogen Ting, betyde: overlegen, og som Subst. Overmand,

V. 8. svelta bemærker vel almindeligst: svelte ihjel, dræbe ved Hunger, men forekommer flere Steder i *Edda* (Gloss. til II D, 805) i den Bemærkelse: at döe og et Sted (*Oddrún-ar-Grátr.* XVIII): at dræbe; ligeledes i *Örv-ar-Odds Saga* (Prof. *Rasks Sýnishorn*, S. 106) hvor disse Linier: Oddr! vartu eigi at egg-roði, þá er seggi alvallz svelta lètum, tydelig oplyser Bemærkelsen af Ordet svelta i nærværende Vise.

Niende Vise.

S. 28; hos B. S. 22.

Brynhildar *a*) leizt *b*) bravgtunn *c*)
Brvnstein *d*) hafa franan *e*)
Dóttr *f*) maurgh *g*) enn *h*) dýre *i*)
Ok dyggast hiarta *k*);
Scá *l*) ber alla ýta
Yndleygs *m*) bodi magni
Bvþla nidr er bavghi *n*)
Brád ger *o*) hatar *p*) rádvm *q*).

a) Brynhildr, 8, 282, 281, 5.
b) laust, 281, 5, leytst, 3.
c) braugtumi, 6, 7, 2, 8; barugtuni, 281, 5; baugtvinn, 282, B, b'augtunn, R.
d) braustone, 281, 5. *e*) eller framnan M.
f) dróttar, 7, 3, 8; dróttr, 282; dóttar, 6, R, 2 og maaskee M; dóttir, 281, 5.
g) miög, 281, 5; mög, 8, 3m; meg, 282, B.
h) hin, 281, 5. *i*) dira, 282, B.

k) dyggaast h'taa, M. l) sá, 8, sva, 282; svo, B.
m) undleiks, 3, 8; yngligs, 281.
n) b'u þilia nidur baggi, 281, 5.
o) bragder, 6; bragd er, 282, B, 7; brager, 281, 5.
p) hattar, 8, hatter, 281. q) ráþinn, 282.

Vers I. Hverken b r a v g t u n n eller b a v g t v i n n, ikke at tale om de andre Læsemaader, som alene Fodmaalet forkaster, synes at give nogen Mening. Læser man ved en, med Hensyn til den nordiske Fornskrift ganske liden Forandring: b r a v g n u m, da har man Dat. af b r a g n a r, Folk. Eieformen B r y n h i l d-a r forekom mig naturligst, hvorfor jeg ogsaa brugte den i min Oversættelse.

V. 3. m a v r g h maa vel forandres til m a v g, eller kan maaskee ansees for en Metathesis for m a u g r?

V. 8. For r á ð u m kunde man gisne: r a u ð u m, som da blev at henföre til b a u g i. Beholder man r á ð u m, da blev Konstruktionen af det sidste Hemistichium saaledes noget tvungen: Sá Bú ð l a n i ð r, e r b r á ð g ö r r h a t a r b a u g i, b e r [í] u n d l e i k s b o ð i a l l a ý t a m a g n i [o k] r á ð u m.

T i e n d e V i s e.

S. 29; hos B, S. 22.

Seá *a*) er *b*) enngi *c*) sveni *d*)
Næma *e*) Sigvrde *f*) einum
Í brúnsteinvm *g*) brúna *h*)

Bráð *i*) hálz *k*) traunu *l*) logða *m*);
Seá *n*) hefer *o*) dagr yfer dýra
Dælt er *p*) hann *q*) at því kènna *r*)
Hárss *s*) í harmatúne *t*)
Hríngs myrkvidar *u*) fengit *v*).

a) Sá, 7. *b*) ber, 8m, 282, B.
c) eingi, 8; enngi, 282; einginn, B.
d) sveini, 8; svein, 7, 282, B, 281. *e*) nema, 8. og Fl.
f) Sigurd, 282; Sigurdr, B. *g*) brimsreinum, R.
h) beina 6 og alle Övr. *i*) bard, 282, B.
k) -sals, 282, B; halls, 8m.
l) traúmi eller traunu, 6, 7, 2, 8; táru, 281; tárum, 5.
m) lagda? M; logda, de Övr. *n*) svo, B. *o*) hefur, 8.
p) mangler i R. *q*) mangler i 6, 2, 8, B.
r) kunna, 282, B. *s*) hars, R.
t) hvarmatúne, 3, 8; huma túne, 282.
u) mier kvidar, B; mirkvadr, 281. *v*) túni, 281, 5.

Vers 1. Seá er kunde tænkes Seá ek, dog er sjá er rigtigt, og udlægges: det er at see.

V. 3. beina, lige, men brúna kan enten være Gen. plur. Öienbrynenes eller Adjectiv, Acc. sing. den brune eller sorte, som da bliver at forbinde med bráð som et passende Epitheton til en Slange.

V. 4. Den rigtige Læsemaade maa her være: Bráð háls-travnu logða; travnu eller trönu er Gen. af trana; háls-trana kan forklares: den langhalsede Trone.

V. 6. Dæll, artig, villig, her passende.

V. 7. Hárs í hvarma túni; hvarmr ɔ: Öienlaag, og hvarma hárs-tún, Öienhaa-

renes Mark, med hvilken Metonymi for Öiet kan sammenlignes hvarma-túngl, Öienlaagenes Maane eller Runddel (*Sagan af Gunnlaugi Ormstúngu ok Skálld-Rafni*, S. 164; jfr. *Skalda*, S. 203-4); hvarma-hvítvellir, Öienlaagenes hvide Marker (*Egils Saga*, S. 760). Dog beholder man maaskee rettere harmatuni, og udlægger det Grædemark.

V. 8. Myrkviðr, en almindelig Benævnelse paa en stor og tyk Skov (jfr. *Hervarar Saga* S. 196). Ordet maa her forbindes med hríngs.

Strofens Konstruktion bliver: Séa er brúna bráð háls-travnu lagda í brúnsteinum sveini eingi nema Sigurði einum. Seá dagr hefryfir-feingið hríngs dýra mirkviðar; dælt er að því kènna i túni harma-hárs. Mærkeligt er det, at i de færöiske Kvæder, S 338 tillægges Aslaug selv denne Öinenes Beskaffenhed; Vers 74 hedder:

Frygv staj innan snekkja boor,
Teâ munni aangjin veâre;
Orm beâr hoon uj eja aa seâr,
Döttur Sjûra sneâri.

ɔ: Den Mö stod inden Snækkens Bord,
Derpaa tog ingen vare;
At Orm hun bar i Oiet sit,
Som Datter Sigurds Snare.

Ellevte Vise.

S. 32; hos B, S. 25; hos Langebek, II. 274.

Vil ek eigi *a*) bod fyrer *b*) brǿdvr
Nè bavgvm mey kavpa
Eystein *c*) kveda ordin
Agnars bana heyra;
Grèt *d*) eigi *e*) mik mǿder
Menn *f*) ok èpter avl drecka *g*)
Ok geirr *h*) trè *i*) í gègnvm
Geirr *k*) látid mik standa.

a) ei, 6, 7, R, 2, 8, 281. *b*) firi, 282.
c) Eisteirn, 282, B. *d*) grætr, L.
e) ei, 2. *f*) mangler i 281, 5.
g) Mon ek æfstr á val deyia, L.
h) gein, 282, B; geir, 6, 2; geyr, 8.
i) t' ɔ: til, 8m. *k*) giör, L; geyr, B.

Vers 6. Læsemaaden hos *Langebek* udlægges: Skal jeg döe överst paa Valen.

V. 7. Læsemaaden Gjör ɔ: fuldkommen, her: tvert; geyr eller geirr maa i Analogi af geyra for gera eller gjöra ansees at være det samme som ger eller gjör.

Tolvte Vise.

S. 33; hos B, S. 26, hvor dog kun findes I, 7, 8 Vers.

Mvnad *a*) eins kóngs efni
Svâ *b*) at ek vita dæmi *c*)

Á dyrra *d*) bed deyia *e*)
Til davgvrdar *f*) hrafne
Mvn blódi þá bıđdvr *g*)
Ok brát yfer gialla *h*)
Hirdr *i*) veggia *k*) slíta
Blár þó at ílla leyni

a) Ognadi, 281, 5; Mun-ad, B. *b*) so, 8, svo, 6, 2.
c) dæmia, i M, har jeg forandret til dæmi, 4.
d) dýra, 6, 2.
e) For dæmi og V. 3 har 281, 5: g'fur á dyra beddiga.
f) dagardar, 6; dagurdar, 3, 7; davordar, 282; dagnar, 281, 5.
g) bródir, 8. *h*) gella, 281, 5.
i) h'dr, M, kan læses hridr, hvidr, hjardr? heidr, 281; so hyıdur, B.
k) beggia, 282, B.

Vers I. Kóngs efni maa vel forklares om, en Kongesön, eller nærmest Kronprinds.

V. 2. Adskillelses-Tegnet mellem dette og næste Vers staaer i M efter a, skjöndt dette Bogstav upaatvivlelig maa begynde V. 3.

V. 4. Davgurð, f, det samme som dagverðr, m, Davre.

V. 6. brát for brátt, hurtig, med mindre man heller vil gisne bráð, Spise, metonymisk Legeme, der i Forbindelse med blóði, som en Hendiadys, kan forklares: blodige Legeme.

V. 7. Af Hirðr veggja har jeg ingen Mening kunnet faae; da den bestemmende Rimstavelse er Blár, kunde man gisne Byrðir beggja,

hvorved Verset faaer sine behörige Rimbogstaver. Byrðir, f. pl., for byrgðir, Födemidler, kan ved en Metonymi forklares Lemmer.

Trettende Vise.

S. 33; hos B, S. 26; hos L, II. 274; ovs. paa Dansk af Sandvig, a. St. S. 53.

Bera skvlod ord it *a*) efra
Nú *b*) ero *c*) orrer *d*) firar *e*) lagþer *f*)
At mær *g*) hafi mína
Mic *h*) Áslaugv bauga *i*)
Þá *k*) mun *l*) mest *m*) af móde
Er *n*) miko *o*) spyria daudan *p*)
Mín *q*) stiúp *r*) móder *s*) sínvm *t*)
Mögvm *u*) þavgul segia *v*).

a) hid, 6, 8, 281; Bera skal hèr orþ, 282; Bera skal hèr ordut; B; þav berid ord ed. L.
b) mangler i 282, B. *c*) 'ro, 6, 7, R, 2, 8, 281, 5.
d) Eyreks, 6, R, 2, 3, 8, 282; Eyríkis, B, Rykis, 281, 5.
e) fatar, 307, fiar, 281. *f*) Eru austr farer lidnar, L.
g) meir, L; mær mavr, 282.
h) med, 281, 5; mió, L. *i*) buga, 281, 5.
k) þó, 281, 5.
l) mèr, 6, 2, 8, 282, B, 281; man, L; m', M.
m) merst, L. *n*) Ef, L. *o*) mangler i 281.
p) dauda, 281. *q*) man, 282; munn, B.
r) spiót, 8. *s*) módur, 282, B, 281.
t) mildum, L. *u*) mögr 282, mörgum, 307.
v) Mögum sínum til segia, L.

Vers 2. Læsemaaden hos L udlægges: Nu ere Östfarterne forbi. Jeg har i Oversættelsen fulgt Varianten Eiríks; Membranens orrir giver dog en god Mening; og er det samme som orir, vârir eller vorir, vore. M's ero er forandret til ro i 6 og Fl. fyrir fegurðar sakir, dels nemlig for at Ögeordet ikke skulde være for langt, dels for at Hovedstaven E i ikke skulde tabe i Kraft ved en forudgaaende E-lyd.

V. 4. Mjó, L, foem. af mjór, smal, smækker maa foretrækkes.

Fjortende Vise.

S. 34; hos B, S. 26.

Hlackar hrafn of *a*) höfdi *b*)
Hèr mínv nú sína *c*)
Krefr *d*) vnda valr avgna *e*)
O sinna hèr minna *f*);
Veiztu *g*) ef *h*) hrafn or höfde
Hauggr *i*) brúnsteina *k*) mína
Launar *l*) vnda valr *m*) Ekils
Ílla *n*) marga fylle *o*).

a) ad, 282, B; af, 281. *b*) hrófni, 281, 5.
c) hann muni nú syna, 281, 5. *d*) Hrefur, 282, B.
e) augum, 281, 5; Rugna, B.
f) (augna) steina hèr mína, 6 og de Övr.
g) veitztu, 6 og de Övr.; veitslu, 282, B.
h) of, 282, B; at, 281. *i*) haugur, B; augu, 281.

k) brásteina, 282, B. *l*) Launa, 282, B, 281.
m) valir, 282, B. *n*) mangler i 8. *o*) filla, 281.

Vers 1. Hlacka det samme som klacka, (beslægtet med det græske κλαγγω, lat. *clango*) klinge, her nærmest skrige, klukke (eller og: hovere). Det samme Ord bruges om Örnen i *Snorra Edda*, S. 74.

V. 7. Eckill, en Vikinge-Anförer eller Sökonge (Skalda, S. 208); hvis Navn bruges til Omskrivninger paa Havet, t. E. Eckils braut, Ekils Vei (*Landnamab.* S. 177); Eckilsvöllr, Ekils Slette (*Niáls Saga*, interpr. lat. S. 223, 224). Her maa Eckils undavalr, Vikinge-Hövdingens Saar-Hög, være en Omskrivning for Ravnen, eller maaske for en Sö-Rovfugl. Men Tillægget Eckils synes ligesaavel overflödigt i Henseende til Meningen, som det er det, til Fodmaalet, ihvorvel ikke til Bogstavrimene.

Femtende Vise.

S. 35; hos B, S. 27.

Hvat segé þèr ör yþru
Erv Svíar í landi
Éda *a*) elligar vti *b*)
All ny *c*) konúngs spiàlli *d*);
Fregit *e*) hefi *f*) ek *g*) hitt at fórv
Enn fræmr *h*) vitum eigi

Ok hilldíngar *i*) havfdv
Hlvn rod *k*) Daner svnnann *l*).

a) mangler i 281, 5. *b*) viti, 281, 5.
c) öll, 281. *d*) spjalldi, 281, 5.
e) fregnaþ, 282, B. *f*) hef, 2, 3, 8, 282.
g) ek ek, M. *h*) fremr 6 og Fl. fremr, 282, B.
i) Hylldingar, B. *k*) rad, 6, og de Övr.
l) hlun-radnar synar, 281; hlunradnar sinnar, 5.

Vers 4. Da der i *Skalda* (S. 173; jfr. S. 123) anföres, at k o n ú n g s - s p j a l l i bruges for en Hirdmand, kunde man her tænke sig det staae i Vocativ; ved a l l - n ý kunde man da underforstaae t i ð i n d i.

V. 8. H l u n n r, m, Bankestokken, ɔ: de Stolper, hvori Skibet stod i Nösten; eller naar det ellers var trukket paa Land; h l u n n - a r, pl., Skibs-Rullerne, hvorpaa Skibet förtes i Söen eller derfra paa Landet. *Niáls Saga*, S. 10: S i ð a n r é ð u þ e i r s k i p i n u t i l h l u n n s o k b j u g g u u m; S. 138: þ e i r f l u t t u h e i m f é s i t t o k r é ð u s k i p i t i l h l u n n s. Der bruges altsaa Udtrykket: a t r á ð a s k i p i t i l h l u n n s; om at före det fra Söen op i Bankestokken. Den modsatte Handling; at drage eller skyde Skibet i Söen, hedder a t d r a g a s k i p a f h l u n n i, som det ogsaa hedder i *Högnar þaattur* (*Færöiske Kvæder*, S. 232) e a t d r e á a k n ö r e á v l u n n i; eller at s k j ó t a s k i p i a f h l u n n i, som sees i nærværende Saga, S. 23 (hos *Björner*),

hvor den Hændelse, at der ved Udskydningen stod en Mand i Veien, som blev dræbt, kaldes hlunnráð eller som der i Membranen, saavel paa det Sted, som i nærværende Vise, staaer hlunn-roð, hvilket Ord, naar det udledtes af at rjóða, at rödne, fik Hentydning til, at Rullerne farvedes röde af den dræbte Mands Blod, udledtes det derimod af at ryðja, rydde, gjöre tom, blev Bemærkelsen mere almindelig, om at Bankestokken ved denne Handling blev ryddet eller tom.

Sekstende Vise.

S. 35; hos B, S. 27.

Þèr segiv *a*) vèr þína
Þat er navd kona *b*) davda
Elli *c*) einkar manni *d*)
Örlavg *e*) sonvm Þórv;
Þúng *f*) spiöll *g*) vitvm avnnvr *h*)
Æ *i*) nýgiari *k*) enn þessi
Nú hefi *l*) ek *m*) fram komit favgrum
Flaug avrn of ná *n*) davdan.

a) seigium, 6, og Fl.
b) At þad naud kanna, 281, 5; naudkiona, B.
c) Ella, 282. *d*) m', M, *e*) Orbiug, R.
f) þaug 282; þaung B. *g*) þûng vertz, 281, 5.
h) mangler i 281. *i*) Og, 3, 281.
k) nyrre, 282; niari, B. *l*) hef, 6, R, 2, 8.
m) hefik, 7.
n) um ná, 282, B; opnum, 281, ofnum 5.

Vers 1. Efter min Fordankning maa man læse þinna, Genitiv. pl.

V. 2. Man kunde maaske tænke nauð-koná at være Acc. pl. af nauð-konr, *necessarius*, Beslægtet; da blev Meningen: Dig fortælle vi, dine Frænder (at være) döde. Man kunde ellers ogsaa konstruere: þèr segjú vèr þína (þat er) nauð, kona! og da lade dauða udfylde næste Vers's Mening.

V. 3. Ek einka, jeg egner; Meningen bliver vel: Elli einkar mönnum [dauða].

V. 7. Fögrum; maaske underforstaaes her spjöllum.

Syttende Vise.

S. 36; hos B, S. 28.

Kaga *a*) lètu *b*) mik míner
Mávángs *c*) syner *d*) laungvm
Er *e*) ervd *f*) heim af *g*) heiman *h*)
Hvsgáfs *i*) medal færer *k*);
Ravgnvalldr tók at rióda
Raund í gvmna *l*) blóde
Hann kom ýngstr til Oþins
Ogn-diarfr sona minna.

a) mangler i 281; 5.   *b*) litu; B.
c) magvags; 281; 5.   *d*) sona, 8.
e) ei, 281; B, 3.   *f*) er of, 282; 281.
g) hermi ad; 282, B.   *h*) heimer; 282.
i) Húsgángs, 282, B.   *k*) færi, 282, B.
l) Raung í gunna, 281, 5.

V. 2. Mávángr. I et Kvæde af *Sturla* i *Heimskringla*, V. 309, ligeledes i tvende Kvæder i *Sturlúnga-Saga*, II. 43, 70 omskrives Havet ved fleyvángr, Fartöivang. I et Kvæde af *Guttorm Sindre* i *Heimskringla*, I, 133 kaldes Havet svanvángr, Svane-Vang, og Skibe Svan-vángs skíð, Svane-Vangs Skier. I et Kvæde af *Sighvat Skjald*, *Heimskr.* II, 127 kaldes Skibe svanvángs avñdrur, Svane-Vangs Skier. Man seer altsaa, at Ordet vángr har været brugt i Omskrivning paa Havet, og at denne Metaphor fornemmelig ogsaa er, for at uddanne Figuren, bleven forbundet med Svanen. I *Skalda*, S. 124 siges, at Havet kan i Almindelighed omskrives ved Söfugles Land, ligesom der og (S. 125) nævnes et Kvæde af *Einar Skúlason*, hvor Svanen ogsaa bruges. Til denne Omskrivning have Skjaldene ogsaa brugt Maagen, *larus*, paa Islandsk már nu máfr (jfr. *Fabers Prodromus der isländische Ornithologie*, S. 89); saaledes kaldes t. E. Havet Maagens Bane, máskeið i *Egils Saga*, S. 664, jfr. *Skalda*, S. 333, og Maagens Bolig, mó-stallr istedenfor má-stallr, i *Niáls Saga*, S. 161, samt i *Kristni Saga*, S. 62 og i *Schedæ Ara Prests Fróða um Island* (Skalh. 1688) S. 12; paa hvilke trende Steder det egentlig er Skibet, der omskrives ved Maageboligens Böffelokse, mástalls visundr. Det er fölgelig klart, at má-vángr maa udlægges Maagens Vang ɔ:

Havet, og má-vángs synir mínir altsaa bemærke: mine Sönner, de djærve Söhelte.

V. 3 og 4. Er staaer henfor þèr (jfr. *Edda*, II. 612). Da der vel intet Ord gives, som hedder húsgafs, maa man foretrække Læsemaaden húsgángs hos *Björner*; húsgángr bemærker Omstrippen, Tiggen; Meningen bliver da, skjöndt noget tvungen: I, som ere middelmaadig (kun lidet) skikkede til Omstrippen til og fra Hjemmet; eller med andre Ord: I maae dog kunne udföre Noget.

V. 8. Ogn-djarfr har jeg kaldt frygtdjærv for Bogstavrimets Skyld, men det burde ellers hedde striddjærv, eftersom ógn, Frygt, bruges metonymisk for Strid. Dette Ord bruges ikke sjelden til at danne lignende Adjektiver t. Eks. ógn-sterkr, stridstærk (*Knytlinga-Saga*, S. 42); ógn-storr, stridstor (*Hk.* V. 296); ógn-blíðr, stridlystig eller vaabenglad (*Hk.* III. 74, 241); ógn-teitr, stridmunter, (*Hk.* III. 139); ógn-fródr, stridskyndig (*Hk.* I. 234); ógn-braðr, stridrask, (*Hk.* II. 160), ógnraekr, stridbar, (*Hk.* II. 320, *Skalda*, S. 157), ligesom man og finder ógn-djarfr andensteds, t. E. i *Hk.* II. 81, *Skalda*, S. 117.

Attende Vise.

S. 37; hos B, S. 29; hos L, II. S. 275; ovs. paa Dansk af Sandvig, a. St. S. 53.

Ei *a*) myndi ydar
Vhefnt vera *b*) leinge *c*)
Eitt misseri *d*) epter
Ef þèr dæit *e*) fyrri *f*);
Lítt hirdi *g*) ek því *h*) leyna
Ef líf hafa knætti *i*)
Eiríkr *k*) sit *l*) ok Agnar
Oborner mèr niþiar.

a) Eigi, 6 og Fl. *b*) verda, 307; Vera óhefnt, 281.
c) Ef er dæid fyrre, L. *d*) missari, L; miseri, 6, R.
e) dæud, 3, 8, 282, B; daud, 281; döidir, 307.
f) Uhefnt vera brædra, L. g) hefde, 8; hird, 281, 5.
h) Litt rad umz því, L. *i*) mætti, 281, B.
k) Eirík, B; Eirek, 2; Eyreckr, 8, 281.
l) sat, 8, 281, 5; sitt, 6, B.

Nittende Vise.

S. 39; hos B, S. 30; hos L, S. 275; ovs. paa Dansk af Sandvig, a. St. S. 54.

Þat skal þrigia *a*) nátta *b*)
Ef þik *c*) tregar móder *d*)
Leid eigvm *e*) vèr lánga
Leidángr búinn verda;
Skal eigi *f*) Upsavlvm *g*)
Þó *h*) at *i*) of fè *k*) biódit *l*)

Ef svâ *m*) dvga *n*) dísir *o*)
Eysteinn *p*) konúngr *q*) ráda *r*).

a) þriggia, 6, 2, 8. *b*) vikna, L. *c*) þat, 281, L.
d) módur, 8; módr, 281. *e*) eigv, L.
f) eg i, 282, B. *g*) Skal Uppsölum eigi, L.
h) þá, 8. *i*) mangler i B.
k) offe, M, 6, R; oppe 281, 5; optar, B; ofr fè, L.
l) biódi, L, 3m. *m*) svo, 6, R, 2; so, 8; ors, L.
n) daga, 8. *o*) eggiar, L.
p) Eystern, 8, 282, Eysteini, B; Audsteins, 281, 5.
q) Kóng, B; Beli, L. *r*) nada, 281, 5.

Vers 1. Vikna, Uger.
V. 2. Efter M bliver det: Om du sörger, Moder!
V. 3. Hermed jævnföres *Heimskr.* IV. 123, hvor samme Vers findes.
V. 6. Læsemaaden bjóði maa antages.
V. 7. Læsemaaden hos *Langebek:* Ef ors duga eggjar ɔ: Om Egge due for os, maa foretrækkes for Bogstavrimets Skyld, da Hovedordet Eysteinn begynder med en Vokal.

Tyvende Vise.

S. 39; mangler hos B, S. 31, Linie 2; men staaer hos L, S. 275; ovs. paa Dansk af Sandvig a. St. S. 54.

Dvga mvn *a*) hvgr ok *b*) hjarta
Í havgh snaurv *c*) brióstí
Þót *d*) midr *e*) vm þat mæli *f*)
Manne innan rifia *g*);

Eigi er oss *h*) í augvm
Ormr *i*) nè *k*) fráner *l*) snákar
Brædr *m*) gædd *n*) mik míner *o*)
Man ek stiúp sonv *p*) þína.

a) man, L, 282. *b*) i, 281.
c) eller h ugh snaurv, M; 6, R, 2, 8, 281; hugssnöru, 3, 5, hauksnöru, L.
d) þó, 8; þótt, 6, 281. *e*) minnr, L.
f) mællte, 6, 2, 3, R. *g*) ryfia, 8.
h) ors, L. *i*) mangler i 281.
k) Orntnix, 282. *l*) frá, á, 281.
m) Bedr, 281. *n*) gedd, 281; geþþ, 282; glöddv, L.
o) for mic miner har 281, 5 mun mik.
p) sine 282; An jeg stiúp sonar, 281, (man) 5.

Vers 2. Haugh-snavru maa vel antages at atsae for hauk-snavru af hauk-snar, og udlægges högsnar eller hurtig som en Hög.

V. 7. Læsemaaden i M maa udlægges: Mine Brödre gavnede mig; gædd' man da have lidt en Apocope, da det i Imperf. 3 pers. plur. maa hedde gæddu.

En og tyvende Vise.

S. 40; mangler hos B, S. 31, Linie 3; staaer hos L, S. 275; ovs. paa Dansk af Sandvig, a. St. S. 55.

Hyggivm at hínv áþr heiman farim *a*)
At hefnt mægi *b*) verda
Látvm ýmsa illa

Agnars bana *c*) fagna;
Skiótvm *d*) hvf *e*) á hranner *f*)
Havggvm *g*) ís fyrer barde *h*)
Seám á hitt hve *i*) sneckivr *k*)
Snemz *l*) vèr *m*) megv búnar *n*).

Enn Hvítserkr ræddi því vm þat, at ís skyldi havggva, at frvst voru á mikil, ok voru skip þeirra inni frærinno.

a) fórum, 281, 282; Hyggium at adr heitim, L.
b) meigi, 8; megi, L; muni, 281, 5.
c) bara? M, hana, 307.
d) Hrindum, L. *e*) hug, 281, 5.
f) hraun, 7; rán, L; hrami, 8; hramner 281; axanir, 307.
g) Hèr hugum, 281, 5. *h*) birdi, 281, 5.
i) hvo, 281, 3.
k) nockud, 281; Seám hvo snekr, 8; Siám á hitt hver sneckiur varar, L.
l) Snemt, 6, 7, 2, 8, 282. *m*) var, 8m.
n) Snemzt farmbønar [verda], nemlig verda tilsat ved Gisning, L; Varer snemt frambunar, 307.
o) ny fræsinn, 6.

V. 1. Dette Vers er meer end een Fod for langt; hos *Langebek* har det behörig Længde.

V. 5. Húfr, m, ɔ: tredje og fjerde Beklædnings-Afdeling fra Kjölen paa et Skib, og ved en Synecdoche Skibet selv. *Jon Jonson* i Indexet til *Orkneyínga-Saga* (S. 116) forklarer hufr ved Kjölen, hvilken er Skibets, ligesom Hoven Fodens, nederste Deel; Hravnn, en af Ægers og Rans Döttre, hvis Navne

brugtes som Benævnelser paa Havet; egentlig betyder Ordet Bölge eller Tang, og er her Acc. plur; jfr. *Skalda*, S. 216 og 185, hvor ogsaa Benævnelsen h r a n n i r forekommer. R á n, Havets Gudinde, brugt ved en Metonymi for Havet. Denne Læsemaade maa forkastes, da Verset ved dens Brug kommer til at mangle en Stavelse; og upaatvivlelig maa her læses r a n n i r, som er det samme som h r a n n i r, eftersom h her er bortkastet for Bogstavrimets Skyld, da der ikke maa være flere end tvende Rim-h'er i Verset, hvilke i L. findes i Ordene h r i n d u m og h u f. Eksempel paa lignende Aphaeresis findes i *Skalda*, S. 312: L a k k a r for H l a k k a r.

V. 7. S e á m, en gammel Form for s j á u m.

To og tyvende Vise.

S. 40; mangler hos B, S. 31, Linie 7; staaer hos L, S. 276; oversat paa Dansk af Sandvig, a. St. S. 55.

Hafvm *a*) ofr *b*) hvga ærinn *c*)
Ok *d*) árædi *e*) bædi
Þess *f*) mvndv þá þyrfa *g*)
At þar *h*) mikit fylgdi *i*);
Bera mvnvd *k*) mik fyrer bragna
Bein *l*) lavsan-fram verda
Þó at ek haund *m*) til *n*) hræfa *o*)
At *p*) hvariga *q*) neytge *r*).

a) Haf', M, Hafid, L; hafn, 5; haf 282.
b) offr, L; orf, 281, 5.
c) mangler i L; avrom, 282. d) Orm ok, L.
e) Orm oc mædi 307.
f) þat, Nogle; þers L. g) þvrfa, L.
h) þra, L; sva, 307. i) mitt filge, 281, 5.
k) mundud, 281, 5. l) Scyn, 6.
m) hanud, 6, 281, 5; hnavþ, 282. n) tiaj, 282.
o) þó gat ek hönd til hefnda, L.
p) Ok, 281, 5, At ek, L. q) hveria, 281, 5.
r) neytik, 6, 7, R, 2, 8; mytik, 282; nyta, L; neitt', 381, 5,

Vers 7 og 8. Man kunde tænke sig hræfa, Gen. plur. for hræva, og udlægge þó gat ek hönd til hræva, að hvariga neyti'k, dog brugte jeg Hænderne til Aadsler, uagtet jeg ei betjente mig af nogen af dem; men man maa hellere tænke sig det af ek hræfi, jeg rörer, og udlægge det: Jeg rörer mine Hænder, uagtet jeg ikke anstrænger nogen af dem. Muligt sigter han til den almindeligt udbredte Tro, at slige Helte blot behövede at udstrække deres Fingre, da flöi en Piil fra hver Fingerspidse. Membranens Læsemaade neytge maa forklares neyti-ge. Meningen bliver den samme. Om denne her vedhæftede Partikel ge eller gi siger *Johnson* i Islanz-vöku (Rit þess Íslenzka Lærdóms-lista Fèlags, I B, S. 217), i Anledning af Ordet hvergi, at det er meget ofte játandi orðkorn ɔ: bekræf-

tende Partikel, og svarer til det latinske *que* og *cunque*.

Tre og tyvende Vise.

S. 54; mangler hos B, S. 40, Linie 28; staaer hos Th., S. 4.

Spari *a*) mangi *b*) rauf rínar
Ef rauskr vili her men *c*)
Verr'samer hoskvm hilme'*d*)
Hrínga folld *e*) enn dreingia;
Íllt er í borg lid *f*) bavga
Brand raudvm framstanda
All marga veit ek iöfra
Þá er vadr *g*) lifer davda.

a) Sp'e, 281. *b*) margi, 3; meingi, 282; meigi, 281.
c) herman? M, hermenn, 6, 7, 2, 3, 282; heitenn, Th; h'fur rósk vilie heim, 281, 5.
d) hilmr, 8m; hilmir, 282. *e*) föld, 5; fjölld, Th.
f) tid, 8; sess, Th.
g) vad'r, 6, R; vadr, 3, 7, 281; vadir, 2, 8; vâdi, Th.

Vers 1. Rauf, f. Hul, Aabning eller ogsaa Rov, Rinens Aare eller Rov, ligesom Rinens Röd-Malm i *Skalda*, (S. 155) kaldtes Guldet, da man troede, at det kom fra Rinfloden; jfr. *Skalda*, S. 241, hvor Benævnelsen Rinar rauf ogsaa forekommer.

V. 2. Da her menn ikke her synes at give nogen passende Mening, kunde man maaske her tænke herminn. Da -innr og -iðr ere

letomskiftelige Endelser, kan man antage, at hermiunr staaer for hermidr, hvilket igjen ved en Syncope kan være Stamform til hermdr, af Verbet ek hermi, jeg fortæller (beslægtet med det græske ἑρμηνεύω, som har samme Bemærkelse); hermenn bliver da at udlægge som heitinn: kaldes.

V. 4 og 5. Fjöld og borgsess maae vel foretrækkes. Konstruktionen bliver: Íllt er brand-rauðum (nemlig hilmi) bauga framstanda í borgsess ɔ: Det anstaaer ikke hm (Kongen), ildröd af Ringe (af baugum) at fremstaae i Borgsædet. Læser man lið, maa det vel forklares som Dativ af lýðr, Folk. Maaske skal dog bauga-brand-rauðum höre sammen?

V. 8. Þá er vaði lifir dauða, som *Thorkelin* oversætter: *who have shunned death in vain*, som forgjæres have undflyet Döden. Forandredes vaðir lifir, til vaðir lifa, da blev det: hvem Rigdommen overlevede. Vaðir er pl. af váð eller voð, Klæde, Vadmel, og da Formuen i Fornolden for en stor Deel beregnedes derefter, Rigdom. Váði eller voði derimod bemærker Fare eller Vaade, og vaðr, en Fiskeline eller Toug, Reb; men jeg seer ikke, hvorledes disse Ord i denne Forbindelse tilfredsstillende kunne udlægges.

Fire og tyvende Vise.

S. 54; mangler hos B, S. 40, Linie 32; staaer hos Thorkelin, S. 4.

Hvat er þat bavr *a*) or *b*) bavgvm
Brióte *c*) heyre ek nv þióta *d*)
At menn mundils *e*)
Mars sv'adr ofner hafna *f*);
Þó skal ek þeirra ráda
Þan bil ef god vilia
Ærgils *g*) álnar leygiar *h*)
O kvíþandi bída.

a) eller bauk, M; baug, Th. *b*) b' ok, 281, 5.
c) Briat, 6, R, 3; Breat, Th; Briad, 281, 5, Briál' 282.
d) þrióta, 281, 5.
e) mundils mara, 6, R, 2, 3, 8, 282, 281, 5; mundilsfara, Th, 7.
f) Mund svamdr (svamd, 281), ofner hafna, 6, 7, 3, 282, 281, 5; Svamdr ofner hafna, R, 2, 8; Mund svamidr of mèr hafa, Th.
g) Æigils, 6 og Fl.; Eigels, Th; eyils, 281, 5.
h) leingiar; 8, leyra 281.

Vers 1. Baur, maaskee bauk, Famlen med eller Allarm.

V. 2. Maaskee? Hvad er det for en Allarm; jeg hörer nu Ringenes Bryden klirre. Kunde man for baugum brjót tænke sig bauga brjótum, da kunde det udlægges: Hvad er det for en Murren, jeg hörer nu lyde

mellem (de gjæve) Mænd, eftersom en Mand kan benævnes brjótr gulzins; see *Skalda*, S. 156.

V. 3. Mundilsmara kjender jeg ikke; men Mundilsfari er Solens Fader. Solens Gaver bemærker, som Etatsr. *Thorkelin* vil, (S. 46) Guldet. Kunde man forklare mundils-mar eller -mari om Solens Hest eller Dug og dette som en Metaphor for Guldet, da kunde man vel gisne: at menn mundils mars sæmd rofner hafna: At Mændene, Æreberövede undslaae sig for Guldet. Dog styrer hafna Dativ, hvorfor altsaa mara bliver at foretrække. Mundil kan maaskee kaldes Glands, og mundils mars da udlægges Havets Glands, ogsaa en Metaphor for Guldet.

V. 4. Jeg har fulgt Læsemaaden hos *Th.*; de övrige ere vist urigtige, t. Eks. er hafna vist opstaaet af hafua for hafa.

V. 7. Ægils-álnar leygjar, De som lægge Ægils (eller rettere Egils) Alen. Egil er Navnet paa en Sökonge; altsaa: de som bestemme Sökongens Skjæbne, hvormed han uden Tvivl hentyder paa sig selv.

Fem og tyvende Vise.

S. 55; hos B, S. 41; hos Th. S. 4.

Þèr ann ek serk enn *a*) sída
Ok saumadan hverge *b*)

Vid heilan hvg ofnan *c*)
Or hársíma *d*) grani *e*);
Mun*f*) eigi ben blæda
Nè bíta þig eggiar
Í heilagri hiúpu
Var hon *g*) þeim godvm signud

a) hinn, 8. *b*) hvorge, 282.
c) ofenn, 281; ofinn, 282, B.
d) hári sinia, 282; hári smia, B; harsnia, 281.
e) gráum, 6, 7, R; grám, 281; graom, Th; gradin, 2, 8.
f) man, 282.
g) Hún var, 282.

Vers 3. ofnann, en gammel Acc. for ofinn.
V. 4. Or hár-síma gráum; Etatsraad *Thorkelin* oversætter det: *with the slenderest threads of silk;* Meningen maa være rigtig, da der i Nordymra berettes, at dette Klædemon var af Silke, hvor det kaldes silki-hjúp. Sim, f. eller simr, m. eller simi, m. bemærker Baand, Rem, Snor, især Buestrengen (jfr. Niáls Saga; latine reddita, S. 46, 772). Det græske ἱμὰς har sàmme Bemærkelse. Den stærke Aspiration har, som bekjendt, havt et Slags S-Lyd, og ligesom denne Aspiration i saa mange latinske Ord er gaaet over til S, saaledes svarer ogsaa S dertil i dette fornnordiske. Da det hedder hársima, maa Nævneformen her være hársimi efter 2den Deklin. Dette hársimi bliver da at udlægge Haarsnor eller fiin Traad; og or harsíma gráum, af graae fine Traade,

eller rettere, da det er Sing., af graat fiint Garn. Vil man hellere med Membranen læse det sidste Ord g r a n i, da kunde man ansee h á r s i m a' for Gen. pl. og udlægge det: af de fine Traades Graahed, eller bedre tænke sig, at g r a n i ved en Metathesis staaer for g a r n i; Meningen blev da: af det af fine Traade (bestaaende) Garn.

Seks og tyvende Vise.

S. 58; mangler hos B, S. 43. L. 21; staaer hos Thorkelin, S. 8.

Orrostvr hefi ek *a*) áttar
Þær *b*) er ágætar-þóttu *c*)
Gerda ek *d*) maurgvm mönnum *e*)
Mein L *f*) ok eina;
Eigi *g*) hvggda *h*) mik *i*) ormar *k*)
At alldr lagi *l*) mínv *m*)
Þat verdr miök *n*) maurgv sinne *o*)
Er minnzt *p*) varit *q*) siálfan.

a) hef ek, 6 og Fl; hefik, 7, Th.
b) eller þer, M. c) þótti, 281, 5.
d) giörda ek, 8, gerþac, 282. e) mannum, Th.
f) fimtige, 8, fimtíu, 2, 281, Th. g) Eri? M; Ei, 281.
h) hugdi, 8. *i*) hugdac, Th.; eg mig, 282.
k) orma, Th. *l*) lægi, 2, 8, 281, 5.
m) munu, 2, 8; rugnu, 281. *n*) mangler i 8.
o) mörgum, 6, Th. og Fl. *p*) minz, 7, Th.
q) varir, 6: 2, 3, 8, Th. 282.

Vers 5 maa vel berigtiges, om man ei vil følge den Thorkelinske Læsemaade, enten til Eigi hugði mik orma eller Eigi hugðu mik ormar.

V. 6. Aldr-lag ɔ: Livets Slutning.

V. 8. varit er vel urigtigt, saa at varir maa foretrækkes.

Syv og tyvende Vise.

S. 58; mangler hos B, S. 43 i den foregaaendes Fölge; staaer hos Thorkelin, S. 8.

Og enn kvad hann:
Gnydia mvndv grísir
Ef galltar hag visse a)
Mèr er gnot b) at c) gradi
Grava d) inn e) raunum sínum
Ok hardliga hrína f)
Hafa mik sogit g) ormar
Nv mvn h) ek nárr i) af k) bragdi
Ok nærr dyrvm deyia.

a) Grína mundi grísir, Ef gallta baul vissu, No. 417 af den Arnæmagnæanske Samling.
b) gnat, 6, Th. og Fl; gnagt, 8.
c) mangler i 8. d) grafa, 6, Th, 281 og Fl.
e) m', Flere, mann-, Th.
f) h'na ɔ: hrína, hiarna, bedst dog hvína, M; hrifa, 6m, 7m, 282; hrifa hrina, 281.
g) eller sókgt, M; soogid, 8. h) man, 282, M?
i) nae, 281, 5. k) ad, 8, Th.

Denne Vise staaer i 282 foran den 26de.

Vers 2. Membranen har her et overströget Ord isteden for h a g, der tilföies ved Siden. Hiint har Afskriveren anseet for urigtigt. Der læses tydelig k a u l, hvilket Ord jeg enten vil forklare som en Feilskrift for b a v l, Bröl, Skrig, eller snarere antage for en ved hurtig Udtale fremkommen Variant af k v a v l, Kval, Pine.

V. 3. Maaskee: M é r e r g n a t a t g r a n d i, mig er [Ormenes] Biden til Död.

V. 4. Dengang jeg oversatte denne Vise, læste jeg i Membranen: G r a v a m e n n r a u n u m s í n u m. Da jeg aldeles ingen Mening kunde faae ud deraf, eftersom det, om det skulde betyde: Man maa begrave sine Sorger, jo burde hedde r a u n i r s í n a r, oversatte jeg dette og foregaaende Vers, uden dog selv at forstaae min Oversættelse, omtrent ligesom Etatsraad *Thorkelin*, som her har: *I am taken in too serious a snare; but even this is a proof of valour.* Siden er jeg bleven opmærksom paa, at det abbrevierte *m*, som jeg tog for m e n n, maa læses i n n; da bliver det: g r a v a i n n r a v n u m s í n u m, de grave ind med deres Braadde; r ö n u m eller r a v n u m nemlig er Dat. pl. af r a n i, en Snabel. Konstruktionen bliver da; O r m a r g r a v a i n n r a v n u m s í n u m, hrína h a r d l i g a, o k h a f a m i k s o g i t.

V. 8. Spörgsmaalet er, om det er d y r u m eller d ý r u m, döe nær Dören eller nær Dyrene. Det sidste giver dog en Slags Mening, skjöndt

vel Slanger sjældnere nævnedes Dyr. Maaskee dýrum dog staaer som en Ablativ. absolut. for: með dýrum hætti, ligesom man finder stórum brugt paa samme Maade isteden for stórt eller með stórum hætti, storligen, (jfr. *Edda*, II. S. 800)? Da blev det at udlægge: og snart döe den herlige Död.

Otte og tyvende Vise.

S. 60; mangler hos B, S. 52, sidste Linie; staaer hos Thorkelin, S. 12.

Þat er ein morginn at Björn Járnsída vaknar ok qvedr visu:

Her *a*) flýgr *b*) hverian *c*) morginn
Hress of borger þessar
Lex *d*) hellanun *e*) af *f*) húngri
Heidar *g*) vals of deyia;
Hann fari svdr vm sanda
Ok hvar *h*) vèr lètvm
Þar *i*) færr *k*) hann davds manns dræyra
Davgg or *l*) skyli *m*) havggvm.

a) Hier, 282, 281.
b) fylgir, 6, 7, R, 2, 3, 8, Th; fylginn, 281, 5.
c) hveran, Th; herian, 281; hierin, 5.
d) Lez 6 *og Fl.*
e) eller hellmun, M; hellamun, 6, Th, 281, 282; helamun, 8; hella mor, 282.
f) á, 281, 5. *g*) Hend, 281, 5. *h*) eller hver, M. hvart, 6, R, 2; hvat, 7, Th; Set ok hvad, 3, 282.

i) þad, 8m. *k*) fær, 6. 8 og M?
l) ok, Th. *m*) skyl, 281, 5.

Thorkelin oversætter det förste Hemistichium:
Exercitus transit qvolibet mane
Alacris has urbes,
Præferens inediæ
Qvæsitam pugna mortem.

Antager man M's Læsemaade: flýgr, og gisner i V. 4. valr for vals, faaer man en heel anden, om ikke bedre, Mening?

V. 3. Læx hellmun eller Lez hellamun forstaaer jeg ikke; at læx er en Feilskrift er rimeligt; maaskee det Hele skal være: Lètz ella mun' (for muna) af húngri, ɔ: men lader ellers, som den (döer) af Hunger.

V. 8. úr skyli-hauggum, af store (Döds-) Hug.

Ni og tyvende Vise.

S. 61; mangler hos B i den forriges Fölge; staaer hos Thorkelin, S. 12.

Ok enn kuad hann:
Þat var fyrst er fórvm
Freysleika *a*) tók ek heyia
Þar er einiga *b*) átum *c*)
Avlld í Róma velldi;
Þar lèt ek of gravn grana
Gall avm *d*) of valfalli *e*)
At menn skèrdi *f*) morde
Mitt sverd dregit verda.

a) Freyskleika, 6, R, 2, 8.
b) eller eimga, M; einga, 281. c) áttum, 2, 8.
d) aûm, M, 6, 2; um, 8; avrn, 3, 282; av'in, 281, 5.
e) vell-falli, 281, 5; vall falli, Th.
f) *eller* sketir, M?

Vers 2. Freys-leika heyja ɔ: före Kampe, jfr. *Heimskr.* I. 92.

V. 5. Of gravn grana udlægger jeg over Granes (Hestens) Flab (Muler, Læber), saa at Grane, Sigurd Fafnersbanes Hest, her bruges, som Omskrivning, for Hest i Almindelighed (jfr. Glossar. til *Edda*, II. 644).

V. 6. Her har jeg oversat gall um, det löd; dog maa dette aûm vel forklares ved nogetsomhelst Vaaben, saa at jeg dog er mest tilböielig til at læse isteden derfor, ligesom No. 3 og 282, avrn, og helst udlægge det: Sverd, eftersom dette Ord findes blandt Sverðaheiti i *Skalda* (S. 215). Ogsaa kunde man forklare aûm, af emja, stynne, i Analogi af det græske οἴμη, Sang, om nogetsomhelst klingrende eller hvinende Instrument, t. Eks. Buestrengen.

Det sidste Hemistichium maa konstrueres: þar lèt ek mitt sverð verða dreigit of gravn grana at skèrði menn morði; aûm gall of valfalli.

Tredivte Vise.

S. 73; hos B, S. 21.

Sonr a) beid einn sá ek átta
Í Austr vegi b) dauda
Hvítserkr var sá heitinn
Hvergi c) giarnn at flýgia d);
Hitnade e) hann f) af havfdvm
Havgguis g) vals h) at i) rómv
Kaus þann k) bana þeingill l)
Þróttar sniallr ádr fèlli.

a) Sonnr, R. b) veigi, 6 og Fl.
c) Hvorgi, 6, R, 8. d) eller flygra, M; flya, R, 8.
e) Hitnade, 6, R, 2. f) hönum, 281.
g) hugvis, 281. h) báls, 8.
i) á, 8; í, B. k) hann, 281.
l) þeingils, 281.

Vers 2. Austrvegr udledes af vegr, vagr, vogr, Vei eller Hav, Bugt; og bemærker altsaa det östlige Hav eller Östersöen, og indbefattes derunder tillige de til sammes östlige Side grændsende Lande, ligefra den finske Bugt, nemlig: Finland, Carelien, Estland, Lifland, Curland, og saa fremdeles lige til Weichselen. Nogle regnede den endog videre til Wagrien.

V. 6. Valr (af vel, udvælger), de Faldne (for Odin udvalgte); antages höggvis for höggvins, da bliver höggvins valr, de for Huggene Faldne.

V. 8. Þeingill þróttar snjallr á or fèlli' den tappre för han faldt; et lignende Udtryk forekommer i *Oddrúnar-Grátr*, XIII. i *Edda*, II. 346: Sjá móþr konúngr áþr hann sylti.

En og tredivte Vise.

S. 73; mangler hos B, S. 61 i den forriges Fölge.

Ok enn kvad hvn:
Höfdvm lèt of hrvndit *a*)
Hödd *b*) maurgvm gramr vnder
Í ferga *c*) by *d*) foska *e*)
Fingi *f*) iver *g*) syngia:
Hvat *h*) skyle *i*) bed *k*) enn *l*) bætra *m*)
Bæþ *n*) havggr *o*) vnd sik leggia
Illa deyr vid ord *p*) stir *q*)
Alvalldr iörfurs *r*) falle.

a) hrundi, 281, 5. *b*) *eller* Hodd, 6 *og Fl.*
c) feiga, 6, 7, R, 2, 8, 282; feija, 281, 5.
d) by', 281, 5. *e*) föska, 3; hoska, 281, 5.
f) Finngi, 6, R, 2; Fing', 8; feingi, 282, 281, 5.
g) iv', 6, R; w', 2, 8; ver, 7; yfver, 282; vid, 281, 5.
h) Hval, 7, 3m, 5. *i*) skydi, 281, 5.
k) bed, 7; bad, 281, 5. *l*) *mangler*, 8m.
m) berra, 8; berur, 281, 5.
n) Bed, 8, 281, 5; Boþ, 282.
o) haugr, 8; ogre, 281, 5.
p) odd-, 281, 5. *q*) styr, 8.
r) jófuns, 6, 3; jöfurs, R, 2, 8, 282; jöfrs, 7; jötuns, 281; jounz, 5.

Vers 2. H ö d d. Om dette vanskelige Ord vil jeg henvise til Glossariet til *Sæmunds Eddas* P. I, og derhos tilföie Gisning om dets Fremgang til de forskjellige Bemærkelser, hvori det maa antages at findes. Oprindelig bemærker det vel: 1) *Höi*, *Runding*, (udledt af h æ ð, Höide, Höi), jfr. Ordene h a v d d og G e i r a - h ö ð i ovennævnte Glossarium; saaledes maa vel þ æ r h v e r f a v m h ö d d g o ð a i *Grimnismál*, XXVII. oversættes: de flyde over Gudernes höie *eller* hvelvede Egne. Dernæst 2) *Hoved*, i hvilken Bemærkelse h ö d d endnu findes i den færöiske Dialekt, ikke blot i Dativ h ö d d i for h ö f d i, og i Sammensætninger, men og i Nominativ, h ö d d for h ö v u r, jfr. Prof. *Rasks Veiledning til det isl. Sprog*, S. 272; hvoraf man med god Grund, i Analogi af det angelsaksiske h e a f ð for h e a f o ð, det engelske h e a d, dannet ved Sammentrækning af det fornengelske h e v e d, det danske h o' d e for h o v e d e, ligeledes det hollandske h o o f t og det tydske h a u p t, kan slutte til Ordets Bemærkelse i nærværende Vise, H o v e d, som ved en Synecdoche staaer for Legeme, saa at g r a m r l è t o f - h r u n d i t h ö f ð u m m a v r g u m u n d i r h ö d d bliver at udlægge: Kongen lod kaste mange Hoveder under sig. 3) *Haar*, da h ö d d vel maa antages for beslægtet med h a d d r, som, efter *Skalda*, S. 205, jfr. S. 140, og *Gudrúnar-Hvavt*, XV. bemærker Kvindernes Haar, for-

nemmelig og, fordi hödd upaatvivlelig har taget Deel i 4) *Guldets* mythiske Benævnelse af haddr for haddr Sifjar (*Skálda*, S. 130) t. Eks. hödd-mildr, den guldmilde (*Sk.* S. 100); hödd-vönudr, af vani, den til Guld vante, (*Sk.* S. 167); hödd-spennir, Guldspænderen, eller den som med sin Haand fatter Guldet (*Sk.* S. 243); hödd-veitir, Guldyderen, (*Sk.* S. 338 og *Niála*, S. 67); hödda-blædir, Skattes Sammenförer (*Niála*, S. 35); hödd Niflúnga, Niflungers Skat, (*Atla-Qviþa*, XXVII, jfr. *Index Sögunnar af Gunnlaugi Ormstúngu ok Skáld Rafni*). 5) *Hovedtöi*, i Analogi af det angelsaksiske hoð, hooð, som *Lye* udlægger *cucullus*, *caputium*, Hætte, Kabydse, i hvilken Bemærkelse Ordet er gaaet over til höttr, en Fruentimmer-Hat og hattr, Hat. I denne Bemærkelse forekommer maaskee Ordet i Sammensætningen hödd-grímr (*Skalda*, S. 257, *Heimskr.* V. 78), hvilket Tillægsord til jöfur vel kan hentyde paa en Mand, iført en Visir-Hjælm, skjöndt dog selve grímr er en Benævnelse paa en Mand. 6) En rund *Kurv* eller *Kar*, metaphorisk formedelst Ligheden med en Hætte; hvilken Bemærkelse Ordet synes at have etsteds i *Torskfirðínga* S. 7) Maaskee hödd og kan være det samme som hadda, *Greb* paa en Kjedel eller Spand, t. Eks. *Heimskr.* I. 143, hvor fortælles, at Sigurd Jarl formaaede Hakon Adelsteensfostre

at gína yfir ketil-höddona; (jfr. *Eigla*, S. 309). Jeg har bestandig skrevet Ordet: hödd med Hensyn til dets Etymologi, uagtet det i *Skalda* skrives hodd, hvorved Ordet tillige skjelnes fra et andet Ord koddr, som ved en Prosthesis staaer for oddr, t. Eks. *Skalda*, S. 345 og vel ogsaa S. 247, hvor hodd-stiklandi vel snarest maa hentydes paa den, som stöder med Odden, ɔ: en Kriger; ligeledes i *Helga-Qviða Hundíngsbana*, I. 9; paa hvilke Steder Bogstavrimet har givet Anledning til denne Prosthesis, ligesom til lands hoddi for lands oddi i *Skalda*, S. 177 [jfr. *Sk.*, S. 77, 168, 339].

V. 3. *Jon Erlendson* og Flere have vel i Membranen læst feigaby, men ved nöiere Eftersyn finder man, at der staaer ferga by, hvilket dog, vel muligt, kan være en Feilskrift for feiga by. Her skulde jeg snarest antage findes Navnet paa nogen mig ikke bekjendt By i Österleden; man indvende ikke, at Ordet by, (istedenfor bæ) skulde tale herimod, thi denne Form af Ordet findes ogsaa i andre Fornkvæder, t. Eks. i et af *Einar Skúlason*, som *Snorro* har opbevaret i *Heimskringla*, III. 358; i Kvædet her bruges: við Hvítaby, (jfr. *Skalda* S. 193, 336), hvor *Snorro* tæt ovenfor udtrykker det: við Hvítabæ, ligesom i den her ovenfor anförte 7de Vise af nærværende Saga. Vilde man imidlertid ikke antage det, kunde man tænke paa Ordet

feigr ɔ: som er nær ved Döden, hvoraf Substantivet feigð, f, forestaaende Död. Hvad Versets sidste Ord angaaer, da byder Bogstavrimet at foretrække foska eller föska for hoska; hoskr bemærker brav, ædelmodig, berömt, (tydsk hübsch). Bemærkelsen af foska derimod kjender jeg ikke; det Ord, som jeg har fundet at have meest Lighed hermed, er en gammel Form af ek ferst, jeg gaaer bort, omkommer, som, kontraheret af fórusk, hedder fórsk (for fórst, jfr. *Heimskr.* III. S. 155, men dette Ord lader sig vel ikke her anvende).

V. 4. Det förste Ord er Fingi, (som man maa antage at staae for feingi; den Form af Ordet er ikke uden Eksempel. Derpaa læses i Membranen tydelig iver; hvilket man ved Gisning kunde forandre til vèr, eller snarere til mèr, om man derved kunde ledes til nogen Mening. — Dog disse to Vers ere mig aldeles uforklarlige, hvorfor altsaa min Oversættelse af dem efter den ganske vilkaarligen gisnede Forandring:

Feigðá-boð fiarska
Feingu mèr sorga.

ɔ: Dödens Budskab. (I Analogi af feigðarorð i *Heimskr.* I. 18) frembragte hos mig stor Sorrig: maa ansees for ganske usikker.

V. 6. Bæð-hauggr, af bauð, Legeme; Legemshugger, en Metonymi for Kæmpe.

V. 7 og 8 konstrueres: Alvaldr deyr illa; [hann] falli við orðs-tír jöfurs! ɔ: Det er ondt, at en Konning döer; dog maa han falde med en Fyrstes Berömmelse. Dog turde man vel hellere beholde M's jörfurs, udlede dette Ord af jörfi, Dynd, Leer, saa at det bemærkede en Leermand, og da antage, at her sigtedes til Leermanden Möckurkálfe, som Jætterne gjorde af Leer paa Grjotunagaard, for at staae Rungner bi i Striden mod Thor (*Skalda*, S. 109); hvilken Leerjættes Feighed (var hann allhræddr) her kan være taget Hensyn til. Da blev Konstruktionen: Illa deyr alvaldr vid ordstír jörfurs (eller jötuns) falli ɔ: Med ringe Berömmelse döer en Konning, om han falder som Leerjætten.

To og tredivte Vise.

S. 77; hos B, S. 64.

Segh *a*) þv frá þegnskaupvm þínvm
þig *b*) rádumzt *c*) ek spyria
Hvar sáttu *d*) hrafn á *e*) hríslu
Hrotta *f*) dreyra fvllan;
Optar þáttv at avdrvm *g*)
Í aundvegi fvndinn *h*)
Enn þv dreyrvg hræ dræger *i*)
I d:l fyrer valfvgla.

a) Seig, 281, 5. b) þek, 8.
c) rádunst, 281, 5. d) sástu, 282, 281, 5.
e) hrafna, B. f) *maaskee* hrolla, *som i Flere.*
g) audum, 2. h) fundit, 281, 5.
i) dragir, 282, dagir, B.

Vers 1. Hos B. deles dette Vers i to, men urigtigt; thi det bestaaer ikkun af to Daktyler og een Trochæ, og er altsaa ikke for langt; ved Delingen overtraadtes desuden Bogstavrimets Regler.

V. 4. Her bör vel læses hrotta, thi hrolla, af hrollr, Angest, synes ikke at give en saa passende Mening.

V. 5 og 6. Maaskee: Optar þóttu (for þóttir-ðú) að öðru o. s. v. ɔ: Oftere tyktes man at træffe dig i en anden Forretning (nemlig som Opvarter) i Höisædet. Vil man beholde Læsemaaden uforandret, da maatte man tænke, at þáttu staaer for þá-ðir-ðu, og udlægge det: Oftere modtog du af andre [Viin] truffet i Höisædet.

Tre og tredivte Vise.

S. 77; hos B, S. 64.

Þegi þú heimdregi heittinn a)
Hvat er b) þik c) væsælatan
Hefer d) þv alldregi vnnit
Þess e) er ek mega f) þrotna;
Feitada sverd nè solla

Sæki tík g) at leike
Gaftaþv h) hafnar heste
Hvat ræker i) þik dryckiu k).

a) hatt, 281, 5. b) enn hvijd jeg er, 281, 5.
c) ec þic, 282. Hvaþ er þó, B.
d) vesælatann, 6 og *Fl.*; vœsalatann, B; vezalastan, 281, 5.
e) Hefur, 6, B. e) Þat, *Nogle.*
f) med at, 281. g) þig, 281; til, B.
h) gafstu, 282, B. i) ræk, 8; sækir, 281, 5.
k) at dryckiu, R.

Vers I. Heimdregi, Hjemtrukken; i *Orkneyinga Saga*, S. 312 forekommer Ordet heimdragr, og udlægges *soli natalis amore ductus;* da Ordet her staaer som et Skjeldsord, har jeg troet, passende at kunne ombytte det med Hjemfödning, skjöndt det vel nærmest har Begrebet af Hjemvee.

V. 4. Þróttna, Genit. plur. af þrótt, Kræfter, Standhaftighed (Bedrift). Vilde man holde þrotna for et Verbum, da blev det at udlægge: hvor jeg maatte give tabt.

V. 5. Feitada, du har ei fidtet, vædet, bedugget. Om Ordet sollr jfr. *Egils S.*, S. 249; solla sækir bemærker maaskee Saarsögeren, Spydet; da blev Konstruktionen: Feitada sverd nè solla-sæki at Tírs leiki.

V. 6. For tík, som uden Tvivl er en Feilskrift, kunde gisnes tírs, og Tírs leikr udlægges Kamp. Maaskee kunde dog solla sæk-

i-tík, Saarsöger-Tæven staae som Metaphor for nogetsomhelst Vaaben?

V. 7. At gaft bruges for gafst seer man, blandt andre Steder, af *Edda*, I. 159, 508; og gaft-a-þv staaer for gafst ei þú (jfr. *Edda*, II. 155, 634).

Fire og tredivte Vise.

S. 78; hos B, S. 63, b.

Hafs lètvm vèr *a*) hesta
Hlýr stinn *b*) á brim *c*) renna
Medan á *d*) biartar brynivr
Blódi *e*) dreif vm siþrer *f*);
Ylgr *g*) gein *h*) alldri *i*) mönnvm
Eyra *k*) grat of suíra *l*)
Hard meldri fám *m*) vèr herda *n*)
Huednv *o*) blódi rodna *p*).

a) Stafs lietu mier, 281. *b*) Hir stin, 281.
c) brun, 3, 282, B. *d*) aa, M; at, 281.
e) Blod, 281, 5.
f) sídar, B; sydir, 281; sydur, 3m; siþver, 282.
g) Jlg, 281; Ylge, 282, B. *h*) geim, 8m.
i) allder, 7, 8, 282, 281; alldrei, B. *k*) Gera, 281.
l) *eller* sutra, M; sumra, 282, B. *m*) sám, 3m.
n) hvednu, 6, 7, 3, 2, 8, 282, B, 281, 5; hrada, R.
o) Hrednu, 6, 7, 2, 8, 281; Hrednmi, 5; Hrenþu, 282, B.
p) bodna, 6 *og de Övr.*

Vers 2. stinnr ɔ: stiv, stærk, haard; hlýr-stinnr (i Analogi af hlýr-feitr, meget fed) meget haard.

V. 4. Her kan det enten være umsíðir, omsider, eller um síður (síðr) om Siderne, eller maaskee rettest um síðar nemlig brynjur, paa de side Brynjer.

V. 6. Maaskee: Eyra grèt.

V. 7 og 8 meldr, af at melja, knuse, bemærker knust og harð-meldr, altsaa, haardknust; eller maaskee dette Ord kan udledes af mèl, Mundstykket i et Bidsel, og udlægges mundhaard. fám staaer for fáum. herða, kan antages at staae for herði, Acc. pl. af hörðr eller herðr, som er et Mandsnavn; dog findes mellem sverþaheiti i *Skalda* (S. 215) ogsaa herðr.

Konstr. Harð-meldri hvednu fám vèr herda rodna blódi ɔ: Med det haardmulede Sverd faae vi Kæmper rödnede med Blod.

Fem og tredivte Vise.

S. 78; hos B, S. 63, b.

Allz einghi *a*) sá ek ydarn
Þar er *b*) vpp lokinn fvndvm *c*)
Heila *d*) vargh *e*) fyrer *f*) hvítvm *g*)
Héste mána *h*) rastar;
Ok vid lasi *i*) lúdrar *k*)
Fyrer landi vèr *l*) vndvm

Hallar *m*) ríka *n*) mollv *o*)
Hrafns *p*) fvr ravdvm stafne.

a) einginn, 6; eingann, 281, 5. *b*) í, 8m.
c) fundim, 8. *d*) Hveila, 281, 5.
e) *eller* vangh, M; vargs, 281. *f*) hyrtum, R.
g) *mangler* i 8, R. *h*) mán; 2, 8; muna, 282; midnu, B.
i) lasti, 2, 8; lazi, 281, 5. *k*) lúdra, 6 og *Fl.*
l) vn', R. *m*) hellar, 281, 5.
n) rikar, 281; rice, 282; rikri, B, 3m.
o) molu, 281, 5; moln', R.
p) Hrafur, 2, 8; Harrafus, 282.

Vers 3. Da No. 8 mangler Ordet hvítum, som i M er noget utydeligt, seer man, at dens Afskriver har maaskee benyttet M.

V. 4. ravst bemærker ophöiede Steder i Havet, hvorpaa Bölgerne brydes, og bruges ved en Synecdoche som Benævnelse paa Havet (jfr. *Skalda*, S. 217). Her kunde man forklare den Omskrivning mána-ravst, Maanens Vei, for Söen, formedelst Maanens Indflydelse paa det ved Ebbe og Flod?

V. 5. Lás bemærker vel Allarm, Lyd?

V. 6. Undum, pl. af ek vind, jeg vinder op.

V. 7. Molla bemærker egentlig Varme i Luften, Lunkenhed; saaledes bemærker mollu-regn den Regn, som falder i varmt Veir, mollu-drífa, Snefog i Töveir; sandsynlig er Ordet beslægtet med det latinske *mollis*, blöd. Da der i *Ihres Glossarium* anföres Ordet moln at bemærke: Skye, Taage, har jeg troet det passende, her at oversætte Ordet ved Luft eller

bedre Duft. Om man ikke turde hente nogen Oplysning til dette Ords Fortolkning, af M o l l, en Art fint klart Töi, saa kunde man dog jævnföre det med m j ö l l, den fineste Snee, Frostsnee, hvormed i de *Færöiske Qvæder* (S. 444 jfr. 240) Seilene i Hvidhed lignes.

Konstruktionen af det sidste Hemistichium bliver: O k v i ð l á s i l ú ð r a r f y r i r l a n d i v è r u n d u m h a l l a r - h r a f n s r í k a m o l l u f v r r a u ð u m s t a f n i. Er det nu rigtigt, at forklare m o l l a ved Luft, Duft, Taage, Sky, fiint Töi eller Snee, kunde man tænke sig her en Metaphor for en Fane (eller Flag), og H a l - r a v n e n s r i g e T a a g e eller Tæppe at være en Metaphor i Omskrivning for hiin Ragnars navnkundige Fane, Ravnen, om hvilken *Asserius* (*de rebus gestis Ælfredi, edit. Oxon.* 1723, p. 33) melder, at denne Fane blev af de Danske kaldet R e a f a n; „thi de sige, at Hungars og Habbas trende Söstre, Lodbroks Döttre, have vævet denne Fane, og i een Middagsstund gjort den heelt færdig; ogsaa, at i enhver Strid, hvor denne Fane blev baaren forud, viste sig i dens Midte ligesom en levende flyvende Ravn, om de skulde erholde Seier; derimod hang Fanen lige ned, uden at bevæge sig, naar de skulde overvindes." I denne kostbare Fane have altsaa hine Möer i deres Kongehal bordyret Ravnen, Odins Fugl, som Seirens Tegn; deraf maaskee H a l-R a v n e n s? De gamle Skandinaver brugte

ellers ofte dette Tegn i deres Bannere; jfr. *Nordymra* ved Etatsraad *Thorkelin*, S. 41. og Prof. *Magnusens Bidrag til nordisk Archæologie*, S. 168.

Seks og tredivte Vise.

S. 78; hos B, S. 36, b; dog ikkun det sidste Hemistichium.

Ok enn kvad sá er fyrr *a*) kom:
Samera *b*) ockr at avlldrvm *c*)
Of öndueghe *d*) þræta
Hvar *e*) ockar hefer vnnit
Hvadars *f*) framar ödrvm;
Þv stótt *g*) þar er bar *h*) bára *i*)
Branda hiört at *k*) sunde *l*)
Enn ek sat þer *m*) er *n*) rá reide
Raudan stafn til hafnar *o*).

a) sidar, 2, 8.
b) Salna, 6, 7, R, 3, 2, 282; sala, 8, sarla, 281, 5.
c) odtrum, 281, 5. *d*) undveigi, 281, 5.
e) Hver, 281.
f) Hvadan, 6, 2, 8; Hvadar í, R; Hvad hann, 281.
g) stódt, 7. *h*) brá, 281.
i) kom þar enn bar bara, B. *k*) at at, M.
l) sv'di, 8; Branþ á Hjortasundi, B. *m*) þar, 6, B, 281.
n) e'e, 281. *o*) hafna, 8.

Vers I. Tegnet for -er er her noget stort, saa at man ved förste Öieskast læser salna, hvilket ogsaa *Jon Erlendson* har læst; Afskri-

veren af No. 8 har derimod, da der intet Ord er af denne Benævnelse, gisnet sala, skjöndt jeg dog heller ikke indseer, hvorledes sála, det latinske *salus*, Velfærd, eller sala, Salg, her i denne Mening vil kunne udtolkes. Ved at betragte det nöiere, fandt jeg, at der staaer samer-a, som naturligviis giver en meget god Mening her: det sömmer ei. Atavldrum (af aldr) maa udlægges: blandt Folk.

V. 4. Hvaðar, *alteruter;* hvaðars-öðrvm hörer sammen.

V. 6. Brandar, m. pl. Bjælker i Skibe, it. Stænger, især *rostra*, Skibssnabler. Stanghjorten er en Metaphor i Omskrivning for Skib.

V. 7. Ek reidi, *veho*, jeg förer; i Imperf. burde det hedde reiddi.

Syv og tredivte Vise.

S. 79; hos B, S. 64, b.

Nú svarar sá er sídar *a*) kom:
Fylgdvm *b*) Birne báder
At *c*) branda gný hverium *d*)
Varu *e*) reynder reckar *f*)
En Ragnare *g*) stundvm *h*);
Var ek þar er *i*) bragnar bördvez
Á Bolgara landi *k*)
Því bar *l*) ek sár á sídv
Sittu *m*) innar meir *n*) granni.

a) firri, 8. b) filgim, 5.
c) á, R, 8. d) hvorjum, B.
e) Ver, 2, 8; Vid, 281; Vèr erum, 282, B; Verrum, 3.
f) reindum recka, 281.
g) Ra'gre, 6, 7, 2; Rangre, R, 8m; Randri, 281, 5, ragarir, 282; rager, B.
h) stimþom, 282. i) *mangler* i 8.
k) Borgaralandi, B; Bölgaralandi, 8.
l) ber, 6 *og Fl.* m) Sitt, 281.
n) mèr, 8, 281.

Vers 6. Bolgaraland er Bulgarien, den Landstrækning, i hvilken Donau flyder ud i det sorte Hav.

Otte og tredivte Vise.

S. 80; hos B, S. 64, b; i Alfs Soga, hos B, S. 3.

Ok þá kvedr trè madrinn:
Þat var fyrer launghv
Er i leidmegher a)
Heklínghs fóru b)
Hlumtvnghvm c)
Fram vm d) sallta
Slód birtínga
Þá vard ek þessa
Þorfs e) rádandhi f).

a) leid megar 281; leid hèldu, *Alfs S.*
b) Heklings hc, f, 281; Heldur hundmargir, *Alfs S.*

c) *eller* Hlunnitúnghum, 2, 8; Hlunnatúngum, 3, 282, B; hlura túngum, 281, 5; Hæklings varu *eller* veru, *Alfs S.*

d) Sigldum, *Alfs S.* e) þorps, *6 og Fl.* f) *eller* fadandho.

Vers 2. Leið er efter *Skalda* (S. 183, 184) en Benævnelse paa Havet. I Analogi af dagmegir, Dróttmegir, Hermegir (*Edda*, II.) maatte leidmegir bemærke Havets Sönner; men af den foran staaende Proposition (í) er det klart, at disse tvende Ord maae adskilles, og megir henföres tilHeklíngs. Hæklíngr kunde være et Nomen patronymicum af Haki, en i Fornolden berömt Hövding. Heklíngr kunde man tænke sig dannet af hekla, en Hættekofte, og, da det af det Langebekske Brudstykke sees, at Ragnar Lodbrok brugte et saadant Klædemon ved Ormens Drab, antage, at heklíngr, udlagt Koftemanden, hentydede paa selve Ragnar. Men om denne Hekl íngr giver *Sögu þáttr af Alfe Kónge og reckum hans*, Kap. 2, hvor hele nærværende Vise med ovenanförte Varianter ogsaa findes, nærmere Underretning, at han nemlig var en Viking, som overfaldt og dræbte Kong Augvald, som derpaa blev höiet paa Augvaldsnes. Da Fin hin Rige laae der, færdig til at reise til Island, og spurgte, hvor lang Tid det var siden, Kong Augvald faldt, hörte han ommeldte Vise kvædet i Höien. Der lyder Visen: Det var længe siden, da Hæklings [Kæmper] droge i Leding; de vare

mangfoldige; de seilede ad Örters salte Vei; da blev jeg raadende denne By.

V. 4. Da hlummr bemærker Haandfanget paa en Aare (jfr. *Skalda*, S. 261), synes hlumtúngur ikke at være nogen upassende Benævnelse paa selve Aarerne. Hlunnitúngum derimod maa udledes af hlunnar.

Ni og tredivte Vise.

S. 80; hos B, S. 65.

Ok því *a*) settv
Svardmerdlíngar *b*)
Svdr hiá sallte
Syner Lodbrókar;
Þá var ek blótin *c*)
Til bana mönnvm
Í Sáms eyiv
Sunnaran *d*) verdri.

a) þar, 6 *og de Övr.*
b) Sverdmerdlíngar, 6 *og Fl.*; Sverd merlíngar, 281.
c) blótin ek, 8. *d*) *eller* sunnan.

Vers 2. Ordet svörðr bemærker et græsbegroet Sted, Grönsvær, Törv, laadent Skind, Lædertoug; i sammensatte Ord bliver det til svarð, t. Eks. svarð-leysa, svarð-reip; svardkan man antage ved en Synecdoche for skips-; merðlíngr maa vel udledes af merð for mergð, Mængde, og udtydes: den som har

mange Folk at raade over. Meningen bliver da vel: djærv eller mægtig til Söes.

Fyrgetyvende Vise.

S 81; hos Björner, S. 65.

Þar bádv standa *a*)
Medan strönd *b*) þolir
Mann hiá þyrni *c*)
Ok mosa vaxinn;
Nú skýtr á mik
Skýgia *d*) gráti
Hlýrr *e*) hvorke *f*) mèr
Holld nè klæde.

a) sanda, 281, 5.
b) *eller* strand, 8; straund, 6, R; 2.
c) þirni, 281. *d*) Skya, 6, R, 281.
e) Hlifa, 282, B. *f*) hverge, 8m.

En og fyrgetyvende Vise.

S. 147; hos Langebek, II. S. 279; hos Thorkelin, S. 24.

Ok Ellv bak
Atlet hiner sat *a*)
Ivar ara
Jórvík skorid.

a) Ok Ellv, bak at let, hann er sat, Th. *For at maa vel læses* 4; hin er 307.

Hos *Langebek* oversættes det: *Et ille Ivarus, qui sedit Jorvikæ aquila sectum fecit Ellæ dorsum.* *Thorkelin* derimod bedre: And in the back of Ella, Ivar at York caused an eagle to be inscribed.

To og fyrgetyvende Vise.

S. 152; hos Langebek, S. 283; overs. paa Dansk af Sandvig, a. St. S. 56.

Sitra *a*) vejdi vitiar
Vals á borgar *b*) hálsvm
Bavler *c*) þad hefer um hafnad
Hrafn Sigurdar nafni;
Blási nýti niótar
Nás í Spán *d*) at hanvm
Of snemma lèt Odin
Álf valmeyiar deyia.

a) Sitia, 307. *b*) Valsaborgar, 307.
c) Baul er, 307. *d*) Násispán, 307.

Konstruktionen: Sitr-a hrafn [heldr] vitjar veiði á vals borgar hálsum; baul er þat [at hann] hefir um-hafnað Sigurðar nafni; Nýtir njótar blási at hanum í nás spán; Oðin lèt of snemma valmeyiar álf deyia.

Vers 2. *Jon Olafson* hos *Langebek* oversætter det: *In Vallenburgi collibus* eller *in cadaverum collibus* ɔ: *in ipsis cadaveribus.* Valr bemærker

de i Kamp Faldne; borg, et Taarn eller en i saadan Form opreist Dynge (t. Eks. *Edda* II, S. 240, hvor det rimeligen bruges om en Gravhöi); valborg kan da antages at betyde: en Dynge af Dræbte; á valsborgar hálsum bliver derfor rettest at udlægge: paa de svære Dynger af Faldnes Lig.

V. 4 og 5. *Jon Olafson* anmærker, at nýti synes at burde forandres til nýtir; han oversætter: *Anhelent strenui fruitores cadaveris* [ɔ: *feræ*] *in Hispania super ipso; Sandvig* ligeledes: Dristig Ulv nu puster over ham i Spanien. Da det, om det skulde bemærke: i Spanien, burde hedde: á Spáni, saa har jeg forkastet denne Udlægning, og konstruerer: nýtir njótar blási í nás-spán at hanum, og da njótar vel er det samme som nautar, der findes blandt manna-heiti i *Skalda*, S. 212, og spán, Spaan eller Hornskee metonymisk kan forklares om Instrumentet Horn, udlægger det: dygtige Kæmper skulle blæse over ham i Dödningehornet.

V. 8. Alfr, en Alf, her ved en Metaphor for Mand. Valens Mö, en af Valkyrierne, dem Odin sendte til Slagene at udvælge, hvo der skulde falde.

Tre og fyrgetyvende Vise.

Skalda, S. 252; og i Suhms crit. Hist. III. 692 med Magnæi danske Oversættelse.

Nú skal rita þá háttu er fornskáldin hafva kvedit — — —, svâ sem orti Ragnar kóngur Lodbrók med þessum hætti.

Skýtur at Sköglar veþri
Enn skiölldúngi *a*) halldiz *b*),
Hilldar *c*) hlenni *d*) drífo
Of hvítum *e*) þraum rítar;
Enn i sawis *f*) sveita
At sverþtogi ferdar,
Rýþur alldarvinur *g*) odda,
(Þat er jarls-meginn) snarla.

a) skjaldagi, R; skjöldvígi, U.
b) haldaz, R. [haldit, *Magnæi Gisning*].
c) Hildur, R. *d*) hlemmi, R; hleimi, U; hlennu, O.
e) hvítan, O, *f*) sæfis, R.
g) alda-vin, R.

Nu skulle her optegnes de Versearter, som Fornskjaldene have kvædet — — —, saasom Kong Ragnar Lodbrok digtede med denne Verseart:

Nu trækker Sköguls Uveir op, men over den hvide Skjoldung holdes Skjoldes Rand i Hildes tætte Sneefog; men i Söens Sved rider Oddes fortrolige Ven hurtig frem til Sverdtrækning; det passer sig for en Hövding.

Vers I. Sköguls eller Valkyriens Uveir ɔ: Kampen.

V. 2-4. Konstr.: Enn þravm rítar haldist of skjöldúngi hvítum [í] hlennidrífo Hildar. Þravm ɔ: Rand; hlennidrífa maa man vel, da Bemærkelsen af hlenni, doven Knegt, ikke her er anvendelig holde for en Feilskrift for hlemmi-drífa, som er det samme som nu paa Island kaldes: skjæða-drífa eller ved en Plebeiisme hundslappa-drífa, Snefog, hvis Fnug ere store og flade. Hildes tætte Snefog ɔ: Pilenes tallöse Mængde.

V. 4-8, Konstr. Enn aldarvinr odda ríþur snarla ferþar í sævis sveita at sverþtogi: þat er Jarls megin! At ríða ferðar [sinnar] ɔ: at ride sin Vei [frem].

Jeg vil tilföie *Magnæi* Oversættelse, som er endeel forskjellig:

Nu lakker det til en haard Træfning, men Skjoldet beskjærmer ikke den hvidladne Konge (Kong Ella, *eller snarere:* men den hvidladne Konge holder sit Skjold ubeskadiget), imedens de lumske Spyd og Pile flyve som Sneedriv. Men i en Hugtræfning dypper Folkets Ven hurtigen Sverds Oddene i Blodsö. Det er Jarls Styrke; (*eller og:* men det kan meget snart skee, at Folkets Ven og Anförer dypper Sverdsodden udi Saur Jarls Blod.

Og overlader jeg saaledes i et tvivlsomt Tilfælde den kyndige Læser Valget.

* * *

Efterat Trykningen af disse Viser var begyndt, har jeg været saa heldig at faae endnu flere Hjælpemidler til deres Udgivelse, nemlig (see ovenfor Side 183):

13) En Afskrift i 4, hvilken Etatsraad *Thorlacius* af sin Samling godhedsfuld har udlaant mig (þ). Den har megen Lighed med No. 282 og Björners Udgave, og har, foruden den 26de og 27de Vise, ogsaa, ligesom denne, Krakemaalet inde i selve Sagaen.

14) En Afskrift i 4 af Etatsraad *Kalls* Samling (K); hvilken i mange af Viserne frembyder höist forskjellige Læsemaader, og stundum endog har heelt andre Viser, hvilke dog have alt for tydelige Præg af en sildigere Alder til at jeg behöver at lade dem, skjöndt de ikke ere uden poetisk Værd, her fölge.

15) *Magni Olavii Enodatio Cantilenarum quarundam*, No. 762 i 4 af den Arnæmagnæanske Samling, hvor den 1, 3, 4 og 5 Vise findes, hvilke *Olavius* med yderste Besværlighed har udskrevet af et, formedelst Ælde og Pletter, ellers ulæseligt Eksemplar af Sagaen. Det er den samme Recension af disse Viser, der findes i *Stephanii not. in Sax.*; jeg vil derfor blot anföre hine tvendes vigtigste forskjellige Læsemaader, forsaavidt de ogsaa ere forskjellige fra de af de övrige Afskrifter anförte.

(De romerske Ziffre bemærke Visen, de arabiske Verset).

I. 4, mínu, þ munek. II. 5, mangi er, þ manec, K marge er; 6, havrund, þ havfuþ. III. 1, Avrvinþi vist of, þ.; Önvende, K; 4 mèr á, þ. VI. 3, hrísar. VIII. 4, favdur, þ Javfurs. IX. 1, Brynhilldor hin bliþa; 2, hafa, þ. hafdi; 3, 4. Drótta meya dýrast, Diggvast oc bar hiarta; 7, K. baugenn, 8, bragd hýr hatar raudann K; bragder halsins raþit, þ. XII. 7, byrþár beggia, þ; 8, blár, þ bein. XVI. 7, fögrum K fregnum. XVII. 3, ei er oþ harmi at heimir, þ; 4 húsgafns, K. XIX. 7, offe, þ oss; 8, Döglíng Eystein, þ. XX. 4, megni þat til ryfia, þ, 6 orþnir fornir svarar, þ; 7 beþr gieþz miöc, þ. XXII. 4, at þar meþ filgi bera, þ; 7, 8 þó at ec hnauþ taki hræfa, At hvar ryra mitic, þ. XXIV. 3, At mun man þilz mara, 4, Mund svamþr ofnir hafna, þ; 7 leggia, þ. XXXI. 8, jöfur falla, þ. XXXII. 5, dattu, þ. XXXIII. 1, heini dreingi, þ; 6, tik, þ, tyg. 7, hafnar, þ hefur. XXXV. 4 munar, þ; 7, ríkri miöllu, þ; 8 hárra fus, þ. XXXVI. Salna, þ. XXXIX. 2, sverd marlíngar, þ; sverd mirdlíngar, K.

Tilgift

af den brugte Pergamentscodex's vigtigste forskjellige Læsemaader fra Björners Tekst. Sidetallene fölge Björners Udgave. Viserne og Krakemaalet ere forbigaaede.

Volsunga-Saga.

Side 2, Linie 16, skafl M fönn; L. 19 veom M. værum, L. 31 ok ríke M *tilf.* vid lid. S. 3, L 15

fálidadur, M fálidr fyrir, ok bera hann ofrlidi. S. 4, L. 6, og eiga öngvann erfíngia, M ok eignast avngann erfíngia ok ecki barn; S. 5, L. 21 Hrímner, M Hímner; L. 22, dóttur, M bed dóttur. S. 7, L. 8, berfættur M barfætr; L. 30, taka á M taka til. S. 8, L. 31, hann M *tilf.* þvíat þat er sköm mikil bædi honvm ok svâ oss at brigda þessv vid hann at saklavsu, ok eigvm vèr þá eingann trúnad vndir honvm nè vingan, ef þessv er brygdit, ok man hann giallda íllu oss slíkt er hann. S. 9, L. 18, sídfarir, M vel reid fara. S. 10, L. 29, fylkíngar M *tilf.* Siggeirs kóngs. L. 30 honum, M *tilf.* nema syner hans X, þvíat miklu meira ofrefli var í móti, enn þeir mætti vid standa. S. 11, L. 11 óvita M öruita; L. 12 meira bauls; L. 15 kvöl M kaul. S. 13, L. 2 Volsúngar; *og synir udel.* M. L. 6 Simba M. Sigmund; L. 35 litum M hömvm. S. 15, L. 24 svmrvm vída vm skógha. S. 16, L. 12 átta M VII. S. 19, L. 17, helluna, M *tilf.* ok drægr fast. S. 20, L. 28, innsest M í sezt epter Volsúng kóng. S. 21, L. 28, unnid M, vaxid. S. 22, L. 23, gipt M *tilf.* ok reyna skvlvm vèr ádr hvar af ödrum berr. S. 23, L. 8, Warms M Varins. S. 24, L. 10, mig M mann; L. 30, seida, M sedia fvgla. S. 25, L. 1, Snegjudur, M Svegiudr; L. 16 Grímssonum &c. M Hríngs sonvm ok Havgna kóngi ok Alfi enum gamla. S. 27, L. 3, þig, M *tilf.* öl. S. 28, L. 1, spyr M *tilf.* Sigmundr; L. 2, ædi, M *tilf.* eda engi ella; L. 9, fiöllmenne &c. M Sigmundi kóngi var hvurvetna sett torg ok annar farar greidi, koma

nú *&c.* L. 12, kóngsson, M kóngr son Hvndíngs kóngs. S. 30, L. 20 ríkid, M *tilf.* mönnvm. L. 27, raknar, M lifnar. S. 31, L. 5, stendur, M *tilf.* ok hans nafn mun uppi medan veröllldin stendr; L. 22, skipum, M þessv lide. S. 32, L. 17, frægri, M fegri; L. 27, ad, M *tilf.* marki; L. 30, miöd, M miök; L. 34, vaninn, M vavnd. S. 33, L. 1, á nóttum, M í óttu; L. 2, á nóttum, M hèrvm; L 4, þèr, M *tilf.* ærit. S. 34, L. 11, sem til oss er hugkvemast, M þar til er oss hallkvæmist; L. 27, síalfur M *tilf.* hest ok slíkt; L. 35, M Búsiltiörn. S. 36, L. 26, einsamall M einn samann, þvíat hann mátte ei seá; L. 29, dvergur M deyrgr. S. 37, L. 21, kann ad, M kannat; L. 24, líknar, M liónar; L. 28, skorþir, M sköp; L. 35, steininum, M steinînn. S. 38, L. 12, sæta, M sælla; L. 23 mista, M misse favdur arfsins. S. 42 L. 2 M þá er ek huginn gladde. L. 4 M væghat hafde. L. 28 allskins, M allmikinn; L. 31 axir hart reiddar M avxi hart reidda. S. 43, L. 36 skrída M *tilf* er hann fór til vatz. S. 44, L. 22 hid sanna *udel.* M. S. 46, L. 18 ættar M dætr; L. 28 frista M fnýsta. S. 47, L. 15 og eirn M frækn. S. 48, L. 23 M skymaþi. S. 49, L. 5 hennar M ydr; L. 12 M hann ok rède enn fènv; S. 50, L. 9 þar ad M at stad. S. 51, L. 1, höfud M hef'd; L. 18, M brynþínga valldur; L. 21 lióþa, M lióna; L 24 gaman rædna; L. 25 og *fl. St.* rúnar; L. 26 sigur hafa M snotr vera; L. 28 og 29 á vettrvnvm, ok á valbystrum; L. 33 i M eigi; L. 37 full skall M avl skaltu; L. 39 laugh M *tilf*; þá ek þat veit at þèr verdr alldrei meinbland-

inn miödr. S. 52, L. 1, kunna M nema; L. 2 biarga vill M villt borgit fá; L. 3 konu; L. 6 þá *udel.* M L 7 kunna M gèra; L. 12 ok segia elld í ár falla. L. 13 erat *udel.* M. L. 14 sva *udel.* M. L. 15 komstu heill M kèmtu heid; L. 21 þeim M þess; avstr; L. 23 villt *udel.* M.; L. 30 þióþir M menn; L. 31 kunna M nema; L. 33 gèd hoskare guma; L. 34 þær umræd M þer ofrèd; L. 36 þer of hugde; L. 37 *til* S. 53, L. 1 *udel.* M; L. 2 kvaþ M voru; L. 5 á eyra Arvakurs og á *udel* M L. 6 höfdi; L. 7 snyss M stendr; L. 9 tönn_um M taumvm; L. 13 klóm; L. 20 ok á gódv silfri.; L. 22 Ok M Ok á; sesse M *tilf* í gvma hollde; L. 23 gugnis M gaupnis; L. 24 gýgiar; L. 28 á voru; L. 29 hverfdar M hrædar; L. 30 sendar; veghv; L. 32, erv med Alfvm; L. 32 sumar med Asvm; L. 33 sumar M ok; Vanum; L. 38 mærar M *tilf* ok; L. 40 ok *udel.* M; óspilltar M ofvilltar, L. 43 riúfa. S. 54, L. 3 of bodinn; L. 4 vopna; L. 5 savngh; L. 6 of hvg; L. 7 meni M mál; L. 9 mvnka ek fleyja; L. 11 med *udel.* M; L. 13 vill ek avll of; L. 26 lángæligt. S. 55, L. 5 óskickannleg M heimslig; L. 10 blaudur M brendr; L. 22 kona M madr; L. 23 eiga M *tilf* ok þú ert vid mitt æde; hún svarar: þik vil ek hellst eiga. S 56, L. 28 ok vöxtur var mikill M er meira enn vöxtr. S. 57, L. 8 óvinum M *tilf* ok gèfa sínum vinum. S. 58 L. 8 skèpta aurvar sínar; L. 30 oss M *tilf* ok; L. 31 þíner; L. 32 hlaupa M h'mpa; L. 34 gódr vinr, heyr! S. 59, L. 16 vin M avl; L. 25 ei svara *udel.* M. L. 27

enn í hættu hvorri er M enn háttúngh er í; L. 28 eduŕ giæfu ad *udel.* M. S. 60, L. 18 skapad M þat skipat. L 23 frömust M friömuzt. S. 62, L. 20 henni M *tilf.* ecke sekia oss frídarre konur heim; L. 35 Sigurdur M Sigar. S. 63, L. 18 ald, M. *tilf* ok var þar spá spax geta. S. 64, L. 17 muntu siálf vilia drepa M mantu Atla vegha; L. 32 hestar M *tilf;* ok af- bvrdar vænn vopna búnadr, hann er lángt vm adra menn fram. S. 65, L. 15 giætir M gætr; L. 20 prófast M ofr fiár; L. 29 dreck M hann tók vid ok drack. S. 66; L. 11 dættr þínar; L. 15 um M: V. L 67, L. 4 grimmare M *tilf.* enn ádr ok vitrare. S. 68, L. 6 gànga M *tilf.* Gunnar má nú ei rída þenna elld, skipta nú litum sem Grímhilldr kènde þeim Sigurde ok Gvnnare. Síþan rídr Sigurdr etc., L. 12 æsast M. *tilf.* enn iörd tók at skiálfa, logiun stód vid himin; þetta þorde eingi at gèra fyrr, ok var sem hann ride í myrkva, þá lagdist elldrinn, enn hann gèck af hestinvm inn í salinn. Svá er kvedit: Elldr man at æsast; L. 17 verka M recka. S. 69, L. 14 merke þessa máls; L. 18 þeirra bært M; L. 28 og 29 ok segia hve farit hafde; þann sama dag fór Brynhildr heim til fóstra síns; L. 38 ockar Sigurdar. S. 71, L. 25 þeig M seg; L. 29 seint M snemt. S. 72 L. 28 Deliunst — bítur M Brynhildr svarar: hún velldr avllvm uppaufum þess bavls er oss bítur; L. 31 mig M mit nafn, L. 35 þat — maklegt M ok ert yþart samvellde úmaklight. S. 74, L. 27 skulum — dauda M skal ek rádande þíns dauda L. 30 svarar svâ at fáir heyrdv. S. 75, L. 22 undur M gyzke; L. 23 hana M handkona; Svafurland;

L. 27 setit M sofit. S. 76, L. 4, hana — kvöldi M hana, enn hann læzt vera úfúss, ok fer þó, ok fèkk ecki af henne, ok er hittr Sigurdr ok bedinn at finna hana, hann svarar enghv, ok er svâ búit vm kvelldit. L. 30 mig M menn. L. 34 afsinna M heillud. S. 78, L. 13 afsmán M of seinat. S. 79, L. 3 höllinnur lofþa; L. 7 of sídur; L. 10 mein trege; L. 18 vætt M vellt. S. 80, L. 26 M *tilf.* Gunnar svarar: þetta skal fram fara ok sè ek rádit: Eggivm til Gutthorm bródur ockarnn, hann er úngr ok fás vitande ok fyrer utan alla eida. Högne svarar: þat rád lítzt mèr illa sett, ok þótt framkome, þá munv vèr giölld fyrer taka at svíkia slíkann mann. S. 81, L. 4-7 Sviper vidfiska, tókv svmer vitnis hræ, skifdv sumer Gutthormi; L. 11 dyfþo M tyfrum. S. 82, L. 8 varast M at vaxa, L. 22 víghund M vísvnd. S. 83, L. 11 ydar M þeirra. S. 84, L. 37 úvilia. S. 85, L. 3 mun M *tilf.* Atli drepin ok syner hans, Gudrún man þá drepa sídan. L. 7 hauge M lande. L. 24 á einn bed; L. 32 þistir M þýtr. S. 87, L. 3, Hálfs; L. 11 baráttur þær M þat byrdv þær. L. 13 Fióni. L. 28 hafde annat hvarth gylltann hiálm eda skýgdann. L. 35 Eimur M Eymadr. S. 88, L. 11 urdarmagne M jardar maghne; L. 17 rodner, ráda ek nè máttak. L. 18 Lýng fisk lagar. L. 27 Idar M ítrar blotna S. 90, L. 16 ykur M mèr. S. 92, L. 13 Kostbera. S. 93, L. 11 siálfre M stafs. S. 94, L. 7 oss neitt *udel.* M. L. 11 mannablóde M mik blóde ok oss avll. S. 96, L. 4 hlumer ok háir. L. 13 læst M byrgd; L 24 auxar havmrum. S. 97, L. 8 fyrr enn M enn ráda;

L. 12 vel M verst; L. 25 Högne M hún. S. 98, L. 7 tyu M nítián. L. 23 myrder ok tókt fèit. S. 99, L. 30 skapdaude; L. 35 þeirra ok vass at giallda. S. 100, L. 7 lauslátinn M fiörit; L. 16 hiarta Hialla; L 19 minna M meir; L. 29 ádur M midr. S. 101, L. 13 tánum. S. 102, L. 3 ríki bornar; L. 25 bana. S. 104, II ræntum M rèdvm vid. S. 105, L. 2 höfdíngiar M ofrhugar. S. 109, L. 22 rasade M ratsþi; L. 27 fótinn ok fèck stadizt. S. 110, L. 4 Af væri nu höfudit, ef Erpr lifþi, bródir ockar, hönum baud frækni; er vid á brauth vágum; L. 28 búsM ríkis. S. 112, L. 15 þyrfte M *tilf* enn hann gèrir sèr suefn. Karl kèmr heim er aptanin lídr, enn kerlíng hefer fátt vnnit, þat er hún þyrfte. S. 114, L. 37 sællri *udel.* M; L. 39-41 enn vid — hiónum M enn vid ervm allóvæn bæde. S. 115, L. 2 liót M endemligh; L. 13 kvenna vænst ok dægilegust M miök vænn.

Ragnar Lodbroks Saga.

S. I, L. 6 Frá Herrudi Jalli ok þóru Borgarhiört; L. 17 öllum M ödrum; L. 20 var þad skèmmunnar M um þá skèmmu'var. S. 3, L I gramur M grimmr. L. 9 fimm *udel.* M. S. 4, L. 7 út úr skèmmvnne; L. 8 þóra gánga. S. 5, L. 3 vopnhæft. S. 6, L 27 of avll nordrlönd. S. 8, L. 3-5 var í — leid M kunna biarg vel sýslu sína; L 10 farinn M framm; L 19 silke þat er fegurst verdr. S. 10, L.

29, 30 karl, honum M kerlíng, henni. S. 13, L. 11 ætlat, þegar þeim gaf byr, ok lýkr hann sínum erendum epter því sem hann hafde ætlad. S. 14, L. 15 af muni bera M á bake munde bera. S 17, L. 6 tva M taua, L. 8 þeirra M hennar, L. 23 leyst — kjýnge M leystr þessi úfrídr. S. 18, L. 33 skapur M kraptr. S. 19, L. 13 kine M lide. S. 20 sátu i turne M sátu i trènu. S. 21 heil kona M heill madr; L. 29 Kóngs M *tilf* enn ef þetta rýfzt, far þú med sem þú villt. S. 27 líkmenn M lidsmenn. S. 28 tve vetur M trèvetr. S. 31, L. 26 skip M *tilf* ok Aslaug avnnur X. S. 33, L. 18 ámóte M *tilf*. Svá sem þeir mætti framazt, ok þá er seá kýr kèmr at oss, kastid mèr at henni. S. 34 ókyrleikinn *udel.* M. S. 35, L. 16. sídann M *tilf.* I þessari favr leggia þeir til hverar borgar, er mikil er, ok vnnv svâ, at ecki stód vid. S. 36, L. 15 hverfa M *tilf* ok þá er borgar menn verda vid þat varir, at þeir ætla frá at hverfa, þá gánga &c. S. 38 grátlegur M go-ligur; farner M forner; mèr M *tilf* þeir erv nú slitner, enn þá er ek fór þadan, batt ek þessa á fætr mèr ena slitnu er ek hefer nú á baki mèr. S. 39, L. 15 Aslaug M Randalín. S. 54, L. 38 ej *udel.* M. S. 57, L. 1, þèr M *tilf* ok þú mælir þá oppt fagurt, er þú hvgr flátt ok mun oss vera vanth at leita vid þèr. S. 58, L. 19 sækir — rádum M fyrir hans ráda saker svâ at kóngr lætr hann maurgum rádum ok málum skipa. S. 59, L 20 saman M *tilf* ok hafa almenníng úti. S. 60 orm M avrn. S. 61, L. 30, 31 Aslaug — faþir *incl. udel.* M S. 62 fèck sigur M fær gagn. S. 63,

L. 11 lönd M *tilf.* Ok á þessum þrimur vetrum búazt þeir vid þessari veitslu; al tialldad M mavrg tiölld úti; L 21 bragde M búnade; lítils vert M eingis umvert; þesse maþur hafdi M þesser menn hafa. S. 64, L. 19 þeim M honum.

Norna Gests Fortælling.

Af den Arnæmagnæanske Samling, No. 65.

S. 2 Tíngbítur 65 þumbur. S. 6, L 4 best 65 læst. S. 9 Gnípaheide. S. 11 Ridill. 65 Vidill. S. 13, L. 14 hamallt fylgia. S. 19, L. 3 VIII. 65: IV; S. 21, L. 19 nest 65 vest. S. 23 Mundía fialli 56 sudur ad Indíafjalli. S. 26 hörpu. S. 27, L. 11 Ok lýkur hèr fra Norna Gèst ath seigia.

Rettelser.

A. S. 16, L. 17-18 *rettere:* Den Forsigtige (Vare) slog Forsigtigheds-Naglen for den Forsigtige.

B. S. 162. L. 36 Hov l. Horn.

C. S. 87, L. 14 Öklintens l. Eynefes; Eynef findes blandt Sækonúnga heiti i Skalda; hans Heste ere Skibe.

S. 110, L. 16 rakte l. ragede.

S. 157, L. 29 fransk Oversættelse l. Codex der.

S. 169, L. 3 af l. og.

S. 231, L. 27 þorskfirðínga S. l. Víga Skútu Saga.

